BIBLIOTECA SLAVA BIBLIOTHECA SLAVICA D S LIKHACHEV cu participarea A A Alekseeva și A G Bobrova ȘI TEXTOLOGIE DESPRE MATERIALUL LITERATURII RUSĂ A secolelor X-XVII ALETHEA BIBLIOTECA SLAVA BIBLIOTHECA SLAVICA Editura "Aletheia" Saint Petersburg ACADEMIA RUSĂ DE ȘTIINȚE INSTITUTUL DE LITERATURĂ RUSĂ (Casa Pușkin) D S LIHACHEV jucand A A Alekseeva și A G Bobrova TEXTOLOGIE DESPRE MATERIALUL LITERATURII RUSE A secolelor X-XVIII Ediția a treia, revizuită și mărită Editura "Alethea" Saint Petersburg BBK Sh UDC L D S Lihaciov, cu participarea lui A A Alekseeva și A G Bobrova L Textologie (pe materialul literaturii ruse X-XVV cv) - Sankt Petersburg: Aleteia, - p - (Biblioteca slavă ViYi-otheca slavica) ISBN - - - Cartea se bazează pe celebra lucrare a academicianului D S Likhachev "Textologie (bazată pe literatura rusă din secolele X-XV)", publicată pentru prima dată în , de atunci retipărită în mod repetat în străinătate, atât în limba rusă, cât și în traducere în limbi străine Însuși Dmitri Sergheevici Lihaciov a considerat-o drept principala sa lucrare științifică, la ideile căreia s-a întors de-a lungul activității sale științifice, dar pentru prima dată le-a formulat în teza sa de doctorat despre istoria scrierii cronicilor rusești, pregătită de el în "Ideea și tema principală a disertației a fost o încercare de a considera întreaga istorie a scrierii cronicilor ruse ca fiind istoria unui gen literar, care este în continuă schimbare în funcție de situația istorică și culturală în schimbare În fața mea, problema schimbării tipurilor genului de cronică nu a fost ridicată, - a scris mai târziu D S Likhachev - Metodologia lui A A Șahmatov pentru stabilirea istoriei textului analelor și experiența mea în munca practică a unui corector în editura Academiei de Științe a URSS în anii m-a ajutat să creez o teorie a criticii textuale ca știință care studiază istoria textului lucrărilor Cartea este completată cu noi secțiuni scrise special pentru această ediție de studenții lui D S Likhachev, angajați ai Departamentului de Literatură Rusă Veche a Institutului de Literatură Rusă (Casa Pușkin) al Academiei Ruse de Științe, care a rezumat dezvoltarea științei textuale în ultimele decenii ale secolului al XX-lea Cartea este recomandată studenților și profesorilor de științe umaniste, precum și oricărei persoane interesate de istoria literaturii ruse Publicația a fost realizată cu sprijinul financiar al Fundației Ruse pentru Științe Umanitare (RGHF): grant nr - - PREFAȚĂ LA EDIȚIA A TREIA A treia ediție a "Textologie" are anexe semnificative, unite sub titlul general "Partea a doua" Acestea sunt opera dr fi-lol Științe A A Alekseev "Textologia lucrărilor traduse (Sfânta Scriptură)" și Dr philol Științe A G Bobrov "Principiile publicării cronicilor antice rusești" Necesitatea unei cărți a acestor lucrări se explică prin faptul că ambele detaliază cele mai complexe secțiuni ale criticii textuale a monumentelor scrise antice rusești Prima parte, scrisă de D S Likhachev, este completată de o listă de publicații și studii despre monumentele antice rusești apărute după cea de-a doua ediție a cărții, realizate conform principiilor școlii din Sankt Petersburg de către angajații Departamentului de Vechi Literatura rusă a Casei Pușkin În plus, pentru comoditatea cititorilor străini, este oferit în germană un scurt rezumat al principiilor de bază ale studiilor textuale din Sankt Petersburg ale monumentelor scrise antice rusești PREFAȚĂ LA EDIȚIA A DOUA Prima ediție a acestei cărți a fost publicată în De atunci,

experiența studiului textual al literaturii antice ruse a crescut semnificativ A trebuit să fac diverse completări și precizări Prima completare explică cu noi considerații de ce este inacceptabilă utilizarea metodelor criticii textuale mecaniciste, pentru a baza istoria textului pe calculul discrepanțelor Faptul este că, deși principiul istoric a predominat în mod clar în abordarea textului, mulți cercetători ai textului cred că cheia istoriei textului poate sta în calculele numerice A doua completare se referă la conceptul de "convoi" Noțiunea de convoi textual introdusă de mine este acum acceptată în toate țările în care se studiază istoria textului lucrărilor păstrate în multe liste Și astfel, exagerând semnificația studiului convoiului, mulți critici textuali înregistrează orice acompaniament textologic al textului în alcătuirea colecțiilor și trag concluzii de amploare pe această bază Între timp, convoiul poate oferi doar material suplimentar care întărește principalele concluzii - concluzii obținute în primul rând pe baza studierii textului lucrării în sine Studiul convoiului textologic este secundar și suplimentar, indicând uneori motivele modificărilor din text, dar principalele concluzii privind istoria textului nu pot fi înlocuite cu studiul convoiului A treia completare fundamentală se referă la problema "voinței autorului" Deși pentru literatura rusă din cea mai veche perioadă (până în secolul al XVI-lea) problema voinței autorului nu joacă un rol semnificativ, este importantă și luarea în considerare a ei poate fi utilă pentru acei cititori ai acestei cărți care o vor folosi pentru analogii la studierea textului literaturilor răsăritene sau al celor noi vest-europene Alte completări și modificări din această carte îmbunătățesc în principal textul și îl fac mai ușor de înțeles Discuția care a apărut după apariția primei ediții a acestei cărți despre înțelegerea ce este textologia, ce sarcini se confruntă cu ea și care este rolul ei în critica literară, nu a făcut decât să-mi întărească punctele de vedere și nu m-a îndemnat să reelaborez textul \ Permiteți-mi să reamintesc cititorilor că, pe lângă această carte, a fost publicată mica mea carte: "Textologie Scurt eseu" M ; Leningrad: Nauka, p Vezi revista Literatura Rusă (, nr , și) Prefață la a doua ediție Această ultimă carte a fost tradusă în sârbo-croată: Textologi]a Kratak s-a uitat " Prevela "Ibubica Shtavl> anin-jop) evib Ed M Pani-Su-rep Beograd, Nauchna Yuiga, p Pentru o expunere a opiniilor mele despre critica textuală în limba germană, vezi: Grundprinzipen textologischer Untersuchungen der altrussischen Literatur-denkmãler - În: Texte und Varianten Probleme ihrer Edition und Interpretation Hrsg von G Martens şi H Zeller München, CH Beck'sche Verlagsbuchhandlung, , p - În pregătirea științifică a textului cărții pentru ediția a II-a, dr Philol Științe O V Tvorogov A verificat și a actualizat bibliografia, a eliminat referințele la lucrări învechite, a introdus multe corecții și clarificări Îi mulțumesc foarte mult PREFAȚĂ LA PRIMUL EDIȚIE Care este principalul lucru în această carte? Cititorul va găsi în carte câteva propoziții generale care vor parcurge toate capitolele, iar aceste propoziții nu trebuie discutate în prealabil Dar nu vorbesc despre un singur lucru în carte: este vorba despre locul criticii textuale în rândul disciplinelor filologice Între timp, acest lucru este important: cartea ar trebui să contribuie la cristalizarea criticii textuale ca știință independentă și nu "auxiliară" Și aceasta corespunde liniei generale de dezvoltare științifică Împărțirea științelor în extragerea materialului și prelucrarea acestuia este de domeniul trecutului Pe această diviziune s-a bazat și decalajul metodologic care exista în știința sovietică între științele

"auxiliare" și "de bază" Acum acest decalaj metodologic este treptat umplut Știința modernă include din ce în ce mai multe științe independente - științe care sunt egale între ele și sunt strâns legate între ele Această cale de dezvoltare poate fi observată în arheologie, paleografie, numismatică, Observaţii similare despre distrugerea treptată a graniţelor dintre ştiinţele "auxiliare" şi "de bază" sunt exprimate şi de cercetătorii străini Deci, de exemplu, L Santifaller propune anularea termenului de "științe auxiliare", numindu-le "de bază", adică științele pe care se bazează cercetarea istorică: "Așa-numitele științe auxiliare istorice, printre care mă refer în primul rând la paleografie, diplomația, cronologia, studiul surselor, critica surselor și publicarea surselor, sunt bazele oricărei cercetări istorice științifice Denumirea științe "auxiliare" în cercurile specialiștilor înșiși este practic greșit înțeleasă Prin urmare, propun pentru aceste discipline ale științei istorice să introducă științe auxiliare în locul numelui - științe istorice de bază "(L Santifaller Gedanken und Anregungen über technische Probleme der Historischen Grundwissenschaften - Relazioni del X Congresso Internazionale de Scienze Storiche Metodologia Problemi Generali Scienze Ansiliarie della Storia, vol I Firenze, , p) MH Tikhomirov propune schimbarea denumirii de "științe auxiliare" în "discipline istorice speciale" El scrie: "Însuși numele "discipline auxiliare" reflectă prost sensul lor Mai corect ar fi să le numim discipline istorice speciale Care sunt aceste discipline auxiliare - paleografie și numismatică, când pe baza acestora se determină baza fundamentelor științei istorice: se dau datarea și determinarea autenticității surselor? (Academician M N Tikhomirov Despre protecția și studiul bogăției scrise a țării noastre - Întrebări de istorie, , nr P -) Prefață la prima ediție sfragistică Textologia are o cale similară de dezvoltare, devenind o știință care studiază istoria textului și este indisolubil legată de știința istorică, critica literară, istoria gândirii sociale, paleografie etc Independența criticii textuale ca știință și apropierea ei legătura cu alte științe a fost deosebit de clar definită, după cum vom vedea în continuare, în acea ramură a acesteia care studiază literatura rusă din secolele XI-XVII În studiul surselor istorice, sarcinile criticii textuale sunt împărțite mecanic și extrem de imprecis între studiul surselor și arheografie Textologia rusă are realizări foarte mari Avem studii excelente ale istoriei textului analelor, excepționale în complexitate și subtilitate, ediții atente și pricepute ale monumentelor individuale ale literaturii ruse antice, documente istorice, clasici ai literaturii ruse din secolul al XIX-lea Cu toate acestea, alături de realizările practice ridicate indicate, unele studii textuale și ediții de texte sunt efectuate la cel mai primitiv nivel și nu îndeplinesc cerințele criticii textuale moderne Până în prezent, numărul de publicații ale monumentelor literare antice rusești care îndeplinesc nivelul cerințelor științifice moderne este extrem de limitat Nu există ediții științifice ale foarte multor cronici (Sofia, Novgorod a doua și a treia, precum și a cincea, colecția Tver, Cronicarul țarilor ruși și multe altele), povestiri Marele Menaion al lui Macarius rămâne nepublicat, iar toată literatura hagiografică nu are publicații complet științifice Cu excepția lucrărilor lui Chiril din Turov, toată proza oratorică a Rusiei antice și multe altele rămân în afara publicațiilor științifice alții Între timp, critica textuală, atât în partea sa teoretică, cât și în cea practică, stă la baza criticii literare și a studiilor surselor istorice Dacă există realizări, atunci neajunsurile devin deosebit de intolerabile Unul

dintre motivele pentru care realizările unor textologi nu sunt folosite de alții este că literatura științifică rusă este foarte săracă în lucrări teoretice de critică textuală, drept urmare schimbul de experiență textuală este extrem de slab Scopul acestei cărți este de a rezuma experiența criticii textuale care a fost acumulată de specialiștii în literatura rusă veche Autorul speră că această experiență va fi utilă și criticilor de text care lucrează în alte domenii Pentru specialiștii în literatura rusă veche, generalizarea practicii lor textuale este extrem de necesară pentru transferul de experiență către tinerii oameni de știință Este de la sine înțeles că numai experiențele pozitive sunt utile în primul rând De aceea, la controversa și la exemplele negative din practica textuală a cercetătorilor literaturii ruse antice Despre situația cu publicarea literaturii narative rusești veche, vezi: O Skrapil Probleme de studiu al poveștii rusești vechi - Izv Academia de Științe a URSS, OLYA, , vol VII, nr S Prefață la prima ediție Autorul a apelat la monumente doar în cazuri rare, când nu existau alte modalități de a-și explica gândirea Cartea folosește în principal experiența muncii textologice a angajaților Sectorului Literaturii Ruse Veche al Institutului de Literatură Rusă (Casa Pușkin) al Academiei de Științe a URSS Autorul speră că un schimb larg de experiență va ajuta textologia rusă să devină o disciplină științifică independentă dintr-o sumă de metode practice Autorul mulțumește pentru ajutor și îndrumări V P Adrianov-Perets, Ya S Lurie, A D și V S Lyublinskikh, S N Valk și O V Tvorogov, care au compilat indexurile cărții LISTA DE ABREVIERI AN - Academia de Științe BAN - Biblioteca Academiei de Științe a URSS Volokol - Colecția Volokolamsk Acum în Biblioteca URSS V I Lenin GAIMK - Academia de Stat de Istoria Culturii Materiale GIM - Muzeul Istoric de Stat GPB - Biblioteca Publică de Stat numită după M E Saltykov-Șcedrin în Leningrad ZHMNP - Jurnalul Ministerului Educaţiei Publice LZAK - Cronica studiilor Comisiei Arheografice LOII - Filiala Leningrad a Institutului de Istorie al Academiei de Științe a URSS MGAMID - Arhiva principală din Moscova a Ministerului Afacerilor Externe OIDR - Societatea de Istorie și Antichități Ruse OIF - Departamentul de Istorie și Filosofie a Academiei de Științe a URSS OLDP - Societatea Iubitorilor de Literatură Antică OLYA - Departamentul de Literatură și Limbă Națiunile Unite - Divizia de Științe Sociale ORYAS - Departamentul de Limba și Literatura Rusă PAPiI - Monumente ale scrierii și artei antice PSRL - Colecție completă de cronici rusești RAS - Academia Rusă de Științe RANION - Asociația Rusă a Institutelor de Cercetare în Științe Sociale RIB - Biblioteca de Istorie Rusă SOF - Adunarea Sofia a GPB TODRL - Actele Departamentului de Literatură Rusă Veche a Institutului de Literatură Rusă al Academiei de Științe a URSS TsGADA - Arhiva Centrală de Stat de Acte Antice 'Kishegii W№ INTRODUCERE Criza textologiei mecaniciste literare Textologia străină modernă, care studiază monumente cunoscute în multe liste (medievale, vest-europeană, clasică, orientală etc), se află într-o stare de criză prelungită Disputa dintre susținătorii metodelor lui K Lachmann și C Bedier, care se desfășoară de aproximativ de ani, nu a dus încă la rezultate pozitive vizibile și a generat multe afirmații sceptice cu privire la problemele textologice individuale și însăși posibilitatea existenţa criticii textuale ca ştiinţă Indicative în acest sens sunt gândurile cunoscutului critic textual A Houseman În urmă cu șaizeci de ani, A Houseman scria: "O persoană cu bun simț și rațiune nu ar trebui să se aștepte la nimic din studierea articolelor și prelegerilor despre critica de text, ceea ce nu ar putea, având diligență și diligență, să

obțină singur Criticul de textul, ocupat cu munca lui, nu seamănă deloc cu Newton care investighează mișcarea planetelor: mai degrabă arată ca un câine care vânează purici Dacă un câine vânează purici pe baza unor principii matematice, nu va prinde niciodată un purice, decât întâmplător Dacă un câine vrea să aibă succes în prinderea puricilor, trebuie să fie rapid și sensibil Rinocerul nu ar trebui să vâneze purici: nu știe unde sunt și nu îi va prinde dacă va afla Mai departe, A Houseman scrie: "Se presupune că există progrese în știința criticii de text, iar cei mai frivoli adepți ai acestei idei vorbesc despre "vechile zile neștiințifice" Vechiul timp neștiințific continuă pentru totdeauna; este în același loc acum; este reînnoit de o ureche care percepe formule și de un limbaj care le pronunță și de o minte care este goală de reflecție și înăbușită de mulțumire de sine Au fost progrese, dar unde este? În cele mai bune intelecturi: mulțimea nu o împărtășește O astfel de persoană ca I Scaliger, trăiește în noi Criza textologiei mecaniciste literare *| timpul, ar fi acum un critic mai bun al textului decât Scaliger din trecut; dar nu vom fi niciodată mai buni critici ai textului decât Scaliger, doar pentru că trăim în vremea noastră! Este caracteristic faptul că textologul american E Hem a numit în mod polemic articolul său de generalizare, destinat să familiarizeze elevii cu elementele de bază ale criticii textuale, "Critica de text și bunul simț" E Vinaver exprimă şi o viziune extrem de pesimistă asupra criticii textuale: "Cele mai recente cercetări în domeniul criticii de text marchează sfârşitul unei tradiţii seculare Tehnica ingenioasă de publicare dezvoltată de marii maeștri ai secolului al XIX-lea este la fel de învechită ca fizica newtoniană, iar munca generațiilor de critici textuali și-a pierdut mult din valoare Nu mai este posibilă clasificarea manuscriselor pe baza erorilor comune; stemele genealogice și-au pierdut autoritatea și, în același timp, credința în textele critice consolidate a dispărut" În judecățile oamenilor de știință străini, textologia apare adesea ca o artă, ca un "joc fără reguli", și nu ca o știință Se crede că un textolog nu ar trebui să se familiarizeze cu teoria criticii textuale, cu judecățile criticilor proeminenti ai textului și poate fi limitat în munca sa de "bunul simț", înlocuind cu aceasta experiența predecesorilor săi și a traditie stiintifica Dezamăgirea în publicațiile științifico-critice este evidențiată și de creșterea vizibilă în ultimele decenii a publicațiilor de monumente conform unei liste (cu discrepanțe sau chiar fără discrepanțe în altele) Există câteva motive generale pentru starea deplorabilă a științei textuale în străinătate Textologia este "suprimată" de sarcinile practice de publicare a textelor Acest lucru are un efect negativ asupra dezvoltării teoriei Experiența textologilor este încă în mare măsură transmisă prin metodele adoptate în meșteșugul medieval: oral, de la profesor la elev Experiența depășește rar abilitățile practice Studiile teoretice în critica textuală sunt rare De aceea s-au format școli închise în critica textuală și dezvoltarea generală a științei are foarte puțin efect Dar critica textuală în străinătate nu rămâne doar în urmă sau înaintează încet: semnele unei crize sunt clar definite Scepticismul tot mai mare este legat și de faptul că textologia a ajuns într-un impas în rezolvarea unor probleme de bază și că diversele direcții care s-au format în textologie A E Housman - Clasica! Procesele Asociației, , XVIII P - , Edward B Ham Critica textuală și bunul simț - Filologie romanică, , voi XIII, nr P - Stemma - un tabel de corelare genealogică a listelor - ediții de monumente (Notă-l pe al meu - D L) lire sterline Vinaver Principiile modificării textuale - Studii în limba franceză și literatura medievală

prezentate prof K Mildred Papă Manchester Introducere mult mai reușit să se discrediteze reciproc decât să se impună Pentru a înțelege cauzele acestei crize, este necesar să ne întoarcem la critica textuală europeană clasică prezentată de K Lachmann și școala sa În momentul în care K Lachmann și-a prezentat metoda în critica textuală ( ), știința textuală avea propriile sale idei despre istoria textului lucrărilor Istoria textului a fost prezentată ca o istorie a deteriorării sale treptate în diverse liste Aceste reprezentări erau legale pentru secolul al XVIII-lea cu raţionalitatea lui Ei au fost urmăriți în reconstrucțiile lor ale textului Cronicii Nestor și faimosul A Shletser Toate listele păreau egale, iar din toate "cele mai bune lecturi" au fost alese pentru a reconstrui textul original, "necorupt" I Dobrovsky a fost mai istoric, propunând la începutul secolului al XIX-lea un nou punct de vedere: manuscrisele apar unul după altul, sunt texte mai bune și mai rele în ansamblul lor, și nu doar în diferitele lor interpretări Era nevoie să se clasifice textele listelor individuale, să le împărțim în grupuri și ediții Cu toate acestea, ideile despre deteriorarea treptată a textului și despre faptul că doar "textul autorului" interesează au continuat să existe și, în cea mai mare parte, încă se mențin Istoria din acest punct de vedere prezintă interes doar pentru restaurarea textului autorului Sarcina criticii textuale se reduce doar la "extragerea" textului autorului, cu restaurarea și publicarea căreia s-au încheiat toate grijile criticului textual Acest punct de vedere asupra istoriei textului lucrărilor a fost exprimat cel mai consecvent în lucrările de renume mondial ale lui K Lachmann, dedicate reconstrucției Noului Testament, o serie de lucrări antice, textul Nibelungenliedului etc Clasificarea listelor necesare pentru aceasta a fost realizată de K Lachmann (și mai târziu studenții și adepții săi) cu ajutorul așa-numitei teorii a "erorilor generale" S-a presupus că erorile textuale comune diferitelor manuscrise ar putea apărea doar ca urmare a originii comune a acestor manuscrise Atenția principală a textologilor din secolul al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea s-a concentrat pe identificarea erorilor comune în diferite manuscrise ca mijloc de determinare a genealogiei listelor Metoda de determinare a genealogiei listelor prin "erori generale" poate fi demonstrată prin următorul exemplu Să presupunem că un monument este reprezentat de douăsprezece liste Cele șapte liste au o eroare comună cu toate În acest caz, stema listei va lua următoarea formă: Listele , , , , , și , care au o eroare comună, nu se întorc direct la textul autorului L, ci la originalul comun B În continuare: listele , , , și au în altă parte în text și o greșeală comună Din aceasta reiese clar că listele , , , și , de asemenea, nu merg direct la textul autorului, ci prin arhetipul general B Acest lucru va afecta stema după cum urmează: Criza textologiei mecaniciste literare Pe viitor, însă, se dovedește că listele , , , , , și , urcând la arhetipul B, nu sunt aceleași: listele , și au o eroare comună care este absentă în liste , , și În acest caz, stema va lua următoarea formă: Identificarea ulterioară a erorilor comune va complica și mai mult stema Metoda lui K Lachmann era captivantă prin simplitate Se părea că a fost găsită cheia construcției corecte, precise din punct de vedere matematic, a genealogiei listelor oricărei lucrări care a ajuns la noi în mai mult de două liste Reconstituirea istoriei textului depindea acum doar de răbdarea criticului textual Sistemul lui K Lachman a fost adoptat în toate țările, fără a exclude Rusia, unde și-a dobândit și adepți loiali Marșul victorios al teoriei lui Lachmann nu a fost oprit de vocile izolate sceptice ale celor care au subliniat că scribii în unele cazuri

tind să greșească în același mod, că "erorile generale" individuale pot Introducere apar independent etc A existat chiar o modificare deosebită a teoriei lui K Lachmann: teoria "greșelilor comune" a fost înlocuită cu teoria "locurilor similare", inventată de benedictinul Dom Kantin O altă modificare a teoriei lui K Lachmann a fost că cercetătorii textuali nu vorbeau despre "greșeli" textului, ci despre discrepanțe (variante) ale acestuia, care au fost numărate și împărțite în individuale și multiple, iar apoi li s-a acordat preferință celor multiple Modificările teoriei lui K Lachman nu au schimbat-o în esență: principiul numărării discrepanțelor a rămas neschimbat În practică, această textologie mecanică a fost atât de convenabilă și, s-ar părea, de exactă, încât a continuat să reziste, în ciuda obiecțiilor și actualizărilor individuale Acesta a fost cazul până când monotonia stemmalor, construită pe principiul teoriei "greșelilor comune" și altele asemenea, a atras atenția asupra ei: marea majoritate a stemmalor s-au dovedit a fi bifurcate Pentru prima dată, această observare a dualității majorității stemelor, construită pe baza teoriei "erorilor generale", a fost făcută de C Bedier, care a numit-o "o lege uimitoare" ("la loi surprenante") În ediția sa din Lai de rOmbre (prima ediție) a publicat diverse stemma bazate pe teoria "erorilor generale"; Numărarea a arătat că majoritatea stemelor erau bifurcate (dihotomice, "les stemma bifides"): fiecare scotea două ramuri din sine, iar cele la rândul lor scoteau ramuri duble Acest lucru s-a repetat în stemma de câte ori au existat generații de liste de produse În , Ch Bedier a cules de tulpini; dintre ele au fost bifurcate În a adunat tulpini; s-a dovedit a fi bifurcat A studiat ediţii de texte franceze, engleze, italiene, latine; s-a constatat că în principal erau și bifurcate De unde aceasta lege? De ce filologii-editorii vin fatal la construirea de steme bifurcate? Toate manuscrisele sunt împărțite în perechi, doar în perechi Ch Bedier scrie: "Nu este de mirare că vremea, care a păstrat liste coborâte din cele două liste W și Z ale "Romantului trandafirului", a distrus cu furie toate acele liste care proveneau din a treia listă; și nu este surprinzător că același lucru s-a întâmplat în același mod cu The Romance of the Troian War, dar că s-a întâmplat la fel cu Cliches, cu Ewen, cu Philomena și cu toate celelalte romane ale lui Chrétien de Troyes, și cu toate romanele romancierilor, și cu toate cronicile cronicarilor și cu toate învățăturile predicatorilor și cu toate culegerile de fabule ale fabuliștilor și cu toate cântecele compozitorilor: acesta este un miracol! Un arbore genealogic cu două ramuri nu conține nimic neobișnuit, ci o pădure întreagă de copaci cu două ramuri, un parc întreg, o pădure întreagă? Silva portentosa Cazul a două ramuri din istoria textului nu conține nimic miraculos, ci legea împărțirii în două ramuri Această lege ar fi trebuit să înceapă să guverneze soarta textelor abia acum vreo sută de ani, când primul filolog a construit primul "stemma codicum" " "În flora filologică", spune C Bedier, "copacii sunt tocmai Criza textologiei mecaniciste literare de același tip: trunchiul lor este împărțit succesiv în două ramuri - doar în două Critica lui C Bedier asupra sistemului lui K Lachmann a dat naștere unei întregi literaturi Între timp, dintr-o ediție, fie doar una următoare, fie două, fie trei - ar putea apărea orice număr Șansele posibilității de apariție din orice ediție a doar o pereche de ediții în ansamblu diferă puțin de șansele de apariție a trei sau una din aceasta Filologii acționează atât în dezvoltarea ideilor lui Bedier, cât și în apărarea teoriei lui Lachmann În procesul acestei controverse, care nu s-a oprit în ultimele decenii, deficiențele

generale ale criticii textuale mecaniciste devin din ce în ce mai clar vizibile Disputa este predominant în jurul dihotomiei stemelor textuale descoperită de Ch Bedier, dar afectează în mod obiectiv și alte aspecte ale metodologiei cercetării textuale Astfel, J Fourke caută să justifice teoria lui K Lachmann, dar o apără doar din punctul de vedere al posibilei predominanțe a tulpinilor dihotomice (de ramificare a perechilor) în studiile criticilor textuali J Fourke susține pe larg că, din punct de vedere matematic, o stemă cu două ramuri este mai naturală decât una cu trei ramuri Cu toate acestea, concluzia la care ajunge J Fourke în încheierea lucrării sale este oarecum neașteptată: "Primul scop al acestei lucrări este reabilitarea metodei erorilor generale A nega toate stemma ca fiind fantastice este nedreaptă Raritatea stemmalor cu mai multe ramuri este în natura lucrurilor Munca unui filolog care construiește o stemma nu este nicidecum paralizată de un viciu secret al sistemului Al doilea scop al acestei lucrări este de a arăta că nu se poate aștepta mare lucru de la tulpinile reabilitate reabilitarea lui K Lachmann, J Fourke nu a mers departe de C Bedier: apărând pe K Lachmann, el ajunge la scepticism Lucrarea lui Jean Fourquet a făcut obiectul unui articol special al lui Mario Roca M Rock scrie pe bună dreptate că atunci când se construiesc tulpini după principiile lui Lachmann, pot fi luate în considerare numai acele greșeli comune care nu au putut fi făcute simultan de doi scribi Dar dacă da, atunci nu ne putem baza pe calcule simple ale erorilor comune - trebuie să analizăm aceste erori, să aflăm originea lor Trebuie să ne despărțim cap J Bedier Tradition manual du "Lai de l'Ombre" Reflexions sur l'art d'éditer les anciens textes - România, , or LIV P - O bună expunere a teoriei lui Sh · Bedier și a Casei lui Quentin (vezi despre el mai jos) în articolul: Ett walberg Prinzipien und Methoden für die Herausgabe alter Texte nach verschiedenen Handschriften - Zeitschrift für romanische Philologie, , LI S - Jean Fourquet Le Paradoxe de Bedier - Publication de la Faculté des Lettres de l'Université de Strasbourg, , or CV, P (Detentea mea - D L) Pentru o apărare a lui K Lachmann și a metodei sale de "erori generale", vezi și: M Barbi La Nuova Filologia edizione dei nostri scrittori da Dante al Manzoni Firenze, P XII-XLI Introducere erori de la actualizări și analizează actualizări: în măsura în care nu ar putea aparține diferiților scribi în liste diferite, dar cu siguranță se întorc la munca unui scrib * Lucrarea lui F Whitehead și C Pickford "Thè Two-Branch Stemma" a fost, de asemenea, dedicată calculelor matematice complexe, demonstrând probabilitatea completă a predominanței stemelor pereche față de trei ramuri și altele Disputa matematică privind teoria "erorilor generale", începută de S Bedier cu calculul tipurilor de steme dezvoltate după sistemul lui K Lachmann, părea să se încheie când A Castellani, profesor la Universitate din Fribourg în Elveţia, publicat în într-o Broşură specială dedicată validării datelor de către Sh Bedier, concluziile sale Aceste concluzii au arătat că datele statistice ale lui Ch Bedier, în primul rând, sunt documentate doar într-o parte nesemnificativă, iar în al doilea rând, în partea în care sunt documentate, acest lucru se realizează extrem de inexact Este foarte posibil, desigur, ca calculele lui Bedier ale stemelor dihotomice să fie incorecte, totuși, A Castellani admite că există semnificativ mai multe stemma dihotomice decât cele nedihotomice În această privință, el ajunge la aceleași concluzii ca și J Fourke, Pickford și Whitehead În același timp, A Castellani admite că cu cât sunt mai puține liste ale unei lucrări, cu atât este mai probabil ca relația lor să se dezvolte într-un stem dihotomic Oricum ar fi, nu există nicio îndoială că

aplicarea teoriei "erorilor generale" dă majoritatea covârșitoare a stemma exact dihotomice Nu trebuie să ne întrebăm de ce există atât de multe dintre aceste stemma dihotomice, ci de ce nu toate stemele construite de cercetători pe baza teoriei "erorilor generale" sunt dihotomice Cert este că, în forma sa pură, teoria "erorilor generale" a fost rar aplicată; în cea mai mare parte, această teorie nu a fost dusă până la capăt în construcția stemelor sau amestecată cu alte observații asupra textelor Aceste neajunsuri și confuzii ar putea da naștere la un număr incomplet de steme parobranching la construirea stemelor Dacă, totuși, teoria "erorilor generale" este aplicată în mod consecvent, predominanța copleșitoare a stemma pereche este absolut inevitabilă Acest lucru poate fi demonstrat fără a recurge la calcule matematice complexe Într-adevăr, între oricare două liste ale unui produs se pot găsi cu ușurință erori mai mult sau mai puțin frecvente Este mult mai dificil să găsești o listă care să stea singură și să nu aibă greșeli comune România, , LXIX p Frederick Whitehead^ Cedric E Pickford Stemma cu două ramuri - Bulletin Bibliographique de la Société Internationale Arthureinne, , No P - A Castellani Bedier avait-il raison? La méthode de Lachmann dans les éditions de textes du moyen âge Ibid P - Cm : E B Ham Rec pe carte: A Castellani Bedier avait-il raison? - Filologie romanică, , voi XIII, nr P - Criza textologiei mecaniciste literare cot la cot cu niciuna dintre celelalte listări ale piesei Sistemul "erorilor generale" este mai capabil să găsească un teren comun și nu poate dovedi unicitatea unei liste Într-adevăr, pentru a separa o listă, pentru a o separa, este necesar să se demonstreze că nu are greșeli comune cu alta, iar acest lucru este extrem de dificil după metoda lui K Lachman Un număr mic de erori comune este suficient pentru a afirma, conform metodei lui Lachmann, originea comună a celor două liste Pe de altă parte, orice - trei, patru, cinci etc - liste ale unei lucrări se vor împărți inevitabil în grupuri, în funcție de gradul de apropiere între ele Din aceasta rezultă clar că, aplicând teoria "erorilor generale", vom împărți listele în grupuri până când toate listele vor fi împărțite în perechi Cele două liste formează cel mai simplu grup Împărțirea în continuare în grupuri este imposibilă Tendința către împărțirea maximă a listelor este înglobată în teoria "erorilor generale" Un număr par de liste va oferi numărul complet de perechi, un număr impar va păstra o listă dintr-o pereche, deși poate avea și "erori comune" cu oricare dintre listele produsului Absența "erorilor generale" între listele unei singure lucrări, cu o atenție a tuturor discrepanțelor, este un fenomen excepțional Acest lucru poate fi explicat nu numai prin faptul că toate listele sunt legate între ele, revin la arhetipul *, care conținea deja erori, ci și prin faptul că unele dintre erori sunt rezultatul unei psihologii a erorilor comune toți cărturarii, de altfel, foarte puțin studiati încă Dar dacă există aceleași erori care apar independent în liste diferite, este imposibil să se determine genealogia listelor pe baza teoriei "erorilor generale" Există totuși susținători ai metodologiei lui K Lachmann care încearcă să afirme că erorile comune nu pot apărea independent în liste diferite Printre acestea se numără, de exemplu, cercetătorul francez P Collomp Am văzut însă că astfel de repetări sunt destul de posibile Materialul rusesc vechi, în orice caz, le prezintă din abundență Un alt lucru este imposibil: repetarea unei întregi combinații de greșeli În general, în studiu Arhetipul unui grup, ediție sau ediție a unei lucrări este acea listă (aceasta este aproape întotdeauna o listă lipsă) la care se întorc toate listele unui grup, ediție sau ediție a unei lucrări; arhetipul unei opere este acea listă imaginară din care au plecat toate

listele supraviețuitoare Nu trebuie să fie textul original Se întâmplă adesea ca toate listele unei lucrări să urce la un text care a fost deja schimbat după autor (aceasta se întâmplă mai ales cu lucrări antice, a căror tradiție medievală se încadrează la un arhetip alexandrin sau bizantin) Vezi mai multe mai jos, capitolul III Pe această problemă există un articol de J Andrieu (/ Andrieu Pour l'explication psychologique de fautes de copiste - Revue des Études latines, , t XVIII P -), dar autorul se concentrează privind trecerile de erori (în special, pentru așa-numitele "bourdons") Vezi: P Collomp La critique des textes Strasbourg, P - Introducere Reprezentanții textologiei mecaniciste nu acordă nicio atenție combinațiilor de discrepanțe între ei, repetării sistematice a unui anumit tip de discrepanțe în orice text, tipicității anumitor greșeli de scriere și corecții pentru cutare sau cutare listă Studiul tipicității și al combinațiilor de discrepanțe, care este asociat cu studiul laturii semantice a textului, dă cele mai incontestabile rezultate științifice Se poate arăta cu ușurință că atunci când teoria "erorilor generale" este înlocuită cu teoria "locurilor similare" sau printr-un sistem de numărare a citirilor repetate și unice, imaginea este aceeași Metodele mecanice și statistice de analiză a discrepanțelor utilizate pentru construirea tulpinilor au încă o trăsătură caracteristică: nu dau nicio indicație asupra legăturilor pierdute Convergența și intersecția liniilor în cel mai bun caz pot indica în mod condiționat apropierea listelor, dar nu și ascensiunea lor către listele pierdute, deși ar trebui să fie clar că păstrarea tuturor listelor oricărei lucrări este un accident perfect, aproape impracticabil, posibil doar cu o numar foarte mic dintre ele De obicei, chiar și găsirea unei copii și a unui original printre liste este un fenomen extrem de rar * Să fim atenți la următoarele Tehnica lui K Lachmann este complet indiferentă dacă se ocupă de mai multe liste ale unei lucrări din sute care au existat cândva sau de tot atâtea liste, dar care ne-au ajuns în întregime Metoda de construire a tulpinilor va fi aceeași și este foarte posibil ca și tulpinile să fie aceleași În orice caz, nu vor exista diferențe fundamentale între tulpinile ambelor tipuri de povești text care sunt profund diferite în esența lor De asemenea, menționăm că, chiar dacă este posibilă gruparea listelor prin identificarea "erorilor generale" în text, este imposibil să se stabilească edițiile lucrării, deoarece edițiile sunt unite nu prin erori mecanice comune și pasaje similare, ci prin anumite idei, principii stilistice etc dus la îndeplinire în ele ediţia unui monument nu este nicidecum o etapă mecanică a vieţii lui, nici rezultatul unor greşeli comune transmise de la arhetip la liste, după cum cred criticii textuali, folosindu-se de mecanisme mecanice metode de analiză, ci rezultatul unei acțiuni conștiente, intenționate Am reușit să descopăr asta cu listele Cronicarului elen și roman din a doua ediție și asta pentru că această uriașă lucrare este cunoscută într-un număr foarte mic de liste (vezi: D S Lihaciov Cronicarul elen de tipul II și Cercurile guvernamentale ale Moscovei la sfârșitul secolului al XV-lea - TODRL, vol VI M ; L , S -) Mai mult, dacă lista BAN a fost originală pentru lista GBL, col Piskareva, nr , apoi el, la rândul său, a servit ca original pentru lista BGL, col Egorova, nr (vezi: O V Tvorogov Cronografe vechi rusești L , P) Criza textologiei mecaniciste literare a unuia dintre scribi, ideologic sau artistic şi stilistic Dar principalul dezavantaj al metodelor mecanice de construire a stemelor este că ele se bazează pe idei extrem de simplificate despre istoria textului lucrărilor și despre modul în care lucrează scriitorii în general Într-adevăr, metoda de construire a

stemelor bazată pe numărarea "erorilor generale" presupune că fiecare scrib rescrie mecanic o singură listă, fără a o corecta din alte liste Materialul medieval rus respinge în mod decisiv astfel de idei despre munca scribilor Există dovezi directe că scribii sau redactorii-redactori au corectat texte din alte liste Materialele prezentate mai jos, în capitolul I, despre munca copiştilor de carte infirmă în mod decisiv opinia reprezentanţilor şcolii K Lachman că fiecare scrib a copiat textul dintr-o singură listă şi că, prin urmare, toate listele urcă lin şi treptat la o listă comună - arhetipul În materialul vest-european, este necesar să se adauge la observațiile de mai sus și materialul scholia, care se încadrează în text în timpul corespondenței și complică la nesfârșit munca unui critic textual, comparații între manuscrise întreprinse de umaniști, publicații tipărite, sursele manuscriselor dintre care nu s-au păstrat etc Este caracteristic faptul că dezamăgirea metodelor textuale a fost resimțită în filologia clasică mai ales brusc după descoperirea papirusurilor: textele papirusului nu au confirmat nici reconstrucțiile textologilor, nici teoria lor asupra arhetipurilor în ansamblu Presupunerea reprezentanților școlii lui K Lachmann că fiecare copist a copiat un singur text, în urma căruia este posibil să se determine arhetipul unui grup de liste, a fost infirmată cu hotărâre de autorul celei mai mari monografii italiene despre critica textuală a operelor clasice - J Pasquali * J Pasquali scrie: "A considera că tradiția autorilor antici este întotdeauna mecanică este o prejudecată Este mecanic doar acolo unde scribul suportă faptul că nu înțelege textul Multe epoci și multe zone nu au fost de acord să lase textul așa cum l-au primit, ci l-au făcut mai clar, adaptat gustului lor, înfrumusețat Din acest adevăr, nu numai analiza critică (recensio), ci și corectarea textului (emendado) ar trebui să beneficieze: o presupunere mai ușoară din punct de vedere paleografic nu este aproape niciodată mai probabilă dacă se ocupă de Vezi: Giorgio Pasquali Storia della tradizione e critica del testo Firenze, ; seconda edizione con nuova prefazione e aggiunta di tre appendici Firenze, p - pe o recenzie detaliată a cărții de J Pasquali A Dan o consideră cel mai puternic atac împotriva sistemului K Lachman (A Dain Supplément critique au Bulletin de Asociația Guillaume Budé, - , VIH P -) Introducere texte transmise nu mecanic În ceea ce privește examinarea critică, doar în cazuri relativ rare ale tradiției mecanice , dacă codicele noastre se întorc la arhetip, se aplică criteriile de eliminare a listelor, ele însele mecanice, formulate de Lachman Imposibilitatea aplicării metodelor mecanice pentru stabilirea genealogiei listelor, spune J Pasquali, este determinată și de faptul că textul este transmis, așa cum spune el, nu doar "orizontal", ci și "vertical", adică nu doar dintr-o listă mai veche prin rescrierea ei într-una mai nouă - copia ei, dar și prin compararea și "reducerea" diverselor (uneori simultane) liste, corectând textul în funcție de alte liste Teoria "erorilor generale" presupune, de asemenea, că singurul text corect, un text în care totul este clar, este textul autorului, iar scribul doar a greșit și, în același timp, a greșit în același mod , fără a corecta textul original și doar adăugându-l pe al său la greșelile predecesorilor săi Cu această ocazie, W T Holmes întreabă, referindu-se la poezia franceză veche: "De ce ar trebui fiecare scrib să fie un ignorant fără griji și fiecare autor un expert infailibil în metrica și rimele franceză veche?" În realitate, situația este de așa natură încât scriitorul, observând o greșeală de scriere în original, caută să o corecteze și adesea o corectează greșit, uneori nici măcar cuvântul în care s-a produs eroarea, dând un nou sens

pasajului corupt Așadar, listele care urcă între ele pot avea erori diferite, iar acest lucru trebuie să fie luat în considerare de criticul textual Doar locurile "corectate" ale textului pot fi reținute în corespondență mult timp, dar nu erori evidente Cu toate acestea, un critic textual poate urmări modul în care o greșeală de tipar generează una nouă în viitor, cum un scrib corectează fără succes un pasaj stricat Prin urmare, deși erorile pot oferi un material excelent pentru stabilirea istoriei unui text, clasificarea lor mecanică nu este cea mai bună modalitate de a face acest lucru Un critic textual nu poate deveni izolat într-o căutare mecanică a "greșelilor comune" Și ce este o greșeală? Uneori, scriitorul îmbunătățește textul cu atâta succes încât, în identificarea erorii, criticul textual poate greși el însuși Scribul însuși este adesea un critic textual, în timp ce un critic textual modern, dimpotrivă, face greșeli tipice unui copist al unui manuscris Greșelile de ortografie nu pot fi luate în considerare: au o tendință deosebită de a se repeta și nu sunt orientative Se poate spune că ortografia scribilor analfabeți este aproape la fel de uniformă ca și ortografia scribilor alfabetizați Nu sunt orientative nici formele dialectale care pot apărea simultan în liste diferite copiate în aceeași localitate G Pasquali op cit , P XVII UT Holmes Rec pe carte: Critica textuală și Jehan le Venelais - Speculum, , XXII, Nr p Criza textologiei mecaniciste literare În sfârșit, trebuie menționat că erorile generale pot fi doar orientative atunci când sunt identificate imediat ca erori necondiționate Cert este că, în majoritatea cazurilor, eroarea acestei sau acelei lecturi se stabilește pe baza faptului că a apărut mai târziu și a lipsit în arhetip Dar cum să determinați ce lipsea din arhetip? Nu se poate baza pe "instinctul" unui critic textual Pentru a determina lecturile arhetipale, este necesar să se dezvăluie istoria textului și să se stabilească relația dintre liste! Prin urmare, aici poate apărea un "cerc vicios" Aici sistemul de "erori generale" eșuează La urma urmei, dacă textul în procesul de corespondență este supus unor modificări conștiente și intenționate, atunci metoda "erorilor generale" pur și simplu nu este aplicabilă Metoda "erorilor generale" presupune teoria că rescrierea unui text duce întotdeauna la coruperea acestuia - și nimic mai mult! Observații asemănătoare asupra muncii scribilor care au fuzionat diverse texte, le-au "îmbunătățit" sau le-au corectat după alte texte sau în sens, au fost făcute de critici textuali străini Corectările de acest fel îngreunează foarte mult munca criticilor textuali, mai ales a celor care folosesc metode mecanice Acesta este motivul pentru care cercetătorii textuali repetă adesea: cărturarii care se gândesc cel mai puțin la text și copiază mecanic sunt cei mai buni cărturari! Textologul englez A Clark scrie direct: "Nu există calitate mai binecuvântată într-un copist decât ignoranța și este mai degrabă trivial, mai degrabă decât paradoxal, să afirmăm că cele mai bune manuscrise sunt cele care sunt copiate de cei mai ignoranți scribi" O afirmaţie asemănătoare o vom găsi la criticul textual francez P Collomp şi alţii În sfârșit, permiteți-mi să mă opresc asupra încă o întrebare care se ridică în legătură cu metodele mecanice de stabilire a relației listelor: problema așa-ziselor lecturi "individuale" ale unei liste sau aceleia Dacă un textolog aplică nu teoria "erorilor generale", ci teoria "pasajelor similare", atunci el, ca susținătorul teoriei "erorilor generale", renunță la tot ceea ce se dovedește a fi la singular Se ia în considerare doar "generalul": în primul caz, pentru a determina relația dintre liste, în al doilea, nu numai pentru a determina relația listelor, ci și pentru a exclude așa-numitele

"lecturi individuale" " din reconstrucția originalului Nu există, însă, nimic mai periculos în critica textuală decât numărarea discrepanțelor și alegerea lor în funcție de majoritate Conceptul de caracteristici "individuale" nu este mai puțin periculos Până nu stabilim istoria textului, nu putem fi niciodată siguri că cutare sau cutare trăsătură a acestuia, care nu se regăsește în alte liste care au ajuns până la noi, este cu adevărat individuală La urma urmei, poate reflecta lecturi ale listelor neterminate și chiar poate reveni la textul autorului Practic, instalați este Л C Clark Evoluții recente în critica textuală Oxford, P P Collomp La critique des textes Strasbourg, P - Введение dacă o anumită lectură este cu adevărat "individuală" sau nu este foarte dificil și uneori imposibil Prin urmare, este mai bine să se facă fără acest concept, mai ales că de multe ori nu este clar ce înțelege exact un textolog într-un anumit caz prin citirea "individuală" sau caracteristica "individuală" a textului listei: dacă această caracteristică nu este găsită în listele existente (atunci asta spune puțin), sau că această caracteristică a apărut doar în această listă și nicăieri, în nicio listă, în protografele acestei liste nu a fost Pentru istoricul textului, doar acesta din urmă este important, dar cum să stabilim acest lucru? Orice judecată despre listele lipsă este extrem de dificilă Un critic de text este mult mai probabil să judece etapele lipsă din istoria unui text decât listele lipsă Numai prin restaurarea protografului comun cel mai apropiat al mai multor liste supraviețuitoare putem elimina anumite lecturi reușite ale unei liste ca fiind individuale; totuși, este posibil ca aceste lecturi "individuale" să nu fie toate cele care se găsesc doar în această listă Chiar și atunci când se restaurează cel mai apropiat protograf de liste, este imposibil să se bazeze pe metodele mecanice de examinare a listelor și să se presupună că citirile unei liste, spre deosebire de citirile mai multor liste, ar trebui reduse Aritmetica textului trebuie să cedeze loc studiului sensului textului Spuneam mai sus că teoria lui K Lachmann nu corespunde ideilor moderne despre istoria textului lucrărilor care au trăit o viață lungă în multe liste Ar fi corect să spunem că apărătorii lui K Lachman sunt la curent cu această poziție Este caracteristic faptul că apărătorii sistemului K Lachmann iau în mod deschis poziții antiistorice acum Dacă însuși K Lachmann credea orbește că stemele construite după metoda sa reflectă corelația reală a listelor - istoria reală a textului, atunci susținătorii săi actuali declară direct că criticul textual studiază doar relațiile condiționate între liste care nu au nimic de-a face cu istoria reală a textului și reflectă doar relațiile stabilite accidental între manuscrisele supraviețuitoare Așadar, V Greg, răspunzând apărătorilor lui C Bedier, scrie: "Nu înțeleg obiecțiile domnului Shepard (WP Shepard - autorul articolului de apărare a pozițiilor lui C Bedier \ - D L) împotriva așadar -numite "tulpini dihotomice" După ce a arătat că marea majoritate a stemma compilate de editorii de text sunt de acest tip, el remarcă: "Desigur, este absolut incredibil că din original s-au făcut doar două liste ale unui text medieval; dihotomia își datorează originea metodei criticului textual" Aceasta este o observație cu adevărat uimitoare, deoarece, desigur, stema nu ne spune câte liste au fost făcute inițial, ci doar despre relația dintre DACA P Shepard Teorii recente ale criticii textuale - Modern Philology, Chicago, , voi XXVIII, nov Criza textologiei mecaniciste literare stocate Prevalența dihotomiei își datorează apariția selecției Dacă între un număr mare de manuscrise supraviețuitoare ale unei anumite lucrări nu există relații primordiale (adică, în aproape toate cazurile), atunci, cred, de aici

rezultă că manuscrisele vor fi caracterizate de o absență aproape completă a oricăror alte stemma , cu excepția celor dihotomice " I Este necesar să remarcăm o altă trăsătură foarte caracteristică a rezultatelor abordării mecaniciste a grupărilor de liste Este posibil, chiar și fără a culege diversele stemma realizate prin metoda "criticii textului" formală, tradițională, în care gruparea listelor precedă analiza istorică a discrepanțelor, să spunem că orice împărțire majoră a textelor va precede mai mici diviziuni în aceste stemma, în timp ce posibilitatea reală a originii unui grup mare (de exemplu, ediții) de la mic (de exemplu, tipul de text, ediția acestuia) este la fel de mare ca și invers: diviziuni mici - de la cele mari (de exemplu, tipuri de text din ediții) Din textul autorului pot apărea fragmente cu discrepanțe relativ minore, iar din aceste exoduri există deja ediții mai mari Inițial, de exemplu, în "Poveștile devastării lui Ryazan" au existat discrepanțe relativ minore (într-o formă, orașul prin care a călărit slujitorul icoanei Sfântului Nicolae din Zarazsky, Eustathius, a fost numit Kes - Cesis , într-o altă formă - Riga și altele); din aceleași două tipuri ale ediției principale, au apărut alte ediții cu modificări foarte mari în text - Streltsy, Military, Prolozhnaya, Chronographic etc O altă obiecție la metodologia mecanicistă în studiile textuale a fost înaintată de R P Dmitrieva Nu se poate decât să fie de acord cu R P Dmitrieva că erorile de testare pot fi transmise doar de la protograful principal, dar textul atras suplimentar de scrib (când scribul reunește mai multe liste) nu poate afecta pe cea principală cu erorile sale, în special cele care fac text fără sens, fă-l de neînțeles Erorile și distorsiunile nu pot trece în textul principal dintr-o sursă suplimentară, deoarece transferul dintr-o sursă suplimentară este întotdeauna un fenomen mai mult sau mai puțin conștient Între timp, editarea de către un scrib a unei liste (principale) pe o altă listă (suplimentară) este o apariție destul de comună în scrierea rusă antică Există multe manuscrise în care o astfel de corectare a fost făcută direct - este vizibilă și uneori diferă în scris de mână Acestea sunt întotdeauna corecții care înțeleg textul sau îl completează sau, în cazuri extreme, înlocuiesc un text cu altul, dând o interpretare diferită a evenimentelor Dar editarea textului nu constă niciodată în transferul unor lecturi evident eronate sau lipsite de sens din punctul de vedere al vechiului scrib rus Această prevedere este complet ignorată atunci când se numără discrepanțe în critica textuală mecanicistă W W Greg Teorii recente ale criticii textuale - Filologie modernă, , voi Mai P - Vezi lucrările aceluiaşi autor: The Calculus of Variants Oxford, ; Problema editorială în Shakespeare Oxford, Introducere Deci, antiistoricitatea accentuată, dorința unei clasificări formale a textelor pe baza metodelor mecanice de comparare a discrepanțelor cu ajutorul teoriei "erorilor generale" sau a teoriei "locurilor similare", sau prin numărarea opțiunilor, subdivizate în rare ("individuale") și multiple, - acestea sunt principiile de bază succesorii moderni ai textologiei mecaniciste străine Dorința de a reduce critica textuală la o serie de tehnici mecanice, de a o "aritmetică", este marcată și de lucrări atât de semnificative despre critica textuală precum cartea lui V Greg "The Calculus of Variants" (Oxford,), D G Kantin "Essais de critique textuelle" (Paris,) și alții Critica stematologiei moderne de către Ch Bedier și adepții săi este o critică care vine, în esență, din aceeași tabără Ea dezvăluie contradicțiile interne ale textologiei mecaniciste fără a-și înlocui principiile cu altele De aici nemulțumirea profundă față de cercetarea amănunțită a monumentelor antichității clasice și medievale conform

tuturor listelor supraviețuitoare și procentul din ce în ce mai mare de publicații conform unei singure liste alese aleatoriu Metodele mecanice de tratare a discrepanțelor au creat iluzia acurateței Când această iluzie a fost distrusă, deziluzia sa instalat în critica textuală în ansamblu, care este acum atât de caracteristică unei anumite părți a filologiei străine și a studiilor surselor istorice Construcția mecanicistă a tulpinilor nu se limitează la monotonia dihotomiei, așa cum a remarcat Ch Bedier De asemenea, putem observa că atunci când se folosește metoda lui K Lachman, revizuirile preced întotdeauna tipurile de text Aici sistemul lui K Lachmann nu cunoaște excepții Direct din protograful edițiilor se ramifică edițiile mari, apoi cele mai mici Tipuri de text, opțiuni de text încununează întregul arbore genealogic al lucrării O astfel de împărțire a edițiilor în tulpini nu a atras atenția ca fiind anormală dintr-un anumit motiv Cert este că aici un anumit rol l-a jucat compararea schemelor genealogice cu arbori Este destul de natural pentru un copac ca ramurile mici să crească din cele mai mari Totuși, această succesiune nu poate fi observată în istoria textului lucrărilor Discrepanțele minore în text care produc variații superficiale în text pot duce la revizuiri majore și invers Nu există reguli de urmat în acest sens Prin urmare, aranjarea obișnuită a revizuirilor în tulpini: mai întâi discrepanțe majore, apoi minore, este doar rezultatul unei metode incorecte de împărțire a textelor în revizuiri De exemplu, următoarea situație este destul de posibilă: una dintre redactările stilistice sau varietățile textului duce la o redactare ideologică majoră sau, dimpotrivă, o redactare ideologică dă mai multe stiluri mier același autor: D H Quentin Memoire sur L'établissement du texte de la Vulgate (Collectanea Biblica Latina, VI) Sarcini de textologie tipuri de text dietetice Primul este cât se poate de posibil ca al doilea Cu toate acestea, în tulpinile create după principiile textologiei mecaniciste, observăm doar al doilea tip de istorie a textului Cum se poate stabili prezența primei varietăți de istorie a textului? Ea poate fi stabilită pe baza unor fenomene stilistice comune în două ediții ideologice De obicei, aceste caracteristici stilistice primesc mai puțină atenție decât diferențele majore Cu toate acestea, criticul textual trebuie să explice întregul text, toate discrepanțele, și nu unele majore individuale Este imposibil să se stabilească istoria unui text pe baza discrepanțelor selective dintre textele individuale Textul trebuie explicat istoric Desigur, atunci când expuneți istoria unui text, nu este întotdeauna necesar să dați toate discrepanțele Vă puteți limita la ilustrații Dar pentru sine, "în condiții de laborator", textul trebuie studiat în întregime, fără nicio omisiune Dacă revizuirile se stabilesc mecanic, prin numărarea cantitativă a discrepanțelor, atunci stema textelor din liste se va construi întotdeauna după același principiu: mai întâi revizuiri, apoi tipuri de text, mai întâi diviziuni mari ale textului - apoi mici În istoria reală a textului, însă, ambele tipuri de relații între diviziunile mari ale textului și diviziunile mici sunt la fel de posibile Sarcini de textologie Nu este nevoie să ne oprim asupra principiilor teoretice ale criticii textuale la sfârșitul secolelor al XVIII-lea și al XIX-lea În esență, critica textuală nu a devenit în secolul al XIX-lea stiinta independenta Sarcinile studierii textului se limitau la nevoi pur practice Critica de text a fost o disciplină auxiliară necesară publicării documentelor și monumentelor literare Acesta a fost începutul multor științe: geometria, care a fost inițial necesară ca topografie, astronomie, știința solului etc Principiile criticii de text în știința rusă au fost formulate de A Schlozer El a

numit-o "mică critică" sau "critica cuvintelor" Înainte de a critica cronica lui Nestor, A Schlozer și-a pus următoarea sarcină specifică: "Ce a scris cu adevărat Nestor? Îi aparține cutare și cutare cuvânt (uneori cutare literă), cutare rând, cutare loc întreg? sau scribul, din ignoranță, neglijență sau aroganță, a corupt acest cuvânt, a introdus sau a omis acest rând, acest loc? "Iată o mică critică sau critică a cuvintelor " Cărturarii lui Nestor sunt "ignoranti grosolani" Pentru a găsi lectura corectă, după Schlozer, trebuie să evaluăm pasajele individuale în funcție de A Schlozer Nestor Cronici rusești în limba slavonă veche, adunate, traduse și explicate de A Shletser SPb , S Ibid S treizeci Introducere "demnitatea interioară", iar pentru a descoperi aceste locuri demne, trebuie comparate listele A Schlozer, care a propus primul principiul editării critice a textului, a scris: "Nimeni să nu spună că am furat onoarea de a fi primul editor al lui Nestor: vorbesc doar critic, învăţat, priceput, interpretat ediție care l-ar putea prezenta pe scriitor în forma sa actuală, curățându-l de cele mai mari greșeli de scriere, să explice unde este obscur, să corecteze unde este greșit" Părerile lui A Schlozer nu erau părerile lui personale Așa au privit sarcinile de a studia textul și în afara Rusiei Metodele individuale de restaurare a textului inițial s-au schimbat, noțiunea cărturarilor ca oameni care doar strica textul din cauza "ignoranței" sau "prostia" a dispărut treptat, nevoia a fost din ce în ce mai realizată nu numai de a "corecta textul", ci și să-i studieze istoria, în special pentru aceleași "corecții", dar când a fost vorba de definirea sarcinilor criticii textuale sau criticii de text, sarcina practică de a publica un text le-a umbrit pe toate celelalte Se credea că studiul manuscriselor se limitează la "obținerea" textului monumentului cel mai apropiat de originalul (sau "arhetipul") al autorului , care ar trebui să stea la baza publicației Într-o anumită măsură, găsim aceeași definiție a sarcinilor criticii textuale, sau altfel spus "critica textului", la pătrunzătorul cercetător al textelor, de la care noi metode moderne în critica textuală a monumentelor timpurilor moderne, în mare măsură, a venit - B V Tomashevsky: "Soluția la întrebarea autenticității și conformității documentului în toate părțile sale cu ceea ce transmite se numește critică textuală Rezultatele reale ale criticii de text sunt eliminarea erorilor de document și, prin urmare, în sens restrâns, critica de text este căutarea și identificarea erorilor de document și restaurarea în forma sa originală a unui document transmis eronat Restaurarea textului "autentic" pentru publicarea lui este considerată în principal de filologii occidentali drept scopul studierii textului Astfel, principalele sarcini ale criticii textuale au fost formulate de G Pos astfel: "Întreaga știință a criticii de text constă în reconstituirea unui text valid, legitim, autentic dintr-un text care se pretinde a fi autentic" Sarcina criticii de text în determinarea textului pentru publicare este văzută și de cel mai mare expert în manuscrisele grecești A Dan: "Scopul imediat al studierii manuscriselor este de a scrie A Schlozer Nestor S Ibid C Însuși A Schlozer a subliniat că metodele sale depind de "critica clasică și biblică" europeană contemporană (A Schlozer Nestor S XIП-XIV; Introducere P , -) Vezi: S A Bugoslavsky Câteva observații despre teoria și practica criticii de text Cernigov, S B V Tomaşevski Scriitor și carte Eseu de textologie Ed al -lea M , S HJ Poz Metoda Kritische Studienüber philologische Heidelberg, S Sarcini de textologie tsiet A Dan, - publicarea de texte A Dan nu vede alte scopuri serioase: ♦Oamenii de știință sunt rari - pe aceia îi cunoșteam încă - care citesc manuscrise doar din plăcerea de a

citi Și mai rar, aparent - dar sunt unii - care merg la biblioteci pentru plăcerea de a se uita la miniaturi ale manuscriselor avers Un adevărat cunoscător al comorilor bibliotecilor noastre este un filolog - editor de texte Mai mult, A Deng afirmă: "Întregul progres al științei filologice este legat de problema publicării textelor"* Textologia, în general, atât aici, cât și în Occident, a fost definită ca un "sistem de metode filologice" pentru publicarea monumentelor și ca "filologie aplicată" Întrucât doar textul "original", "original" era important pentru publicarea textului și toate celelalte etape ale istoriei textul nu prezenta niciun interes, critica textului s-a grăbit să sară peste toate etapele istoria textului până la textul original care urmează să fie publicat, și a căutat să dezvolte diverse "tehnici", metode mecanice de "extragere" a acestui text original, considerând toate celelalte etape ale acestuia ca fiind eronate și neautentice, fără interes pentru cercetător Prin urmare, de foarte multe ori studiul textului a fost înlocuit cu "corecția" acestuia Studiul a fost realizat în acele forme extrem de insuficiente care au fost necesare pentru "curățarea" de "greșeli", de modificări ulterioare Dacă textologul a reuşit să restabilească lectura iniţială a cutare sau acela loc, apoi restul - istoria acestui loc, iar uneori textul în întregime - nu-l mai interesa Din acest punct de vedere, textual A Dain Les manuscrise Paris, P B V Tomaşevski Scriitor și carte pp și - Dând această definiție tradițională a sarcinilor criticii textuale, B V Tomashevsky a fost totuși unul dintre primii care a subliniat noile sarcini cu care se confruntă critica textuală - necesitatea studierii cu atenție a istoriei textului (vezi mai jos) "Cea mai generală întrebare", scrie G Kantorovich, "pe care o pune critica textului este întrebarea "cum se stabilește corectitudinea unui text dat"" (K Kantorowicz Einführung in die Textkritik Systematische Darstellung der textkritischen Grundsãze für Philologen und Juristen, Leipzig, - Vezi recenzia lui S H Valk: Afaceri de arhivă, , numărul VSh-IX, p -) A S Lappo-Danilevsky consideră că sarcina criticii de text este refacerea adevăratei forme a textului său - arhetipul A S Lappo-Danilevsky scrie: "Critica textului, în esență, studiază istoria acestuia din momentul apariției sale și până în momentul în care este supus cercetării științifice, pentru a-și restabili lectura coruptă în forma sa originală (destinderea mea D L) Așadar, sarcina "criticii textului" este de a restabili, pe cât posibil, adevărata sa formă în "puritatea" sa originală, ceea ce, desigur, uneori se rezumă doar la a-l apropia cât mai mult posibil" (A S Lappo) -Danilevsky, Metodologia istoriei, Partea Teoria cunoașterii istorice, Sankt Petersburg, , p) "Critica de text", scrie A S Lappo-Danilevsky, "se caracterizează printr-un tip special de tehnici: principalul Unele dintre ele constau în adoptarea unei anumite lecturi și, dacă este necesar, în corectarea acesteia; astfel de operațiuni pot fi numite, respectiv, revizuire și modificare a Textului "(Ibid , p) Introducere Într-adevăr, în practică s-a dovedit a nu fi o știință, ci un sistem de metode de obținere a textului original pentru publicarea sa Textologul a încercat să obțină cutare sau cutare rezultat, să "obțină" cutare sau cutare text fără a studia cu atenție întreaga istorie a textului lucrării în ansamblu Publicați mai întâi - apoi cercetați: acesta a fost în principiu principiul vechii critici literare rusești din secolul al XIX-lea Studiind cu atenție tendințele generale care au apărut în critica textuală în ultimele decenii, vom ajunge la concluzia că critica textuală începe din ce în ce mai mult să fie privită ca o disciplină care are sarcini independente și foarte mari Aceste sarcini pot fi

formulate după cum urmează: textologia are ca scop studierea istoriei textului unui monument în toate etapele existenței sale în mâinile autorului și în mâinile cărturarilor, editorilor, compilatorilor acestuia, adică de-a lungul întregului timp că textul monumentului se schimba Numai printr-un studiu complet al istoriei textului monumentului în ansamblu, și nu printr-o critică episodică a locurilor individuale, se poate realiza restaurarea textului original al autorului monumentului În același timp, pentru criticii literari-textologi și istorici-arheografi sovietici, pare fără îndoială că este imposibil să studiem modificările din textul unui monument izolat de conținutul acestuia (înțeles în sensul cel mai larg, în special, politic tendințe, intenție artistică etc), ci conținutul - izolat de întreaga situație istorică în ansamblu Ca urmare, limitele studiului textual al monumentelor sunt extrem de extinse, iar cerințele pentru critica textuală cresc în aceeași măsură Textologia în sensul său modern a crescut până la studierea istoriei textului unui singur monument A devenit o parte importantă a istoriei literaturii în general Dacă istoria literaturii este preocupată de studiul procesului de dezvoltare a întregii literaturi, atunci critica textuală ar trebui să se preocupe de studiul procesului de dezvoltare a textului monumentelor individuale Istoria textului oferă acele "elemente constitutive ale mișcării" din care este compusă istoria literaturii Publicarea monumentelor este doar una dintre aplicațiile practice ale criticii textuale Mai întâi, studiați pe deplin istoria textului monumentului și apoi publicați-o critic (ceea ce nu exclude publicațiile preliminare separate ale textului listelor) - acesta este principiul la care ajung treptat medievaliștii textuali sovietici moderni B V Tomashevsky scrie: "Istoria textului (în sensul larg al cuvântului) oferă istoricului literaturii materialul mișcării, care nu se află la suprafața literaturii, ci este ascuns în laboratorul autorului" (B V Tomashevsky Scriitor și carte S) În literatura rusă veche, acest "material al mișcării" nu se limitează în niciun caz la "laboratorul autorului" (în plus, poate fi găsit acolo în cazuri excepțional de rare), dar, așa cum am menționat deja, acoperă modificări ale textului de-a lungul mai multor secole Sarcini de textologie Elemente ale acestui tip de nouă înțelegere a sarcinilor criticii textuale au fost conturate de mult timp Cu toate acestea, abia în ultimele decenii această atitudine față de critica textuală a primit o bază solidă în aplicarea consecventă a principiului istoricismului, în strădania criticilor textuali de a lua în considerare istoria textului fără a separa această istorie a textului de realitatea istorică, din viața socială și politică a epocii, de la autorii, editorii, copiștii ei Critica textuală devine o știință, depășind elementele unei atitudini mecaniciste față de problemele textologice Ea devine o știință pentru că în locul sarcinii de a publica texte bazate pe clasificarea mecanică a listelor și "curățarea" formală a textului de erori, începe să studieze istoria textelor Acest studiu al istoriei textelor a făcut progrese mari, deoarece însăși înțelegerea a ceea ce trebuie să se înțeleagă prin istoria unui text s-a adâncit Istoria textului a început să însemne în niciun caz doar genealogia listelor, uneori lipsite de explicații istorice, bazate pe clasificarea listelor doar după trăsăturile lor externe Istoria textului monumentului a început să fie considerată în cea mai strânsă legătură cu viziunea asupra lumii, ideologia autorilor, compilatorii anumitor ediții ale monumentelor și scribii acestora Istoria textului a fost într-o anumită măsură istoria creatorilor lor și parțial, așa cum vom vedea mai târziu, a cititorilor lor Doar o

astfel de atitudine față de text a fost capabilă să depășească elementele naturii mecaniciste a acestei discipline, să o transforme într-o știință istorică independentă Procesul de transformare a textologiei dintr-o sumă de tehnici filologice de editare a monumentelor într-o știință independentă este departe de a fi finalizat , prin urmare, în viitor va trebui să ne oprim în principal asupra anumitor aspecte ale acestui proces - procesul unui fel de "cristalizare" " De știință A accelera această formare a criticii textuale ca știință independentă, ținând cont de toate realizările în acest domeniu ale filologiei vechi ruse și ale filologiei altor țări, este una dintre sarcinile întregii critici textuale sovietice, în special, și ale acesteia ramură care se ocupă cu monumentele literare antice rusești Ideea că istoria textului unui monument este istoria distorsionării acestuia de către "scribi" este uneori caracteristică și cercetătorilor sovietici moderni Deci, V I Strelsky în cartea "Principii de bază ale criticii științifice a surselor asupra istoriei URSS" (Kiev,) nici măcar nu pune problema studierii istoriei textului, având în vedere, în urma studiilor surselor vechi, " critică internă" și "externă" a textului ca "corecție" a erorilor care se strecuraseră în el: "Monumentele antice au fost copiate și editate de multe ori și, în același timp, incapacitatea de a citi unele locuri din înregistrările originale i-a condus pe vechii cărturari (deci! - D L) la distorsiuni ale textului înregistrărilor primare" (p) O Kralik vO este de acord cu părerile mele cu privire la sarcinile criticii textuale Kralik Od textove kritiky k textologii - Listy filologicke , roi sv) cp de asemenea: G Thompson Metoda științifică în critica textuală - Eirene, , Praga p - dec Introducere Într-o oarecare măsură, textologia poate fi deja considerată acum o știință pentru adulți și nu o disciplină auxiliară Acest lucru poate fi observat (și, de obicei, nu este ușor de observat maturitatea din cauza unei anumite inerții a ideilor noastre) prin semne indirecte Printre astfel de semne indirecte se numără și faptul că textologia însăși necesită în prezent sprijin în alte discipline auxiliare În primul rând, necesită o bună organizare a științei arhivistice, necesită o bună organizare a descrierii științifice a manuscriselor din principalele noastre depozite de manuscrise și o coordonare completă a eforturilor oamenilor de știință din toate țările Studiul istoriei textului unuia sau altuia antic monument rusesc necesită utilizarea unui număr exhaustiv de liste atât ale monumentului studiat, cât și ale acelor monumente care au intrat în comunicare literară cu acesta Dacă nu există descrieri științifice ale manuscriselor, atunci aceasta înseamnă că căutarea manuscriselor necesare pentru acest sau acel studiu este lăsată la voia întâmplării, asta înseamnă că cercetătorii sunt nevoiți să efectueze simultan și artizanal aceeași muncă care ar putea fi făcută o dată și pentru toți pentru toată lumea îndată Oamenii de știință care lucrează fără întregul aparat de descriere științifică cu un cost extraordinar de timp și forță de muncă se răsplătesc adesea grăbindu-se să lucreze la acest sau acel material găsit la întâmplare, chiar dacă nu aparține domeniului lor de interes special și publică documente, abținându-se să avertizeze cititorii care nu au adunat toate listele monumentului publicat Compilarea de descrieri științifice complete, detaliate și detaliate ale tuturor colecțiilor încă nedescrise, intensificarea muncii în acest domeniu este sarcina cea mai urgentă a tuturor depozitelor noastre de manuscrise Fără aceasta, textologia nu se va putea dezvolta nici măcar în prezența celor mai progresive tehnici metodologice * O tendință generală poate fi remarcată atât în rândul

criticilor literari, cât și în rândul istoricilor care se ocupă de Rusia Antică: diferențele și împărțirile dintre oamenii de știință care extrag material și oamenii de știință care studiază acest material devin din ce în ce mai șterse Așa cum un arheolog este obligat în prezent să fie istoric, iar un istoric să stăpânească temeinic materialul arheologic; la fel cum un savant sursă devine din ce în ce mai mult istoric, permițând generalizări ample în lucrările sale, tot așa în critica literară a crescut nevoia ca fiecare critic textual să fie în același timp un istoric larg al literaturii și ca un istoric literar să fie sigur că studiezi manuscrisele Cercetarea textuală este fundamentul pe care se construiește toată opera literară ulterioară După cum se va desprinde din cele ce urmează, concluziile trase de textual Sarcini de textologie în consecință, de foarte multe ori infirmă cele mai ample concluzii ale criticilor literari, făcute de aceștia fără a studia materialul manuscris, și conduc la rândul său la noi generalizări istorice și literare interesante și temeinic fundamentate Noțiunea că doar concluzii foarte înguste pot fi ajunse prin lucrări textuale ar trebui recunoscută ca fiind complet depășită Dimpotrivă, un studiu direct al manuscriselor și al istoriei textului duce adesea la concluzii foarte importante, care adesea ne schimbă înțelegerea celor mai generale probleme Asemenea concluzii istorice generale pot fi trase din studiul istoriei textelor Iluminatorului (ne schimbă înțelegerea naturii acuzațiilor împotriva "iudaizatorilor"), Povestea prinților lui Vladimir (corectează și clarifică înțelegerea noastră a teoriei politice oficiale a statului centralizat rus din secolul al XVI-lea) etc În același timp, critica textuală permite cărturarului să obțină concluzii prin munca personală, îl privează de dreptul de a fi mulțumit de aproximativ, dă clar idei despre monument, despre istoria lui, despre modul în care a fost perceput la vremea lui (problema percepției cititorului asupra monumentului este deosebit de interesantă pentru criticul literar -medievist) Textologia deschide cele mai largi posibilități de a studia școlile literare, tendințele, mișcările ideologice, schimbările de stil, dinamica procesului de creație și se dovedește a fi un arbitru în soluționarea foarte multor dispute care, în afara studiului istoriei specifice a textelor, ar putea continua fără perspective certe pentru rezolvarea lor finală Așadar, critica textuală s-a născut ca o disciplină îngust subsidiară, ca o sumă de tehnici filologice de publicare a textelor Inițial, părea că nu se confruntă cu sarcini complexe, că întrebările legate de relația dintre texte pot fi rezolvate prin metode simple și uniforme S-a dezvoltat izolat și părea că criticul textual era închis în rezolvarea propriilor probleme înguste Pe măsură ce am aprofundat în sarcinile de publicare a unui text, textologia, așa cum am menționat mai sus, a fost din ce în ce mai forțată să studieze istoria textului lucrărilor A devenit știința istoriei textului lucrărilor, iar sarcina publicării unui text a devenit doar una dintre aplicațiile sale practice Raportul meu "Textologie și probleme teoretice ale studiilor literare", citit la a XI-a Conferință Pușkin a întregii uniuni de la Leningrad, în mai , este dedicat acestei probleme Vezi și: D Lihaciov) Moștenirea manuscrisului vechi rusesc și câteva principii metodologice ale studiului său - Slavia, , goyo LLVC S ;) Câteva principii noi în metodologia cercetării textuale a monumentelor literare antice rusești - Izv AN SSSR, Olya, , nr i¿¿Í/'' ; B S Meilakh Psihologia creativitatii artistice - Vopr lit , R n ' ' C - ; L Havrankov Sovetská textologie - veda mladá a podnètná din Vysoké Skoly Limba și literatura rusă, Praga, , № VS - Introducere Creșterea științei nu a simplificat

problemele cu care se confruntă, ci a complicat-o În același timp, devenind o disciplină științifică independentă, textologia nu numai că nu și-a întrerupt legăturile cu alte discipline, dar le-a crescut din ce în ce mai mult Cu cât a devenit mai clar că critica textuală nu este o "sumă de metode", ci o știință independentă, cu un domeniu independent de cercetare și întrebări specifice, cu atât legătura sa cu multe alte discipline filologice, istorice și literare a devenit mai puternică Acum nimeni nu va numi un critic textual "un savant îngust" sau critica textuală o "disciplină îngustă" Dimpotrivă, un bun critic textual este obligat să "acopere" în linii mari subiectul studiului său Cu cât se bazează mai mult pe date din domeniul paleografiei, arheografiei, criticii literare, istoriei, istoriei artei etc , cu atât primește concluzii mai convingătoare, cu atât construcțiile sale sunt mai irefutabile Istoria textului nu este izolată de problemele generale ale culturii și ale "științei umane" în general Capacitatea de a compara, de a combina fenomene, de a explica o serie de fenomene de către altele aparținând unui domeniu diferit de studiu al omului și al societății umane, devine din ce în ce mai necesară Există o dispută de lungă durată între criticii textuali - critica textuală (sau cum a fost numită multă vreme - critica textuală) aparține științei sau este artă? La un moment dat, odată cu răspândirea metodelor mecanice de rezolvare a celor mai complexe probleme textologice ale şcolii K Lachmann şi modificările acesteia, părea că răspunsul se găseşte într-un alt domeniu: critica textuală este un meşteşug ; atât de simple erau atunci toate dispozitivele textologice Acum putem spune așa: textologia este o știință, dar metodologia muncii Termenul "textologie" a fost introdus pentru prima dată de B V Tomashevsky și s-a răspândit rapid printre criticii literari datorită cărții sale "Scriitorul și cartea Eseuri despre studii textuale (ediția I a fost publicată în) Ca nume pentru o știință independentă, termenul "textologie" este mai convenabil decât termenul "critică de text" Acesta din urmă, însă, nu a dispărut din uz Diferența definită între termenii "textologie" și "critica textului" este aceeași ca și între termenii "chimie" și "analiza chimică" Recent, a apărut o anumită "deformare" în utilizarea termenului "textologie" Ei au început să vorbească și să scrie "textologia Zadonshchina", "textologia legendei" sau orice alt monument al scrierii antice, adică rezultatele unui studiu textual al unui monument sau al unuia, și nu studiul său în sine Dar acest lucru este la fel de greșit ca și a spune "astronomia acestei planete sau aceleia", în timp ce se referă la datele cercetării sale astronomice Edmond Faral numește știința publicării textelor artă: E Farai À propos de l'édition des textes anciens Le cas du manuscrit unique - Recueil de travaux offerts à M Clovis Brunei Paris, P Sau tehnică Vezi: O Stahlin Editionstechnik Ratschlâge für die Anlage textkritischer Ausgaben Berlin, ; Aufl ; Gustave Rudler Les techniques de la critique et de l'histoire littéraire Oxford, Pentru mai multe despre aceasta, vezi mai sus și articolul: D Lihachev Criza textologiei mecaniciste străine moderne - Izv AN SSSR, OLYA, , vol XX, numărul Sarcini de textologie Sarcina unui critic textual a devenit atât de complicată încât a devenit, într-o anumită măsură, o artă pentru un critic textual Cu toate acestea, critica textuală nu este nicidecum un meșteșug care să-i permită criticului textual să se detașeze în rezolvarea propriilor probleme Criticul textual trebuie să cunoască toate științele istorice în raport cu epoca studiată De aceea un bun critic textual este atât critic literar, istoric, cât și istoric al gândirii sociale* Succesul cercetării sale depinde de amploarea și versatilitatea cunoștințelor

sale, de capacitatea sa de a înțelege faptele și de priceperea cu care aplică metodele metodologice de studiu a textului * Creativitatea este un proces; percepția creației este, de asemenea, un proces, iar acest lucru este evident mai ales atunci când citiți opere literare Autorul creează o operă, inspirând cititorul cu ideea că cititorul, împreună cu el, parcurge din nou tot drumul operei sale Autorul oferă cititorului iluzia unui proces creativ Citind opera, cititorul, parcă, participă la crearea operei, ea se desfășoară în fața lui în timp Desigur, de fapt, procesul de creație este mult mai complicat decât este în fața cititorului în lucrare, totuși, schițele, schițele, diferite ediții ale operei rămân în afara operei și nu sunt percepute de cititor Nici opera a numeroși "coautori" medievali - scriitori, rescriere, compilatori, compilatori, redactori de text - nu a ajuns nici la cititori, care au perceput fiecare lucrare ca o creație întreagă și completă Percepția cititorului asupra unei opere diferă de cea științifică prin aceea că în percepția cititorului se are deplină încredere în autor, autorul conduce cititorul după "voința ultimului autor", în timp ce în percepția științifică se studiază adevăratul proces creativ, cel textual criticul încearcă să se elibereze de hipnoza "voinței autorului" și să restabilească istoria textului de sub ultimul rezultat impus acestuia de autor cercetat Aceeași transformare treptată a studiilor surselor într-o știință istorică largă și a cercetătorilor sursă în istorici în sensul propriu al cuvântului este remarcată și de cercetătorii străini În finalul articolului său, ca una dintre concluziile acestuia, A Largi-ZDer scrie: "Devenim istorici din diplomați; o atitudine exclusiv formală față de material după rețetele diplomației, deși a rămas o condiție prealabilă firească pentru toate lucrările noastre, din ce în ce mai dezvoltată într-un studiu al întregului material activ care a depășit scopurile publicistice: am devenit, ca să spunem așa, din diplomați istorici "(A Largiadér Neuere Richtungen im ereiche der Historischen Hilfswissenschaften, Schweizer Beitrage zur Allgemeinen Ueschichte, Bem, , Bd , S) Introducere Autorul urmărește să stabilească toate etapele istoriei textului și nu numai să stabilească, ci și să explice aspectul acestora Atâta timp cât cunoaștem monumentul doar în ultima sa versiune și suntem lipsiți de posibilitatea de a urmări mișcarea textului, de a corela textul cu fenomenele de dezvoltare personală a autorului și cu faptele istorice în general, interpretarea noastră asupra monumentului poate să fim întotdeauna subiectivi, subordonați autorului și propriilor noastre moduri de percepție Numai studiind textul în mișcarea lui (independent, corelat cu evoluția autorului, editorilor, scriitorilor, cu mișcarea istoriei literaturii și istoriei etc), obținem date obiective pentru a judeca despre el, despre intenția sa , tendințe artistice, ideologie reflectată în ea etc Fără a studia istoria textului, istoria creației operei, nici măcar nu putem înțelege științific "ultima voință a autorului" Repetăm: critica textuală stă la baza istoriei literaturii Istoria textului unui monument individual oferă în cele din urmă o cantitate imensă de material primar pentru istoria literaturii în ansamblu SM Bondi subliniază importanța studierii istoriei textului unei lucrări în critica textuală În articolul "Despre citirea manuscriselor lui Pușkin", S M Bondi scrie: "În primul rând, se poate pune întrebarea - de ce este citit manuscrisul, ce vrea să obțină expertul textual în urma acestei lecturi: este finalul textul documentului pentru publicare sau versiuni ale textului, adică bucăți din text tăiate sau complet anulate în procesul de lucru sau, în sfârșit, este interesat de însuși procesul de lucru, succesiunea

istoriei crearea acestui manuscris? Primele două cazuri sunt în esență aceleași: în ambele căutăm doar text, fraze înrudite sau pasaje izolate, cuvinte unice; ne interesează cuvintele în sine, conținutul (sau forma) lor, indiferent de istoria apariției și distrugerii lor, în timp ce în acest din urmă caz, aceasta este întrebarea principală Deci, putem, în esență, să distingem doar două cazuri: căutarea unui text (final sau variante) și studiul procesului lucrării autorului asupra textului Ceva mai departe, S M Bondy afirmă: "S-ar putea spune că studiul procesului de creare a unui manuscris, adică istoria creării unei opere ca sarcină specifică, în esență, depășește sarcinile unui critic textual ca astfel de; aceasta este o problemă complet separată, separată legată de BV Tomashevsky a scris: "Fiecare etapă a creativității poetice este în sine un fapt poetic Fiecare reacție a poeziei reflectă intenția poetului Prezența unor "corecții" (sau mai degrabă "schimbări") variate, multitemporale, mărturisește variabilitatea artistică a poetului Toate edițiile și toate etapele creativității sunt necesare științei "(B V Tomashevsky Nou despre Pușkin - Almanah "Gândirea literară", Pg , S) S M Bondy Citind manuscrisele lui Pușkin - Izv Academia de Științe a URSS, ONU, , nr - S Sarcini de textologie la psihologia creativității sau altele asemenea; critica textuală ar trebui să fie despre altceva: despre cum să citești corect și complet textul manuscrisului și, în același timp, să-l înțelegi, pentru a te garanta de eventualele erori de citire cu această înțelegere Cu toate acestea, la o examinare mai atentă, se dovedește că, chiar și stabilindu-și sarcina de a citi doar textul manuscrisului, este încă absolut imposibil să te îndepărtezi de problema istoriei creației manuscrisului Dimpotrivă, așa cum se va arăta mai târziu, apelul la această întrebare este în majoritatea cazurilor absolut necesar Poziția lui S M Bondi poate fi susținută de numeroase considerații bazate pe materialul literaturii antice ruse Corectitudinea sa este mai ales indiscutabilă aici Problema restabilirii mișcării textului lucrărilor este analizată în detaliu de B V Tomașevski în cartea "Scriitorul și cartea" la capitolul "Istoria textului și istoria literaturii" Constatând că istoria textului restabilește procesul de creație, dezvăluie elementele de mișcare din text, studiază opera ca devenită, B V Tomashevsky scrie: " istoricul literar ar trebui să vadă într-o operă separată nu numai forma ei statică (înțelegând acest cuvânt într-un sens larg), nu numai un sistem complet închis în sine - el trebuie să inventeze și să ghicească urme de mișcare în lucrare Vorbind despre diferența dintre observațiile unui mecanic asupra unei mișcări care are loc la timpul prezent și observațiile unui istoric literar asupra unei mișcări care a avut loc deja în trecut, B V Tomashevsky notează: "Dar un mecanic are posibilitatea de a contempla mișcarea Nemulțumit de două poziții extreme ale corpului, poate observa câte poziții de mijloc îi place, adică poate "interpola" prin observație directă Obiectele de studiu ale istoricului literar sunt urme de mișcare rupte unele de altele, "puncte" separate între care este greu de "interpolat", este greu de găsit legături de legătură și, prin urmare, este dificil de localizat liniile de evoluţia trecând prin aceste puncte Această natură extremă statică a operelor literare ca obiecte de observație i-a forțat pe istoricii literari să caute constant metode care să facă posibilă fie multiplicarea numărului de obiecte de observație ("interpolare"), de exemplu, studierea literaturii de masă, "mai tânără", care oferă un material mult mai larg pentru convergență sau comparație sau dezvăluie elemente de dinamică și cinematică în obiectele statice în sine Istoria

creației și munca asupra lucrării oferă acest material La studierea unui text, nu mai este relevat un fenomen static, ci procesul literar de dezvoltare și formare a acestuia Studiind ideea poetului, dezvăluim adesea legături, la prima vedere neclare, între diferite lucrări ale unui singur autor Studiindu-și planurile neterminate și * S M Bondi Citind manuscrisele lui Pușkin p - V Tomaşevski Scriitor și carte pp - Acolo S Introducere schițe, găsim adesea acele verigi lipsă din lanțul evolutiv care ne permit să "interpolăm", să umplem golurile dintre obiectele individuale de observație" * Tot ceea ce spune aici B V Tomashevsky despre istoria textului operelor de literatură nouă se aplică și mai mult operelor literaturii antice, unde istoria textului unei opere nu se termină în limitele căutării creative a unui singur autor, ci surprinde opera multor autori, multe generații de redactori și scriitori text, uneori durand câteva secole * Acad V N Peretz El deține și singurul ghid scurt de textologie pentru știința pre-revoluționară O trăsătură remarcabilă a școlii textologice a Acad VN Peretz a fost obligat să studieze "istoria literară" a monumentului V N Peretz scria: "Este important pentru istoricul literaturii, prin studierea listelor, nu numai să stabilească arhetipul monumentului, ci, după ce a călătorit înapoi, comparând arhetipul cu edițiile care au ieșit din el, să descopere soarta monumentului, în funcție de gusturile în schimbare și de interesele literare ale mediului, în care s-a rotit și a fost supus unor noi tratamente V N Peretz constată că tulpinile listelor sunt importante nu numai pentru refacerea aspectului original al monumentului, "ci și pentru stabilirea istoriei sale literare, care are o importanță deosebită pentru istoricul literaturii ruse" Instrucțiunile lui V N Peretz referitoare la necesitatea studierii "istoriei literare a monumentelor" au fost practic implementate într-o serie de lucrări care au ieșit din condeiul său și al numeroșilor săi studenți O idee similară a fost exprimată de N K Piksanov În studiul noii literaturi ruse, N K Piksanov și-a propus să investigheze "istoria creației" unei opere, înlocuind cu acest concept conceptul mai larg de "istorie literară" propus de V N Peretz N K Piksanov a subliniat că B V Tomaşevski Scriitor și carte pp - V N Peretz Din prelegeri despre metodologia istoriei literaturii ruse Istoria studiului Metode Surse Ediție corectată ca manuscris Kiev, S - (§ Surse Euristică Descrierea manuscrisului; § Ediția § Critica textelor Tipuri de erori; § Exemple de critică de text; § Studiul monumentelor traduse § Datarea monumentului și identificarea autorului său, § Problema falsificării monumentelor, § Metode ale metodei filologice, § Rezultate, un mod aproximativ de cercetare) Ibid S Ibid S (Destinderea mea - D L) Sarcini de textologie istoria creativă a monumentului oferă materialul de bază pentru înțelegerea lui l Dar N K Piksanov a declarat că această teorie creatoare este teleologică, intenționată, întotdeauna ghidată de voința unificată a autorului N K Piksanov scrie: "Este recunoscut că mijloacele artistice sunt supuse sarcinii artistice a poetului, care este îndeplinită printr-un dispozitiv sau stil artistic Conceptul de recepție este recunoscut ca un concept teleologic Astfel, pentru poetică, pe lângă descriere și clasificare, se propune o a treia sarcină: dezvăluirea teleologiei interne sau motivarea mijloacelor poetice și rezultatul final al acestora, o lucrare poetică Se obișnuiește ca teoreticienii poetici să aplice aici aceeași metodă ca în descriere și clasificare, adică studiul static al unui text poetic tipărit, definitiv Fără îndoială, un studiu atent al unui astfel de text, corelarea lui cu alte lucrări ale aceluiași autor, ecoul acelorași semne și tehnici de-a lungul operei poetului - toate acestea

pot da temei de ghicire a teleologiei artistice, pentru reconstituirea ei de către cercetător Dar această tehnică este insuficientă, conjecturală și puternic colorată de subiectivitate Se întâmplă ca poetul însuși să-și dezvăluie planul: în memorii, jurnale sau confesiuni către contemporanii săi Dar acest lucru se întâmplă rar, episodic, în majoritatea cazurilor nu există astfel de mărturii, sau ei înșiși au nevoie de comentarii, precum declarațiile lui Gogol despre "Inspectorul general"; uneori artistul ascunde cu gelozie dovezile proceselor sale creative Avem un alt mod, de încredere, de a expune teleologia artistică: studiul istoriei textuale și creative a unei opere din texte scrise de mână și tipărite Obiecându-se lui N K Piksanov, B V Tomashevsky a scris în mod corect: "În primul rând, o astfel de formulare a întrebării presupune invarianța intenției autorului pe parcursul creării operei ca principală condiție prealabilă Între timp, pur și simplu nu este cazul Însuși materialul creativității provoacă uneori noi efecte artistice și obligă autorul să schimbe sarcina În plus, B V Tomashevsky oferă un exemplu binecunoscut al unei schimbări a conceptului de operă în procesul de creație: în istoria creativă a lui Eugene Onegin În același timp, B V Tomashevsky face o observație subtilă: "Teleologia interioară a unei tehnici artistice este departe de a fi intenția personală a autorului" B V Tomashevsky scrie: "Oportunitatea a ceea ce este scris nu se încadrează în cadrul psihologiei individuale AZ K Piksanov Un nou mod de știință literară Explorarea istoriei creative a unei capodopere (principii și metode) - Art, , nr Ibid pp - £ V Tomaşevski Scriitor și carte S Ibid S Introducere o analiză logică a intenţiilor scriitorilor Toți scriitorii sunt conștienți de faptul că lucrurile nu merg întotdeauna așa cum s-a intenționat Ceea ce distinge un scriitor de un non-scriitor nu este deloc capacitatea de a "atribui", ci capacitatea de a întruchipa sarcina, de a o exprima "Dar ceea ce scrie B V Tomashevsky în continuare este doar parțial corect: "Prin urmare", scrie B V Tomashevsky , "nu este deloc intenția autorului și deloc modul în care autorul a ajuns la creația operei, să-i dea sens Aici psihologia individuală a autorului este la fel de neimportantă ca și psihologia individuală a cititorului ocazional Ceea ce este important este lucrarea așa cum a apărut, iar scopul ei interioară este cunoscut în analiza a ceea ce această lucrare inspiră cititorul ideal, adică, care are tot ceea ce este necesar pentru o înțelegere completă O operă este creată nu de o persoană, ci de o epocă, la fel cum nu de o persoană, ci de o epocă creează fapte istorice Autorul este în multe privințe doar un instrument În opera sa, el ia adesea material gata făcut pe care i-a dat tradiția literară și îl inseră invariabil în opera sa și numai în jurul lui își creează propria lui, individuală, adică caracteristică lui ca o anumită personalitate artistică Teleologia internă a unui astfel de dispozitiv transferat este uneori determinată complet în afara intenției autorului Rezumând tot ceea ce s-a spus, B V Tomashevsky notează în continuare: "Nu este important unde țintește autorul, ci unde lovește" Spre deosebire de B V Tomashevsky, cred că ambele sunt importante: fără prima, adică fără a studia intențiile autorului (chiar dacă se schimbă), este imposibil să înțelegem a doua, adică rezultatul creativ Desigur, studiul intenţiilor singur nu poate oferi o explicație completă a rezultatului creativ, este, de asemenea, necesar să se studieze "epoca", dar nu se poate fi de acord cu afirmația lui B V Tomashevsky că "opera este creată nu de o singură persoană, ci de epoca" O epocă nu poate crea nimic în afară de o persoană, o epocă acționează prin intermediul unei persoane și a

intențiilor sale, în timp ce îi afectează pe unii într-un fel, iar pe alții într-un mod diferit, pentru că însăși poziția unei persoane într-o epocă este diferită Nu vom intra în prezentarea unor adevăruri binecunoscute Vom spune doar că nu există motive pentru a nega oportunitatea studierii "istoriei creative" doar pe motiv că intențiile creatorului se schimbă în cursul acestei istorii creative sau că epoca contează și ea pe lângă intențiile lui creatorul Desigur, istoria textului unei lucrări ar trebui să includă studiul istoriei scopurilor autorului și modificărilor acestora, iar istoria obiectivelor autorului trebuie construită ținând cont de influența ideologiei autorului Cu toate acestea, conceptul de "istorie creativă", mi se pare, nu ar trebui să înlocuiască conceptul de istorie a textului Cert este că istoria creației B V Tomaşevski Scriitor și carte p - Ibid S Ibid Ibid Sarcini de textologie a uneia sau alteia lucrări include în aproape toate cazurile momente complet necreative - presiunea cenzurii, presiunea editorului, redevențe și diverse tipuri de accidente: pierderea unui manuscris, erori de memorie, greșeli de scriere, omisiuni mecanice etc Niciun autor este ferit de pătrunderea în procesul său creativ nu este deloc momente creative, iar cercetătorul este obligat să studieze atât momentele creative, cât și cele necreative din istoria textului lucrării Pentru a înțelege "unde a ajuns autorul", trebuie să studiem atât modul în care a țintit, cât și cum era "pistolul" lui, precum și întreaga sumă a circumstanțelor care au influențat "zborul glonțului" Conceptul de "istorie creativă" este și mai puțin aplicabil literaturii ruse antice și nu numai pentru că proporția diferitelor tipuri de accidente aici crește la infinit, ci și pentru că aceeași lucrare are adesea mai mulți autori și aproape toți scribii se dovedesc a fi co-autori Dar cu cât mai semnificativă, cu atât mai importantă pentru studiu devine istoria textului operei, deoarece pentru o înțelegere corectă a conținutului ideologic și artistic al operei, studiul elementelor întâmplării este uneori nu mai puțin important decât studiul intențiilor creative Deci, pentru literatura rusă veche, studiul istoriei textului unei opere este chiar mai important decât pentru literatura modernă De aceea este imposibil să recunoaștem drept corectă, mai ales pentru literatura antică rusă, negarea dreptului istoriei textului de a fi considerată o disciplină științifică separată, derivată de B V Tomashevsky din poziția sa: "Nu este important acolo unde autorul vizează, dar unde ajunge " Istoria textului unei lucrări acoperă toate problemele studierii acestei lucrări Doar un studiu complet (sau, dacă este posibil, complet) al tuturor problemelor legate de lucrare ne poate dezvălui cu adevărat istoria textului lucrării În același timp, doar istoria textului ne dezvăluie opera în întregime Istoria textului unei opere este studiul unei opere sub aspectul istoriei ei Aceasta este o viziune istorică asupra lucrării, studiul ei în dinamică și nu în statică O operă este de neconceput în afara textului său, iar textul unei opere nu poate fi studiat în afara istoriei sale Pe baza istoriei textului lucrărilor, se construiește istoria operei unui anumit scriitor și istoria textului operei (se stabilește o legătură istorică între istoriile textelor operelor individuale) și pe baza istoriei textelor și a istoriei operei scriitorilor se construiește istoria literaturii Este de la sine înțeles că istoria literaturii este departe de a fi epuizată de istoriile textelor operelor individuale, dar ele sunt esențiale, mai ales în literatura rusă veche Acesta este un punct de vedere istoric, direct opus celui mecanicist și static, ignorând istoria și studiind opera în caracterul dat Dar trebuie avut în vedere că abordarea

istorică în sine poate permite diverse metode de interpretare a textului, creativitatea și istoria literară Introducere Ne putem imagina critica literară încercând să construiască istoria literaturii pe baza studierii istoriei textului operelor, mergând de la particular la general (prin metoda inductivă), bazându-se pe conștientizarea variabilității textului, ci explicând totul pe baza caracteristicilor biografiei scriitorului sau a caracteristicilor psihologiei sale (de exemplu, pe baza psihanalizei) Într-o oarecare măsură, istoria textului operelor poate servi drept bază pentru o astfel de critică literară, dar această critică literară va fi neputincioasă să construiască istoria literaturii Abordarea istorică va schimba inevitabil această critică literară Doar critica literară, bazată pe înțelegerea operei scriitorului ca fiind condiționată istoric, este capabilă să ofere o explicație primară a istoriei textului Studiul istoriei textului fără explicațiile sale este imposibil Este imposibil să studiezi istoricul textului "cronic", înregistrând doar modificări Această abordare a textului va fi pe atât de esențial antiistorică, pe atât de static și statistic Istoria nu este suma faptelor, iar istoria unui text nu este suma variantelor de text * Deci, istoria textului unei lucrări nu se poate reduce la o simplă înregistrare a modificărilor Modificările de text ar trebui explicate În același timp, înregistrarea modificărilor de text și explicarea lor nu sunt două etape diferite de cercetare, ci o serie interconectată Faptele fără explicație nu sunt fapte Teoretic, înregistrarea faptelor ar trebui, s-ar părea, să preceadă explicarea lor, dar în munca practică a unui critic textual, înregistrarea și explicarea merg mână în mână, întrucât deseori este posibil să vedem un fapt doar dintr-un anumit punct de vedere , în lumina explicației sale Fiecare privire care dezvăluie un fapt îl dezvăluie dintr-un anumit punct de vedere Vederea difuză nu există Faptul de reflectare în textul uneia sau aceleia ideologii poate fi dezvăluit doar atunci când suntem deja familiarizați cu această ideologie într-o anumită măsură Faptul că monumentul reflectă lupta de clasă poate fi dezvăluit numai atunci când cercetătorul este familiarizat cu ceea ce este lupta de clasă în stadiul dat al dezvoltării istorice etc Studiind latura exterioară a unui fapt în toate detaliile lui, pregătim o explicație concretă a acestuia și va fi cu cât mai concretă, cu atât mai detaliat este fixat faptul, dar, pe de altă parte, însăși explicația fapt ne permite să privim mai adânc în toate detaliile faptului Textologul este un urmăritor El ar trebui să se străduiască să vadă faptul cât mai detaliat posibil, ținând cont de fiecare mic detaliu în lumina posibilei sale explicații În critica textuală, regula oricărei activități de investigație este destul de aplicabilă: "Cu cât incidentul este mai lipsit de sens și mai amuzant, cu atât mai sârguincios este necesar să-l investighezi Și apoi Sarcini de textologie o circumstanță care pare să complice problema uneori aruncă o lumină strălucitoare asupra tuturor, dacă este demontată și prelucrată Când vorbim despre explicarea faptelor de schimbare a textului unei lucrări, nu ar trebui să presupunem că există o explicație textuală restrânsă a acestor fapte și că vorbim despre această explicație textuală restrânsă Explicațiile sunt luate din toate domeniile științei care studiază activitatea umană Aceste explicații pot fi istorice, literare, psihologice, pot fi legate de istoria ideilor sociale și de istoria tehnologiei (tehnica scrisului, legăturii, tipăririi, distribuției cărților etc), cu istoria formațiunilor sociale și istoria de artă etc Studiul textelor monumentelor literaturii ruse antice arată în mod clar că este

imposibil să se efectueze un studiu textual fără o idee clară a laturii literare a monumentului - genul, stilul, latura ideologică, obiectivele pentru care monumentul sau au fost create edițiile sale, metoda artistică a creatorilor săi etc , etc Istoria monumentului, percepută sub acest aspect larg, apare în fața noastră ca istoria oamenilor care l-au creat, ca o reflectare a istoriei întregii societăți Pentru a reconstrui istoria textului monumentelor, un textolog trebuie să fie atât un istoric, cât și un critic literar, și un lingvist și un istoric al gândirii sociale și, adesea, un istoric de artă În stadiul actual al dezvoltării sale, critica textuală necesită cunoștințe cuprinzătoare și aceasta este dificultatea sa excepțională Viața concretă a unui monument nu poate fi dezvăluită prin scheme mecanice și calcule, prin urmare, pentru a restabili pe deplin istoria textului, trebuie să intri în situația istorică, să cunoști evenimentele istorice în detaliu, să cunoști în detaliu faptele de clasă și , în special, lupta intra-clasă Acesta din urmă este deosebit de important în literatura rusă antică (deoarece monumentele literare din Rusia antică din secolele XI-XVII trăiesc în cea mai mare parte într-o singură clasă - domnii feudali; abia în secolul al XVII-lea are loc o "ieșire" în masă a literaturii dincolo de feudala începe clasa) Criticul textual trebuie să pătrundă în psihologia scribului, să înțeleagă clar motivele greșelilor scribului, dar într-o măsură și mai mare trebuie să-și cunoască structura ideologică, ideologia sa, ideologia "clientului" " din manuscris etc De-a lungul istoriei textului unei lucrări, există oameni cu interesele, opiniile, ideile, gusturile, punctele slabe și punctele lor forte, abilitățile de scriere și citire, trăsături de memorie, dezvoltare generală, imagine A Conan Doyle Câinele Baskerville Pg , S Vezi: V P Adrianov-Peretz La originile satirei ruse - În carte: Satira democratică rusă a secolului al XVII-lea Prep texte, articol și comentarii de V P Adriano-voi-Peretz M ; L , Introducere chemând Dintre acești oameni, autorul este cel mai important pentru noi (dacă, desigur, există unul), dar editorul și clienții, și cărturarii și cititorii, care influențează și soarta textului, sunt de asemenea importanți și în spatele acestor oameni se află, la rândul lor, oameni și oameni: întreaga societate își exercită influența vizibilă și imperceptibilă asupra soartei monumentului Este de la sine înțeles că o restaurare completă a istoriei textului unui monument, care a fost distribuit la vremea lui în multe exemplare, este în cea mai mare parte imposibilă, deoarece nu se poate fi sigur că le cunoaștem toate listele și că toate etapele dezvoltării sale care nu au ajuns până la noi au fost restaurate cu acuratețe, dar acest lucru nu elimină necesitatea cercetării științifice de a se strădui să restaureze tocmai istoria completă și specifică a monumentului - ca sarcină maximă a unui critic textual Sarcinile criticului textual care lucrează la manuscrisele autorului timpurilor moderne, S M Bondi, au fost bine formulate în articolul său "Despre lectura manuscriselor lui Pușkin" S M Bondy scrie că sarcina principală a unui critic textual este "să înțeleagă totul în manuscris, să-i înțeleagă forma" Lucrând la manuscrisele autorului, "repetăm după autor întregul curs al operei sale, reproducem în mintea noastră toate opțiunile inventate de autor (și aruncate de el), și este în succesiunea în care au fost inventate și aruncate că sensul tuturor devine mai clar pentru noi amendamentele sale, începem să vedem întregul text, parcă din interior, înțelegându-l în formarea lui și de aceea această înțelegere ne spune cu ușurință atât decodificarea unui cuvânt complet ilizibil , și completarea simplă și firească a neterminatelor scrise în grabă de autor S M Bondi scrie în legătură cu

proiectele lui Pușkin: " sarcina unui critic textual care citește un manuscris, în cazul în care are în față o ciornă, este pur și simplu să citească textul acestuia (sau două texte, dacă proiectul este transmis); dacă este o schiță, atunci desfășurați-o în timp, găsiți succesiunea în crearea și distrugerea textului său și stabiliți textul asupra căruia s-a oprit munca autorului în acest manuscris" "Succesiunea de lucru a unui textolog ar trebui să fie următoarea: mai întâi, el trebuie să stabilească istoria creării textului pe o schiță și apoi, pe baza acestei istorii (în măsura în care este posibil să o stabilească) , veniți la ultimul text și luați-l ca principal (dacă este terminat) sau una dintre etapele anterioare (terminat) dacă ultimele modificări ale manuscrisului nu sunt finalizate După cum puteți vedea, chiar și atunci când studiați proiectele scriitorului, principalul lucru este studiul istoriei textului Alegerea unui text pentru publicare este o a doua chestiune (dar, poate, nu are importanță pentru publicare), iar această alegere poate fi motivată S M Bondy Citind manuscrisele lui Pușkin S S M Bondi Ciorne de Pușkin Articolele - Ed al -lea M , S Ibid Sarcini de textologie vâslit altfel Fie acesta este ultimul text din acest proces creativ, fie primul Ne putem ghida după "ultima voință a autorului", "ultima voință creatoare a autorului" (care nu este același lucru), "ultima voință a autorului" atunci când creăm o anumită operă, într-un anumit proiect sau , dimpotrivă, prin prima voință a autorului (dacă acesta din urmă este într-un proiect nu oferă un text complet) În cazul revizuirilor lucrării de către autor după ceva timp (sub influența altora, și-a schimbat ideile, o altă viziune asupra lumii - de exemplu, dezvoltată în exil), în cazurile de revizuiri ale lucrărilor sale de către un străin, cu care a fost obligat să fie de acord sau a fost de acord din cauza indiferenței autorului față de opera noastră, este posibil să nu fim de acord cu ultima versiune a lucrării, o putem neglija Într-un cuvânt, totul depinde (și în alegerea textului) de studiul istoriei creative și necreative (inclusiv cauze accidentale) a textului Astfel, istoria textului lucrării ne dictează alegerea textului pentru publicare În același timp, putem observa o diferență fundamental importantă între alegerea textului unei opere medievale și alegerea textului unui autor al vremurilor moderne, sau mai degrabă, între o operă de creativitate personală și o operă de colectiv medieval creativitate Dacă manuscrisele de autor și versiunile unei lucrări au ajuns până la noi, trebuie în primul rând să luăm în calcul aceste texte ale autorului, să alegem un text pentru publicare dintre ele, studiind în prealabil, dacă este posibil (în limitele de care dispune cercetătorul), istoria vieții autorului text Dacă înaintea noastră (cum se întâmplă în Evul Mediu) textul s-a schimbat de multe decenii și secole, iar textul autorului este necunoscut, atunci suntem obligați să alegem un text dintre multele vechi și ulterioare, oferind uneori cititorilor mai multe texte la în același timp: și prima ediție (sau ceea ce vom considera prima), și cele ulterioare Mai mult, prima ediție nu este neapărat a autorului, iar arhetipul edițiilor care au ajuns la noi sau una dintre ediții nu este neapărat "primul text" Toate textele unei opere medievale care au ajuns până la noi se pot întoarce la un arhetip, dar acest arhetip, restaurat ipotetic de un critic textual, nu este neapărat primul text al unei ediții date, nu neapărat textul autorului Toate listele se pot întoarce din diverse motive la un text secundar și îl vom considera totuși un arhetip Chiar dacă am stabilit existența celor mai vechi texte, nu suntem întotdeauna obligați să considerăm acest text "cel mai bun" Așa, de exemplu, a fost cu textele din Poveștile lui Nikola

Zarazsky Această poveste a apărut undeva la sfârșitul secolului al XIII-lea, apoi s-a schimbat și a crescut Ca rezultat al creativității colective a multor autori, această poveste și-a dobândit cea mai bună apariție la limita secolelor XIV și XV, când a inclus atât plângerea lui Ingvar Ingvarevich, cât și povestea lui Evpatia Kolovra-Te Pentru cititorul general, este relativ târziu, ceea ce a ajuns până la noi în manuscrisele secolelor XVII-XVII, și în nici un caz cel al autorului Introducere opțiune Un astfel de caz nu se întâmplă în vremurile moderne, cu operele de literatură din secolele XVIII-XIX Cu toate acestea, în Evul Mediu, există cazuri când suntem obligați să ne străduim să oferim cititorului tocmai textele autorului (texte ale lui Maxim Grecul, Ivan cel Groaznic, Avvakum, Simeon din Polotsk etc), și nu adaptările acestora Sarcina criticului textual este de a reproduce, pe cât posibil, în fiecare detaliu progresul lucrării autorului asupra operei, de a restabili în imaginație întregul proces de creație Această sarcină dificilă, înaintată în raport cu studiile textuale ale lucrărilor timpurilor moderne, devine și mai dificilă în raport cu lucrările din Evul Mediu rusesc, unde au existat mai mult de un autor al operei, unde "procesul de creație" ", la care au participat redactori, cărturari și cititori, au completat textul cu propriile cuvinte, amendamente, și care a fost complicat de împrejurări întâmplătoare (pierderi și distorsiuni), uneori a durat multe secole Un critic textual care studiază opere medievale este obligat să înțeleagă cât mai concret istoria textului operei, ediția acesteia Criticul textual al operelor literare antice rusești este obligat să urmărească urmele întregii istorii a textului, să reproducă în imaginația sa (dar nu în fantezii), dacă este posibil, întregul curs al revizuirilor acestuia * Am atins deja problema diferențelor dintre critica textuală a operelor literare vechi rusești și critica textuală a altora noi Aceste diferențe sunt legate de diferența dintre materialul de studiu însuși Istoria textului unei opere literare moderne este studiată în principal pe baza unor schițe Schițele ne prezintă textul în procesul de creare a acestuia, fixează punctele individuale ale mișcării textului O ciornă este un manuscris creat în procesul de lucru și reflectând uneori mai multe etape în mișcarea textului Acest lucru facilitează foarte mult studiul procesului de creare a unei opere Vechile opere literare rusești sunt reprezentate aproape exclusiv de beloviks , adică manuscrise cu un text finit - destinate citirii, ele reflectă rezultatul final al lucrării Uneori pot exista sute de aceste rezultate finale pentru o anumită lucrare Prin urmare, în fața noastră nu se află o linie continuă de dezvoltare a lucrării, ci, parcă, o linie punctată cu distanțe mult mai mari între punctele individuale decât în versiunile schițe ale operelor din timpurile moderne Vezi despre asta: S M, Bondi Ciorne de Pușkin S Ciorne în scrierea antică rusă au supraviețuit doar din documente de afaceri și din lucrări din secolul al XVII-lea (de exemplu, Habacuc) Sarcini de textologie Vechiul manuscris rusesc, ca o copie în schiță, spre deosebire de schițele care au supraviețuit de la scriitorii timpurilor moderne, este într-o măsură mult mai mare un "document static" (folosesc expresia lui S M Bondi) Manuscrisul rus vechi reprezintă în cea mai mare parte un text și numai în cazurile rare când este corectat de scrib însuși sau de altcineva putem presupune două sau mai multe texte în el Dar, pe de altă parte, lucrarea rusă veche se schimbă în viitor - în timpul corespondenței, editării, modificării, includerii în coduri și compilării În literatura modernă, istoria textului unei opere este istoria creării acesteia de către autor În literatura antică, textul autorului, aparent, a fost

creat în același mod ca și în cel nou, dar materialele din procesul operei autorului nu au fost păstrate în ea Pe de altă parte, istoria textului nu s-a limitat la etapa autorului; opera a continuat să fie creată chiar și după ce a părăsit condeiul autorului Vechea creativitate rusă era predominant colectivă și a durat adesea zeci și sute de ani Dacă istoria textului unei opere literare din noul timp după moartea autorului se reduce în principal la istoria reproducerilor sale tipărite, în care o parte echitabilă este ocupată de simple distorsiuni, atunci în literatura antică cele mai comune texte pur și simplu nu au fost de autor, ci au fost create în vremuri ulterioare Un critic textual care se ocupă de literatura rusă modernă este, în marea majoritate a cazurilor, interesat în primul rând de manuscrisele proprii ale autorului și doar de edițiile pe viață ale operelor sale; toate celelalte manuscrise și ediții ale operei pe care o studiază îi vor fi de interes în măsura în care reflectă acest prim text tipărit al autorului sau una dintre variantele acestuia și în măsura în care se poate ghici "voința autorului" din ele Textologul medievalist este interesat de întreaga istorie literară a monumentului studiat, de la începuturi până la momentul în care încetează să mai fie citit și copiat Această istorie literară a unui monument îmbrățișează uneori multe secole (există monumente care au fost citite și copiate de-a lungul a jumătate de mileniu, de exemplu: viețile lui Boris și Gleb, Peșterile Kiev Patericon etc) Textul autorului în marea majoritate a cazurilor este inaccesibil și irecuperabil pentru un medievalist În procesul existenței lor, monumentele literaturii antice ruse au fost rescrise, modificate, reduse sau extinse prin inserții de un număr infinit de ori, complicate de împrumuturi, intrate în compilații, prelucrate stilistic și ideologic Unele dintre monumente au fost aproape uitate, apoi au trezit din nou interesul cititorului după pauze semnificative, au fost refăcute și au devenit A se vedea rezumatele raportului de V S Nechaeva "Stabilirea textelor canonice ale operelor literare" (Conferința de critică textuală Rezumate M ,) Introducere mai ales răspândită tocmai în aceste modificări, şi deloc în textul "autorului" Toată această viață a unui monument nu poate decât să intereseze criticul-medievist literar, întrucât reflectă istoria ideologiei, gusturile literare, caracterizează semnificația efectivă a monumentului și, uneori, parcă în miniatură, desenează istoricul și literar proces de-a lungul mai multor secole Un critic textual medievalist trebuie să se ocupe de zeci, și uneori de sute de manuscrise ale lucrării studiate, pentru a-și asuma existența în trecut a unor liste individuale ale monumentului care a dispărut ulterior, și de foarte multe ori ediții întregi ale acestuia Este clar că textualistul medievalist se confruntă practic cu sarcini diferite decât textualistul care se ocupă de literatura timpurilor moderne Trebuie remarcat însă că aproape toate trăsăturile textologice ale literaturii antice pot fi găsite și în literatura modernă Principala diferență constă în faptul că în literatura antică predomină anumite fenomene ale vieții textului, în timp ce altele în literatura modernă Într-adevăr, istoria literaturii în secolele al XVIII-lea și al XIX-lea cunoaște și cazuri în care o lucrare suferă numeroase modificări după moartea autorului - în mâinile editorilor Un exemplu interesant este dat de P N Berkov în articolul "Despre istoria textului "Gromval" de G P Kamenev" Thunderbolt a fost refăcut de mai multe ori de către editorii săi, care au căutat să-l adapteze la noile cerințe estetice Printre ultimele ediții ale acestei lucrări a fost "alterarea" lui V A Jukovski Voi da exemple din "viața" textului operelor literare din noul timp, care a

continuat dincolo de limitele creativității autorului Iată, de exemplu, câteva informații despre istoria textului romanului Chapaev al lui Furmanov Nu s-a păstrat prima copie (completată) a manuscrisului și nici dovezile primei ediții a romanului ( ) O comparație a celui de-al doilea exemplar al textului dactilograf al autorului, aproape needitat de Furmanov însuși, dar semnat pentru publicare de editorul său P N Lepeshinsky pe sancțiunea sa, și textul tipărit arată că o serie de distorsiuni evidente făcute de dactilograf (în sus la omiterea accidentală a unei pagini întregi a manuscrisului!), nu a fost observată nici de autor, nici de editor și a trecut în toate edițiile ulterioare Dar cel mai important, din cauza diferențelor de text tipărit atât din manuscris, cât și din cel de-al doilea exemplar al dactilografiei, acum este imposibil de stabilit, în raport cu toate discrepanțe, cine a corectat și scurtat textul - Dm Furmanov sau editorul P N Lepeshinsky Adevărat, există o înregistrare a lui Furmanov din jurnalul său din februarie , că P N Lepeshinsky a tăiat două episoade specifice, dar care a eliminat alte părți importante, de exemplu, episodul din laudele lui Frunze sau dedicația mare și strălucitoare a romanului față de eroii Războiului Civil - până acum necunoscuți Un alt caz al vieții "post-autor" a textului cu același roman de Dm Furmanov Furmanov, pregătind cea de-a patra ediție a lui Chapaev (a apărut după moartea autorului - în), a făcut o notă importantă: Izv Academia de Științe a URSS, ONU, , nr Sarcini de textologie afară - numele străinilor, ale morților - ale lor Vaduva Dm Furmanova în cea de-a șasea ediție a "Chapaev" ( ) a încălcat această regulă a autorului și, păstrând intactă nota lui Dm Furmanova (a fost eliminată pentru prima dată numai în ediția din), a corectat în mod arbitrar o serie de "nume vii", inclusiv "Zoya Pavlovna" (adică propriul nume și patronimic) cu o notă de subsol: "soția lui Dmitri Furmanov" Cu toate acestea, ea a păstrat numele lui Klychkov în roman, limitându-se la o notă de subsol: "Dmitri Furmanov"! Cu toate acestea, diferența cantitativă dintre literatura antică și cea modernă în ceea ce privește tipurile de text se modifică, predominanța modificărilor ulterioare ale textului în literatura antică față de cele disponibile pentru observare ale autorului creează o diferență semnificativă în proporția studiilor textuale despre "post-viață" " texte În literatura antică, ele ocupă un loc excepțional de mare și au o semnificație istorică și literară enormă Un cercetător talentat, decedat timpuriu, al literaturii ruse antice A D Sedelnikov a scris: " pentru literatura rusă veche a fost creată o metodologie deosebită, deseori deplasând centrul de greutate al studiului în zona lucrărilor preliminare În măsura în care istoricul literaturii ruse moderne este capabil să evite criticile de la sarcina sa de cercetare directă, care se explică prin apropierea și consonanța materialului cu el însuși, este la fel de înțeles dacă istoricul literaturii antice este dominat și, uneori, prea dominat, de un filolog Înainte de restul, istoricul literaturii antice se confruntă cu întrebări care sunt de obicei absente, deoarece aici rareori păstrează caracterul de "întrebări" în cercetarea în domeniul literaturii noi: despre textul original al monumentului, despre timpul și locul apariția ei etc În loc de posibilitatea de a folosi imediat declarația autorului, sau a asociaților săi, sau a contemporanilor în general, pentru a determina ediția principală, trebuie să o cauți, dacă sunt mai multe; când lipsește materialul pentru comparație, trebuie să te mulțumești cu o analiză internă a ceea ce i-a venit mai mult sau mai puțin întâmplător Dacă există o declarație a autorului, aceasta este totuși supusă unei prime evaluări critice și, din nou, munca asupra

caracteristicilor textuale iese în prim-plan În raport cu timpul monumentului rămân valabile aceleași, uneori foarte indirecte, considerente, cronologizarea se estompează adesea un secol întreg, bazată, tot de multe ori, pe trăsăturile limbajului, care sunt departe de a fi întotdeauna pronunțate din cauza susceptibilității la reînnoire în timpul corespondenței Vechimea limbii, care, s-ar părea, servește drept o garanție metodologică puternică (limbajul putea fi actualizat, dar se pare că nu avea sens, cu atât mai puțin pricepere, de a arhaiza), se dovedește uneori a fi insidioasă Informații preluate din articol: E I Prokhorov "Chapaev" de D A Furmanov (Istoria textului romanului) - În cartea: Textologia operelor literaturii sovietice Întrebări de critică textuală, voi M , S - - În aceeași ediție există multe alte exemple de "viață" a textului lucrărilor după moartea autorilor acestora Exemple mi-au fost indicate de A L Grishunin Introducere noe, deoarece poate aparține surselor antice ale autorului, și nu autorului: cu modul de compilare în tăieturi mari, această vechime a limbii poate acoperi întregul sau aproape întregul monument Chiar și prezența numelui unui autor rus, întâlnit în câmpul vizual general anonim-pseudonim, nu numai că nu salvează neapărat de o eroare, dar este capabilă de sine stătătoare să provoace o eroare În ce măsură hipnotizează, în sensul dorinței de a folosi un nume, de a atribui un anumit loc istoric unui monument, este evidentă din acele cazuri când se folosește un nume cunoscut dintr-un alt monument pentru a asimila altul dubios celuilalt acelasi autor * Cerințele impuse în prezent de studiile medievale sovietice privind studiul textual al manuscriselor provin din particularitățile tradiției manuscriselor medievale Ei țin cont de natura existenței manuscriselor, de particularitățile corespondenței lor și de revizuirile din Rusia antică În spatele fiecărei lucrări și al fiecărui manuscris, cercetătorul trebuie să vadă viața care le-a dat naștere, trebuie să vadă oameni reali: autori și coautori, cărturari, rescriere, compilatori de cronici Cercetătorul este obligat să-și dezvăluie intențiile, explicite, și uneori "secrete", să țină cont de psihologia lor, ideile lor, ideile lor despre literatură și limba literară, despre genul operelor pe care le rescriu etc Un critic de text trebuie să fie un istoric în sensul cel mai larg al cuvântului și un istoric al textului în special În niciun caz nu trebuie trase concluzii practice (pentru publicarea textului, pentru reconstituirea lui, pentru clasificarea listelor acestuia etc) înainte de a fi epuizate toate posibilitățile de a stabili o imagine concretă a modului în care textul s-a schimbat efectiv, prin cine a fost schimbat și pentru ce , în ce condiții istorice a fost creat textul autorului și revizuirile lui au fost făcute de editorii ulterioare Abordarea istorică a chestiunilor de critică textuală nu anulează în niciun caz necesitatea unei clasificări externe a listelor, nevoia de a trage tulpini, dar nu servește doar ca explicație istorică a ceea ce s-a obținut doar pe baza semnelor externe În acest din urmă caz, rolul abordării istorice a chestiunilor de critică textuală s-ar limita la un fel de sarcină de comentariu, în timp ce însăși metodologia muncii textologice, aflată în prima etapă a studierii textului, ar rămâne, în orice caz, la fel De fapt, abordarea istorică ar trebui să pătrundă în întreaga metodologie a analizei listelor Schimbarea și diferența în text ar trebui luate în considerare în funcție de valoarea pe care o aveau, și nu în funcție de un atribut cantitativ Diferențele dintre rezultatele ambelor abordări sunt foarte mari A D Sedelnikov Mai multe probleme în studiul literaturii ruse antice Observatii metodologice - Slavia, , anul VIII, sect Sarcini de

textologie Deci, de exemplu, dacă împărțim listele "Povestea prinților lui Vladimir" în funcție de caracteristicile externe, fără a analiza originea diferențelor, atunci vom ajunge inevitabil la concluzia că edițiile individuale ale "Poveștii" ar trebui să nu fie evidențiat, deoarece diferențele dintre liste sunt în exterior foarte mici; totuși, dacă analizăm istoria textului listelor de Povești în strânsă legătură cu realitatea istorică, ca parte a întregii tradiții manuscrise, rezultă că modificări în exterior nesemnificative ale listelor le împart destul de clar în două ediții, fiecare dintre ele avea o funcţie politică foarte definită şi strict definită În consecință, abordarea istorică nu îl eliberează în niciun caz pe criticul textual de compararea minuțioasă a listelor, identificarea diferențelor externe, întocmirea de tabele (sau stemma) genealogice, dar cere ca munca criticului textual să nu se limiteze la aceasta El îi impune criticului textual obligații suplimentare - luptă constant pentru o înțelegere istorică concretă a tot ceea ce a descoperit ca urmare a primei etape, până acum pur "externe" a operei sale, și construind concluziile sale finale, desenând o imagine a viața reală, "explicată" a monumentului Desigur, nu este ușor să ajungem la o astfel de poziție încât textologia să clarifice în toate cazurile motivele care i-au mișcat pe compilatorii noilor ediții ale monumentului sau că în toate cazurile este posibil să se explice pe deplin întreaga mișcare a textului Ideea este doar că este necesar să luptăm pentru aceasta, că criticul textual este obligat să ia toate măsurile pentru a dezvălui mișcarea reală, de înțeles pentru noi, explicată istoric, a textului și nu numai să construiască o diagramă a relației externe de ediții și liste, deoarece această schemă este în În unele cazuri, poate fi nu numai insuficientă, ci și incorectă Desigur, sunt multe cazuri când, din lipsă de material, trebuie să se limiteze la asta, sau când motive aleatorii ies în prim plan în modificările aduse textului, de exemplu: pierderea anumitor părți din listele care scribul folosit, analfabetismul scribului, condițiile tehnice ale muncii sale, lipsa lui de înțelegere a limbajului original etc Este de la sine înțeles că am rămâne doar în limitele viselor cu inima frumoasă, dacă o astfel de sarcină nu ar fi ajutată de anumite metode metodologice de lucru, a căror rodnicie este din ce în ce mai recunoscută de critica textuală sovietică * Transformarea criticii textuale într-o știință independentă a fost facilitată în mod semnificativ de o serie de principii noi prezentate la vremea lor de cei mai buni reprezentanți ai filologiei ruse vechi, care au studiat cele mai complexe monumente ale literaturii antice ruse din punctul de vedere al criticii textuale Vezi: R P Dmitrieva Legenda prinților lui Vladimir M ; L , Introducere ratura: cronici, cronografe, diverse tipuri de palea etc Publicarea textelor acestor lucrari a necesitat un studiu preliminar de multe zeci si sute de liste, a necesitat un studiu preliminar al relatiei dintre monumentele individuale intre ele, complexul lor compoziția compilației, tendințele lor politice, trăsăturile stilistice etc e A devenit destul de clar că, dacă publicarea unui monument conform uneia sau mai multor liste ar putea fi efectuată fără studiul lor preliminar cuprinzător, atunci publicarea de cronici, cronografie, diverse tipuri de palea și monumente incluse de obicei în componența lor (cum ar fi "Alexandria", povestiri istorice separate), studiul lor textual complet ar fi trebuit să fie precedat Complexitatea analizei textuale a acestor tipuri de lucrări a necesitat noi metode metodologice de studiu, care s-au dovedit a fi deosebit de fructuoase În special, pe materialul cronicilor și crongrafelor s-a realizat pentru prima dată ideea că este

imposibil să se studieze părți individuale ale lucrărilor mari - în afara întregului, în afara seturi, compilații, colecții Acest principiu al complexității studiului, în esență, nu a fost nou - ceea ce era nou a fost înțelegerea largă pe care A A Shakhmatov a pus-o în el și profunzimea cu care a implementat-o în cercetarea sa Principiul complexității studiului este foarte greu de aplicat, prin urmare, în practică, criticii textuali l-au ocolit foarte des, au uitat de el Într-adevăr, dificultatea analizei textuale crește odată cu creșterea volumului lucrării analizate aproape în progresie pătrată De aceea textologul este mereu preocupat de delimitarea sferei lucrării studiate, iar în această delimitare permite adesea analiza unor părți ale operei în afara întregului sau scoate lucrarea din ciclul care o include Acest lucru este valabil mai ales pentru lucrările dedicate scrierii cronicilor și cronografiei Aici, tentația de a trata orice "poveste analistică" în afara întregii compoziții a colecțiilor analistice care o includeau a fost întotdeauna deosebit de mare A A Șahmatov, în recenzia sa asupra lucrării lui I A Tikhomirov "Review of the Chronicle Codes of North-Eastern Rus'", a dovedit temeinic eșecul științific complet al analizei textelor cronice în părți, încercările de a rupe mecanic textul cronicii într-o serie de povestiri, articole, legende etc Însuși A A Șahmatov, în activitatea sa de critic textual, și-a urmărit constant viziunea asupra cronicii ca întreg operă, care în niciun caz nu ar trebui analizată pe episoade Mai mult, A A Șahmatov a arătat în mod convingător că este imposibil să studiezi vreo cronică în afara istoriei întregii cronici Acest punct de vedere a fost mai ales pronunțat în lucrările lui A A Shakhmatov dedicate Povestea anilor trecuti De fapt, în centrul întregii lucrări de cercetare a lui A A Șahmatov asupra scrierii cronicilor, începând din momentul pregătirii sale pentru examenele de master (-) și a primelor prelegeri de probă (în), a existat o singură lucrare - " Povestea timpului Raport despre cea de-a patruzecea acordare a contelui Uvarov SPb , Sarcini de textologie ani" Dar chiar și acest monument relativ solid, mare și independent, A A Șahmatov nu a încercat niciodată să-l analizeze singur, în afara compoziției colecțiilor analistice care îl includeau De aceea lucrarea doctorului A Șahmatov despre Povestea anilor trecuti s-a transformat într-un studiu al istoriei scrierii cronicilor rusești în secolele XI-XV, pe care l-a făcut toată viața Principiul studierii unui text ca parte a unei lucrări care îl include, ca parte a unui ciclu și a întregului mediu manuscris, a dat recent rezultate deosebit de fructuoase în legătură cu principiul metodologic general al criticii textuale sovietice și al studiilor surselor sovietice: a studia modificări ale textului monumentelor nu numai prin caracteristicile lor exterioare, ci și în legătură cu o modificare a conținutului monumentelor - orientarea lor ideologică Principiile aplicate de A A Șahmatov scriiturii cronicilor, în general, dar numai cu mai puțină consistență, au fost aplicate de V M Istrin, K K Istomin și alții cronografiei În general, aceasta a fost o anumită etapă în dezvoltarea cercetării textuale, care a reprezentat un pas uriaș înainte în cercetarea istorică și literară Metodologia de cercetare a lui A A Shakhmatov și V M Istrin, însă, nu a fost aplicată curând la materialul tuturor tipurilor de monumente literare Studiul textual al materialului hagiografic (de exemplu, viețile lui Alexander Nevsky de V Mansikka) al poveștilor și epistolelor a continuat să fie efectuat folosind metodele vechi Chiar și după apariția principalelor lucrări ale lui A A Șahmatov, aceste metode vechi au fost fundamentate într-un mic pamflet de S A Bugoslavsky "Câteva observații despre teoria și practica

criticii de text" (Chernigov,) Tehnicile metodologice care au fost introduse de A A Shakhmatov și V M Istrin s-au dovedit a fi foarte fructuoase Tradițiile științifice ale acestui grup special de oameni de știință au fost cele mai progresiste Cele mai bune metode ale lor V Mansikka Viața lui Alexandru Nevski Analiza edițiilor și a textului SPb , Ca o neînțelegere cauzată, evident, de cunoștințe insuficiente, se poate considera afirmația lui V I Strelsky că A A Șahmatov "a examinat documente" "formal, comparând liste de documente aferente, determinând cantitatea de discrepanțe revenind la protograful listelor comparate etc d " (Principii de bază ale criticii științifice a surselor despre istoria URSS Editura Universității din Kiev, P) Înainte de aceasta, V I Strelsky, contrar dovezilor, declară că "apărarea teoriei neo-kantiene în interpretarea surselor s-a manifestat în mod clar (destinderea este a mea - D L) în lucrările lui N I Kostomarov, A A Shakhmatov, • S Lappo-Danilevsky și alții " (Ibid) Nu există indicii în moștenirea extinsă publicată și nepublicată a lui A A Șahmatov de care A A Șahmatov să fie interesat sau să fie familiarizat cu neo-kantianismul Cât despre N I Kostomarov, el a vorbit înainte de apariția neo-kantianismului, doar A S Lappo-Danilevsky și-a declarat neo-kantianismul Introducere studiile au fost aplicate la cele mai diverse materiale - nu numai analistice și cronografice, ci și narațiunii, învățăturii bisericești, diplomatiei și chiar, cel mai recent, materialelor care nu sunt deloc literare - act Metodele menționate mai sus au primit sprijin deplin și au găsit sprijin în principiile metodologice generale ale științei sovietice Ei au jucat un rol important în depășirea metodelor mecanice și formaliste ale vechii metode de pregătire a textelor pentru publicare, metode care au fost stabilite în principal prin "regulile de publicare" și "instrucțiuni", și nu prin esența istoriei textului a lucrării în studiu Ideea lui A A Shahmatov că este imposibil să se studieze istoria textului uneia sau alteia părți a cronicii în afara întregii cronici ca întreg și să se separe istoria textului cronicii de istoria cronicii scrierea, din istoria textului altor monumente de cronică asociate cronicii studiate, poate fi considerată pe deplin justificată, ducând la rezultate extrem de valoroase și a făcut posibilă chiar restaurarea textelor pierdute Așa cum A A Șahmatov și-a concentrat toate studiile asupra scrierii de cronici în jurul Povestea anilor trecuti!, încercând să restaureze istoria textului acestui monument * , adeptul său M D Priselkov s-a ocupat în primul rând de istoria scriiturii de cronici rusești din secolul al XIV-lea al XV-lea, a creat "Istoria scrierii cronicilor ruse în secolele XI-XV" ("L ,), dar nu a pierdut niciodată din vedere sarcina sa principală - restaurarea textului pierdut al celui mai valoros manuscris ars în incendiul de la Moscova - Cronica Trinității de la începutul secolului al XV-lea Această sarcină a fost îndeplinită de el după câteva decenii de muncă Reconstituirea Cronicii Trinității, publicată după moartea sa, a apărut ca una dintre cele mai uimitoare realizări ale științei filologice - este aproape un "miracol" pe care nu l-am fi putut visa dacă metodologia de studiere a textelor cronicilor nu ar fi făcut așa ceva realizările majore din lucrările lui A A Shakhmatova nu au fost justificate de principiul istoricismului, pe care se bazează critica textuală sovietică din ultimii ani Într-adevăr, principiul unui studiu holistic al tradiției manuscriselor în care acest sau acel monument a ajuns până la noi s-a dovedit a fi extrem de important pentru critica textuală sovietică, cu dorința ei de a considera istoria textului și a textelor în strânsă legătură cu istoria societății umane, pentru a vedea Chiar și binecunoscuta "Revizuire a

codurilor cronicilor rusești din secolele XIV-XVII" a fost scris de A A Shakhmatov ca un studiu despre Povestea anilor trecuti, dar scurtat de editor în timpul publicării Povestea anilor trecuti, p I Pg , M, D Priselkov Cronica Trinity Reconstituirea textului M ; L , - Articolul introductiv la această ediție s-a păstrat în mai multe versiuni Textul final (cel tipărit în ediție) a fost întocmit de mine - D L Sarcini de textologie Nu este ceva care se dezvoltă de sine conform legilor sale interne, ci o manifestare a voinței umane, a viziunii umane asupra lumii, a istoriei societății în ansamblu Istoria unui text este, în primul rând, istoria creatorilor acestui text Textologia ca știință independentă, și nu suma metodelor de publicare a unui text, este aproape de critica literară, nu se poate lipsi de concluziile acesteia și necesită o abordare cuprinzătoare a textului Toate aceste principii, la care criticii textuali sovietici ajung treptat, fundamentează și dezvoltă principiul șahului al unui studiu holistic al tradiției manuscriselor într-un mod nou Cerința de a studia bolțile în ansamblu privește nu numai analele Pe lângă bolțile de cronică, au fost create și bolți ale altor lucrări Marea majoritate a operelor literare au ajuns la noi nu într-o formă independentă, ci ca parte a codurilor - compilații complexe și uneori foarte extinse de care scribii medievali le plăcea Aceste compilații au fost de obicei compilate pe orice subiect major și au respectat un anumit concept De exemplu, cronograful rus, cronicarul grec și roman, cronograful Trinity și paley cronografic au fost dedicate istoriei lumii - biblice, împreună cu greco-romane și bizantine Ca parte a unor astfel de compilații despre istoria lumii, ne-au ajuns multe lucrări traduse: "Alexandria", "Viața lui Constantin și Elena", "Legenda construcției Sophiei din Tsaregradskaya", "Legenda lui Teofil", etc În numeroase compilații despre istoria Rusiei - cronici - marea majoritate a acelor monumente literare pe care acum le studiem separat au ajuns la noi: multe învățături (cum ar fi "Instrucțiunea" lui Vladimir Monomakh), vieți (ca viețile lui Alexandru) Nevski, Dmitri Donskoy și mulți alții), povești istorice (enumerarea lor ar epuiza o listă a tuturor poveștilor istorice până în secolul al XVI-lea), plimbări (cum ar fi "Călătoria dincolo de trei mări" a lui Afanasy Nikitin) etc Multe patericoni, povești ale unuia localitate (novgorod, povești Murom etc), cărți de putere, sunt aceleași bolți, cosmografie, fiziologi, cărți de alfabet etc Lucrările incluse în aceste colecții au fost modificate în procesul de corespondență împreună cu tot conținutul lor Studiul modern al textelor rusești vechi ia în considerare nu numai natura existenței textelor în alcătuirea codurilor, ci și în alcătuirea colecțiilor Modificările în lucrarea studiată își găsesc adesea corespondența în schimbările la care sunt supuse lucrările învecinate Scribul, rescriind un întreg grup de monumente, schimbă toate monumentele acestui grup într-o anumită direcție și introduce modificări omogene în monumentele pe care le rescrie Ba chiar face aceleasi greseli Este clar de la Otsu-Yaa că studiul întregului acompaniament constant al monumentului (sau, așa cum îmi propun să-l numesc, "escorta") ne permite să înțelegem multe despre soarta ligaturii sale Introducere O astfel de muncă privind studiul însoțirii constante a monumentului, "scorta" acestuia privind studiul compoziției colecțiilor, în special a celor care se disting printr-o anumită stabilitate, este abia la început în știință, dar promite perspective interesante Pe lângă faptul că lucrările literaturii antice ruse ar trebui studiate ca parte a colecțiilor și ca parte a colecțiilor, este necesar să se țină seama și de tradiția literară, influența reciprocă și împrumutul constant de la un monument la altul

Absența în Evul Mediu a ideilor moderne despre proprietatea literară și colectivitatea creativității s-a reflectat, printre altele, în dorința constantă de a îmbunătăți o operă în detrimentul alteia Datorită acestei caracteristici, avem dovezi ale existenței unor monumente care nu au ajuns până la noi, sau ne putem face o idee despre cea mai veche formă a monumentului, păstrată doar în listele ulterioare De aceea, în critica literară sovietică modernă există o cerință de a lua în considerare în lucrările textuale despre monumentele antice rusești nu numai toate listele de monumente, ci și toate acele texte în care monumentul studiat a fost reflectat într-o formă sau alta și, uneori, chiar şi acele monumente sub influenţa cărora se afla * Dacă textologia este știința istoriei textului lucrărilor, atunci ce legătură are ea cu publicarea textelor? Publicarea textului monumentului se bazează pe studiul textual al acestuia Publicarea științifică a monumentelor aplică practic rezultatele cercetării textuale Cu toate acestea, publicarea de text este doar una dintre numeroasele aplicații practice ale studiului textului Alte aplicații pot fi în istoria literaturii, în studiile surselor istorice etc Publicarea monumentelor câștigă sau pierde din faptul că critica textuală a ieșit din subordonarea directă a tehnicii editoriale și a devenit o disciplină independentă? Fără îndoială, publicarea științifică a monumentului beneficiază doar de asta Într-adevăr, dacă textologia are ca scop doar publicarea unui monument și este doar un "sistem de metode filologice" pentru publicarea unei lucrări , este "filologia aplicată" * , atunci studiul istoriei textului, independent a sarcinilor de publicare, este retrogradată pe plan secund și o îngreunează Textologia ca "sistem de tehnici" este supusă "regulilor jocului" mecanice, dezvoltă aceleași modalități de abordare a textului etc Dezvoltarea independentă a criticii textuale se dovedește a fi "B V Tomaşevski Scriitor și carte S Ibid Sarcini de textologie la fel de dificilă precum a fost dezvoltarea geometriei când a fost identificată cu topografia terenurilor Faptul este că publicarea textului nu trebuie să se bazeze pe suma "tehnicilor filologice" care să permită pregătirea cu ușurință și uniformitate a textului pentru trimiterea la tipografie, ci pe o cunoaștere cuprinzătoare a istoriei a textului lucrării Numai atunci când istoria textului a fost studiată și munca la acest studiu finalizată, publicarea textului poate ajunge la concluzii obiective - ce text să publice și prin ce metode Aderarea nesăbuită la aceleași metode atunci când se publică texte cu natură complet diferită este flagelul publicațiilor moderne Nici un singur principiu textologic, nici o singură regulă nu este universal, cu excepția singurei reguli - să respecte istoricitatea strictă în toate și să țină cont de istoria textului Nu există publicații care ar trebui repetate conform principiilor lor: toate publicațiile sunt "speciale" Critica textuală sovietică contemporană luptă pentru obiectivitatea și stabilitatea publicațiilor monumentale Obiectivitatea și stabilitatea edițiilor de texte nu pot fi realizate doar prin instrucțiunile și regulile de publicații, deși pentru fiecare ediție specifică aceste reguli și instrucțiuni sunt absolut necesare Într-adevăr, dacă în rezolvarea întrebărilor din istoria unui text un expert textual trebuie să fie liber de puterea șablonului și a metodelor mecanice de cercetare, trebuie să fie pregătit pentru "cazuri speciale", atunci când publică un text care a fost deja studiat, editorul textului, dimpotrivă, trebuie să depună eforturi pentru uniformitate, trebuie să respecte anumite, stricte și simple reguli de publicare, dar aceste reguli trebuie să se bazeze pe un studiu științific preliminar al istoriei

textului Odată ce a ales și stabilit anumite reguli pentru publicarea sa pe baza unui studiu științific al istoriei textului, editorul nu trebuie să se abată de la acestea și să nu admită excepții care nu sunt stipulate în cazuri speciale Mai mult, cu cât aceste reguli sunt mai simple și mai stricte, cu atât mai clară va fi relația dintre textul publicat și textele scrise de mână Regulile sunt intermediari care stabilesc o dependență funcțională strictă și consecventă a textului publicat de cele scrise de mână Dacă aceste reguli nu există, nici această dependență nu există, iar funcția trebuie să fie uniformă pentru a putea fi percepută de cititor Acuratețea ediției este în primul rând acuratețea dependenței funcționale a ediției de datele științifice din studiul istoriei textului în manuscrise Ipotezele că regulile și instrucțiunile în sine creează stabilitatea și obiectivitatea publicațiilor sunt profund eronate Adevărata obiectivitate și stabilitate pot fi atinse doar prin cercetare științifică, pe care trebuie să se bazeze deja toate regulile și reglementările pentru a fi obiective și stabile Dacă regulile și instrucțiunile nu se bazează pe date obiective din studiul științific al istoriei textului, ci sunt impuse de sus de cerințele editorilor, editorilor și diverșilor editori Introducere comisioane, pornind de la "idei generale" extrem de subiective, atunci uniformitatea exterioară a unor astfel de publicații este foarte fragilă Aceste tipuri de reguli și reglementări se pot schimba cu ușurință De aceea, transformarea textologiei dintr-o sumă de tehnici filologice de publicare a unui text într-o disciplină științifică independentă care studiază istoria textului este o sarcină de o importanță capitală și pentru practica noastră editorială * Deci, în studiile textuale ale monumentelor literaturii ruse antice, cercetătorii sovietici se străduiesc să-și găsească explicația istorică (în sens larg) în spatele caracteristicilor externe ale textului listelor individuale Istoria reală a textelor - istoria înțeleasă ca istoria oamenilor care au creat acest text și nu ca mișcare imanentă a listelor în diversele lor interpretări - acesta este principalul lucru care atrage în primul rând textualiștii medievali sovietici Unul dintre principiile de bază ale criticii textuale sovietice este că niciun fapt textologic nu poate fi folosit până când nu a fost explicat Nu există fapte textuale în afara interpretării lor Un alt principiu este legat de acesta: toate faptele sunt individuale, fiecare are propria sa explicație \ În sfârșit, încă un principiu: principiul complexității studierii faptelor textuale Important nu sunt atât faptele individuale, cât combinațiile lor, sistemul lor Discrepanțele din listă sunt un anumit sistem care este luat în considerare și explicat de criticul textual în ansamblu, în primul rând în legătură cu activitatea conștientă a cărturarilor Istoria textului lucrărilor este studiată într-un mod complex Se studiază ca parte a colecțiilor, colecțiilor, în legătură cu "escorta" și tradiția literară Schimbările de text nu se fac izolat, atât de mult în istoria textului unei opere își găsește explicația în mediul său literar, manuscris și în general fenomene din istoria literaturii, istoria societății Pentru a face față noilor provocări cu care se confruntă știința textuală, un textolog trebuie să fie lingvist, istoric literar, istoric, într-o anumită măsură psiholog, trebuie să aibă cunoștințe în domeniul istoriei gândirii sociale, să cunoască în toate detaliile epoca căruia îi aparține opera Cu cât stocul real organizat este mai mare Protestele împotriva ideii istoriei textului ca acumulare monotonă de diverse distorsiuni se aud și în Occident În special, A Dan scrie despre aceasta: "Tous les cas sont spéciaux" (A

Dain Les manuscrits P) Ca întotdeauna, A Houseman formulează aceeași idee într-un mod ciudat: "Crturarii știau și țineau de gusturile noastre nu mai mult decât le pasă bolnavilor de gustul doctorilor; au făcut greşeli, nu de un fel, ci de tot felul, iar remediile trebuie să fie şi ele de tot felul" (A Housman Manilius Oxford, P LIV) Sarcini de textologie Cunoștințele referitoare la epoca lucrării studiate sunt la îndemâna textologului, astfel încât acesta are mari oportunități pentru diverse presupuneri în domeniul stabilirii istoriei textului lucrării În critica textuală, lărgimea câmpului combinațional al imaginației creatoare a textologului este de o importanță capitală, reunind fenomene foarte izolate aparținând diferitelor sfere ale istoriei vieții umane În viitor, va fi clar cât de ferm este conectată textologia cu "știința umană" și "viziunea umană" și ce rol important joacă imaginația creativă în ea: capacitatea de a combina diferite aspecte ale activității umane pentru a crea o imagine reală integrală a miscarea textului unei opere Deci, critica textuală studiază istoria textului unei opere; istoria textului unei opere trebuie înțeleasă ca fiind creația de oameni - autori, editori, scriitori, cititori, clienți În această formă, istoria textului este legată de istoria societății În acest ultim punct, metoda de studiu a istoriei textului lucrărilor, practicată de A A Șahmatov în aplicarea scrisului de cronică, diferă semnificativ de metoda textuală a medievaliștilor textuali sovietici A A Șahmatov nu a văzut contradicții de clasă, nu i-a văzut pe cronicari ca purtători de cuvânt pentru anumite idei sociale Întreaga istorie a scrierii cronicilor a fost pentru el practic istoria codurilor create în centre individuale de stat și bisericești În viitor, vom vedea într-o serie de exemple cât de mult o astfel de abordare a istoriei scrierii cronicilor a simplificat și a distorsionat istoria reală a textelor Istoria textului unei opere este strâns legată de istoria literaturii, de istoria gândirii sociale, de istoria în general și nu poate fi considerată izolat Capitolul I OPERA UNUI SCENITOR VECHI RUS Observații generale asupra lucrării vechiului scrib rus Am văzut mai sus că teoriile mecaniciste în critica textuală se bazează pe ideea că textul trăiește, parcă, o viață interioară independentă și independentă, că este suficient să studiem textul și doar textul pentru a înțelege toate relațiile dintre liste individuale de-a lungul drumului de ascensiune la arhetipuri Nu există nimic mai eronat decât aceste idei despre modelele interne ale dezvoltării textului Nu există text în afara creatorilor săi, la fel cum nu există literatură în afara scriitorilor Pentru a reconstrui istoria textului acestei lucrări sau aceleia, trebuie să ne imaginăm un vechi scrib rus în spatele ei, trebuie să știi cum a lucrat vechiul scrib rus, să pătrunzi în psihologia lui, să-i cunoști scopurile, aspirațiile ideologice, să cunoști " mecanism" al greşelilor Este necesar să ne imaginăm în spatele textului și în spatele modificărilor acestuia persoana care a creat acest text, care i-a făcut modificări voluntare sau involuntare Critica textuală se ocupă în primul rând de persoana din spatele textului Și cu cât această persoană se dovedește a fi mai concretă, cu atât mai multe trăsături individuale a depus în text, cu atât concluziile textologului sunt mai de încredere Prin urmare, un critic textual trebuie să aibă o imaginație științifică, trebuie să fie sensibil la tot ceea ce este individual Observații generale asupra lucrării vechiului scrib rus Istoria textului unei opere nu poate fi imaginată ca o istorie a modificărilor sale mecanice, ca o schimbare a variantelor și discrepanțelor Istoria textului unei lucrări este, în primul rând, istoria lucrării asupra acesteia de către vechii cărturari ruși Spun

"cărturari" și nu "cărturari" sau "cărturari", întrucât vechii cărturari ruși nu au acționat întotdeauna ca simpli copiști ai textului; de foarte multe ori au făcut modificări conștiente ale textului, au creat un text nou pe baza mai multor liste sau au corectat textul pe care l-au primit de la predecesorii lor Textologul este obligat nu numai să observe cutare sau cutare schimbare în text, ci și să o explice, în timp ce explicația finală a modificărilor din text se află doar în persoana din spatele acestei explicații Fără a explica modificările din text, nu există schimbări în sine, deoarece esența modificării textului constă doar în activitatea conștientă sau inconștientă a oamenilor În plus, există cazuri când un critic textual vede o eroare acolo unde nu există (cel mai adesea din cauza cunoașterii limitate a istoriei limbii) Aceasta înseamnă că pentru a fi complet sigur că este o greșeală de tipar în fața lui, și nu o formă specială a cuvântului, nu o omisiune conștientă sau repetare conștientă, trebuie să afle de ce s-a produs această greșeală Încă nu avem un studiu detaliat al vechilor cărturari ruși: cine erau ei, în ce condiții au corespuns sau au lucrat la text, care au fost relațiile dintre client și executantul lucrării, cum meșteșugul scribului s-a dezvoltat treptat, în ce măsură s-a "comercializat" acest meșteșug, producția de cărți pentru piață, caracteristicile pieței de carte în Rusia antică etc Observațiile individuale în acest domeniu și materialele colectate se referă în principal la scribi profesioniști, dar munca la manuscrise a fost efectuată nu numai de ei În practică, un textolog se ocupă cu textele create de cele mai diverse tipuri de scribi: de la autori la simpli copişti Dar între aceștia și alții existau multe gradații de "cărțitori": cei pe care criticii literari îi numesc redactori de text, compilatori de cronici sau orice alte coduri, corectori stilistici etc Fiecare scrib al Rusiei Antice a tratat textul în felul său și l-a schimbat cu al lui Sub condeiul scribului, textul, într-o măsură sau alta, a primit o părticică din individualitatea sa, a suferit schimbări de la mare și conștient la complet nesemnificativ, cauzate doar de simpla neatenție Dar "personalitatea" scribului era diferită în diferite cazuri El s-ar putea raporta la textul liturgic într-un fel - de exemplu, doar copiendu-l servibil sau "corectându-l" după alte texte, dar s-ar putea raporta la textul cronicii într-un mod diferit, mult mai liber, inserând în el bucăți de propria sa compoziţie sau compoziţii ale altor cronicari În consecință, "individualitatea" scribului s-a ciocnit cu "individualitatea" textului Dar scribul medieval nu a rămas singur cu textul său: era înconjurat de alți cărturari, împreună cu care își putea rescrie textul în părți, uneori un client stătea deasupra lui, prescriind că Prima parte Capitolul I Lucrarea unui vechi cărturar rus sau o altă relaţie cu textul, el însuși aparținea unui anumit mediu social sau lucra pentru un anumit mediu - manuscrisul avea un scop ideologic, era destinat utilizării într-unul sau altul În fine, scribul medieval a lucrat într-un anumit cadru istoric, a avut propriile convingeri, propriul cerc de erudiție și "auzire", etc , etc Toate acestea trebuie să fie luate în considerare de un critic textual De aceea cunoştinţele unui critic textual nu pot fi limitate la niciun domeniu Cu cât cunoștințele unui textolog sunt mai ample și cu cât le folosește mai "mobile", cu atât gama acelor explicații pe care le poate implica în munca sa este mai largă, cu atât lucrează cu mai mult succes Textologii, care au încercat să se limiteze la o analiză mecanică a discrepanțelor și au construit relațiile dintre liste doar pe această analiză, și-au restrâns posibilitățile la extrem Sarcina noastră nu poate include o analiză

cuprinzătoare a tuturor informațiilor care pot fi utile unui critic textual în cercetarea sa Să ne concentrăm atenția asupra procesului însuși al lucrării vechiului scrib rus pentru a ne da o idee despre diversitatea fenomenelor din acest domeniu, de care criticul textual ar trebui să ia în considerare Procesul de scriere Să privim peste umărul unui vechi scrib rus Se așează pe "taburet", punând manuscrisul în genunchi L Lângă el, pe o măsuță joasă, sunt ustensile de scris: o călimară și cinabru, un cuțit mic pentru ștergerea locurilor scrise greșit și repararea penelor, o cutie de nisip pentru a stropi cerneala umedă cu nisip El scrie nu într-o carte legată , ci în caiete separate, adică coli de pergament sau hârtie împăturite de două sau patru ori, care abia apoi sunt legate într-o carte, și uneori foarte încet Prin urmare, dacă cartea nu a fost scrisă, ci doar copiată, aceeași carte putea fi scrisă de mai mulți cărturari în același timp: unul și-a scris primele foi, alții le-au continuat (de obicei nu scriau în cărți deja legate: scriau pe foi, care apoi erau legate) Dacă cărturarii nu scriau simultan, ci secvențial, atunci nu exista nici un decalaj între scrieri de mână: unul s-a terminat și altul a început în același loc Dar în manuscrisele rusești antice, cel mai des se găsește un alt tip de modificare a scrisului de mână: un scris de mână se termină, apoi urmează un final curat al caietului (o foaie necompletată sau o parte dintr-o foaie), iar următoarea scriere de mână începe pe următoarea foaie Foarte des, o astfel de schimbare a scrisului de mână înseamnă că scribii au rescris manuscrisul brodat în caiete și fiecare literă Mesele erau joase și erau ustensile de scris pe ele în timpul lucrului Singura excepție cunoscută de mine este manuscrisul din BAN, nr λ, dar a fost scris de un scrib rus din Stockholm (vezi: D S Likhachev "Lament on the River NarOve " - TODRL, vol VI M ; L , S -) Caracteristicile generale ale modificărilor textului a avut o anumită "lecție" Încrederea noastră în această natură a lucrării crește dacă textul noului scris de mână începe dintr-un loc întâmplător: de exemplu, de la mijlocul unei fraze Aceasta înseamnă că scribul a primit la dispoziție un caiet cu o continuare a textului ca original ("matitsa") După cum vom vedea mai târziu, acest mod de lucru poate oferi cercetătorului o mulțime de date pentru a judeca manuscrisul original și textul O serie de trăsături ale textului pot fi cauzate tocmai de această natură a corespondenței manuscrisului În special, pe foile libere rămase libere ale caietului, cititorii își făceau foarte des completările și completările Aceste postscripte sunt deosebit de frecvente la sfârșitul întregului manuscris sau chiar la mijlocul acestuia, dacă genul operei însuși a permis-o: de exemplu, genul cronică, care a permis adăugiri nesfârșite la textul I În text, scriitorul lasă de obicei spațiu liber pentru cascuri, inițiale și, uneori, pentru miniaturi, dacă se presupune că Un artist special realizează toate aceste decorațiuni Și în acest caz, pot rezulta modificări specifice ale textului: fie artistul va uita să folosească spațiul rămas pentru el, fie manuscrisul nu va ajunge deloc la el și spațiile rămase pentru el vor rămâne goale, fie va desena initiala gresita În cea mai mare parte, scriitorul scrie el însuși litere simple și linii întregi, dar nici aici poate să nu le scrie imediat, să uite de ele și ca rezultat textul va suferi modificări caracteristice Originalul, din care scribul rescrie sau pe care îl relueaza, cu care își compară manuscrisul, nu se află în apropiere: nu prea este loc în genunchi Și modificările tipice ale textului, erorile și omisiunile pot proveni și din asta Originalul este departe - poate fi citit prost, se va întâmpla să uiți textul în timp ce scrii, iar când te uiți din nou la el, poți sări de la un rând la

altul cu ochiul și să citești textul greșit Caracteristicile generale ale modificărilor textului Să încercăm să dăm o descriere preliminară a acestor modificări pe care scribul le face textului său La urma urmei, restabilirea originii unei erori sau o modificare a textului este cea mai sigură modalitate de a-i stabili istoria O eroare dintr-un text poate fi observată cu ușurință, dar pentru a determina care a fost lectura inițială a textului studiat și pentru a demonstra că tocmai asta a fost și nu altfel, este necesar să se determine care a fost eroarea și cum s-a întâmplat mier "extensii" în altă scriere de mână în textul Cronicii tipografice (D A Shakh-Matov Review of Russian cronica codes of the th- th century M ; L , P) Deci, în textul Cronicii Radzivilov de la fol se scrie "leb" vm "Gleb", numerar rev "Ropolk" vm "Yaropolk" În ambele cazuri, scribul a uitat să pună jos literele de cinabru Zach Prima parte Capitolul I Lucrarea unui vechi cărturar rus Schimbările de text apar pe întreaga scară a activității mentale umane: de la fenomene inconștiente și neintenționate până la cele mai complexe fenomene ideologice Orice text nou este o combinație complexă a textului vechi cu modificări inconștiente, neintenționate (erori de text), uneori conștiente, intenționate - li se adaugă modificări ideologice (stilistice și ideologice) Criticul textual este obligat, dacă este posibil, să "stratifice" textul: să dezvăluie în el vechea sa bază și modificările efectuate de scrib, făcând o distincție strictă între modificările inconștiente (erori de corespondență) și modificările intenționate în care scriitorul acționează ca un coautor al textului sau editorul acestuia Împărțirea erorilor în conștiente și inconștiente, și în cadrul acestor categorii în tipuri, este într-o oarecare măsură condiționată, deoarece erorile de obicei "stratează": o greșeală mecanică a unui scrib face ca un alt scrib să o interpreteze, o înțelegere nereușită necesită o nouă înțelegere înțelegere etc Prin urmare, eroarea finală a listei este uneori rezultatul mai multor modificări anterioare ale textului, care pot combina atât acțiunile inconștiente, cât și cele conștiente ale scribului Cu acest fenomen de "stratificare" ne putem întâlni în toate cazurile de modificare a textului Diverse ediții ale unui text depind unele de altele, provin una de la alta, împrumută parțial textul din edițiile anterioare, adesea lipsă etc De aceea, nu este niciodată suficient să "clasificăm" textele - este necesar să restabiliți relația lor istorică, stratificând diversele etape ale istoriei lor, refacerea, cel puțin aproximativ, etapele care nu au ajuns până la noi Să ne concentrăm doar asupra schimbărilor inconștientului Au repetabilitate, pot fi clasificate și, în general, sunt de origine destul de simplă Schimbările aduse de tendințele ideologice ale scribului nu pot fi clasificate cu atâta ușurință Ele vor fi luate în considerare de-a lungul cărții - în cele mai diverse părți ale ei Modificările inconștiente sunt cele mai tipice pentru simplii scriitori ai textului, copiștii acestuia Dorința de a reproduce cu acuratețe textul originalului era foarte caracteristică scribilor obișnuiți Corespondența textului lucrărilor bisericești era considerată o faptă de binefacere, o ispravă religioasă Unele date despre munca copiștilor de manuscrise pot fi obținute din apelurile lor către viitorii copiști "Dacă cineva dorește să scrie aceste cărți", citim în Misalul Mitropolitului Ciprian din secolul al XIV-lea, "nu uitați să atașați sau să lăsați deoparte una Despre problema psihologiei erorii, vezi: Lous Havet Manuel de critique verbale appliquée aux textes latins Paris, ; J Andrieu Pour l'explication psychologique de fautes de copiste - Revue des études latines, , XVIII P - (în ultima lucrare în

principal despre psihologia erorilor de omisiune) Caracteristicile generale ale modificărilor textului dar un anumit cuvânt, sau un singur poke, sau cârlige, care sunt sub rândurile la rând, o să schimb ceva silabă mai jos, sau să adaug din cele obișnuite, m-am obișnuit întâi cu ele dar cu grozav atentie prescrie Zinovy Otensky, în eseul său "Mărturia adevărului", scrie: "Chiar dacă cineva, de dragul nevoii, scrie ceva de la acești cărturari, vă rog să nu schimbați discursurile simple în cele mai frumoase proverbe, ci să scrie în așa fel, de parcă ar fi discursuri și puncte și virgule" * Vechile manuscrise rusești conțin adesea cărturari care se plâng de oboseală, boală, tot ceea ce distrage atenția și tocește atenția și generează erori, strică scrisul de mână și îi obligă să întrerupă munca În Parimiynik din secolul al XIV-lea (TsGADA, biblioteca Sinodului din Moscova, tipografie, Nr) sunt multe postscripte ale scribului Kozma, plângându-se că vrea să doarmă, că nu este bine, apelând la Sfântul Panteleimon pentru ajutor etc : " oh mă călcarea asta năprasnică (chiria - D L), mă doare capul și mâna se încălzește" (l), " grăbește-te de Sfântul Panteimon, uită-te deja la somn" (l v) Scribul Maksim ("pe numele lumesc" Stanimir), care l-a copiat pe Apostolul Bibliotecii Patriarhale în anii - , își enumeră greșelile astfel: vorbind, sau în tinerețea ta " Un alt scrib scrie la fel: " dar unde voi ezita (am făcut o greșeală - D L) sau mă voi descrie în grosolănia mea, sau vorbind cu un prieten, sau călcat în picioare (adică bolnav de "călcare" - chi-ryem - D L) * \ Plângerile scribilor cu privire la circumstanțele care duc la erori și inexactități în scrisoare sunt foarte diverse: "E deja noapte, e foarte întuneric"; "O, o, mă doare capul, nu la mu și psati; și vom dormi noaptea"; "Nu băga în lateral, nu te cățăra în păcat, ce să spun despre scrieri" Cărturarii se plâng de stilou ("un stilou strălucitor, e greu să le scrii") , de a vrea să mănânce și să bea ("se așează dimineața, se rostogolește, deși postesc" , "se beau prin tyn, dar ei nu ne suna", "șase vor lua cina " , "cum să nu mâncăm în exces, dacă pun jeleu cu lapte") Vezi: A I Sobolevsky Paleografie slavo-rusă Ed al -lea SPb , S A A Pokrovsky Moștenirea scrisă antică Pskov-Novgorod - Actele celui de-al XV-lea Congres arheologic de la Novgorod, , vol II M , S Ibid S Ibid P - A S Orlov a crezut în mod eronat că "trapeerul" era pergament W S Orlov Literatura rusă veche din secolele XI-XVII M ; L , S) mier * Mâna este călcată în picioare" (postscript în cartea slujbei Novgorod din secolul al XIII-lea - Monumente antice de scriere și limba rusă Lucrarea lui I I Sreznevsky Sankt Petersburg, P) A A Pokrovsky Moștenirea scrisă antică Pskov-Novgorod S Ibid S Ibid S Ibid S Ibid S Prima parte Capitolul I Lucrarea unui vechi cărturar rus Cărturarii se plâng, de asemenea, că munca le este dificilă ("O, această scriere strălucitoare și o, mai mult") că crusta îi împiedică să lucreze ("Dă-mi o baie, Sfinte Nicolae, dă-mi poate interesul de a semăna ") , că vreau să trăiesc mai mult și să beau mai dulce ("O, Doamne, lasă-mă să trăiesc măcar de ani, așteaptă-mă, Doamne, bea această bere") Toate aceste griji, dorințe, boli, condiții grele de muncă au distras atenția scribului și l-au obligat să facă greșeli, determinând uneori însăși natura lor Sub influența foamei, scribul a scris în loc de "hlyabi" - "pâine", în loc de "font" - "jeleu", și sub influența dorinței de a spăla - în loc de "conducă" - "apă", etc Acestea sunt cazuri simple, dar uneori erorile subconștiente ale scribalului sunt foarte complexe și necesită o cercetare psihologică subtilă pentru clarificarea acesteia Greșelile scribului reflectă dorințele și gândurile sale ascunse, reprimate Cu toate acestea, în general, tipurile de erori sunt mai puțin diverse decât cauzele lor În viitor, ne vom concentra asupra

principalelor tipuri de erori de scriere cele mai simple * În Rusia antică, ca și în Europa de Vest, scribii scriau relativ rar din dictare Pe vremuri, scribii cancelariilor imperiale antice scriau sub dictat Potrivit autorului vieții lui Fiodor Studit, ultimul A A Pokrovsky Moștenirea scrisă antică Pskov-Novgorod De la Ibid S Ibid S Câteva greșeli tipice au fost adunate de A Remizov Așa a scris el, identificându-se mental cu vechiul scrib rus: "Și fiecare dintre noi a încercat - literă cu literă și punct cu punct S-a întâmplat, a fost un păcat, îți croiești drum și în loc de "albină" scrii "bchela", iar în loc de "a plăcut" - "deveniți mai bun" sau "văzând" în loc de "văzând" și nu "amândouă" , dar "latura", altfel alta data in original sau dupa parerea noastra, la mama, nu reusesc sub nicio forma, dar nici tu nu poti rata, iti iei pe al tau si vii cu el - după o ghicire, apoi o iei, sau același Erkul o va ridica sau Solntsev, un senpiyat Kuroboyets (copiști de cărți - D L), va începe să cotească și nu vei returna cartea, ai vândut-o Și ce sa întâmplat cu Yakun, Doamne ferește! În Cronica Nestorov: "fii Yakun s lep" - "acest Yakun a fost frumos", iar cineva a fost tras de braț, ia-l și conectează "fi" (se - acesta) cu "lep" și s-a dovedit: " fii Yakun dormi" Și acest Yakun nu s-a plâns niciodată de ochii lui, dar pentru propriii lui ochi a intrat în anale Numai că nu sunt eu, pentru mine însumi știu un păcat: în loc de "răbușit" (ceartă) am scris "bucurie", iar în loc de "rupere" (în jumătate) am scris "rupere", iar odată am adăugat litera "k ": era în mamă - "auzind cântând și fețe" (cor), iar eu am scris "auzind cântând și plâns", iar în "răutatea lui prevalează" în loc de "răutate" - "pântece" Mărturisesc, o greșeală, dar nu într-o asemenea măsură "(Alexey Remizov "Dancing Demon" Dance and Word Paris, P -) A Dain Les manuscrise Paris, P Erori de citire ny și-a dictat și lucrările Se poate presupune că Ivan cel Groaznic și-a dictat parțial lucrările Dar, în cea mai mare parte, cărturarii nu au rescris textul după ureche, ci cu originalul sau chiar mai multe originale în fața ochilor Dacă un scrib își creează textul pe baza mai multor originale, el face în esență un fel de muncă textologică creativă Vom atinge mai târziu această ultimă lucrare, dar acum ne vom referi la modificări elementare, inconștiente ale textului, când scriitorul rescrie un singur original și nu își propune să schimbe textul, încercând doar să-l reproducă mai mult sau mai puțin cu precizie Oricât de fiziologic decurge acest proces, rescrierea unui text poate fi împărțită convenabil în patru operații:) scriitorul citește pasajul original,) îl memorează,) își dictează în interior textul pe care l-a memorat și) reproduce litera textului Fiecare dintre aceste operații poate duce la erori specifice În ansamblu, erorile sunt atât de des repetate în texte (atât în ceea ce privește tipurile lor, cât și chiar erorile specifice individuale), încât este foarte posibil chiar și să compilați indicatori speciali de eroare Apropo, astfel de indexuri există de multă vreme pentru textele grecești și latine Mai jos vom încerca să subliniem doar erorile tipice asociate cu fiecare dintre cele patru operațiuni de mai sus Erori de citire Lectura scribului este o lectură specială El caută să citească pentru a putea reproduce mai târziu Lectura sa este deci asociată cu o încercare de a înțelege ortografia originalului, în diverse detalii ale aspectului vizual al cuvintelor reproduse Atenția intensă la aceste detalii ale scrisorii îi poate distrage atenția de la sensul a ceea ce a citit Erorile pe care le face un scrib în citirea originalului său pot fi, prin urmare, legate de trăsăturile paleografice ale scrisului de mână și de starea exterioară a originalului Scribul poate să nu fie familiarizat cu natura scrisului

original (cu carta antică, cu scrierea cursivă belarusă sau ucraineană, cu trăsăturile individuale ale scrisului de mână și stilurile individuale ale scribului cursiv etc) Este posibil ca scriitorul să nu poată desluși literele individuale care au căzut neutilizate S-ar putea să-i lipsească literele extinse în lectură, mai ales dacă sunt multe accente și sunt lipsite de sens El poate citi numerele ca litere și literele ca numere El poate citi un cuvânt în loc de altul, dacă contururile lor sunt asemănătoare; în timp ce, de regulă, D Dain Les manuscrise g Vezi lista acestor indicatori din carte: Sh -V Langlois, C Segnobos Introducere în studiul istoriei SPb , S , nota Prima parte Capitolul I Lucrarea unui vechi cărturar rus un cuvânt dificil, neobișnuit și necunoscut scribului este luat de acesta drept unul ușor, obișnuit și familiar, înlocuiește formele rare cu cele acceptate Iosif Volotsky scrie în The Enlightener, referindu-se la literele numerelor: "Dacă un singur diavol este șters, atunci este imposibil de înțeles dacă a fost greu (adică litera "t "- D L) a fost sau pace ("p" - D L): iar când pacea, linia superioară ei este ștearsă, nici nu duce dacă există pace, sau așa ceva Da, pentru cei din numărul , pare să fie, iar în numărul , pare să fie "eu Iosif Volotsky are perfectă dreptate: asemănarea externă a literelor duce în special la erori în numere Cert este că asemănarea externă a literelor poate duce la erori în cuvinte numai atunci când este posibil să confundăm un cuvânt cu altul; prin urmare, asemănarea literelor trebuie completată de asemănarea cuvintelor care se disting doar prin această literă și de posibilitatea unei astfel de erori în context (posibilitate semantică) În cifre, aceste condiții sunt mult mai laxe Un exemplu de astfel de eroare în numere, care a apărut din cauza asemănării uneia dintre literele unui număr alfabetic cu o altă literă, este extras din studiul lui A A Zimin al Cărții O mie Nu există o dată în copia Caietului Dvorovaya, făcută din original Într-un număr de picturi murale ale oamenilor de serviciu, Caietul de curte este marcat fie în , fie în , fie în Aparent, după cum sugerează A A Zimin, aceste date provin dintr-o interpretare greșită a literei "xi" ( ), care poate fi confundată cu "me" ( ) sau "ms" ( ) Pentru data ( ) -) face o serie de consideraţii generale Ulterior, această observație a lui A A Zimin a fost pe deplin confirmată A A Zimin a găsit o listă a Muzeului de Istorie de Stat (Muzică Nr), unde titlul conține data Caracteristic este faptul că ultima listă se apropie în text de cea mai bună listă, în care însă nu există o dată O eroare caracteristică în figura din "Viața specială a lui Alexander Nevsky" este indicată de N Serebryansky: "În toate listele supraviețuitoare ale Vieții Speciale, data zilei înmormântării prințului este incorectă: "luna noiembrie în ziua, în memoria Sf părintele (al nostru) Gregory Dekapolit" Această eroare a rezultat din faptul că scribul, și poate editorul însuși, în data vieții analistice a kg, au luat a doua cifră pentru o scrisoare (lista ar fi putut fi kg) și, conform calendarului, l-a înlocuit pe St Amfilologia Sf Grigore" Exemple de amestecare de litere similare sunt date de V Lebedev în studiul său "Traducerea slavă a cărții lui Iosua": "a crede" Iluminator Kazan S Cartea Miilor din și Caietul de curte din anii ai secolului al XVI-lea Prep a apăsa pe A A Zimin M ; L , S A A Zimin Reformele lui Ivan cel Groaznic Eseuri despre istoria socio-economică și politică a Rusiei la mijlocul secolului al XVI-lea M , S N Serebryansky Vechi vieți princiare rusești (recenzia edițiilor și textului) M , S Erori de citire în loc de "comandă", "sub Lermon" în loc de "sub Lermon" (ύπό τής •Αερμών)' Au apărut erori specifice când scribul a rescris originalul glagolitic în chirilic Multe litere din

alfabetul glagolitic sunt similare ca stil și ar putea fi ușor amestecate, de exemplu: și și în; di l; ee oh, woo; Pete și alții Amestecarea în alfabetul glagolitic poate fi și în numere O atenție deosebită trebuie acordată diferențelor dintre valorile numerice ale literelor dintre chirilic și glagolitic În chirilică, valorile numerice încalcă oarecum alfabetul, urmând valorile numerice ale literelor corespunzătoare ale alfabetului grecesc În glagolitic, valorile numerice se apropie de ordinea literelor din alfabet Deci, de exemplu, în chirilică litera "b" este lipsită de valoare numerică, întrucât nu este nici în alfabetul grecesc; la glagolitic, litera "b" are, după locul său în alfabet, valoarea numerică " "; valorile numerice ulterioare ale literelor se deplasează în mod corespunzător Când transcriu texte glagolitice în alfabet chirilic, scribii puteau greși; transmite litera verbală a chirilului corespunzător V Lebedev Traducere slavă a Cărții lui Iosua conform manuscriselor supraviețuitoare și Bibliei Ostroh SPb , S - În partea a doua a acestei cărți, numită "Studiu istoric și critic al textului traducerii slave a cărții lui Iosua conform listelor supraviețuitoare", erori și contradicții din text sunt grupate, evidențiate de autor în paragrafe separate ale cărții Iată fragmente din cuprinsul celei de-a doua părți (cu câteva abrevieri) pentru a face o idee despre materialul pe care îl conține: "Prima ediție a traducerii slave a cărții lui Iosua Variante cantitative (discrepanță - D L) între textul slav din cartea lui Iosua după textul olograf și traducerea LXX; A Omisiuni care decurg din contextul vorbirii; Omisiuni corespunzătoare cărora se repetă citirile LXX în ultimul ; Omisiuni datorate ὁμοιοάρχητον; Omisiuni datorate ὁμοιοτέλευτον; Omisiunile, în funcție de neatenția scribului; Omisiuni de litere în cuvinte; B, Adăugiri care decurg din contextul vorbirii ; Greu de explicat adăugiri de cuvinte; Adăugarea de litere la cuvinte ; B Variații calitative neintenționate; Amestecarea acestor cuvinte grecești sau slave cu altele în consonanță cu ele; Erori ale traducătorilor sau copiştilor care au amestecat unele litere cu altele, parţial asemănătoare ca stil; Numele proprii sunt acceptate de traducător ca substantive comune și invers; Variante aleatoare și inexplicabile; Trăsături personale ale textului manuscriselor din prima ediție A doua ediție a traducerii slave a cărții lui Iosua Traducerea unor cuvinte grecești, în dezacord cu prima ediție a manuscriselor, dar mai exactă; În a doua ediție a manuscriselor, pentru a transmite cuvântul grecesc, se folosește un alt cuvânt slav decât în manuscrisele altor ediții, dar același în sens; Caracteristici" compoziţia lexicală a cuvintelor; Caracteristici gramaticale în a doua ediţie a ru-pis; Caracteristici în construcţia cuvintelor Ediţia a treia Glose; falsificarea ", etc O analiză detaliată a discrepanțelor individuale fără clasificarea lor este, de asemenea, conținută în cartea lui R P Dmitrieva "Povestea prinților lui Vladimir-Kih" (L ,) Prima parte Capitolul I Lucrarea unui vechi cărturar rus lovskoy, uitând în cifre de diferența de valoare numerică Astfel de erori sunt deosebit de naturale în epoca în care alfabetul glagolitic începea deja să fie uitat și traducerea lui în chirilic prezenta unele dificultăți Posibilele erori asociate cu particularitățile alfabetului glagolitic sunt luate în considerare de I I Sreznevsky în lucrarea "Urmele alfabetului glagolitic în secolul al X-lea" L În urma citirii greșite a literelor, împărțirea incorectă a textului în cuvinte este deosebit de frecventă Faptul este că multe texte antice au fost scrise fără împărțire în cuvinte - în întregime sau parțial (de exemplu, prepozițiile au fost scrise împreună cu cuvântul următor) Din aceasta

ar putea apărea erori specifice de citire: împărțirea incorectă a textului de către scrib Uneori, o împărțire incorectă în cuvinte nu este imediat vizibilă nici măcar pentru un textolog modern, deoarece o nouă lectură se dovedește a fi mai mult sau mai puțin semnificativă (mai ales pentru un critic textual care este slab informat din punct de vedere lingvistic) Așadar, în lista Volokolamsk nr din Istoria războiului evreiesc a lui Josephus Flavius, se spune că Vespasian ia orașul cu asalt, "după ce a aranjat leul și piscul, nu le-au făcut rău de la grindină" De asemenea, trebuie citit: "aranjarea unui zhelve" (adică un tip special de formație militară "țestoasă"; zhelv este o țestoasă) Întâlnim deja împărțirea incorectă a vechiului cuvânt "zhelve" în secolul al XIV-lea în binecunoscuta colecție Paisievsky a colecției mănăstirii Kirillo-Belozersky nr Aici, într-unul dintre articolele care enumeră acuzațiile împotriva latinilor, citim "mâncați leii" în loc de "zhelva" În textul Paleei cronografice complete din (GBL, colecția lui Rumyantsev, nr), se citește o frază de neînțeles: "(Focul) locuitorul pământesc este binecuvântat cu aceasta" în loc de "cel pământesc este înconjurat" cu telesom" Voi da exemple de erori evidente de citire ale unui scrib din secolul al XVIII-lea de la ediţia începutului Cronicii de la sfârşitul secolului al XV-lea conform listei Ermitaj După cum se știe, lista Schitului este o copie de la sfârșitul secolului al XVIII-lea dintr-o listă mai veche Scrib la sfârșitul secolului al XVIII-lea Nu mi-am analizat bine originalul și am făcut o mulțime de greșeli, a căror origine în multe cazuri este destul de clară Scribul, de exemplu, nu a făcut întotdeauna față introducerii în text a scrisorilor portabile; confuz yus mare și yus mic; a amestecat literele "e" și "o"; a împărțit greșit textul în cuvinte etc : "Lituania, Zimgola, Kors, Setgola, Lyub" (vm "Letgola", p); "și limba bez este una" (vm "fi", ibid); "Am văzut de mult țara Slaviansk" (în loc de "minunat", p); "sub munți la berezl" (este necesar "mesteacăn", p); "Krovichi" Izv imp Societatea Arheologică T Sankt Petersburg, S - - D I Prozorovsky în articolul "Despre scrisul lui Ivan" obiectează asupra conceptului lui I I Sreznevsky (Proceedings of the Second Archaeological Congress in St Petersburg, issue I SPb , P -) Un exemplu din materialele olografe ale lui V N Peretz, oferite cu amabilitate mie de V P Adrinov-Peretz În ediția lui N A Meshchersky ("Istoria războiului evreiesc" de Josephus Flavius în traducerea rusă veche M ; L , S) textul este diferit Din materialele scrise de mână ale lui VN Peretz Cronica de la Moscova a sfârșitului secolului al XV-lea - PSRL, vol XXV M ; L , Erori de citire (vm "Krivichi", p); "Buzhan, zane sedosha along Gubu" (vm "Bug", p); "Si bo Eels pentru h și sh și fiind cu Rakli Tsari" (în loc de "un castron cu Rakli", p); "la mijloc sub Olza" (în loc de "ultimul", p); "și Vyatko mănâncă împreună cu familia, după Tatăl" (vm "După Otse", p); "frații nu sunt în ele, ci jocurile hotarelor forței" (vm "sate", p); "a adunat oasele și le-a pus într-un vas mic și le-a pus pe călcâie" (în "puteh", p); "nici curvie, nici frumusețe" (vm "nici să furi", p); "și cu d y Novgorodstia oameni" (vm "esență", p); "Și roagă-l să meargă în Orașul Țar" (inc "sya", p); "Askord și Dir" (vm "Askold", p); "Trimisul Poniei la Selunko L gov și" (vm "Lvovi", p); "Și după Igor, voi crește și voi aștepta cu nerăbdare Olz" (vm "X așteaptă", p); "vând oameni putrezi" (vm "lodhi", p); "vine demonul țânțarului" (vm "grindină", p); "Și ar avea un voievod pe nume Stenld" (vm "fi", p); "iată că a dat unui singur bărbat și mult" (vm "soți", p); "și p o h și sh a luptă" (vm "bol", p); "oaspetele și despre am mâncat și am mâncat" (vm "general", p); "cine e leneș și ce poartă" (vm "oameni", p); "yen cu

o copie a lui Svyatoslav către Drevlyans" (în "soare", p); "umbla ca un pars du" (vm "pardus", p); "și parcă se apropia de râu, peste porturi" (vm "răsturnare", p); "Inodastaryaku între ei" (vm "mână", p); "parcă moa cea bună coboară în acel loc" (inc "toate", p); "în oameni noi" (inclusiv "necredincioși", p); "Ca Rus sub mine" (vm "esență", p); "Yaro-polk sub puterea lui" (în "priya", p); "pe Polostek" (vm "Polo-tesk", p); "și Kharsa și Dazhba și Striba și Semargla și Mokosh și tr i-zh cu ei" (comm "zhryahu", p); "Vitichi" (vm "Vyatichi", p); "atunci este pământul tău" (vm "unde", p); "răzbunare da" (vm "răzbunare", p); "n o-z i X y în grindină" (comentat "purta", p); "Târând calul sub el în șanț și bani, și cu piciorul lui Gleb" (vezi "Nalomisi", p); "L-am văzut pe Svyatopolk în fugă în Lyakhi" (în "zbor", p); "Și vitele noastre trebuie luate" (vm "început" sau "început", p); "R I to sitsa" (vm "Rek", p); "Poarta Lzheznaya" (în "Zheleznaya", p); "pentru că atunci jumătate din grindină" (vm "câmp în afara grindinei", p); "Și a trecut prin munți și a venit la Dunăre" (inc "praguri", p); "Grebts and the same" (vm "Gretsy", p); "în ziua sărbătorii mă voi întoarce" (în "prednee", p); "Și dau lui Svyatoslav Chernigov, Gacheslav Smolensk" (vm "Vyacheslav", p); "și un tribut pentru a da poruncii grivne" (vm "poruncă-Da", p); "în mănăstirea Vsѣvolozhy pe Rydubachi" (vm "Vydubachi", p); ♦promchim "pământ" (inclusiv "alții", p) etc Este de înțeles de ce există atât de multe lecturi greșite în lista Ermitage: a fost copiat dintr-un original antic de un scrib profesionist de la sfârșitul secolului al XVIII-lea, care deja nu înțelegea prea mult din textul antic În manuscrisele anterioare, astfel de lecturi greșite sunt relativ rare În manuscrisul listei Ermitage "Novogorodstiya" În manuscrisul de mai sus, acest cuvânt este un titlu omis de editori Editorii Listei Ermitaj nu au dezvăluit titlul în manuscris în acest moment Este necesar: "Dazhbog și Stribog" Prima parte Capitolul I Lucrarea unui vechi cărturar rus Pot apărea erori specifice de citire dacă manuscrisul din care transcrie scriitorul este decrepit În acest manuscris dărăpănat, ultimele foi de text sau foile din mijloc pot lipsi, marginea textului poate fi ruptă O foaie scăpată poate fi introdusă în locul greșit în manuscris (de exemplu, dacă manuscrisul nu este legat, ultimele foi ale manuscrisului suferă cel mai des; foile rupte sunt de obicei introduse în mijlocul manuscrisului, astfel încât să nu fie pierdut) Se poate întâmpla și așa: foaia ruptă este introdusă la loc, dar cu susul în jos: marginea exterioară a foii cade în interiorul cărții, iar cea interioară este orientată spre exteriorul manuscrisului Toate acestea pot să nu fie observate și reproduse de scrib în timpul corespondenței Astfel, copia din Povestea bătăliei de la Mamaev (GPB, Q XV) a fost copiată de un scrib dintr-un manuscris care avea pagini rupte "Prin urmare", scrie cercetătorul din "Tale" S K | cel mare, dacă vrei să ții armata tare, și apoi a poruncit râul Don al cărăușului " Și mai jos:" Marele prinț a poruncit râul Don armatei sale, | | ei se închină în deșertăciunea și înfăptuirea faptelor, dar ce îi vom răsplăti împotriva unei asemenea iertări Confuzia continuă după povestea despre Olgerdovichi: în descrierea trecerii peste Don: "Și i-au vorbit prinții Volgerdovichi ai Lituaniei, dacă Totarii murdari se apropiau de stăpânul prințului și mulți dintre fiii Rustiei bucurat" ' Sunt frecvente cazurile când, ca urmare a pierderii în manuscris a foilor pe care se încheie o lucrare și începe alta, ambele monumente sunt contopite într-unul singur Așa, de exemplu, în manuscrisul Zlatostruy din a doua jumătate a secolului al XV-lea (BAN) din cauza filelor lipsă în mijlocul protografului, două cuvinte ale lui Ioan Gură de Aur

se contopesc (trecerea de la unul la altul la fol)* O eroare tipică de citire este "săritul de la similar la similar" și are ca rezultat omiterea unui cuvânt sau a mai multor cuvinte sau, mai rar , recitirea aceluiași fragment de text ' S Shambinago Povestea bătăliei de la Mamaev SPb , S Din materialele scrise de mână ale lui VN Peretz A Dan crede că săritura ca urmare a "săritului de la similar la similar" este de sau ori mai frecventă decât repetarea (A Dain Les manuscrits P) Unul dintre motivele pentru care omisiunile sunt mai frecvente decât repetițiile este că repetițiile sunt eliminate în corespondența ulterioară, omisiunile nu pot fi remediate Sărirea în lectură între cuvinte, silabe similare sau ca urmare a săriturii peste un rând sau mai multe rânduri dă un decalaj în scris Această omisiune din scrisoare este adesea numită "haplografie" de către criticii textuali; repetarea silabelor sau a cuvintelor și a pasajelor întregi de text, cauzată de întoarcerea într-un loc similar, se numește "ditografie" Nu folosim acești termeni, întrucât motivul acestor inserții și omisiuni nu se află în scrisoarea în sine (" grafică" - scrisoare), ci în lectura internă preliminară a scribului Aceste erori nu sunt omogene cu erorile tipice de scriere: greșeli de ortografie și greșeli de ortografie Erori de citire Acest lucru se întâmplă deoarece ochiul, după ce a întâlnit o combinație familiară de litere, un cuvânt sau un grup de cuvinte în linii adiacente (mai adesea mai mici decât mai mari), continuă să citească, iar această lectură poate fi semnificativă într-o oarecare măsură, astfel încât sărirea peste sau, mai rar, repetarea nu va inversa atenția scribului Motivul omisiunii poate fi, de asemenea, că scribul, când i-a citit originalul, a "sărit" o linie sau un grup de linii cu ochiul Din același motiv, poate apărea și repetarea textului: la citirea originalului, scriitorul poate reveni la textul deja rescris Acest tip de eroare a fost recunoscut clar chiar de către cărturari Așadar, în Evanghelia din (TsGADA, colecția bibliotecii Sinodului de la Moscova, tipografie, nr), pe ultima foaie scrie cu vermilion: , binecuvântați, nu defăimați, zeul păcii să fie cu tu, amin Deci, cărturarii Leonid și Iosif, "stăpânele celor îmbrăcați", scriu în Prologul din : "Da, dacă sunt locuri în care s-au descris sau s-au călcat, cinstește-te corect, dar nu ne defăimați pe noi păcătoșii prin împărțirea lui Dumnezeu, amin" Decalajul dintre aceleași cuvinte poate fi demonstrat prin exemplul Cronicii Ipatiev În lista Ipatiev de sub , se citește următorul text: "În aceeași toamnă, da Gyurgi Andreev și fiii săi Turov, Pinesk și Peresopnytsia Andreev s-a înclinat în fața tatălui său și s-a dus la părul gri în Peresopnitsa Aceeași iarnă " În listele Hlebnikov și Pogodinsky, există o trecere, începând cu cuvintele "La fel toamna" până la cuvintele "La fel iarna" Ochiul scribului a alunecat de la primul "la fel" la al doilea și nu a prins cuvintele despre numirea de toamnă a destinelor lui Andrei Mai rar există un decalaj între aceleași silabe În aceeași Cronica Ipatiev, în listele lui Hlebnikov și Pogodinsky, s-a omis următorul: "și să aveți o seară bună" Cel mai adesea, un decalaj între cuvinte similare apare atunci când aceste cuvinte sunt la începutul propozițiilor, mai rar la sfârșit Voi da un exemplu din urmă În traducerea slavă a cărții lui Iosua citim: "fă-l să se ridice curând de la locul lui [și întinde-ți mâna și sulița către cetate și fă-l să se ridice curând de la locul lui]" În cele mai vechi manuscrise nu lipsesc cuvinte Repetarea a șase cuvinte din mijlocul unei fraze ca urmare a revenirii la un rând deja rescris se găsește în lista Ipatiev a Cronicii Ipatiev Deci, sub citim: "Și ambasadorul Mstislav Izyaslavich la Volodymyr-RU și la Izyaslav Davidovich și discursul im: "Frate, și tatăl meu a spus: nu treceți

orașul până când voi veni, nu continuați până când A A Pokrovsky Moștenirea scrisă antică Pskov-Novgorod S Ibid S Cronica Ipatiev -PSRL T II SPb , , stb Ibid , Sf - Omisiunea este cuprinsă între paranteze drepte (aici și mai jos) V Lebedev Traducere slavă a cărții lui Iosua conform manuscriselor supraviețuitoare și Bibliei Ostroh SPb , S Prima parte Capitolul I Lucrarea unui vechi cărturar rus dar voi veni " I Această repetare nu ar fi putut să apară dintr-o întoarcere la același cuvânt și, evident, a apărut ca urmare a faptului că scribul a rescris a doua oară același rând Aproape de omiterea unui grup de cuvinte între două identice este omiterea uneia dintre cele două silabe identice adiacente, dar această apropiere este pur externă Omiterea uneia dintre silabele identice adiacente după originea sa (și anume originea modificării textului ar trebui să fie luată în considerare în primul rând de textolog) aparține grupului de erori de scriere Când citește, cititorul acoperă cu ochii întregul cuvânt și chiar un grup de cuvinte, așa că sărirea peste o silabă în lectură este greu posibilă, mai ales o sărire care dă sens locului citit Aceasta este o eroare de scriere Dacă, totuși, se creează un sens nou ca urmare a acestei omisiuni, atunci avem o eroare de înțelegere incorectă (pentru ambele grupuri de aceste erori, vezi mai jos) Erori de memorie Să trecem la următorul grup de erori: erori de memorie Am spus deja că, citind originalul, scribul se străduiește să-l păstreze în memorie Natura acestei memorări va fi diferită în funcție de faptul că scriitorul citește și memorează pasaje relativ lungi sau relativ scurte Dacă un scrib citește pasaje lungi și are o memorie proastă, va avea mai multe erori de memorie decât dacă citește scurt și are o memorie bună Adesea, atunci când memorează un text, un scrib omite lucruri secundare sau face permutări de cuvinte, permite substituții sinonime, modernizează un text antic etc La fel ca atunci când citește un text, un scrib înlocuiește involuntar ceea ce este dificil și nefamiliar cu cel ușor și familiar O eroare tipică de memorie este o rearanjare a cuvintelor și a grupurilor întregi de cuvinte în text (cu excepția cazului în care, desigur, această rearanjare este dictată de considerente stilistice sau de dorința de a schimba sensul textului) Permutările aleatorii ale cuvintelor, omisiunile și inserările de cuvinte nesemnificative (de exemplu, în unele cazuri, uniunea "și"), înlocuirea cuvintelor cu sinonimele lor uimesc literalmente textele lucrărilor antice rusești Voi da un singur exemplu de astfel de permutare, dar se referă la permutarea unei linii întregi în epopeea despre Stavra, inclusă în Colecția lui Kirsha Danilov: Ea a tras arcul de ureche, a biciuit brânza de stejar, a rupt-o în tăișuri, a cântat o titivka la ceapa strânsă * "Cronica Ipatiev - PSRL T II, stb poezii rusești antice culese de Kirshe Danilov Ediție pregătită A P Evgenieva și B N Putilov M ; L , P (Dispunerea semnelor de punctuație este a mea -D L) Din materialele scrise de mână ale lui V N Peretz Greșeli în dictarea internă Se pare că ultima linie ar trebui să fie plasată după prima Permutarea în acest caz este rezultatul unei erori de memorie, apoi corectată (memoria scribului, sărind o linie, apoi, pentru a recupera eroarea, a plasat acea linie mai jos) Se întâmplă ca un scrib, după ce a ratat un cuvânt sau un grup de cuvinte, apoi le-a scris în margini, iar scribul ulterior le-a introdus în text din marginile manuscrisului în locul greșit De asemenea, au existat permutări de cuvinte Există liste de lucrări în care textul este reprodus în întregime din memorie, în timp ce o perioadă semnificativă de timp poate fi între citirea textului și reproducerea acestuia În general, în ceea ce privește manuscrisul unei lucrări apropiate de arta populară, întrebarea este

posibilă: nu este o înregistrare din vocea interpretului Aceasta este întrebarea pe care V I Malyshev o pune în legătură cu manuscrisul de la sfârșitul secolului al XVII-lea, în care textul din Povestea lui Sukhan a ajuns până la noi Răspunsul negativ pe care V I Malyshev îl dă acestei întrebări se datorează nu numai faptului că această poveste conține elemente de carte, ci și naturii însăși a manuscrisului, care nu putea fi în niciun fel o înregistrare - inevitabil pripită și inegală V I Malyshev atrage atenția asupra faptului că inițiala ornamentată "B", care se afla în manuscris, a fost făcută de scribul însuși și, mai mult, în procesul de scriere Scribul nu a lăsat loc acestei inițiale și nu s-a mai întors la ea după finalizarea lucrării principale de scriere a textului: scribul a făcut o oprire pentru a deriva inițiala, și una considerabilă la fel O asemenea oprire nu s-ar fi putut produce dacă scribul ar fi scris din glas; a fost cu greu posibil chiar și când scria "din o voce interioară" Alte semne vorbesc și despre aceleași opriri și calcule de linii: dispunerea textului la sfârșitul manuscrisului sub formă de pâlnie, aranjarea liniilor în ordine strictă Natura derapajelor vorbește, de asemenea, împotriva înregistrării textului din voce, dintre care unele sunt "erori de citire" tipice (vezi mai sus): "Sukhandushko" - "Su-khanvushov", expresia fără sens "Ei nu știu cum să facă bate orașul", etc Greșeli în dictarea internă Erorile deosebite apar ca urmare a celui de-al treilea moment al rescrierii - dictarea internă a scribului La copiere, scribul pronunță intern ceea ce scrie În acest fel, pronunția scribului pătrunde în literă De aici surzi în loc de consoane sonore la sfârșitul cuvintelor, asimilarea și disimilarea sunetelor, confuzia "ѣ" și "e", modernizarea ortografiei prin pronunție, pătrunderea formelor dialectale în scris etc , acestea nu sunt erori, multe dintre aceste modificări reprezintă foarte , V I Malyshev Povestea lui Suhan Din istoria povestirii ruse a secolului al XVII-lea M ; L , S - Prima parte Capitolul I Lucrarea unui vechi cărturar rus de mare interes pentru istoricul limbajului Le numim erori doar condiționat Prin "dictarea internă" pătrund în text modificări specifice, ceea ce poate determina un critic textual neexperimentat să creadă că scriitorul a scris "după ureche" Înșelăciunea urechii poate crea adevărate jocuri de cuvinte în scrib Potrivit lui A Deng, erorile auditive predomină chiar la scrib în detrimentul celor vizuale "La începutul carierei, am crezut", va spune A Dan, "că este necesar să insist în găsirea erorilor de citire: aceste erori sunt mai clare și corectarea lor este adesea mai bine justificată și mult mai revelatoare Dar a trebuit să mă asigur în sfârșit că grafica cuvintelor este mai puțin importantă decât sunetul lor Erorile interne de dictare sunt foarte asemănătoare cu erorile de auz care ar putea apărea în timpul dictarii normale V Lebedev, în studiul său al traducerii slave a cărții lui Iosua, indică destul de multe dintre ele: "mai mult" (însemnând "amândouă"), "pre-porti" (însemnând "pre-dușmani"), "stashas" fiii lui Israel și despărțirea" (însemnând "tăierea tuturor"), "Eliko a promis" (vm "răspunsul eliko"), "fiii voștri" (vm "fiii noștri") etc * Unul dintre cele mai comune tipuri de erori interne de dictare este asimilarea și disimilarea literelor Distinge între asimilare și disimilare progresivă și regresivă Asimilarea și disimilarea progresivă este asimilarea sau distincția unei litere de cea din silaba următoare Asimilarea și disimilarea regresivă este asimilarea sau distincția unei litere de o literă din silaba anterioară Exemplele de asimilare a literelor, influența literelor învecinate în manuscrise sunt foarte numeroase: "asemănarea" vm "asemănare", "ruina" vm "separat", "păzitor" vm "păzitor",

"mincinos" vm "minciună", "drușche" vm "respirație-shusche", "popegosha" vm "fugi", "vezi rrku" vm "văzând un râu", etc Atenția scribului rămâne uneori în urmă scrisului său, alteori înaintea lui: în exemplele date, cazuri de asimilare a uneia dintre literele anterioare (asimilare regresivă) și cazuri de asimilare a uneia dintre literele ulterioare (asimilarea progresivă) se disting clar Este greu de spus ce tip de asimilare predomină Uneori, acest proces de asimilare depășește un singur cuvânt Într-unul din manuscrisele "Povestea lui Akira cel Înțelept" citim următoarele: "cu arcuri înverșunate" vm "l/cu mâini înverșunate" Este posibil ca aceasta să fie o greșeală a auzului, străduindu-se involuntar să prindă asonanțele În cuvintele învecinate, fie literele inițiale, fie literele finale sunt de obicei asimilate, fie la începutul cuvântului următor cu litera finală a celui precedent A Dain Les manuscrise p V Lebedev Traducere slavă a cărții lui Iosua S Manuscris GBL, colecţie OIDR, Nr Din materialele olografe ale lui V N Peretz Erori de scriere yuidego și invers, sau vocale sub accent: "mai mult decât toate limbile, câte dintre ele pe pământ" \ "parcă" , "Nu te voi lăsa imam" etc Repetarea unui cuvânt în loc de a scrie unul nou, uneori chiar și crearea unui cuvânt nou sub influența unuia vecin, pot fi numărate și printre erorile de dictare internă Deci, de exemplu, în lista Chudovsky a "Rugăciunea lui Daniil Zatochnik" citim: "Divya Bozadivian horses pastviti" vm "în spatele furtunii" Erori de scriere Erorile care apar în scris în sine, în general (cu excepția vârstei și a abaterilor individuale), sunt mult mai puțin frecvente decât erorile în dictarea internă Acestea includ: confuzia în aceleași litere, omiterea literelor și silabelor, repetarea silabelor, rearanjarea literelor și silabelor, simplificări de ortografie etc Greșeala tipică a scribului este rearanjarea silabelor și a literelor, de exemplu: "Nu fac de rușine" vm "nu mă lovi" , "supunere" vm "vicii" , "hovrat" vm "Croații" , "din munții lui" vm "din coarnele lui", etc Foarte des, ca urmare a îmbinării a două silabe sau litere identice adiacente, două cuvinte adiacente sunt combinate Deci, în lista Ipatiev a Cronicii Ipatiev de sub , citim: "Romanul a venit de la un lyah la un frate cu Mezhkoum lui" Cine este acest Mezhkuy? - doar Mezhko era mai înalt - "uy" (adică, unchiul) al lui Roman Evident, ar trebui citit așa: "cu Mezhko al nostru" Textul era deja corupt în protograful tuturor listelor existente ale Cronicii Ipatiev, deoarece în Hlebnikov și Pogodinsky repetă aceeași greșeală Un decalaj destul de tipic între două silabe identice este următorul loc în lista Ipatiev a Cronicii Ipatiev sub : "A fost o mare bucurie l-a salvat pe Dumnezeu de străini" Ambiguitatea acestui loc este explicată de listele Pogodinsky și Khlebnikovsky, unde scrie "Dumnezeu să-l salveze pe Dumnezeu de străini" Paremiionnik din secolul al XIII-lea (GPB, Sof , nr) L Ibid L despre Ibid L Din materialele scrise de mână ale lui VN Peretz V M Istrin Cronica lui George Amartol în traducere antică slavo-rusă vol I, Pg , S Lista "Istoriei războiului evreiesc" (GBL, Volokol , Nr), fol rev Din Manuscrisele lui VN Peretz Cronica a patra din Novgorod, nr - PSRL, vol IV, partea Sankt Petersburg, P Ibid S , notează Cronica Ipatiev - PRSL, vol II, stb Ibid S Prima parte Capitolul I Lucrarea unui vechi cărturar rus Cele mai frecvente omisiuni sunt una dintre silabele adiacente identice Un exemplu tipic este dat de "Cuvântul" lui Daniil Zatochnik, unde citim: "Deci sunt jignit de toată lumea, nu mă reflectă frica furtunii tale", cu lectura corectă în "Rugăciune": "Sunt nereflectat " Pe baza unor astfel de omisiuni a uneia din două silabe identice adiacente, cercetătorii propun să corecteze lectura din "Povestea campaniei lui Igor" "Păzit de Gogol" la "Păzit de Gogol"

Repetările destul de frecvente ale cuvintelor individuale din manuscrise pot fi atribuite și numărului de erori de scriere Găsim o astfel de repetare de cuvinte, de exemplu, în Lista academică a "Istoriei Regatului Kazan": "Și după ce a adunat același lucru cu toată regiunea sa, regiunea sa rusă, a plecat fără teamă" * Repetarea silabelor și a unor părți întregi mari ale unui cuvânt dă uneori naștere unor cuvinte "monstru" ciudate: "mâncători de pământ", "devoratorii de morți", "spune", etc Omiterea silabelor este una dintre cele mai frecvente greșeli de scriere Voi cita câteva erori de acest fel din Cronica Ipatiev: "Țara pale[sti]n", "pentru rege[vi]ch", "către clanul [orașului]", "post[ig] osh pe poli" , "de [mo] al cui", "gra[mo] tu" Omisiunile de repetare a silabelor sunt deosebit de frecvente: "var[var] de la cine" , "înainte de [a nu] fi bărbat" , "nu l-ar lăsa pe Euspasin [la] Galileea" Sunt destul de frecvente și simplele omisiuni de litere Aceasta este o eroare frecventă de scriere: "gla[d]u", "ze[l]o", "pause[t]niem", etc Omiterea literelor și silabelor uneori accidental, fără nicio intenție a scribului, schimbă sensul Deci, în lista Ipatiev a Cronicii Ipatiev de sub se spune: "Și țarul Vasilkovi va da munți Dunării" În listele lui Hlebnikov și Pogodinsky ale aceleiași cronici în același loc fără permis: " orașe" Omiterea suprascriptului, literelor portabile este obișnuită Aici, motivul ar putea fi și faptul că scribul, smulgându-și mâna de pe linie, a uitat să le înscrie, și că nu le-a observat, nu le-a putut citi mier în lista Ipatiev a Cronicii Ipatiev: "ridicați-i (în Pogodinsky și Khlebnikovsky: "volosts") , "treceți sub munți" (în Pogodinsky și Khlebnikovsky: "pas sub munți") , "la rotniko" (la Pogodinsky și Khlebnikovski: "la gura de gură") ' H N Zarubin Cuvântul lui Daniil Zatochnik conform edițiilor din secolele al XII-lea și al XIII-lea și modificările acestora L , S , Istoria regatului Kazan - PSRL, vol XIX SPb , , stb , accept Din materialele scrise de mână ale lui VN Peretz Cronica Ipatiev - PSRL, vol II, stb , , , , , Istoria războiului evreiesc, GBL, Volokol , , l Din materiale scrise de mână ale lui VN Peretz Ibid L despre Din materiale scrise de mână ale lui V P Peretz Ibid L despre Cronica Ipatiev - PSRL, vol II, stb Ibid Stb Ibid Stb Regândirea Deosebit de numeroase în manuscrise sunt omisiunile din literele din două părți "y" și "oy" Voi da exemple din lista Ipatiev a Cronicii Ipatiev: "Vyacheslav [u] să ajute", "doko [u] chivahut", "reko [u] che", "idosha shooters and goods [i]", "găsirea him out }ba", "in the ro[u]tse", "mo[u]zh" etc Acest tip de omisiune ar putea fi și în manuscrisul "Povestea campaniei lui Igor" în următorul loc: " pentru necazurile lui să pască păsările după [y] bey" Introducerea literei "y" oferă o lectură destul de satisfăcătoare Regândirea În pragul modificărilor inconștiente și conștiente ale textului, apar modificări în text cauzate de dorința involuntară a scribului de a înțelege locuri care îi sunt de neînțeles Acesta este cel mai insidios tip de eroare și cel mai frecvent Este insidios pentru că înțelegerea textului este foarte greu de detectat pentru un critic textual modern, care de foarte multe ori tinde să facă el însuși tocmai acest gen de eroare Doar o comparație a diferitelor liste ne permite să observăm diferențele, indicând faptul că în unele versiuni avem modificări, iar în altele - textul original De obicei, scribul se străduiește de la greu la ușor, de la necunoscut la familiar, de la necunoscut la familiar; prin urmare, putem presupune că lectura inițială va fi cea mai dificilă pentru scrib, necunoscut, arhaic Dar nu este întotdeauna cazul Sunt cărturari care, dimpotrivă, se străduiesc la erudiția textului, arhaizându-l și slavonizându-l în mod deliberat

Pentru a decide care lectură este originalul și care a fost introdusă de ultimul scrib, este necesar să se ia în considerare întreaga editare a scribului, dacă este posibil, evidențierea discrepanțelor care îi aparțin și să se asigure că natura generală a editării ne permite să-i atribuim această corecție Corectările cărturarilor încurcă până la extrem studiul istoriei textului Cert este că, în corectare, scribul corectează mai ales în e rn o Puțină atenție este acordată acestui lucru în lucrările speciale despre critica de text, dar este adevărat Corectarea corectă a unui loc deteriorat face foarte adesea munca unui textolog extrem de dificilă: textologul presupune că este lectura originală și este într-adevăr originalul, dar "întors", care a apărut a doua oară, ca urmare a corectarea corectă a textului deteriorat Această lectură inițială nou apărută face extrem de dificilă pentru criticul textual să stabilească genealogia listelor Genealogia listelor este mai ales confuză dacă există mai multe sau chiar multe astfel de corecții "reușite" ale scribului Un scrib competent și iute la minte devine astfel inamicul unui critic textual Situația nu este mai bună când scribul care corectează textul o face prost Corectarea greșită a textului duce la corecții ulterioare Cronica Ipatiev - PSRL, vol II, stb , , , , Prima parte Capitolul I Lucrarea unui vechi cărturar rus niyam Astfel, o eroare duce la corectarea acesteia, iar corecțiile nesatisfăcătoare, la rândul lor, produc corecții și erori suplimentare De aceea, din punctul de vedere al textualistului, scribii care se gândesc cel mai puțin la text și copiază mecanic sunt cei mai buni scribi Pentru un critic textual, există de multe ori mai puține dificultăți cu o alunecare mecanică a stiloului decât cu înțelegerea unui text de către un scrib Există multe declarații unanime ale criticilor de text în acest sens Când a fost întrebat cum să obțineți un text de încredere al lui Homer, se spune că un savant din epoca elenistică a răspuns că ar trebui să rămâneți la copiile antice, "necorectate" Textologul englez A Clark scrie: "Nu există calitate mai binecuvântată într-un scrib decât ignoranța și este mai degrabă trivial, mai degrabă decât paradoxal, să afirmăm că cele mai bune manuscrise sunt cele care sunt copiate de cei mai ignoranți scribi" P Collomp mai scrie: "Greșelile, pe care le produce scribul semiînvățat, corectând textul, sunt cele mai periculoase erori A Deng afirmă: "Un copist bun este cel care reproduce erorile originalului" etc Cărturarii "buni" copiau erori, cuvinte de neînțeles și forme învechite ale limbii, iar în manuscrisele statutare și semistatutare de pergament au imitat chiar și scrierea de mână a originalului Un copist "rău" este cel care nu respectă textul copiat și îl corectează De aceea, dacă anumite locuri ale textului, ca urmare a rescrierii sale, au păstrat lipsa de sens a originalului, atunci acesta poate servi drept unul dintre semnele că scribul nu a regândit textul, ci a scris mecanic Astfel de liste nu ar trebui respinse cu ușurință drept liste "defectuoase" Aceste liste "defectuoase" pot fi foarte revelatoare pentru stabilirea istoriei textului Între timp, multe ediții de texte antice, care au fost făcute în secolul trecut și la începutul prezentului, au împărțit listele cutare sau cutare lucrări în "servibile" și "defectuoase", eliminându-le pe cele din urmă În manuscrisele rusești antice, întâlnim adesea apeluri de la cărturari să-și citească manuscrisele "corectând" și chiar vrăji pentru cei care nu o fac Acest lucru nu înseamnă că cititorii au fost încurajați să facă corecturi manuscrisului în sine Era doar o chestiune de lectură corectă Acest lucru este confirmat de faptul că, cântând manuscrise în postscripte similare, scribii se oferă să "cânte" manuscrisele

"corectând": r și în l și în și i " Fr Blass Hermeneutică și critică Pe L F Voevodsky Odesa, S A C Clark Evoluții recente în critica textuală Oxford, P P Collomb La critique des textes Strasbourg, P - A Dain Les manuscrise p AA Pokrovsky Moștenirea scrisă antică Pskov-Novgorod S Regândirea Dimpotrivă, manuscrisele rusești vechi includ foarte des apeluri către viitorii cărturari de a nu corecta nimic din manuscrise, de a rescrie totul fără a aduce modificări textului Cu toate acestea, în manuscrisele rusești antice există adesea indicii că textul lor a fost corectat de către scribi, dar editarea textului în Rusia Antică a însemnat în cea mai mare parte să nu-l corecteze în sens, ci conform altor manuscrise Vom reveni la această problemă mai târziu Tipurile de regândire sunt foarte diverse Deosebit de frecvente sunt înlocuirile cuvintelor obscure scribului cu altele asemănătoare de înțeles: vm "pe stive" (adică, în pătrate) - "pe pereți"; "rydel" (cavaler) - "plângând"; "gorushno de cereale" (sau "mazăre" - muștar) - "mazăre de cereale"; "ikonomu" - "și la el", etc În "Povestea lui Basarga", listele sale principale spun "și a fost un golka (zgomot, rebeliune - D L) grozav" Într-una din liste, acest loc este modificat astfel: "a fost un golk (pot - D L) mare în palat" Deseori scribul lua cuvinte vechi sau slavone bisericești necunoscute pentru altele noi scrise greșit Așadar, în loc de "sla" (ambasadori), a pus "slujitori", în loc de "hypats și tyrons" - "tyrons și preoți", și apoi a adăugat chiar pentru a completa - "și diaconi" Uneori, cărturarii, pentru a înțelege un cuvânt de neînțeles, recurgeau la "etimologia populară", de exemplu vm "neveglasy" - "neveglasy" Regândirea textului și înlocuirea unui cuvânt de neînțeles cu altul pot fi cauzate de o apropiere întâmplătoare de un cuvânt, a cărui combinație se poate dovedi mai familiară Deci, într-o Evanghelie a secolului XV în locul textului: "Dacă cere ouă, dă-i de mâncare un scorpion" (adică un scorpion, Luca II,) scrie: "Dacă cere ouă, mâncare dă-i coajă" Un exemplu și mai izbitor îl găsim în Cronica Ipatiev Aici, în lista principală Ipatiev de sub , citim: " și vreau să lași un vorop (raid - D L) peste pământ și limbă yash în Vorottseh" Cu toate acestea, găsim o lectură mai corectă în lista Ermolaevsky Scrie: "în atelierul vorop", adică în raiduri Compatorul listei Ipatiev nu a înțeles acest cuvânt și l-a transformat într-un nume geografic Foarte des, un cuvânt de neînțeles este transformat într-un nume propriu de către scribii următori Un astfel de nume propriu rămâne uneori nerezolvat de cercetători pentru o lungă perioadă de timp Așa, de exemplu, în "Povestea anilor trecuti" de sub , povestește despre răscoala novgorodienilor împotriva varangilor: "Novgorodienii s-au ridicat, i-au bătut pe varangi în curtea lui Poromoni" Cine a fost Din materialele scrise de mână ale lui VN Peretz V Mansikka Viața lui Alexandru Nevski Analiza edițiilor și a textului SPb , , texte S Cu Archim Amfilochie Cele patru evanghelii ale lui Galich, SPb , , II • * Din materialele scrise de mână ale lui V N Peretz Cronica Ipatiev - PSRL T II S Prima parte Capitolul I Lucrarea unui vechi cărturar rus acest "Poromon", în curtea căruia au fost bătuți vikingii, a rămas cu totul misterios, deoarece nici înainte, nici în textul următor nu au fost menționate acest "Poromon" și curtea ei Cu toate acestea, nici A A Shakhmatov, nici vreunul dintre ceilalți cercetători ai cronicii nu s-a îndoit de existența acestei "curți Poromoni" Acest nume "curtea lui Poromon" a provocat o discuție plină de viață în studiile slave scandinave Au fost propuse două interpretări Prima interpretare sugerează că acesta este farmanna gardr - o curte comercială Farmadr scandinav în rusă era corect din punct de vedere fonetic ca "poromon" O altă interpretare leagă "curtea Poromon" cu

grecescul παραμοναί, care înseamnă "ceas", "ceas de viață" L Oamenii de știință scandinavi sugerează că acesta era numele spațiilor pentru soldații scandinavi angajați la palatul lui Yaroslav din Novgorod, cuvântul în acest caz nu este un nume propriu În "Mesajul Arhiepiscopului Novgorod Vasily despre Paradis", în unele liste, în loc de cuvintele "Deesis a fost scrisă de un minunat lazore", există "Deesis scrisă de un minunat Lazăr" Dacă am fi cunoscut mediul scribului, interesele lui, gama de asociații, atunci poate l-am fi găsit pe Lazăr care a provocat apariția acestei erori Mai ales adesea, unele nume comune se transformă în nume proprii în lucrările traduse Comparați, de exemplu, în traducerea cărții lui Iosua: " nu le lăsați să-i coboare în țara lui Kollafa", în textul grecesc - είςτήνκοιλάδα (adică în văi) Întrucât cărturarii textuali sunt foarte adesea nu cu mult în urmă față de vechii cărturari în metodele lor de interpretare a textului, repetându-și erorile de înțelegere, deseori găsim aceeași transformare a cuvintelor de neînțeles în nume proprii în edițiile din secolele XIX și XX Comparați, de exemplu, în prima ediție a Campaniei Povestea lui Igor: "O, pământ rusesc! ești deja în spatele lui Shelomyan" ("shelomya" este luată pentru numele satului); "acesta ar fi Chaga prin nagata, dar Koschey nu este tăiat" (cuvintele turcești "chaga" - "copil" și "koschey" - "sclav" sunt luate pentru numele hanilor polovtsieni); "Doriskashe la Kur" ("la pui", adică "la cocoși", este luat pentru a determina locul în care Vseslav Polotsky "a sărit") etc Un exemplu curios de regândire a unui text de neînțeles ne este prezentat de listele Cronicii Siberiei Esipov În lista lui Sychev, citim următorul text, care conține reminiscențe clasice: "Sunt ochii furiei care îi atrag și sunt mai mândri de centaur ca Antey" În unele Sofocle în dicționarul său (E A Sophocles Greek Lexicon of the Roman and Byzantine periods, vol II New York, P) indică în limba lui Constantin Porphyrogenitus pluralul αί παραμοναί cu sensul "corp-quad" , în special "body-guardul imperial" Ad Stender-Petersen Varangica Aarhus, , p - V Lebedev Traducere slavă a cărții lui Iosua S - Din materialele scrise de mână ale lui V N Peretz Regândirea În unele liste, acest "Antey", care era de neînțeles pentru cărturari, s-a transformat în "Anpey", "Anne", etc Dar unul dintre cărturari era bine citit și, amintindu-și Povestea lui Akira cel Înțelept, a scris: " Și am terminat de jucat ca Akir cu mândrie" Nu mai puțin comun este tipul invers de înțelegere: un nume propriu se transformă într-un substantiv comun de către un scrib De exemplu, în cartea lui Iosua scrie: " toți sunt alungați", evidențiat de destinderea venită din "din Ai" (greacă έντήΓαι) Scribul "textolog", hotărând că în fața lui era o omisiune de literă, a corectat acest loc introducând litera Înțelegerea scribalului a numelor proprii și transformarea lor în substantive comune a fost influențată de asemănarea acestor nume sau de o întreagă combinație de litere atunci când cuvintele erau scrise împreună cu unul sau altul nume comun, dacă, desigur, o astfel de înlocuire era permisă sau chiar facilitat de context Asemănarea care a provocat astfel de reflecții putea fi atât vizuală, cât și auditivă Un exemplu de "înțelegere auditivă" este dat de un manuscris din secolul al XVIII-lea (cultura și conștientizarea cărturarilor în secolul al XVIII-lea era în general mai scăzută decât în Rus' antic), unde în loc de "cronicar zonar" citim "cronicar de sonerie" Astfel de greșeli au fost făcute adesea de către vechii cărturari, dacă erau din altă zonă, nu cunoșteau geografia și istoria țării la care se face referire în monument Astfel, de exemplu, scribul sârb al Prologului din Viața Sfântului Rus Mstislav a scris că Mstislav a construit biserica "de dragul Epocii Noi" în loc de "la

Novagrad" O regândire curioasă a poreclei prințului Moscovei Mihail Alexandrovici Khorobrit o întâlnim în lista Novorossiysk a Cronicii a patra din Novgorod Acolo, sub , în loc de cuvintele "și până la un an alergarea lui Andrey Khorobrit" citim "Și până la un an și condus de Andrey Horobri Tatarov" Regândirea poate fi cauzată în egală măsură de faptul că scribul nu și-a recunoscut propriul nume sau nume geografic, care îi era necunoscut, și de faptul că l-a "recunoscut" într-un cuvânt necunoscut pentru el Deci, în ediția Prolog de la sfârșitul secolului al XVIII-lea În viața lui Alexandru Nevski, în loc de cuvintele "către Kanovitch" se spune "către râul Kama" Unul dintre cele mai serioase motive pentru modificarea textului de către vechii cărturari ruși a fost schimbarea realității, care a făcut textul vechi de neînțeles Astfel de schimbări au influențat în special schimbările curentului * Cronici siberiene Publicarea Comisiei Arheologice SPb , S Lebedev Traducere slavă a Cărții lui Iosua P Din manuscrisul materialelor lui VN Peretz "Din materialele scrise de mână ale lui V N Peretz Cronica a IV-a Novgorod, nr - PSRL, vol IV, partea Pg , S Mansikka Viața lui Alexandru Nevski S Prima parte Capitolul I Lucrarea unui vechi cărturar rus o sută, când se refereau la fenomene puțin luate în considerare de conștiința scribilor: modificări ale denumirilor obiectelor de uz casnic, tehnici meșteșugărești, concepte geografice, tactici militare etc , etc Voi da un exemplu Sub în lista sinodală a secolului al XIII-lea În Prima cronică din Novgorod citim că Mstislav din Kiev în bătălia de la Kalka stătea pe un munte deasupra râului Kalka "și orașul acela era lângă el pe câmp și a luptat cu ei din acel oraș timp de zile" o schimbare în tactica armatei ruse (amenajarea unui oraș militar din căruțe; colo - căruță), acest loc s-a dovedit a fi de neînțeles, iar scribii ulterioare din secolele al XV-lea și al XVI-lea scriu în loc de "în koleh" - "în miză" sau "în miză", adică vorbesc despre un oraș înconjurat de o închisoare (în condițiile de stepă era incredibil), și apropo schimbă și obscurul cuvântul "ugoshi" (aranjat) pentru a "fa-o" Uneori, înțelegerea unui text se rezumă la o traducere destul de exactă a unei expresii învechite și de neînțeles într-una nouă și de înțeles Deci, de exemplu, în lista Ipatiev a Cronicii Ipatiev sub , citim: "Atunci Boleslav, prințul bolnavului, exist velmi, apoi Boleslav, după ce l-am fixat, mi-am trimis ambasadorul" Cuvântul rar "restaurat" (recuperat) a fost înlocuit de scribii listelor Pogodinsky și Khlebnikovsky din aceeași cronică cu cel mai ușor de înțeles "a fi mai bine" M D " (în) înlocuiește bolta cu cuvântul "pat" , "marele femei ale Chereva" - "boți" ( ), "protopta-nyi" - "fragil" ( ), "nabdia" - "hrănire" ( ), "maturat" - "gata" ( ) , "gura" - "presta" ( ), "desk" - "mic", "copil" - "flacă", "- "remediază", "curl" - "cumpără", "pornește" - "începe ", "regiment" - "urlă", "comi" - "cai", "zdrăgâit" - "luptă", "corupt" - "diverse", "otravă" - "mese", "crede" - "vvorot-ti ", "îngroapă" - "îngroapă", "doi copii" - "doi copii", etc " Uneori, motivul modificării textului ar putea fi ambiguități canonice bisericești Astfel, în Cronica Ipatiev de sub , se povestește o poveste foarte complicată din punct de vedere bisericesc-canonic despre numirea lui Kliment Smolyatich ca mitropolit al Kievului într-o situație politică la fel de dificilă În această poveste a Cronicii Ipatiev, în lista principală (Ipatiev), citim: "Și așa, după ce l-a ghicit pe episcop cu slava Sfântului Clement, m-a numit mitropolit" În listele lui Hlebnikov și Pogodinsky, în loc de "glorie" este "cap" Se pare că compilatorul listei principale a greșit și s-a înșelat din cauza ambiguității pentru el a întregii proceduri de setare S-a explicat în Pl Sokolov în lucrarea sa remarcabilă "Episcopul rus din Bizanț și

dreptul numirii sale până la începutul secolului al XV-lea" Grecii și-au plasat patriarhul în templul Sofia de mâna Sfântului Herman (parte din moaștele lui Herman) Catedrala Listelor Ruse l-a pus pe Kliment Smolyatich Cronica din Novgorod conform listei de caractere sinodale SPb , - S PSRL, vol II, stb M D Priselkov Istoria scrierii cronicilor ruse în secolele XI-XV L , S Regândirea după acest model grecesc, șeful lui Clement al Romei, care se afla la Kiev, scribul listei Ipatiev a Cronicii Ipatiev nu era conștient de posibilitatea unui astfel de obicei și a schimbat "capul" în, de asemenea, de neînțeles, dar mai mult "glorie" neutră Afectează în cărturar și modestia monahală În loc de "Eu sunt soțul, dar nu știu semnificația" într-una dintre listele Poveștii lui Basarga, scriitorul a scris "Eu sunt soțul alungat " Foarte des scribul omite un cuvânt de neînțeles, mai ales dacă această omisiune nu interferează cu lectura semnificativă Deci, numele orașului poate fi omis cu cuvântul oraș, numele propriu cu cuvântul care îi determină poziția sau ocupația etc zeul unic Apollo" într-una dintre liste lipsește cuvântul "Apollo" În acest din urmă caz, evident, nu doar dorința scribului de a reduce, ci și purismul său creștin, au avut efect Uneori, un scrib, mulțuindu-se cu asemănarea exterioară a unui cuvânt și substituindu-l după asemănarea ortografiei, cu greu se gândește la sens Deci, de exemplu, în lista Muzeului Istoric de Stat al Bibliotecii Sinodale nr "Poveștile bătăliei de la Mamaev" citim "se face zgomot să lupți împotriva lui Dimitri Ivanovici din întreaga Rusie cu răi (placat cu aur - D L) armura" Un caz și mai izbitor de abstracție completă a scribului din sensul întregului și lecturii "prin asemănare" îl găsim în manuscrisul (GBL, colecția Academiei Teologice din Moscova nr) din Cronica lui Amartol Despre oamenii drepţi se spune: " cei care sunt în apă, lătrând cu Pavel, vorbesc " Alte liste (mai târziu) ale Letopiseţului dau lectura corectă: "plutind în lodia" Scribul, neînțelegând acest cuvânt sau altul, îl înlocuiește uneori pe primul similar care se întâlnește, fără să se gândească la semnificația întregului scuipat " Un scrib a înlocuit prepoziția "în" cu conjuncția "și", iar alții au înlocuit după aceea cuvântul "pluch" cu "cheie" și "umăr" Oricât de lipsite de sens în general toate aceste ultime "corecții" ale cărturarilor, ele ar trebui totuși numărate printre "înțelegerile" textului, întrucât noul text rezultat în unele privințe l-a satisfăcut pe scrib mai mult decât pe cel anterior pl Sokolov Episcop rus din Bizanț și dreptul de numire înainte de începutul secolului al XIX-lea Kiev, S - Din materialele scrise de mână ale lui V N Peretz "Acolo S Chambinago Povestea bătăliei de la Mamaev SPb , S de Istrin- Cronica lui George Amartol în vechea traducere slavo-rusă "t· G Pg , Din materialele scrise de mână ale lui V N Peretz •Ibid S Prima parte Capitolul I Lucrarea unui vechi cărturar rus Schimbări stilistice De o importanță deosebită în opera vechiului scrib rus sunt acele modificări semnificative pe care le face textului Pe vremuri, criticii textuali s-au concentrat pe "greșelile" scribului, extinzând în mod nejustificat conceptul de "greșeli" și referindu-se la aceste "greșeli" majoritatea modificărilor pe care scribul le-a supus textului originalului său Se credea că aceste erori ar trebui să atragă atenția principală a criticului textual V N Peretz scria: "Cauzele mecanice (modificări în text - D L) au acţionat într-un bol comun, şi în primul rând trebuie să ne gândim la ele" ' Cerințele moderne sunt diferite Indiferent de ce motive au acționat mai des, modificările conștiente ale textului sunt mult mai grave Ele, și nu schimbările inconștiente, sunt cele care creează noi ediții de lucrări Schimbările conștiente ale textului aparțin unui scrib de un tip superior decât unui simplu copist

În esență, acesta este creatorul, coautorul lucrării Pentru istoricul textului, tocmai aceste schimbări conștiente sunt cele mai interesante și, în primul rând, aceste schimbări conștiente, intenționate, trebuie căutate în schimbările textuale În acest sau acel text ar putea fi mai puține dintre ele din punct de vedere cantitativ, dar cu siguranță au fost mai semnificative Abia după ce suntem convinși că această sau alta modificare a textului nu ar fi putut fi în niciun fel intenționată, putem începe să stabilim tipul de eroare inconștientă Inconștiența unei erori este determinată numai după excluderea oricărei posibilități a caracterului ei conștient Aceasta este una dintre principalele metode metodologice de lucru textologic Ce schimbări conștiente aduce vechiul scrib rus textului lucrării? Clasificarea acestor schimbări este foarte dificilă, deoarece procesul creativ este infinit mai complex decât cel necreativ Cu toate acestea, două tipuri principale de modificări conștiente ale textului pot fi definite aproximativ: schimbările ideologice și schimbările stilistice În primul rând, să ne oprim pe scurt asupra modului în care scribul corectează stilistic textul Aceste schimbări stilistice sunt mai simple și mai monotone decât cele ideologice și, prin urmare, este mai convenabil să le luăm în considerare în primul rând Cele mai frecvente modificări stilistice într-un text sunt modernizarea stilistică sau, mai rar, arhaizarea, "răspândirea" textului, adică complicarea sa cu diferite tipuri de înfrumusețari stilistice și reducerea acestuia Despre cutare sau cutare lucrare stilistică a scribului, găsim propriile mărturisiri ale acestuia din urmă și avertismente deosebite pentru cititor Asa de de exemplu, Cartea de grade din secolul al XVIII-lea (GBL, Colecția Rumyantsev, nr) are într-unul dintre titlurile sale următoarea declarație a compilatorului său: V N Peretz Din prelegeri despre metodologia istoriei literaturii ruse Istoria studiilor, metodelor, surselor Kiev, S Schimbări stilistice "Domnia Marelui Duce Ivan Vasilievici în Rusia, scrisă din Cartea Gradelor a Prințului Vasily Urusov, cu excluderea razelor X ale razelor X" Pe de altă parte, vechii cărturari ruși își declară în mod repetat dorința de a compune o viață "împodobită" a sfântului De exemplu, s-a păstrat un articol special de la sfârșitul secolului al XV-lea "Despre crearea vieții conducătorilor Solovetsky" - Zosima și Savvaty Acest articol este foarte important din punctul de vedere al modului în care au fost compilate viețile în Rusia antică Printre alte informații foarte interesante, vorbește despre modul în care căutau un scrib, "care ar putea decora, așa cum ar trebui să fie" viața deja existentă a lui Zosima și Savvaty of Solovetsky - plină de fapte, dar nu decorată cu "cuvinte- sy" Schimbările stilistice conștiente pot fi uneori foarte subtile și amestecate cu modificări inconștiente ale textului Astfel, de exemplu, modernizarea textului (ortografie și stilistică) este în cea mai mare parte rezultatul eforturilor inconștiente ale copistului; Cu totul alta situatia este cu arhaizare: chiar si in cazuri de editare foarte usoara, dimpotriva, este intotdeauna constienta Deci, de exemplu, arhaizarea textului se pune în scenă în manuscrisele secolelor XV-XVII forme necontractate ale timpului trecut în locul celor contractate (beah-byah, ideaashe-ideyashe, nesyaahut-nesyahut, letyaahu-letyahu), forme necontractate în declinarea adjectivelor ("aago" vm "aro" în gen units, "yim" vtvor wm "ym", "yim" în date pl wm "ym", "yimi" în creative pl wm "ym" IT d) Remarc că fenomenele de arhaizare conștientă în manuscrisele secolelor XV, XVI și XVIII necesită cercetări lingvistice speciale, care vor fi de mare beneficiu pentru cercetătorii din domeniul textului Un grup special de schimbări stilistice sunt cele care au fost introduse nu de

dragul transformării stilului ca atare Scribul face modificări stilistice doar pentru a prelungi sau scurta textul din cauza unor împrejurări exterioare: lipsa hârtiei, dorința de a așeza mai frumos textul pe o foaie sau într-o linie Scribul scurtează uneori textul, încercând să nu-i afecteze conținutul pentru a-l încadra într-unul sau altul loc dat sau, mai rar, umple golul unui rând, al unei foi, al unui loc înaintea unei ilustrații etc O Kliucevski Viețile sfinților din Rusia antică ca sursă istorică M S - Cercetarea lingvistică care să ajute criticii textuali este necesară în cele mai diverse domenii ale textelor din limba rusă veche: sintactică, ortografică, morfologică etc Până la finalizare, critica textuală se va baza în mare parte pe considerații arbitrare și uneori de amator Pentru exemple de acest tip de omisiuni și inserții, vezi cartea: A C Clark Manuscrisele Descent Oxford, Prima parte Capitolul I Lucrarea unui vechi cărturar rus Una dintre cele mai importante trăsături ale schimbărilor stilistice în monumentele antice rusești este că originalitatea stilistică individuală a operei autorului este încă relativ slabă în aceste monumente Stilul individual nu s-a dezvoltat încă Autorii își schimbă stilul în funcție de genul în care scriu și de ceea ce scriu - pe subiectul imaginii Prin urmare, atunci când editează un text, vechiul scrib rus reflectă în el nu cerințele sale individuale pentru stil, ci cerințele epocii, apoi cerințele genului și, în cele din urmă, cerințele etichetei literare Dar aici mergem deja dincolo de critica textuală în domeniul criticii literare Schimbări ideologice Modificările ideologice din text pot fi asociate sau nu cu cele stilistice, pot duce la modificări compoziționale în întregul text și pot afecta doar anumite locuri Monumentului i se poate da un sens invers sau se face doar una sau alta "ștergere" O idee care nu era în ea înainte poate fi adăugată la ea, iar ideea care era în ea poate fi eliminată Varietatea modificărilor care pot fi introduse într-o lucrare și varietatea metodelor pentru aceste modificări nu pot fi epuizate sau prevăzute Ne vom ocupa în principal de ele pe parcursul restului prezentării Deocamdată, notăm doar următoarele Modificări deliberate pot fi aduse unui monument fără surse scrise suplimentare și pot necesita aceste surse suplimentare Să ne oprim în primul rând asupra inserărilor în text - glosele și interpolările cărturarilor Glose și interpolări Termenii "glossa" și "interpolare" sunt adesea folosiți interschimbabil Este necesar să le distingem în felul următor O luciu este un semn în margini sau între textul unui anumit manuscris Luciu V V Vinogradov scrie: "În istoria a literaturii ruse antice, categoria stilului individual nu acționează ca un factor de diferențiere literară și de evaluare a operelor de creativitate verbală aproape până la sfârșitul secolului al XVII-lea" (V V Vinogradov Problema autorului şi teoria stilurilor M , S) "Chiar și în secolul al XVII-lea, trăsăturile individuale ale stilului scriitorului apar doar ca modificări, unele variații în sistemul stilului general de gen" (Ibid , p) Secolul XVII" (Ibid , p) Glose și interpolări nu se îmbină grafic cu textul principal Interpolarea, pe de altă parte, este o inserare în textul unei opere, îmbinată cu acest text grafic și în esență, deși adesea stângaci Scribul însuși poate interpola în text direct în procesul de rescrie a textului, dar cel mai adesea interpolarea este o glosă rescrisă de scrib Glosele și interpolările se fac din diverse motive: pentru a face textul mai complet (de exemplu, interpolare din alte lucrări pe aceeași temă - mai ales în lucrările istorice) sau pentru a clarifica un text care pare de neînțeles scriitorului (o glosă care explică o problemă dificilă) cuvânt, un defect de text, un raționament

de neînțeles, fapt neclar etc) pentru a umple un gol imaginar sau real Explicațiile cărturarilor din marginile și din textul manuscriselor pot fi variate ca conținut, formă și dimensiune Voi da exemple din manuscrisul Mănăstirii Bulgare Rila / ( ) (nr), unde există diverse inscripții marginale (în parte, scribul le-a lăsat chiar un loc special și, prin urmare, poate, ei) aparțin predecesorului său) Așadar, la acel loc din "Cuvintele lui Grigore Teologul de Paști", unde se spune despre cal la "convorbire", scribul dă următoarea explicație în marginile de cinabru "Există un hipodorom în Constantin, adică un risc de cal, și care antrenează un car cu cai în timpul și în circulație, de parcă certarea va pregăti întotdeauna esența, și există o pradă de unde iese curentul, și chiar precedă pe alții și, în sensul bun, te rog să ieși să accepte cununa victoriei și din brâu bouffant pilda sia - armăsar de corp despre convertire "(l) Acesta este un comentariu real Dar iată un comentariu care exprimă atitudinea cărturarului față de locul comentat: la cuvintele textului cărții profetului Isaia "vai de cei care cumpără casă în casă și apropie satul de sat", scribul dă o notă: "Sitse aduce satul mai aproape de satul sensibil Daca vezi pe cineva care are un sat bun sau o casa de impodobit si intr-un loc bun, aceasta fiinta shd cumpara de la un sused, care are asta langa existenta mai mult si va fi mai multa saracie, o casa sau un sat sau un lan de porumb si mai aproape de stăpân ea se va face bună și din acea prădare satul lui, până atunci va cumpăra totul de la el cu forța sau îl va lua "(l v) Aici comentariul a căpătat o conotație jurnalistică Acelaşi caracter jurnalistic are şi comentariul la colecţia nedreaptă de myta (l v şi) Există o explicație a cuvintelor străine în același manuscris: Evr "savatismo" (l), greacă "orator" (l), etc Manuscrisul explică concepte filozofice și teologice ("calea de mijloc" - l v), natura gândurilor îngerești (l) și chiar ceea ce ar trebui înțeles prin cuvântul "măgulitor" " , cu care diavolul prinde oameni ("se zice măgulitor, arici să se bizuie pe undița", l) \ Descriere Parţial, unele din acest gen de postscripte sunt indicate de E Sprostranov: Despre manuscrisul în Bibliotecarul de la Mănăstirea Rila Sofia, Prima parte Capitolul I Lucrarea unui vechi cărturar rus Toate aceste glose au fost realizate în margine de însuși scribul manuscrisului (celebrul Vladislav Grammatik), dar de multe ori glosele au fost făcute în margine de către cititori cu o altă scriere de mână, după mulți ani, și uneori chiar câteva secole Uneori, glosele cititorilor au fost adăugate textului și de către scriitorii următori V Lebedev subliniază, de exemplu, următorul caz În cartea lui Iosua (IV,), în lista lui Kirillo-Belozersky No / (GPB), se citește următorul text: "Domnul a vorbit lui Moise, omul lui Dumnezeu, despre mine și despre tine și în Kaisvarney " Cuvântul de neînțeles "vdaviri" nu are corespondență în originalul grecesc; se pare că a fost introdus în text de un scrib Pogodinsky nr (GPB) explică cum s-a făcut acest lucru Aici se scrie pe margine cuvântul "vdaviri": era o glosă a unuia dintre cititori, introdusă în text în timpul corespondenței Un exemplu de clarificări introduse de însuși scribul direct în textul lucrării pe care o rescrie este următorul loc din "Alexandria" din lista b Muzeul Public din Vilna nr ( ) Se spune că, dorind să-i sperie pe perși cu numărul trupelor sale, Alexandru cel Mare a condus turme de vite, legând ramuri de cozile animalelor Praful din aceste turme era atât de mare încât "se ridică cenuşă până la Olumpa" iar scribul a adăugat imediat "adică până la cer" Această explicaţie nu se găseşte în alte liste ale "Alexandriei" Interpolarea (o inserție explicativă a unui scrib) este, de asemenea, disponibilă, de exemplu, în lista lui R F Timkovsky

"Poveștile bătăliei de la Mamaev", publicată de I Snegirev: după cuvintele lui Evdokia - "nu crea, Doamne, parcă de mulți ani s-a certat pe râul de pe Kalka un creștin de la Totari din Geneza rea" - scribul a adăugat următoarea referință faptică despre ceea ce au fost acești "mulți ani": "de la masacrul Kalkka până la rati lui Mamaev ani" Această interpolare a fost făcută pe baza textului "Zadonshchina", unde mai citim: "de la Kalagsky rati până la bătălia Mamaev din anii " Pe marginile ediției cronograf rusești din se citesc mai mult de nouăzeci de glose În exemplarele ulterioare, aceste glose sunt introduse în text, iar astfel de interpolări se disting uneori prin cinabru, alteori nu, contopindu-se astfel cu textul Inserările ar putea fi făcute în scopuri politice, polemice, apologetice etc Vom mai avea ocazii să revenim la toate aceste inserții V Lebedev Traducere slavă a cărții lui Iosua S V M Istrin Alexandria cronografe rusești Studiu și text MI S (texte) Din materialele scrise de mână ale lui V N Peretz I Snegirev Narațiune și legendă despre masacrul Marelui Duce Dimitri Donskoy - Culegere istorică rusă, vol III, nr M , S Lista Muzeului de Istorie de Stat, colecția muzeală, nr , l Pentru glosele ediției Chronograph din , vezi și mai jos S "Autocenzură" și cenzură "Autocenzură" și cenzură Unul dintre motivele schimbării textului a fost "cenzura" internă la care și-a supus vechiul scrib rus sau textul autorului pe care l-a copiat Ar putea să se îndoiască de admisibilitatea acestei sau acelea afirmații sau a întregii povești, i-ar putea fi frică de persecuție sau condamnare de către cei de la putere și ar putea rata locul greșit Adevărat, au existat mult mai puține astfel de cazuri de cenzurare a textului propriu sau rescris în Rusia antică decât în timpurile moderne, dar ele încă existau Un exemplu viu, bazat pe cercetările lui A A Shakhmatova, a fost dat în cartea sa "Din prelegeri despre diplomație" de H P Lihaciov Acest exemplu este foarte curios E E Golubinsky în "Istoria canonizării sfinților în Biserica Rusă" are o indicație despre următorul sfânt: "Ioan Sukhoi, Yaroslavsky, nu se știe când a trăit până în a doua jumătate a secolului al XV-lea" Informațiile despre acest "sfânt" au fost împrumutate de un venerabil istoric al bisericii ruse din unele anale întregi rusești, unde, sub , se citește următoarele: "În orașul Yaroslavl, în timpul domniei lui Alexandru Fedorovichi, la sfântul Mântuitor în mănăstire, făcătorul de minuni Fiodor Rostislavich Smolensky a apărut împreună cu copiii săi, a plecat din sicriu, iartă o mulțime de oameni Și prințul Iaroslavlului, rămas bun s-a copt cu toate moșiile, le-au dat Marelui Duce Ivan Vasilyevich și cu tristețe din vremuri Olekseev Polu-ekhtovich diaconul Marelui Duce Și după aceea, Ivan Sukhoi a făcut minuni cu ei în tot patrimoniul Yaroslavl Aceeași știre se citește și în alte cronici, dar această știre este prescurtată din cauza autocenzurii scribului În Cronica lui Yermolinsky, care este o cronică în opoziție cu puterea domnească , această știre în întregime prezintă următorul tablou curios: "În orașul Iaroslavl, sub domnii Alexandru Fedorovich Yaroslavsky, la Sfântul Mântuitor în mănăstirile din comunitate, a existat un făcător de minuni, prințul Feodor Rostislavich Smolensky, iar din copii, cu prințul Kostyantin și David, și din sicriul lor să ierte o mulțime de oameni nenumărați; acești făcători de minuni nu s-au arătat definitiv tuturor prinților din Iaroslavl: și-au luat rămas bun de la toate patriile lor timp de un secol, i-au dăruit marelui duce Ivan Vasilievici, iar marele prinț le-a dat volosturi și sate împotriva patriei lor; iar din antichitate, marele prinț bătrân Aleksi Poluektovici, funcționarul marelui duce, s-a întristat de ei, pentru ca părintele să nu fie al lor Și după aceea, în același oraș Iaroslavl, a

apărut un nou făcător de minuni, John Ogafonovich Existence, a
contemplat pământul Iaroslavl: care avea un sat bun, "Eu P Lihaciov Din
prelegeri despre diplomație SPb , - S £· £· Golubinsky Istoria
canonizării sfinților în Biserica Rusă Ed al -lea M-> S *PSRL, vol IV
SPb , S - Da S Lurie Din istoria scriiturii cronice rusești la
sfârșitul secolului al XV-lea - TODRL, XI· M ; L , S - Prima parte
Capitolul I Lucrarea unui vechi cărturar rus a luat, si de la cine e
bun satul, a luat-o si a scris-o marelui Voievod, si cine este bun el
insusi, boier sau fiu de boier, l-a notat singur; și multe dintre
minunile lui nu pot fi scrise cu putere, nici șterse, pentru că în
carne există tsyashos "* Ultimul cuvânt este scris în criptografie
(așa-numitul "litorey simplu") și înseamnă "diavol" Iată, așadar, care
făcător de minuni a fost consemnat de E E Golubinsky în listele
sfinților ruși Acest lucru s-a întâmplat pentru că regretatul cronicar
a supus textul anterior unei cenzuri atât de severe, încât nici măcar
foarte scepticul E E Golubinsky nu a putut înțelege semnificația lui
Faptul că ceea ce avem în fața noastră nu este o simplă prescurtare a
textului, ci tocmai cenzura lui, este clar, cred, fără prea multe
explicații: sensul ironic rămâne, dar este ascuns foarte adânc Un alt
caz și un alt tip de cenzură poate fi indicat în Lista Sinodală a
Primei Cronici din Novgorod de sub Se scrie: "Ivan [Kalita] a venit din
Hoardă și și-a aruncat mânia împotriva Novgorodului, cerându-le
argintul Kama , și toate acestea sunt Torzhek și Bezhichsky de top
pentru trădarea Novgorod Cu toate acestea, cuvintele "pentru trădarea
de la Novgorod" sunt scrise conform răzuirii și, inițial, după cum se
poate vedea din citirea altor liste din Prima Cronica din Novgorod,
conținea cuvintele: "prin sărutarea crucii" Aceasta înseamnă că
cronicarul din Novgorod l-a acuzat pe Ivan Kalita că a încălcat sărutul
crucii, moscovitul este "cenzorul", în mâinile căruia a vizitat-o la
sfârșitul secolului al XV-lea sau, poate, la începutul secolului al
XVI-lea Lista sinodală ia acuzat pe novgorodieni înșiși de trădare,
eliminând acuzațiile împotriva lui Kalita Este foarte posibil ca
același moscovit să fi smuls primele caiete din lista sinodală, care
conțineau legende novgorodiene despre începutul lui Novgorod și statul
rus și celebrele scrisori Yaroslav, cu care novgorodienii și-au
justificat independența Lucrarea unui scrib bazată pe mai multe
originale A fost o vreme când criticii textuali credeau că scribul unui
manuscris avea un singur original în fața ochilor, că scribul îl copia
"fără să se gândească", fără a-l compara cu alte manuscrise și fără a-i
face vreo verificare A A Șahmatov a respins practic această opinie în
lucrarea sa despre textele cronicilor Cu toate acestea, după moartea
lui A A Shakhmatov, S A Bugoslavsky, criticând studiul textual al lui A
A Shakhmatov "Povestea anilor trecuti", Cronica Ermolinskaya PSRL, vol
XXIII SPb , S - - Este posibil ca cuvintele "Ioan Ogafonovici,
deținătorul pământului Iaroslavl" să fie citite astfel: "Ioan
Ogafonovici, privitorul pământului Iaroslavl" Novgorod prima cronică a
edițiilor de seniori și juniori Editat și cu o prefață de A N Nasonov M
; L , S D S Lihaciov Sophia Timepiece și lovitura politică de la
Novgorod din - Note istorice, Nr M , S - Lucrarea unui scrib bazată pe
mai multe originale a negat categoric posibilitatea acestui gen de
lucrare a unui vechi scrib rus S A Bugoslavsky a scris: "Conform lui
Shahmatov, aproape fiecare editor și copist al codului, copiandu-și
sursa principală, a verificat-o cu un alt cod, selectat din una sau
alta dintre sursele sale nu numai articole și date faptice, ci fraze
individuale, cuvinte , chiar și ortografia cuvintelor Această viziune
asupra metodei de lucru a cronicarului ne apare ca o modernizare;

seamănă mai degrabă cu compararea minuțioasă a textelor, cu însumarea variantelor, realizată de filologii moderni, decât cu opera unui cronicar" ' Această viziune a SA Bugoslavsky este incorectă Este infirmată de cunoașterea manuscriselor medievale rusești și străine A Dan atrage atenția asupra faptului că un scrib medieval, care face o copie oficială și are la dispoziție mai multe manuscrise, ar putea alege lectura necesară dintre diferite Lista întocmită de el devine un fel de "editio variorum" Chiar înainte de A Dan, P Collomp a scris despre același lucru pe baza unor descoperiri de papirus Vechii cărturari ruși au fost, de asemenea, critici textuali deosebiti Vechii cărturari ruși acordau o mare importanță alegerii originalului sau originalelor din care trebuia copiat textul Aceasta a fost o sarcină importantă pentru scrib, în care se îmbină diversele sale cerințe: ideologice și stilistice, idei despre textul corect, despre încrederea pe care o merită cutare sau cutare manuscris etc Această lucrare a fost însoțită de cercetări arheografice, istorice și filologice În Rus' Antic se făcea o mare distincţie între listele vechi şi cele noi, viabile şi defecte, se puneau în valoare manuscrisele ieşite din anumite ateliere etc Cu alte cuvinte, vechimea manuscrisului avea semnificație juridică chiar și în chestiuni de importanță națională În manuscrisul Cronicii a II-a Novgorod (după colecția lui Arkhivsky sau Malinovsky) se află următoarea postscriptie pe fol : "În vara anului , a opta ( ), luna februarie la , marți, și slujit în acele zile în manas-tyri de pe Muntele Vulpei, am insultat și m-am uitat la cărțile litografului bisericesc din mănăstiri , și au spus că cronicarul Lesitsky a fost bun în întregime, azho nu în întregime, dezvoltarea este scrisă în cronicarul în Lesitsky, domnii lui Navgorotsky, nu toate în întregime, scris, dezvoltare pentru domnul Euphemia Navgorotsky; dar s-a uitat în celulele bătrânului din pivnița de la Deonisy S A Bugoslovski "Povestea anilor trecuti" (liste, ediții, text original) - În carte: O veche poveste rusească Articole și studii, sub Red N K Gudzia M ; L , S s A Dabi Les manuscrise p Λ P' Collomp La critique des textes Strasbourg, , capitolul "Les papyrus et la étique textuelle" P și urm ^ Cronica Simenov - PSRL, vol XVIII SPb , S Q c cronici din Novgorod Ediţia Comisiei Arheografice SPb , Prima parte Capitolul I Lucrarea unui vechi cărturar rus Voi cita mai multe afirmații ale cărturarilor, care atestă că în fața ochilor lor nu se afla un original, ci mai multe: "Și s-a scris (acest manuscris - D L) nu dintr-o singură listă, ci din diverse traduceri bune"; "Și această carte sfântă a fost scrisă Apostolul Explicativ din traducerile bune ale cinstitelor mănăstiri Kamensky și Pavlovsky și Kornilievsky; și se cuvine multă muncă și sudoare, căci au stăpânit această carte sfântă"; "Scrisorile din diferite liste încercând să o găsească pe cea potrivită; și găsite în liste, multe dintre ele nu au fost corectate Vă voi spune și de unde provin multe liste Bebo, în marea mănăstire, acest călugăr, pe nume Antonie, este ortodox, scrierile divine, care și mintal se întind spre înțelegerea acestora și sunt foarte temeinice în corectarea acestora, i se încredințează și slujirea unui lung-achiziţionarea de cărţi divine un contabil Același călugăr înțelept de Dumnezeu - te duci la un contabil bogat în scrieri dumnezeiești, datorează, pentru că dau multe cărți chiliei mele spre îndreptare, dar sunt mulți acolo, care au găsit-o, care au vegheat cu trudă, dar vom găsi ce este drept și ce este plăcut lui Dumnezeu Și molidul este posibil pentru mintea mea rea, asta se corectează; dar chiar dacă este imposibil, lasă-l, dar cei care au o minte mai mare decât noi, ei vor îndrepta cele necorectate și vor umple cele insuficiente" Lista

lucrărilor lui Dionisie Areopagitul, scrisă la Iaroslavl în (a Academiei Teologice din Moscova), are următoarea plângere a scribului: "Am scris dintr-o traducere veche și dărăpănată, nu a fost nimic de corectat, am făcut' t obține astfel de cărți în Yaroslavl" Așadar, cărturarii au comparat textul rescris cu celelalte liste ale sale, au acordat o mare atenție la ce original copiau, au remarcat deficiențele sale, deteriorările, omisiunile și absența foilor și caietelor individuale Verificarea cărților de cecuri după corespondență conform uneia sau altei liste este marcată ca obligatorie chiar și pentru cărturarii profesioniști în rezoluțiile Catedralei Stoglavy Se spune că cărturarii scriu cărți "din traduceri bune, da, după ce au scris, corectau, apoi vindeau" În unele cazuri, scriitorul însuși a notat inserții din alte liste sau chiar din alte lucrări pe același subiect Deci, de exemplu, inserțiile din Vremennik rusesc s-au remarcat în mod deosebit: "Și acesta este de la alt cronicar" Acest "alt cronicar" a fost Cartea Puterilor Cuvânt al lui Teodor Studitul la sfârșitul secolului al XVI-lea, contribuția arhiepiscopului Vologda Iona, Apostol sensibil al Lavrei Treimii Postscript în Canonul din al Lavrei Treimii nr ; scria scribul Arsenie Surd - Citez textul postscriptelor conform cărții: AI Sobolevsky Paleografie slavo-rusă Ed al -lea SPb , S - Stoglav Ed D E Kozhanchikova SPb , S Compară, de exemplu, sub un insert despre invazia tătarilor: cartea de timp rusească, partea a II-a M , S - Ibid pp - Lucrarea unui scrib bazată pe mai multe originale Vechii scribi ruși vorbesc în mod repetat despre sursele lor și despre tratamentul lor Deci, de exemplu, cronicarul, care a întocmit lista sinodală a celui de-al doilea cronic al Pskov, scrie sub , vorbind despre campania lui Ivan al III-lea împotriva lui Novgorod: Suntem despre el, dar suntem bolnavi și vom spune de la mare un fel de mic Cu ultimele cuvinte, cronicarul a vrut să spună că și-a redus sursa suplimentară Cronicarul vorbește despre același lucru sub : "A fost ger în Pskov, și în sat și în tot volost, sălbatic; despre acest lung obryasheshshi este scris în Cronica Rusă "* Călugărul mănăstirii Komel Pakhomiy, autorul vieții prinților - frații Konstantin și Vasily Vsevolodovich, notează direct unde se termină sursele sale: Material textologic specific ne convinge că munca de verificare a textelor din diverse manuscrise a fost efectuată tot timpul de către vechii cărturari ruși; posibilitatea unei astfel de lucrări trebuie luată în considerare în fiecare caz individual Urmele clar păstrate ale acestui tip de lucrări editoriale sunt numeroase Așadar, de exemplu, A N Nasonov a arătat în mod convingător că Lista de arhivă a Cronicii a treia din Pskov a fost copiată din lista Stroevsky care a ajuns la noi și apoi verificată cu originalul, "după cum reiese din corectările derapajelor făcute în margini cu ajutorul semnelor de extensie Textul, aparent, a fost verificat atât în procesul de corespondență, cât și după aceasta: majoritatea corecțiilor au fost făcute cu aceeași scriere de mână și cu aceeași cerneală ca și textul, în timp ce unele dintre corecții au fost făcute într-o scriere de mână diferită și în diferite cerneluri În plus, A N Nasonov citează textul acestor corecții, care, apropo, oferă exemple foarte vii de derapaje ale vechilor scribi Acestea sunt greșeli de tipar de netăgăduit, întrucât cunoaștem atât copia în sine (Lista de arhivă), cât și originalul în sine (Lista Stroevsky), un caz foarte rar și, în plus, și ceea ce este foarte important, scriitorul le-a perceput clar ca greșeli de scriere, deoarece în cele mai multe cazuri, le-a corectat O analiză a acestor amendamente face posibilă luarea în considerare a ceea ce oamenii de știință ar considera în mod normal că o schimbare deliberată a textului

este rezultatul alunecării accidentale a stiloului Deci, de exemplu, sub , în loc de cuvintele "aceeași primăvară", a scris "aceeași toamnă", dar, observând evident, a făcut un semn portabil și a scris "primăvară" în margine; la știrile din , în loc de "luna octombrie", scribul a scris "luna aprilie", dar a pus un semn portabil și a scris "octombrie" IT în marjă D Uneori se face o corectare asupra altui manuscris după ce textul a fost rescris b Cronicile Pskov, nr Pregătiți la presa A N Nasonov M ; L , C XLV S Serebryansky Vechi vieți princiare rusești (recenzia edițiilor și tech-St>) M , S Λ N Nasonov Pe listele cronicilor din Pskov - Cronicile Pskov, (r)Yp- S XXXVI ? Prima parte Capitolul I Lucrarea unui vechi cărturar rus Deci, manuscrisul lucrărilor lui Dionisie Areopagitul din secolul al XVII-lea are multe corecții și note minuțioase Scribul său scrie: "Traducerile (originale - D L) nu converg între ele, iar acest lucru nu se știe, de dragul de ce Traducerea Ostrovsky nu este corectă; iar acest scrib era tânăr, a pierdut multă rațiune (înțeles - D L) și discursuri (cuvinte - D L) în puncte și virgule carte, să nu se deranjeze să o corecteze și din această cauză, traduceri bune sunt corupti de multi ani În esență, putem considera că un astfel de manuscris revizuit are două texte: corectat și necorectat Atunci când pregătește un text pentru publicare, atunci când selectează discrepanțe, expertul textual este obligat să numere o astfel de listă ca două și, uneori, dacă corectarea a fost efectuată în mod repetat, atunci pentru mai multe În practică, este important să se stabilească dacă corecturile din manuscris au fost făcute chiar de scribul acestuia sau au fost făcute de altcineva; au fost introduse și pentru a corecta textul, care părea insuficient de exact, corect sau cumva obscur în textul propriu-zis, sau pentru a umple goluri, locuri neclar (decolorate, spălate, rupte etc) Criticul textual, dacă este posibil, ar trebui să-și clarifice obiectivele scribului care a făcut adăugiri sau corectări, la fel de exact ca și scribul însuși O persoană este interese, psihologie, educație, înclinații, ideologie, iar în spatele unei persoane - societatea ar trebui, în acest caz, să fie în centrul intereselor unui critic textual Treaba lui Binder De la scrib, caietele scrise merg la liantă Acest liant poate fi însuși scriitorul manuscrisului sau altcineva Un manuscris poate fi legat imediat după scris și mult mai târziu O legare dărăpănată a unui manuscris poate necesita o nouă lucrare din partea liantului Legatorul poate amesteca caiete, poate pierde un caiet sau foi individuale, poate țese foi individuale în manuscris în locul greșit, poate țese o foaie ruptă cu marginea exterioară spre interior etc Uneori într-un deja legat manuscrisul se inserează noi foi și caiete Toate acestea în corespondență ulterioară pot afecta cumva soarta textului A I Sobolevsky Paleografie slavo-rusă S Rețineți că majoritatea legăturilor manuscriselor, în special cele mai vechi, nu sunt contemporane cu manuscrisele în sine Rețineți că cel mai adesea ultimele pagini din manuscris au fost rupte Acest lucru s-a întâmplat deoarece cărțile erau depozitate în vechile biblioteci rusești așezate plat (mai degrabă decât așezate pe margine, așa cum se practică acum) Dacă manuscrisul nu fusese încă legat, în mod firesc ultimele foi ale manuscrisului au avut cel mai mult de suferit S-au desprins și au fost de obicei plasate în mijlocul manuscrisului pentru conservare mier o indicație a cărturarilor din vechime: "Pune un caiet în mijlocul cărții terminate" (P Simona Despre istoria vieții cotidiene a scribului de carte, legător și scrib de icoană în construcția cărții și icoanelor, numărul Sf Petersburg, , p) Treaba lui Binder * Alte lucruri pot afecta, de asemenea, soarta textului: pierderea unora dintre locurile

sale, adăugiri marginale făcute de cititori, care sunt apoi adesea introduse în text de către scriitorii ulterioare, înregistrări pe foi albe la sfârșitul sau la mijlocul text, care sunt uneori copiate succesiv de către cărturari etc d Nu există o listă fără erori Pot exista mai multe sau mai puține erori Erorile de un tip sau altul pot predomina printre erori Un scrib mai mult ratează când memorează textul, celălalt citește prost Există scribi care fac erori dialectale specifice în autodictarea Există cărturari care sunt harnici, leneși, obosiți ușor, exacti și "creativi" Unii oameni iubesc complexitatea grafică, alții iubesc simplitatea Există cărturari care repetă mereu aceeași greșeală În atitudinea lor față de text, cărturarii sunt la fel de diverși ca și în scrisul lor de mână Este foarte important pentru un critic textual să studieze sistemul de erori al acestei liste sau aceleia și să vadă în spatele acestui sistem individualitatea scribului, distingând ceea ce aparține ultimului scrib de ceea ce a trecut în listă de la predecesorii săi Într-o măsură și mai mare, aceasta se referă la modificările conștiente aduse textului de către vechiul scrib rus Viziunea asupra lumii a scribului, ideile sale politice, gusturile sale literare trebuie privite ca un anumit tip de unitate - o unitate care include toate contradicțiile viziunii sale despre lume și convingerile sale literare, inconsecvențele și neajunsurile individuale Este posibil să se clasifice modificările aduse textului de către un scrib pe baza diferitelor semne, împărțirea putând avea principii diferite În același timp, semnele formale pot fi mai clare decât semnele de origine, atunci când criticul textual trebuie să afle de ce și în urma căreia s-a produs cutare sau cutare schimbare în text, cu toate acestea, indicarea originii schimbării este încă cea mai mare important, deoarece vă permite să vedeți motivele specifice din spatele modificărilor din text și numai aceste cauze specifice ale modificărilor textului în totalitatea lor pot lega modificările disparate într-o imagine întreagă a istoriei textului A vedea în spatele manuscrisului creatorul și creatorii săi ca pe un fel de individ înseamnă să-i înțelegem textul Textologia este o știință despre creatorii de texte, despre oameni în primul rând Această prevedere este de o importanță fundamentală pentru întregul concept al acestei CĂRȚI În viitor, vom vedea cum această prevedere se dovedește a fi pra-kill în diferite aspecte ale studiului textului Capitolul II GĂSIRE LISTE CU O LUCRARE Necesitatea de a se baza exhaustiv pe listele supraviețuitoare ale lucrării Studiul textului unei lucrări începe cu găsirea listelor acesteia Numărul de liste ale lucrării studiate variază de la una la câteva sute Fiecare student al unei lucrări ar trebui, dacă este posibil, să deseneze pe toate listele acesteia În munca textuală este absolut imposibil să te limitezi doar la "cele mai vechi" sau doar la "cele mai bune" liste, așa cum s-a practicat adesea în secolul al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea Cea mai strălucită perspectivă științifică nu va compensa lipsa de material textual Descoperirea de noi liste poate respinge întotdeauna concluziile cele mai aparent convingătoare extrase dintr-un număr limitat de liste Cu cât s-au păstrat mai multe liste ale lucrării studiate, cu atât rezultatele cercetării textuale vor fi mai convingătoare și mai exacte Motivele pentru care cercetătorii își limitează munca la câteva liste și nu caută să extindă numărul de texte implicate în studiu nu stau doar în tendința de a le ușura munca Există, de asemenea, o incapacitate de a lucra pe multe liste, o exagerare a valorii listelor aleatorii descoperite în depozitele dobândite în expediții manual Necesitatea de a trage pe listele

supraviețuitoare scrisori sau bunuri personale Acesta din urmă este deosebit de caracteristic științei occidentale Sh -V Langlois scrie: "Să subliniem în treacăt o amăgire copilărească, dar foarte firească și foarte răspândită în rândul colecționarilor: ei au tendința de a exagera adevărata valoare a documentelor aflate în posesia lor, doar pentru că le dețin Multe documente au fost publicate cu comentarii pompoase de către cumpărători accidentali care nu le-ar da, pe bună dreptate, nicio semnificație dacă ar fi găsite în colecții publice În esență, aceasta este doar o manifestare grosolană a tendinței generale (de care trebuie să ne ferim mereu) de a exagera semnificația documentelor pe care le dețin sau pe care le-au descoperit ei înșiși, a textelor pe care ei înșiși le publică și a persoanelor și problemelor care au fost studiate Fără un studiu preliminar al tuturor textelor unei opere, este imposibil să înțelegem istoria textului acesteia, să rezolvi problema autorului ei, momentul scrierii, esența ideologică, forma artistică etc Vechii cărturari ruși considerau că este un mare păcat să meargă pe litere, tăiate și împrăștiate pe pământ, ale căror cuvinte le cunoșteau În critica textuală, principala problemă este subdezvoltarea părții preliminare, a proiectului, a studiului, neluarea în considerare a tuturor listelor, refuzul de a rezuma opțiuni, excluderea nerezonabilă de la luarea în considerare a unei părți din liste și alte manifestări ale neglijență și lene, care sunt permise chiar și cu cunoașterea cerințelor pentru cercetarea textuală Studiile care lasă deoparte listele și textele monumentului, dacă se poate, sunt sortite superficialității; ele sunt construite pe un teren instabil și neclar, devin rapid învechite și împovărează istoriografia studiului monumentului cu raționament general, ceea ce nu face decât să fie dificilă pentru viitorii cercetători veritabili care ar dori să-și construiască concluziile pe un material minuțios exploatat Exemplele care explică clar necesitatea implicării unui număr cât mai mare de liste ale lucrărilor studiate ar putea fi foarte numeroase Lasă-mă să-ți amintesc de unul Academicianul I N Zhdanov și-a bazat concluziile pe "Povestea prinților lui Vladimir" pe studiul a cinci Sh -V Langlois, C Senhobos Introducere în studiul istoriei SPb , S S I Smirnov Materiale pentru istoria vechii discipline penitenciale rusești - Lecturi ale OIDR, carte III M , S Literatura științifică despre fiecare monument crește atât de rapid încât este timpul să ne gândim la salvarea muncii cercetătorilor care sunt nevoiți să o studieze Istoria Științei cunoaște cercetători care, cu orice ocazie, caută să-și exprime Opinia, "umple golul" și astfel intră în "istoriografia studiului problemei", uneori neascunzând că opinia lor nu este altceva decât o presupunere Eliberarea unui alt studiu superficial în lumina acestui Lee nu este doar inutilă, ci este dăunătoare Prima parte Capitolul II Găsirea listelor unei lucrări liste ale acestei lucrări și o listă a "Mesajului" lui Spiridon-Sava ' Pe baza concluziilor acestui studiu, se construiește o idee despre teoria politică oficială a statului moscovit din secolul al XVI-lea R P Dmitrieva a examinat cu atenție depozitele de manuscrise și și-a putut baza studiul asupra acestui monument pe de liste ale "Poveștii", trei liste ale "Mesajului" lui Spiridon-Sava și pe listele unui număr mare de alte monumente apropiate de "Povestea" (mai multe povestiri, genealogii etc), precum și despre studiul documentelor din întreaga practică diplomatică a statului rus, care a folosit textul Poveștii R P Dmitrieva a abordat Povestea pe baza implicării largi a tuturor textelor materialelor și este clar de ce a reușit nu numai să ajungă la noi concluzii despre Povestea, să dezvăluie istoria textului său într-un mod nou, dar și pentru a realiza

o nouă înțelegere a teoriei politice a statului rus din secolul al XVI-lea Necesitatea utilizării tuturor listelor lucrărilor studiate a fost scrisă în mod repetat în literatura de cercetare În capitolele ulterioare ale cărții noastre, acest lucru va fi susținut de alte exemple și va deveni clar din însăși descrierea metodologiei cercetării textuale Compoziția scrisului vechi rusesc în colecțiile de manuscrise Lucrările de căutare a listelor de lucrări antice rusești sunt specifice În primul rând, este necesar să ne imaginăm în mod clar numărul mare de manuscrise supraviețuitoare Academicianul N K Nikolsky, împreună cu un grup de asistenți (studenții săi), au întocmit un index al scrisului antic rusesc pentru aproape întreaga sa viață După moartea sa ( ), fișa neterminată a intrat în Biblioteca Academiei de Științe a URSS I N Zhdanov Poveștile Babilonului și "Povestea prinților lui Vladimir" SPb , R P Dmitrieva Legenda prinților lui Vladimir M ; L , Pravda rusă, vol Texte Editat de B D Grekov M ; L , S - ; "De la editor" - TODRL, vol X M ; L , S - ; V I Malyshev La problema anchetei colecțiilor private de manuscrise - Chiar acolo S ; D S Lihaciov Studiul literaturii ruse antice în URSS în ultimii zece ani M , S " - , , (Rapoarte ale delegaţiei sovietice la Conferinţa Internaţională de Studii Slave de la Belgrad); A D Lyublinskaya Studiu sursă al istoriei Evului Mediu L , S - , şi alţii; V V Vinogradov, B A Serebrennikov Despre sarcinile lingvisticii sovietice în domeniul studiului istoric și comparat al limbilor - Întrebare Lingvistică, , nr , p Compoziția literaturii ruse vechi în colecțiile de manuscrise *| Iată câteva date din el Conform estimării departe de a fi completă a academicianului N K Nikolsky, numărul cărților scrise de mână din secolele XI până în secolele XVIII, stocate doar în cele mai mari depozite de manuscrise ale URSS, este de la la Pentru fiecare carte scrisă de mână, există o medie de până la de articole scrise de mână (lucrări individuale: vieți, cuvinte, povești etc) Cu alte cuvinte, numărul de liste de lucrări antice rusești este calculat în funcție de datele incomplete ale indexului cardului lui N K Nikolsky de la la Lista alfabetică a autorilor ruși și a lucrărilor lor din fișierul cardului lui N K Nikolsky conține de articole Lista compozițiilor anonime rusești este de de unități În plus, în indexul cardului, lista alfabetică a autorilor slavi și a lucrărilor lor conține de unități, traduceri grecești - P De fapt, în Rusia Antică existau mult mai mulți autori și opere literare Acest lucru se poate vedea cel puțin din faptul că multe lucrări antice rusești au ajuns la noi într-o singură listă, chiar și cele mai bune precum "Instrucțiunea" lui Vladimir Monomakh, "Povestea nenorocirii" etc Până de curând, doar o listă era cunoscută "Cuvânt despre distrugerea pământului rus", etc Cu toate acestea, majoritatea lucrărilor sunt cunoscute în multe zeci și uneori în sute de liste Deci, de exemplu, ciclul "Povești despre Nikola Zarazsky" a fost odată publicat de mine conform a de liste (acum numărul de liste cunoscute ar putea fi crescut la) Un monument atât de mare precum "Istoria Regatului Kazanului" este cunoscut în list ; Sunt calculate sute de liste ale unor vieți, cuvinte și învățături V N Peretz scria în : "Noi, rușii, ne putem lăuda cu abundența de material scris de mână lăsat-o de secole de viață istorică Pe lângă comorile colosale ale imperiului Biblioteca Publică, colecția Muzeului Rumyantsev, bogată în monumente prețioase (acum în Biblioteca URSS numită după V I Lenin - D L), Biblioteca Sinodală (acum în Muzeul Istoric de Stat - D, L) și Arhiva (acum în Arhiva Centrală de Stat de Acte Vechi - D L), în aproape fiecare centru oarecum mare al vieții culturale, deloc străin de gusturile și aspirațiile științifice, găsim o colecție mai mult sau mai

puțin semnificativă de manuscrise, ca să nu mai vorbim de mănăstiri și persoane particulare , concentrând adesea în posesia lor lucrări atât de valoroase de antichitate de carte, care aparțin, fără îndoială, unui număr de remarcabile dintre articolele de acest gen "(V N Peretz Despre descrierea rațională a manuscriselor antice Tver, P) De atunci, numărul manuscriselor înregistrate a crescut enorm Pentru dosarul lui N K Nikolsky, a se vedea: V F Pokrovskaya Fișa cardului academicianului io 'Nikolsky - În cartea: Proceedings of Library of the Academy of Sciences of URSS, vol M ; L , S - ; V P Adrianov-Peretz Fișierul lui N K Nikolsky - Întrebare Lingvistică, , nr Λ· S Lihaciov Povestea lui Nikol Zarazsky - TODRL, vol VII M ; L , G și "Istoria Kazanului" Prep text, articol introductiv și note •n· Moiseeva M ; L , Prima parte Capitolul II Găsirea listelor unei lucrări Situația este dificilă mai ales în cazul cronicilor liste de anale sunt înregistrate în indexul de card al lui N K Nikolsky În prezent, după un sondaj al celor mai mari depozite de manuscrise de către A N Nasonov și M N Tikhomirov acest număr poate fi crescut semnificativ În plus, în dulapul lui Nikolsky există de carduri pentru cronici legende istorice și de fișe pentru cronici și cronografie Dacă luăm în considerare volumul mare de cronici și cronografie, împletirea complexă a textelor în care acestea intră, atunci dificultatea extraordinară de a le studia va ieși destul de clar Din datele furnizate, este vizibilă o cantitate imensă de material scris de mână în limba rusă veche Iar acest volum este în creștere datorită colecției de noi manuscrise și descoperirii de noi lucrări În ultimii ani, s-a desfășurat o muncă intensă de identificare și descriere a celor mai vechi manuscrise slavo-ruse păstrate în țara noastră "Lista preliminară" a manuscriselor dinainte de secolul al XIV-lea a fost publicată , lista manuscriselor din secolul al XV-lea este în curs de completare Consideraţii generale despre scrisul premongolesc sunt cuprinse în cartea lui B V Sapunov , informaţii despre lucrări, autori şi cărturari sunt culese într-un dicţionar publicat de I U Budovnits În prezent, se lucrează la alcătuirea unui dicționar de scriitori și monumente literare din Rusia Antică * Oricât de abundent a fost materialul manuscris supraviețuitor, cu atât mai mult a pierit Imaginea de ansamblu a scrierii antice rusești este extrem de distorsionată de distrugerea sistematică a manuscriselor - accidentală și deliberată, spontană și organizată A N Nasonov Cronică monumente ale depozitelor de la Moscova (materiale noi) - În cartea: Probleme ale studiilor surselor, vol IV M , ; M N Tihomirov Scurte note despre lucrările de cronică din colecțiile de manuscrise din Moscova M , Lista preliminară a manuscriselor slavo-ruse din secolele XI-XIV stocate în URSS (pentru "Catalogul consolidat al manuscriselor păstrate în URSS până la sfârșitul secolului al XIV-lea inclusiv") - Anuarul arheografic pentru M , S - B V Sapunov Carte în Rusia în secolele XI-XIII L , I W Budovnits Dicționar de scriere și literatură rusă, ucraineană, belarusă până în secolul al XVIII-lea M , Vezi: D M Bulanin, L A Dmitriev Sarcinile și principiile publicării Dicționarului scriitorilor, figurilor culturii cărții și monumentelor literare ale Rusiei antice - Rus lit , , nr S - Compoziția scrisului vechi rusesc în colecțiile de manuscrise Așa este descrisă de H distrugerea manuscriselor antice rusești P Lihaciov: " în Rus' prepetrină, arhivele au pierit atât din încăperi proaste umede, cât şi din incendii În știrile antice despre incendii și atacuri inamice, întâlnim în mod constant instrucțiuni pentru distrugerea cărților În timpul cuceririi Kievului de către trupele lui Rurik și Olgovichi ( ), au fost confiscate bogățiile și cărțile monahale Într-un mare incendiu din Vladimir, care a avut loc la

mai , multe biserici, curtea Marelui Voievod Constantin și cărțile bibliotecii sale au fost distruse Multe cărți au ars în timpul invaziei Moscovei de către Dev-let-Girey; capturarea Polotkului de către Batory în a fost însoțită de un incendiu care a distrus o bibliotecă foarte prețioasă, care conținea multe anale și părinți ai bisericii în traducere slavonă Celebra bibliotecă a prinților Moscovei, după cum s-ar putea crede, a fost jefuită într-o epocă tulbure Arhivele Moscovei au fost în mare pericol în timpul incendiului din (atunci incendiul a distrus majoritatea hârtiilor ordinului local, care trebuiau completate cu materiale din alte ordine și documente aflate în mâini private) Incendiile au distrus o parte semnificativă a arhivelor siberiei, ale căror documente au fost păstrate doar datorită expediției științifice a lui Miller din prima jumătate a secolului al XVIII-lea În secolul al XVIII-lea, arhivele au fost distruse de mai multe ori, de exemplu, în Minsk și Vilna În , Arhiva Armatei Don a fost distrusă de incendiu, în - arhiva provincială Arhangelsk, în arhiva magistratului din Kiev a ars În , un incendiu a distrus arhiva provincială centrală din Kazan, care conținea acte istorice foarte importante din secolele XVI-XVIII, iar în majoritatea arhivelor birourilor guvernamentale din Orel au ars Dacă în a fost păstrată întreaga Arhivă de Afaceri Externe din Moscova, atunci aceasta se datorează previziunii speciale a autorităților și semnificației sale de stat Dar, în același timp, au pierit o mulțime de arhive și biblioteci de familie, inclusiv colecții binecunoscute de manuscrise și cărți - Musin-Pușkin, profesorul Bause, D I Yazykov, Bantysh-Kamensky, Kalaidovich, Mr Buturlin, P G Demidov, Society of Istorie și antichități la Universitatea din Moscova și multe altele alții Din păcate, ignoranța umană a dăunat arhivelor nu mai puțin decât dezastrele naturale Chiar și mitropolitul Eugen a subliniat că în camera de stat din Kiev multe materiale importante care au venit acolo după selecția moșiilor monahale putrezeau în pivnițe și lăzi, dar și acum se pot găsi adesea declarații despre distrugerea manuscriselor, monumentelor materiale, colecțiilor întregi compilate de oameni de știință și chiar documente oficiale precum, de exemplu, arderea Dosarelor secrete ale Arhivelor Navale" a patra cronică descrie distrugerea manuscriselor în timpul invaziei lui Tokhtamysh în , după cum urmează: Novgorodskaya la Moscova "N P Lihaciov Din prelegeri despre diplomație SPb , - pp - - Recent a fost publicat catalogul bibliotecii defuncte a lui F G Bause, vezi: G I Moisee - "Colecția de antichități rusești" de profesorul Bause - TODRL, vol XXXV, L , " pp - Prima parte Capitolul II Găsirea listelor unei lucrări proprietatea a fost demolată din tot orașul, în bisericile prefabricate a fost măturată până la căpriori, de dragul conservării s-a realizat, apoi totul s-a creat fără urmă Gradul de dezvoltare a patrimoniului manuscris în țara noastră este însă nesemnificativ În , NK Nikolsky a declarat clar că compoziția literaturii antice ruse este necunoscută, că nu putem cunoaște literatura antică rusă și, prin urmare, construcția științifică a istoriei literaturii antice ruse este prematură N K Nikolsky se referă la conservarea proastă a monumentelor literaturii ruse antice, mai ales înainte de secolul al XV-lea inclusiv, și o selecție unilaterală de manuscrise din bibliotecile monahale, prin care literatura antică rusă a ajuns în principal la noi Iată ce a scris despre starea publicării și studiului monumentelor literaturii antice ruse în : "Este asemănător cu nivelul la care a avut loc dezvoltarea istoriei literaturii vest-europene și bizantine aproximativ în prima jumătate a anului secolul al XV-lea, când nu fusese încă adunat și sistematizat pentru el materialul propriu-zis

trebuia să-și reproducă trecutul și să-l ilumineze sintetic Printre oamenii de știință ruși ai secolului al XVIII-lea nu existau în Occident colecţionari atât de neobositei precum Ducange, Montfaucon, Fabricius, Cave, Oudin, Labbe, Assemani şi mulţi alţii, fără a căror muncă pregătitoare, care a durat aproximativ două secole, nu putea, potrivit academicianului V G Vasilevsky, să vină dezvoltarea disciplinelor istorice și (să adăugăm) istorico-literare în Occident în cursul secolului trecut Între timp, în țara noastră, în prezența acestui decalaj, s-a realizat și se realizează așa-numita "construcție" a istoriei literaturii antice ruse, care, prin urmare, a început nu de la temelie, adică nu de la colecția și sistematizarea faptelor supraviețuitoare ale istoriei literare, dar din acoperiș, adică din generalizări bazate pe un număr insuficient de observații individuale și din aplicarea ideilor preconcepute și a schemelor împrumutate la acestea De aceea, experimentele din cursurile istorice și literare legate de scrierea pre-petrină, apărute de la mijlocul secolului trecut, s-au dovedit foarte curând a fi povești fără precedent ale unei literaturi fără precedent Deoarece sinteza istorică înseamnă a reproduce ceea ce s-a întâmplat de fapt , este inevitabil gruparea preliminară a materialului factual, sistematizarea acestuia, evaluarea calității acestuia pentru setul de sarcini, nu din punctul de vedere al conceptelor, ideilor și schemelor moderne, ci din punctul de vedere al locului său în lanț a fenomenelor din secolele trecute Cronica a IV-a Novgorod - PSRL, vol IV, partea , nr L , S N K Nikolsky Sarcini imediate de studiere a literaturii ruse antice - PDPiI, vol CXLVII SPb , N K Nikolsky Sarcini și o scurtă descriere a activităților Comisiei pentru publicarea monumentelor literaturii antice ruse (de la momentul înființării până la ianuarie) L , S - Găsirea descrierilor științifice ale manuscriselor Cu toate exagerările nedrepte ale acestei revizuiri a stării studiului literaturii ruse antice înainte de , se bazează pe o idee corectă despre necesitatea identificării și studierii cu atenție a textelor monumentelor antice rusești pentru istoria literaturii ruse antice Sarcina de contabilizare, sistematizare și descriere științifică a întregului material manuscris vast care a supraviețuit până în zilele noastre se confruntă cu o altă știință - arheografia și, prin urmare, nu ne putem opri aici în detaliu asupra unor chestiuni special arheografice Vom vorbi doar pe scurt despre cerințele pe care textologia le impune arheografiei Găsirea descrierilor științifice ale manuscriselor Căutarea manuscriselor necesare este ajutată de descrierile științifice ale acestora Care sunt aceste descrieri științifice și de ce sunt importante? Manuscrisul nu este o carte tipărită, nu are titlu, compoziția manuscrisului, dacă nu este dezvăluită în descrierea științifică, este întotdeauna plină de surprize Fiecare cercetător, referindu-se la un manuscris care nu este reflectat în descrierea științifică, este forțat să refacă o cantitate imensă de muncă asupra studiului său Această lucrare se repetă de câte ori se referă oamenii de știință la acest manuscris O astfel de pierdere de timp și energie este inutilă Rezultatele studiului compoziției manuscrisului nu trebuie pierdute pentru viitorii cercetători Acestea ar trebui să fie înregistrate în descrieri științifice, iar acestea din urmă ar trebui publicate în mod regulat Dacă nu există descrieri științifice ale manuscriselor, atunci aceasta înseamnă că căutarea listelor necesare ale monumentului studiat este lăsată la voia întâmplării Dispărut În definirea sarcinilor arheografiei, istoricii și criticii literari diferă semnificativ Iată cum definește istoricul M S Seleznev sarcinile arheografiei:

"Arheografia, ca disciplină istorică auxiliară, studiază istoria organizării și dezvoltării practicii, teoriei și metodelor de publicare a surselor istorice scrise, conectează acest studiu cu acoperirea problematica utilizării publicațiilor în scopuri științifice, politice și practice și, de asemenea, dezvoltă, pe baza generalizării practicii arheografice trecute și prezente, teoria și metodologia (generală și particulară) a publicării surselor scrise în raport cu tipurile și timpul lor specific de origine, precum și tipuri de publicații "(M S Seleznev Metodologia subiectului și întrebărilor arheografiei sovietice, Moscova, , p) În esență, în această definiție, critica textuală este absorbită de arheografie, întrucât publicarea textelor nu poate fi realizată fără studiul lor textual preliminar Sarcinile criticii textuale și arheografiei trebuie să fie clar delimitate Critic literar H F Belcikov definește sarcinile arheografiei într-un mod diferit: "Ca parte a acesteia (lucrare de arhivă - D L) există o zonă privată, specială de lucru în arhive pentru recepția, dezasamblarea, sistematizarea și descrierea materiale Numim această zonă arheografie" (N F Belchikov GeoRiya arheography M ; L , P) Prima parte Capitolul II Găsirea listelor unei lucrări Influența descrierilor științifice dezorganizează munca cercetătorilor și în altă privință Savanții care revizuiesc enormul material al depozitelor de manuscrise se recompensează publicând materiale de care nu s-au ocupat în mod specific și pentru care nu au suficiente date pentru publicare științifică Oamenii de știință care lucrează fără descrieri smulg ici și colo monumente și documente curioase și se grăbesc să le publice, fără să le studieze cu atenție și să nu avertizeze cititorii că nu au adunat toate listele monumentului publicat Drept urmare, munca oamenilor de știință își pierde specializarea strictă și, în general, munca științifică asupra monumentelor este dezorganizată în multe privințe Din păcate, majoritatea descrierilor științifice ale depozitelor noastre scrise de mână sunt vechi, pre-revoluționare Multe dintre colecțiile de manuscrise s-au mutat după revoluție, concentrate în depozite mari și, prin urmare, folosind descrieri științifice vechi, cercetătorii înșiși trebuie să efectueze căutări pentru aceste colecții, iar informațiile din aceste descrieri științifice vechi sunt depășite - nu iau în considerare cele mai recente literaturi științifice despre monumente, sunt date conform celor neacceptate în schemele actuale, datarea incorect a monumentelor etc Dacă, totuși, ținem cont de faptul că aceste vechi descrieri științifice ale manuscriselor erau la un nivel scăzut pentru vremea lor și erau foarte puține la număr, atunci situația nesatisfăcătoare cu descrierile științifice devine deosebit de clară În urmă cu aproximativ optzeci de ani, VN Peretz scria: "Nu ne putem lăuda nici cu abundența descrierilor academice ale manuscriselor, nici cu calitatea lor Destul de ciudat, până acum o astfel de colecție precum depozitul antic Pogodinskoye, care a fost sub jurisdicția împăratului timp de de ani Biblioteca publică, nu merită atenție " Informații despre locația actuală a colecțiilor și despre literatura despre ambele colecții în ansamblu și manuscrise individuale pot fi găsite în următoarele cărți: David Djaparidzé Manuscrise slave medievale O bibliografie a cataloagelor tipărite Cuvânt înainte de P Pascal Academia Medievală a Americii Cambridge, Mass , ; A I Rogov Informații despre mici colecții de manuscrise slavo-ruse din URSS M , ; Director-index al descrierilor tipărite ale manuscriselor slavo-ruse Comp H F Belcikov, Yu K Begunov, H P Rozhdestvensky M ; L , V N Peretz La problema descrierii raționale a manuscriselor antice "De aceea, nimeni nu poate fi surprins", a scris

Acad N K Nikolsky în - că, având în vedere disponibilitatea unor texte și liste scrise de mână numeroase și valoroase, chiar și experții continuă adesea să se bazeze doar pe descoperiri vechi și întâmplătoare, repetând tradițiile academice care au fost stabilite cu cel mai limitat număr de surse primare și, prin urmare, nu nu îndeplinesc cerințele critică științifică "(N K Nikolsky Cărți manuscrise ale bibliotecilor vechi ruse (secolele XI-XV)" numărul (A-B) Sankt Petersburg, S IV) Găsirea descrierilor științifice ale manuscriselor De atunci, situația s-a schimbat puțin, deși în ultimii ani, lucrările privind descrierea manuscriselor vechi rusești și slave s-au reînviat vizibil În legătură cu pregătirile pentru întocmirea Catalogului Consolidat al Manuscriselor Depozitate în URSS, au fost publicate descrieri ale manuscriselor de pergament BAN ', GBL şi GIM , precum şi descrieri ale colecţiilor individuale Au continuat să fie publicate volume ale unei descrieri sistematice a secțiunii de manuscrise din BAN și a fost publicată o revizuire a colecțiilor Ancient Storage of the Pushkin House Dintre descrierile mai vechi, amintim descrierile manuscriselor lui Yaroslavl și Kalinin Și totuși, munca de creare a descrierilor științifice nu este suficient de intensă În esență, activitățile departamentelor de manuscrise ar trebui să fie de natură de cercetare Aici, alături de sarcinile pur de bibliotecă și bibliografice, ar trebui stabilite sarcini științifice - arheografice Fără studiu, depozitarea este imposibilă Câte manuscrise rămân inaccesibile cercetătorilor textuali pentru că custodienii departamentelor de manuscrise nu fac cercetări arheografice și nu publică descrieri științifice ale manuscriselor! Manuscrise pergament ale Bibliotecii Academiei de Științe a URSS Descrierea manuscriselor rusești și slave din secolele XI-XVII Comp N Yu Bubnov, O P Likhacheva, V F Pokrovskaya L , N B Tihomirov Catalogul manuscriselor de pergament rusești și slave din secolele XI-XII, stocate în Departamentul de Manuscrise al Bibliotecii de Stat a URSS V I Lenin - Note ale Departamentului de Manuscrise, vol M , S - ; emisiune M S - ; emisiune M , S - ; emisiune M , S - Descrierea manuscriselor de pergament ale Muzeului de Istorie de Stat, partea Manuscrise rusești - Anuarul arheografic pentru M , S - ; partea Manuscrise bulgare, sârbe, moldovenești - Anuarul arheografic pentru M , S - Colecția muzeală de manuscrise Descriere, vol Nr - Ed I M Kudryavtseva M , ; Descrierea manuscriselor Adunării sinodale (nu sunt incluse în descrierea lui A V Gorsky și K I Nevostruev) Comp T N Protasyeva, partea , nr - M , ; Partea Nr - M , ; Descrierea manuscriselor colecției Chudovsky Comp T N Protaseva Novosibirsk, etc Descrierea catedrei de manuscrise a Academiei de Științe a URSS, vol , nr Colecții istorice ale secolelor XV-XVII Comp A I Kopanev, M V Kukushkina, V F Pokrovskaya M ; L , ; emisiune Colecții istorice ale secolelor XVIII-XIX Comp N Yu Bubnov, A I Kopanev, M V Kukushkina, O P Likhacheva L , ; vol , nr Poezii, romanțe, poezii, compoziții dramatice Comp I F Martynov L , ; v Manuscrise greceşti Comp I N Lebedeva L , ; v Manuscrise ale alfabetului latin din secolele XVI-XVII Comp I N Lebedeva L , manuscrise vechi rusești ale Casei Pușkin (revizuire a fondurilor) Comp V I Malyshev M ; L ,) Descrierea colecției de manuscrise ale Arhivelor Statului din secolele XIV-XV Iaroslavl, ;) Scurtă descriere a colecției Manuscrise ale Muzeului Regional de Tradiții Locale din Iaroslavl Iaroslavl, ; • F Golubev Colecții de manuscrise ale Arhivelor Statului din Regiunea Kalinin-Ti · Scurtă trecere în revistă Kalinin, V V Lukyanov, regiunea Yaroslavl Prima parte Capitolul II Găsirea listelor unei lucrări Principalele cerințe care ar trebui prezentate

descrierilor manuscriselor sunt: completitudine, acuratețe și prudență Nu există nimic mai dăunător decât descrierea incompletă a manuscriselor, oferind informații incorecte despre ele Aceasta înseamnă "îngroparea" manuscriselor pentru cercetători Este mai bine să nu existe o descriere a manuscriselor decât una proastă Dacă nu există descrieri științifice, cercetătorul le va revizui el însuși, dar dacă există o descriere științifică, cercetătorul, de regulă, are încredere în această descriere El presupune că colecția a fost studiată, revizuită și nu se găsește nimic nou în ea, sau cel puțin este dificilă Să reamintim în acest sens că în descrierea științifică a manuscriselor se poate observa denivelarea extremă a muncii unui arheograf Părțile individuale ale compoziției manuscriselor pot fi determinate rapid de arheograf: acestea sunt părțile care conțin cele mai frecvent întâlnite și cunoscute monumente din experiența personală și literatura de cercetare Pe celelalte părți, care conțin monumente puțin studiate sau chiar nedeterminate de știință, arheograful este nevoit să zăbovească săptămâni și luni Între timp, aceste ultime părți, introducând material nou, sunt cele de cea mai mare valoare științifică Un bun cercetător este recunoscut în știință prin felul în care știe să-și "țină" cercetarea - să ducă studiul până la capăt Ultimele etape ale cercetării sunt întotdeauna cele mai dificile Cercetătorul superficial abandonează lucrarea la jumătatea drumului, se grăbește să o publice, când în ea sunt încă câteva întrebări neclare, care necesită totuși eforturi serioase pentru finalizare Această proprietate a unui cercetător superficial, căruia îi lipsește voința de a folosi toate posibilitățile cercetării în fazele sale finale, este mai ales intolerabilă la un arheograf angajat în descrierea științifică a manuscriselor Monumentele "dificile" neglijente și incorect definite (chiar dacă unui arheograf par nesemnificative) reprezintă principala problemă a descrierilor științifice, care "îngroapă de viu" material științific proaspăt Acum reveniți la "recenzii" și "ghiduri" Este suficient să te uiți la ele pentru a te asigura că fac doar o regulă să "lipsească" materialul "Ghidurile" și "recenzii" includ selectiv doar ceea ce este cunoscut, ceea ce este eficient prin nume, a cărui valoare științifică a fost deja stabilită și cunoscută Cu alte cuvinte, "ghidurile" și "recenzii" nu cuprind cele mai valoroase informații pentru cercetător, iar acest lucru este rareori luat în considerare de cei care le folosesc În același timp, selecția monumentelor menționate în acestea este extrem de subiectivă "Iluzia că colecțiile au fost studiate" pe care o propagă este deosebit de dăunătoare Așadar, prima cerință pe care un textualist o face unui arheograf, unui cercetător din depozitele noastre de manuscrise, este să efectueze lucrări de cercetare privind descrierea științifică a manuscriselor și să o desfășoare în așa fel încât niciun monument să nu fie îngropat sub un sloppy, definiție grăbită, inexactă a acestuia în descriere sau sub rubrica generală "unități Găsirea descrierilor științifice ale manuscriselor stocare" într-un catalog de tip bibliotecă sau în materiale nemenționate în ♦recenzii" și "ghiduri" Este de la sine înțeles că această caracteristică a descrierii științifice a manuscriselor ar trebui să fie luată în considerare la planificarea lucrărilor de compilare a acestora Este imposibil să ceri de la un arheograf că, atunci când descrie manuscrise, el se străduiește invariabil pentru indicatori aproximativ cantitativi: părțile cele mai valoroase ale descrierilor științifice sunt acelea peste care arheograful trebuia să stea mult timp, să revizuiască cel mai mare număr de cărți de referință , literatura științifică, primesc cel mai

mare număr de consultații de la specialiști, numără monumentele descrise de mai multe ori de la început până la sfârșit Lucrările arheografice necesită încredere și integritate Încrederea în arheograf - în planificarea lucrării sale și acordarea de timp, conștiinciozitate - din partea arheografului, fără de care, desigur, încrederea este absolut imposibilă Trebuie să existe un echilibru perfect între cele două Dacă un arheograf a arătat chiar și cele mai mici semne de grabă, adică necinste, în lucrarea de descriere științifică a manuscriselor, nu trebuie să-i mai fie lăsat să facă această lucrare, deoarece este aproape imposibil să verifice și să dezvăluie toate greșelile sale: pentru aceasta , toată munca lui trebuie făcută din nou Punerea arheografului, care se ocupă de descrierea științifică a manuscriselor, sub controlul unei "norme de muncă" supraestimate și doar cantitative este, de asemenea, extrem de periculoasă și dăunătoare Dacă ne întoarcem la întrebarea de ce avem atât de puține descrieri științifice ale manuscriselor compilate și publicate, atunci, cred că, în acest sens, în primul rând, ar trebui să ne amintim cuvintele lui Ernest Renan, scrise de el de mai bine de o sută de ani în urmă E Renan scria în : "În starea actuală a științei, nu există o muncă mai urgentă decât un catalog critic de manuscrise ale diferitelor biblioteci Aceasta, aparent, este o nevoie foarte modestă , dar între timp, cercetarea științifică va fi dificilă și incompletă până la finalizarea acestei lucrări publicului cu materialele lor prin inventarul potrivit Alcătuirea unor astfel de inventare exacte și în același timp succinte (sommaires) așa cum sunt publicate în vremea noastră este o muncă foarte, foarte grea, care nu dă nici o satisfacție Mulți funcționari, care, în virtutea funcțiilor lor, trăiesc în mijlocul rămășițelor antichității și au posibilitatea de a scotoce oricând prin ele și de a face descoperiri, au preferat să lucreze mai bine pentru ei înșiși decât pentru alții, iar în loc să editeze plictisitor cataloage, Sub "catalogul critic al manuscriselor" E Renan înseamnă descrierea științifică a Manuscriselor În arheografia vest-europeană, sub cataloagele manuscriselor, desigur, de foarte multe ori nu cataloage de tip bibliotecă, ci descrieri științifice L'avenir de la Science Cit conform cărții: Sh -V Langlois, C Senhobos Introducere în studiul istoriei pp - Prima parte Capitolul II Găsirea listelor unei lucrări cu cercetările lor personale Cine, de fapt, pe vremea noastră a descoperit, a făcut public și a comentat majoritatea documentelor? - funcţionarii care se află la depozitele de documente Acest lucru a încetinit întocmirea unui inventar general al documentelor istorice S-a dovedit că persoanele care erau obligate prin profesia lor să întocmească inventare ale documentelor au avut mai ales posibilitatea de a se descurca fără inventare * Este dincolo de scopul acestei cărți să ofere informații despre descrierile științifice existente, tipărite și scrise de mână, ale colecțiilor de manuscrise antice Aceasta este sarcina arheologiei Voi sublinia doar că în aproape fiecare depozit major de manuscrise există o colecție de referințe mai mult sau mai puțin extinsă de descrieri tipărite ale manuscriselor Din păcate, niciunul dintre depozitele scrise de mână nu are o colecție completă a tuturor descrierilor tipărite De aceea un expert textual, în căutarea descrierilor tipărite și scrise de mână ale manuscriselor, în stabilirea locației acestor colecții, în găsirea listelor de care are nevoie, trebuie, practic, să se familiarizeze personal cu colecțiile și depozitele de manuscrise, să efectueze căutări prin consultații cu arheografi - oral sau prin corespondență Mult poate fi ajutat prin camaraderia cu persoanele care se ocupă cu manuscrise În niciun domeniu

științific, asistența reciprocă a specialiștilor nu joacă probabil un rol atât de mare ca în arheografie Compilare de descrieri științifice ale manuscriselor Descrierile științifice sunt întocmite în funcție de colecții (colecția lui M P Pogodin, colecția lui F A Tolstoi, Biblioteca Sinodală, biblioteca Mănăstirii Kirillo-Belozersky, Universitatea Kazan etc) Aceste colecții sunt cel mai adesea păstrate ca parte a depozitelor mari de manuscrise în ansamblu Păstrarea colecțiilor este importantă deoarece facilitează studiul originii unui manuscris, facilitează pentru un critic textual obținerea de informații despre cine și când a studiat o anumită colecție sau un anumit manuscris din această colecție, facilitează păstrarea cifrurilor tradiționale (multe dintre care ar putea fi deja menționate în lucrarea de cercetare) literatură), etc Cât de important este să cunoaștem bine istoria fondurilor colecțiilor individuale de manuscrise și cât de periculos poate fi schimbarea numărului de manuscrise și Citez din aceeași carte (p -) Compilare de descrieri științifice ale manuscriselor transferul manuscriselor de la o colecție la alta, precum și schimbarea denumirilor manuscriselor, este evidentă dintr-o serie de neînțelegeri care se întâmplă uneori chiar și cu arheografi foarte experimentați, cunoscători de material manuscris Să cităm o notă plasată de L A Tvorogov în Pskovskaya Pravda din decembrie și care descrie un caz tipic în acest sens Însemnarea se numește "Lista Kholmogory a Cronicii Pskov": "În , la Kholmogory, în arhivele catedralei locale, savantul arheograf P M Stroev a găsit o copie veche a Cronicii Pskov După moartea lui P M Stroev, informații despre această cronică au fost publicate (în) în ediția postumă a materialelor sale bibliografice" În , pe baza acestei publicații, Institutul de Istorie al Academiei de Științe a URSS a întreprins o căutare a acestei cronici prin Biblioteca Întregii Uniri numită după V I Lenin Căutarea nu a avut succes În , Institutul de Istorie a anunțat în ediția sa a Cronicilor din Pskov că a fost pierdut De fapt, copia Kholmogory a Cronicii Pskov nu a fost niciodată pierdută În a fost scos din Kholmogory П M Stroev și a pus bazele viitoarei sale colecții personale de manuscrise antice, în care a fost înregistrat sub Nr Când Comisia Arheografică a început să publice actele adunate de Expediția Arheografică, П M Stroev a predat cronica Comisiei, care a tipărit din ea solia mitropolitului Simon către pskoviți ( ) În , Stroev a dat această cronică istoricului M P Pogodin împreună cu întreaga sa colecție de manuscrise vechi În colecția lui Pogodin, a fost înregistrată sub nr În , Pogodin, la rândul său, a vândut toate manuscrisele sale vechi, inclusiv Cronica din Pskov, scoasă de Stroyev din Kholmogory, Bibliotecii Publice de Stat (acum numită după M E Saltykov- Shchedrin din Leningrad), unde se păstrează până în prezent Această cronică era cunoscută de Institutul de Istorie al Academiei de Științe a URSS sub numele de "Lista a II-a a lui Pogodin" Este necesar să se facă distincția strictă între tipurile de descriere a manuscriselor Aceasta este, în primul rând, o descriere protectoare a manuscriselor; în al doilea rând, un ghid pentru o anumită colecție sau fonduri; în al treilea rând, o descriere a fondurilor, o descriere a unei colecții sau a unei serii de colecții (în special, istoria fondurilor - voi vorbi despre asta mai târziu); în al patrulea rând, o descriere științifică completă articol cu articol a manuscriselor Până în prezent, nu s-a făcut o distincție clară între aceste tipuri Tipul de ghid este cel mai comun, poate pentru că alcătuirea unui ghid este mult mai ușoară decât compilarea unei descrieri strict științifice articol cu articol și nu necesită caracterizarea exhaustivă a manuscriselor Între timp, epuizarea

descrierii este cel mai dificil lucru care se cere (p Cronici de Pskov, numărul Întocmit spre publicare de A Nasonov M ; L , S LIV RI-sugestia lui L A Tvorogov) $ Ibid (Notă de L A Tvorogov) Cronicile Pskov, nr S XV-XVI (Notă de L A Tvorogov) Prima parte Capitolul II Găsirea listelor unei lucrări vine de la descriitor Compilatorul ghidului este liber de nevoia de a oferi date exhaustive El poate alege în mod arbitrar ceea ce este mai ușor, ceea ce crede că este "mai informativ" Dar poate că ghidurile sunt atât de populare acum, deoarece sunt cele mai necesare instituțiilor înseși ca o recomandare a valorii colecțiilor scrise de mână și, uneori, direct ca reclamă pentru aceste colecții Ghidurile pot fi lipsite de impresionism și arbitrar, dacă suntem de acord exact ce ar trebui să includem în ghid și, cel mai important, ce scop ar trebui să urmărească ghidurile În ceea ce privește descrierea fondurilor colecțiilor de manuscrise, care este complet inacceptabilă pentru noi acum, merită să ne oprim asupra acestei probleme mai detaliat Fondurile de manuscrise au migrat constant de la o colecție la alta, s-au turnat în alte fonduri, s-au fuzionat, s-au separat, la un moment dat și-au primit descrierea Prin urmare, istoria fondurilor este extrem de importantă pentru a înțelege măcar literatura existentă despre manuscrise, cifrurile existente, care s-au schimbat și ele etc Mai ales multe astfel de transferuri de fonduri au avut loc la noi în țara noastră după Revoluția din octombrie ca urmare a centralizarea materialului de arhivă, precum și în Occident în timpul celui de-al doilea război mondial, în toate țările slave; chiar și unde se aflau fondurile individuale s-a dovedit a fi necunoscut Unele manuscrise par să fi dispărut, apoi s-au găsit pe neașteptate în locuri în care nimeni nu le căuta etc În legătură cu confuzia și confuzia cu manuscrisele slave apărute după cel de-al Doilea Război Mondial, Comisia Textologică a Comitetului Internațional al Slaviștii au solicitat în , cu un apel către toate centrele de depozitare a manuscriselor slave antice, cu o solicitare de a compila descrieri ale colecțiilor de manuscrise slave; s-a vrut ca aceste descrieri să indice istoria acestor fonduri și originea lor pe țară Instrucțiunile de întocmire a inventarelor fondurilor manuscriselor antice slave au fost întocmite de Comisia Textuală și publicate în jurnalul Slavia în , dar, din păcate, nu au primit niciun răspuns în țara noastră Dar aceasta este cererea slaviștilor din toate țările și trebuie să luăm în considerare această cerere Dacă este imposibil să se întocmească un inventar al fondurilor unuia sau altui depozit, atunci informațiile despre istoria și originea fondurilor ar trebui incluse în ghiduri Una dintre sarcinile principale ale creării ghidurilor ar putea fi sarcina de a arăta istoria fondurilor Dar problema nu ar trebui să se limiteze la asta O descriere științifică completă articol cu articol a manuscriselor, care, desigur, ar trebui realizată de colecții, trebuie să înceapă cu o indicare a originii colecției, cu o prezentare a istoriei colecției Istoria fondului ar trebui să preceadă descrierea manuscriselor sale individuale Desigur, atunci când descrieți un manuscris, trebuie menționată și istoria acestuia Acest lucru este extrem de important din multe puncte de vedere În țara noastră, din păcate, în descrierile științifice foarte des manuscrisul este descris astfel: Slavia, Praga, , stat XXXIV, seS, , s - Compilare de descrieri științifice ale manuscriselor ca și cum în sine nu ar avea istorie, adică o descriere formală a manuscrisului este dată în forma sa actuală Prin urmare, mi se pare că descrierea științifică a unui manuscris sau a unuia trebuie să includă în mod necesar date despre istoria sa, despre originea lui Și, prin urmare, istoria fondului, care include manuscrisul, trebuie cu

siguranță dezvoltată Literatura despre manuscris trebuie inclusă în descrierile sub semnul istoriei manuscrisului dat și istoria fondului Foarte des în literatura despre un manuscris sunt raportate informații inexacte, eronate, iar acest lucru trebuie menționat în descrierea manuscrisului (desigur, cu indicarea erorilor), deoarece aceasta face parte din istoria manuscrisului Cât de important și de interesant este studierea istoriei fondului, a arătat raportul omului de știință american D K Wo din Sectorul literaturii ruse veche al Institutului de Literatură Rusă (Casa Pușkin) al Academiei de Științe a URSS M E Saltykov-Shchedrin din Leningrad și a dat o mulțime de concluzii cu privire la una sau alta colecție de construcții Nu voi prezenta acum conținutul raportului Dar Daniel Woh cu siguranță nu este un pionier în cercetarea istoriei fondurilor Faptul este că L A Tvorogov a acordat o importanță extrem de mare acestui lucru A publicat la Pskov în broșura Trezoreria cărților vechi rusești Pamfletul indică clar necesitatea de a culege manuscrise din colecții vechi și de a studia istoria fondurilor Menționez că V Y Malyshev a subliniat și necesitatea de a păstra fondurile și de a le studia în legătură cu necesitatea de a studia tradițiile unei anumite regiuni Acest lucru a fost făcut de L A Dmitriev pentru colecțiile Kareliane ale Depozitului antic al Casei Pușkin Se pot cita o serie de alte exemple ale faptului că înainte de Daniel Woh, mulți oameni erau angajați în studii complexe, dar toate acestea au fost făcute într-un mod fragmentat, deconectat; nu existau tradiții pentru studierea fondurilor, nici metode de studiere a fondurilor, nici instrucțiuni pentru studiul fondurilor, cu excepția instrucțiunilor care au fost întocmite de Comitetul Internațional al Slaviștilor Studiul cuprinzător al istoriei manuscriselor și colecțiilor de manuscrise devine din ce în ce mai urgent și mai productiv Complexitatea este inclusă în studiul manuscriselor, urmărind în acest sens dezvoltarea principiului complexului D K Wo La studiul istoriei colecției de manuscrise a lui П M Stroeva - TODRL, vol XXXII L , S - Vezi recenzia lui D S Likhachev a acestei ediții (Izv AN SSSR, OLYA, , vol , numărul , pp -) Da I Malyshev) Colecții de manuscrise Ust-Tsilma din secolele XVII-XX Syktyvkar, I ;) Manuscrisele grecești antice ale Casei Pușkin (Revizuirea fondurilor) M·;Λ·, D A Dmitriev Starea și perspectivele studierii tradițiilor scrise de mână din Zaonezhie - În cartea: Patrimoniul manuscris al Rusiei antice Conform materialelor Casei TsUshkin L , S - Prima parte Capitolul II Găsirea listelor unei lucrări sti in textologie Studiul manuscriselor din colecții este analog cu studiul textelor înconjurate de alte texte Trebuie să ne ocupăm de "escorta" manuscriselor ca și de "escorta" textelor, iar istoria manuscriselor ca istorie a textelor Observ că principiul complexității studiului manuscriselor exclude complet posibilitatea selectivității în studiul și descrierea manuscriselor De exemplu, excluderea din descrierile științifice a așa-ziselor lucrări ecleziastice, atenția primară acordată așa-ziselor lucrări seculare, nu ar trebui să aibă loc Manuscrisele în întreaga lor compoziție ar trebui să se bucure de aceeași atenție a compilatorilor unei descrieri științifice, dacă avem o descriere cu adevărat științifică Dorința de a evita descrierea materialelor bisericești duce la erori majore , deoarece este foarte greu să distingem materialele bisericești de cele așa-zise laice În Evul Mediu, este imposibil să se separe materialele bisericești de cele laice Într-un fel sau altul, scrierile ecleziastice sunt legate de istoria seculară, iar monumentele seculare sunt ecleziastice într-un fel sau altul, reflectând fundamentele religioase ale viziunii medievale asupra lumii Manuscrisul trebuie studiat în

întregime, în întregime, în întreaga sa compoziție, precum și în alcătuirea întregii colecții, și nu smuls din această colecție Astfel, studiul manuscriselor și al colecțiilor de manuscrise devine acum din ce în ce mai dificil Acestui studiu i se impun cerințe mai mari și îi sunt asociate așteptări științifice din ce în ce mai mari, tipurile de studiu și tipurile în care poate rezulta rezultatul acestui studiu sunt multiplicate și complicate Inutil să spun că acest proces tocmai a început Suntem încă la începutul dezvoltării și complicației studiului manuscriselor Această complicație apare și cu manuscrisele non-slave, să zicem, în Occident, unde codicologia este foarte dezvoltată și cercetările codicologice dă rezultate bune Dar același proces are loc și cu manuscrisele slave Dezvoltarea și aprofundarea studiului manuscriselor ridică brusc problema metodei și metodologiei de studiu, aducând acest studiu la tipuri și standarde strict definite, la o anumită unificare a rezultatelor studiului în sine Cea mai importantă problemă care stă în legătură cu descrierea manuscriselor este problema fiabilității informațiilor raportate în descriere După cum știți, în științele tehnice și exacte, problema fiabilității este acum una dintre cele mai importante Uneori chiar devine o anumită ramură a dezvoltării Toate tipurile de prelucrare a manuscriselor pe care le-am enumerat pot ajuta cercetătorul doar dacă oferă informații complet de încredere Cele mai valoroase materiale istorice sunt foarte des îngropate în scrierile bisericești (D S Lihachev Canonul și rugăciunea către Îngerul Groaznic Voievod Parthenius Ur ' Divogo (Ivan cel Groaznic) - În cartea: Patrimoniul manuscris al Rusiei antice Bazat pe materialele Casei Pușkin P - Compilare de descrieri științifice ale manuscriselor Denia Dacă oferă informații nesigure, interferează cu dezvoltarea științei, interferează cu cercetătorul, creează iluzia că manuscrisul a fost studiat, iluzie care se dărâmă atunci când se face referire la un anume manuscris O mulțime de monumente interesante sunt îngropate în descrierile manuscriselor din cauza definițiilor incorecte, pe care cercetătorul le crede, drept urmare trece pe lângă acest monument și nu se uită în manuscris Erorile în descrierile manuscriselor întârzie studiul acestora, uneori pentru mulți ani și decenii Aș dori să subliniez patru principii de fiabilitate în domeniul lucrului cu manuscrise Informațiile plasate în descrierile științifice sunt cu atât mai sigure, în primul rând, cu cât sunt mai disecate, în al doilea rând, cu atât sunt mai formalizate, în al treilea rând, cu atât mai precis sunt indicate fundamentele lor, adică pe baza cărora se fac anumite definiții, în al patrulea rând, cu cât este mai precisă și mai precisă indicarea gradului de probabilitate a acestora, gradul de acuratețe Deci, de exemplu, puteți raporta asupra manuscrisului că este prima jumătate a secolului al XVI-lea Dar este posibil să disecați acest mesaj - să raportați separat despre timpul lucrării, separat despre momentul scrierii de mână, separat despre momentul legării etc - și posibilitatea de eroare va fi mai puțin probabilă În timp ce mesajul este pur și simplu că manuscrisul din prima jumătate a secolului al XVI-lea, nu suntem obligați să credem deloc Putem crede această concluzie doar dacă vine de la un examinator de manuscris foarte autorizat Prin urmare, descrierea manuscrisului ar trebui să fie dată într-o asemenea formă încât să putem avea încredere chiar și într-un muncitor cu calificare medie Apoi fiecare dintre mesaje ar trebui să fie formalizat, adică informația să fie raportată într-o formulă care să egaleze termenul și care nu ar trebui să ghicească ce înseamnă cutare sau cutare expresie a cercetătorului Cercetătorul nu trebuie să fie liber în expresiile sale Descrierea manuscrisului trebuie să fie

formalizată, dată în termeni formali și într-o anumită secvență formală precisă Acest lucru este, de asemenea, extrem de important pentru ca informațiile din viitor să poată fi stocate în "memoria mașinii" În plus, toate motivele pentru anumite date sau definiții trebuie să fie susținute de referințe la manualele relevante Mai jos voi sublinia necesitatea unor astfel de linii directoare Numai atunci când sunt indicate temeiurile concluziilor, putem vedea în legătură cu care se determină data cutare sau cutare filigran - prin referiri la ce manuale, la ce albume a folosit descriptorul, în legătură cu care data scrierii de mână, a legăturii , etc este stabilit Mai departe, desprinzând cutare sau cutare concluzie, trebuie să indicăm gradul de aproximare, gradul de prezumtivitate al acestei concluzii O ipoteză este dacă este o presupunere sau facem o concluzie cu certitudine absolută Să presupunem că avem o referință la un filigran, ce înseamnă: τθ înseamnă că filigranul corespunde absolut exact cu timpul și semnul din eșantion, sau este doar aproape de ceea ce este indicat în album? S Prima parte Capitolul II Găsirea listelor unei lucrări Împărțirea și formalizarea răspunsului, așa cum sa menționat deja, protejează împotriva erorilor Vreau să arăt acest lucru cu următorul exemplu - exemplul cu limba manuscrisului Problema limbii, a redării lingvistice, este extrem de importantă Politica intervine uneori chiar aici: de exemplu, dacă se stabilește limba manuscrisului ca bulgară sau macedoneană, dacă se vede stratificări bulgaro-sârbe sau recenzii moldo-vlahi în limba manuscrisului etc Problema limbajului manuscriselor este importantă în toate cazurile Trimitând manuscrisele la una sau la alta variantă de limbă, cel care descrie manuscrisele, chiar dacă este lingvist, poate face greșeli foarte mari Un lingvist adevărat nu se angajează întotdeauna să precizeze cu exactitate cărei limbi îi aparține un manuscris Mai degrabă, va fi afirmat categoric de un non-lingvist Și aici, segmentarea și formalizarea informațiilor poate crește semnificativ fiabilitatea informațiilor despre limbă Cum să determinăm ediția manuscriselor bulgaro-sârbe sau a celor care și-au schimbat originea, când în istoria lor textele au cunoscut atâtea "mișcări" de la țară la țară - bulgaro-sârbă, bulgaro-sârbă-belarusă sau ruso-ucraineană? Ce este primar, ce se suprapune pe ce etc ? Răspunsul ar trebui să fie cât mai detaliat și formalizat posibil În descriere, nu trebuie să răspundem direct și fără ambiguitate la întrebarea despre limba manuscrisului, ci trebuie să remarcăm prezența în textul manuscrisului a anumitor forme lingvistice care pot oferi unui viitor cercetător o bază pentru atribuirea manuscrisului unuia sau altă ediție Trebuie remarcat utilizarea "yus", ortografie, utilizarea "yate", raportul "ts" și "ch", etc Toate acestea sunt importante, de exemplu, pentru manuscrisele Novgorod-Pskov În plus, ar trebui să se caute anti-rusisme, anti-serbisme etc Acestea sunt răspunsuri la întrebări elementare și nu se poate cere mai mult unui compilator de descrieri manuscrise, mai ales dacă nu este lingvist Este necesar să se instruiască o comisie specială să elaboreze instrucțiuni pentru descrierea limbajului manuscriselor Astfel de instrucțiuni ar trebui elaborate cât mai curând posibil Este prematur și periculos să ceri de la descrieri un răspuns direct, lipsit de ambiguitate și categoric despre limbajul manuscriselor Cea mai importantă parte a descrierii unui manuscris este, desigur, descrierea după conținut Desigur, descrierea ar trebui să fie articol cu articol Și aici definițiile trebuie să fie foarte sigure Ce înseamnă "fiabilitatea" în științe umaniste? Deoarece concluziile științelor umaniste nu sunt procesate imediat într-un fel de rezultate, ca în tehnologie, ca în proiectarea

mașinilor de operare sau a aparatelor, instrumentelor, aceste concluzii nu ar trebui să pretindă a fi o expresie dură a adevărului În științe umaniste, conceptul de "adevăr" este în cea mai mare parte un scop, ca și în științele exacte, dar acest concept ar trebui să fie mai flexibil Și iată, mi se pare, principala regulă care ar trebui luată în considerare atunci când descriem manuscrisele științifice: în științe umaniste, concluzia trebuie recunoscută ca fiind exactă, cu condiția ca aceasta să fie definită cu acuratețe și inexact Compilare de descrieri științifice ale manuscriselor sti, adică gradul probabilității sale Concluzia trebuie să fie însoțită de o definiție obiectivă: este) necondiționată, absolut exactă sau avem de-a face cu) o ipoteză,) o presupunere sau) o presupunere Un om de știință începător sau doar un om de știință rău își transmite de obicei ipotezele și presupunerile drept concluzii absolut exacte Acest lucru nu este doar naiv, ci și foarte periculos; acesta nu ar trebui să fie cazul Un om de știință, mai ales care descrie un manuscris, trebuie să facă o distincție strictă între ceea ce doar ghicește și ceea ce este absolut sigur și să noteze temeiurile încrederii sale Cert este că rezervele nu pot fi făcute foarte verbose: descrierea trebuie formalizată și trebuie să fie scurtă Prin urmare, mi se pare că ar fi convenabil să punem un "semn de prezumție" după cutare sau cutare afirmație inexactă În cele din urmă, prezența unui astfel de semn i-ar forța pe cercetători să-l folosească și să se gândească la gradul de fiabilitate al concluziei Poate folosiți un semn de întrebare? Dar semnul întrebării nu este un semn de presupunere, nici un semn al unui grad de probabilitate Pentru a nu crea dificultăți tipografice, aș sugera folosirea unui semn de întrebare răsturnat ca "semn de îndoială", "semn al afirmației ipotetice" Să zicem, dacă filigranul manuscrisului nu se potrivește exact, dar se potrivește strâns cu numărul cutare sau cutare din albumul H P Lihachev, apoi după referirea la acest număr se putea pune un semn de întrebare răsturnat Nu se poate cere redactorului unei descrieri științifice să ofere informații exhaustive despre manuscris, mai ales în acele domenii în care nu este specialist "Semnul de îndoială" ar avertiza că această descriere nu poate fi acceptată ca definitiv stabilită, că trebuie verificată de către sine într-un fel sau altul Dar acest lucru nu este suficient Ar trebui indicat pe baza căreia s-a făcut cutare sau cutare concluzie - pe ce bază și pe baza ce studii anterioare Deci, de exemplu, dacă avem de-a face cu un monument mai mult sau mai puțin studiat, în care sunt definite edițiile acestuia, atunci în descriere, bineînțeles, trebuie menționată și ediția acestui monument, dar cu indicarea obligatorie a cui deține şi în care lucrare s-a făcut clasificarea ediţiilor, pe care a folosit-o autorul descrierii De exemplu, o indicație a numelui cronicii cu o referință: A N Nasonov, lucrare așa și așa, pagină așa și așa, sau A A Shakhmatov, lucru așa și așa, pagină așa și așa În cazul în care ediția monumentului nu corespunde clasificărilor științifice realizate, trebuie remarcat fără greșeală și ACEST pentru a oferi material de bază - instrucțiuni de conducere pentru cercetător Acuratețea definițiilor, a datelor de măsurare, a atribuirilor cronologice etc Q Trebuie să depășească limitele cunoscute, de fiecare dată propriile sale (cf : D P Gorsky Raportul dintre exact și inexact în științele exacte - În cartea: Logica și Metodologia științei, M , , p ; A N Kolmogorov, Prefața cărții: A Debeg, Despre schimbarea cantităților, M ,) Prima parte Capitolul II Găsirea listelor unei lucrări Și apoi, cel mai important, este necesar să se dea atât liniile inițiale, cât și cele finale ale monumentului Acest lucru a fost mult timp acceptat în

descrierile științifice dar, din păcate, acum este adesea ignorată Instrucțiunea de întocmire a cataloagelor manuscriselor slavone vechi ale Comisiei Textuale Internaționale (aceasta este o instrucțiune diferită, nu pentru descrierea colecțiilor) propune plasarea primelor fraze ale compoziției și a ultimei Această bună tradiție nu trebuie uitată, deoarece este unul dintre principiile care sporesc fiabilitatea definiției unui monument Prima și ultima rânduri sunt foarte importante pentru determinarea revizuirii În plus, trebuie avut în vedere că monumente complet diferite apar uneori sub un singur nume, la fel cum același monument apare uneori sub mai multe denumiri Primele și ultimele rânduri ale monumentului îl ajută pe cititor să navigheze pe ce fel de lucrare se află în fața lui O afirmație explicită (ultimele rânduri, sfârșitul textului) este necesară și atunci când monumentul se rupe sau are o altă continuare, să zicem, în Viețile Sfinților, unde manuscrisul se oprește la descrierea vreunei minuni Punerea incipitului (începutul textului) și a explicitului în descriere este o veche garanție a fiabilității, un mod vechi pe care nu ar trebui să-l abandonăm O altă întrebare asupra căreia vreau să mă opresc: fără a întârzia începerea lucrărilor de descriere științifică a manuscriselor, ar fi necesar să se continue cercetările asupra anumitor probleme de care este nevoie urgentă: despre istoria scrisului, despre studiile de filigran, să se intensifice lucrările la determinând edițiile de lucrări celebre Studiul întrebărilor necesare pentru descrierea manuscriselor trebuie adus într-o astfel de stare încât descritorul să aibă posibilitatea de a se referi nu la propriile impresii, ci la numere absolut exacte din cărțile de referință Nu există un ghid de scriere de mână Ghidurile existente despre paleografie nu permit să se facă referire la ele pentru a determina scrisul de mână Ar trebui să fie compilate manuale pentru descrierea manuscriselor, manuale Abia atunci descrierea manuscriselor poate fi mai formalizată Se va putea conecta la anumite manuale și albume, iar acest lucru va crește factorul de fiabilitate al informațiilor raportate În primul rând, pentru studiul științific al manuscriselor, este necesar să se organizeze pe larg studiul istoriei scrisului, și anume al istoriei scrisului, și nu al paleografiei în general Paleografia include informații despre istoria scrisului și informații despre istoria ornamentelor și studii de filigran și informații despre istoria limbii Toate acestea sunt specialități diferite și nu se pot dezvolta în profunzimea unei paleografii Prin urmare, istoria scrisului, această parte cea mai importantă a paleografiei, trebuie evidențiată ca o disciplină independentă și nu combinată cu acele secțiuni ale paleografiei care ar trebui să se dezvolte în profunzimea istoriei artei sau lingvisticii Istoria scrisului chirilic din ultimul deceniu nu a fost deloc studiată Sunt publicate manuale și manuale de paleografie, dar profund 'Slavia, Praha, , stat , ses s - Compilare de descrieri științifice ale manuscriselor Nu există studii despre istoria scrisului Cred că formularea acestui studiu este dincolo de puterea unei singure persoane Acest lucru ar trebui să fie făcut de instituție: aici sunt necesare evenimente mari Istoria scrisului ar trebui să se dezvolte pe baza fotografiei de masă a tuturor datate, strict localizate și personalizate, adică cele cu scrii cunoscuți pe nume, manuscrise Această fotografie trebuie făcută la dimensiunea reală a manuscrisului și, dacă este posibil, color Reducerea sau mărirea când fotografiați distorsionează complet ideea scrisului de mână și face ca majoritatea albumelor și a tabelelor de referință pentru scris de mână să fie inutilizabile Numai pe baza celei mai extinse biblioteci

fotografice de manuscrise datate și localizate se poate avansa studiul istoriei scrisului Fiecare manuscris datat și localizat trebuie luat în mai multe exemplare astfel încât să se poată crea diverse fototeci: după dată, în ordine cronologică, după locul creației, după scribi, după scriptoria - în diverse combinații Recent, cineva a întâlnit în descrieri cu astfel de semne pe scrisoare: "scris de mână din primul sfert al secolului al XV-lea" sau "scrisul de mână al celui de-al doilea sfert al secolului al XV-lea" Acest tip de "acuratețe" nu se bazează decât pe impresie, iar impresia poate fi extrem de falsă Activitatea umană nu se limitează la un sfert de secol, poate dura o jumătate de secol sau mai mult, iar în acest timp scrisul de mână nu se schimbă Scrisul de mână a unui scrib suferă mai degrabă modificări fiziologice decât paleografice Importante sunt și semnele scrisului de mână vechi, dar nu datează manuscrisul, ci doar vârsta scribului Este greșit să credem că scrierea de mână poate fi determinată cu o acuratețe de un sfert de secol, mai ales că scrierea de mână se schimbă în moduri diferite: în centru se pot schimba mai repede, și mai lent în provincii Departe de orașe chiar și în secolul al XIX-lea au scris cu grafia secolului al XVIII-lea, mai ales bătrânii Datarea scrisului de mână în termen de un sfert de secol nu ar trebui permisă până când nu este stabilită o istorie reală a scrisului Sarcina istoriei scrisului este de a crea aceleași albume care sunt create din filigrane, cu numerotarea scrisului de mână, astfel încât să putem acționa în descrierea scrisului de mână nu prin impresie, ci prin referire la numărul scrisului de mână, așa cum ne referim la numărul filigranului Apropo, aș dori să subliniez că în Iugoslavia a fost publicată recent "Istoria chirilicului sârbesc" de P Djordjic Georgic nu are în vedere ornamentarea manuscriselor, așa cum ar trebui să facă un critic de artă, ci se ocupă doar de istoria scrisului, ceea ce, desigur, este corect Cu toate acestea, albumul atașat acestui manual (câteva sute de fotografii) nu poate fi considerat corect, deoarece cea mai mare parte a scrisului de mână de acolo este reprodus cu reducere Desigur, se face mult mai mult în studiul filigranului decât în studiul istoriei scrisului de mână, dar nici în acest domeniu nu se face tot ceea ce este necesar pentru descrierile științifice ale manuscriselor În primul rând, este necesar un studiu suplimentar al problemei falibilității hârtiei, adică al decalajului care există între data emiterii hârtiei și data utilizării acesteia în diferite localități Petar Toopljuh HcTOpja srpske jirilice Beograd [ ] Prima parte Capitolul II Găsirea listelor unei lucrări tyah Informațiile statistice ar trebui colectate aici, iar aceste informații ar trebui rezumate în tabele, astfel încât să poată fi referite Și apoi - întrebarea care a fost ridicată de cercetătorul american D K Wo, deja menționată de mine, este crearea unui catalog unificat de filigrane În descrierile științifice, avem de obicei multe referințe la albume în filigran Dar care este lipsa acestor legături cel mai des? Nu știm dacă a fost disponibil pentru a descrie toate sau doar câteva dintre albume Poate că autorul descrierii nu a avut acces la albumele individuale Nu toate colecțiile științifice de manuscrise au toate albumele Prin urmare, referințele la filigran ar trebui să aibă o "cheie": ce ajutoare au fost folosite de compilatorul descrierii Munca de căutare a filigranelor ar putea fi mult simplificată dacă am folosi o mașină de copiat, am trecut prin ea toate albumele disponibile și aranjam printurile rezultate într-o singură ordine dorită Desigur, ar fi trebuit să se facă referiri la albume, și nu la codul obținut în urma copierii, dar căutarea filigranelor de către compilatorul descrierii științifice a manuscriselor ar fi fost

mult facilitată D K Wo vrea să-și implementeze ideea utilă el însuși și să transfere copii ale codului compilat de el către principalii depozitari ai Uniunii Sovietice Acest lucru ar fi foarte necesar și i-am fi foarte recunoscători pentru implementarea sa În concluzie, aș dori să spun următoarele În prezent, un cercetător care realizează o descriere științifică a unui manuscris are în față un document: acesta este un fel de chestionar, la care trebuie să dea răspunsuri în ordinea determinată de acest chestionar Cred că ar trebui să fie mai multe din aceste documente în mâinile descrietorului În primul rând, ar trebui să existe un chestionar, dar cu întrebări mai detaliate decât, după cum am spus, este acceptat acum În al doilea rând, ar trebui create instrucțiuni detaliate - cum să răspundeți la aceste întrebări, sunt date formule pentru răspunsuri În al treilea rând, ar trebui să existe manuale create de specialiști pentru descrierea manuscriselor În bibliografie există conceptul de cheie a bibliografiei O bibliografie nu are valoare dacă nu există o cheie pentru ea Cheia ar trebui să fie la descrierile manuscriselor Ar trebui să fie de acest fel: ceea ce știe cel care descrie; ce literatură de referință are în mâini; pe baza cărora face definiții - pe baza propriei experiențe, pe baza unor materiale aleatorii sau pe baza întregii literaturi de referință pe acest subiect Descrierea științifică este genul de muncă care poate fi făcută cu ușurință foarte prost și care poate fi chiar dăunătoare, pentru că, dimpotrivă, este foarte greu de determinat că este prost făcută Dar poate fi de așa natură încât să poată fi prezentată ca teză de candidat și chiar ca teză de doctorat Apropo, adevărata lucrare științifică privind descrierea manuscriselor este uneori mai complexă, mai calificată, recomandă mai mult descrietorul ca om de știință decât articolele care sunt publicate în colecțiile noastre, sau lucrările care sunt depuse ca teze de doctorat Și poate că ar trebui să se gândească să ridice problema permisiunii de a permite descrieri științifice bine făcute ale manuscriselor pentru protecție în fața Comisiei Superioare de Atestare Bun* Compilare de descrieri științifice ale manuscriselor munca comună privind descrierea manuscriselor este o lucrare științifică reală și foarte importantă care necesită calificări științifice înalte Descrierile științifice bune, în prezența unor oponenți suficient de siguri, ar trebui prezentate ca disertații, cu excepția cazului în care, desigur, aceste descrieri au introduceri care descriu istoria colecției sau introduceri care ridică întrebări fundamentale legate de descrierea colecțiilor O descriere completă articol cu articol a manuscriselor este o lucrare științifică serioasă care necesită recunoașterea ei ca lucrare științifică și dezvoltarea detaliată a metodologiei sale Aceasta este baza științifică, fundamentul așa-numitelor "științe de bază" în domeniul criticii istorice, lingvistice și literare Deci, descrierile științifice ale manuscriselor sunt compilate după diverse scheme Cel mai convenabil și care răspund nevoilor criticilor textuali este următorul suflare:) Cifrul manuscrisului sub care se păstrează în prezent în colecție Alături de noul cifr sunt acele cifruri sub care manuscrisul dat era cunoscut anterior din cataloage scrise de mână sau tipărite, precum și din literatura de cercetare) Titlul manuscrisului Dacă manuscrisul nu are un nume individual stabilit în știință (Evanghelia Mstislav, colecția Nikiforov, Izbornik lui Svyatoslav din etc), atunci numele tipului de lucrări căruia îi aparține ("Solemnul", Se notează "Apocalipsa", "Izmaragd", "Damaskin", etc) sau tipul său general (o colecție de predici, o colecție de lucrări istorice, o colecție de diverse lucrări etc) Dacă avem o singură lucrare în fața noastră,

atunci este util să marcam ediția căreia îi aparține această lucrare, cu indicarea obligatorie a cui deține împărțirea aplicată a lucrării în ediții ("Cronograf" ediția din conform A Popov; "Legenda bătăliei Mamaev" ediția a II-a conform L A Dmitriev etc) Este absolut necesar să menționăm în titlul manuscrisului, dacă avem o colecție de compoziție nedeterminată, dacă a fost întocmit concomitent sau a cuprins manuscrise de scriere de mână diferită și timpuri diferite ("colecție de scrise de mână diferite", " colecție a manuscriselor din timpuri diferite", etc)) Și al doilea, dacă lucrările manuscrisului îl au ("Creații" de Maxim Grecul, "Revelația" de Methodius Patarsky, "Povestea" de Avraamy Palitsyn, ♦Istoria Micii Rusii, atribuită lui Georgy Konissky etc)) Momentul redactării manuscrisului Dacă manuscrisul este datat, se inserează data manuscrisului cu indicarea obligatorie pe ce pagină a manuscrisului este prezentă această dată În cazul în care manuscrisul nu este datat, data se stabilește cu indicarea semnelor pe care a fost înființat ("scriere cursivă din secolul al XVI-lea", "semiscript senior al secolului al XIV-lea", "filigranul sfârșitului al XVI-lea: Lihaciov No ", etc) limitarea tipului și a timpului scrisului de mână și, în special, a filigranului (dacă n Vezi şi: D Lihaciov, S Schmidt, N Pokrovsky respect pentru antichitate - Adevarat, , aug Prima parte Capitolul II Găsirea listelor unei lucrări scris pe hârtie) sunt obligatorii I Dacă colecția sub o singură copertă cuprinde mai multe manuscrise, timpul fiecărui manuscris se stabilește separat) Materialul pe care este scris manuscrisul, dacă nu este hârtie (pergament, scoarță de mesteacăn etc)) Date despre limba și ortografia manuscrisului, dacă este posibil, într-o formă dezagregată Datele lingvistice sunt importante pentru cele mai vechi manuscrise și pentru cele care au semne clare ale unui fel de recenzie (bulgară, sârbă, Novgorod etc) Datele de ortografie se pot referi la utilizarea yus, normele ortografice sud-slave etc) Numărul de foi, caiete și dimensiunea manuscrisului Foile (și nu paginile) sunt numerotate, iar foile goale sunt de asemenea marcate Mărimea manuscrisului este indicată în centimetri (x , x , etc) și în denumiri de format tradițional (în cuvinte - într-o foaie mare, într-o foaie, în cvadruplu, într-un octogon etc sau în numere: G , °, ° și ° etc), necesare pentru a ne imagina de câte ori este complicată fiecare foaie a manuscrisului) O indicație a elementelor artistice ale manuscrisului: inițiale, capete, terminații, miniaturi Sunt indicate stilul decoratiunilor, numarul de miniaturi si foile pe care sunt disponibile Se notează tehnica de execuție) Pentru manuscrisele muzicale - o caracteristică a notațiilor ("znamenny", "demestvennaya", "banner stâlp", etc)) Descrierea tuturor mărcilor, editărilor și notelor cu reproducerea celor mai importante (înregistrări referitoare la momentul redactării, transferul către alt proprietar, prețul manuscrisului) și indicarea scrisului de mână și a foilor pe care au fost realizate ("editare într-o altă scriere de mână", "postscripte în aceeași scriere de mână pe l ", etc) Măsura în care datele în filigran sunt mai exacte decât datele scrise de mână poate fi arătată destul de clar prin exemplul de datare a volumelor individuale din Codul facial al lui Ivan cel Groaznic Marea majoritate a oamenilor de știință înainte de examinarea lui H P Lihaciov din filigranele acestei colecții a atribuit volume individuale prin scris de mână celei de-a doua jumătate a secolului al XVII-lea şi chiar spre sfârşitul secolului al XVII-lea Printre acești oameni de știință s-au numărat cunoscători precum M M Shcherbatov (el credea că Cronicarul Regal a fost făcut din ordinul lui Zotov pentru învățătura lui Petru I), N I Novikov, I E

Zabelin, A F Bychkov (în prefața la vol IX PSRL a atribuit facialul cronici până la sfârșitul secolului al XVII-lea), S F Platonov (prefață la vol VI PSRL), A E Presnyakov (în lucrarea specială "Cartea regală, compoziția și originea ei" a atribuit-o la sfârșitul secolului al XVII-lea), A I Sobolevsky (opinia lui A I Sobolevsky citează A E Presnyakov) Abia după studiul lui H P Likhachev, lucrările volumului Codului facial au început să fie datate exact - în anii - ai secolului al XVI-lea În același timp, H P Lihaciov a remarcat: "Nu știu dacă este posibil să citez asemenea trăsături ale semicartei de la sfârșitul secolului al XVI-lea, care ar putea să o deosebească în mod inconfundabil de semicarta din a doua jumătate a secolului al XVII-lea" (N P Lihaciov Din prelegerile despre diplomație P ; vezi De asemenea: B N Shchepkin, M V Shchepkina Sensul paleografic al filigranelor - În cartea: Probleme ale studiilor surselor, vol VI M , S -) Atunci când se utilizează date filigranate, totuși, trebuie avută mare grijă: hârtia ar putea fi învechită pentru mulți ani - un deceniu sau mai mult, filigranul ar putea fi păstrat în fabrică mai mult decât este indicat în cărțile de referință în filigran etc Compilarea descrierilor științifice ale manuscriselor C) Caracteristicile legării Se notează absența sau prezența legăturii și natura acesteia: material de acoperire (scânduri de lemn, carton), acoperire (piele, mătase, catifea etc), ștanțare, elemente de fixare, gândaci etc , precum și timpul la care acesta se poate referi) Descrierea articol cu articol a unui manuscris este cea mai importantă în orice descriere științifică a manuscriselor și, în același timp, cea mai dificilă A fost adesea omis în ultima vreme de arheografi sau este realizat incomplet și aproximativ (am remarcat deja mai sus de nocivitatea extremă a incompletității și aproximității descrierilor) Între timp, descrierile articol cu articol ale manuscriselor nu ar trebui să omite nici măcar articolele mici (de exemplu, cele care ocupă o jumătate de pagină din a opta pagini) Dacă articolul are un nume cunoscut în știință, acest nume este notat și numele pe care articolul însuși îl poartă în manuscris este scris Acest lucru se face deoarece titlurile lucrărilor din Rusia veche sunt partea cea mai instabilă a textului; numele din manuscrise se schimbă și uneori este cu totul imposibil să se stabilească din ele cu ce fel de monument avem de-a face Prin urmare, pe lângă denumirea științifică și numele din manuscris, în descriere sunt date primele și ultimele rânduri ale monumentului; de asemenea, îl ajută pe cercetător să determine cu ce monument are de-a face și uneori chiar ajută la determinarea aproximativă a textului textului Se notează și foile pe care este scris acest articol al colecției Dacă arheograful decide să stabilească ediția unei lucrări, el indică, așa cum am scris deja mai sus, în funcție de ce împărțire în ediții a făcut această definiție ("a doua ediție după Shahmatov", "prima ediție după R Dmitrieva", etc) Dacă este posibil, este indicat autorul lucrării, pentru monumentele traduse - originalul, sau cel puțin limba din care a fost făcută traducerea Bibliografia trebuie indicată dacă această listă a fost publicată și studiată Am enumerat pe scurt acele părți ale unei descrieri științifice care sunt necesare unui critic textual Ordinea descrierii poate fi schimbată, descrierea poate include și alte informații, dar instrucțiunile detaliate pentru descrierea manuscriselor sunt treaba arheografilor Pentru cele mai detaliate informații despre cum ar trebui compilate descrierile științifice ale manuscriselor, consultați Colecția de instrucțiuni de la Departamentul de Manuscrise al Bibliotecii de Stat a URSS V I Lenin Departamentul Manual de Manuscrise Contabilitatea și prelucrarea fondurilor scrise de

mână, ed E N Konshina Ordinul de Stat al Bibliotecii Lenin a URSS V I Lenin M , S - Vezi și: Instrucțiuni pentru descrierea manuscriselor slavo-ruse din secolele XI-XIV pentru Catalogul consolidat al manuscriselor stocate în URSS Comp L P Jukovskaya, N B Shelamanov - Anuarul arheografic pentru M , S - ; V N Șcepkin paleografia rusă M , S - - Şi-au păstrat semnificaţia lucrările anilor precedenţi: V N Pe-P^tts) la problema unei descrieri raționale a manuscriselor antice) Din prelegeri despre Metodologia istoriei literare Kiev, S - ;) O scurtă prezentare a metodologiei istoriei literaturii ruse Pg , S - ; Ivan Ogienko Cum se scrie un manuscris (respect metodologic critic) - Byzantinoclavica, , roè IV pp - Prima parte Capitolul II Găsirea listelor unei lucrări Literatură de referință și bibliografică Textologii ar trebui să cunoască nu numai listele scrise de mână ale lucrărilor studiate, ci și tot ce este scris în literatura științifică tipărită despre aceste liste Prin urmare, ei au nevoie nu doar de informații bibliografice plasate în bibliografiile științifice, ci și de publicații bibliografice speciale care concentrează informații despre liste individuale pe o bază tematică (locul de origine a listelor, subiectul unei lucrări în liste, genuri de lucrări scrise de mână etc) Prin urmare, astfel de ajutoare bibliografice sunt deosebit de importante, cum ar fi: V P Adrianova-Peretz, V F Pokrovskaya Bibliografia poveștii vechi rusești, vol M ; L , ; A A Nazarevski Bibliografia povestirii antice rusești M ; L , ; AH N a s o n o v Cronică monumente ale depozitelor de la Moscova (materiale noi) - Probleme ale studiilor surselor, vol IV M , ; V I Malyshev Colecțiile de manuscrise Ust-Tsilma din secolele XVII-XX Syktyvkar, ; M H T și x o m și r o v Scurte note despre lucrările de cronică din colecțiile de manuscrise din Moscova M , etc Din valoarea veche, dar nepierdută a publicațiilor de acest tip, vezi: N P B a r-sukov Surse ale hagiografiei ruse SPb , ; A I Yatsimirsky Revizuire bibliografică a apocrifelor în scrierea slavă de sud și rusă (liste de monumente) pg , ; A A Sh i l o v Descrierea manuscriselor care conțin texte de cronică (materiale pentru "Colecția completă de cronici rusești"), nr Sankt Petersburg, ; I I Sreznevski Revizuirea listelor antice rusești ale cărților pilotului SPb , ; N V R u z s k i y Informații despre manuscrisele care conțin Călătoria în Țara Sfântă a egumenului rus Daniel la începutul secolului al XII-lea - Lectura OIDR, , carte ; V G D ry și n și n Scrieri ale vechilor credincioși ruși O listă de liste compilate din descrierile tipărite ale colecțiilor rusești SPb , etc Dintre celelalte manuale necesare unui critic textual putem aminti manuale metodologice de descriere a manuscriselor emise de Comisia de arheografie , liste de scriitori de carte , miniaturiști, deținători de carte, cercetări Principalele bibliografii despre literatura rusă veche sunt: H F Droblenkova Bibliografia lucrărilor rusești sovietice despre literatura secolelor XI-XV pentru - M ; L , ; Bibliografia lucrărilor despre literatura rusă veche publicate în URSS - Comp N F Drobenkova, partea (-) L , ; partea (-) L , ; Bibliografia analelor rusești Comp R P Dmitrieva M ; L , ; A N Kazakevici Literatura sovietică despre scrierea cronicilor (-) - Vkn : Cronici şi cronici M N Tikhomirov și studii de cronică M , S - Literatură de referință și bibliografică despre scriptorii individuale (în special despre atelierele de scriere de cărți ale Mănăstirii Trinity-Sergius, Joseph-Volokolamsky, Kirillo-Belozersky, Solovetsky) , centre de carte (de exemplu, Novgorod, Pskov, Rostov etc) , istorie a colecțiilor de manuscrise , bibliografia edițiilor de manuscrise și a reproducerilor lor în facsimil , fișe ale scrierilor de mână datate, studii de filigran, indici de abrevieri în

manuscrise și, în final, dicționare de scriere slavă veche Dar toate acestea încă așteaptă cercetătorii și compilatorii săi Manual metodologic pentru descrierea manuscriselor slavo-ruse pentru Catalogul consolidat al manuscriselor păstrate în URSS, nr M , (rotaprint); Orientări pentru descrierea manuscriselor slavo-ruse stocate în URSS, nr , părțile - M , (rotaprint) Fișierele de cărți ale scribilor sunt disponibile în departamentele de manuscrise ale GBL și GPB, precum și în Depozitul antic al Casei Pușkin Vezi, de exemplu: B M Kloss Activitățile atelierului metropolitan de scriere de carte în anii - ai secolului al XVI-lea și originea cronicii Nikon - În cartea: Artă veche rusă Carte scrisă de mână M , S - ; A V Kukushkina Bibliotecile monahale din nordul Rusiei Eseuri despre istoria culturii cărții în secolele XVII-XVII L , Vezi: H N Rozov Arta cărții Rusiei antice și bibliografie (pe baza materialelor Novgorod-Pskov) - În cartea: Artă veche rusă Carte scrisă de mână pp - A se vedea, de exemplu: M N Murzanova, E I Bobrova, V A Petrov Ese istoric și trecere în revistă a colecțiilor Departamentului de Manuscrise a Bibliotecii Academiei de Științe, vol secolul al XVIII-lea M ; L , ; emisiune Secolele XIX-XX M ; L , ; D K Wo Pentru studiul istoriei colecției de manuscrise a lui P M Stroev - TODRL, vol XXX L , S - ; v XXXII, L , S - ; D Africa Cu privire la problema identificării manuscriselor rusești ale lui M M Shcherbatov în colecția Ermitaj a Bibliotecii Publice M E Saltykov-Șcedrin - TODRL, vol XXXV L , S - * Informații despre publicarea manuscriselor în țara noastră sunt cuprinse în bibliografiile despre literatura rusă veche și în indexul bibliografic "Lingvistica slavă" (M , -) Pentru informații despre publicațiile manuscriselor rusești în străinătate, a se vedea: V G Demyanov Publicații și descrieri ale manuscriselor rusești în străinătate din până în (Revista bibliografică) - În cartea: Sursă-influenţă lingvistică M , S - ; N I Galkina, V G Demyanov Publicații și descrieri ale manuscriselor rusești în străinătate din până în (Revista bibliografică) - carte: Studiul limbii ruse și studii sursă M , S - ; • F Vașcenko, A M Sabenina Publicații și descrieri ale manuscriselor rusești în străinătate din până în (Revista bibliografică) - În cartea: Izvoare slave de est pentru studiul lor M , S - ; G S Barankova, Q R Astakhina - Publicații și descrieri ale manuscriselor rusești în străinătate din până în δΓ· (Revista bibliografică) - În cartea: Istoria limbii ruse Cercetare-Iya "texte M , S - Capitolul III CONCEPTE DE BAZĂ ALE ISTORIA TEXTULUI Terminologia unui textolog depinde de ideile sale generale despre istoria textului Aceste idei sunt foarte instabile și, prin urmare, terminologia în sine este instabilă Pe lângă termenii "ediție", "fragment", "arhetip", "protograf", "text de autor", adică diferite tipuri de etape în dezvoltarea textului, criticii textuali oferă și altele: "prima listă" (N A Meshchersky), "hiparhetip" (P Maas), "prototip" sau "antigra-fon" (A Dan), etc Cu toate acestea, nu este nevoie să complicăm prezentarea științifică cu termeni și concepte noi Să ne oprim doar asupra celor mai comune și să încercăm să clarificăm conținutul lor pe baza ideilor științifice moderne despre istoria textului lucrării Nu vom da definiții ale conceptelor Să ne întoarcem în primul rând la conceptul de "text" Text Termenul "text" este foarte des folosit în critica textuală modernă, în arheografie și paleografie Conceptul de "text", însă, nu este suficient de diferențiat Putem vorbi despre textul unei lucrări și despre textul oricărei liste a unei lucrări Este de la sine înțeles că ambele texte vor diferi Pe de altă parte, vor fi două texte sau unul în listă, în care s-au făcut corecții semantice și stilistice cu o altă scriere de mână? Fără îndoială -

două, deși similare Ce se întâmplă dacă modificările ar fi făcute cu același scris de mână? Aici pot fi două soluții Dacă corecțiile se fac mai târziu de Text se scrie textul original, atunci putem vorbi despre două texte corespunzătoare a două etape de înțelegere a textului de către scrib Ei bine, dacă scribul a scris și a corectat-o imediat? În acest caz, este imposibilă separarea celor două texte ca texte complete și complete intern, prin urmare, textul unei astfel de liste trebuie înțeles ca textul revizuirilor finale, deși ezitările scribului în sine sunt de mare interes și trebuie să fie luate în considerare și explicate într-un fel sau altul Ele reprezintă și elemente ale textului, dar textul este instabil Să presupunem în continuare că scribul își corectează textul nu în ceea ce privește conținutul, stilul și limbajul său, ci corectează doar ortografia și grafica Acest tip de editare nu creează text nou Textul exprimă opera în formele limbajului În consecință, ceea ce nu aparține formelor limbajului, ci se referă la formele graficelor sau este rezultatul unor greșeli de ortografie accidentale, omisiuni accidentale ale scribului sau repetări accidentale ale textului, inserări accidentale în acesta - nu se aplică text Acestea sunt caracteristici nu ale textului, ci ale listei în sine, manuscrisul Într-adevăr, să presupunem că un scrib scrie litera "az" într-un mod special: se aplică acest lucru textului? Cu siguranta nu Un scrib scrie litera "y" ca "oy" și altul ca "tf"; putem vedea o diferență în text aici? Nu, această diferență este doar în exprimarea grafică a textului Dacă scribul a greșit? Desigur, eroarea nu este un fenomen al textului: nu a făcut parte din intențiile scribului, nici nu a observat-o; ea nu este altceva decât o pată în textul lui, o picătură de cerneală căzută accidental dintr-un stilou Textul este rezultatul activității umane conștiente Derapajele care nu au fost observate chiar de scrib nu pot fi atribuite fenomenelor textuale Și cum rămâne cu ortografie? Fenomenele ortografiei au legătură cu textul? În primul rând, trebuie să remarc că în edițiile moderne de texte, în lucrările de critică textuală, arheografie și paleografie s-a stabilit o înțelegere incorectă a termenului "ortografie" Foarte des, fenomenele ortografice se opune celor lingvistice În introducerile textologice la publicarea unui anumit monument, se scrie adesea: "Trăsăturile lingvistice în publicație sunt complet păstrate; textul se transmite prin intermediul ortografiei moderne Între timp, nu vorbim despre toate regulile de ortografie, în special despre cele care fac parte, fără îndoială, din limbajul scris al acestei perioade, ci doar despre orarul și transferul anumitor litere învechite prin intermediul alfabetului modern Așadar, în domeniul ortografiei, trebuie făcută o distincție: ceea ce este legat de limbă este legat și de text, în timp ce fenomenele de grafică nu sunt legate de text Voi da un exemplu: "i" și "și"; diferența dintre aceste litere din textele rusești vechi este pur grafică Un alt exemplu: "ѣ" și "e"; până la o anumită perioadă (nu stabilim limitele acestei perioade - aceasta este treaba lingviștilor) diferența dintre aceste litere este lingvistică, după ce devine grafică Legea Prima parte Capitolul III Concepte de bază ale istoriei textului Dar în domeniul graficii pot exista fenomene legate de text Deci, SM Karamzin scrie adesea cu majuscule unele cuvinte - Republică, Cetăţean etc Acest lucru are un element de sens Futuristii in primul sfert al secolului XX a folosit fonturi diferite pentru a evidenția părți individuale din text, pentru a sparge integritatea textului Și aici fontul este legat de text În textele antice rusești, literele, cuvintele și liniile evidențiate cu cinabru au un sens semantic Dar cum rămâne cu manifestările analfabetismului scribului, incapacitatea lui

de a transmite textul în scris? Aceasta este cea mai dificilă întrebare În primul rând, criticul textual trebuie să definească exact ce înțelege prin manifestările "analfabetismului" Pentru perioada antică, acest concept nu este atât de ușor de definit În orice caz, instabilitatea ortografiei unui scrib în perioada antică nu aparține manifestărilor "analfabetismului" În același timp, "analfabetismul" reflectă adesea limba scriitorului, pronunția sa vie, sintaxa vorbirii colocviale; prin urmare "analfabetismul" este adesea un fapt de limbaj Limba, așa cum am spus deja, este forma textului Prin urmare, este mai corect să împărțiți "analfabetismul" în "analfabetism" lingvistic și graficul "analfabetism" (incapacitatea de a exprima textul cu litere - stabilirea unei litere în loc de alta sau a unui întreg grup de litere în loc de altele) Primul "analfabetism" reflectat în scrisoare este, fără îndoială, un fenomen al textului Al doilea "analfabetism" poate fi recunoscut ca fenomen al textului numai dacă este sistematic și reflectă într-o oarecare măsură individualitatea scribului în text Deci textul este un concept foarte complex Acest concept necesită un studiu suplimentar Principalul lucru care separă fenomenele textuale de cele non-textuale în lista unei lucrări este esența lor lingvistică Fenomenele nontextuale includ tot ceea ce nu poate fi recunoscut ca expresie lingvistică a unei anumite serii semantice Muncă Este foarte important pentru un critic textual să găsească semne obiective ale unei opere: acelea care ar permite să se considere că nu numai un anumit întreg textual este recunoscut de el ca o lucrare separată, ci, cel mai important, de creatorii ei - autori, editori, scribi, etc Un astfel de semn al separatității unei lucrări servește drept independență a modificărilor textului acesteia față de celelalte vecine din tradiția manuscrisului Să presupunem că nicio narațiune din cronică nu se găsește într-o formă separată și se modifică - * Lucrări sovietice care analizează conceptul de "text" sub diverse aspecte au apărut destul de mult în ultimii ani Din studiile străine voi indica cartea HJ Pos Kritische Studien über Philologische Methode Heidelberg, S În Pos, conceptul de "text" este considerat din punctul de vedere al husserlianismului Muncă etsya numai împreună cu întreaga cronică Ea nu poate fi recunoscută ca o lucrare separată, oricât de completă și de "tramată" ni s-ar părea textul ei În timpurile moderne, situația cu definirea unei opere este mai simplă - izolarea acesteia de restul textului este subliniată prin mijloace tipografice, un titlu stabil etc (în textele antice și medievale, titlul este partea cea mai schimbătoare a munca) Din punct de vedere textologic, o lucrare ar trebui să fie numită un text unit printr-un singur concept (atât în conținut, cât și în formă) și în schimbare în ansamblu Subliniez aceasta din urmă (schimbarea în ansamblu) ca fiind cea mai importantă pentru criticul textual, permițându-ne să considerăm că întregul textual a fost perceput ca o lucrare specială în trecut Aparent, trebuie recunoscut că lucrarea, unitatea ei pot fi exprimate cu diferite grade de intensitate În plus, lucrările intră în contact unele cu altele în diverse moduri, intră în combinații, se contopesc în compoziția unor lucrări mai mari În literatura timpurilor moderne, întrebarea a ceea ce să recunoaștem ca operă este direct legată de problema compoziției lucrărilor complexe, a ciclizării (de exemplu, în Saltykov-Shchedrin este strâns legată de problema combinării în cicluri) și dezintegrarea acestor cicluri) În textele antice se remarcă o "sintaxă" specială a lucrărilor: lucrările pot fi ♦ propoziții subordonate, alcătuiesc "subordonări" și "compoziții", să fie combinate cu ajutorul "uniunilor" ("uniunea" este motivul pe care sunt înșirate),

etc Gradul de independență a operei este determinat de gradul modificărilor acesteia în ansamblu Un critic textual nu are dreptul de a studia istoria textului unei opere dacă aceasta nu a avut niciodată o dezvoltare independentă Un critic textual trebuie să studieze istoria textului unei opere ca parte a unei opere mai mari, dacă independența primei este limitată într-o oarecare măsură de cea din urmă Un critic textual se poate limita la o lucrare, la istoria textului acesteia, dacă aceasta a fost într-o anumită măsură independentă de lucrările învecinate din tradiția manuscrisului Conceptul de "muncă" este relativ În practică, este necesar pentru un istoric de text numai atunci când lucrarea are această istorie a textului, care este într-o oarecare măsură independentă de alte texte, are propria "soartă textologică" - apar propriile ediții, tipuri de text, recenzii în liste într-o formă independentă și poate fi separată de alte texte mediul dvs de text În practica textuală, există adesea cazuri când două monumente diferite combinate în manuscrise au fost recunoscute ca o singură lucrare și, dimpotrivă, când un monument realizat accidental în manuscrise a fost recunoscut ca două lucrări Există cazuri frecvente și recunoașterea unui monument integral din anumite motive ale părții supraviețuitoare a lucrării În toate aceste cazuri, mișcarea textului determină cel mai sigur lucrul; limitele produsului sunt limitele sale în raport cu variabilitatea independentă Prima parte Capitolul III Concepte de bază ale istoriei textului Manuscris, listă, autograf În studiile textuale care studiază lucrările timpurilor moderne, toate manuscrisele sunt împărțite în autografe (manuscrise scrise de autor) și liste (manuscrise nescrise de autor) În critica textuală a textelor antice și medievale, se face o distincție mai complexă între manuscrise, liste și autografe Un manuscris este un text scris de mână (întreg sau extras) din una sau mai multe lucrări Lista este o lucrare rescrisă Un manuscris poate conține liste cu diferite lucrări (de exemplu, putem spune: "Într-un astfel de manuscris există liste bune cu Povestea Începutului Moscovei și Povestea prinților lui Vladimir") Atât manuscrisul, cât și lista pot fi autografe, adică manuscrisul și lista aparțin mâinii autorului însuși Este necesar să se facă distincția între conceptele: "text manuscris" și "manuscris", "text listă" și "listă", "text autograf" și "autograf" Cu toate acestea, în cazuri clare, foarte des în loc de "textul manuscrisului", "textul listei", "textul autografului", pentru viteza de vorbire, se folosește "manuscris", "listă", "autograf" Ciornă, hârtie albă Autografele pot fi schițe, adică liste și manuscrise, în care textul are mai multe straturi, reflectând procesul de creație, și schițe (sau liste și manuscrise curate), în care textul este complet rescris Dar, pe lângă schițe și schițe, pot exista manuscrise albe și liste cu modificări ulterioare, manuscrise și liste scrise de altcineva, pe care au fost făcute corecturi și modificări de către autor (manuscrise și liste autorizate), copii verificate de către autor, corecturi tipărire, copii tipărite ale lucrării etc Kopnia O copie este un text copiat din original și care îl repetă complet în text Prin urmare, dacă textul este rescris în alte elemente grafice (de exemplu, cursive dintr-un semi-ustav etc), acest lucru nu împiedică recunoașterea lui ca copie O copie nu interferează cu recunoașterea prezenței în ea a erorilor mecanice, neintenționate ale copistului față de original, deoarece erorile inconștiente, erori care au apărut împotriva voinței scribului și nu au fost observate de acesta, așa cum am menționat deja, fac nu se aplică textului O copie poate fi, de asemenea, o listă în care ilustrațiile originalului nu sunt reproduse sau în care sunt realizate

ilustrații care nu sunt în original Ediții Ediții Au fost date destul de multe definiții a ceea ce ar trebui să fie numit ediția unei lucrări În mod covârșitor, vechile noțiuni de editorialism acordau o importanță primordială unui atribut cantitativ: prezența unui număr mai mare sau mai mic de lecturi diferite de alte texte Nu ne vom opri asupra laturii istoriografice a acestei probleme Definiția cea mai precisă a ceea ce ar trebui înțeles ca editarea unei lucrări se găsește la V M Istrin În secțiunea specială "Ediții de monumente ale literaturii antice ruse" a cărții lui V M Istrin "Eseu despre istoria literaturii antice ruse" este dată următoarea definiție: , sau interesele și gusturile pur literare ale scribului, sau scopul rusificării foarte monument (de exemplu, din punct de vedere al limbii) etc , într-un cuvânt, o astfel de revizuire care poate fi numită literară "' Nu ne vom opri asupra inexactităților individuale ale acestei definiții (nu este clar, de exemplu, ce ar trebui să se înțeleagă prin "interesele și gusturile pur literare ale unui scrib"): V M Istrin a dedicat o întreagă secțiune a lucrării sale conceptului de " ediție", iar analiza lui V M Istrin a conceptului de definiție a "editorialului" ar necesita o analiză amănunțită a întregii secțiuni În această definiție, următoarele sunt esențiale pentru noi: V M Istrin subliniază scopul lucrării unui scrib care creează o nouă ediție Într-un alt loc al lucrării sale, V M Istrin revine în mod repetat la această idee: "Aceste modificări, dacă au fost făcute conștient, într-un scop anume, vor constitui ceea ce se numește în mod obișnuit "editarea" monumentului" "Sarcina al cercetătorului devine nu numai definiția laturii exterioare a istoriei monumentului, definiția tuturor modificărilor sale, cu sincronizarea fiecărei modificări la un anumit timp, ci și un indiciu al conexiunii interne a noii prelucrări cu alte lucrări simultane și o indicare a motivelor speciale ale manifestării sale Aceasta este ceea ce se numește de obicei "editarea" unui monument Deci, pentru a decide că avem o nouă ediție a lucrării într-una sau alta listă a unei lucrări, trebuie în primul rând să dezvăluim caracterul intenționat al caracteristicilor textului acestor liste Diferențele externe dintre liste, dacă sunt aleatorii, nu pot servi drept bază pentru împărțirea lor în ediții speciale Această regulă este valabilă chiar și în cazul unor diferențe cantitative foarte mari Dacă V-M Istrin Eseu despre istoria literaturii ruse antice din peri-°Aa pre-Moscova (secolele -) Pg , S Ibid S Ibid S Prima parte Capitolul III Concepte de bază ale istoriei textului Indicatorii calitativi, de regulă, au o valoare foarte relativă O jumătate întreagă din text se poate pierde în monument Jumătatea rămasă poate fi copiată independent, dar până când scriitorul nu vrea să-i dea un fel de completitudine și să rafineze în consecință textul, nu se poate vorbi de o nouă ediție a textului; avem doar un text defect În același timp, sunt cazuri când textul a fost modificat extrem de nesemnificativ din punct de vedere cantitativ, dar foarte semnificativ pentru sensul său: avem în față clar o nouă ediție a lucrării Din aceasta este clar că nici un calcul mecanic al modificărilor, discrepanțelor nu este la fel de eficient ca studiul modificărilor textului în conținut Ca exemplu, voi cita câteva modificări la una dintre lucrările lui Vassian Patrikeyev, în exterior foarte nesemnificative, dar care, în ciuda tuturor nesemnificației lor cantitative, ne permit să vorbim despre două ediții ale lucrării și să ridicăm întrebarea în ce condiții și în ce scopuri a apărut fiecare ediţie A S Pavlov în în revista "Interlocutorul ortodox" a publicat, printre altele, două lucrări ale lui Vassian Patrikeev:) "Un cuvânt ca răspuns împotriva celor care defăimează adevărul Evangheliei și despre

viața monahală și dispensarea bisericii" și) "Colecția lui Vasyan, elev al lui Nil Sorsky, despre Iosif Volotsky din regulile sfinților din Nikan din multe capitole Publicarea a fost realizată de A S Pavlov pe baza a doar trei liste de lucrări ale lui Vassian Patrikeev de la Biblioteca Solovetsky, transportate până atunci de la Solovki la Kazan A S Pavlov nu a făcut o analiză critică a relației dintre cele trei liste, dar între timp, așa cum a arătat N A Kazakova în lucrarea ei special dedicată acestor lucrări ale lui Vassian , două dintre cele trei liste se întorc la a treia ca protograf În această listă principală, ambele compoziții nu sunt separate Titlul "Colecția lui Vasyan" apare într-o singură listă Pe baza acestei ultime liste, A S Pavlov a considerat că are în față nu o lucrare, ci două A S Pavlov a fost evident și jenat de absența unei tranziții directe de la prima parte la a doua, care are un titlu special în a treia listă Solovki Pentru a decide definitiv și ferm întrebarea dacă "Cuvântul ca răspuns" și "Colecția lui Vasyan" reprezintă două lucrări sau una, a fost ajutat de o nouă listă de "Cuvinte ca răspuns" din Colecția sinodală a Muzeului de Istorie de Stat, găsită de N A Kazakova În Lista sinodală, ambele părți sunt îmbinate, iar textul se dezvoltă destul de logic Aparent, în protograful listelor Solovetsky, a existat o pierdere a mijlocului acelei lucrări a lui Vassian, pe care acum o putem considera în siguranță ca o singură lucrare și o putem numi "Cuvântul de răspuns" Această pierdere a mijlocului a dus la faptul că legătura logică dintre cele două părți Interlocutor ortodox, , nr N A Kazakova O nouă listă de "Cuvinte ca răspuns" de Vassian Patrikeyev - TODRL, vol XIII M ; L , Ediții s-a spart și a doua parte din a treia listă Solovetsky a primit chiar și un nume separat Să comparăm, după N A Kazakova, textul listei sinodale și al treilea Solovetsky în locul decalajului: lista sinodala Cât de nenorocită și mai înaltă decât Sicevia poate fi corectată legenda vieții evanghelice? Când va fi posibil să-și curețe gândul de gânduri îndrăznețe și de furie și mânie și de alte prafuri de nenumărate patimi care se întâmplă în minte, chiar dacă doar pentru a da naștere unui obicei în sufletele unei trinități bogate iubitoare, adică diversele suferințe de viață, cât de rău este aranjat trupul, putem corecta vorbirea Doamne? Fericitul este curat cu inima, căci ei vor vedea pe Dumnezeu! Kolika este treaz și trebuie să facem o ispravă, gândurile noastre sunt curățate! Cum va fi aceasta curățată în exerciții lumești neîncetate și îndreptarea către curțile lumești, și ascunderea diferenței și mânia, și încălcarea jurământului, și plânsul viclean și minciuna, chiar dacă doar el vrea să primească? Cine vă va îndepărta atunci de judecata dumnezeiască și dreaptă, celor ce trăiesc fără frică și la învățătura evanghelică a celor ce vorbesc, și cu blândețe multă reproșă Marta celor mulți care sunt stânjeniți; cuvântul este de reproș, dacă este numit de două ori: "Marta, Marta, bine, te îngrijorezi și te rogi pentru multe" El nu numai că o ocărește cu ei, dar o laudă și pe sora ei cu ei, o întoarce cu înțelepciune în ceea ce privește plăcerea divină și își amintește, spunând: "Maria a ales o parte bună" și așa mai departe - bine pentru sârguința Rivers Mariino, dând cu reproș grija A treia listă Solovetsky Cât de rău produce viața evanghelică menționată mai sus? Culegere a lui Vasyan, un elev al lui Nil Sorsky, despre Iosif Volotsky din regulile Sfinților Nikan, din multe capitole Ea își laudă sora cu ei, o întoarce cu înțelepciune și își amintește de plăcerea divină, spunând: "Maria este partea bună a celui ales", iar cealaltă - bună pentru râurile de îngrijire Maryino, arătând cu reproș grija lui Marfino Partea întâi, (Capitolul III Concepte de bază ale istoriei textului Lista sinodală completează și

partea finală a "Cuvântului răspunsului", care în listele Solovetsky a fost, de asemenea, pierdută parțial și refăcută pentru a evita prostiile Putem vedea în listele Solovetsky o ediție specială a lucrărilor lui Vassian Patrikeev? S-ar părea că schimbările sunt radicale și chiar și numărul lucrărilor este diferit Dar N A Kazakova face ceea ce trebuie atunci când refuză să vadă o ediție specială în listele Solovetsky: schimbări, oricât de mari ar fi, dacă sunt cauzate de motive întâmplătoare și nu includ o reelaborare deliberată ideologică sau stilistică a monument, pot desemna doar un tip special de monument, dar nu pot crea o ediție specială a operei Un alt lucru este ultima operă polemică a lui Vassian, scrisă sub forma unui dialog între Vassian și Joseph Volotsky Această lucrare a fost păstrată în aceleași liste Solovetsky și într-o altă listă a Bibliotecii sinodale Listele Solovetsky, așa cum a arătat N A Kazakova, diferă și aici de lista sinodală, dar aceste diferențe sunt cantitativ extrem de mici Aceste diferențe privesc doar două locuri în muncă, unde negația "nu", sindicatele "și" și "a" au suferit o schimbare Cu toate acestea, aceste mici modificări externe schimbă întreg sensul reformei dreptului de proprietate asupra pământului bisericesc propusă de Vassian și sunt rezultatul "creativității" neposedatorilor de la mijlocul secolului al XVI-lea, care au căutat să atenueze pretențiile lor profesor Aici, în acest caz, avem dreptul să vedem două ediții ale unei singure lucrări, care reflectă două poziții ideologice diferite * Pe lângă edițiile ideologice, edițiile stilistice sunt foarte frecvente în literatura rusă veche Deci, de exemplu, în secolele XV și XVI viețile "împodobite" încep să apară din abundență Gusturi literare noi, dragostea pentru "împletirea cuvintelor" cereau la acea vreme modificări masive ale vieților scurte și lipsite de artă din secolele precedente în vieți luxuriante, împletite cu flori de retorică și foarte pronunțate Aproape fiecare viață a trecut, în plus, prin mai multe ediții, în funcție de ce a fost destinată Să arătăm asta cu un exemplu Un tip aparte de literatură hagiografică este reprezentat de note documentare întocmite ca amintire a sfântului, "materiale" pentru biografia sa Aceste note nu pretind a fi literare Funcția lor principală este de a păstra dovezile sfântului, faptele vieții sale, minunile sale postume etc N A Kazakova Vassian Patrikeyev despre secularizarea pământurilor bisericești (date textuale) - TODRL, vol XV M ; L , Ediții Ulterior, aceste note au fost reelaborate, devenind din ce în ce mai literare - "fertilizate" și retorice Așa este, de exemplu, nota lui Innokenty despre ultimele opt zile din viața lui Pafnuty Borovsky , sau viața lui Cassian Bosogo sau versiunea originală a vieții lui Zosima Solovetsky Nota lui Innokenty cu privire la moartea lui Pafnuty Borovsky se referă la sau El s-a străduit pentru adevărul complet, a notat tot ce știa despre Pafnuty, cât mai literal posibil, și-a transmis cuvintele În secolul al XV-lea aceste note sunt prelucrate stilistic Nota lui Inocent a fost revizuită de Vassian în viața lui Paphnutius Același lucru poate fi urmărit la soarta vieții lui Zosima Versiunea originală a vieții lui Zosima a fost doar o astfel de notă - suveniruri, memorii dictate de bătrânul analfabet Herman clerului Mănăstirii Solovetsky Această ediție inițială a vieții lui Herman "a fost spusă într-un discurs simplu de un duhovnic, iar ei, duhovnicii, au scris tacos fără a decora scrierile cu cuvinte" Dositheus vorbește despre acest lucru în postfața la Viața lui Zosima ("Despre crearea vieții"), care a notat el însuși informații despre Zosima de la Herman și apoi și-a compilat a doua viață în numele arhiepiscopului Novgorod Gennady Această a doua viață, scrisă tot în "cuvinte" neîmpodobite, Dositeu a predat-o Mănăstirii Ferapontov

fostului Mitropolit Spiridon, care a "fecundat-o" Este caracteristic că mai târziu Maxim Grecul a considerat această modificare a vieții lui Zosima ca fiind insuficient de literară Așadar, notițele martorilor, care pot fi privite ca un fel de ediții "non-carte" ale vieților, sunt în mod constant înlocuite cu edițiile lor "de carte" Redacţiile stilistice se observă chiar şi în cronici Deci, M D Priselkov a făcut o observație importantă asupra trăsăturilor stilistice ale Cronicii lui Vladimir din După cum s-a descoperit prin cercetările lui M D Priselkov, Cronica lui Vladimir din poate fi restaurată pe baza listei Radzivilov, Academicul de la Moscova și Cronicarul lui Pereyaslavl din Suzdal O comparație a textului lor general cu textul Cronicii Laurențiane, care reflectă o etapă anterioară a Cronicii lui Vladimir, dă rezultate interesante V O Klyuchevsky Viețile sfinților din Rusia antică ca sursă istorică p - Vezi: A Kadlubovsky Eseuri despre istoria literaturii ruse antice a vieții sfinților Varșovia, S și urm V O Klyuchevsky Old Russian Lifes S și urm Comparați, de exemplu, și ediția "decorată" a vieții lui Mikhail JçOncKoro a lui Tuchkov cu cele simple originale - prima și a doua (L A Dmitriev Povestea vieții lui Mihail Klopsky M ; L , S -) Prima parte Capitolul III Concepte de bază ale istoriei textului Dacă ne uităm în oricare dintre edițiile Cronicii Laurențiane pentru toate discrepanțele la aceasta date în partea de jos a paginilor conform Listelor academice Radzilovsky și Moscova, atunci ne vom convinge că compilatorul din a corectat sistematic stilul cronică anterioară, încercând să scape de arhaisme inutile și slavonisme bisericești din vocabular și să facă textul analelor mai ușor de înțeles și mai ușor de citit Deci, în loc de cuvântul "copt", cronicarul pune cuvântul "gata", în loc de "detesk" - "mic", în loc de "otravă" - "mâncare", în loc de "doi copii" - "doi copii" , în loc de "komoni" - "cai", în loc de "curl" - "cumpără", etc Uneori, cronicarul nu a înțeles prea bine terminologia predecesorului său, iar apoi erorile s-au strecurat în reînnoirile sale ale limbii * Pe lângă revizuirile ideologice și stilistice, pot exista revizuiri cauzate de dorința de a extinde latura faptică a lucrării Extinderea, spre deosebire de reducere, poate avea loc fără prea multă alegere ideologică: se adaugă acele fapte care au fost găsite, se adaugă acele pasaje din alte lucrări sau chiar articole întregi care au fost la dispoziția redactorului redacției Deci, de exemplu, Viața anonimă a prințului Fiodor Yaroslavsky, spre deosebire de cele precedente, își extinde compoziția în detrimentul unei povești despre descoperirea relicvelor și a unor miracole postume Acest lucru se explică prin faptul că viața a apărut la scurt timp după descoperirea moaștelor (data descoperirii moaștelor este) Andrey Yuryev, autorul unei ediții speciale de prolog a vieții prințului Yaroslavl Fedor, scrie că a găsit "o listă a vieții sfântului venerabil prinț a fost scrisă într-un anume iubitor de Hristos" și, pe baza acestui listă, și-a întocmit viața, "neputând, nici forma vieții sale", iar în viitor menționează că a folosit, în plus, surse orale - a scris "dacă aș auzi de la marele mic, bradul ar fi fii puternic pentru mine" * Se obișnuiește ca cercetătorii să dea titluri edițiilor Uneori, denumirile sunt date după ordinea cronologică în care au apărut: primul, al doilea, al treilea etc În alte cazuri, după momentul apariției lor: ediția secolului al XIV-lea, ediția secolului al XVI-lea, ediția cronograf a , M D Priselkov Istoria scrierii cronicilor ruse în secolele XI-XV L , S N Serebryansky Vechi vieți princiare rusești (recenzia edițiilor și a textelor) M , S Ibid S Ediții Ediția cronograf din etc Dacă ediția este prezentată într-o singură listă, atunci este numită conform listei: Ediția Konshinsky a

Domostroy (din lista Konshinsky a Bibliotecii Publice din Leningrad) Edițiile stilistice sunt adesea denumite în funcție de principala lor trăsătură stilistică sau în funcție de lucrarea care a fost produsă: scurte și prescurtate, lungi și răspândite, complete etc Numele sunt date și în funcție de zona în care a apărut ediția, în funcție de mediu unde a fost creat (ediția Streletskaya a Povestea lui Nikola Zarazsky), conform ideii sale principale etc Denumirea "Mixed Edition" este destul de comună Aici, desigur, se pune întrebarea nu a numelui, ci a esenței: poate apărea o nouă ediție dintr-o simplă amestecare a două sau mai multe ediții anterioare? Combinarea mai multor ediții într-o singură listă nu este neobișnuită, dar ne vom ocupa de o nouă ediție doar dacă o astfel de combinație se bazează pe o anumită idee, de exemplu, crearea celui mai complet text cu cel mai mare număr de fapte În acest caz, este mai convenabil să numiți noua ediție nu mixtă, ci gratuită, completată sau altfel O întrebare interesantă apare în legătură cu reelaborările lucrărilor antice create în secolele al XVIII-lea, al XIX-lea și al XX-lea Putem lua în considerare revizuiri ale poveștii despre Bova, povestea despre Frol Skobeev, despre curtea lui Shemyakin (de exemplu, Artynov), sau revizuirea Povestea începutului Moscovei, realizată de A Sumarokov, revizuirea poveștii despre Savva Grudtsyn, realizat de A Remizov etc ? Acest lucru se aplică revizuirilor scriitorilor, dar există revizuiri făcute de cercetători Deci, de exemplu, I I Sreznevsky a creat un text consolidat "Povestea lui Nikol Zaraisky" Acest text rezumat nu există în niciun manuscris antic A fost creat de un cercetător Și ce să faci cu niște reconstituiri fantastice și amenajări poetice (cum ar fi cele, de exemplu, create de N V Vodovozov)? Se pare că ar trebui considerate și ediții ale monumentului Dar trebuie remarcat aici: nu toate edițiile monumentului sunt de interes istoric și literar Acest interes pentru literatura antică este lipsit, în special, de multe revizuiri ale secolelor XIX-XX, ale căror izvoare sunt cunoscute și nu pot oferi nimic nou pentru refacerea istoriei textului monumentului din secolele precedente În ce măsură sunt de interes pentru istoria literaturii secolelor XIX-XX? - judecat de specialiști în literatura rusă modernă Edițiile textului, fiind rezultatul activității conștiente intenționate a vechilor cărturari, marchează etapele dezvoltării textului De aceea istoria textului studiază nu numai acele ediții ale textului care au supraviețuit, ci și pe cele care nu au ajuns la noi Vezi: D N Alyits Proză rusă veche în traduceri poetice de N V Vo-Dovozov // Novy Mir, , nr P - Prima parte Capitolul III Concepte de bază ale istoriei textului Exod Pentru a clarifica diferențele dintre conceptul de "ediție" și conceptul de "revizuire", care îi este apropiat, este necesar să se continue oarecum examinarea problemei edițiilor și să reamintim câteva dintre opiniile care au fost exprimate pe chiar procesul de formare a noilor ediţii M O Skripil s-a opus definirii editorialului ca procesare conștientă, creativă a textului anterior de către o singură persoană Acesta din urmă a scris "Știința noastră a fost de mult convinsă că noile ediții ale operelor literare antice rusești au fost rezultatul prelucrării creative a textelor tradiționale de către scriitorii individuali ai Rusiei antice" Așadar, această idee o găsim la D Krasin, care credea că "există o singură condiție care trebuie avută în vedere la împărțirea monumentelor în ediții, aceasta este o anumită independență a operei" V Istrin exprimă această idee chiar mai clar "Operele literaturii ruse antice", spune el, "au ajuns la noi în mai multe ediții, adică modificări, iar sarcina istoricului literar este să urmărească ce a cauzat cutare sau cutare modificare" Potrivit lui V Petrin, nu toate

alterările pot fi numite ediții, ci doar acelea dintre ele "care mărturisesc cu adevărat metodele literare ale alteratorului"" Citând alte afirmații similare ale lui V Petrin și S A Bugoslavsky, M O Skripil scrie în continuare: "Observând soarta literară a poveștii vechi rusești, trebuie să admitem că în unele cazuri formarea unor noi ediții de lucrări de acest gen - D L) merge în un mod special Listă după listă, într-un anumit timp, încep să pătrundă trăsături ale unui nou conținut ideologic și artistic, schimbând treptat și treptat textul tradițional Spiritul vremurilor în aceste cazuri este de obicei atât de puternic încât scribii schimbă textul tradițional unul mai mult, celălalt mai puțin, dar într-o direcție specifică Legăturile inițiale ale acestui proces nu pot fi considerate încă fapte literare noi și doar la o anumită etapă a acestuia găsim texte atât de schimbate în plan ideologic și artistic încât trebuie considerate noi ediții ale monumentului Dacă nu ținem cont de tot acest proces și ne oprim doar la etapele lui care sunt departe unele de altele M O Skripil Probleme de studiu al poveștii rusești vechi - Izv Academia de Științe a URSS, OLYA, vol , nr , , p D Krasin Citind Menaia lui Ioan Miliutin - Mosk univ Izv , , No θ P (Notă de M O Skripil) V Istrin ZhMNP, , III P (recenzie la carte: / V Vladimirov Literatura rusă veche a perioadei Kiev Kiev,) (Notă de M O Skripil) Exod (așa-numitele ediții), multe dintre cele mai interesante aspecte ale vieții monumentului vor depăși cercul cercetărilor istorice și literare Dacă imaginea modificărilor textului ar fi așa cum o descrie M O Skripil, atunci acest lucru ar exclude posibilitatea de a împărți textul în ediții: toate listele într-un grad sau altul s-ar dovedi a fi "intermediare", care stau "între ediții" și ediții în esență nu ar fi, dar situația este de așa natură încât, alături de mici și numeroase modificări ale textului care nu-l schimbă semnificativ, apar și schimbări interne majore A da o nouă direcție întregului text, mai ales o nouă direcție ideologică, nu poate fi decât o schimbare semnificativă a conținutului său M O Skripil a remarcat că "cărturarii schimbă textul tradițional unul mai mult, celălalt mai puțin", dar nu a simțit diferența calitativă a acestor schimbări Dacă textul tradițional s-a schimbat doar "mai puțin", adică prin actualizări stilistice și lingvistice minore, atunci nu putem avea o nouă ediție, ci doar o nouă versiune În acest sens, putem vorbi despre edițiile secolului al XVI-lea, al secolului al XVII-lea, în aceeași măsură în care vorbim despre edițiile din bulgară, novgorod, rusă occidentală etc Ar trebui, totuși, să presupunem că întregul text al ediției monumentului, în contrast cu ediția, este în întregime rodul muncii unui singur editor? Orice ediție a monumentului este rezultatul muncii colective - autorul, un număr de redactori succesivi și, în final, editorul acestuia din urmă Prin urmare, noua ediție nu este doar rezultatul muncii ultimului editor Cu toate acestea, cel mai recent editor introduce modificări în text care fac posibil să se vorbească despre o nouă ediție a textului vechi, și nu în întregime despre textul nou Un text complet nou este creat doar de o nouă lucrare pe aceeași temă Revizuirea este rezultatul unei anumite etape din istoria textului Deoarece fiecare etapă din istoria textului unei anumite lucrări apare sub influența unei activități conștiente a unei persoane, ediția reflectă această activitate conștientă și intenționată a unei persoane Modificările distincte ale textului care nu reflectă voința unei persoane, dar se formează ca urmare a neatenției scribului, a greșelilor acestuia, a pierderilor sau adăugărilor accidentale, modificări ale gusturilor etc , nu pot constitui noi ediții ale monument Pot exista, însă, situații în care un monument, fiind copiat

într-un anumit mediu, localitate, țară, într-un anumit secol etc , absoarbe treptat multe trăsături ale acestui mediu, localitate, țară, wok etc Inconștientul este a creat acumularea de modificări omogene de text În acest caz, apare o recenzie a monumentului, de exemplu: recenziile bulgară, sârbă, rusă, Novgorod, Pskov, Rostov, recenzie din secolul ^VII sau secolul al XVII-lea etc Lingviștii înțeleg adesea formularea unui monument ca origine a acestuia din punct de vedere al limbii: redactare sârbă, bulgară, rusă etc M O Skripil Probleme de studiu al poveștii rusești vechi p - Prima parte Capitolul III Concepte de bază ale istoriei textului Este mai bine, însă, pentru a nu crea confuzii de terminologie, în astfel de cazuri, să nu vorbim de "ediție", ci să folosim cuvântul "fragment" O ediție este unul sau altul tip de text care a apărut spontan, nu intenționat, ca urmare a copierii repetate a textului într-un anumit mediu, localitate, țară etc Ca urmare a unei astfel de copieri de text, reflectă inevitabil caracterul inerent trăsături ale scribilor Desigur, există astfel de tipuri de text când nu este ușor pentru un cercetător să decidă dacă are de-a face cu un editorial sau cu o retipărire Să presupunem că un text este rescris de mult timp într-un mediu democratic În acest text pătrund forme dialectale, forme de vorbire colocvială, apar simplificări stilistice etc Cercetatorul trebuie să decidă ce este mai tipic pentru acest tip de text - dacă eforturile conștiente ale scribilor de a "democratiza" textul sau erorile inconștiente, derapajele a limbii, simplificări asociate neînțelegerii textului anterior etc În funcție de ce anume conferă textului originalitatea, de ce anume îi este cel mai caracteristic, cercetătorul va defini acest tip de text ca o ediție sau ca un fragment Desigur, există cazuri controversate, dar aici cercetătorul trebuie să țină cont de faptul că orice terminologie, inclusiv terminologia textologică, este condiționată, iar problema trebuie rezolvată în funcție de ceea ce este mai important de subliniat, care latură a istoriei textul de prezentat În ordinea acestei convenționalități, remarcăm că modificările de ortografie și de limbă vorbesc pentru o ediție, în timp ce modificările stilistice vorbesc pentru o ediție stilistică, dar dacă există modificări de natură ideologică, atunci avem evident o nouă ediție, și nu o nouă ediție ediție Dacă textul unui grup de liste de monumente sunt aduse modificări inconștiente generale de către scribi, care, totuși, nu au un caracter specific pronunțat asociat cu o anumită zonă, mediu, timp, limbă etc , atunci cel mai bine este să vorbiți despre tipul de monument, despre grupul listelor sale sau despre felul editorial Termenii "tip" și "grup de liste" nu sunt bine definiți și, prin urmare, este mai ușor să le folosiți într-un sens convențional, dându-le una sau alta semnificație în funcție de situația specifică arhetip Liste editoriale separate poartă retușurile cărturarilor Nu există două liste identice necondiționat în text, inclusiv în interior Uneori, totuși, termenul "exod" este folosit într-un sens apropiat de termenul "vedere", adică un grup de liste care prezintă diferențe textuale comune față de un alt grup fără diferențe editoriale semnificative În acest sens, termenul "recenzie" este folosit, de exemplu, de către cercetătorii "Zadonshchina" (recenzia lui Undolsky, recapitulare sinodală) Arhetip editii Ediția lucrării include un grup de liste care sunt apropiate, dar nu identice ca text De aceea este imposibil să se publice o ediție a lucrării Puteți publica doar una dintre listele editoriale (de exemplu, "principal", "cel mai bun", etc) cu și fără discrepanțe, sau puteți publica o anumită reconstrucție a textului acelei liste editoriale principale, din care,

după cum noi presupunem că textele tuturor celorlalte au fost listate în această ediție Textul propus, din care provin toate celelalte texte ale listelor acestei ediții, este de obicei numit arhetipul ediției Arhetipul poate fi nu numai pentru listele oricărei ediții, ci și pentru orice grup înrudit de liste în general, sau chiar pentru toate listele unei lucrări date Putem vorbi despre arhetipul listelor unei lucrări, arhetipul listelor unei ediții și arhetipul unui singur grup de liste din această ediție Definiția cea mai concisă și simplă a ceea ce constituie un arhetip este dată de P Maas: "Numim arhetip textul care începe prima heteroglosie (separare) listelor " Lappo-Danilevsky A S Lappo-Danilevsky consideră arhetipul "originalul sau sursa principală care a influențat apariția altor membri derivați ai grupului, adică copii reproduse din acesta sau surse care conțin împrumuturi de la acesta etc " A S Lappo-Danilevsky scrie: "În general, putem spune că construirea unui grup de surse "înrudite" constă în primul rând în stabilirea uneia dintre ele care este recunoscută ca "arhetip", sursa originală sau principală care a influențat apariția a restului membrilor derivați ai grupului, adică reprodus din acesta - copii sau surse care conțin împrumuturi de la acesta etc ; în plus, o astfel de construcție trebuie să studieze relația în care sursele dependente se află între ele; în sfârşit, după clarificarea poziţiei pe care o ocupă fiecare dintre ei în grup, construcţia acesteia se completează sub forma unei diagrame care relevă clar relaţiile lor studiate Rezolvarea unor astfel de probleme se realizează cu ajutorul unei tehnici generale, care poate fi numită critica părților componente ale sursei: se urmărește să se afle dacă se poate vorbi despre autenticitatea sau neautenticitatea unei surse precum Întregul sau dacă judecățile de acest fel ar trebui făcute numai separat cu privire la fiecare dintre părțile care alcătuiesc compoziția sa în acest din urmă caz, ea încearcă să determine care dintre ele sunt autentice, care nu sunt autentice Critica părților componente ale sursei și face posibilă stabilirea arhetipului unui anumit grup P> de surse înrudite, pentru a afla tipul de dependență, care Voriage, bei der die erste Spaltung begann, nennen wir den Archetypus" IPauZAfaas textcritik Leipzig, S) A S Lappo-Danilevski Metodologia istoriei, partea Teoria cunoaşterii istorice SPb , S Prima parte Capitolul III Concepte de bază ale istoriei textului între membrii săi și facilitează construirea schemei sale Fără un "arhetip" sau sursă principală, este evident imposibil să se ofere o construcție completă a unui grup de surse interconectate O altă definiție a ceea ce ar trebui să se înțeleagă prin arhetip este dată de A Dan: "Un arhetip este cea mai veche dovadă a acelei tradiții în care textul autorului este fixat în forma care a ajuns până la noi Dacă există mai multe forme de tradiție, atunci evident că există și mai multe arhetipuri În general, toate aceste definiții vorbesc despre același lucru: un arhetip este textul din care au plecat restul textelor unei lucrări, o ediție a unei lucrări sau un grup de liste ale unei lucrări Majoritatea școlilor textologice și-au propus ca obiectiv restaurarea celor mai apropiate arhetipuri ale unei lucrări (grupe de liste și ediții), pentru a ascensi treptat de la aceste arhetipuri la restaurarea arhetipului general al operei și, pe baza acestui arhetip restaurat a lucrării, judecă textul autorului S-ar părea că conceptul este destul de clar Cu toate acestea, în practică, în munca criticilor textuali, conceptul de arhetip se dovedește a fi foarte complex și nu întotdeauna clar A Dan scrie: "În filologie nu există concept mai esențial decât conceptul de arhetip și nu există, poate, nici un concept mai confuz" Dacă arhetipul revizuirii este lista la care urcă

toate listele unei anumite revizuiri, aceasta nu înseamnă că arhetipul revizuirii este lista compilatorului revizuirii? Și arhetipul unei opere - nu este, la rândul său, textul operei al autorului? Se dovedește însă că arhetipul editorial și textul editorial nu sunt întotdeauna aceleași; la fel, arhetipul listelor lucrării care au ajuns până la noi și textul autorului nu coincid neapărat Într-adevăr, să ne imaginăm un astfel de caz Toate listele oricărei lucrări, cu excepția uneia, au fost distruse la mijlocul și a doua jumătate a secolului al XIII-lea ca urmare a invaziei tătaro-mongole Din lista care s-a păstrat atunci, dar nu a ajuns până la noi, au plecat toate celelalte liste care s-au păstrat Dacă, pe baza listelor supraviețuitoare, începem să refacem textul din care au provenit textele listelor supraviețuitoare, atunci, urmând calea cea mai corectă, vom reface textul care s-a păstrat accidental în secolul al XIII-lea lista, nu textul autorului Lista supraviețuitoare de la începutul secolului al XIII-lea ar putea reprezenta textul uneia dintre edițiile disponibile la începutul secolului al XIII-lea sau al unui grup special de liste Această situație cu liste nu face excepție А С Лаппо-Данилевский Методология истории, ч С - "Arhetipul este cel mai vechi martor al tradiției în care textul unui autor este consemnat în forma care a fost transmisă Dacă există mai multe forme ale tradiției, există evident mai multe arhetipuri" (A Dain Manuscrise Paris, P) Ibid Архетип S-ar putea întâmpla și așa: textul autorului a dat naștere la o singură listă, și a dispărut, aceea și aceea doar una, și acela a dispărut și el, și numai din această a treia (dar prima dintre cele supraviețuitoare) enumeră mai multe liste diferite a început imediat, de la care, crescând treptat ca număr, a început toată generația ulterioară de liste În acest caz, textul tuturor listelor care au ajuns până la noi se va întoarce și nu la textul autorului, ci doar la o listă a treia din cea a autorului și va purta caracteristicile acestei a treia liste În acest caz, restabilind textul din care au venit toate listele care au ajuns până la noi, restabilim nu textul autorului și nu textul editorialului, ci textul listei din care au toate celelalte vin și pe care o numim condiționat arhetipul listelor lucrării care au ajuns până la noi Acest arhetip poate sau nu să se potrivească cu textul autorului sau al editorului Concluzii și mai dezamăgitoare ne vor da un răspuns la întrebarea - dacă este necesar să ne asumăm existența în trecut a arhetipului lucrării sau a arhetipului redacției Într-adevăr, dacă ne imaginăm istoria textului așa cum și-au imaginat-o adepții școlii lui K Lachmann, adică că fiecare copist a copiat doar un text dintr-o listă, atunci ascensiunea la un arhetip comun este necesară, dar scribul ar putea combina două sau mai multe texte, ar putea avea două sau mai multe liste în fața ochilor În acest caz, arhetipul comun va fi absent A S Lappo-Danilevsky se îndoia că restaurarea arhetipului este practic posibilă în toate cazurile, dar nu se îndoia că arhetipul unei lucrări, ediții, grup de liste există întotdeauna A S Lappo-Danilevsky scrie: "Este de la sine înțeles că restaurarea arhetipului nu este întotdeauna posibilă: este greu de fezabil, de exemplu, dacă împrumuturile de la acesta sunt revizuite semnificativ sau prea nesemnificative pentru a fi lăsate să judece originalul după ele, sau dacă aluziile la ea s-au păstrat doar în imitații mai mult sau mai puțin libere ale acesteia etc În astfel de cazuri, trebuie să ne mulțumim cu un presupus, dar necunoscut arhetip, căruia ar trebui construite surse care depind de el "I Teoria arhetipului și încrederea în existența lui (presupusă sau reală) se bazează la A S Lappo-Danilevsky, desigur, pe ideile venite de la K Lachman În listele lui A S Lappo-Danilevsky vi-Dit sunt doar

"copii" care provin dintr-un original ; pentru A S Lappo-Danilevsky, toate modificările de text din aceste copii sunt doar "greșeli", iar gruparea de ♦ copii" este efectuată de el conform sistemului de numărare a erorilor "obișnuite" pentru mai multe "copii" , în timp ce arhetipul în sine este restaurat prin "curățarea" textului de erori și corecții A S Lappo-Danilevski Metodologia istoriei S Ibid S Ibid S Ibid S Prima parte Capitolul III Concepte de bază ale istoriei textului S-a presupus în general că tradiția medievală a clasicului grecesc este derivată dintr-un arhetip, în mare parte de origine bizantină sau alexandrină Descoperirile în masă ale textelor în papirus ale operelor clasice au respins aceste idei ale criticilor textuali J Pasquali, în marea sa lucrare de critică textuală, este foarte sceptic cu privire la teoria arhetipurilor în general (capitolul al doilea al lucrării sale este consacrat în mod special acestei probleme: "A existat întotdeauna arhetipul?" - "Ci fu sempre un arhetip?") Protograf În practică, conceptul de arhetip este complet inaplicabil în istoria scrierii cronicilor, unde bolțile intră în relații complexe între ele, se intersectează, sunt verificate unul câte unul și se contopesc necontenit A A Șahmatov nu a folosit niciodată conceptul de arhetip, la fel ca urmașul său M D Priselkov A A Shakhmatov și M D Priselkov au folosit conceptul de protograf Acest concept este diferit de un arhetip Prin protograf se înțelege originalul cel mai apropiat dintre una sau mai multe liste din text Un protograf este un predecesor textual foarte apropiat al unei liste sau al unui grup de liste existente Relația listei cu protograful nu este neapărat aceeași cu relația dintre copie și original Între listă și protograful acesteia pot exista liste intermediare, dar numai cu condiția ca lista să nu fi supus protograful său la prelucrare sau cel puțin la o modificare parțială Arhetipul poate sta destul de departe de listele sale din text, în timp ce protograful este aproape în text de listă Arhetipul și protograful pot coincide, dar dacă arhetipul este conturat în punctul de convergență al liniilor ascendente de rudenie, atunci lista urcă de obicei la protograf în linie dreaptă Această diferență terminologică este foarte importantă, deoarece se poate argumenta dacă arhetipul anumitor liste supraviețuitoare a existat deloc, dar nu protograful sau protografele lor, cu excepția cazului în care avem în față textul autorului însuși Originea anumitor texte care au ajuns până la noi poate fi multiplă Textul poate fi o compilație din două sau mai multe texte de ediții, poate experimenta influența altor monumente etc , și atunci este imposibil să vorbim despre un arhetip Existenţă Despre sensul textelor de papirus ale operelor clasice, vezi: Cap H Oldjather Textele literare grecești din Egiptul greco-roman Un studiu în istoria civilizației - Universitatea din Wisconsin Studii în științe sociale și istorie, Madison, , nr - Cf de asemenea asupra criticii textelor papirus: N S Youtie Critica textuală a papirusului documentar Prolegomene - Universitatea din Londra Institutul de Studii Clasice Buletin Supliment, nr , G Pasquali Storia della tradizione e critica del testo Firenze, Textul autorului protografi în toate cazurile este dincolo de orice îndoială; când un scrib a copiat simultan textul a două sau mai multe liste, toate aceste liste originale anterioare ar trebui să fie numite protografi În practică, conceptele de arhetip și protograf sunt adesea confundate în munca criticilor textuali Folosind lucrările cercetătorilor textuali, de obicei trebuie să restabilim de fiecare dată modul în care un anumit cercetător înțelege termenii "arhetip" și "protograf", ce diferență pune în aceste concepte, cum își imaginează istoria textului unei lucrări în legătură cu aceasta Textul autorului

Ce se înțelege prin textul autorului? În această chestiune, situația este, de asemenea, foarte complicată Putem spune că originalul este un manuscris scris de autor însuși și că textul autorului este textul autorului? Dar ultima definiție este o simplă tautologie Chiar și pentru vremurile moderne, cu ideile sale ridicate despre dreptul de autor și conceptul cristalizat al autorului, nu totul este clar aici Paradisul pierdut și regăsit al lui Milton avea un original? - întreabă A Dan, - la urma urmei, Milton era orb L Romanele lui O Balzac au fost reelaborate la nesfârșit de autor Care manuscris este considerat original? Tatăl Dumas a fost ajutat în scrierea romanelor sale de numeroși asistenți L Tolstoi a lucrat ca corector A Franța a funcționat exact în același mod A Frans, de altfel, rescriea uneori texte care fuseseră deja tipărite Dacă presupunem că textul autorului este un text aprobat de autor, atunci o astfel de definiție va complica și mai mult lucrurile - mai ales pentru Evul Mediu După cum notează J Pasquali, textul autorului monumentului nu ar putea exista deloc, sau ar putea exista mai multe dintre aceste texte ale autorului J S Lurie a stabilit, de exemplu, că "Iluminatorul" lui Iosif Volotsky a ajuns până la noi în două ediții diferite de autor Principiul autorului în literatura rusă veche este mai puțin pronunțat decât în literatura modernă În loc de un singur autor, deseori ne prezintă un autor "colectiv" Așadar, de exemplu, a fost în scrierea cronicilor, unde fiecare cronicar a folosit lucrările predecesorilor săi, modificându-și uneori textul foarte puțin, dar schimbând foarte mult compoziția și ideea lucrării prin combinarea știrilor anterioare ale cronicii Cronicile și cronografiile puteau fi întocmite simultan de mai mulți "autori" și în același timp pe baza unor texte preexistente În aceste cazuri, pentru a vorbi despre "textul autorului" al cronicii ca fiind textul autorului "Adevărului rus" sau, în unele cazuri, despre "textul autorului" al vieților, A Dain Les manuscrise p În H A Kazakov, Ya S Lurie Mișcări eretice antifeudale în Rus' din secolele IV - începutul secolului al XVI-lea M ; L , S - Prima parte Capitolul III Concepte de bază ale istoriei textului Ricks, material narativ etc , este pur și simplu imposibil În literatura rusă veche, principiul colectiv în crearea operelor literare individuale era extrem de puternic Redactorii și scriitorii ulterioare au acționat adesea ca coautori, iar studentul textului trebuie să ia în considerare în primul rând acest lucru Abia după ce cercetătorul verifică toate modificările din text și stabilește că acestea au adus lucrări noi lucruri creative, poate vorbi condiționat despre autorul unuia dintre textele pe care le-a restaurat Multă vreme, pentru criticii textuali, restaurarea textului autorului a fost singurul scop al studiilor lor Acest scop, în special, a fost urmărit de sistemul textual al lui K Lachmann, precum și de toate modificările acestuia Acest lucru a reflectat parțial ideea autorului noului timp În ceea ce privește literatura Evului Mediu, se poate spune cu încredere că personalității autorului nu trebuie să i se acorde mai mult spațiu în studiile textuale decât a ocupat în opera literară de atunci Dacă vorbim de lucrări "de autor" atât de pronunțate precum "Instrucțiunea" lui Vladimir Monomakh sau scrierile lui Andrei Kurbsky, căutarea textului autorului este destul de potrivită și ar trebui să i se acorde atenția principală Dar atunci când sunt studiate lucrări colective, nu este deloc necesar să ignorăm etapele cronologic ulterioare din istoria textului lucrării pe singurul motiv că acestea au întârziere Scopul principal al unui critic textual ar trebui să fie stabilirea istoriei textului unei opere Ce etape ale dezvoltării textului vor trebui restaurate și publicate - acest lucru ar trebui să

fie arătat de orice studiu textual și istorico-literar al operei Poate că vor fi alături de "autorul", alături de etapele cele mai vechi și de mai târziu Intenția și voința autorului Am avut în vedere mai sus elementele mișcării textului, corelându-le constant cu conținutul textului Istoria unui text nu este istoria schimbărilor sale externe, accidentale Principalul lucru pe care textologia ar trebui să țină cont este de intențiile și intențiile creatorilor textului (prin creatorii textului mă refer la toți cei care creează textul, nu numai autorii acestuia, ci și editorii - compilatori ai textului editii) Aceste planuri și intenții trebuie explicate în cele din urmă prin istoria literaturii și istoria întregii societăți, dar la o anumită etapă tocmai dezvăluirea acestor planuri este sarcina centrală și cea mai dificilă a criticii textuale Ideea este întruchipată în lucrare Dar ideea nu există într-o formă finită și complet terminată nici înainte de scrierea lucrării Se schimbă pe măsură ce este întruchipat în text Acest lucru este evidențiat prin schițe și corecturi de către autor Ideea, așa cum este realizată, începe Intenția și voința autorului pentru a avea un efect invers asupra autorului, îl introduce în logica sa internă Autorul, în procesul de implementare a ideii sale, începe să-i vadă deficiențele și avantajele Procesul de realizare a ideii este procesul de îmbunătățire și creștere a ideii Dar chiar și după ce lucrarea a fost tipărită (în acest caz, vorbesc despre lucrări din noul timp), autorul poate continua să lucreze la ea, să o pregătească pentru noi ediții Uneori, ultimele capitole ale unei lucrări mari terminate îl contrazic pe primul în anumite privințe Aceste contradicții se nasc în procesul de lucru și, uneori, în procesul de reelaborare a unei lucrări deja terminate, când procesul de creație intensivă s-a încheiat și autorul a uitat multe detalii ale operei sale și nu își imaginează ideea la fel de clar ca înainte În aceste cazuri, pot apărea nu numai inconsecvențe interne individuale, ci și consistența limbajului și a stilului pot fi încălcate Ideea se dezvoltă - în consecință, direcția și voința autorului se schimbă Este necesar să se studieze schimbările și dezvoltarea ideii și modificările corespunzătoare în voința autorului Voința autorului nu este statică, ci dinamică Poate fi sau nu completat de autor Autorul de foarte multe ori nu are timp sau nu vrea să-și ducă la bun sfârșit planul Textul rămâne neterminat În plus, poate lucra din greu la munca sa după ce aceasta a fost publicată În unele cazuri, el poate declara în scris sau oral finalizarea completă a lucrării sale într-un anumit manuscris sau ediție Modificările în voința autorului pot fi creative și necreative: autorul poate face modificări care înrăutățesc clar textul, din cauza fricii de cenzură, a cerințelor administrației (vezi mai sus, pp -), a condițiilor tehnice ale editura, cedând criticilor, sfaturilor competente și incompetente din partea prietenilor etc În timp, odată cu schimbarea convingerilor artistice și ideologice ale autorului, acesta din urmă își poate pierde interesul pentru propria sa operă, iar el îi poate încredința corectarea, corectarea etc În consecință, voința autorului se manifestă cu un grad mai mare sau mai mic de intensitate Autorul poate declara în mod direct întruchiparea finală a intenției sale într-un anumit text, dar nu poate, putem doar ghici despre voința sa, presupunând că aceasta este întruchipată în ultimul text de viață al operei Avem, de asemenea, numeroase cazuri de nemulțumire a autorului față de opera sa - rareori nemulțumire completă și, în majoritatea cazurilor, parțială (ca urmare a schimbărilor viziunii asupra lumii, intereselor, gusturilor artistice, apariției de noi abilități de lucru și de noi idei creative etc) Se știe că T Tasso a vrut să distrugă tot ce a scris mai devreme

cu noua sa lucrare În unele cazuri, autorul nu a găsit timp să lucreze suficient de mult la lucrare Lucrarea rămâne adesea neterminată *sau cu text corectat neglijent În astfel de cazuri, este deosebit de dificil să vorbim despre manifestarea voinței autorului într-un anumit text Prima parte Capitolul III Concepte de bază ale istoriei textului Ar trebui să fii deosebit de atent în cazul autorizării autorului pentru publicarea unuia sau altuia text deja finalizat Se știe că "Werther" a fost publicat în mod repetat și neglijent în timpul vieții lui Goethe, dar fără control din partea lui Apoi Goethe a ales una dintre cele mai eronate ediții pentru textul principal Când i s-a subliniat acest lucru, a fost de acord cu aceasta și a refuzat această publicare Voința autorului, precum și intenția operei, sunt fenomene extrem de complexe și instabile, și până acum aproape neexplorate în însăși esența lor În orice caz, un textolog ar trebui să abordeze problema voinței autorului nu ca avocat și să nu ia în considerare "ultima voință" din punct de vedere juridic Este imposibil în munca pe textele autorului unei opere să se limiteze la identificarea formală a ultimei voințe creatoare a autorului Intenția și voința autorului în întruchiparea acestei intenții trebuie studiate în cel mai detaliu mod de către criticul textual în toată complexitatea lor și în relația lor schimbătoare cu textele Desigur, acest lucru se aplică și intențiilor și voinței editorilor de lucrări medievale și antice Un critic textual, care studiază istoria intenției unei opere și istoria voinței autorului, nu poate fi doar un registrator impasibil El trebuie să le evalueze din punct de vedere artistic și ideologic Capitolul IV STUDIU DE TEXT Într-o singură listă Definiția unui monument Textul lucrărilor antice rusești este instabil În tradiția scrisă a unui anumit monument, numele, începutul, sfârșitul, designul stilistic și orientarea ideologică se pot schimba Monumentul poate trece de la un gen la altul; poate fi inclus în compilație; pierde-ți sfârșitul sau începutul; dobândește un alt sfârșit și un alt început; se poate sparge în episoade și continuă să trăiască în câteva lucrări noi formate etc Cea mai instabilă parte a unei lucrări din Rusia veche este titlul ei Făcând parte dintr-una sau alta colecție (în special o colecție de conținut stabil: prolog, four-meenay, Izmaragd etc), o lucrare poate primi un titlu "tipic" pentru această colecție Denumirea se poate schimba și din motive de transfer mai bun al conținutului monumentului Schimbările de nume sunt deosebit de frecvente atunci când se creează o nouă ediție a unei lucrări De aceea, pe lângă denumirile monumentului, care se află în manuscrise, monumentului i se dă și denumirea științifică sub care este cunoscut În acest capitol avem în vedere întrebările care apar la studierea unui text dintr-o singură listă, dar sunt importante și atunci când se lucrează la mai multe sau mai multe, iar în capitolul următor, cele care sunt necesare doar pentru studierea textului din mai multe sau mai multe liste Prima parte Capitolul IV Explorarea textului într-o singură listă în literatura de cercetare În descrierile științifice ale manuscriselor, se obișnuiește să se menționeze primul și ultimul rând ale textului împreună cu numele științific și titlul în listă Dar sunt și instabile De aceea, definirea unui monument este una dintre cele mai importante și uneori dificile sarcini ale unui critic textual care se ocupă de literatura antică rusă Voi da diferite nume și începuturi în ediții separate ale Vieții lui Alexandru Nevski: "La noiembrie, Marele Duce Alexandru Iaroslavici a odihnit în vara anului Să spunem curajul și viața lui Despre Domnul Isus Hristos, fiul lui Dumnezeu, iar limba este subțire, păcătoasă și nevrednică, încep să scriu viața marelui duce Alexander Yaroslavich,

nepotul lui Vsevolodzha "(ediția originală); "La noiembrie, Adormirea Marelui Duce de Novgorod Alexandru Iaroslavici în memoria Sfântului Apostol Filip Dumnezeu să binecuvânteze tată Despre Marele nostru Voievod, și să fim deștepți, și despre cei puternici și curajoși, țarul omonim Alexandru cel Mare "(ediția a doua); "Un cuvânt de laudă către fericitul Mare Duce Alexandru, numit și Nevski, noului făcător de minuni, în el se spune și despre minunile sale Binecuvântează tată Domnul bun și filantropic își va arăta destul de mult bunătatea față de păcătoși "(ediția Marii capele-slujitori Makarievsky); "Luna Noembri în ziua a -a Viața și viața și povestea curajului și a miracolelor, șters pe scurt, a sfântului Mare Duce Alexandru Iaroslavici Nevski, noul făcător de minuni Dumnezeu să binecuvânteze tată Ce râu sau ce voi exclama despre vitejie și curaj și luptă în rugăciuni "(Ediția lui Vasily-Varlaam); "Luna noiembrie în a -a zi Viața și faptele fericitului Mare Duce Alexandru, care este numit și Nevski, noul făcător de minuni, în ea este și despre minunile sale dintr-o parte a mărturisirii Binecuvântează tată Este ca și cum în soarele vizibil sensibil, sitsa și viețile sfinților, lumina este esența și iluminarea în trăirile spirituale " (editat de Iona Dumin) Culegerea de predici a lui Lazăr Baranovici de la sfârșitul secolului al XVII-lea este cunoscută cu același nume "Sabia spirituală" și o carte de scrieri polemice și teologice a unui anume Fedoseyevit, întocmit în Diverse lucrări sunt intitulate: "Convorbire în Regatul morților" (de exemplu: în secolul al XVIII-lea, o conversație între Potemkin și Ecaterina a II-a, iar la începutul secolului al XIX-lea, o satira asupra contelui Hvostov) Foarte des, un monument începe cu un citat din Scriptură În acest sens, mai multe lucrări diferite pot avea același citat la început Așa că, de exemplu, cu cuvintele "Binecuvântat să fie Domnul Dumnezeul lui Israel", începe o reelaborare târzie a celebrei "Predici despre lege și har" de către Mitropolitul Ilarion! și "Viața Sf Eufrosina" (sub mai) Multe vieți și cuvinte de laudă încep cu cuvintele Vezi: N K Nikolsky Materiale pentru lista bazată pe timp a scriitorilor ruși din secolele X-XI SPb , S , ? Ceremonial din secolul al XVI-lea GPB, OLDP, F CLXXXV L Definiția unui monument mi "Păstrează bine taina împăratului" sau "Amintirea celor drepți cu laude" și așa mai departe Voi vorbi" și mai mult alții * În practica textuală, există adesea cazuri în care două lucrări diferite au fost recunoscute ca un monument și invers: când un manuscris al aceleiași lucrări, împărțit accidental în două, a fost recunoscut ca două monumente Un exemplu de conexiune incorectă la publicarea a două lucrări într-una este publicarea Cronicii a patra din Novgorod în volumul IV al Colecției complete de cronici rusești în Cronica a patra din Novgorod a fost tipărită aici conform listei Stroevsky cu opțiuni pentru Academic , Sinodal, Frolovsky, Tolstovsky și, în plus, conform unei liste speciale - începutul cronografic al secolului al XVI-lea (GIM, Sinod Nr) Lista cronografică este o cronică specială Alte liste ale aceleiași cronici sunt listele GPB, col Pogod , nr , a și lista BAN Această cronică se bazează pe a doua ediție a cronicii a patra din Novgorod și pe alte câteva cronici Implicarea Listei cronografice în publicarea Cronicii a patra din Novgorod i-a forțat pe editori să-și dea textul în fragmente separate (- , -) A A Șahmatov a scos în evidență Cronograful "Cuvântul lui Nifont către credincioși" în "Izmaragda", "Viața Mariei Egiptului" de Patriarhul Sofronie, "Viața lui Vasile cel Nou", scris de Grigore Mnich, "Cuvântul de laudă lui Serghie din Radonezh", compilat de Epiphanius, "Viața lui Efraim din Novatorzhsky", "a -a minune a Icoanei Tolga a Maicii Domnului despre un om pe nume Ioan", ♦ Povestea

diaconului Teodor despre Habacuc, Lazăr și Epifanie", "Proskenitar" de Arseni Sukhanov "Un elogiu către Alexandru Svirsky", "Un cuvânt de laudă de la Ioan Damaschinul despre Adormirea Maicii Domnului", "Un elogiu către Varlaam Khutynsky", laudări către Procopius și Ioan, făcătorii de minuni Ustyug etc Cu un asemenea început sunt cunoscute "Povestea lui Boris și Gleb" și articolul despre transferul moaștelor prințului Teodor și copiilor săi David și Konstantin (GPB, OLDP, F , fol v) "Cuvânt de laudă pentru Ocrotirea Maicii Domnului", cuvântul lui Tarasius arh Constantino-Polski "despre Preasfânta Maica Domnului a fost adusă mereu la biserică" "Viața lui Alexandru Nevski" în ediția presbiterului din Pskov Vasily, una dintre edițiile "Viața lui Mihail Cernigovski și a boierului său Fiodor", "Canonul Sevolod din Pskov", compilat de Nikodim, "Viața lui Mihail Klopsky", editat de Vasily Tuchkov și alții Prima parte Capitolul IV Explorarea textului într-o singură listă lista fizică și cei apropiați ei într-o cronică specială, numind-o călcâiul Novgorod' Dificultăți apar nu numai cu definirea lucrării, ci chiar și cu definirea manuscrisului Două părți ale unei lucrări ar trebui considerate ca un singur manuscris sau ambele părți ar trebui considerate manuscrise diferite? Care este factorul decisiv în acest sens? Din acest punct de vedere, este de interes lucrarea lui O A Yakovleva "Despre istoria cronicilor din Pskov" Această lucrare este despre două manuscrise din Pskov ale conținutului istoric al Bibliotecii Arhivei Afacerilor Externe / și / ( ) Ambele manuscrise au fost considerate de către editorii Cronicilor din Pskov ca fiind manuscrise separate OA Yakovleva demonstrează că ambele manuscrise au fost cândva un manuscris care a aparținut cândva lui VN Sobakin H M Karamzin a folosit acest manuscris ca unul singur, apoi cineva (se pare, M P Pogodin, care a publicat a doua parte a manuscrisului în) l-a tăiat de-a lungul cotorului în două părți Ambele părți au primit cifruri independente și noi legături și mai târziu au început să fie considerate manuscrise independente Acest tip de împărțire a manuscriselor este foarte comună Ele au fost făcute de către vechii cărturari ruși pentru comoditatea corespondenței simultane de către mai mulți scribi, au fost făcute de editori pentru comoditatea publicării și, mai ales, de colecționari (în special, Sulukadziev) pentru a crește numărul colecției lor sau pentru o mai bună vânzare De asemenea, se întâmplă ca foile rupte dintr-un manuscris să primească un cod separat și să fie stocate separat ca manuscris independent Pentru bibliotecari, fiecare astfel de parte a unui singur manuscris va fi considerată un manuscris independent, dar textologul este obligat să le combine în cercetarea sa, reconstruind mental manuscrisul Alt exemplu Copia Balzer a Primei Cronici a Sofia este formată din două manuscrise În prima, povestea cronică este adusă până în , apoi continuă cu povestea din despre cucerirea Novgorodului și completările făcute cu diferite caligrafii Al doilea manuscris este un caiet suplimentar, legat de primul, care conține o relatare analistică a evenimentelor din - Dar acest caiet suplimentar din lista Balser și-a pierdut finalul Este remarcabil că lista Goryushkinsky este o copie de la Balzerovsky, dar făcută înapoi când caietul suplimentar al listei Balzersky nu a fost pierdut ' Vezi: A A Şahmatov Revizuire a codurilor cronice rusești din secolele XIV-XVII M ; L , S urm - Observații despre Cronica a cincea din Novgorod sunt, de asemenea, disponibile în lucrarea lui A A Shakhmatov "Coduri ale cronicilor întregi rusești din secolele XIV și XVI" și în "Recenzia sa" asupra lucrării lui S K Shambinago (Raport despre premiul XII al Mitropolitului Macarius în SPb , S şi), precum şi în prefaţa problemei din partea a II-a a volumului IV al colecției

complete de cronici rusești A N Nasonov a studiat o serie de copii ale cronicii de la Novgorod împreună cu cea de la Pskov (Cronicile Pskov, numărul M ; L , S XLVII și urm) Note ale Institutului de Cercetări din cadrul Consiliului de Miniștri al ASSR Mordovian, Nr Istorie și arheologie Saransk, Citirea și stabilirea textului la încă sfârșitul lui Prin urmare, textul continuă dincolo de - până în inclusiv Uneori se poate stabili ce este un text - un monument sau două - doar cu ajutorul unui studiu atent și minuțios al textului unui întreg grup de lucrări Deci, N A Kazakova, explorând istoria textului lucrărilor care au ajuns până la noi, cel mai mare publicist al secolului al XVI-lea Vassiana Patrikeeva, a stabilit, așa cum am menționat deja mai sus (p -), că unele dintre lucrările sale, care erau considerate două monumente diferite, reprezintă de fapt o operă, iar cealaltă a apărut dintr-o combinație aleatorie a două lucrări diferite și on nu este cu adevărat un produs al ' Citirea și stabilirea textului Să ne concentrăm în primul rând asupra chestiunii lecturii textului (în capitolele următoare ne vom opri în detaliu asupra momentelor individuale de stabilire a istoriei sale, iar în secțiunea privind publicarea textului despre problema transmiterii lui la tipărire) "Lectura textului" nu trebuie în niciun caz confundată cu "transmiterea" lui în presă Transmiterea textului este făcută în egală măsură de scribul antic în manuscris și de compozitorul modern în compoziție Se poate realiza prin telegraf, telefon, magnetofon, diverse sisteme de semnalizare etc Când vorbim despre transmiterea unui text de către un textolog modern, ne referim la pregătirea unui text pentru transmitere prin intermediul unui set tipografic modern Citirea textului, receptarea din manuscris este o sarcină specială Textologul fixează textul citit - până acum doar pentru el însuși, dar nu și pentru a-l transfera prin tipărire tipografică Acest proces de citire a textului și de fixare a acestuia de către criticul textual poate fi numit stabilirea textului La etapa preliminară a lucrării textologului se stabilește doar textul listei Stabilirea textului ediției, lucrarea, dacă poate fi produsă, se face numai după un studiu complet al istoriei textului listelor (adică studiul originii istorice a textului coborât) la noi în liste reale) Citirea textului listei este imposibilă fără cunoașterea a două discipline speciale: istoria limbii acelei epoci sau a acelor epoci cărora le aparțin textul listei și textul lucrării în sine și paleografia Dacă cunoașterea ultimei Discipline este într-o anumită măsură recunoscută de toți criticii textuali, atunci o cunoaștere aprofundată a limbajului epocii este practic adesea absentă de la criticii textuali și generează un număr foarte mare de erori în citirea și stabilirea textului în editii moderne A Kazakova Vassian Patrikeyev și scrierile sale M ; L , Să facem o rezervare din timp: reproducerile în facsimil nu au ca scop transmiterea textului, ci reproducerea manuscrisului împreună cu textul conținut în acesta Prima parte Capitolul IV Explorarea textului într-o singură listă Paleografia și istoria limbajului nu sunt subiectele acestei cărți Să ne oprim doar asupra problemelor special textologice legate de lectura și stabilirea textului Să presupunem că textul a fost citit paleografic es cu k și, adică, toate literele au fost clarificate, semnificația semnelor și literelor proeminente, de asemenea, trebuie să citiți textul și textual, adică să înțelegeți acest text Puteți citi paleografic cuvântul "smerd", dar nu îl înțelegeți Lectura corectă a textului este înțelegerea corectă a acestuia Chiar dacă în text există erori evidente, trebuie să înțelegem originea acestor erori, să le putem înțelege ca erori Să presupunem că scribul a scris prostii Trebuie să

încercăm să aflăm ce caracter are această prostie S-a întâmplat pentru că scribul nu a putut să-și înțeleagă originalul și, în disperare, a scris scrisorile pe care credea că le vede, sau eroarea s-a produs împotriva voinței sale, din cauza unei sărituri mecanice etc Prima sarcină cu care se confruntă un textolog care citește un text este să descompună textul în cuvinte și să-l înțeleagă sintactic, pentru a-i aduce claritate lingvistică În manuscrisele rusești înainte de secolul al XVIII-lea și parțial după, nu a existat o defalcare modernă în cuvinte Cuvintele au fost scrise fie complet pe o linie, fie parțial În acest din urmă caz, cel mai adesea prepozițiile se alătură cuvântului următor Voi da exemple de împărțire incorectă în cuvinte A N Olenin în "Scurtul discurs despre publicarea culegerii complete de scriitori" oferă următoarele exemple de împărțire incorectă în cuvinte indicate de celebrul arheograf de la începutul secolului al XIX-lea Ermolaev: "În Cronica din Novgorod, publicată în partea a -a a continuării Vivliofiei antice rusești, la p tipărit: "În vară -^ fiul de toată gloria lui Breceslavl, Polotsk pentru orașul Ianov, s-a ridicat " Nimic altceva nu poate fi înțeles din aceste cuvinte, cu excepția faptului că Vseslav a luat armele pentru orașul Yanov - Din alte cronici se știe că în acest an Vseslav a ocupat Novgorod sau, după cuvintele cronicarului din Novgorod "Zai Novgorod", conform celui actual, "a ocupat Novgorod cu armata sa" și, în cele din urmă: Partea a cronicarului antic la p Al -lea în acuzația de către novgorodieni a Marelui Duce Iaroslav Iaroslavovici în loc de următoarele cuvinte: "Ne-ați luat Volhovul și alte ape prin scurgeri de captare (adică, de rață) Ne-ați luat câmpul de prinzătorii Zaech" este tipărit: "ai luat de la noi Volhovul și alte ape, Scurgeri și Milovtsy ai luat de la noi câmpul lui Zayech și Milovtsy "Așa, într-un mod simplu, prinzătorii sau vânătorii, exersând în prinderea rațelor și iepurilor de câmp, s-au schimbat brusc, cu ajutorul unui aranjament necugetat în cuvinte, în niște tracturi fără precedent! Deci, ca și în articolul precedent, un oraș fără precedent Yanov apare dintr-o dată dintr-un aranjament similar! A N Olenin O scurtă discuție despre publicarea Colecției complete de scriitori - Fiul Patriei, , partea a XII-a, Nr S - ; Antologie de arheografie Ed Profesorul G D Kostomarov M , S Citirea și stabilirea textului Un exemplu similar de împărțire incorectă a textului în cuvinte este dat de П M Stroev în prefața la Sophia Times: "În cronica rusă, conform listei Nikon (partea a VII-a, p), în loc de "și Nagaii ar rătăci la Astorohani" se tipări: "și Nagaii a taurului Storakhani cutreierat " În ediția Faptelor Romei, este tipărit "De dragul vostru" în loc de "pentru voi înșivă zheglare" (adică marinari) Exemple de împărțire incorectă în cuvinte pot fi, de asemenea, adunate din edițiile moderne Deci, în ediția textului Listei Schitului de la sfârșitul secolului al XVIII-lea în volumul XXV al "Colecției complete de cronici rusești" se tipărește: " și nu ne vom da drumul de la prinții luminii care există sub mâna noastră, fără blasfemie sau vinovăție" Acest text este lipsit de sens Între timp, în manuscrisul secolului al XVIII-lea este împărțit destul de corect: "no man's blaz-well or vina" Împărțirea în cuvinte este uneori foarte dificilă și fundamental importantă Deci, de exemplu, în "Povestea anilor trecuti" de sub se spune că varangii au primit tribut de peste mări de la Chud, Slovenian, Meri, Vesi și Krivichi Apoi vine următorul text: "Și kozars imakh în pajiști, și în nord, și în Vyatichi, imakh în alb și în vântul din fum " Deși în ediția Povestea anilor trecuti (serie "Monumente literare",) am împărțit textul "pe alb și linie", care înseamnă "prin o monedă de argint și piele de veveriță", dar poți împărți textul ca aceasta: "prin linie albă"

Aceasta din urmă va însemna "pe o veveriță albă", adică "pe pielea unei ierni, veveriță albă" În favoarea ultimei lecturi, va vorbi și următorul pasaj din Povestea campaniei lui Igor: Polovtsy a luat "tribut de către alb de la curte" Nu se spune nimic despre moneda de argint în Povestea campaniei lui Igor, deși evenimentele au loc trei secole mai târziu, când economia țărănească s-a dezvoltat, fără îndoială Expresia "șir alb" trebuie înțeleasă în legătură cu următoarele Blana unei veverițe (în rusă veche "veveritsy") este apreciată doar iarna, ca fiind cea mai durabilă Blana de veveriță de iarnă - "albă", gri Relativ timpuriu în limba rusă, definiția-adjectivul "alb" a înlocuit substantivul "veveritsa" și a adoptat el însuși sufixul substantivului - "veveriță" În confirmarea lecturii "liniei albe" se poate cita, pe lângă "Povestea campaniei lui Igor", următorul pasaj din Cronica Laurențiană de sub : "kunami și in"; în Cronica Ipatiev, acest loc este înțeles astfel: "kunami și ambulanță" (adică blănuri), ceea ce indică faptul că în vechiul Rus cuvântul "bel" era uneori înțeles ca blană (veveriță, desigur) Cu toate acestea, B D Grekov consideră că acest loc ar trebui citit "în conformitate cu alb și alb" El citează următorul material pentru a-și fundamenta punctul de vedere: "În Cronica Ipatiev, sub : "Danilo al ambasadorului Kosnyatin pentru a colecta tribut pentru ei (Iatvingieni), în timp ce Kosnyatin călărea, prinzând tribut asupra lor: cooni negri și argint alb și departe Carte de lectură despre arheografie S "Actele romane SPb , ed OLDP, - S PSRL, vol XXV M ; L , S (din păcate, în prefața la aceea Zano, care a pregătit exact textul Listei Schitului pentru publicare) Prima parte Capitolul IV Explorarea textului într-o singură listă către el "" ' În funcție de împărțirea acestor cuvinte, merită mult să înțelegem economia monetară a Rusiei în secolul al X-lea Cunoscută este disputa fundamentală și foarte importantă care a apărut în legătură cu modul de a citi în listele Russkaya Pravda la articolul : "iobag puturos" sau "iobag puturos" În funcție de cutare sau cutare lectură, ideile despre statutul social al smerds s-au schimbat semnificativ Ambiguitățile legate de împărțirea textului în cuvinte au fost create nu numai de cercetătorii moderni (deși trebuie să se admită autocritic că cercetătorii greșesc mai des decât copiștii antici ai manuscriselor) În "Povestea anilor trecuti" de sub , se citește următorul text: "Și Yakun a venit de la varangi și Yakun era un lep, iar aurul lui a fost consumat iar Yakun a fugit de cel de aur" Yakun - liderul detașamentului Varangian - Gakon El este menționat nu numai în Povestea anilor trecuti, ci și în Saga Eymund, care vorbește despre varangii din Rus', și în Peșterile Patericon din Kiev În acesta din urmă, se vorbește clar despre el pe baza Povestea anilor trecuti: "Fii în țară, prințul Varangian Afrikan, tărâțe Yakun Slepago, chiar fugind de Luda de aur, luptă cu un regiment de-a lungul lui Yaroslav cu feroce Mstislav " Numele lui Yakun "orb" în Patericon Kiev-Pechersk este o neînțelegere clară Cuvântul "slep" provine de la "slep": Yakun era îmbrăcat într-o ludă de aur și era frumos în ea ("lep") Mențiunea că Yakun era chipeș și îmbrăcat într-o cutie de aur este nevoie de cronicar pentru a râde de Yakun, care și-a lăsat această parte cea mai remarcabilă a hainelor în timp ce fugea de pe câmpul de luptă Cu toate acestea, ar fi complet greșit, la saturarea textului Patericonului Kiev-Pechersk, să corectăm această eroare, care a rezultat din împărțirea incorectă în cuvinte de către compilatorul antic al Patericonului Kiev-Pechersk a articolului analistic din " The Povestea anilor trecuti" De ce nu poate fi corectată această eroare? Pentru că în "Patericonul Kiev-Pechersk" a fost înțeles, a devenit un fapt de

înțelegere de către compilator al evenimentelor din , a devenit un fenomen al textului B D Grekov Rusia Kievană M ; L , S - A se vedea și lucrarea lui V Tru-tovsky "Veksha, Veveritsa, Bela" (Proceedings of the Etnographic and Archaeological Museum of the First Moscow State University, editată de profesorul A I Nekrasov M ,) A se vedea despre această dispută: Pravda Russkaya, vol II, Comentarii Comp B V Alexandrov, V G Geiman, G E Kochin, H F Lavrov şi B A Romanov, ed acad B D Grekova M ; L , S - Pentru această greșeală curioasă, care a indus în eroare nu numai compilatorii Kiev-Pechersk Paterikon, ci și mulți cronicari, precum și istorici (Tatishchev, Karamzin, Solovyov și mulți alții), vezi studiul lui N Lambin: On the Orbirea lui Yakun și a lui Luda din aur Cercetare critico-filologică - ZhMNP, , mai Este curios că această greșeală ("somn" în loc de "cu lep") a intrat chiar și în romanul lui A Ladinsky "Anna Yaroslavna - Regina Franței" (M , "Scriitor sovietic",) A Ladinsky a concretizat artistic orbirea lui Yakun, forțându-l să-și piardă un ochi de la o săgeată sarazină într-o încăierare lângă Antiohia și apoi să poarte o banderolă neagră (p) Citirea și stabilirea textului Împărțirea corectă a textului în cuvinte este direct legată de înțelegerea corectă a laturii lexicale a textului de către criticul textual Cât de importantă cunoașterea limbii, istoria ei, limbile înrudite și capacitatea de a folosi literatura lingvistică este arătată de cel puțin o poveste binecunoscută cu o interpretare a următorului pasaj din viața de prolog rusă a Prințesei Olga: "Și comandă el (Svyatoslav - D L) să îngroape , iar mormintele nu sunt de esență (adică "nu susti" - nu turnați - D L), nici să creeze sărbători, nida pentru fapte, dar după aur pentru patriarhul lui Constantinopol Expresia "nu un pepene de muncă" nu a fost înțeleasă nici de către scribii de mai târziu, nici de mulți cercetători care au schimbat și interpretat acest text în moduri diferite Cercetătorul obiceiurilor de înmormântare ale vechilor slavi, A A Kot-lyarevsky, a sugerat să citească acest loc "fără faptă bdyna" și a interpretat cuvântul "bdyn" (compus de el) ca un derivat al cuvântului "buda" și a pus următoarele însemnând în întreaga expresie: "nu face suprastructuri, o casă din bușteni peste un mormânt" ' Cu toate acestea, N I Serebryansky, pe baza studiului diferitelor discrepanțe ale acestui loc, bazându-se pe diferite date din limbile slave antice, a interpretat destul de satisfăcător acest loc: "fără noroi (pepene) de lucru" sau "fără noroi de tăiere" înseamnă să nu se angajeze în "tăierea pielii", "ipocrizie" (cf un obicei funerar similar observat în viața principelui Constantin de Murom) Faptul că cuvântul "cotină" sau "pepeni" a fost uitat a dus la apariția unui număr mare de discrepanțe în manuscrisele ulterioare Această muncă a cărturarilor și a cercetătorilor de mai târziu a continuat Toți au încercat să "lumineze" acest loc cât mai mult posibil, dar nu să-l înțeleagă Trebuie să o luăm de regulă: dacă avem un cuvânt de neînțeles într-un loc al monumentului, atunci trebuie să epuizăm toate posibilitățile de explicare a lui și numai după ce toate posibilitățile de explicare a lui au dispărut să ne asumăm o eroare în el Una dintre cele mai prolifice cauze ale erorilor grave în edițiile unui text este înțelegerea greșită a unui cuvânt învechit Printre expresiile obscure care au suferit diverse modificări atât în rândul vechilor cărturari, cât și printre noii cercetători se numără cuvântul "kots" în locul următor al edițiilor larg răspândite și menaine ale "Vieții prințului Mihail de Cernigov": "Atunci Mihail la ei (tătarilor - D L) spunând: "Veți primi slava acestei lumi, dar o doriți" În unele liste și ediții, "kots" este înlocuit cu "sabie", "hryvnia gold", "coroană", fără sens

în acest text "sfârșit", ♦ barmy etc Datorită unui studiu amănunțit al lui N I Serebryanago, care a atras vocabularul materiale, în prezent acest cuvânt "kots" poate fi considerat în sfârșit explicat: acesta este numele hainelor princiare Cu A Kotlyarevsky Despre obiceiurile de înmormântare ale slavilor păgâni M , ^ Serebryansky Bătrânul prinț rus trăiește M , S - Acolo pp - Prima parte Capitolul IV Explorarea textului într-o singură listă Un exemplu de înțelegere incorectă a cuvintelor de neînțeles sau a terminologiei de neînțeles prin căutarea numelor proprii în ea este următorul loc în cronica a treia din Pskov (conform numerotării lui A N Nasonov) În Cronica a treia din Pskov, există următorul text sub : " și au trimis soli ai propriei lor mulțimi (până la - D L) și la Kirypige" Kiryipiga este orașul Livonian Kiripega (Kirempe) Acest loc la un moment dat în "Arhiva Nordului" era citit astfel: " și au trimis mesageri ai lor Nolna și Dikir și Pig" Un exemplu foarte instructiv de lectură eronată este dat de N A Kazakova În "Materiale pentru un dicționar al limbii ruse vechi" de Y I Sreznevsky și în "Materiale pentru dicționarul terminologic al Rusiei antice de G E Kochin" găsim cuvântul "itolok" I I Sreznevsky nu își dă explicația, iar G E Kochin se referă la acest cuvânt în indexul tematic de la rubrica "oficiali" Acest cuvânt a fost preluat din publicația Primei Cronici din Pskov, unde, sub , se citește următorul text: "Prințul Mester Rizsky și-a primit ambasadorii, oameni cinstiți, Ivan Prințul Sivaldaisky, interpretarea lui Ind-rik și a altor buni germani " În plus, G E Kochin se referă și la scrisoarea posadnikului Novgorod către Riga în - , publicată de A I Sobolevsky și S A Ptashitsky Este curios, însă, că în edițiile Primului Letop de la Novgorod și ale Cronicii a IV-a din Novgorod, acest cuvânt se regăsește în prezentarea începutului războiului dintre Novgorod și Livonia din anii al XV-lea, dar este interpretat ca un nume propriu: " și prințul Grigori din regiunea de peste mări Klevsky se va lupta pentru ghidul său Itolok Rugodivets" Între timp, așa cum a demonstrat convingător N A Kazakova, nu exista niciun cuvânt "itolok" sau un nume propriu "Itolok" Textul în toate cazurile de mai sus ar trebui citit - "și sens", adică "și traducătorul" Împărțirea incorectă a textului în cuvinte poate apărea ca urmare a faptului că criticul textual nu a ținut cont de terminologia geografică a timpului său În cartea cu privire la scoarța de mesteacăn nr , editorul a împărțit textul topit în cuvintele următoare: "Da, lasă doar bătrânul să-l aducă în discuție" Traducerea acestui loc este dată după cum urmează: "Da, dar cu greu va fi vechi- Cronicile Pskov, nr Ed A N Nasonova M , S Arhiva Severny, , partea a IV-a, noiembrie, nr , p - Îi sunt recunoscător lui L A Dmitriev că a indicat această lectură N A Kazakova Despre cuvântul misterios "itolok" din cronicile din Novgorod și Pskov - TODRL, T XXIV, L , S - I I Sreznevski Materiale pentru dicționarul limbii ruse vechi conform monumentelor scrise, vol Sankt Petersburg, , st G E Kochin Materiale pentru dicționarul terminologic al Rusiei antice M ; L , S Cronici din Novgorod și Pskov - PSRL, vol IV SPb , S fotografii paleografice din cartele rusești SPb , , nr Novgorod Cronica edițiilor de seniori şi juniori M ; L , S * Compară: PSRL, vol IV Sankt Petersburg, , p ; Cronică din Novgorod conform listei de carte sinodale SPb , S ; PSRL, vol IV, nr L , S Citirea și stabilirea textului mu beneficiu-pradă "Între timp, împărțirea textului în cuvinte ar trebui, desigur, să fie așa:" lui Vodal," și nu "aducerea la le" Vodla și Vodla uscată leagă Lacul Onega de Vodlozero Cuvântul "m'sel" înseamnă "intenție" Traducerea acelui loc ar trebui să fie următoarea: "Dar dacă cel vechi are intenția (să navigheze) la Vodla" Uneori, împărțirile incorecte în

cuvinte sunt foarte plauzibile Deci, de exemplu, I D Belyaev, când a publicat "Predica despre viața și odihna lui Dmitri Ivanovici" , a tipărit "o coroană pentru toți în viitor" în loc de "în această epocă și în viitor" Eroarea editorului s-a produs aici pentru că nu era suficient de familiarizat cu formulele stabile de încheiere a operelor literare * Citirea corectă a textului implică înțelegerea corectă a tuturor literelor de extensie, abrevierilor și simbolurilor Atunci când publică un text, un expert textual poate lăsa titluri, abrevieri și litere de extensie care nu sunt incluse în text - aceasta este afacerea lui ca editor (vom reveni la această problemă), dar pentru a stabili textul, textualistul trebuie înțelegeți și dezvăluie mental toate simbolurile și toate abrevierile Dacă nu, nu înțelegea textul Pentru a dezvălui corect abrevierile, este necesar să aveți o înțelegere exactă a limbii textului dat Deci, de exemplu, dacă particula "le" sau "li" este plasată deasupra liniei, atunci "b" și "și" nu sunt adesea adăugate în manuscrise De fiecare dată, așadar, se pune întrebarea cum să scrie: "doar" sau "doar", "le" sau "dacă", "la fel" sau "f" Pentru a dezvălui corect cutare sau cutare abreviere, este necesar să se studieze limba listei în ansamblu Abrevierea "tsr" poate fi dezvăluită atât ca "rege", cât și ca "cezar", adjectivul "regal" - atât ca "regală", cât și ca "regală" Răspunsul la întrebare - cum să dezvăluiți această abreviere, este adesea imposibil de obținut chiar și în limba listei, atunci este necesar să ne referim la limba epocii și la datele despre originea monumentului dintr-un anumit localitate Deci, de exemplu, dacă monumentul este Moscova, verbul "este" trebuie deschis cu "b", dar în monumentele și listele rusești de vest, poate fi mai corect să lăsați "mănâncă" ' L V Artsikhovsky Litere din Novgorod pe scoarța de mesteacăn (din săpături din) M , S - Vezi mai mult: D S Lihaciov Rec pe cartea: A V Artsikhovsky Litere din Novgorod pe scoarța de mesteacăn (din săpături din) M , - Arheologia sovietică, , A * P P - Aceeași împărțire în cuvinte este acceptată de L P Jukovskaya: litere din scoarță de mesteacăn Novgorod M , S Imp temporar Societatea de Istorie și Antichități Ruse de la Universitatea din Moscova XIV M , S K Chambinago Povestea bătăliei de la Mamaev SPb , S a* Prima parte Capitolul IV Explorarea textului într-o singură listă În cazuri dificile, este necesar să contactați lingviști Din păcate, nu avem dicționare de abrevieri precum cele care există în literatura vest-europeană* Adevărat, abrevierile din manuscrisele rusești antice au fost folosite mai puțin frecvent decât în cele din Europa de Vest, dar ele încă există, iar crearea unui manual de referință pentru aceste abrevieri este una dintre sarcinile urgente ale criticii textuale sovietice Aceste abrevieri sunt de diferite tipuri: "al" - altyn, "v de" - bani, "m" - mănăstire, "skhmn" - schemnik, "prinț" - prinț etc * O întrebare foarte dificilă este problema aranjamentului semnelor de punctuație în textul antic A citi un text nu înseamnă doar a împărți corect textul în cuvinte, ci și a-l înțelege sintactic Expresia externă a acestei înțelegeri sintactice corecte a textului antic este plasarea corectă a semnelor de punctuație în el Lăsarea textului fără semne de punctuație (în întregime sau parțial) înseamnă în multe cazuri că editorul nu îndrăznește să interpreteze textul, sau că nu l-a înțeles Un obstacol serios pentru aranjarea semnelor de punctuație este faptul că aranjarea modernă a semnelor de punctuație este adaptată la sintaxa modernă, care este foarte diferită de sintaxa antică Este imposibil să se aplice punctuația antică: nu este sistematică și complet neexplorată Observ, apropo, că este posibil să se studieze punctuația din Rusia veche numai în legătură cu slavona veche și bizantina Asistență

semnificativă poate fi oferită de studiile de punctuație din Europa de Vest antică și medievală Într-o serie de cazuri, textologul pur și simplu nu știe să pună semnele de punctuație și, în acest caz, fie nu le pune deloc, fie modernizează textul Voi da doar un exemplu Uniunea "a" nu este acum despărțită printr-un punct de textul anterior, dar în textele antice este uneori absolut necesar să se facă acest lucru: în materialul actului, clauze separate sunt introduse tocmai prin această unire "a" Dar chiar și în limitele permise de sistemul modern de punctuație, semnele de punctuație sunt uneori plasate de către editori incorect, indicând clar înțelegerea greșită a textului Deci, de exemplu, în ediția Vremennik a grefierului Ivan Timofeev, realizată în vol XIII al Bibliotecii Istorice Ruse, citim: " regele și-a recunoscut soția, ca Adam Evva În afara rasei, concepția unui fiu către țar este oarecum sfântă nocturnă informarea ", etc "Rasa "este paradisul Evident, "out of breed" se referă la precedentul și trebuie pus punct după aceste două cuvinte Compara, de exemplu: A Capelli Lexicon abreviaturarum S I, - Pentru abrevieri în manuscrisele vest-europene, vezi: O A Dobiash-Rozhdestvenskaya Istoria scrisului în Evul Mediu Ghid pentru studiul paleografiei latine M; L , p - ; aici este literatura de întrebare RIB, vol XIII SPb , , stb presupuneri * Citirea corectă a textului, adică înțelegerea corectă a acestuia, necesită nu numai "recunoașterea" corectă a vocabularului, morfologiei, sintaxei textului, abrevierilor individuale, originii erorilor mecanice individuale, ci și perceperea corectă a conținutului acestuia în legătura cu epoca, denumiri geografice ale vremii sale, nume istorice de persoane etc , etc Multe erori în citirea textului se datorează faptului că criticii textuali nu sunt familiarizați cu fenomenele epocii, denumirile istorice, vechile date geografice nume, terminologie tehnică și orice altă terminologie specială, concepte teologice, istorie biblică etc d Într-o anumită măsură, regula care a fost bine formulată de S M Bondi în raport cu manuscrisele scriitorilor moderni este aplicabilă textelor rusești vechi S M Bondi scrie: "Poate că ar fi trebuit menționată mai devreme o regulă, care este principala în lucrarea de citire a unui proiect, care este întotdeauna valabilă, dar mai ales necesară în cazurile de dificultate deosebită, când este imposibil să se ajungă la începutul lucrării scriitorului sau când firul își pierde secvențele sau când fragmentele de text deosebit de complicate și împrăștiate nu sunt citite Aceasta este regula: să mergi în lucru nu de la părți la întreg, ci de la întreg la părți (și apoi înapoi la întreg); nu de la citirea cuvintelor individuale pentru a compune un întreg poem, pasaj, ci, dimpotrivă, de a folosi înțelegerea întregului pentru a citi cuvinte individuale Nici aici nu există contradicție interioară, întrucât și aici, în această lucrare, întregul și părțile se condiționează reciproc În primul rând, prin intermediul unei prime cunoștințe imperfecte, cititorul trebuie să-și facă o idee despre conținutul general al pasajului: ce este? despre ce e vorba? care este intentia generala? Apoi, având deja această idee, să citești cuvinte individuale, ghicind despre sensul lor nu izolat, ci în lumina unei idei generale a întregului, a ideii de lucru Și, în sfârșit, din aceste detalii descifrate, cuvinte și fraze individuale, se întocmește o cunoaștere nouă, completă, nu mai generală, dar destul de specifică despre pasajul citit în ansamblu Aceasta este schema generală de lucru la citirea textelor dificile presupuneri În acele cazuri când o singură listă este coruptă într-un loc sau când toate listele lucrării studiate într-unul sau altul loc specific al textului dau un text evident corupt sau un text care, deși clar, este m C Λí Bondi Citind manuscrisele lui

Pușkin - Izv Academia de Științe a URSS, ONU, , ** - S Prima parte Capitolul IV Explorarea textului într-o singură listă totuși, dintr-un motiv sau altul, nu ar putea fi în textul original (al autorului, editorial etc), cercetătorul are dreptul să recurgă la presupuneri Conjecturile sunt corecții (mai precis, restaurări parțiale ale textului original) propuse de cercetător pe baza unor considerații diverse, dar care nu pot fi confirmate prin citirea altor liste B N Peretz scrie despre presupuneri: "Se întâmplă, însă, ca niciunul dintre manuscrisele disponibile să nu ofere o lectură clară, complet satisfăcătoare, sau să existe un singur manuscris al vreunui monument cu locuri corupte, obscure În acest moment, criticul trebuie, parcă, să ia locul autorului și să încerce să restabilească lectura stricat în numele său cu ajutorul conjecturilor, adică diferite tipuri de considerații și presupuneri Pentru conjecturi, din nou, nu există legi și reguli generale, definite: oricine poate deveni ca autorul unei opere date mai mult decât alții, impregnat de spiritul și maniera sa, oricine îl înțelege mai bine decât alții, îl poate corecta cu cel mai mare succes Desigur, este necesar ca conjectura propusă să dea locului, dacă este posibil, cel mai bun sens și să nu contrazică nici alte locuri din compoziții, nici obiceiurile autorului său Este foarte important ca V N Peretz să scrie despre nevoia de a "deveni ca autorul", de a-și imagina "spiritul", maniera etc A vedea în spatele textului autorul cu viziunea sa asupra lumii, psihologia, chiar și obiceiurile este prima datorie a unui textolog La aceasta trebuie doar adăugat că nu se poate limita la autor - trebuie să ne imaginăm nu doar pe cel care a creat textul original, ci și pe cel care l-a schimbat: scribul, rescriitorul Este necesar nu numai să restabiliți textul modificat în forma sa originală, ci și să explicați cum, când și de ce textul a fost modificat Refacerea locului care ne interesează și explicarea schimbării care a avut loc trebuie să meargă împreună, să se însoțească: abia atunci conjectura poate fi considerată convingătoare Dacă textul a fost schimbat în mod conștient, este necesar să se explice scopurile schimbării, motivele, întreaga situație care a determinat această schimbare Dacă schimbarea s-a produs inconștient, adică dacă avem o eroare în fața noastră, trebuie să arătăm cum a apărut eroarea, ce tip de eroare a avut loc în acest caz și să o explicăm paleografic S M Bondy scrie pe bună dreptate: "Fiabilitatea presupunerii (sau, în orice caz, probabilitatea ei maximă) este dovedită, în primul rând, de calitatea textului primit (plauzibilitatea acestuia) și, în al doilea rând, de plauzibilitatea, convingătoare explicarea cauzei V N Peretz Din prelegeri despre metodologia istoriei literaturii ruse Istoria studiilor Metode Surse (Corectarea ca manuscris) Kiev, S presupuneri nah corupție a textului în original Ultima cerință este adesea uitată, între timp este extrem de importantă " Conjecturile sunt importante în două privințe: pentru publicarea unui text (vom lua în considerare această problemă mai târziu) și pentru restabilirea istoriei textului Gradul de fiabilitate al conjecturilor este foarte diferit Cu toate acestea, pentru istoria textului, acele conjecturi, al căror grad de demonstrare este foarte scăzut, pot avea și ele importanță Autorul unei cunoscute lucrări de textologie P Maas consideră că este necesar să lăsăm textului toate conjecturile posibile în discrepanțe, considerând că în urma descoperirii de noi liste acestea ar putea fi într-o zi confirmate Asemenea conjecturi posibile, stânga în discrepanţe pentru orice eventualitate, P Maas numeşte "conjecturi diagnostice" ("Diagnostische Konjekturen") În general, trebuie spus că prejudecata generală împotriva conjecturilor în rândul

unor cercetători nu are nicio bază, deoarece textul marii majorități a manuscriselor este plin de aceleași presupuneri, dar presupuneri făcute nu de oameni de știință, ci de scribii antici înșiși, dintre care unii erau fără îndoială ignoranţi De fapt, toate greșelile și "înțelegerile" despre care am vorbit mai sus sunt, în esență, presupuneri De foarte multe ori, așadar, conjecturile cercetătorilor sunt doar dezvăluirea conjecturilor scribilor A lăsa conjecturile scribilor fără a permite presupunerile cercetătorilor este absurd Singurul lucru este că atunci când propune cutare sau cutare presupunere, cercetătorul este obligat să evalueze obiectiv gradul de fiabilitate a acesteia și să nu emită conjectura în publicație ca text al listei sau listelor originale, ci să o stipuleze strict (pentru de exemplu, în text conjectura este tipărită cu caractere cursive, iar în nota de subsol se citește lista) Ca exemple de diferite tipuri de conjecturi reușite, putem oferi presupuneri pentru prima ediție și copia lui Catherine a Povestea campaniei lui Igor După cum se știe, Mirenii au venit la noi într-o singură listă care a pierit în incendiul de la Moscova din Erau deja erori în această listă dispărută și, în special, au crescut ca număr ca urmare a citirii inepte a acestui manuscris pierit de către el primii cercetători și editori Singura modalitate de a corecta aceste lecturi eronate, deoarece nu există o a doua listă de "Cuvinte", este conjectura S M Bondy Citind manuscrisele lui Pușkin S Asemenea confirmări ale conjecturilor prin liste pot fi găsite atât în literatura nouă, cât și în cea veche F E Korsh în articolul "Analiza întrebării despre autenticitatea sfârșitului "Sirenei" (Izv A doua filială a Academiei de Științe, , vol III S -) a ajuns la concluzia că în ♦ Casa în Kolomna" versul "Recent am început să-l cunoaștem"(vorbim despre iambic) tipărit incorect: trebuie să "conduși" vm "știi" Această afirmație a lui F E Korsh a fost confirmată prin studierea manuscrisului de ani mai târziu (B V Tomashevsky New about Pushka-Ne-Almanakh, Literary Thought, Pg ,) Paul Maas textcritik Leipzig, S Prima parte Capitolul IV Explorarea textului într-o singură listă În prima ediție a "Mirenului" se citește textul: " și aduc în minte Kurianii mei"; un text similar în copia Catherinei, iar expresia "fii conștient de" este tradusă: "sunt destul de cunoscuți să tragă la țintă" (în copia Catherinei) și "trag cu bună știință la țintă" (în prima ediție) Este clar că acest text este foarte puțin inteligibil Conjectura pentru acest loc este următoarea: cuvintele "to meti" trebuie citite împreună - "to meti" și întregul loc ar trebui tradus după cum urmează: "famos", "războinici celebri" Această presupunere este justificată de faptul că textul Laicului din manuscrisul secolului al XVI-lea a fost scris fără împărțire în cuvinte Primii săi cercetători l-au scris corect, dar l-au împărțit incorect în cuvinte, deoarece nu cunoșteau cuvântul "K'meti" Faptul că primii cercetători (și în special, A I Musin-Pușkin) nu cunoșteau cuvântul "k'meti" este confirmat de faptul că același cuvânt "k'meti" nu a fost înțeles și împărțit incorect în cuvinte nu numai în "Cuvântul despre regimentul lui Igor", dar și în "Învățăturile lui Vladimir Monomakh" ' Deci, conjectura "k'meti" în loc de "k' meti" poate fi considerată neîndoielnică O presupunere similară a fost propusă pentru textul primei ediții: "Ne numim soț, noi înșine vom fura gloria anterioară și ne vom împărți singuri spatele" În lista Catherinei, în loc de "numele soțului" se citește "numele soțului" În ambele cazuri, se oferă o traducere inconsecventă Pentru prima dată, o corectare absolut convingătoare a acestui pasaj a fost propusă de V G Anastasevich : "fii cu voie bună" Această presupunere este justificată paleografic - și

aici există o împărțire incorectă în cuvinte a textului fuzionat inițial și un amestec de litere similare în ortografie: "ѣ" vm "b" Este caracteristic faptul că A I Musin-Pușkin nu a înțeles cuvântul "curaj" în publicarea "Instrucțiunilor" de Vladimir Monomakh În loc de cuvintele "Instrucțiuni" "curaj și alfabetizare" A I Musin-Pușkin a tipărit "scrisoare curajoasă" Conjecturile de mai sus pot fi considerate incontestabile Motivele pentru aceasta sunt următoarele Textul fără aceste presupuneri este de neînțeles, cu presupuneri este destul de clar Conjecturile nu au necesitat modificări majore în text Din punct de vedere paleografic, ele sunt complet fundamentate, și se poate explica de ce exact textul a fost distorsionat și pot fi date erori similare ale acelorași editori la pregătirea unui alt text cunoscut nouă din manuscris Prin urmare, în aceste două presupuneri sunt furnizate toate argumentele principale ale fiabilității Exemplele de conjecturi destul de convingătoare propuse de cercetători în textul Povestea campaniei lui Igor pot fi ușor multiplicate Kon- D S Lihaciov Istoria pregătirii pentru publicarea textului "Povestea campaniei lui Igor" la sfârșitul secolului al XVIII-lea - TODRL, vol XIII M ; L , S (vezi retipărire în cartea: D S Lihaciov "Povestea campaniei lui Igor" și cultura timpului său L , S) Vezi despre asta: F Ya Priyma "Povestea campaniei lui Igor" în Gândirea științifică și artistică a secolului al XIX-lea - În cartea: "Povestea campaniei lui Igor" Culegere de studii și articole M ; L , S D S Lihaciov Istoricul pregătirii pentru publicare a textului "Cuvinte despre campania lui Igor " S presupuneri Aceste structuri au devenit atât de ferm stabilite în tradiția publicării Laicului, încât au încetat deja să fie văzute ca corecții și sunt percepute de cercetători ca un text indubitabil al Laicului Să dăm acum exemple de presupuneri pline de spirit și în general de succes, dar care nu pot fi considerate dovedite În prima ediție a Campaniei Povestea lui Igor se citește următorul text: " fiarele fluieră în stasby; chemările divine către vrahu-ul copacului Acest text este atât de neînțeles încât compilatorul copiei lui Catherine a ratat complet cuvintele "fluierul fiarei în stasby" Următoarea presupunere destul de reușită a fost propusă pentru acest loc în Lay: în loc de "în stasby", s-a propus să se citească "stay see" Cuvântul "vezi" este un semn marginal, comun pentru manuscrisele antice, care ar putea fi adăugat cu ușurință textului de către un scrib (există numeroase exemple de astfel de inserții) Deci, acest semn "vezi" ceva de genul: "Fii atent!" Cu el, unul dintre cititori ar putea marca cuvântul vecin de neînțeles "div" Schimbarea lui "r" în "b" este ușor de justificat paleografic - mai ales pentru scrierea cursivă, care ar putea fi marcată în margini Prin urmare, acest cuvânt "iată" sau în cazul nostru combinația "înainte" poate fi omis și întregul text poate fi citit astfel: "fluierul fiarei este sus; chemările divine către vrahu-ul copacului Textul rezultat este perfect clar, dar poate fi considerat singurul corect? Putem considera această presupunere dovedită? Nu, este doar una dintre cele mai bune din serialul oferit' Iată un alt exemplu de presupunere reușită În prima ediție a "Povestea campaniei lui Igor" citim despre prințul Vseslav de Polotsk: " dimineața se ridică șirurile, deschideți porțile Nova-gradului, spargeți gloria lui Yaroslav" În copia Ecaterinei, acest loc se citește astfel: " dimineața vaznistri kusa deschide porțile Nova-gradului Distruge gloria lui Yaroslav " În ambele cazuri, textul este complet neclar Au fost propuse multe corecții conjecturale ale acestui loc Cel mai de succes, în opinia mea, îi aparține lui R O Yakobson: "Folosind vaza cu trei mușcături, deschideți porțile Nova-gradului, zdrobiți gloria lui Yaroslav" Traducerea propusă

a acestui loc este următoarea: "Știți, de trei ori i s-a întâmplat să smulgă o bucată de noroc, - a deschis porțile Novgorodului, a spart gloria lui Yaroslav" Această presupunere a fost susţinută de H M Dylevsky Această presupunere a fost susținută în lucrările lui N S Tikhonravov, V N Shchepkin, A S Orlov (vezi: A S Orlov "Povestea campaniei lui Igor" Ed a -a, add M ; L , S) Pentru o privire de ansamblu asupra altor conjecturi, a se vedea articolul lui V F Rzhiga "Din observații textuale despre Povestea campaniei lui Igor" Ce este "in stasby"? (în cartea: "Povestea campaniei lui Igor" Culegere de studii şi articole S -) H Gregoire, R Jakobson, M Szeftel La Geste du Prince Igor - Annuaire d Institut de philologie et d'histoire orientales et slaves, New York, , or VIII (- θ) p HM Dylevsky "Dimineața, ridicați șirurile, deschideți porțile Nova-gradului" în pasajul despre regimentul lui Igor" în lumina datelor vocabularului și gramaticii limbii ruse vechi - TODRL, vol XVI M ; L , S - Prima parte Capitolul IV Explorarea textului într-o singură listă De acord cu toată argumentația lui H M Dylevsky, nu pot fi de acord cu un singur lucru - cu însăși imaginea de "smulge o bucată de noroc de trei ori" "Piece of Luck" este o descoperire clar nereușită Prin urmare, propun, lăsând defalcarea în cuvinte propusă de R O Yakobson, să schimbăm semnele de punctuație și să citim acest loc după cum urmează: "Folosește vaza, deschide porțile Nova-gradului cu trei mușcături" Traducerea acestui loc este următoarea: "Am smuls fericirea, în trei încercări (sau "în trei încercări") am deschis porțile Novgorodului" Conjectura propusă mai sus (sau mai bine zis, o serie de presupuneri interconectate) explică destul de satisfăcător unul dintre cele mai misterioase și mai obscure pasaje din Lay, dar o explicație satisfăcătoare nu este încă dovada ei Există cazuri când cercetătorii oferă mai multe presupuneri pentru același loc distorsionat și toate sunt mai mult sau mai puțin satisfăcătoare Pentru ca conjectura să fie convingătoare, trebuie fie să se demonstreze că este singura posibilă, fie să se arate clar cum s-a dovedit a fi distorsionat textul original Un exemplu de presupunere este citirea "Bulgarilor negri" în loc de "Bulgarii și cu oameni de culoare" în următorul loc al vieții Pliginsky a lui Vladimir I Sviatoslavici: "Prințul Vladimer, pe de altă parte, și-a adunat guvernatorii varangi și sloveni și Krivichi și bulgari și cu negri, mergi la Korsun" Această presupunere a fost propusă de A A Shakhmatov și are următoarele temeiuri Printre participanții la campanie sunt indicate naționalitățile Categoria socială "negri" intră în mod inconsecvent în enumerare Bulgarii erau cunoscuți atât pe Volga, cât și pe Peninsula Balcanică, așa că se disting în monumentele timpurii În perioada ulterioară, termenul "bulgari negri" era de neînțeles și, evident, a cerut reflecție Cu toate acestea, cercetătorul trebuie să ia în considerare în mod constant faptul că chiar și cele mai convingătoare corecții conjecturale ale erorilor aparent "evidente" se pot dovedi uneori false Așa că, de exemplu, editorii celui de-al treilea volum al "Colecției complete de cronici rusești" (Sankt Petersburg,) au corectat cuvântul "tirovati" din Prima cronică din Novgorod sub cu "zhirovati" Cuvântul "tirovati" (locuiește, trăiește) până de curând a fost necunoscut cercetătorilor și, cu toate acestea, prudentul P Savvaitov și în ediția ulterioară a Primei Cronici din Novgorod (Sankt Petersburg,) au lăsat acest cuvânt "tirovati" neschimbat , în timp ce astfel de cunoscători ai vorbirii ruse vechi, precum A I Sobolevsky și I I Sreznevsky , s-au îndoit de existența acestui cuvânt și au considerat conjectura "grasă" neîndoielnică Dar timpul Vezi pentru mai multe detalii: D S Likhachev "Scream the

streaks" în "The Tale of Igor's Campaign" TODRL, vol XVIII M ; L , S A A Şahmatov Legenda Korsun despre botezul lui Vladimir - În cartea: Culegere de articole în onoarea lui V I Lamansky, partea a II-a SPb , , sec impresie S A I Sobolevsky Revizuirea ediției Primei Cronici din Novgorod SPb , - Rus filolog, Vesti , , Nr S I I Sreznevski Materiale pentru dicționarul limbii ruse vechi, vol Sh SPb , , stb Observații asupra manuscrisului a justificat simplul respect pentru sursă și a preferat simpla urmărire în detrimentul lecturii listei de erudiție și inteligența cunoscătorilor În raport cu operele antice, într-o măsură și mai mare decât în raport cu operele scriitorilor din timpurile moderne, sunt aplicabile cuvintele lui V V Vinogradov: "Însuși textul operelor scriitorului poate fi stabilit cu acuratețe și corect citit numai de cei care știu sau am studiat profund limba acestui scriitor" Istoricii sau criticii literari care încearcă să se ocupe de critica textuală a monumentelor literaturii ruse vechi - și cu atât mai mult într-un domeniu atât de complex precum corectarea conjecturală a textului - fără o cunoaștere aprofundată a limbii ruse vechi, doar prin instinct, va fi amar dezamăgit Savanții care cunosc limba rusă veche doar ca urmare a abilităților practice de citire a textelor vechi pot fi recunoscuți întotdeauna prin erori grosolane în citirea și interpretarea pasajelor dificile și prin "aproximația" a traducerii celor ușoare Nu mai puțin importantă este cunoașterea realităților epocii Cu toate acestea, pe lângă cunoștințe și, în primul rând, cunoașterea limbii, corecțiile conjecturale necesită inteligență și ingeniozitate T Birt are mare dreptate când scrie: "Conjectura este o artă și, ca orice artă, depinde de talent" - Observații asupra manuscrisului Când se încearcă restabilirea istoriei unui text, trebuie să se acorde atenție nu numai textului manuscrisului, ci și manuscrisului în sine, stării acestuia, pierderilor, adăugărilor, murdăririi foilor individuale, înregistrărilor ulterioare făcute pe acesta , etc Toate acestea pot oferi un material foarte important pentru a judeca istoria manuscrisului, circumstanțele scrierii lui și soarta ulterioară, precum și istoria textului său Deci, de exemplu, dacă există corecții în manuscris, atunci este foarte important să aflăm dacă corecturile au fost făcute chiar de scrib sau de altcineva Dacă corecturile au fost făcute chiar de scrib, atunci ele ar putea fi rezultatul unei verificări a textului pe același original din care a copiat, sau al unei verificări asupra altui manuscris (ambele pot fi stabilite cu un anumit grad de probabilitate de către însăși natura corecțiilor) Dar ambele corectări vor fi, în primul rând, aproape simultan cu corespondența, iar în al doilea rând, vor fi făcute de scrib, evident cu înțelegerea propriului text anterior, pe care îl corectează Dacă amendamentele au fost făcute de altcineva sau de același scrib, dar după mult timp, atunci aceste amendamente nu numai că pot îmbunătăți textul, dar îl pot și denatura Editarea poate fi V V Vinogradov Despre limbajul ficțiunii M , S th Birt Kritik și Hermeneutik Handbuch der Altertumswissenschaft, hrsg v°nlvan Müller S , S Prima parte Capitolul IV Explorarea textului într-o singură listă epuizat după cel mai prost text sau din motive proprii ale redactorului, care nu este întotdeauna calificat Pentru a distinge ambele tipuri de editare unul de altul, nu este suficient să acordați atenție scrisului de mână (scrierea de mână a aceluiași scrib poate fi mai grăbită la editare), mai ales că scrisul de mână în Evul Mediu este mult mai puțin individualizat decât în timpurile moderne , dar trebuie neapărat să acordăm atenție cernelii Culoarea diferită a cernelii este unul dintre indicatorii că a existat un decalaj semnificativ în timp

între copierea manuscrisului și editarea lui După cum știți, în antichitate cerneala era făcută manual și existau o mulțime de rețete de cerneală, așa că cerneala din manuscrisele antice rusești este extrem de diferită una de alta Toate aceste observații sunt posibile numai atunci când criticul textual se ocupă nu de reproducere, ci de manuscrisul însuși S F Platonov, când studia Cronica Nikon, a subliniat o poziție metodologică foarte importantă: "Cunoașterea directă cu textul scris de mână este o condiție indispensabilă pentru corectitudinea și rodnicia oricărei concluzii despre monument și nu putem decât să regretați că această condiție nu este întotdeauna fezabilă" Aceasta este poziția metodologică generală a lui S F Platonov presupune în multe privințe o analiză remarcabilă a datelor externe ale celor mai vechi două copii ale Cronicii Nikon - Patriarhalul și Obolensky Observațiile sale asupra stilurilor individuale ale originalului, care au dus la erori în copie, privind distribuirea textului în caiete etc , îl ajută să stabilească istoria textului Cronicii Nikon Chiar și observațiile privind contaminarea foilor individuale sunt important Așadar, S F Platonov, constatând contaminarea cifrei de afaceri a foii din Lista patriarhală a Cronicii Nikon, pe care s-a încheiat unul dintre caietele manuscrisului, consideră că aceasta dă motive să credem că lista patriarhală s-a încheiat prima dată pe această foaie , care era în afară și, prin urmare, mai mult decât altele capturate, și de ceva timp a existat în această formă separat Analiza magistrală a celui de-al doilea exemplar arhivistic al Cronicii din Pskov, realizată de A N Nasonov, arată cât de multe informații esențiale pot fi extrase din manuscrisul însuși despre istoria manuscrisului Voi cita această analiză în întregime: "Manuscris b Moscova Arc min în treburile Nr / ( ) sau Arhiva a -a listă este o cronică care a aparținut "ispravnicului" Vasily Nikiforovici Sobakin, așa cum se poate vedea din intrarea de mai sus de pe spatele unei foi albe și compilată de munca lui " slujitorul păcătos al diaconului Bobotezei din Brody" Ondryushka Ilyin "Conform anunțului lui Pofa" S F Platonov La întrebarea codului Nikon SPb , S Ibid S Pe spatele celei de-a -a foi goale a manuscrisului este scris: "Această carte este cronicarul lui Stolnik Vasily Nikiforovici Sobakin Sârguința și munca slujitorului păcătos al diaconului Bobotezei din Brody, Ondryushka Ilyin, conform anunțului lui Pofa (Nota mea - D-L-U Observații asupra manuscrisului sau "Capre", după cum arată în mod clar intrarea de pe aceeași pagină Cunoaștem și o altă boltă care a aparținut stolnikului Vasily Nikifirovich Sobakin, cu o notă: "Operele lui Kozina", dar o boltă de altă ediție, sau mai bine zis, piese separate, dărâmate dintr-o boltă, compilate probabil în aceeași perioadă sau ceva mai devreme mâini b Moscova Arc min în treburile nr / Deja pe baza acestui fapt, se poate presupune că Andryushka Ilyin a îndeplinit sarcina "stewardului" Vasily Nikiforovici Sobakin Cunoștințe ulterioare cu Arh Lista confirmă presupunerea noastră Care a fost opera lui Ilyin și căreia îi aparține? Corespondența textului de cronică principal a fost realizată simultan de doi cărturari, ceea ce se vede, în primul rând, din faptul că filigranele de pe toate foile sunt aceleași; în al doilea rând, din faptul că cu l rev reîncepe aceeași scriere de mână, în care textul a fost scris înainte de l rev Dar sfârșitul manuscrisului, începând cu l la l v , scris cu o nouă mână, a treia și, se pare, de aceeași mână care a scris o inscripție pe spatele unei foi albe la începutul manuscrisului care indică faptul că manuscrisul aparținea stolnikului Sobakin și meritele lui Ilyin în compilare Codul Judecând după conținutul inscripției, se poate

presupune că a fost făcută de însuși Ilyin, care și-a asumat sarcina de a compila codul în numele, așa cum ne-am asumat, administratorul Sobakin Conținutul ultimelor foi ale manuscrisului, scrise în această a treia mână, confirmă această presupunere Ilyin însuși și-a asumat sarcina de a copia ultimele știri ale analelor - despre numirea arhimandritului Macarie la Moscova ca arhiepiscop la Pskov, despre sosirea sa la Pskov după ce Mitrofan (fostul egumen al Mănăstirii Mirozhsky) a fost instalat în locul său ca arhimandrit în Mănăstirea Peşterilor Se pare că Ilyin trebuia să introducă la mijloc știrile, probabil luate din evidențele de externare, referitoare la Sobakin, tatăl lui Vasily Nikiforovici: Ivan Dmitriev" (foaia v) Că aceasta este într-adevăr o inserție este confirmat și de faptul că evenimentul în cauză se referă la anul ( ); mesajul următor despre numirea lui Mitrofan în locul lui Macarie și cu binecuvântarea lui aparține aceluiași an, iar după aceea citim despre un eveniment mai devreme, sub anul ( ): despre sosirea la Pskov în voievodatul lui sensul giratoriu Nikifor Sergeevich Sobakin (în locul principelui Lykov) și împreună cu acesta funcționarul Ivan Dmitrievich (l); iar mai departe (până la sfârșit) vine materialul înregistrărilor de biți, iar data de după este și numerar - rev sub citim: "aceeași dată la care suveranul l-a înșelat pe Nikifor Sergeevich Sobakin, iar grefierul Dumei Mihailo Voloșenin i-a spus înșelăciune" Această împrejurare sugerează că codul analistic, care a fost rescris de doi cărturari și al cărui sfârșit a fost șters (cu o inserție despre Sobakin) de către Ilyin însuși, s-a încheiat cu vestea numirii lui Mitrofan După ce a făcut o postare despre Sobakin, Ilyin a atribuit apoi mesajul despre sosirea la Pskov voievodatului lui Nikifor Sergeevich Sobakin în și a citat în continuare materialul înregistrărilor de descărcare, printre care a scris despre atribuirea sensului giratoriu Prima parte Capitolul IV Explorarea textului într-o singură listă în onoarea lui Nikifor Sergeevich Sobakin (sub de ani) Ultimul mesaj al manuscrisului (în materialul înregistrărilor de biți) se referă la ( ), filigranul dă data Astfel, se poate crede că manuscrisul a fost scris la scurt timp după * Când paginile unui manuscris sunt amestecate, este deosebit de important să datați momentul în care manuscrisul a fost legat Această datare se poate face pe baza datelor paleografice, pe care nu le atingem aici, și pe baza datelor indirecte Așadar, de exemplu, A A Zimin datează în felul următor timpul împleterii Cronicii lui Joasaf Paginile manuscrisului sunt renumerotate cu scrierea de mână din secolul al XVIII-lea si confuz: ll - rev şi - despre în al douăzecilea caiet au schimbat locul Evident, acest lucru se făcea în timpul țeserii: în orice caz, transferul nu se putea face după țesere De aici rezultă că legarea și confuzia foilor datează nu mai devreme de secolul al XVIII-lea * De o semnificație textuală deosebită sunt postscriptele și înscrierile făcute de cititorii zeloși în margini, la sfârșitul manuscriselor, pe foile libere rămase și pe interiorul legăturilor Aceste înregistrări sunt foarte valoroase în multe privințe Ele sunt valoroase în raport cu limba, deoarece de cele mai multe ori sunt scrise fără nicio pretenție de a fi literare, în limbaj obișnuit, colocvial Apoi, ele conțin informații despre momentul și locul scrierii manuscriselor, despre scribii lor, despre proprietarii manuscriselor - care dețineau ce manuscris și astfel ne facem o idee despre compoziția socială a cititorilor Ele conțin și informații foarte importante despre unde a fost cumpărat un manuscris sau altul, cu ce preț etc Uneori, scribul obosit era distras de la muncă și făcea tot felul de însemnări în margini Într-un caz, el se plânge de boală, de foame, își exprimă

nemulțumirea față de soartă Într-un alt caz, cărturarul îi cere lui Dumnezeu să-l facă să râdă, căci este chinuit de somnolență și a greșit la rând Înregistrări Cronicile Pskov, nr Pregătiți la presa A Nasonov M ; L , S XXXI-XXXII Vezi: A A Zimin Prefaţă - În cartea: Letopiseţul Joasaph M , S În lucrarea lui A A Pokrovsky "Moștenirea scrisă antică Pskov-Novgorod" sunt adunate destul de multe postscripte despre manuscrisele din Pskov (Proceedings of the XV Archaeological Congress in Novgorod, , vol II M ,) Vezi deasupra pp - Observații asupra manuscrisului scrib și comentariile sale asupra conținutului lucrării pe care o rescrie Uneori există înregistrări de natură familială și gospodărească: despre nașterea copiilor, moartea rudelor etc Se întâmplă ca un scrib ulterior să facă în mod greșit astfel de înregistrări în textul manuscrisului Cât de interesante sunt astfel de postscripte în conținut este arătat de următoarea intrare din Psaltirea BAN din secolul al XVI-lea, asupra căreia N N Zarubin a atras atenția în timpul său : "Această carte mică a fost scrisă sub suveranitatea Marelui Duce Vasily Ivanovici al tuturor Rus' Doamne, ajută-l pe fiul slujitorului tău Tereshi-tsi Ivanov Dă-i, Doamne, o mână tare și să-i fie ochii curați; dă-i, Doamne, mintea ar fi desăvârșită; dă-i, Doamne, bunătatea lui Alexandru și puterea lui Samsonov și dă-i inimă, dă-i, Doamne, șase sute (?) sulițe și șekov și mingi; dă-i, Doamne, calul ar fi Redrikov, eroul german Amină Iar Tereshitsa, fiul lui Ivanov, a scris o cărțiță, nepoliticos la minte, tulbure la minte și cu o mână fără lege " De mare interes este cine este acest erou german "Redrick" Amintiți-vă că în "Povestea cuceririi Constantinopolului în " Este menționat "Dedrik" - celebrul erou al epicului german Dietrich din Berna ("Marcos din Roma în orașul Birne, unde a trăit răul murdar Dedrik") Redrick și Dedrick sunt probabil aceeași persoană În fața noastră, așadar, poate, este dovada cunoașterii vechiului scrib rus cu epopeea germană Uneori, postscriptele conțin citate din opere literare și apoi pot oferi material suplimentar despre istoria literară a acestor opere Așadar, de exemplu, există o poșcrie binecunoscută în Apostolul din Pskov din , care conține un citat din "Povestea campaniei lui Igor": "Sub acești prinți, ceartă și ceartă cresc, viața noastră crește, în prinții de care întreaga lume este de scurtă durată de către om" L P Yakubinsky, cercetătorul acestei intrări, notează că în ea, spre deosebire de textul Povestea campaniei lui Igor care a ajuns până la noi, limbajul este ceva mai arhaic Acest lucru este de înțeles: primii editori ai Laicilor aveau o listă a secolelor XV-XVI, iar intrarea datează din și a fost făcută dintr-o listă, probabil chiar mai devreme Informații despre această postscriptie într-un articol nepublicat al lui H N Zărubin în : ♦Despre studiul literaturii medievale ruse L / Yakubinsky Istoria limbii ruse vechi M , S - Capitolul V STUDIAREA UNUI TEXT ÎN MAI MULTE SAU MULTE LISTE Pregătirea textelor pentru comparare Baza studiului textual al unei opere, istoria textului acesteia, este compararea listelor Compararea listelor este partea cea mai consumatoare de timp a muncii textologului și cea mai importantă, de care depind principalele sale rezultate A A Shakhmatov scrie: " doar un studiu comparativ al diferitelor liste și ediții poate conduce cercetătorul la o determinare exactă a compoziției unui anumit monument și, în special, a unor monumente precum analele" Compararea listelor se realizează în principal prin analiza discrepanțelor prestabilite în liste Textele tuturor listelor ar trebui să fie comparate vizual între ele Cum se face? Singura modalitate: aceasta este rezumarea discrepanțelor la unul dintre texte pentru toate celelalte Prima întrebare cu care ne confruntăm este ce text să alegem,

la ce discrepanțe în toate celelalte se vor rezuma? A A Şahmatov Analiza lucrării lui I A Tikhomirov "Revizuirea codurilor analistice ale Rusiei de Nord-Est" - În cartea: Raport despre cea de-a patruzecea decernare a contelui Uvarov SPb , S Pregătirea textelor pentru comparare Să facem o rezervare de la bun început - în acest capitol vorbim despre alegerea listei principale și aducerea discrepanțelor la ea pentru tot restul doar pentru studiu Despre ce text este ales ca principal pentru publicare și despre cum îi sunt aduse discrepanțe pentru publicare, vom vorbi în continuare în capitolul XIII (vezi pp - , -) Așadar, începând să însumăm neconcordanțele pentru studiul lor, este necesar în primul rând să alegem textul principal la care vor fi rezumate discrepanțele Nu este întotdeauna posibil să alegeți cu încredere cel mai vechi text înainte de a studia discrepanțe, mai ales când sunt multe liste Cel mai vechi text poate fi stabilit în cele din urmă numai după studierea tuturor discrepanțelor și stabilirea, în limitele posibile, a istoriei textului Alegerea textului pentru un rezumat preliminar al discrepanțelor va fi, inevitabil, preliminară Ar fi bine, desigur, ca această selecție preliminară să coincidă cu cea finală, întrucât aceasta ar facilita foarte mult munca ulterioară a textologului, mai ales dacă textul este mare și există multe liste Dar acest lucru se poate face totuși numai dacă criticul textual are multă experiență și chiar și atunci nu în toate cazurile S A Bugoslavsky recomandă, așadar, alegerea textului cel mai "tipic" pentru un rezumat preliminar al discrepanțelor (le numește "variante") Voi cita argumentul lui în întregime "Citind listele, vom observa că unele dintre ele au episoade, lecturi separate, care nu sunt în majoritatea celorlalte liste , în timp ce altele, dimpotrivă, încheie textul majorității listelor fără abateri semnificative Textul cuprins în majoritatea listelor monumentului va fi numit text tipic Unitatea de comparație ar trebui să fie lista mai veche cu text tipic Un text tipic nu este întotdeauna, desigur, în același timp, cel mai vechi text existent (nu o listă!) se bazează pe un text tipic secundar, mai degrabă decât pe un text mai vechi care a suferit multe modificări Presupunând-o pe aceasta din urmă ca bază a publicației, ar trebui să-i aducem prea multe variante ale listelor rămase, ceea ce ar complica și complica analiza acestor variante Mai mult, și mai important, problema unui text mai vechi poate fi decisă doar după o analiză atentă a opțiunilor Să numim lecturile, specifice unei singure liste, individuale (Notă de S A Bugoslavsky) Ar trebui făcută o distincție strictă între termenii "cel mai vechi text" și "cea mai veche listă" Cel mai vechi text poate fi reprezentat de o listă ulterioară copiată din cea veche (sau ascendentă printr-o serie de liste similare cu cea veche), în timp ce cea mai veche listă ar putea fi fie copiată dintr-o listă care a schimbat semnificativ textul textului original, sau ea însăși a distorsionat acest text Cel mai vechi text dintre aceste liste este textul cel mai apropiat de arhetipul acestor liste (Notă de S A Bugoslavsky) Prima parte Capitolul V tov , iar aceasta din urmă poate fi făcută numai după compararea listelor Problema unui text tipic poate fi rezolvată chiar și după prima citire a listelor În plus, un text tipic este reprezentat de un număr semnificativ de liste, iar cel mai vechi text este reprezentat de o listă mică (adesea o singură listă), prin urmare, presupunând că publicația se bazează pe o listă mai veche cu o listă tipică (chiar nu cea mai tipică)), nu riscăm să facem o mare greșeală" Să facem câteva corecții acestui raționament al SA Bugoslavsky În primul rând, este necesar să se facă distincția între însumarea preliminară a discrepanțelor și rezumarea discrepanțelor

pentru publicare S A Bugoslavsky însuși a scris despre acest lucru la începutul lucrării sale, dar apoi a uitat cumva de intenția sa și a început să vorbească în același timp - atât despre lista principală "pentru publicare", cât și pentru rezumarea discrepanțelor pentru studiul lor În al doilea rând, alegerea listei principale pentru publicare, așa cum vom vedea în capitolele ulterioare, nu se poate baza în niciun fel pe criteriul "tipicității" Pentru publicare ar trebui să fie selectat de preferință cel mai vechi text al monumentului dat sau, dacă textul monumentului este împărțit în ediții, cel mai vechi text al ediției fiind publicat (vă reamintesc că cel mai vechi text nu este cel mai vechi exemplar) În al treilea rând, distingând în principiu însumarea discrepanțelor și alegerea listei principale pentru publicare de însumarea discrepanțelor și alegerea listei principale pentru studiu preliminar, este necesar să se depună eforturi pentru a se asigura că studiul preliminar al discrepanțelor și selecția preliminară a listei principale coincide, dacă este posibil, cu cele finale, adică că acestea operațiunile au fost într-adevăr "preliminare" - anticipând rezultatele finale Acest lucru este necesar pentru a facilita pe cât posibil această parte cea mai consumatoare de timp a muncii unui textolog În cazul textelor mari, este aproape imposibil să selectezi dublu textul principal pentru a rezuma discrepanțe Acest lucru este imposibil pentru cronici, cronografe, cărți de putere și alte monumente voluminoase În toate aceste din urmă cazuri, rezultatele pe care cercetătorul le obține prin analiza discrepanțelor trebuie obținute prin cunoașterea prealabilă a textelor tuturor listelor Criticul textual este obligat aici să aibă o vastă experiență, memorie și cunoaștere a textului Criticul textual vine aici în ajutorul "semnelor textologice", despre care vom discuta mai târziu Cum să fie, însă, dacă în alegerea listei principale pentru însumarea discrepanțelor cu un text relativ mic, nu putem prevedea Adesea se rezolvă în mod eronat pe baza concluziilor cercetătorilor, precum următoarele: acest text este mai vechi pentru că are cutare episoade și nu are cutare sau cutare, sau pentru că limbajul acestei liste este mai curat, mai mult armonioase etc - Toate concluziile similare ar trebui să fie doar un ajutor pentru concluziile care decurg din analiza opțiunilor, și nu baza pentru judecarea vechimii textului (Notă de S A Bugoslavsky) S A Bugoslavsky Câteva observații despre teoria și practica criticii de text Cernigov, S - Pregătirea textelor pentru comparare ("anticipa") rezultatele finale? În acest caz, ar trebui luate în considerare toate argumentele lui S A Bugoslavsky despre textul "tipic" În acest caz, desigur, este cel mai oportun să punem ca bază textul pe care S A Bugoslavsky îl numește "tipic" Există o contradicție în raționamentul nostru? Pe de o parte, considerăm că este cel mai corect să aducem discrepanțe în textul cel mai vechi, iar pe de altă parte, considerăm că este posibil să le însumăm după textul "tipic" ("mediu", cel mai frecvent)? De fapt, aici nu există nicio contradicție Cert este că, pentru un studiu preliminar al textelor, putem folosi orice text ca bază pentru însumarea discrepanțelor: vechi sau nou, rău sau bun, tipic sau individual etc S-ar putea să nu împărțim textele în ediții, să nu aranjam liste incorect etc Mai mult, astfel de nereguli în aranjarea textelor sunt frecvente și aproape inevitabile în prezența multor liste într-un stadiu preliminar de studiu Dar indiferent de modul în care sunt aranjate textele, indiferent unde ajunge textul - în textul principal sau în discrepanțe - în toate aceste cazuri, rezumarea discrepanțelor la orice text al monumentului oferă cercetătorului material sursă pentru studierea textelor, pentru compararea lor Când

discutăm pe ce text să ne bazăm, pe ce text să aducem discrepanțe pentru a le studia, avem în vedere doar comoditatea muncii, ne pasă doar de facilitarea muncii În unele cazuri, munca unui critic textual va fi înlesnită dacă textul principal, la care se vor rezuma discrepanțe, este luat drept cel mai vechi text, în altele, când primul nu se poate face, textul este "tipic" În cele din urmă, în al treilea caz (ca și în cazul textelor istorice extinse) este practic extrem de dificil să se calculeze dublu discrepanțe și, prin urmare, selecția preliminară a listei principale ar trebui să fie atât, dacă este posibil, definitivă Cu texte mari în multe liste, este necesar să se selecteze imediat textul care va sta la baza nu numai a însumării preliminare a discrepanțelor, ci și a publicării, pentru a nu crea dificultăți insurmontabile în lucrare Dar, repet, vom reveni la întrebarea ce text stă la baza publicației * Vă recomandăm următoarea tehnică pentru însumarea discrepanțelor Această tehnică este deosebit de convenabilă dacă există multe liste implicate în discrepanțe și sunt de așteptat discrepanțe abundente Foaia este reprezentată grafic în coloane verticale, în funcție de numărul de liste Dacă există atât de multe liste încât toate nu pot încăpea pe o foaie, atunci foile suplimentare cu coloane verticale pot fi atașate pe foaia din dreapta pe orizontală (cu sau fără lipire) Textul listei principale este scris în coloana din stânga Dacă ne așteaptă discrepanțe Prima parte Capitolul V Examinarea textului în multe liste dat mult, atunci textul listei principale este scris un cuvânt pe rând Coloanele verticale rămase sunt destinate - fiecare pentru discrepanțele unei liste În partea de sus a acestor coloane este scrisă denumirea listei pentru care este destinată această coloană Discrepanțele sunt scrise strict împotriva locului în care sunt rezumate În consecință, fiecare rând din textul principal corespunde strict pe orizontală discrepanțelor sale din alte liste I Pentru a nu vă îndepărta de linie, este convenabil să folosiți hârtie liniată Cu această metodă tehnică de însumare a discrepanțelor, putem să ne bazăm pe tot mai multe liste și să facem corecții fără a rescrie o singură linie (trebuie amintit că corespondența generează erori; este necesar să ne străduim să pregătim nu numai discrepanțe, ci și textul) în sine curat imediat) Când toate discrepanțele au fost rezumate și studiate, coloanele verticale sunt rearanjate în ordinea celei mai apropiate apropieri de textul principal Lista cea mai apropiată de textul principal vine mai întâi, apoi listele grupate împreună cu această listă cea mai apropiată de textul principal Apoi urmează următorul grup de liste - al doilea în ceea ce privește apropierea de textul principal și așa mai departe Cu alte cuvinte, dacă este posibil să se stabilească în prealabil cel puțin aproximativ nu numai ierarhia proximității listelor față de textul principal, dar și pentru a împărți listele în grupuri, atunci acest lucru în diferite interpretări trebuie cu siguranță făcut Apoi, în forma finală a discrepanțelor, simbolurile listelor vor fi grupate într-un anumit fel, iar acest lucru va facilita foarte mult studiul lor ulterioar de către cercetător Gruparea coloanelor poate fi destul de simplă, tăind coloanele vertical unul de celălalt și lipindu-le în ordinea dorită Foarfecele și lipiciul dau greș editorului mai rar decât stiloul și cerneala După reducerea discrepanțelor și gruparea acestora, discrepanțele sunt numerotate La compararea textelor, este necesar ca ambele texte comparate să se afle cât mai aproape unul de celălalt G Rüdler afirmă: " cu cât textele comparate sunt mai îndepărtate, cu atât este mai ușor să uiți ceea ce citești" G Rüdler recomandă compararea textului împreună: unul citește o listă, celălalt urmează textul din a

doua listă Personal, mă îndoiesc de oportunitatea deosebită a acestei metode de comparație: că ceea ce nu scapă ochiului poate fi ușor ratat de ureche Când colațim și rescrieți texte, este util să ne amintim că toate tipurile de erori care se găsesc la scribii antici pot fi găsite și în cei moderni Trebuie să luăm în considerare acest lucru și să ne ferim de ei, monitorizându-ne cu atenție lectura, memorarea textului, dictarea internă și scrierea Când sintetizează discrepanțe, F Masai recomandă și aceeași metodă (François Masai Principes et conventions de l'édition diplomatique - Scriptorium, Vol , No - P) Pentru o descriere a tehnicii de comparare a listelor în debriefing, vezi și cartea: Gustave Radier Les techniques de la critique et de l'histoire littéraire en littérature française moderne Oxford, P - Ibid p Pregătirea textelor pentru comparare Listele sunt de obicei notate convențional cu majuscule ale alfabetului rus Dacă nu sunt suficiente litere rusești, ele recurg la literele alfabetului latin, apoi grecești etc Există două convenții pentru liste Unii cercetători desemnează liste cu litere în ordine alfabetică - în funcție de gradul de apropiere a listei de textul principal Prima listă, cea mai apropiată de textul principal, este desemnată cu litera A, a doua - B, a treia - C etc Cu toate acestea, acest sistem are un dezavantaj semnificativ Să presupunem că cercetătorul, până la sfârșitul lucrării sale, a descoperit o altă listă - la urma urmei, atunci ar trebui să rupă alfabetul convențiilor dacă această nouă listă nu ar fi cea mai îndepărtată de textul principal Orice defecțiune în timpul muncii este foarte periculoasă În plus, gradul de apropiere a listei de cea principală este deja vizibil chiar din ordinea în care urmează restul listelor, iar acest lucru este destul de suficient Mi se pare mult mai convenabil să desemnăm condiționat o listă după prima literă a numelui sau numele colecției în care se află Deci, de exemplu, cel mai bine este să dați denumirile P pentru lista Radzivilov, L pentru lista Lavrentiev, P pentru lista din colecția Pogodinsky, B pentru lista din colecția Bogdanov etc În acest caz, este mai ușor pentru cititor să-și amintească aceste convenții, este mai ușor de înțeles în variații Să presupunem însă că numele a două colecții încep cu aceeași literă, de exemplu: un manuscris din colecția lui F I Buslaev și un manuscris din colecția lui P D Bogdanov În acest caz, desemnarea condiționată a primului manuscris poate fi dată ca B, iar pentru al doilea, se poate adăuga următoarea literă consoană, Bg Pentru manuscrisul colecției lui A M Bolshakov, s-ar putea da denumirea Bl etc Trebuie amintit că tot textul cercetătorului ar trebui să fie prezentat cu caractere cursive în publicații (mai multe despre aceasta în capitolul XIII) De exemplu: nu, în RKP ots , nu parsing etc De aceea și simbolurile ar trebui să fie scrise cu italice încă de la început Acest lucru este necesar din cauza faptului că, altfel, unele simboluri pot fi ușor amestecate cu textul (devin, parcă, parte a discrepanțelor), de exemplu: K, V, I, Sm altele pot fi confundate cu prepoziții și conjuncții * Ne-am oprit pe partea tehnică a identificării discrepanțelor atât de detaliat, deoarece, de regulă, studiile textuale, metodologia și metodologia lor sunt cel mai strâns legate de abilitățile tehnice La cifrarea listelor scrise de mână, G Rüdler recomandă utilizarea literelor inițiale ale colecțiilor, orașul în care este stocată lista etc , apoi - B, C etc) (Im * e C) Prima parte Capitolul V munca kami O anumită tehnică adoptată de un critic textual întărește și anumite credințe textologice în el Poate fi foarte dificil să schimbi metodele tehnice de lucru: munca unui critic textual este foarte complexă și consumatoare de timp, necesită abilități, obiceiuri și un anumit "automatism" De aceea, este

extrem de important să se dezvolte tehnica corectă de lucru de la bun început - și, în primul rând, o tehnică convenabilă pentru însumarea variațiilor Despre alte aspecte ale tehnicii de rezumare a discrepanțelor asociate publicării monumentelor vom vorbi în capitolul XIII "Tehnica publicării textelor" * Este foarte posibil ca discrepanțe să fie determinate de mașină în viitorul apropiat În orice caz, pentru textele tipărite se pot stabili opțiuni de tipărire cu ajutorul instrumentelor În The Harvard Library Bulletin ( ), articolul lui Ch Hinnan "Mechanized Collation at the Houghton Library" descrie un dispozitiv optic care poate fi folosit de de ori mai rapid decât metoda convențională și fără erori de instalare a opțiunilor Această metodă, însă, nu permite stabilirea discrepanțelor în textele scrise de mână, deoarece fluctuațiile individuale (în conturul literelor, în distanța dintre litere și cuvinte - de către același scrib) cu fuziunea scrierii literelor sunt atât de mari (mai ales în Excelenta scriere cursivă rusă) că "citirea automată" este puțin probabil să fie posibilă, sau cel puțin ușoară Analiza discrepanțelor individuale După ce ați rezumat discrepanțele din toate listele, puteți începe să le analizați Care este scopul acestei analize și care este? Analiza discrepanțelor a fost mult timp considerată partea principală a "criticii textului", și se credea că sarcina criticării textului, pe lângă stabilirea autenticității acestuia, este de a corecta erorile care s-au strecurat în el Pentru un critic textual modern, analiza discrepanțelor oferă cel mai bogat material pentru refacerea istoriei textului unei opere, toate etapele existenței acesteia Discrepanțele sunt rezultatul nu numai al "greșelilor" scribilor, ci și al activității conștiente a scribilor; Prin urmare, analiza textului ar trebui să ofere material pentru caracterizarea originii unor straturi întregi de discrepanțe asociate cu anumite etape din istoria textului - straturi care au apărut fie ca urmare a erorilor inconștiente, fie a modificărilor conștiente (ca urmare a unei modificări ideologice a textului) , corecții stilistice, corecții lingvistice și ortografice etc) etc) Analiza discrepanțelor individuale Scopul analizei discrepanțelor este de a stabili istoria textului, relația dintre listele existente, relația lor genealogică Numai o analiză a discrepanțelor este departe de a fi suficientă pentru a stabili istoria textului unui monument Am văzut mai sus ce date pentru istoria textului sunt extrase numai din manuscrisul unui monument (Capitolul III), în capitolele următoare vom vedea că datele despre istoria textului sunt extrase nu numai din listele monumentelor, ci din mediul lor textual în manuscrise, din relația monumentului cu alte lucrări etc Totuși, dintre toate datele pentru istoria textului unei opere, datele discrepanțelor oferă cel mai important material Analiza discrepanțelor începe de obicei cu o analiză a discrepanțelor fiecărei liste separat și continuă cu o examinare sumară a discrepanțelor analizate ale tuturor listelor pentru a stabili relația și originea acestora Caracterizarea cantității totale de discrepanțe dintr-o anumită listă, grup de liste și ediții ar trebui să fie precedată de o analiză a discrepanțelor individuale una câte una Deci, discrepanțele sunt luate în considerare individual și apoi agregat Fiecare discrepanță individuală este, dacă este posibil, studiată din punctul de vedere al originii sale: care lectură este mai veche, care este mai tânără, care lectură a provenit din care Aceasta pregătește materialul pentru caracterizarea ulterioară a textului fiecărei liste din punctul de vedere al istoriei apariției acesteia O analiză generalizată a mărturiei discrepanțelor individuale ajută nu numai la clasificarea listelor, ci și la stabilirea care dintre ediții este mai

veche, care este mai tânără, în ce relație genealogică sunt grupuri individuale de liste și chiar liste individuale Să ne întoarcem la luarea în considerare a principiilor de analiză a discrepanțelor individuale Această analiză ar trebui să prevadă un scop specific, să fie intenționată Vechea textologie a secolelor al XVIII-lea și al XIX-lea, aflându-se separat originea discrepanțelor, a înlocuit separat lectura mai nouă din text cu una mai veche și astfel a "restaurat", după cum părea, cel mai vechi text În prezent, nu putem considera corectă o astfel de metodă de "restaurare" a textului antic Textul mozaic creat în acest fel, desigur, nu a existat niciodată În prezent, textologul urmărește să stabilească istoria textului, relația istorică a edițiilor acestuia, tipurile și textele listelor individuale Prin urmare, principalul lucru pentru textolog în prezent este să stabilească edițiile și tipurile de text și apoi originea acestora Analiza discrepanțelor ar trebui, așadar, să aibă acum un alt scop: să nu restabilize "textul original", ci să ofere material pentru stabilirea istoriei textului monumentului, pentru toate etapele de dezvoltare a textului Doar având o înțelegere clară a etapelor ulterioare, este posibilă restaurarea celor mai vechi De obicei, concluziile finale în forma cea mai preliminară și departe de a fi clară sunt anticipate deja chiar la începutul lucrării, deși nu iau o formă clară Un textolog implicat în analiza discrepanțelor individuale Prima parte Capitolul V ny, există o "testare" constantă a concluziilor Nu toate discrepanțele sunt aceleași în ceea ce privește caracterul indicativ al analizei lor Unele discrepanțe de la bun început atrag atenția criticului textual ca necesitând o atenție deosebită Din punctul de vedere al semnificației indicațiilor pentru istoria textului, nu există nicio îndoială că discrepanțele intenționate, conștiente, au o importanță mai mare decât neintenționate, inconștiente ("greșeli") De aceea, B V Tomashevsky sugerează să începem analiza discrepanțelor (sau, așa cum le numește el, "variante") cu clasificarea lor în cele intenționate și neintenționate: "Clasificarea", scrie B V Tomashevsky, "ar trebui să se bazeze pe studierea naturii modificările efectuate Ar trebui să plece de la bazele criticii de text și, în primul rând, este necesară stratificarea modificărilor mecanice (greșelile de tipar) și editarea conștientă a autorului Se poate fi de acord cu această poziție a lui B V Tomashevsky cu amendamente minore, totuși, pentru textele antice Aproape că nu este nevoie să vorbim despre editarea drepturilor de autor în ele; mai des - despre editarea "co-autorilor": editori, compilatori de coduri și compilații, rescriere, scriitori În plus, B V Tomashevsky propune ca editarea autorului (în raport cu textele antice, toată editarea "conștientă", adică editarea "co-autorilor" despre care tocmai am vorbit) poate fi împărțită în) editare, interconectată, sistematică, și) montaj independent, sporadic Această împărțire ar trebui extinsă la întreaga editare în general: pot exista erori nu numai conștiente, ci și inconștiente ale scribului, care, pe de o parte, se repetă sistematic, dar pe de altă parte pe de altă parte, sunt izolate și aleatorii Este necesar, totuși, să adăugăm la această diviziune propusă de B V Tomashevsky în editare, interconectate și nelegate, că raportul lor în procesul de studiere a editării se schimbă de obicei treptat în favoarea primei Cu cât editarea scriburilor este studiată mai mult, cu atât se dovedește a fi mai puțin aleatorie, cu atât se supune mai mult sistemului scribului: psihologia, obiceiurile și aptitudinile sale (editare "inconștient"), ideologie, intenții, gusturi stilistice (editare " conştient") În cele din urmă, este necesar să se acorde

atenție naturii însăși a editării conștiente: fie că se referă la limbă (de exemplu, reînnoirea formelor lingvistice, arhaizarea acestora, schimbări dialectale etc), stilul lucrării sau conținutul ei ideologic (modificări ale naturii ideologice, schimbări ale intrigii, simplificarea sau dezvoltarea acțiunii, schimbarea motivelor individuale etc) Ce poate oferi studiul discrepanțelor neintenționate și studiul discrepanțelor intenționate pentru stabilirea istoriei unui text? B V Tomaşevski Scriitor și carte Eseu de textologie Ed al -lea M , S "Opțiunile autorului ar trebui distribuite între categoriile de schimbări coerente și independente" (Ibid , p) Analiza discrepanțelor individuale După cum sa menționat deja în "Introducere", teoria lui K Lachmann a acordat o importanță deosebită studiului erorilor - modificări neintenționate în text Pentru noi, schimbările intenționate, conștiente ale textului, care implică apariția unor noi ediții ale lucrării, au o importanță primordială Cu toate acestea, studiul modificărilor inconștiente, neintenționate de text (erori) este, de asemenea, esențial Erorile comune mai multor liste fac posibilă clasificarea convenabilă a textelor și combinarea listelor în grupuri Împreună cu modificările conștiente ale textului, acestea oferă uneori un material foarte izbitor pentru clasificarea listelor (vezi mai jos despre clasificarea listelor) Cu toate acestea, atunci când grupați listele după erori, ar trebui să aveți în vedere următoarele: în primul rând, erorile inconștiente sunt adesea repetate de diferiți scribi, așa că trebuie să acordați atenție nu unei singure erori, ci unui întreg grup de erori; în al doilea rând, scribii înșiși determină uneori corect eroarea și restabilesc citirea inițială; în al treilea rând, scribii folosesc uneori nu o singură listă, ci mai multe, corectând lista principală într-un mod diferit, producând un fel de " cercetare textologică" Despre toate acestea am scris mai sus, în capitolul I, "Opera unui vechi cărturar rus" Această natură a corespondenței face aproape imposibilă o clasificare simplificată a listelor în funcție de calculele mecanice ale discrepanțelor și îl obligă pe criticul textual să se străduiască să-și imagineze constant: cum, de către cine și în ce condiții a fost copiat textul Schimbările sunt conștiente, intenționate, mult mai stabile în sensul că copistul ulterior nu "revine" la textul original din ele, decât dacă are o nouă intenție cu privire la întregul text Conștient, stilistic sau ideologic, montajul nu poate fi repetat mecanic de diferiți scriitori Și, în sfârșit, editarea conștientă a textului depinde mai puțin de numărul de originale: aceeași modificare poate fi făcută textului cu unul sau mai multe originale Din aceasta rezultă clar că modificările intenționate ale textului sunt mult mai indicative pentru clasificarea textelor și, spre deosebire de cele neintenționate, sunt indicatori ai revizuirilor Într-o măsură și mai mare decât pentru primele modificări (neintenționate) ale textului, pentru modificări conștiente ale textului este necesar să ne imaginăm circumstanțele specifice ale lucrării de pe liste și însuși scribul care a făcut modificările textului Cu cât mai concret iese în fața noastră vechiul scrib rus care a făcut modificări textului, intențiilor sale, ideologiei sale, statutului social etc , cu atât mai convingătoare sunt toate acele explicații ale discrepanțelor pe care le dă criticul textual, cu atât mai "conectate" " se vor dovedi a fi aceste schimbări, "legate" nu de una sau alta categorie de clasificare care le unește, ci de însăși personalitatea scribului care le-a făcut Analiza discrepanțelor se bazează pe idei specifice despre opera autorului, redactorului de text, copistului Stabilind primatul uneia sau alteia lecturi fata de alta,

criticul textual trebuie sa ajunga la concluzia in ce imprejurari, cum si de catre cine a fost modificat textul Prima parte Capitolul V * Să luăm în considerare câteva reguli textologice care sunt utilizate de obicei în analiza discrepanțelor Aceste reguli, aplicate mecanic, în afara considerației specifice a scribului însuși și a operei sale, au doar valoare relativă Există o regulă textologică conform căreia, dintre două sau mai multe lecturi ale aceluiași pasaj, lectura cea mai dificilă ("lectio difficilior") este recunoscută ca fiind mai veche decât lectura mai ușoară ("lectio facilitaor") Într-adevăr, de regulă, scribul "luminează" textul, face de neînțeles pentru el însuși de înțeles, îl modernizează Cu toate acestea, nu se poate recunoaște că această regulă este valabilă în toate cazurile în mod strict În primul rând, este necesar să se țină cont de relativitatea conceptelor de "lectura ușoară" și "lectura grea" Acea lectură, care pare cea mai ușoară pentru noi, nu putea fi deloc ușoară pentru un vechi scrib rus În al doilea rând, trebuie avut în vedere că unii cărturari, din motive stilistice sau orice alte motive, preferă uneori lecturile cele mai dificile (vom reveni mai jos asupra unor astfel de cazuri) Să dăm exemple În discrepanțe se întâlnește un cuvânt mai nou și unul mai vechi; dacă nu există o arhaizare stilistică consistentă a textului, putem presupune că cuvântul arhaic reprezintă o lectură mai veche Într-un caz, într-o altă interpretare, se întâlnește un cuvânt livresc, greu, neînțeles de toată lumea, în altul - un cuvânt mai înțeles; se poate presupune că cuvântul "dificil" este original, iar cuvântul "ușor" a apărut în ordinea "îmbunătățirii" textului de către scriitor sau redactor Același lucru trebuie spus despre turnover-ul sintactic "dificil" și despre cel mai ușor, despre cuvântul străin și despre cel rusesc O astfel de situație, când lectura mai dificilă se dovedește uneori a fi mai veche, este tipică nu numai pentru manuscrisele rusești antice Este tipic pentru manuscrisele medievale vest-europene și pentru cele orientale E E Bertels scrie: "La pregătirea unei ediții critice a poeziei lui Nizami, cele mai vechi manuscrise (secolul XIV) păreau de foarte multe ori să ofere prostii evidente, în timp ce manuscrisele noi (secolele XV și XVI) ofereau un text complet de înțeles O lungă lucrare asupra textelor a arătat că textul secolului al XIV-lea în marea majoritate a cazurilor, era un text adevărat și original și era de neînțeles criticilor textuali doar din cauza insuficientei familiarizări cu limbajul poetului și a insuficientei cunoaștere a realităților epocii" O observație similară a fost realizat de M N O Osmanov peste cea mai veche listă de "Șah- Această regulă a fost descoperită la sfârșitul secolului al XVIII-lea filologul german Grisbach Pentru o apărare viguroasă a acestei poziții, vezi: Alberto Chiari La Edizione critica - Problemi ed orientamenti critici di lingua e di letteratura italiana, vol II ed Milano P E E Bertels La chestiunea bazei filologice a studiului monumentelor orientale Studii orientale sovietice, , nr S Analiza discrepanțelor individuale nume" al Muzeului Britanic / (condițional - L): "În practica noastră, lista L oferă adesea o singură lectură care la prima vedere pare lipsită de sens Cu toate acestea, un studiu mai profund al textului, un apel la dicționare explicative, la traducerea arabă a "Nume-Șah" - convinge-l pe compilator că citirea lui L este cea mai fiabilă și, probabil, autentică, "I Dar toate acestea se aplică doar cazurilor izolate Dacă avem discrepanțe sistematice în două texte, în care un text este reprezentat de expresii livrești, arhaice și "dificile", iar în celălalt prin expresii de înțeles și mai noi, atunci originea unei astfel de diferențe în textele în ansamblu poate fi reciprocă : au fost

redactori de text care l-au facilitat sistematic , modernizându-l, apropiindu-l de limba vorbită, dar au existat redactori de text care arhazau în mod deliberat textul, luptă spre "literaritate", preferând rândurile de carte Dar chiar și în acest caz, se pot indica semnele prin care se poate determina care text este primar și care este secundar Lucrul este că un editor rar reușește să-și ducă sistemul cu deplină consistență Editorii și cărturarii cărturari ai Rusiei Antice au fost mai pedanți decât cercetătorii Prin urmare, arhaizarea limbajului nu va putea niciodată să ducă la îndeplinire complet toate formele vechi din monument, formele noi, nu, nu și chiar "străpunge" în text Arhaizatorilor-editori le place, de exemplu, să furnizeze textele lor cu ture cu un dativ independent, dar aceste ture nu sunt întotdeauna corecte Aceste "greșeli" în "îmbunătățirea" textului sunt de obicei folosite pentru a identifica mâna ulterioară Înlocuirea lecturilor "ușoare" cu altele mai "dificile" este mai ales frecventă în operele literare atunci când sunt corectate stilistic de către adepții stilului retoric al celei de-a doua influențe sud-slave, când creează vieți "librești" în locul celui original non-libresc însemnări despre sfânt etc Permiteți-mi să vă dau un exemplu de adaptare stilistică de carte a Călătoriei dincolo de cele trei mări a lui Afanasy Nikitin - o adaptare atât de nesemnificativă încât nici măcar nu poate fi considerată o nouă ediție a Călătoriei Analizând ediția Călătoriei dincolo de cele trei mări a lui Afanasy Nikitin, prezentată de Trinity List (GBL, Colecția Muzeului, Nr), J S Lurie notează că corecția stilistică din aceasta "s-a redus în primul rând la înlocuirea expresiilor simple, cotidiene, cu mai livrești cele Un om alfabetizat și curios, Afanasy Nikitin nu a fost un scriitor și scriitor profesionist și nu știa cum (sau nu dorea) să se angajeze în "împletirea cuvintelor" subtilă A început povestea călătoriei sale într-o manieră aproape verbală, oarecum monotonă: M N O Osmanov Textologia Orientului Mijlociu în Uniunea Sovietică și principiile sale principale (bazate pe textologia iraniană) - Vestn istoria culturii mondiale, , nr , p Prima parte Capitolul V Cărbunii m-au lăsat să plec de bunăvoie Și de acolo am plecat din Uglech și am venit la Kostroma Și m-au lăsat să plec de bunăvoie Și ai venit la Pleso de bunăvoie Și am venit la Nijni Novgorod Și m-au lăsat să plec de bunăvoie "(Etter list, fol - rev) În Trinity List, această poveste fără artă primește o formă mai livrescă; în loc de o repetare de patru ori, "voluntar" apare doar de două ori (Trinity List, fol) Numele sărbătorilor creștine au fost modificate în Lista Trinității în locul numelor de zi cu zi se dau cele oficiale: "Radunitsa" păgână este înlocuită cu "săptămâna lui Fomin" (Etter list, l ; Trinity list, l rev) "Ziua de răgaz" se numește "Adormirea Maicii Domnului" (Etter list, fol v ; Trinity list, fol v ; cf v) În loc de verbalul "unul-nou" (Etter list, l), citim în lista Trinity "o dată" (Trinity list, l rev) Ediția analistică menționează "muzhiks și zhonki" indieni (Etter list, fol); în Lista Trinității corespund "soților și soțiilor" (Lista Trinității, fol); în ediţia analistică se menţionează "sostsi gols" (Etter list, fol v); în Troitsky - "sânii goi" (lista Troitsky, fol) Dar un amendament este deosebit de expresiv Când descrie îmbrăcămintea indiană, Nikitin notează în mod repetat că indienii - de la "slujitori" la "boieri" și inclusiv "prinți" - poartă un "voal" înfășurat în jurul "pe coadă" (Etter list, fol - rev ; cf ll și) Redactorii, reprezentați de Trinity List, au încercat să elimine această expresie grosolană - aici citim (de câteva ori la rând) că vălul indienilor este rotunjit "pe șolduri" (Trinity List, fol) Totuși, aici găsim și dovezi clare că ediția, care diferă într-o

prezentare mai livrescă, este secundară și că textul original era vernacular Așa cum se întâmplă adesea cu un editor care corectează textul altcuiva, creatorul ediției Troitsk a arătat inconsecvență - după ce a îndepărtat "guzno" într-un loc, l-a lăsat în alte locuri: "lățime" și ceea ce pelerinii care vin la Parvat purtați "pe gâscă de haine" (Trinity List, fol și v)" * De o importanță esențială este descoperirea unei erori de fapt, a inconsecvenței istorice, a inconsecvenței stilistice sau a contradicției ideologice cu restul textului într-una dintre discrepanțe În aceste cazuri, citirea eronată este de obicei recunoscută ca una ulterioară, dar această regulă nu este lipsită de excepții Vechii cărturari ruși foarte des corectați Ya S Lurie Revizuire arheografică - În cartea: Călătorie dincolo de cele trei mări ale lui Afanasy Nikitin - Ed al -lea, adaugă și refăcut M ; L , S - "•Monumente literare" Analiza discrepanțelor individuale erori lyali și inexactități ale predecesorilor lor; Autorii nu au fost deloc infailibili Se poate atribui o derapaj, ilogicitate, incongruență gramaticală sau stilistică, chiar și o simplă greșeală unuia sau altuia scrib numai atunci când se dovedește că autorul sau unul dintre scribii anteriori nu le-ar fi putut face Criticând opera lui A V Rystenko "Povestea celor vise ale lui Shakhaisha", P O Potapov a scris pe bună dreptate despre presupusa dependență a edițiilor și mișcarea textului acestei lucrări de A V Rystenko: "O mare logică sau ușurință de citire nu este deloc mijloace necesare pentru textele mai vechi în general: dacă nu întotdeauna, atunci în unele cazuri este posibil și fenomenul invers Exemplele de erori ale autorului în operele literaturii ruse vechi sunt numeroase Există date și genealogii eronate în Povestea anilor trecuti , în textul Poveștii analistice a traducerii cărților în limba slavă În "Lay on the Destruction of the Russian Land" Vladimir Monomakh este făcut din greșeală contemporan cu Constantin al IX-lea Monomakh Datele eronate sunt constante în poveștile legendare ale Rusiei Antice, în hagiografii etc În original, în textul autorului, pot exista foarte bine erori și neconcordanțe, lungimi și inconsecvențe stilistice, care în listele ulterioare vor fi corectate de către cărturari experimentați , editori sau chiar compilatori de lucrări noi pe baze vechi Chestia este că unele greșeli sunt posibile pentru autori, iar altele sunt imposibile Sunt erori care nu pot proveni decât dintr-o înțelegere greșită a textului precedent și nu pot fi născute din ele însele Vă voi da un exemplu În binecunoscutul "Mesaj" al lui Spiridon-Sava și în "Povestea prinților lui Vladimir", apropiati textual unul de celălalt, printre alte diferențe, există următoarele: în "Mesaj", în contradicție cu Biblia , este indicat fiul lui Noe Arfaksad; în "Povestea" fiii lui Noe sunt indicați în strictă concordanță cu Biblia Trebuie să admitem, totuși, că textul eronat al "Epistolei" din acest loc este primar, iar textul "Poveștii" este corectat și adus în acord cu Biblia Faptul este că întreaga linie de moștenire a pământurilor de către descendenții lui Noe în "Mesaj" este armonioasă și consecventă, iar în "Povestea" această linie de moștenire s-a dovedit a fi confuză În plus, după corectarea textului, în "Povestea" au rămas urme ale textului vechi: la începutul ♦Poveștii există următoarea frază: "Din istoria Canaonului și limită, recomandarea lui Arfaksadov, primul fiu al lui Noe, născut după potop" În "Ska" Colecția lui ORYAS AN, vol XX, nr Sankt Petersburg, / Potapov La istoria literară "Poveștile celor vise ale regelui Shahaishi" - în cartea: Culegere de articole în cinstea lui A I Sobolevsky L , S Povestea anilor trecuti, vol II Articole și comentarii de D S Likhachev M ; L , p - Ibid p - Prima parte Capitolul V cunoștințe, aceste cuvinte

nu au sens, deoarece prezentarea Poveștii nu le urmează: Arfaxad în Povestea este peste tot, cu excepția acestui loc, făcut fiul lui Sem Din aceasta putem concluziona că textul "Mesajului" lui Spiridon-Sava este mai primar decât textul "Poveștii" Între timp, I N Zhdanov a considerat că textul "Poveștii" este primar, iar textul "Poveștii" "Mesaj" că "Povestea" este "mai corectă" - mai aproape de Biblie Originea ulterioară a uneia sau aceleia erori de fapt este stabilită de întregul context al lucrării Descoperită o eroare de fapt în text, este necesar, în primul rând, pe baza unor date contextuale, să se stabilească dacă aceasta ar putea aparține autorului monumentului Voi lua cel mai simplu caz În cea de-a doua ediție a Povestea prinților lui Vladimir, unele liste scriu "Puneți un rege asupra Indiei la Ierusalim", în timp ce o listă scrie "Puneți un rege peste Iudeea la Ierusalim" Primatul celei de-a doua lecturi este dincolo de orice îndoială Prima lectură este lipsită de sens și nu ar putea fi justificată prin ignoranța autorului, întrucât întreaga lucrare în ansamblu indică faptul că autorul a avut în vedere evenimentele biblice În consecință, nu autorul a greșit, ci unul dintre cărturari care a scris fără să se gândească la text și a confundat "u" cu "n" În alte liste ale aceluiași "Povestea" scrie "voi pleca" vm - Dă-i drumul lui Hus Eroarea primei lecturi este de asemenea clară: nu numai că contrazice întregul context al lucrării, care se referă în mod specific la "Khus", dar poate fi explicată paleografic Dacă niciuna dintre citirile în sine nu poate fi considerată cea mai recentă, este necesar să verificați citirile în funcție de context Contextul în acest caz poate sugera istoria textului În "Povestea anilor trecuti" de sub , în povestea despre cum Svyatoslav a învins bulgarii de lângă Pereyaslavets și apoi a trimis grecilor cu cuvintele "Vreau să merg la tine și să-ți iau orașul, ca acesta", este a spus că grecii au trimis cu viclenie la Sviatoslav, oferind tribut fiecărui soldat și cerându-i să raporteze numărul soldaților La aceste cuvinte ale grecilor, cronicarul notează următoarea: esenţa grecilor este măgulitoare până astăzi Așa se citește în Cronica Radzivilov și în Lista Academică de la Moscova, dar în Cronica Ipatiev avem un text diferit: " esența grecilor este înțeleaptă până astăzi" Care text este mai corect: "măgulitor" sau "înțelept"? "Mudri", bineînțeles, este o corecție de la "măgulire", încă din ultimul Vezi pentru mai multe detalii: R P Dmitrieva Legenda prinților lui Vladimir M ; L , S - , şi alţii; vezi şi: R P Dmitrieva Pe dependența textologică dintre diferitele tipuri de povești despre descendenții lui Augustus și despre darurile lui Monomakh - TODRL, vol XXX L , S - I N Jdanov Povestea Babilonului și "Povestea prinților lui Vladimir" SPb , S R P Dmitrieva Legenda prinților lui Vladimir S Analiza discrepanțelor individuale este de acord doar cu cele anterioare: "hotărârea grele, sau altfel " Corectarea ar fi putut fi făcută de vreun cronicar grec Dintre toate erorile istorice ale textului, cele mai indicative din punct de vedere al istoriei textului sunt erorile împotriva realității istorice contemporane pentru autor Inconsecvența Bibliei cu cronograful, analele este mai ușor de făcut pentru autor decât o greșeală în apariția realității vii pentru el În lectura inițială, o eroare împotriva realității contemporane pentru autor va fi, desigur, mult mai puțin frecventă decât în lecturile ulterioare Mai mult, în unele cazuri este pur și simplu imposibil, în timp ce în altele este ușor de explicat Sunt fapte pe care un contemporan trebuie să le cunoască și sunt altele pe care le poate distorsiona doar conștient Voi da un exemplu din definiția vechimii a "Lay of Igor's Campaign" în raport cu "Zadonshchina" După cum știți,

"Zadonshchina" și "Povestea campaniei lui Igor" au o apropiere textuală una de alta în unele locuri În Povestea campaniei lui Igor, Niprul sparge "muntii de piatră": "Despre Nipru Slovutitsa! Ai străbătut munții de piatră prin ținutul Polovtsian În Transdonshchina, într-un text asemănător, munții de piatră sunt străpunși de Don: "Don, Don, râu rapid, (tu) (străpuns) tu munți de piatră, curge în pământ (Polovtsian)" Dar munții de piatră, adică rapidurile, se găsesc doar pe poteca Niprului Donul nu are praguri și nu trece prin munți Este clar că textul Laic în acest caz este primar, iar textul Zadonshchina este secundar, deoarece autorul Layului cunoștea bine geografia Rusiei și scria liber, în timp ce autorul Zadonshchina nu a arătat în opera sa o cunoaştere exactă a geografiei Rusiei de sud La crearea operei sale, el a fost evident legat de modelul său literar - "Povestea campaniei lui Igor": aceasta a dus la o asemănare exterioară în prezența unei erori de fapt Alte corespondențe ale "Lay" cu realitatea sa istorică și inconsecvențele realității sale istorice din "Zadonshchina" pot fi, de asemenea, citate Deci, de exemplu, în "Cuvântul" prințul Svyatoslav de Kiev strigă ("cuvântul său de aur" este "amestecat cu lacrimi"), iar acest plâns este de fapt notat în povestea Cronicii Ipatiev despre campania lui Igor Svyatoslavich În Zadonshchina, Dmitri Donskoy plânge, despre al cărui plâns nu se știe nimic Deoarece ambele lamentări sunt vorbite în aceiași termeni și dependența uneia de cealaltă este de netăgăduit, trebuie să presupunem că textul primar este cel mai apropiat de realitatea reflectată în anale, adică textul lui " Povestea campaniei lui Igor" Încă o notă Stabilirea erorii reale nu este atât de ușoară Pentru a face acest lucru, textologul trebuie să cunoască foarte bine istoria, să verifice fiecare fapt al textului În orice caz, el ar trebui să știe mai mult decât vechii scribi ruși și să poată stabili cu ușurință corectitudinea sau eroarea unui fapt din publicațiile de referință Aici și în viitor citez "Zadonshchina" conform textului lui V P Adrianov-Pe- Retz: Zadonshchina (experiența reconstituirii textului autorului) - TODRL, vol VI M ; L - Folosesc propriile ei observații Prima parte Capitolul V Aici, de exemplu, avem în fața noastră "Legenda poveștii unui arici despre transferul moaștelor cinstite către sfinții părintelui nostru Nicolae, arhiepiscopul orașului Păcii" Listele păstrate în departamentele scrise de mână din Moscova și Leningrad au o serie de erori Transferul relicvelor este atribuit anului în loc de corect Papa Herman, care nu a existat niciodată, a fost pus în vigoare în locul Papei Urban Există și alte erori N A Tolstoi a reușit să găsească o listă a aceleiași lucrări în Biblioteca Vaticanului, al cărei text este mult mai corect În locul Papei Herman, Papa Urban acționează acolo Caracteristică, însă, este următoarea diferență, care ajută la stabilirea nu numai că acest din urmă text este mai corect, ci și că este mai original În listele cu Papa Herman scrie "trimiterea la Roma la Papă", dar în lista Vaticanului "trimiterea Papei", ceea ce este mai corect din punct de vedere istoric, deoarece nu exista nici un papă la Roma la acea vreme Primul text este mai recent și se află în legătură cu parafrazele rezultate din circulația textului mai scurt al listei Vaticanului Nu s-ar fi putut întâmpla contrariul Întregul text în ansamblu, toate discrepanțele ajută la stabilirea unui text anterior Am dat mai sus cazuri de neconcordanțe, în care una dintre lecturi este, fără îndoială, "eronată", "ilogică", etc Cu toate acestea, în marea majoritate a cazurilor de inconsecvențe evidente, erorile nu pot fi detectate Uneori doar cutare sau cutare lectură poate părea cercetătorului "mai bună", mai potrivită cu stilul, conținutul lucrării, dezvoltarea gândirii autorului etc În aceste cazuri,

cercetătorul trebuie să fie deosebit de atent Cercetătorul în evaluarea lecturilor poate fi ușor subiectiv Numai o analiză a unui întreg grup de discrepanțe poate avea forță probantă cu o verificare obligatorie "din opus", adică cercetătorul trebuie să dovedească imposibilitatea presupunerii inverse și să-și confirme ideea despre natura mai veche a uneia sau aceleia lecturi de către întregul sistem de discrepanţe în ansamblu Numai o analiză a unui întreg grup de discrepanțe omogene dezvăluie orientarea lor ideologică sau stilistică și poate confirma în mod convingător ideea unuia sau altui caracter al acestei discrepanțe particulare Mergând puțin înainte, subliniem că întrebarea care lectură este considerată "cea mai bună" și care este "cea mai proastă" este de mare importanță atunci când publicăm un text Foarte des, atunci când pregătește o anumită listă pentru publicare, un critic textual schimbă unele dintre lecturile din ea pentru cele "mai bune" în funcție de alte liste În viitor, vom reveni asupra acestei probleme și vom sublinia că în niciun caz nu trebuie făcut acest lucru: acest lucru este permis numai în reconstrucțiile de texte, dar nu și în edițiile de texte existente Este permisă doar schimbarea unei citiri evident eronate cu cea corectă (cu rezerve corespunzătoare în note), dar nu "cel mai rău" cu "cel mai bun" Recunoașterea acestui sau acela loc este greșită N A Tolstoi Greseala istorica Manuscrisul recent descoperit al Bibliotecii Vaticanului - Izv ORYAS, , vol XII, carte Analiza discrepanțelor individuale fie ca o greșeală, fie ca o lectură "proastă" în comparație cu una "mai bună" din alte liste, este calitativ diferită Înlocuirea unei lecturi "proaste" cu una "mai bună", dacă aceasta este dictată doar prin alegerea celor "cele mai bune" lecturi pentru lista principală, poate duce la subiectivism În protograful oricărui monument, nu era deloc rar să existe "cele mai proaste" lecturi La urma urmei, fiecare scrib a căutat în felul său să "corecteze" textul originalului său Aceste "corecții" ar putea oferi citiri cu adevărat mai bune - cele mai bune din punctul nostru de vedere Istoria textelor multor monumente antice rusești oferă multe exemple în acest sens Stabilind eroarea unei anumite lecturi, cercetătorul trebuie să-și amintească că eroarea nu ar putea aparține unuia sau altuia, ci ar putea fi comună multor scribi ruși Deci, de exemplu, formula eronată de auto-depreciere a vechilor scribi ruși are o origine comună: "Ogarii lui Elin nu sunt tekokh", care este de obicei înțeles de către scribi înșiși ca ignoranță în înțelepciunea greacă Originea acestei formule a fost indicată de A I Sobolevsky A citat un pasaj dintr-un manuscris (GBL, colecția Lavrei Trinity-Sergius, nr ,), unde citim: skya (adică cerb -D L) ogari prete-chesh și, nu vei fugi de un sicriu de piatră al unui trilakotnago "Este clar din aceasta că vechii scribi ruși nu au înțeles această formulă și au folosit-o în mod clar eronat Dar putem, pe această bază, să tragem vreo concluzie textologică cu privire la lucrarea în care se utilizează această formulă? Desigur că nu! Este important, totuși, ca această eroare să nu contrazică lucrarea în ansamblu Uneori, unele greșeli sunt chiar necesare autorului pentru construcția sa istorică, pentru realizarea ideii sale Erorile de fapt numai atunci nu pot aparține autorului operei și sunt erori ale cărturarilor atunci când sunt în contradicție internă cu ideile, spiritul operei, cunoștințele autorului, ideile sale etc * Analizând discrepanțele, este necesar să fim foarte atenți la formele gramaticale ale limbii Contextul de aici poate sugera din nou dacă eroarea gramaticală este "a autorului" sau dacă a apărut ca urmare a unei modificări ulterioare a textului Faptul este că, atunci când a rescris textul, vechiul scrib rus nu a corectat întotdeauna cu acuratețe

formele cuvintelor Ca urmare, în text au rămas urme ale primului text, mai corect Pe baza acestor urme, putem ajunge la concluzia care dintre cele două sau mai multe texte să recunoaștem ca fiind original Un exemplu interesant este dat în acest din A I Sobolevsky Rec pe cartea: V N Malinin Bătrânul Mănăstirii Elazar a Epistolei Philotheos Kiev, - ZhMNP, , nr S Prima parte Capitolul V purtând un articol analistic din "Povestea anilor trecuti": "Du-te Oleg, hai să bem multe urlete, varangi, chud, sloveni, măsoară, toate, Krivichi, și vino la Smolensk din Krivichi, și priya grindină și plantează-ți soți, de acolo coborâți-vă și luați Lyubets și așezați-vă pe bărbații voștri Și pridosta la munții Kievului "De unde ar putea veni numărul dual de aici -" pridosta "? Am avea dreptul să ne așteptăm aici fie la singular, fie la plural (întrucât textul precedent vorbește doar despre Oleg, care a coborât, "să bem multe urlete") Indiciul se află în textul Primei Cronici din Novgorod, unde, conform ipotezei lui A A Shahmatov, a fost reflectată Cronica inițială care a precedat Povestea anilor trecuti Prima cronică din Novgorod vorbește în acest an despre doi lideri ai campaniei - prințul Igor și guvernatorul său Oleg Acolo, acest număr dublu este folosit în mod constant: "Și adesea lupta, iar râul Nipru a fost acoperit și orașul Kiev a fost văzut și a pândit în bărci și cu o echipă mică a urcat la țărm și i-a întrebat pe Askold și Dir" Compilatorul din Povestea anilor trecuti a reelaborat povestea Codului primar anterior: Oleg este prințul său, nu voievodul (această modificare este în concordanță cu datele tratatelor lui Oleg cu grecii pe care i-a adus în anale), Oleg este singurul conducător al campaniei sub tânărul Igor Cu toate acestea, o urmă a textului vechi, în care campania este condusă de doi - Igor și Oleg, se păstrează în această utilizare a unui număr dual aici, iar acest lucru confirmă în mod convingător ipoteza lui A A Șahmatov că în Prima Cronica din Novgorod, în ei partea inițială, se citește un text mai vechi decât în Povestea anilor trecuti I * Este deosebit de dificil să construiești o analiză a discrepanțelor atunci când două sau chiar mai multe discrepanțe par la fel de acceptabile În aceste cazuri, trebuie să fiți deosebit de atenți la toate nuanțele de semnificație și să vă străduiți să extindeți analiza cât mai mult posibil, bazându-vă pe date istorice și stilistice Un bun exemplu al acestui gen de analiză este dat de N A Kazakova în lucrarea ei "Vassian Patrikeev on the Secularization of Church Lands" Această lucrare tratează discrepanțe în exterior nesemnificative, dar foarte semnificative în ultima lucrare polemică a lui Vassian, publicată la acea vreme de A S Pavlov sub titlul "Același călugăr pustnic Vasian despre Iosif, egumen din Volоțk, a fost adunată o colecție de reguli sfinte și multe cărți" Vezi: A A Şahmatov Kyiv Cod inițial - În cartea: A A Şahmatov, - sat articole si materiale Ed acad S P Obnorsky M ; L , S N A Kazakova Vassian Patrikeyev despre secularizarea pământurilor bisericești (date textuale) - TODRL, vol XV M ; L , S - Analiza discrepanțelor individuale Există patru liste ale acestei lucrări a lui Vassian Patrikeyev: trei liste din secolele al XVI-lea și al XVII-lea din colecția Solovetsky a GPB și o listă a secolului al XVII-lea Reuniunea sinodală a Muzeului de Istorie de Stat Listele Solovetsky sunt apropiate unele de altele și se întorc la o protografă comună dintr-un timp relativ timpuriu - anii ai secolului al XVI-lea În al -lea paragraf al dialogului acestei lucrări între Vassian și Iosif din listele Solovetsky, se citește următoarea frază: "Și în bisericile catedrale și în cele laice, este poruncită stăpânirea sfântă a pământului" În Lista Sinodală, aceeași frază se citește fără unirea "a" la început și fără unirea "și" la mijloc În al -lea paragraf al

dialogului, în răspunsul lui Vassian, în fraza citită în listele Solovetsky: " Îi voi porunci Marelui Duce să ia de la mănăstirile satului, și nu de la bisericile lumești", în lista sinodală, unirea "a" și negarea "nu" sunt înlocuite cu uniunea "și" Discrepanțele, s-ar părea, sunt cele mai nesemnificative, dar împreună schimbă radical întreg sensul reformelor propuse de Vassian În funcție de care dintre aceste discrepanțe le acceptăm, întreaga interpretare a poziției lui Vassian va fi asupra chestiunii care a entuziasmat cel mai mult gândirea socială din prima jumătate a secolului al XVI-lea Ar fi absolut greșit să decidem chestiunea originalității textului după vechime sau după majoritatea listelor În ambele cazuri, ar fi trebuit să acordăm preferință variantei listelor Solovetsky Textologii secolului al XIX-lea exact asta ar face N A Kazakova acționează diferit și își începe analiza prin clarificarea conținutului principal al mesajului Ea analizează discrepanțele în strânsă legătură cu principalele prevederi ale mesajului și în legătură cu viziunea asupra lumii a lui Bassian în ansamblu Aceasta este abordarea absolut corectă Desigur, nu în toate cazurile de analiză a discrepanțelor este necesar, dar în acest caz, când este vorba de discrepanțe care schimbă sensul lucrării, o astfel de abordare este singura posibilă Liste Solovetsky Nu se cuvine ca mănăstiri să aibă sate Este permis să aibă terenuri lângă bisericile catedrale și cele laice pentru a satisface nevoile pildei, precum și pentru nevoile săracilor, săracilor și răscumpărării captivilor Vassian l-a îndemnat pe Marele Voievod să ia satele de la mănăstiri, și nu de la bisericile seculare lista sinodala Nu se cuvine ca mănăstiri să aibă sate Este permis să avem terenuri lângă bisericile catedrale ale lumii pentru a satisface nevoile pildei, precum și pentru nevoile săracilor, săracilor și răscumpărării captivilor Vassian l-a îndemnat pe Marele Voievod să pună mâna pe sate din mănăstiri și biserici seculare Zach, Prima parte Capitolul V Examinarea textului în multe liste În primul rând, N A Kazakova formulează principalele prevederi ale epistolei, așa cum pot fi deduse pe baza listelor Solovetsky, pe de o parte, și a celei sinodale, pe de altă parte: "Conform textului listelor Solovetsky", scrie N A Kazakova, "se dovedește că Vassian a înaintat o cerere de secularizare numai a pământurilor monahale și a considerat prezența pământului în bisericile seculare (deservite de clerul alb) ca corespund "regulilor sfinte" (regulile Cărții Pilot) Din textul Listei sinodale rezultă că Vassian a urmărit secularizarea întregii agriculturi bisericești - atât mănăstiri, cât și biserici seculare, făcând o excepție doar pentru bisericile laice catolice, în care era permis să aibă pământ în scop de pildă și de caritate Astfel, de ce text - listele sinodale sau Solovetsky - ar trebui recunoscut ca fiind mai apropiat de textul autorului lucrării, depinde decizia cu privire la amploarea secularizării proprietății pământului bisericesc, propusă de Vassian Patrikeev În continuare, N A Kazakova trece la clarificarea semnificației termenilor folosiți în listele acestei lucrări a lui Vassian: "biserică catedrală", "biserică seculară", "biserică seculară catedrală" După aceea, N A Kazakova află corespondența acestor discrepanțe cu întregul text al lucrării Se pare că în listele Solovetsky bisericile catedrale sunt considerate ca o categorie specială de biserici, separată de cele lumești, care nu corespundeau realității Între timp, termenul de "biserică laică catedrală" este folosit în alte locuri în opera lui Vassian în toate listele sale Textul Listei sinodale este clar și logic și nu provoacă confuzie În textul listelor Solovetsky există contradicții între lecturile sale și

restul textului În cele din urmă, lecturile Listei sinodale par a fi în deplină unitate cu alte scrieri ale lui Vassian În consecință, N A Kazakova ajunge la concluzia că în problema ce discrepanțe să se prefere, trebuie să se acorde prioritate nu vechimii listelor și nu majorității acestora, ci sensului general, prezentat mai bine de Lista sinodală În variantele sale se reflectă punctul de vedere al autorului Dar acest lucru nu este suficient, N A Kazakova caută, de asemenea, să afle originea discrepanțelor din listele Solovetsky Aici ea construiește o ipoteză, care, de asemenea, pare a fi destul de rezonabilă Această ipoteză se bazează din nou pe întreaga situație istorică la momentul întocmirii protografului listelor Solovetsky, pe schimbarea opiniilor nedeținătorilor la mijlocul secolului al XVI-lea iar asupra soartei literare a celorlalte scrieri ale lui Vassian N A Kazakova scrie: "Au fost aduse modificări protografului listelor Solovetsky ale ultimei lucrări polemice a lui Vassian, al cărei scop a fost reducerea dimensiunii secularizării propuse de Vassian Patrikeev Aceste modificări au fost făcute de o mână insuficient de pricepută, ceea ce a dus la prezența în listele Solovetsky a ilogicităților și distorsiunilor semantice menționate mai sus Fără îndoială N A Kazakova Vassian Patrikeyev despre secularizarea pământurilor bisericești S Analiza discrepanțelor individuale dar că redactorul protografului listelor Solovetsky aparținea cercurilor neposesive, căci a păstrat inviolabilă teza principală a neposedatorilor că mănăstirile nu trebuie să dețină sate Dar, în același timp, nu a fost la fel de radical ca Vassian și nu împărtășea părerea acestuia din urmă cu privire la necesitatea secularizării întregii proprietăți a pământului bisericesc Cel mai probabil, protograful listelor Solovetsky a fost întocmit la mijlocul secolului al XVI-lea, când, în legătură cu Catedrala Stoglavy, interesul pentru soarta proprietății monahale asupra pământului s-a intensificat în societatea rusă Dar neposedatorii din mijlocul al secolului al XVI-lea au fost mai moderați decât predecesorul lor (Vassian -D L), la a cărui moștenire jurnalistică s-au îndreptat mereu Dacă în tratatul canonic al lui Vassian tot materialul era subordonat sarcinii de negare a drepturilor patrimoniale ale mănăstirilor, atunci în cea de-a treia ediție a tratatului canonic, întocmit la mijlocul secolului al XVI-lea, regulile care reglementau viața monahală în general erau incluse, rezultând o înmuiere a clarității lucrării Dorința de a-l "înmuia" pe Bassian, de a-l face mai moderat, pentru a-și putea folosi moștenirea pentru a-și propaga opiniile, ar fi trebuit să fie evidentă mai ales în revizuirea ultimei lucrări polemice a lui Bassian, care conținea o cerere radicală de secularizare a lui Bassian toată proprietatea asupra pământului bisericii De aici și discrepanțele care sunt disponibile în listele Solovetsky" Nu am dat mai presus de toate considerentele lui N A Kazakova Pentru noi, doar cursul raționamentului ei, care este corect metodologic și se bazează pe o gamă largă de materiale, este important * În sfârșit, cel mai dificil caz: nu există discrepanțe, toate listele dau o singură lectură, dar există o eroare, inconsecvență, inconsecvență logică sau istorică O putem recunoaște ca fiind originală? Astfel de cazuri sunt deosebit de frecvente atunci când o lucrare sau o revizuire a unei lucrări este prezentată în aceeași listă sau se întoarce la un arhetip care conținea deja o eroare Putem, desigur, să presupunem că lectura antică a acestui pasaj nu conținea această eroare sau inconsecvență, dar pentru ca presupunerea noastră să fie convingătoare, este necesar nu numai să indicăm care lectură ar trebui considerată mai originală, ci și arata cum domnul dar apare o eroare În acest ultim caz, este necesar să se

implice date din psihologia erorilor, date paleografice, date din limbaj Despre tratatul canonic și "înmuierea" lui ulterioară de către cărturari, vezi N A Kazakova Lucrări inedite de Vassian Patrikeev - TODRL, τ XII M ; L , S - , - N A Kazakova Vassian Patrikeyev despre secularizarea pământurilor bisericești P Vezi şi: N A Kazakova Vassian Patrikeyev și scrierile sale M ; L , I S și următoarele Prima parte Capitolul V Examinarea textului în multe liste etc Explicațiile despre originea erorii unui anumit text pot fi uneori cele mai neașteptate Vă voi da un exemplu În tratatul lui Svyatoslav se citește următorul text: "Vreau să am pace și să fac dragoste cu toți marele rege al Greciei" I I Sreznevsky a încercat să explice cu inteligență acest text de neînțeles El a sugerat că textul a fost corupt ca urmare a unei citiri neglijente sau inepte a alfabetului glagolitic, despre care se presupune că a fost scris inițial prin contractul cu Svyatoslav Scribul a amestecat mai multe litere similare în alfabetul glagolitic Inițial, acest text a fost citit astfel: "Cu Ivan marele rege al Greciei" Avantajul acestei lecturi, propuse de I I Sreznevsky, este că, pentru a demonstra tocmai o astfel de lectură, pe lângă datele paleografice, au fost implicate și date istorice (într-adevăr, acordul lui Sviatoslav a fost încheiat cu împăratul bizantin Ioan Tzimiskes) În plus, presupunerea că textul original al tratatului lui Svyatoslav a fost scris în glagolitic este confirmată și de alte date descoperite de același I I Sreznevsky (confuzie în date) Câteva observații paralele măresc foarte mult încrederea noastră în corectitudinea ipotezei lui I I Sreznevsky Dar ipoteza lui I I Sreznevsky rămâne totuși o ipoteză și este imposibil să o introducem direct în textul unei ediții, de exemplu, a Cronicii Laurențiane Este imposibil de prevăzut toate cazurile în care criticul textual stabilește "direcția" discrepanțelor Un critic textual ar trebui să fie un fel de urmăritor: pe urmele operei unui autor antic, editor, copist, el învață despre el însuși și despre natura acestei lucrări Cel mai consecvent, atent și experimentat editor nu poate elimina toate urmele lucrării sale (cu excepția cazului în care, desigur, textul este suficient de mare) În același timp, cu cât textele cu care se ocupă un critic textual modern sunt mai ample, cu atât este mai ușor să se stabilească relația lor, pentru că se pot dovedi mai multe urme ale lucrării editoriale antice "Mai ușor" nu înseamnă că în acest caz textologul va avea puțină muncă (cu texte mari și liste numeroase, textologul, dimpotrivă, poate avea multă muncă), ci cu atât mai multe șanse are textologul să determine corect și convingător relația textelor, pentru a restabili tabloul genealogic al listelor și edițiilor Dar cea mai esențială regulă a analizei discrepanțelor este regula contextului Numai contextul lucrării și cantitatea totală de discrepanțe pot da o idee despre mișcarea textului în ansamblu și pot confirma corectitudinea analizei unei anumite discrepanțe Exemplele de mai sus ar fi trebuit să confirme acest lucru I I Sreznevski Tratate cu grecii - Izv AN, ORYAS, , vol III p - Un număr imens de exemple de diferite tipuri de erori în manuscrisele latine și grecești, erori indicând una sau alta caracteristică a originalelor din care au fost copiate manuscrisele, este adunat într-o carte extinsă: A C Clark Coborârea manuscriselor Oxford, Definiția inserțiilor și golurilor Definiția inserțiilor și golurilor Să presupunem că avem în față două texte ale aceleiași lucrări: într-un text sunt bucăți în plus față de celălalt Ce este în fața noastră: inserții într-un text sau omisiuni în altul? Care este textul original din această parte? Aceste întrebări sunt foarte esențiale pentru a determina istoria textului În literatura medievală, compilată și

"consolidată" în cea mai mare parte, necunoscând sentimentul modern al proprietății în raport cu textul, sunt o întâmplare obișnuită diferite tipuri de inserții și omisiuni Omisiunile sunt deosebit de frecvente din cauza faptului că manuscrisele se deteriorează, o parte din text devine ilizibilă sau dispare cu totul, foile cad Astfel de pierderi sunt deosebit de frecvente la sfârșitul manuscrisului sau la începutul acestuia, dacă manuscrisul nu a fost legat Manuscrisele din Rusia antică erau depozitate în lăzi sau pe rafturi, dar nu erau așezate pe margine, așa cum se face în prezent, ci erau așezate plat, motiv pentru care ultimele foi erau în mod deosebit șterse, murdare și căzute Pe lângă cauzele aleatorii, funcționează și cele nealeatoare Se fac inserții pentru a îmbunătăți textul, pentru a-i oferi cea mai mare completitudine Se fac omisiuni pentru a scurta textul Atât în cazul reîncărcării textului, cât și în cazul reducerii acestuia, uneori acționează considerente ideologice Editorul textului se ocupă de acoperirea evenimentelor din punctul de vedere de care are nevoie și, prin urmare, completează textul cu inserțiile de care are nevoie sau scurtează prezentarea evenimentelor care diverge de la punctele sale de vedere Cel mai adesea, astfel de inserții și abrevieri din motive ideologice se găsesc în anale, dar toate operele literare ale Rusiei Antice nu sunt lipsite de ele Capacitatea de a recunoaște inserțiile și omisiunile în text și capacitatea de a explica aceste inserții și omisiuni (adică de a dezvălui istoria cum, când și de ce au fost făcute aceste modificări) este deosebit de importantă în critica textuală a operelor literare antice rusești Să analizăm în primul rând întrebarea cu bucăți suplimentare de text, a căror sursă poate fi determinată Să presupunem că într-o ediție a unei lucrări există mai multe bucăți diferite de text care lipsesc într-o altă ediție, iar aceste piese se întorc la o anumită lucrare Există o tehnică generală prin care putem recunoaște dacă avem de-a face cu inserții într-o ediție sau abrevieri în alta Inserțiile pot fi făcute cu ușurință în funcție de orice sursă specifică, dar este mult mai dificil de exclus din text pe baza ascensiunii textului la o anumită sursă Pentru a face acest lucru, scribul antic trebuie să cunoască bine sursa și să facă o muncă filologică dificilă În același timp, nu este exclusă posibilitatea ca acesta să rateze un pasaj din sursa exclusă, salvându-l în text, oferindu-și astfel opera Într-adevăr, abrevierile textului din literatura rusă veche sunt în cea mai mare parte făcute conform sensului: lungimile sunt excluse, Prima parte Capitolul V extensii retorice, detalii irelevante sau - ceea ce este deosebit de important pentru istoria textului - locuri care sunt inacceptabile din motive ideologice Doar în cazuri excepțional de rare, ghidat de unele considerații speciale, un scrib vechi rus poate să meargă în altă direcție și să-și scurteze textul nu în ceea ce privește conținutul, ci în funcție de trecerea pasajelor, ascensiunea lor la o anumită operă În același timp, dimpotrivă, extinderea textului în detrimentul unei surse suplimentare se realizează constant în manuscrisele rusești vechi Acest lucru se face atât pentru caracterul complet al prezentării, cât și pentru a-i oferi o culoare ideologică și stilistică definită Această diferență în raport cu sursa, dacă discrepanța dintre texte acoperă multe locuri, ajută foarte mult cercetătorul să distingă inserțiile dintr-un text de abrevierile din altul Voi da următorul exemplu Prima cronică din Novgorod este mai scurtă în partea sa inițială decât Povestea anilor trecuti, deși textele lor sunt în esență similare Care text este mai vechi: avem de-a face cu abrevieri din Prima cronică din Novgorod sau cu inserții din Povestea anilor trecuti? Prima cronică din

Novgorod nu putea fi o simplă prescurtare a Povestea anilor trecuti: nu conține un singur extras din Cronica greacă a lui George Amartol, nici un singur tratat cu grecii etc - cronicarii antici nu puteau sistematic, o prescurtă în mod constant; și de ce și-a propus cronicarul scopul dificil de a omite în lucrarea sa toate împrumuturile din Cronica Greacă de la Amartol, toate cele patru tratate cu grecii etc ? Dar, în plus, între Prima cronică din Novgorod și Povestea anilor trecuti, există discrepanțe semnificative în esență, strâns legate de aceste monumente Aceste discrepanțe, din nou, pot fi explicate doar în ipoteza că textul care stă la baza Primei Cronici de la Novgorod este mai vechi decât textul din Povestea anilor trecuți și nu invers De fapt, Prima Cronica din Novgorod spune că, odată cu moartea lui Rurik, fiul său Igor a urcat pe tronul princiar, cu Oleg ca guvernator În Povestea anilor trecuti se spune că Igor, după moartea lui Rurik, a fost minor și nu guvernatorul a domnit pentru el, ci prințul Oleg O astfel de diferență va deveni destul de clară pentru noi dacă pornim de la presupunerea că Povestea anilor trecuti a fost compilată după partea inițială a Primei Cronici din Novgorod sau după sursa părții inițiale a Cronicii din Novgorod În mod evident, compilatorul Povestea anilor trecuti, inclusiv tratatul lui Oleg cu grecii din , a atras atenția asupra faptului că Oleg în acest tratat acționează ca un prinț complet independent și, în consecință, a restructurat povestea cronicii anterioare Dacă presupunem contrariul: că Povestea anilor trecuti a fost compilată mai devreme decât partea inițială a Primei Cronici din Novgorod sau sursa acesteia și că compilatorul acesteia din urmă a scurtat pur și simplu Povestea anilor trecuti, Definiția inserțiilor și golurilor atunci se va dovedi a fi complet de neînțeles de ce, după ce a aruncat toate înțelegerile cu grecii, cronicarul a decis să-l transfere pe Oleg de la prinți la guvernatori Criticii textuali ai secolului al XIX-lea, care considerau munca vechilor scribi ruși în principal ca fiind pur mecanică, au văzut în edițiile ulterioare o simplă corupție a textului și nu s-au gândit la semnificația modificărilor Partea inițială a Primei Cronici din Novgorod a fost percepută de ei ca o simplă abreviere a Povestea Anilor Trecuți În prezent, criticul textual este obligat să răspundă la întrebări - nu numai ce s-a făcut, ci și în ce circumstanțe și de ce Și de îndată ce criticul textual pune aceste ultime două întrebări, el ajunge pe drumul cel bun în rezolvarea principalei - prima întrebare Inserții explicite care distrug dezvoltarea logică a narațiunii se găsesc și în multe alte locuri din Povestea anilor trecuti Deci, de exemplu, vorbind despre tripla răzbunare a Olgăi asupra drevlyanilor pentru uciderea soțului ei, Igor, cronicarul conchide: "Și drevlyenii au câștigat" S-ar părea că după aceste cuvinte ar trebui să ne așteptăm la informații despre tributul pe care Olga l-a învins Dar se dovedește că nu totul s-a terminat cu drevlyenii: drevlyenii s-au închis în orașele lor, după care cronicarul povestește despre noua victorie a Olgăi - despre a patra ei răzbunare; numai după aceea urmează deja cuvintele: "pune-mi un tribut greu" Prin urmare, cercetătorii sugerează că povestea celei de-a patra răzbunări a Olgăi asupra drevlyanilor este inserată artificial în textul cronicii Un alt exemplu de inserție în Povestea anilor trecuti: în , văzând un declin în echipa sa, prințul Sviatoslav decide să se întoarcă de la granițele bizantine la Rus' pentru o nouă armată: "Voi merge la Rus', spune el , "Voi aduce mai multe echipe " Și își îndeplinește cu adevărat decizia: " du-te cu bărci până la prag" Cu toate acestea, între povestea deciziei și povestea executării acestei decizii, există o poveste despre încheierea păcii de către Svyatoslav

cu grecii și un text amplu al acordului Este firesc să presupunem că și aici avem de-a face cu o inserție Ipotezele noastre se transformă în certitudine atunci când într-adevăr nu găsim inserțiile pe care le-am descoperit într-un text datând dintr-un cod analistic mai vechi decât Povestea anilor trecuti De fapt, la începutul listelor din Prima cronică din Novgorod, citim un text parțial similar și parțial diferit de Povestea anilor trecuti Examinând acest text, A A Șahmatov a ajuns, după cum se știe, la concluzia că în ea au fost păstrate fragmente dintr-o cronică mai veche decât Povestea anilor trecuti, așa-numitul Cod primar al Kievului În acest text mai vechi, nu sunt doar acele locuri în care am presupus mai sus inserțiile făcute ulterior Deci, în Prima cronică din Novgorod nu există nicio poveste despre a patra răzbunare a Olgăi asupra drevlianilor, iar acțiunea se desfășoară destul de logic, exact așa cum, conform presupunerilor noastre, ar fi trebuit să se desfășoare în povestea cronică inițială: Olga "a învins pe drevliani și a pus la cale tribut greu pentru ei" De asemenea, este exact absent în Novgorod Prima parte Capitolul V prima cronică și înțelegerea dintre Svyatoslav și greci, care, după cum am menționat mai sus, a rupt fraza: "Și spun: voi merge la Rus și voi aduce mai multă echipă; și mergi în bărci" Când există un pasaj într-o ediție a unei lucrări și nu în alta, putem presupune două versiuni ale istoriei textului: fie o ediție a inserat acest pasaj, fie o altă ediție l-a exclus Această întrebare poate fi rezolvată în moduri diferite, dar ar trebui să fiți întotdeauna atenți la două circumstanțe; în primul rând: ce text este mai logic - cu sau fără acest pasaj, există urme în unul dintre textele unei inserări sau excluderi (natura secundară a textului se face cumva simțită, iar textul primar se găsește parțial în secundar?); al doilea: este necesar să se ajusteze problema inserării sau excluderii unuia sau acelui pasaj cu istoria textului întregii opere Revenind la problema inserțiilor din Povestea anilor trecuți, suntem convinși că acestea sunt inserții din Povestea anilor trecuți, și nu omisiuni din Prima cronică din Novgorod, așa cum o demonstrează ambele semne: consistența narațiunii din Novgorod Mai întâi și istoria textului Primului Novgorod Logica mai mare a narațiunii într-un text și logica ei mai mică într-un altul sunt pe deplin convingătoare dacă sunt însoțite de date suplimentare - gramaticale și stilistice De exemplu, dacă inserarea sau excluderea unui text încalcă coerența gramaticală a prezentării și completitudinea stilistică a acesteia Trebuie avut în vedere faptul că inserarea sau ștergerea unui pasaj duce la încălcări complet diferite ale gramaticii și stilului și, prin urmare, este ușor de recunoscut Atunci când decideți ce text este principal și care este secundar, este necesar să monitorizați cu atenție dacă există urme ale textului principal în textul secundar Aceste urme pot fi în sintaxă, în morfologie, în stil, într-o succesiune simplă de prezentare Deci, în povestea "Povestea anilor trecuti" despre campania lui Vladimir Yaroslavici împotriva țar-gradului, există o astfel de frază: "Și Volodimer s-a dus cu bărci, a venit la Dunăre și s-a dus la Tsesaryugrad" Pare neclar de ce The Tale of Gone Years a notat etapa intermediară a campaniei - Dunărea, fără a raporta vreo informație despre oprirea acolo Cu toate acestea, în unele cronici din Novgorod, povestea campaniei lui Vladimir Iaroslavici este citită cu detalii care nu sunt în Povestea anilor trecuti Se dovedește că evenimente importante au fost legate de oprirea la gura Dunării: "Și Vladimir s-a dus la Tsargrad cu bărci Iar repezirile trecute, și venind la Dunăre, îi rekosha Rus lui Vladimir: "Să stăm aici pe câmp"; iar varazienii rkosha: "Să trecem pe sub cetate" Și ascultă-l pe Vladimir Varangianul

și mergi de la Dunăre la Tsaryugrad cu un urlet peste mare Rezultatul faptului că Vladimir nu a ascultat de Rus, ci de varangi, a fost înfrângerea lui Vladimir Ambele texte sunt similare Fără îndoială, fie în cronicile din Novgorod există o inserție, fie în Povestea anilor trecuti există o abreviere Acesta din urmă este mai probabil, întrucât în prescurtarea Poveștii a rămas o urmă: o oprire pe Dunăre, despre care nu se mai spune nimic Definiția inserțiilor și golurilor Dar pentru ca ipoteza să fie cea mai probabilă, este necesar să se indice și motivul pentru care s-a făcut reducerea în Povestea anilor trecuți S-ar putea crede că motivul este următorul Într-un loc prescurtat, Rus' se opune varangilor, în timp ce vina pentru înfrângere este pusă pe varangi Autorul cărții Povestea anilor trecuti, se pare, a dorit să înlăture această opoziție a lui Rus față de varangi, care contrazicea conceptul său despre originea lui Rus de la varangi Permiteți-mi să vă mai dau un exemplu În partea introductivă a Povestea anilor trecuti, după o poveste despre obiceiurile diferitelor popoare, urmează în mod neașteptat următorul text: "În aceiași ani, după moarte, frații semănătorului bysha sunt jigniți de strămoși și de ger în jurul " Urmează o poveste despre khazari și colecția de tribut din pajiști prin sabia din fum Cu toate acestea, nu este deloc clar cine sunt acești "frați ai semănăturii" Numai întorcându-ne câteva foi din text, găsim o poveste despre întemeierea Kievului de către Kiy, Shchek și Khoriv, pe care cronicarul îi numește "acești frați" ("Și totuși frații își păstrează adesea domnia pe câmpuri ") Este destul de evident că sintagma "Prin acești ani, după moarte, frații semănând " a venit imediat după povestea despre întemeierea Kievului Acesta este textul pe care îl găsim în partea inițială a Primei Cronici din Novgorod, în care, conform ipotezei lui A A Șahmatov, textul este citit mai vechi decât Povestea anilor trecuti Textul Primei Cronici de la Novgorod dovedește în cele din urmă că avem o inserție în povestea despre obiceiurile diferitelor popoare care a rupt textul inițial coerent Uneori, o inserare poate fi detectată fără ajutorul textului paralel O inserare caracteristică a fost remarcată de A A Shakhmatov în povestirea Cronicii Laurenţiane din Aici găsim urmele a două izvoare de cronică O sursă spune: " nu doar învăţând prin cuvânt, ci şi prin faptă, toţi cei care au venit au fost surprinşi, prinţul şi nobilul, să zguduie în toate felurile cetatea Rostov" Această sursă este ruptă de o inserție după cuvântul "kazha" Acest insert sună după cum urmează: "În aceeași vară s-a născut fiul lui Vasilka, în luna iulie în ziua a -a, de sărbătoarea sfinților mucenici Boris și Gleb, iar numele lui era Boris" Nu este dificil să separăm aceste două texte așa cum sa făcut mai sus Adăugările de natură ideologică sunt uneori foarte curioase Deci, de exemplu, autorul uneia dintre edițiile vieților fraților prinți Konstantin și Vasily Vsevolodovich, călugărul Pakhomiy, a adăugat la povestea despre moartea lui Batu din trupele lui Vladislav că Batu a murit de la bulgari, lituanieni și slavi Făcând o asemenea explicație și unind astfel aceste popoare în lupta pentru eliberare națională, Pahomie a adăugat și o tradiție locală, Povestea anilor trecuti, vol II Articole și comentarii de D S Likhachev pp - și A A Şahmatov Analiza lucrării lui I A Tikhomirov "Revizuirea codurilor analistice ale Rusiei de Nord-Est" S Prima parte Capitolul V că Batu era rus, Yaroslavl, din satul Cheremkhi și a venit lângă Iaroslavl să-și caute tatăl Această legendă a căpătat o oarecare răspândire în cronografele secolului al XVII-lea și, evident, a răspuns la un fel de sentimente naționale deosebite ale compilatorilor tradiției și ale vechilor scribi ruși care erau interesați de ea * Să ne oprim pe încă o

inserție, în explicația căreia s-au făcut multe considerații interesante: pe inserția scrierilor lui Vladimir Monomakh ("Instrucțiunile sale", analele campaniilor și vânătorii sale și scrisorile către Oleg Svyatoslavich) în " Povestea anilor trecuti" Faptul că avem un insert este dincolo de orice îndoială Scrierile lui Monomakh sparg textul coerent al articolului de cronică din Ele sunt introduse artificial între discuția despre originea Polovtsy și povestea conversației cronicarului cu novgorodianul Gyuryata Rogovici Voi cita integral textul în care sunt inserate scrierile lui Monomakh Vorbind despre atacul teribil al lui Polovtsy asupra Mănăstirii Peșterilor din Kiev, cronica oferă o explicație a originii lor: cauta esenta triburilor lor : Torkmen, si Pechenesi, Tortsi, Polovtsi Metodie, însă, mărturisește despre ei, de parcă semințiii au alergat prin esență, când Ghedeon a fost tăiat, iar dintre ele au fugit în pustie, iar au fost tăiați Prietenii spun: fiii lui Amon; dar nu există așa ceva: fiii lui Moavli l-au lăudat pe Isi, iar fiii lui Amon bulgarii, iar nemernicii lui Ismael sunt creați de Sarini și spunându-ți numele Sarakyne, reksha: sarini-ul lui Esma La fel și bulgarii se laudă cu fiica lor Lotov, care vine adesea de la tatăl lor, același necurat este tribul lor Și Ismael a născut fii, din ei esența lui Torkmen, și Pechenes, și Tortsi și Kumani, rekshe Polovtsi, care vin din pustie Și pentru aceste triburi, la sfârșitul secolului, oameni necurați au fost nituiți în munte de către Alexandru cel Mare (Aici, în Cronica Laurențiană, sunt introduse lucrările lui Vladimir Monomakh) Acum vreau să spun, chiar dacă am auzit înainte de acești ani, chiar dacă Gyryatya Rogovich Novgorodian mi-a spus, spunând la asta, ca "Mi-am trimis slujitorul la Pechera, oameni, care sunt tributul acordat Novgorodului Și tinerețea mea a venit la ei și de acolo am plecat la Yugra; Oamenii Yugra au o limbă germană și sunt vecini cu samoiezii în țările de la miezul nopții Yugra rekosha tinereții mele: "Minunat că găsim un miracol, dar nu l-am auzit înainte de acești ani, acum este a treia vară; esența munților este înapoi în prora mării, înălțimea lor este ca cu cerul, iar în munții celor pe care îi numesc mari și vorbesc, și taie muntele, vrând să fie cioplit; și în acel munte s-a tăiat o fereastră mică, și acolo să vorbească, și nu este să înțeleagă limba lor, ci să se uite la fier și să fluture-yut cu o mână, cerând fier; și dacă le dă cineva un cuțit sau un secure, și se vor împotrivi rapid Exista o cale catre acei munti impracticabili de abisuri, zapada si padure, la fel ca nu intotdeauna ajungem la ei; există și o distanță la miezul nopții " Îi rekshyu lui Gyuryata: "Aceștia sunt oameni nituiți de Alexander, face- Definiția inserțiilor și golurilor regele Donului", parcă ar spune despre ei Metodie din Pataria, zicând: "Alexandru, regele Makidonului, s-a urcat în țările răsăritene până la mare, locul meu preferat al Soarelui, și a văzut acel necurat din trib lui Afetov, văzând necurăția lor: Voi pângări pe toți, țânțari și muște, pisici, șerpi și morți, nu pivnița, ci otrava, și cașul femeilor și toate vitele necurate Văzând asta, Alexandru s-a temut să nu se înmulțească hrana și să pângărească pământul și i-a gonit în țările de la miezul nopții din munții înalți; și i-am poruncit lui Dumnezeu, coborând pe ei un munte mare, numai că nu călcând pe ei munți până la coți, și acolo s-au deschis porțile medyanului și s-au uns cu sinclitus; iar dacă vrei să-l iei, nu poți, nici prin foc; este un lucru al sincliților: nici focul nu-l poate arde, nici fierul nu-l poate lua În zilele din urmă, până acum, semințiii vor ieși din pustiul Etrivului și vor ieși aceste limbi murdare, care sunt în munții de la miezul nopții, prin porunca lui Dumnezeu Este ușor de observat că în

Cronica Laurențiană scrierile lui Vladimir Monomakh rup raționamentul complet coerent al cronicarului despre diferitele popoare care, după revelația lui Metodie din Patara, sunt închise în "deșertul Etrivian": tema raționamentul cronicarului este același, sursele acestui raționament sunt aceleași etc Dar în sfârșit convinge că avem un insert, faptul că în toate celelalte liste din Povestea anilor trecuti, cu excepția, prin urmare, Cronica Laurențiană, nu există nicio insertie a operelor lui Vladimir Monomakh și întregul text este citit ca unul singur Textul articolului analistic din din Cronica Ipatiev, Radzivilovskaya și alții este citit ca unul singur De ce a fost inserarea lucrărilor lui Vladimir Monomakh în articolul analistic din din Cronica Laurențiană? Această întrebare este extrem de importantă pentru înțelegerea Cronicii Laurențiane ca monument literar și pentru înțelegerea atitudinii față de scrierile lui Vladimir Monomakh din antichitatea noastră Este extrem de importantă și datorită faptului că în Cronica Laurențiană avem singura listă cu scrierile lui Monomakh În consecință, întrebarea inserării este o întrebare referitoare la istoria textului unei liste unice a uneia dintre cele mai remarcabile colecții de lucrări ale unui autor antic rus A A Șahmatov dă următoarea explicație de ce "Instrucțiunea" a fost introdusă în Cronica Laurențiană la mijlocul articolului din Cronica campaniilor lui Monomakh, compusă evident de acesta, este inserată în "Instrucțiune" Această cronică a fost adusă în campania lui Vladimir Monomakh împotriva lui Iaroslav Svyato-polcich, iar această campanie datează din Din aceasta este clar că "Instrucțiunea" nu a putut fi introdusă în cronică mai devreme de anul acesta "Instrucțiunea" a fost adusă (într-o parte a acestei cronici) în același an cu cea de-a treia ediție a "Povestea anilor trecuti" din Aparent, sugerează A A Shahmatov, "Instrucțiunea" a intrat în Cronica Laurențiană tocmai din aceasta a treia ediție "Povestea anilor trecuti" După cum se știe din lucrările lui A A Șahmatov, textul Cronicii Laurențiane este o combinație a celei de-a doua ediții a Poveștii timpului Prima parte Capitolul V ani "cu a treia ediție a lui Mstislav Vladimirovici, fiul cel mare al lui Monomakh, căruia, în calitate de moștenitor al mesei de la Kiev (în , Mstislav a fost chemat de Monomakh din Novgorod și a stat în Pereyaslavl Sud, pregătindu-se să ia masa de la Kiev după moartea tatălui său) și i se adresa în primul rând "Instrucțiunii" De ce, atunci, "Instrucțiunea" a fost adusă aici, sub anul ? A A Şahmatov răspunde la aceasta în felul următor Discuția despre originea lui Polovtsy aparține celei de-a doua ediții a Povestea anilor trecuti, iar conversația cu Gyuryata Rogovich aparține celei de-a treia "Este clar pentru noi că, procesând textul Codului Vladimir din , Lawrence (sau predecesorul său, dacă cronica este doar anulată, și nu compilată de Lawrence) a făcut după cuvintele "și până la aceste generații la sfârşitul secolului pentru a explora nituirea în munte de către Alexandru oameni necuraţi macedoneni "un anumit tip de marcaj (de exemplu: cuvântul "vezi ") pentru a indica faptul că în acest loc trebuie făcută o inserţie dintr-o altă sursă , ajuns la semnul indicat, a găsit semnul corespunzător (tot "vezi") cu două articole auxiliare sursă (A A Şahmatov sugerează că ar fi fost policronul Vladimir de la începutul secolului al XIV-lea, ansamblu asumat ipotetic de el, reprezentând al treilea) ediția Poveștii anilor trecuti -D L): cu "Instrucțiunea" lui Monomakh, pe care Lavrenty a presupus-o și el inclusă în colecția sa, dar, evident, sub alt an, și cu un articol care contura conversația cronicarului cu Gyuryata Rogovich Fără să-și dea seama că semnul din articolul ( ) se referă în mod specific la locul al

doilea, Lavrenty sau un alt scrib a scris greșit în locul celui de-al doilea articol "Instrucțiune" de Monomakh, după care și-a corectat greșeala prin rescrierea "Instrucțiunii" și documentele atașate acestuia, un articol care conține o conversație între cronicar și Gyuryata novgorodiană! O explicație mai puțin complicată a motivului pentru care "Instrucțiunea" lui Vladimir Monomakh a ajuns în acest loc întâmplător în Cronica Laurențiană este oferită de M D Priselkov în articolul său "Istoria manuscrisului cronicii laurențiane și ediția sa" : "Cronicerul" său original susține că acest "Cronicar" din timpul său de muncă era o carte veche, ceea ce, după cum credea Lavrenty, a dus la faptul că în copia sa din acest "Cronicar" se pot găsi acum atât greșeli de scriere, cât și corespondență cu omisiuni În plus, el, Lavrenty, ca un copist tânăr și fără experiență, nu a reușit întotdeauna să-și facă față în mod satisfăcător sarcinii sale: "înainte cărțile sunt dărăpănate, dar mintea este tânără, nu a ajuns" Într-adevăr, se poate crede că în opera lui Lavrenty există toate omisiunile corespondenței sale indicate de el, dintre care vom pune omisiunile sale pe primul loc, adică spațiile goale lăsate de el în rânduri, unde, bineînțeles, , marimea A A Şahmatov Revizuire a codurilor cronice rusești din secolele XIV-XVII M ; L , S - M D Priselkov Istoria manuscrisului Cronicii Laurențiane și edițiile sale - Învățat aplicația Lenjerie stat ped in-ta im A I Herzen, , v XIX Definiția inserțiilor și golurilor spațiile liniei necompletate cu litere corespund numărului de litere necitite de Lavrenty în protograf Dintre acestea acum, pentru noi, cele mai enervante omisiuni ale lui Lawrence, în primul rând, bineînțeles, trebuie să punem acele / rânduri care sunt după primele rânduri din "Instrucțiunea" lui Vladimir Monomakh (a ajuns la noi doar în Cronica Laurentiană) Protograful Cronicii Laurențiane era, după cum spune Lavrenty, deja o carte atât de dărăpănată, încât nu peste tot textul ei era ușor de citit de scrib Uneori scribul, totuși, în ciuda obscurității, citește textul de copiat; dar el însuși a găsit lectura primită suspectă și de neînțeles, apoi a separat o astfel de lectură primită de cuvintele vecine cu puncte Dar de ce s-a întâmplat ca în "Instrucțiune" Lavrenty să lase direct / rânduri goale, fără să încerce să o citească? Răspunsul, evident, va fi că, în cartea sa dărăpănată supusă corespondenței, Lavrenty în aceste / rânduri, ca și în multe alte locuri , nu a putut nici măcar să restaureze aproximativ ceva prin citire Dar cum s-a întâmplat că aici, la începutul textului "Instrucțiunii", s-au dovedit a fi linii atât de contaminate sau atât de puternic șterse? S-a stabilit de mult timp că așa-numita "Instrucțiune" a lui Vladimir Monomakh constă din trei lucrări independente, separate ale acestui autor: la început, o instrucțiune pentru copii (fără sfârșit), apoi scrisoarea lui Monomakh către vărul său Oleg (este nu are început) și, în final, un text cu conținut cult (rugăciune - D L), probabil de condeiul aceluiași autor ' De asemenea, sa stabilit de mult timp că un grup defect de foi care conțineau toate cele trei lucrări ale lui Monomakh a căzut în locul greșit în Lawrence sau în protograful său: la urma urmei, textul acestor lucrări ale lui Monomakh rupe textul narațiunii analistice din , iar când "Instrucțiunile" sunt îndepărtate din locul actual, textul narațiunii analistice din , sfâșiat de el, se contopește cu succes într-o poveste complet consistentă și coerentă Lavrenty a primit o carte pentru corespondență, în care aceste foi nu erau mai mult pe loc Într-adevăr, s-ar putea ca Lavrenty, dacă ar fi avut ocazia să rearanjeze paginile cărții dărăpănate care se copiază, să nu le găsească un loc mai potrivit decât îl ocupă acum, de exemplu, cel puțin la sfârșitul

expoziției? de vreun an? Dar este destul de oportun să ne întrebăm, unde era locul potrivit pentru aceste foi în cartea pe care Lavrenty o copia? Întrucât aceasta, ca să spunem așa, lucrările adunate ale lui Vladimir Monomakh nu pot fi conectate cu niciun loc din textul cronicii laurențiane, în care a căzut acum, adică conectate în așa fel încât să nu ridice îndoieli, ar fi cel mai mult corect să presupunem că această colecție de Monomakh- Primele scrieri fie au precedat, fie au urmat textul cronicii în Întreg S-a dovedit acum că Rugăciunea nu aparține lui Monomakh Prima parte Capitolul V Dintre aceste două ipoteze, este tocmai cea deja cunoscută de noi nesatisfăcătoare pentru citire a primei foi a "Instrucțiunii", pe care pe fața sa erau / linii șterse sau murdare, pe care Lavrenty nu le-a putut reproduce pentru noi , ne îndeamnă să ne înclinăm spre primul Într-adevăr, dacă presupunem că cartea dărăpănată "Cronicer", pe care Lavrenty a copiat-o, nu a fost legată, atunci prima ei foaie ar putea suferi cu ușurință dacă o ține cu mâna, deoarece partea frontală (mai aproape de vârf) trebuia să apese în mod constant un mare degetul mâinii stângi a cititorului care a făcut întrebări sau a citit textul cronicii, adică a întors paginile cărții cu mâna dreaptă Presupunerea noastră că "Instrucțiunea" și alte scrieri ale lui Monomakh au fost la începutul acestui text cronic nu este o presupunere arbitrară Trebuie amintit că la începutul textului laurențian se citește Povestea Anilor Trecuți, care reprezintă practic ediția lui Sylvester, întreprinsă în numele lui Monomakh Această ediție Sylvester a Povestea anilor trecuti, împreună cu scrierile lui Vladimir Monomakh, se regăsește în mod firesc în tradiția cronică a episcopiei Pereyaslav (Pereiaslavl de Sud), unde Sylvester a fost numit episcop în de Vladimir Monomakh și de unde, așa cum noi stiu, cronicarii lui Vladimir Suzdal in secolele XII si XIII au atras texte de cronică pentru a-și completa materialele cu o narațiune despre treburile din sud sau "țara rusă" Când primele sau ultimele frunze sunt acum rupte într-o carte nelegată, atunci de obicei, mai ales când se observă că unele dintre frunzele care au fost separate de carte s-au pierdut deja, pentru a le proteja pe cele rămase de pierdere, sunt puse în carte, într-un loc întâmplător, ca să spunem așa Așa a fost și cu cărțile scrise de mână, desigur, în antichitate Așa s-a întâmplat cu primele foi rupte ale acelei "Cronici" dărăpănate, pe care Lavrenty le-a copiat Câțiva cititori ai acestei cărți dărăpănate, înainte ca Lavrenty să înceapă să o copieze, a observat că unele dintre foile din foile care se desprinseseră din carte s-au pierdut deja (amintiți-vă că acum "Instrucțiunea" și începutul lui Monomakh nu există un sfârșit) scrisoare către Oleg), dorind să se protejeze de pierderea ulterioară a foilor supraviețuitoare, așezați-le într-un loc deschis aleatoriu în carte Lawrence a copiat doar cartea care i-a fost dată; a rescris textul exact așa cum erau foile din carte În ciuda toată claritatea vizuală și aproape tangibilitatea imaginii restaurate de M D Priselkov despre modul în care "Instrucțiunea" lui Monomakh a ajuns la mijlocul articolului din , încă ridică obiecții serioase Nu este clar, în primul rând, de ce la începutul acelui "vechi cronicar" din care a copiat Lavrenty, exact acele foi pe care au fost rupte scrierile lui Monomakh, fără să surprindă textul din Povestea anilor trecuti sau să-i dea o parte din textul lui ? În al doilea rând, nu este clar cum M D Priselkov Istoria manuscrisului Cronicii Laurențiane p - Definiția inserțiilor și golurilor Lavrenty să nu observe că are de-a face cu foi introduse accidental în manuscris? La urma urmei, au fost destul de multe dintre aceste foi, iar prima dintre ele, potrivit lui M D Priselkov însuși, s-a remarcat prin zdrențuire V L Komarovich a

stabilit incontestabil că Lavrenty nu era un simplu copist, că a luat în considerare cu atenție textul originalului său, făcându-i corecții importante cu privire la întemeietorul mănăstirii sale și a orașului său (Nijni Novgorod) Iuri Vsevolodovici Vladimirsky Presupun că locul ocupat de scrierile lui Monomakh în Povestea anilor trecuti nu este întâmplător Încercând să stabilească timpul în care ar trebui plasată "Instrucțiunea", Lawrence sau predecesorul său a putut stabili data uneia dintre scrierile lui Monomakh - scrisoarea lui către Oleg, care, de altfel, ar putea fi datată De aceea, cronicarul a inserat scrierile lui Monomakh sub De asemenea, el a făcut acest lucru nu într-un loc întâmplător, ci unde exista un material similar de raționament general El a introdus opera lui Monomakh la trecerea de la un raționament la altul, deși le-a sfâșiat, fără a le deteriora pe niciuna dintre ele Scrierile lui Monomakh puteau fi găsite și la începutul "vechiului cronicar", dar cel mai probabil erau un caiet separat Desigur, nu au putut ajunge accidental la locul aproximativ corect pentru locația lor L V Cherepnin consideră, de asemenea, locația "Învățăturilor" sub ca nu este întâmplătoare Potrivit L V Cherepnin, "Instrucțiunea" a fost inserată în cea de-a treia ediție a Povestea anilor trecuti și este strâns legată de sarcinile acestei a treia ediții: să se ia în considerare dintr-un unghi nou după lichidarea conflictului pe care l-a început Yaroslav Svyatopolkovich, relația dintre Vladimir Monomakh și Svyatopolk Izyaslavich În ceea ce privește conținutul lor, atât Instrucțiunea, cât și scrisoarea lui Monomakh către Oleg corespundeau foarte exact sarcinilor politice cu care se confrunta redactorul celei de-a treia ediții a Povestea anilor trecuti în Plasată înaintea descrierii congresului Lyubech și a evenimentelor luptei princiare din acea vreme, "Instrucțiunea" i-a permis lui Monomakh să facă lumină politică asupra întregului nod de evenimente Am dat exemple de diverse explicații pentru inserarea Învățăturilor lui Vladimir Monomakh pentru a demonstra competiția în concretețe și claritate a explicațiilor în care intră cercetătorii pentru a explica cât mai convingător cutare sau cutare fenomen textologic Totul este implicat în explicație, de la pata formată pe manuscris ca urmare a presiunii asupra acestuia cu degetul mare al mâinii stângi și terminând cu întrebări Istoria literaturii ruse, vol II partea M ; L , S - Vezi și: G M Prokhorov Povestea invaziei lui Batu în Cronica Laurențiană - TODRL, vol XXVIII L , S - Despre faptul că scrisoarea lui Monomakh către Oleg a fost scrisă în , vezi: I M Ivakin Prințul Vladimir Monomakh și instrucțiunile sale, partea I M , L V Cherepnin "Povestea anilor trecuti" - Note istorice, Nr M , S - Prima parte Capitolul V marea politică a timpului său Cea mai mare concretețe a explicației, vizibilitatea, imaginabilitatea ei - aceasta este ceea ce criticul textual se străduiește constant și invariabil Exemplele date ne convin încă o dată că critica textuală studiază în primul rând persoanele care erau înrudite cu textul; prin text, textologul caută să vadă în manuscrise pe cărturarii care l-au scris, părerile lor, obiceiurile, viața lor Cel mai bun textolog este cel care știe să reproducă cel mai clar în imaginația sa această viață trecută după datele cele mai aparent nesemnificative, să conecteze toate schimbările din text cu această viață * În sfârșit, să ne oprim asupra unui alt tip de inserții, care sunt mai ales frecvente în textele antice - glose și interpolări Glosele sunt mici inserții introduse în text de către scriitori și editori pentru a clarifica orice loc din text, a actualiza sensul acestuia și a dezvălui conținutul Grafic, glosele nu se contopesc cu textul (vezi mai sus, pp -) Glosele sunt adesea cauzate de conjecturile scribilor, de dorința

lor de a face textul mai complet sau pur și simplu de dorința de a-și arăta erudiția Uneori glosele sunt scrise mai întâi în marginile manuscrisului și numai în timpul corespondenței ulterioare sunt introduse în text de către cărturari În acest din urmă caz, glosa devine o interpolare Deci, în textul ediției Chronograph din sunt citite peste de glose, unele dintre ele sunt destul de lungi În listele mai vechi, glosele, de regulă, sunt citite în margini, în timp ce în altele sunt incluse în text, dar se disting prin cinabru Există însă liste în care glosele (interpolările) introduse în text nu sunt marcate în niciun fel și se îmbină complet cu restul textului La sfârșitul secolului trecut, episcopul Amphilochius a confundat aceste glose tradiționale cu "însemnări" făcute de Dimitri de Rostov, și pe această bază a publicat lista cronografului care îi aparține Uneori, glosele și interpolarea apar ca reacția unui scribal la coruperea textului: scribalul clarifică un pasaj care a fost de neînțeles din cauza unei omisiuni sau a unei erori a predecesorului său În prima ediție a Povestea campaniei lui Igor și într-o copie a manuscrisului Laicului făcut pentru Ecaterina a II-a, există, de exemplu, o glosă realizată de primii editori și cercetători ai Laicului; se marchează cu paranteze: "A fost un câine pentru Igor, acel (Olga) nepot" Cronicar anulat de Sf Dmitry în Ucraina de la ediția a -a terminată până în cu însemnările sale în margine Ediția lui Amphilochius Episcop de Uglich M , Vezi: O V Tvorogov Despre ediția cu cronograf din - TODRL, vol XXV M ; L , S L A Dmitriev Istoria primei ediții a "Campaniei Povestea lui Igor" M ; L , S Definiția inserțiilor și golurilor Glosele și interpolările scribului oferă adesea o bază pentru datarea listei sau a unuia dintre protografii acesteia Deci, în cronograful Vilna (manuscrisul nr ( ) din colecția Bibliotecii Academiei de Științe a RSS Lituaniei din Vilnius) pe fol după povestea despre cum la Ierusalim, în locul șefului ierarhiei evreiești, care a fost răsturnat de zeloți, a fost numit un mare preot dintre locuitorii de rând ai satului, scribul rus occidental adaugă în numele său: câini pe câmp în spatele unui iepure, iar acum se face al ierarhului, și nu cum zice Sfântul Vasile: până se vor trece toate gradele preoției, atunci va fi sfântul Cercetătorul acestui manuscris, N A Meshchersky, scrie despre acest insert: " conține, fără îndoială, un indiciu al unor evenimente de actualitate care l-au îngrijorat viu atât pe copistul manuscrisului, cât și pe contemporanii săi din Rusia occidentală Este foarte posibil ca postscriptia să se refere la numirea lui Sylvester Belkevich (Velkevich) în rândul mitropoliților din Kievul Rusiei de Vest, care în , fără să treacă de gradele inferioare, a fost ridicat direct la rangul de mitropolit din laici Înainte de asta, a fost trezorier din Vilna În , el a semnat scrisori oficiale ca "Stepan Petrovici, numit mitropolit", iar anul următor deja ca "Mitropolit al Kievului și al Galiției Sylvester" L Dacă da, atunci data corespondenței cronografului Vilna poate fi specificată până la unu an și tocmai atribuit la g , în general, cu siguranță epocii cel târziu în anii ai secolului al XVI-lea * Uneori se găsește un decalaj în text deoarece decalajul este referit în alte părți ale textului Deci, de exemplu, în Povestea anilor trecuti, conform listei Laurentian, există următorul loc sub : "Vara aceasta, Yank a mers la greci, fiica lui Vsevolozha, care a vorbit înainte", dar nicăieri mai devreme în Cronica Laurentiană nu este menționată Totuşi, în Cronica Ipatiev există atât acest text, cât şi altul sub : "Vsevolod a pus temelia bisericii Sfântul Andrei, sub Ivan, venerabilul mitropolit; creează acea mănăstire lângă biserică și în ea să fie tonsurată de fiica lui, fecioara, pe nume Yanka Sia Yanka , după ce a

combinat mulți cernorisiți, rămâne cu Vezi: Macarius Istoria Bisericii Ruse, vol IX, partea a IV-a P - În accept autorul oferă un link către colecția arheografică Vilna, nr , și Colecția de scrisori din provincia Minsk, nr (Notă de N A Meshchersky) N A Meshchersky Istoria războiului evreiesc al lui Josephus Flavius în traducerea veche în rusă M ; L , S Textul în cursiv nu este citibil în Cronica Laurențiană: este preluat din Cronica Radzivilov și Lista Academică de la Moscova Textul cu caractere cursive este citit în exemplarele Hlebnikov și Pogodin ale Cronicii Ipatiev Prima parte Capitolul V ei dupa rangul monahal Este destul de clar că nu Cronica de la Ipatiev a inserat acest text, ci Cronica Laurentiană care l-a exclus Ar fi trebuit să fie citită în protograful Cronicii Laurențiane, deoarece există o referire la ea chiar în Cronica Laurențiană Instalarea unei copii Orice listă a unei lucrări este fie o simplă copie a unui original care nu a ajuns la noi, fie o listă reelaborată (conștient sau accidental) Dacă lista este o copie simplă (o copie care are doar distorsiuni aleatorii) din originalul care a coborât, sensul textual al listei se pierde într-o oarecare măsură În prezența originalului, textologul își poate renunța copia din considerare: nu va face nimic pentru a stabili istoria textului Nici o copie dintr-o copie a originalului supraviețuitor nu dă mare lucru În toate aceste cazuri, excluderea unei copii de la examinare sau de la utilizarea acesteia pentru a rezuma discrepanțe trebuie justificată în detaliu Cu toate acestea, o simplă copie poate fi de valoare pentru a determina prevalența unei lucrări la un moment dat într-o anumită localitate În plus, o copie dintr-un original supraviețuitor contează atunci când, după ce a fost făcută copie, au apărut diferite pierderi și daune în original Același sens au, de exemplu, fotografiile luate din manuscrise Uneori, copiile și fotografiile conțin text care nu mai poate fi citit în prezent Deci, de exemplu, lista Goryushkinsky a Cronicii Pskov (GPB, G IV, nr) este o copie a listei Balzersky (LOII, nr), luată atunci când lista Balzersky nu a fost încă coruptă și reținută o parte a textului, acum pierdut I Sunt cazuri când prejudiciul este cauzat manuscrisului în momentul copierii Așa că, de exemplu, când Petru I trecea prin Koenigsberg, a făcut cunoștință cu celebra Koenigsberg, sau cronica Radzivilov, care a fost apoi păstrată în biblioteca orașului și a comandat să fie făcută o copie cu ea Această copie, care, după cum știți, a costat o mulțime de bani, a fost făcută foarte grosolan În special, miniaturile au fost copiate în el prin despicare, adică contururile desenului au fost străpunse pe foaia de copiere cu ace Drept urmare, unul dintre desenele cronicii Koenigsberg a fost atât de deteriorat încât o parte a căzut și s-a pierdut (în scena "chinuirii", asuprirea femeilor Duleb cu rame) Acum știm că această parte pierdută a miniaturii din copia sa O copie ajută la imaginarea părții pierdute a originalului Valoarea copiilor în determinarea stării originalului la momentul realizării copiei poate fi ilustrată printr-un alt exemplu În , V N Tatishchev a trimis un manuscris al "legilor antice" Academiei de Științe "pentru tipărire" - A se vedea, de exemplu, PSRL, vol VI Sankt Petersburg, , p ; Cronicile Pskov, nr Pregătiți la presa A Nasonov M ; L , S LX Instalarea unei copii "Adevărul rus", "Sudebnik" din și decrete suplimentare până la ultimul Acest manuscris a fost păstrat (BAN,), este plin de corecții Modificările au fost făcute de V N Tatishchev și dau impresia că au fost făcute în același timp Cu toate acestea, copii ale acestui manuscris au fost făcute în momente diferite, iar aceste copii au ajutat la stabilirea faptului că corectările au fost făcute de V N Tatishchev în doi pași O copie a fost luată din manuscris chiar înainte

de a fi aduse modificări (manuscris din colecția lui V F Gruzdev - acum în colecția academicianului M N Tikhomirov) Prima modificare a fost reflectată în listele Vorontsovsky, Myasnikovsky, Pogodinsky și Hermitage După editarea secundară, s-a făcut o altă copie din manuscrisul Tatishchev din - lista Karamzin * Determinarea faptului că o listă este o copie a alteia poate fi dificilă Și da, aceasta este o întâmplare rară Se întâmplă, totuși, ca în listele care au ieșit din același scriptorium, de exemplu, Solovetsky, să putem observa o tradiție comună (vezi, de exemplu, listele Solovetsky de lucrări ale lui Vassian Patrikeev) , dar în aceste cazuri , copiile din listele supraviețuitoare sunt un fenomen rar Această împrejurare, de altfel, ne demonstrează în mod clar ce număr imens de copii ale oricărei lucrări s-a dovedit a fi pierdut Pentru a stabili că cutare sau cutare listă este o copie din alta care a ajuns până la noi, este necesar să se arate nu numai apropierea listelor (orice grad de apropiere poate trece printr-o listă sau chiar prin două liste), dar acele caracteristici aleatorii, pur individuale ale originalului au fost reflectate în copii De exemplu, scrierea accidentală a uneia sau alteia litere în original a dus la o eroare în copie, pierderea unei părți a manuscrisului original a dus la o omisiune în copie, o inserare accidentală făcută în marginile originalului a pătruns în copie etc Dacă există mai multe astfel de exemple și nu Dacă nu există un singur fapt contradictoriu, atunci putem crede că avem originalul și o copie din acesta G L Geiermans Listele lui Tatishchev ale Pravdei ruse - Probleme de studii sursă, vol III M ; L , ; S N Val Listele lui Tatishchev ale Pravdei ruse - Materiale despre istoria URSS, vol V M , , S - N A Kazakova Vassian Patrikeyev și scrierile sale S și următoarele H F Lavrov, în lucrarea sa despre Cronica Nikon, a furnizat dovezi că copia Kirillo-Belozersky a celei de-a doua copii Voskresensky este o copie din prima copie a copiei Kirillo-Belozersky, realizată în cadrul aceluiași scriptorium Kirillo-Belozersky (N F Lavrov Însemnări despre Cronica Nikon - Cronica studiilor Comisiei Permanente Istorice și Arheografice, I (XXXIV), L , , p și urm) Prima parte Capitolul V Vă voi da un exemplu Liste ale cronicarilor eleni și romani din a doua ediție din colecția Academiei de Științe a URSS ( ) și lista GBL, col Piskareva, nr (fosta colecție Rumyantsev, nr ; în continuare R) sunt foarte aproape unul de celălalt Privind puținele cazuri în care cele două liste diferă, observăm că aproape întotdeauna lista BAN oferă o citire mai corectă De exemplu, în lista BAN "Pousanii" (fila rev , prima coloană), iar în lista P "Usanii"; în lista BAN "Ei decid; nu stiu "; iar în lista P: "ei decid; și lumină "; în articolul "Despre păsări" din lista R, omiterea cuvintelor: "de fiecare dată când ne mănâncă, și abie tekokhom na nya", care este disponibil și în BAN (l , prima coloană); în lista BAN "comandă să intre" (fila v , prima coloană), iar în lista P "comandă-i"; în lista BAN "rotundă" (foaia , coloana a doua), iar în lista P "drugla", etc Este ușor de observat că multe dintre erorile din lista P sunt explicate prin caracteristicile individuale ale listei BAN Deci, de exemplu, în lista P din textul "Alexandriei" (II) lipsesc cuvintele: "tu ești moukami, ești copil" În lista BAN, aceste cuvinte (foaia v , a doua coloană) ocupă doar linia: ti se potriveste nu-l cruța pe al meu, mânie-mă cu mucs pentru copiii militarilor, nici pentru iertare, gasesti-mi un prieten Un alt exemplu: în lista BAN, în rubrica cinabru "Și comanda de a scrie sitsa" (fol , coloana a doua), cuvântul "sitse" este omis și scris în margini cu majusculă fără a indica locul în pe care trebuie introdus; în lista lui R, acest "sitsa" a căzut în locul greșit: "Scris sitsa și porunca"

Adesea scriitorul P a confundat "ъ" înalt al listei BAN cu "ѣ": cf în lista BAN "krymim" (foaia rev , a doua coloană), iar în lista P "krѣmim" "Gorgnem" din lista BAN (fol v , prima coloană) este transferat în lista P ca un "gorgnem" fără sens (schimbat ulterior în "gorgnem") etc Exemplele date indică faptul că lista P este o copie a listei BAN, sau o listă atât de apropiată de aceasta încât avea chiar aceleași caracteristici grafice Un alt exemplu de descoperire a unei copii din original poate fi extras din studiul cronicilor din Pskov de către A N Nasonov A N Nasonov scrie: "Privindu-se în distorsiunile făcute de compilatorul Erm lista (adică lista Ermitage a Cronicii Pskov nr a statului V Istrin Alexandria cronografe rusești M , S Vezi: D S Lihaciov Cronicar elen de al doilea tip și cercurile guvernamentale ale Moscovei la sfârșitul secolului al XV-lea - TODRL, vol VI M ; L , Instalarea unei copii Biblioteca publică din Leningrad - D L), vedem că cele mai multe dintre ele sunt explicate prin unul sau altul stil al listei de arhivă (adică manuscrisul Cronicii Pskov b Mosk, arhiva Ministerului Afacerilor Externe nr / ( ) TsGADA - D L), ceea ce demonstrează și că Erm lista este o copie nu a protografului Archivsky, ci a listei arhivei în sine: de exemplu, în cuvintele "pe față" din Arkh în listă, litera "c" este scrisă în așa fel încât să poată fi confundată atât cu "v" cât și cu "d" (deci în lista Erm "prin plumb" în loc de "prin față" - D L) ; în lista Ermitaj, în loc de "a velnevids izymaev" citim "și velnevids izymaev"; Acest lucru se explică prin faptul că în Arh lista are două stiluri ale literei "c", iar într-unul - litera "c" este similară cu "d"; acesta din urmă este prezent în cuvântul dat; în plus, în contur litera "v" din al doilea cuvânt al sintagmei de mai sus diferă de "e" doar prin lungimea liniei care constituie baza acestei litere În cuvântul "fugi" din Arh ultima literă a listei - "g" - deasupra liniei; în Erm lista a trecut: "alergă"; în expresia "im zh [e] nu există niciun număr" în Arkh lista "g" deasupra liniei, iar "b" este scrisă așa cum a fost scris "ѣ" în secolul trecut; de aici denaturarea copistului Erm lista: "și între nu există numere", etc În mod similar, inscripția Arh Manuscrisul explică, de asemenea, transformarea lui "o[u]n a mile away" în "understoy" Aproape aceleași observații asupra inscripțiilor literelor individuale în original, care au dus la erori în copie, sunt raportate în lucrarea sa despre Cronica Nikon și S F Platonov Pe baza acestor observații și a celor asemănătoare, S F Platonov întemeiază observația că lista patriarhală a Cronicii Nikon este o copie a listei lui Obolensky S F Platonov scrie: "Împletirea accidentală a liniilor literei "S" și literei "sh" în lista O (Obolensky - D L) a dat naștere scriitorului textului listei P (Patriarhal - D L) să citească în loc de "Si" cuvântul "fi"; mai observăm în P o serie de omisiuni ale unor asemenea locuri, care în lista O constituie, în fiecare caz, rânduri întregi Aceste omisiuni, adesea lipsite de sens, tocmai în rândurile care caracterizează un defect deosebit în viziunea celor care au scris sau au dictat, ne spun mai ales convingător că scribii lui P aveau în față o listă cu O, și nu orice alt manuscris Un exemplu curios de descoperire a unui original printr-un defect aleatoriu reflectat într-o listă din acesta este dat de P Kollomp În exemplarele grecești ale expunerii învățăturilor lui Epictet, realizate de elevul său Arrian, există mai multe omisiuni, urmându-se destul de aproape una de alta într-unul din locuri Această omisiune se explică prin faptul că în originalul supraviețuitor al acestor liste din Biblioteca Bodleiană (Gr Mise) chiar în acest loc există un loc aleatoriu care surprinde exact acele locuri din liniile adiacente unde existau lacune în copiile din acest original Localizati

cu certitudine Cronicile Pskov, nr S XXX-XXXI S F Platonov La întrebarea codului Nikon SPb , S P Collomb La critique des textes Strasbourg, P Prima parte Capitolul V demonstrează că lista Bodleiană este originalul celorlalte liste care sunt defectuoase în acest moment Totuși, este necesar să remarcăm în treacăt că golurile din locul petei dovedesc că avem în față copii din lista bodleiană, dar dacă aceste goluri nu ar fi acolo, asta nu ar însemna că nu avem copii în față dintre noi: până la urmă, pata ar fi putut fi făcută și după ce au fost făcute copiile În fața noastră este un accident care a ajutat la dezvăluirea relației listelor cu originalul lor După ce a stabilit originalul, textologul trebuie însă să ia în considerare dacă toate listele sunt copiate de pe acest original sau dacă unele dintre ele sunt copii ale unor copii Calea cercetării este aceeași aici Partea cea mai consumatoare de timp a sarcinii de stabilire a unei copii este verificarea solidă inversă și nu trebuie uitată O verificare inversă este necesară în fiecare etapă a lucrării unui critic textual, dar în acest caz este deosebit de necesară: un singur fapt este suficient pentru a clarifica faptul că nu avem o copie și un original, ci două copii dintr-un a treia listă care nu a ajuns la noi, sau o copie dintr-o copie a originalului etc Definirea formatului protografului În secțiunea anterioară, am luat în considerare problema unei copii dintr-un original supraviețuitor Aceste copii, după cum am văzut, pot fi de interes pentru un critic textual doar în anumite circumstanțe Este o altă chestiune când avem o copie a unui original care a venit înaintea noastră În acest caz, copia este o dovadă a originalului (protograf), iar multe dintre caracteristicile sale depind de ceea ce a fost acest original Formatul originalului neatins (protograf) este de o importanță deosebită pentru determinarea diferitelor erori, alunecări și omisiuni posibile Am văzut deja mai sus că diverse cazuri de ditografie și haplografie sunt asociate cu sartura scribului de la o linie la alta Lungimea unei linii este de obicei un multiplu al intervalului sau al mărimii repetiției scribului În plus, cantitatea de text care se potrivește pe o pagină sau pe o foaie este importantă, deoarece omisiunile sau rearanjamentele individuale pot fi explicate prin faptul că o foaie a manuscrisului a căzut și apoi a fost pierdută sau introdusă în manuscris cu capul în jos, deplasată, etc Important, întrebarea este și despre terminațiile de rând, unde pot exista compresii specifice de ortografie Colțul extrem de jos al foii este cel mai adesea murdărit, textul său este șters, se pierde etc ; prin urmare, determinarea poziției sale în protograf dintr-o copie este, de asemenea, de mare importanță De aceea, dacă avem o copie dintr-un original neatins (din protograful acestuia), atunci determinarea formatului acestuia din urmă (și, în consecință, dimensiunea unei linii, pagini, foi) este de mare interes pentru un textolog Definirea formatului protografului Metoda de determinare a lungimii liniilor, a numărului de linii, a dimensiunii foii din lista originală care a ajuns până la noi a fost dezvoltată de A Clark , dar și mai devreme această metodă a fost dezvoltată de L Have O analiză atentă ne permite să stabilim cum a fost rescris manuscrisul, fie că a fost o simplă copie sau o reelaborare creativă a textului anterior Voi da câteva considerații ale lui M D Priselkov cu privire la munca cărturarilor Cronicii Laurențiane, ceea ce i-a permis să stabilească că Cronica Laurențiană a fost copiată de mai mulți scribi nu succesiv, ci simultan "În trei locuri ale manuscrisului", scrie M D Priselkov, "(toate trei locuri sunt pe spatele foilor , și) observăm trei lacune foarte enervante, din punctul de vedere al aspectului manuscrisului, la

sfârșitul spirelor foilor de mai sus: în rândurile / , / și / , iar aceste spații nu interferează cu citirea secvențială a textului ulterioar, deoarece prin prezența lor nu fac decât să împingă textul Așadar, ultimele cuvinte ale reversului folioului sunt: "te rog lui", apoi există un decalaj de / rânduri, iar pe fața folioului citim: "numește un slujitor al bisericii tale și un păstor " Deci, ultimele cuvinte de pe spatele foii a -a sunt: "Sunt un păcătos, Dumnezeu este mult și adesea putred", apoi există un gol în / rânduri și pe fața foii a -a scrie: " Păcătuiesc și păcătuiesc adesea în toate zilele" În cele din urmă, ultimele cuvinte de pe versoul foliului vor fi cuvintele: "L-ai lepădat pe Hristos și fii nebun", urmate de un decalaj de / rânduri, iar pe fața următorului folio citim: "nin a intrat în iluzie " Explicația pentru acest fel de defect al manuscrisului, adică ruperea textului cărții cu spații la sfârșitul spirelor foilor păstrând textul fără nicio pierdere, defect care se regăsește și în alte cărți scrise de mână din antichitate, paleografia vede pe bună dreptate în faptul că la rescrierea cărților, pentru a grăbi afacerea corespondenței, destul de des cartea era brodata și distribuită pe părți pentru corespondența simultană mai multor scribi; dacă formatul noului manuscris nu corespunde cu formatul cărții cu care se realizează corespondența, în mod firesc, trebuie obținute lacune de acest fel" Această natură a lucrării cărturarilor îi permite lui M D Priselkov să afirme că Cronica Laurențiană a fost în mare parte o copie mecanică a originalului său și, deoarece data originalului poate fi stabilită prin ultimul eveniment la care a fost adusă ( ), acest Însuși procesul de copiere mecanică a originalului "dărăpănat" explică multe dintre caracteristicile și erorile Cronicii Laurențiane A S Clark Coborârea manuscriselor Oxford, L Havet Manuel de critique verbale appliquée aux textes latins Paris , § AI D Priselkov Istoria manuscrisului Cronicii Laurențiane și edițiile sale S Prima parte Capitolul V Considerații foarte importante cu privire la omisiunile din cronică apar în legătură cu încercările lui M D Priselkov de a stabili formatul manuscrisului din care Lavrentievskaya Voi da considerațiile lui M D Priselkov într-un scurt rezumat al autorului: "Din două observații reiese clar că formatele manuscrisului laurențian și Cronicarul dărăpănat din nu au coincis Prima observație este că la capătul spatelui foilor , și ale manuscrisului laurențian găsim lacune în scris, nu în text, ceea ce s-ar putea întâmpla doar dacă formatul nu se potrivea A doua observație se rezumă la faptul că "Instrucțiunea" lui Vladimir Monomakh nu începe cu ea însăși prima linie a feței celei de-a -a foi, ci provine de la a -a linie a primei coloane Este posibil să se determine formatul vechiului cronicar din ? Cred că un accident fericit a salvat acest format pentru noi De fapt, dacă deschidem textul Cronicii lui Simeon sub în locul care corespunde reversului foii din Cronica Laurențiană, vom vedea o coincidență aproape completă a textului aflat pe versoul foii din Letopisețul Laurențian cu textul aflat pe reversul a -a foaie a lui Simeonovskaya În mod similar, în prezentarea anului , în locul care corespunde rulării foii a -a din Cronica Laurentiană, vedem din nou că sfârşitul rulajului foii a -a a Cronicii Laurenţiane coincide cu sfârşitul textului din cifra de afaceri a celei de-a -a foi a Simeonovskaya Dacă ne amintim că în Cronica Laurențiană, după aceste texte care coincid cu Cronica lui Simeon, în ambele locuri indicate (turnare ale filelor și) există lacune care nu încalcă textul ulterioar, adică, după cum știm deja, în vechi Cronicar de când aici s-au încheiat întoarcerile foilor, atunci o asemenea coincidență nu poate fi numită accident Atunci să luăm materialul textului Cronicii

Laurențiane între spațiile de pe verso-ul și de pe dosul foii , adică o lecție dată pentru corespondență unuia dintre asistenții lui Lawrence Dacă Simeonovskaia, așa cum tocmai am sugerat, ne-a păstrat formatul vechiului cronicar din , atunci vom încerca să traducem în acest format lecția învățată de scribul care a expus-o la paginile - din Lavrentievskaya Formatul paginilor Simeonovskaya poate fi definit ca de linii a câte de litere fiecare (în medie), ceea ce oferă aproximativ de litere Foaia va conține aproximativ de litere Formatul Laurențian este definit în partea în care litera acoperă pagina în două coloane cu de rânduri de Λί D Priselkov Formatul "Cronicarului" din - În carte: Culegere de articole în onoarea academicianului A I Sobolevsky Articole despre filologia slavă și literatura rusă L , S - (Colectia ORYaS AN URSS, v Nr) Cronica lui Simeon din secolul al XVI-lea la începutul său (din , de la care începe) este aproape de Laurențian - D L Permiteți-mi să vă reamintesc că pe primele de pagini Letopisețul Laurențian este scris într-o carte și pe o singură coloană, și din de file - în două coloane semicharter -D L Definirea formatului protografului literă (în medie) în fiecare coloană, adică aproximativ de litere pe pagină sau de litere pe coală Materialul textului Cronicii Laurențiane de la paginile - ocupă pagini și / rânduri din prima coloană a paginii a -a, adică aproximativ de cărți Aruncând diferența de de litere cu aproape pagini, putem spune că Scribe Lecția a însumat de litere Traducând această lecție în formatul Simeonovskaya, obținem de pagini sau coli Aceasta înseamnă că scribul a primit foi de la Cronicarul dărăpănat din pentru corespondență Deci, raportul dintre formatele Cronicii Laurențiane și Cronicarul vechi din va fi : , , adică , pagini din Cronicarul din au fost plasate pe pagina Cronicii Laurențiane" Stabilirea dimensiunii originalului vă permite să explicați unele dintre caracteristicile copiei Există omisiuni de text în Cronica Laurențiană, pe care toți cei care au descris manuscrisul Laurențian înainte de M D Priselkov le-au considerat rezultatul pierderii foilor în Laurențian M D Priselkov, pe baza datelor pe care le-a derivat despre formatul originalului Lavrentievskaya (Cronicerul din care nu a ajuns până la noi), consideră că pierderea nu a fost în manuscrisul Laurențian, ci în Cronicarul din Voi da un fragment din raționamentul lui M D Priselkov: "Acum vom lua materialul textului din Cronica lui Simeon, care lipsește în Cronica Laurențiană între actualele și de foi, adică acel defect în textul său, pe care toate descrierile îl explică prin pierderea unei foi sau foi (de la până la mijlocul anului G) Este nevoie de exact pagini, sau coli, în Cronica lui Simeon Aceasta este egală cu de litere Dar foaia lui Lavrentievskaya, așa cum am spus deja, are doar de litere De aici avem dreptul să spunem că în Cronica Laurențiană nu se putea pierde o foaie, adică că în protograful Cronicii Laurențiane a existat deja o pierdere a foi aici Atunci devine clar de ce Lawrence, după prezentarea din , a scris în rândul: "în vara lui · în vara lui · în vara" Într-adevăr, în Simeonovskaya, după prezentarea anului , există nu numai numele ( ), ci și un mesaj pe care prințul Ivan Pereyaslavsky s-a căsătorit în acest an, apoi, după numele ( ), se raportează că Marele Duce armata a mers la Tver, dar s-a împăcat cu principele de Tver și că în același an episcopul de Tver a început slujba în biserica de piatră din Tver, deși stăpânii au continuat să lucreze Evident, foaia cronicarului antic din s-a încheiat cu o prezentare a evenimentelor din , iar evenimentele din și din anii următori au fost expuse în ea pe foi pierdute ulterior Lawrence în timpul corespondenței putea obține întotdeauna o linie goală la sfârșitul foii (de exemplu, atunci când copiați foi sau pagini ale vechiului Cronicar în format Laurențian),

Aceasta se referă la cantitatea de text pe care Lawrence la înmânat cărturarilor săi - D L M D Priselkov Istoria manuscrisului Cronicii Laurențiane și edițiile sale P Prima parte Capitolul V și, dându-și seama că declarația din continuă, a încercat să completeze acest rând gol rămas înscriind numele anilor omisi Nu citez alte concluzii ale lui M D Priselkov, care decurg din formatul Cronicarului din pe care acesta a stabilit ipotetic, în special, faptul că "Instrucțiunea" lui Monomakh avea același format ca și Cronicarul din - concluzie foarte importantă pentru clarificare acela, unde a intrat "Instrucțiunea" în Cronica Laurențiană Desigur, formatul Cronicarului din calculat de M D Priselkov, care a servit drept original pentru Cronica Laurentiană, nu este altceva decât o ipoteză, ci o ipoteză care are în spate destul de multe date și care, prin chiar Faptul existenței sale, înlătură afirmația categorică a paleografilor care au descris manuscrisul Cronicii Laurențiane că omisiunile din textul acesteia sunt rezultatul pierderii foilor din Cronica Laurențiană în sine Semne textuale Să ne întoarcem la câteva indicații practice care facilitează munca unui critic textual și, în același timp, au o importanță fundamentală într-o anumită măsură Este departe de a fi ușor să începeți să comparați listele unei lucrări, să stabiliți o clasificare a listelor, chiar dacă doar formal la început, să distribuiți listele după ediții, tipuri, recenzii etc , dacă sunt multe liste , este departe de a fi ușor Sarcina devine infinit mai complicată dacă lucrarea este mare ca volum (coduri analistice, cronografi, cronicari eleni și romani, diverse feluri de palea, cărți de putere, "Alexandria", "Istoria Kazanului etc) Numărul de caracteristici prin care o listă diferă de alta, o ediție de alta, o revizuire de alta, poate fi infinit de mare Discrepanțe ale discrepanțelor între edițiile separate pot fi combinate cu coincidențe ale discrepanțelor Dacă există multe liste, atunci întrebarea este foarte importantă: de unde să începem comparația, ce liste să comparăm mai devreme, care mai târziu? Când se angajează într-o comparație a mai multor liste ale unei lucrări mari, un critic textual se află involuntar într-o poziție foarte dificilă: cum să rezolve cel puțin aproximativ abundența de material, să găsească ordinea corectă a lucrării În acest moment, mult depinde de arta textologului, de experiența și intuiția lui Autorii cărții "Metode și principii ale sistematicii zoologice" E Mayr, E Linsley și R Uzinger scriu despre sistematica biologică: "Se spune adesea că sistematica este mai mult o artă decât o știință, iar această afirmație este cunoscută M D Priselkov Istoria manuscrisului Cronicii Laurențiane S Semne textuale corectă într-o anumită măsură Este la fel de adevărată ca și afirmația că un medic care este un bun diagnosticist este ghidat de intuiție atunci când pune un diagnostic Într-adevăr, un medic bun și un bun taxonom își pun diagnosticul pe baza unei evaluări abile a simptomelor într-un caz și a caracterelor taxonomice în altul Mai jos vom evidenția în secțiunea privind clasificarea listelor (p și urm) că clasificarea formală în munca practică a unui critic textual o precede pe cea istorică, dar și clasificarea formală prezintă anumite dificultăți Aceste dificultăți sunt depășite de arta textologului, care, deja pe baza unei cunoștințe preliminare cu listele, chiar înainte de a fi comparate, le împarte în grupuri, dezvăluie în liste câteva "simptome", semne tektologice, conform pe care, chiar înainte de începerea unei comparații sistematice, grupează preliminar listele, ușurând mult restul muncii Într-adevăr, cea mai bună ordine pentru compararea listelor între ele este să nu comparați aleatoriu toate listele cu toate, ci să comparați listele dintr-o ediție sau dintr-un

tip între ele și apoi să comparați listele unei ediții sau unui tip cu discrepanțe ale altuia ediție sau alt tip O astfel de succesiune în compararea discrepanțelor facilitează foarte mult munca și dezvăluie esența edițiilor și tipurile lor Dar până la urmă, pentru o astfel de ordine de lucru, este necesar să se cunoască despre clasificarea textului, despre împărțirea lui în ediții și tipuri, înainte de a se face comparația în sine, care singura poate stabili concluzii ferme și finale despre ediții și tipuri de lucrare Se pare că există un cerc vicios clar aici Cu toate acestea, acest cerc este întrerupt prin aceasta: este posibil să se fundamenteze în cele din urmă defalcarea unei lucrări în ediții, tipuri, ediții etc , numai ca urmare a unei comparații complete a listelor și a unei explicații a tuturor discrepanțelor din liste, dar un textolog experimentat poate face o clasificare preliminară, schiță și "de lucru" a listelor chiar înainte de începerea lucrărilor de comparare Ca urmare a comparației lor, această clasificare preliminară a listelor va fi inevitabil corectată, clarificată și poate fi necesară o restructurare decisivă a clasificării, dar această clasificare preliminară este necesară pentru a începe lucrul Aici, textologul are nevoie de o anumită capacitate de a prevedea rezultatele muncii, intuiție, dată de experiență (vezi mai sus în secțiunea despre compararea listelor) Să ne întoarcem la modul în care lucrarea unui critic textual se desfășoară în mod specific pe listele lucrării studiate După ce a găsit listele lucrărilor de care are nevoie, cercetătorul începe să se familiarizeze cu acestea (direct în depozite de manuscrise sau din fotografii) E Mayr, E Linsley, R Uzinger Metode și principii ale sistematicii zoologice Pe din engleza M , S Prima parte Capitolul V tografe, rotocopii și microfilme) Citește fiecare listă, îi stabilește timpul, siguranța, face cunoștință cu lucrările din jurul colecțiilor etc În același timp, ține notițe în care notează tot ceea ce într-un fel sau altul i-a atras atenția Depinde de experiența cercetătorului să facă aceste note astfel încât unele dintre întrebări să poată fi apoi rezolvate pe baza acestor note, referindu-se cât mai puțin la manuscris Ce întrebări ar trebui să-l intereseze în manuscris vor deveni clare pe parcursul cărții noastre Prin urmare, să nu ne oprim asupra acestui lucru Până acum, cele mai importante texte ale lucrării din fiecare listă individuală sunt importante pentru noi Citind aceste texte, cercetătorul, deja la prima cunoaștere a listelor, va fi atent la diferențele dintre acestea Inițial, caută doar diferențe mari, externe Cercetătorul notează aceste diferențe în notele sale Curând, cercetătorul observă că aceste diferențe se repetă și se repetă într-un mod complex: unele diferențe se găsesc împreună cu alte diferențe Acest lucru vă permite să redactați, în ordinea celor mai preliminare, liste de grup Inițial, această familiarizare cu listele este lentă Treptat, munca se accelerează După ce a vizualizat - de liste, cercetătorul observă că unele dintre liste sunt mai asemănătoare între ele, în timp ce altele sunt mai puțin Cercetatorul incepe sa determine cu usurinta tipul de text prin nota Semnele sunt semnele cele mai caracteristice ca un text apartine unuia sau altui grup editorial sau tip editorial Acestea nu sunt întotdeauna cele mai mari caracteristici, nici măcar cele mai semnificative, dar sunt invariabile pentru un anumit grup, ediție sau specie și sunt ușor de detectat atunci când cunoaștem textul Una sau două nu vor fi suficiente Este necesar să fie cinci sau șase, dar nu mai mult de zece, altfel e greu să le ții cont atunci când citești textul În procesul de familiarizare cu noile liste ale lucrării, aceste semne sunt clarificate, cele superflue sunt aruncate, înlocuite cu

altele mai caracteristice Se precizează și gruparea listelor după aceste semne Prin urmare, inițial este necesar să revenim la listele deja vizualizate După ce a trecut în revistă - de liste, cercetătorul revine rareori la listele vechi În treacăt, observ că microfilmele și alte reproduceri ale manuscriselor sunt indispensabile pentru trimiterile secundare și ulterioare la listele lucrării Rotocopiile sunt deosebit de bune, în care trăsăturile caracteristice ale editorialului și ale tipului, sau trăsăturile individuale ale listei, pot fi subliniate cu un creion de culoare deschisă (de exemplu, galben, albastru sau roz; vă reamintesc că fundalul este întunecat) într-o rotocopie) și chiar să scrie scurte observații în margini Cu toate acestea, cunoașterea inițială cu listele trebuie încă făcută în depozitele de manuscrise în sine, conform manuscriselor originale Reproducerile foto nu pot da o idee despre multe caracteristici ale manuscrisului, pe care textologul este obligat să le investigheze (filigran, compoziția întregului manuscris, care conține textul lucrării studiate, caracteristici Semne textuale broșură și legare etc) Deoarece revizuirea listelor este necesară în special la începutul unei lucrări, se recomandă să începeți lucrul în cele mai accesibile depozite de manuscrise Oricât de des se găsesc aceleași ediții ale unei lucrări în manuscrise, cercetătorul nu este niciodată garantat împotriva apariției unui text dintr-o nouă ediție, unde semnele vor coincide parțial cu semnele altor ediții Prin urmare, regruparea semnelor trebuie să se facă adesea chiar și la sfârșitul citirii manuscriselor De aceea, semnele edițiilor trebuie luate "cu margine": în cazul în care una sau alta se dovedește a fi în altă ediție Acest lucru ar trebui avut în vedere în special pentru edițiile ulterioare Adesea ele conțin semne ale unei ediții anterioare din care au ieșit, cu adăugarea unora noi (cf așa-numitele ediții comune - ediții alcătuite din extinderea stilistică a celor anterioare, și nu din reducerea lor sau o hotărâre decisivă) restructurarea continutului in sine) Se recomandă utilizarea semnelor edițiilor și tipurilor nu numai în timpul lucrării în sine de clasificare a textelor, ci mai ales să le notăm în introduceri textologice după ce au fost verificate pe toate textele unei lucrări date și au trecut testul unui însumarea completă a tuturor discrepanțelor Acest lucru este important pentru viitorii cercetători, deoarece niciun savant în text, care a finalizat lucrările la o anumită lucrare, chiar și cu cea mai amănunțită examinare a tuturor depozitelor de manuscrise (și minuțiozitatea în examinarea tuturor depozitelor de manuscrise, așa cum sa indicat deja, este absolut necesară), nu se garantează că un alt cercetător nu va găsi o nouă listă a aceleiași lucrări Pentru a determina ediția listei, va avea mare nevoie de aceste liste pentru fiecare ediție Semnele edițiilor sunt, de asemenea, necesare pentru acei cercetători care sunt implicați în descrierea științifică a manuscriselor Munca unui cercetător implicat în descrierea manuscriselor necesită o cunoaștere excepțională a materialului manuscris, în primul rând, necesită cunoașterea întregii compoziții a scrierii rusești vechi, va accepta nu numai lucrări, ci și edițiile acestora Desigur, asta nu înseamnă că cercetătorul implicat în descrierea manuscriselor ar trebui să-și amintească totul pe de rost El trebuie să aibă, în primul rând, înregistrări și, în al doilea rând, trebuie să știe unde, în ce publicații și ce poate găsi din acest material de referință În viitor, atunci când se creează un dicționar-carte de referință de literatură rusă veche, este necesar ca aceasta să includă și informații despre edițiile operelor cu semnele lor Acest lucru este la fel de necesar

pentru un filolog, precum este necesar un ghid de floră pentru un botanist, un ghid de faună este necesar pentru un zoolog etc Să trecem la considerarea unor exemple specifice de note editoriale V L Komarovich, bazat pe studiul a liste din "Povestea lui Nikol Zaraisky" (ciclul de povești Ryazan, inclusiv binecunoscutul "Povestea Prima parte Capitolul V despre ruina Ryazanului de către Batu"), a ajuns la concluzia că în ele pot fi distinse opt ediții * Din acest număr, el a recunoscut două ediții ca fiind principale și le-a numit: una comună, iar cealaltă compilație El considera că ediția comună este mai veche decât cea compilată În procesul de studiere a ediției comune conform listelor Departamentului de Manuscrise al BAN (PO /), (PO) și același depozit în colecția Golovkin (Ch), V L Komarovich a identificat următoarele semne care îl deosebesc de ediția compilației conform listelor GPB Q , Nr (Pb), Departamentul Manuscris al BAN (PO), același depozit (PO))) Orașul în care sosește Eustathius din Korsun nu este Kes, ci Riga) Nu există nicio introducere didactică în imaginea invaziei lui Batu de la cuvintele "lăsând pe Dumnezeu" până la cuvintele "pentru păcatul nostru" - lipsește) Refuzul de a-l ajuta pe prințul Ryazan Iuri Igorevici de către Iuri Vsevolodovich al lui Vladimir precede convocarea prinților Ryazan, plecarea prințului Fedor cu cadouri lui Batu și uciderea acestuia, în timp ce în listele ediției compilației (Pb Í, PO) un apel nereușit la ajutor lui Vladimir este remarcat numai după toate aceste evenimente) În lista prinților din Ryazan (la congres, la luptă, la crimă, la înmormântare), Gleb Kolomensky este menționat de fiecare dată, dar niciodată, dimpotrivă, nu este menționat în listele ediției compilate) Locul taberei Batyev, unde a sosit prințul Fiodor, este indicat precis: "pe râu până la Voronej", pe care, dimpotrivă, listele ediției compilate nu îl cunosc) Nu există niciun detaliu conform căruia Batu al prinților Ryazan care au venit la el "la Voronezh" a început să "se amuze cu distracție") Trădarea nobilului Ryazan, care l-a informat pe Batu despre frumusețea prințesei Evpraksia, este transmisă de cuvântul "nasochi" (PO , PO), în loc de "cK á" în listele ediției compilației) Lipsă (PO , PO) este întregul episod al ediției compilației despre gardianul Apolonița care a găsit cadavrul lui Fiodor) Înainte de luptă, în loc să-și ia rămas-bun "la sicriul tatălui marelui lor duce Igor Svyatoslavich", ca în ediția compilației, în listele PO , PO , prinții griazani dau "ultimul sărut al prințesa (mamă) Agrippina Rostislavna") Episodul despre Oleg Krasny a fost editat altfel decât în listele de compilare) La enumerarea victimelor pogromului tătar de la Ryazan, din nou, spre deosebire de ediția compilației, este numită "Marea Ducesă Agrippina, mama Marelui Duce" (în toate cele trei liste) V L Komarovich La istoria literară a poveștii despre Nikol Zaraisky - TODRL, vol V M ; L , Semne textuale) În episodul despre Kolovrat, șederea sa în timpul atacului lui Batu asupra Riazanului din Cernigov este motivată de plecarea prințului Igor de acolo: "Am fost la Cernigov cu prințul Ingor Ingorevich" (în toate cele trei liste), cu o motivație diferită în ediție compilație: "pământul pe care să-l dea suveranului marelui său prinț Georgy Ingorevich) Este indicat exact unde Kolovrat l-a depășit pe Batu: "a dus pe Batu pe ținuturile Suzdal" (în toate cele trei liste), care nu se află în ediția compilației) Răspunzând lui Batu, războinicii lui Kolovrat capturați de el se numesc "bărbați curajoși ai Marelui Duce" (PO), în loc de "sclav" în listele PO /, Ch și în listele ediției compilației) Isprava lui Kolovrat este caracterizată ca bătaia "eroilor din Batu-V", în loc de "mulți deliberați" în ediția compilației) Când îl atacă pe Kolovrat însuși, tătarii îi provoacă

"multe vicii" (în toate cele trei liste), cu "multe sănii cu ținută" în ediția compilată) După ce l-a învins pe Kolovrat, Batu trimite "prin mirza și prinți" (în toate cele trei liste) fără a adăuga, ca în ediția compilativă, "Orda și prin sanchakbei și prin pașa") Când descrie înmormântarea de către Ingor Ingorevich a "cadavrului" pe care l-a găsit la Ryazan, din nou, spre deosebire de ediția compilată, toate cele trei liste menționează "corpul mamei" acestui prinț "Marele ducesă Agrippina Rostislavna") În sfârșit, genealogia finală a descendenților lui Eustathius este fie complet absentă (PO și Ch), fie (PO) este separată de conținutul principal al "Poveștii" printr-un text care nu are legătură directă cu acesta , adică este scris clar din altul, decât "Povestea" în sine, lista (ediție compilată)" ' Toate aceste semne au propriul lor sens specific în istoria textului operei Nu ne oprim asupra analizei acestui sens al fiecăruia dintre semne, deoarece aceasta ar necesita o analiză a Poveștii în sine, ceea ce ne-ar duce departe Voi observa doar că semnele prezentate mai sus sunt foarte diverse: ele privesc atât limbajul listei, cât și alcătuirea acesteia, cât și realitățile istorice raportate etc Prin urmare, este imposibil de spus în ce tip de fenomene ar trebui să se uite în principal pentru aceste semne Depinde de natura lucrării creatorilor edițiilor individuale, de istoria textului operei și din moment ce căutarea semnelor începe de către cercetător într-o etapă a lucrării sale când istoria textului operei este neclar, atunci în alegerea semnelor trebuie să se bazeze într-o oarecare măsură pe intuiție Otto- V L Komarovich La istoria literară a poveștii despre Nikol Zaraisky pp - Partea întâi, (Capitolul V Studiul textului în multe liste trebuie schimbat semnele în procesul de lucru, pe măsură ce istoria textului și clasificarea listelor devin mai clare În procesul de cercetare creativă, diferitele sale laturi avansează simultan, parcă s-ar sprijini reciproc Ulterior, la studierea ciclului de povestiri despre Nikola Zarazsky, a fost posibil să se identifice aproximativ de liste și a trebuit să se facă schimbări semnificative în împărțirea în ediții și în semnele acestor ediții Voi face câteva considerații asupra acestei probleme, exprimate de mine la publicarea textelor din Poveștile lui Nikol Zarazsky Am preferat să numesc ediția "comună" ediția principală L; ediţia "compilată" - revizuirea principală B Aceasta din urmă poate fi urmărită în două forme principale Pe lângă edițiile indicate de V L Komarovich - ediția cronografică, ediția sfinților, ediția specială (prefer să o numesc "trăgători") și ediția prolog - trebuie indicate următoarele: ediția militară (în două forme), ediția Poveștii (în două feluri), ediția retorică, ediția bisericească și ediția comună Există, în plus, modificări ale secolului al XIX-lea, care nu sunt luate în considerare aici "Ediția scurtă" a fost evidențiată în mod eronat de V L Komarovich Semnele celor două ediții principale indicate de V L Komarovich ar trebui modificate Primul semn, conform căruia, în versiunea principală A, Eustathius ajunge în orașul Riga, iar în versiunea principală B - în orașul Kes (adică Kesis - Wenden, acum Cesis în Letonia), nu poate fi acceptat Nici cel de-al paisprezecelea semn nu poate fi acceptat, conform căruia, în ediția principalului A, războinicii lui Yevpaty Kolovrat capturați de tătari se numesc "curajoși", și nu "sclavi" ai prințului Yuri Ingorevich: "curaj-mi" se numesc războinicii Evpatiei numai în textul listei BAN (PO de V L Komarovich); în toate celelalte liste ale redacției principalei A, combatanții își spun: "sclavul marelui duce Iuri Ingorevici Rezansky" Totuși, nu există nicio îndoială că lista BAN reflectă cea mai veche versiune a acestui text (cuvântul "curajos" a

căzut din uz deja în secolul al XVI-lea) În mod inexact, V L Komarovich a indicat și al patrulea semn: Gleb Kolomensky este menționat și în listele ediției compilate În general, trebuie remarcat faptul că enumerarea prinților care au participat la bătălia cu Batu și prinții căzuți, precum și plasarea lor în această enumerare, fluctuează foarte mult în diverse liste și necesită un studiu special În mod inexact, V L Komarovich a indicat și al optulea semn, conform căruia episodul despre tatăl adoptiv Aponitsa care a găsit trupul prințului Fiodor (această formă a numelui tutorelui Prințul Fiodor se găsește în liste mai des decât forma indicată de V L Komarovich "Apo-lonitsa") se află doar în listele comitetului editorial al principalului B Al nouălea semn, referitor la adio înainte de bătălia prinților Ryazan, se aplică numai primului tip al ediției principale a B D S Lihaciov Povestea despre Nikol Zarazsky Texte - TODRL, vol VII M ; L , Semne textuale Semnele editorialului principalului A, care îl deosebesc și îl deosebesc de editorialul principalului B, sunt următoarele) În ediția principalului B există o mică introducere didactică înainte de povestea despre invazia Batu Această introducere didactică nu se află în ediția principalului A) În formularea A principal, refuzul prințului Vladimir Iuri Vsevolodovici de a-l ajuta pe Iuri Ingorevici precede convocarea prinților Ryazan și episodul cu uciderea prințului Fedor de către Batu; în ediția principalelor prinți Bryazan primesc acest refuz după evenimentele notate) În revizuirea A principalului, este menționat locul taberei Batyev, unde a ajuns Fedor - "pe râu până la Voronezh"; în revizuirea principalului B, locul taberei Batyev rămâne necunoscut) În ediția principalului B, Batu îi amuză pe prinții Ryazan care au venit la el cu "distracție", care nu se află în ediția principalului A) Episodul cu Oleg Krasny este prezentat în versiunea principalului A într-o secvență diferită decât în versiunea principalului B) În enumerarea victimelor pogromului tătar în editorialul principalului A, spre deosebire de editorialul principalului B, mama marelui duce Yuri Ingvarevich este numită - "Agrepena") În revizuirea principalului A, Evpatiy Kolovrat în timpul înfrângerii lui Ryazan se află la Cernigov "cu Prințul Ingor Ingorevich", în ediția principalului B, se adaugă: "Țara să se supună suveranului marelui său duce Gheorghi Ingorevici") În ediția principalului A, spre deosebire de principalul B, este indicat cu precizie locul în care Evpaty Kolovrat l-a depășit pe Batu: "tragerea lui Batu în ținuturile Suzdalst") În versiunea principalului A, tătarii sugerează "multe vicii" pe Yevpaty Kolovrat, iar în versiunea principalului B - "multe sănii cu o ținută" (sau într-o versiune ulterioară - "cu oamenii")) În editorialul principalului A, după moartea lui Kolovrat, Batu trimite "la mirza și prinților", iar în editorialul principalului B se adaugă - "Orda și la Sanchakbei și la pașa "' Deci, vedem că semne ale lui V L Komarovich, ca urmare a atragerii multor liste noi ale "Poveștilor lui Nikolai Zarazsky", au fost reduse la semne Problema a fost însă complicată de faptul că într-una dintre edițiile principale (ediția B) au apărut două specii, ale căror semne, la rândul lor, sunt destul de complexe Există domenii specifice ale lucrării textuale în care cunoașterea semnelor este necesară în special Am citat deja un astfel de domeniu - acesta este științific Vezi: D S Lihaciov Povestea despre Nikol Zarazsky pp - Legea Partea întâi, (Capitolul V Studiul textului în multe exemplare noua descriere a manuscriselor Un alt domeniu este studiul cronicilor și cronografelor Capacitatea de a distinge cu ușurință diverse colecții de cronici în manuscrise, ediții ale acestor colecții, ediții de cronografe etc este dată doar ca urmare a cunoașterii semnelor Cele mai

de încredere semne sunt cele care nu sunt de natură formală, dar sunt asociate cu anumite etape din viața monumentului Dacă semnele unui monument, redactarea, ediția, tipul, grupul acestuia nu sunt doar vizibile în exterior, ci sunt și legate de momente semnificative din istoria apariției acestui monument, ediție, ediție, tip, grup, atunci pericolul mai mic este că în viitor vor dispărea În plus, sunt mai ușor de reținut asociindu-le cu istoria monumentului La începutul lucrării, când istoria monumentului este încă neclară pentru cercetător, aceste semne vor fi mai mult sau mai puțin formale (clasificarea preliminară a listelor monumentului va fi și ea mai mult sau mai puțin formală), iar în pe viitor, pe măsură ce istoria textului este clarificată, aceste semne vor fi din ce în ce mai strâns legate de istoria monumentului (cum vom vedea mai jos, clasificarea listelor va deveni mai istorică) Clasificarea textelor Studiul oricărui monument slav antic, în absența obișnuită a textului autorului său și a prezenței mai multor sau mai multor liste, de regulă, începe cu stabilirea relației tuturor listelor sale cunoscute (vorbind de liste, aici și în viitor ne vom referi nu la lista în sine, ci la textul ei) Relația dintre liste poate fi studiată doar pe baza clasificării lor Clasificarea listelor poate fi de două tipuri Primul tip - conform semnelor formale, externe Această clasificare este oarecum arbitrară O putem schimba în funcție de ce bază logică este aleasă pentru clasificare În acest caz, determinăm doar tabloul care se află astăzi în fața noastră: se stabilesc grupuri de liste care există în momentul de față, aflate la dispoziția cercetătorului Al doilea tip de clasificare se bazează pe originea istorică a listelor Listele sunt clasificate în funcție de modul în care s-au dezvoltat istoric, de modul în care sunt legate genealogic între ele Acest sistem necesită restaurarea ipotetică a tuturor legăturilor pierdute O astfel de clasificare nu este deloc arbitrară, ea urmărește să ofere o imagine reală a corelației listelor, a grupării lor istorice În mod ideal, ar trebui să ofere o clasificare stabilă care să nu poată fi schimbată în mod arbitrar, dar în multe cazuri (când nu există suficiente liste separate) nu poate fi efectuată în mod consecvent Clasificarea textelor Așadar, în prima clasificare, atingem întotdeauna scopul: putem clasifica oricând liste - indiferent care sunt acestea și indiferent câte dintre ele sunt păstrate Dar această clasificare este condiționată și, prin urmare, poate fi înlocuită în mod arbitrar cu alta În a doua clasificare, în marea majoritate a cazurilor, nu ajungem la scopul final, suntem nevoiți să ne oprim la jumătate sau să folosim pe scară largă ipoteze Această clasificare urmărește însă restabilirea imaginii reale a istoriei textului și, într-o măsură mai mare sau mai mică, corespunde imaginii reale a istoriei textului Stabilirea primei clasificări a listelor este incomparabil mai ușoară decât a doua, dar doar a doua clasificare poate oferi o imagine obiectivă La prima vedere, poate părea că ambele tipuri de clasificare se exclud practic reciproc, că în munca textuală ar trebui să adere doar la unul dintre aceste tipuri de clasificare, hotărând care dintre ele este recunoscută ca fiind mai corectă Există tentația de a respinge hotărât prima clasificare, formală, declarând-o formalistă, văzând în ea o manifestare a "formalismului" textologic Această abordare simplistă a clasificării listelor ar trebui să fie puternic obiectată Aceste două tipuri de clasificare sunt opuse unul altuia și în același timp sunt în interacțiune vie Clasificarea în funcție de trăsături formale este un pas inevitabil în lucrarea asupra manuscriselor Numai după efectuarea unei clasificări formale preliminare se poate trece de la aceasta la încercări de stabilire a

istoriei textului și, ca urmare a acestei stabiliri, la o clasificare istorică și publicare a textului pe baza acesteia din urmă Clasificarea istorică a listelor este într-un anumit fel deja rezultatul studierii listelor, dar pentru a obține astfel de rezultate este necesar să le clasificăm cumva chiar la începutul studierii listelor De aceea, clasificarea formală a listelor este provizorie, în timp ce clasificarea istorică este definitivă Pentru a-mi clarifica ideea, voi sublinia că o situație similară există în sistematica biologică În această știință, întrebările de clasificare sunt mai bine dezvoltate decât în filologie și, într-o anumită măsură, sunt mai simple Este util, așadar, să ținem cont de experiența ei Autorii cărții "Metode și principii de sistematică zoologică" E Mayr, E Linsley și R Uzinger notează trei sarcini ale sistematicii zoologice și, corespunzătoare acestor trei sarcini, trei etape ale muncii unui taxonom Iată părerea lor cu câteva abrevieri: " Definiție (etapa analitică) Sarcina principală a taxonomistului este de a descompune varietatea aproape nelimitată și copleșitoare de indivizi din natură în grupuri ușor de recunoscut, de a identifica caracterele care servesc drept diagnostic pentru aceste grupuri și de a stabili diferențe permanente între grupuri similare În plus, el trebuie să ofere acestor grupuri nume "științifice", care să faciliteze recunoașterea lor ulterioară de către oamenii de știință din întreaga lume Partea întâi, (Capitolul V Studiul textului în multe liste Chiar și această sarcină "inferioară" a unui taxonom este de mare importanță științifică Întreaga cronologie geologică depinde de identificarea corectă a speciilor ghid fosile Clasificare (etapa sintetică) Determinarea și descrierea cu acuratețe a unei specii este prima sarcină a unui taxonom Dar dacă s-ar opri acolo, va trebui în curând să se confrunte cu o acumulare haotică de descrieri de specii Pentru a evita acest lucru, taxonomul trebuie să se străduiască să elaboreze o aranjare ordonată a speciei; el trebuie să creeze şi să aranjeze într-un anumit fel categoriile superioare Cu alte cuvinte, el trebuie să creeze o clasificare Aceasta este a doua sarcină a sistematistului Crearea unei clasificări definite este, într-o anumită măsură, o sarcină la fel de practică ca și definirea indivizilor, dar necesită mai multă teoretizare și speculație Taxonomistul trebuie să decidă dacă două forme similare sunt considerate una sau două specii El trebuie să stabilească, de asemenea, dacă asemănarea oricăror două specii se datorează convergenței aspectului general sau unei relații filogenetice strânse Și aceasta implică întrebarea dacă categoriile superioare sunt grupuri monofiletice sau nu Am enumerat câteva dintre întrebările cu care se confruntă un taxonom care încearcă să sistematizeze o serie uluitoare de organisme O încercare de a rezolva aceste întrebări duce inevitabil la studiul factorilor de evoluție Studiul speciaţiei şi factorilor de evoluţie Cercetarea în acest domeniu constituie a treia sarcină a taxonomului În acest sens, el este cel mai aproape de alte domenii ale biologiei - cu genetică și citologie, biogeografie și ecologie, anatomie comparată și paleontologie Mai departe, aceiași autori scriu: "Sistematistul rezolvă rareori cele trei probleme enumerate mai sus simultan Studiul evoluției este imposibil fără o clasificare satisfăcătoare, iar aceasta, la rândul său, necesită o definiție și descriere preliminară a speciilor Prin urmare, taxonomia oricărui grup trece prin mai multe etape, care sunt uneori numite taxonomie alfa, beta și gamma Taxonomia alfa este etapa de descriere și denumire a speciilor; taxonomia beta este combinarea acestor specii într-un sistem natural de categorii inferioare și superioare, iar taxonomia gamma este

analiza variabilității intraspecifice și studiul evoluției Strict vorbind, este imposibil să distingem clar între aceste trei etape ale sistematicii, deoarece ele se suprapun și trec una în alta Cu toate acestea, direcția fiecăruia dintre ele este clară Un taxonom cu minte biologică ar trebui să înceapă de la stadiul alfa, trecând prin stadiul beta la stadiul gamma Unu- E Mayr, E Linsley, R Uzinger Metode și principii ale sistematicii zoologice pp - Clasificarea textelor dar chiar și în acele grupuri a căror taxonomie este cel mai bine dezvoltată, există încă multă muncă în domeniul taxonomiei alfa și beta Din cele de mai sus reiese destul de clar că în domeniul sistematicii zoologice, clasificarea formală și clasificarea istorică sunt două etape în munca unuia și aceluiași cercetător Cercetătorul începe cu o clasificare formală și își încheie munca prin stabilirea unei clasificări istorice Aceasta este o poziție ideală atât în domeniul taxonomiei zoologice, cât și în domeniul "taxonomiei liste", dar în practică, în munca anumitor oameni de știință, echilibrul acestor etape de lucru este încălcat constant și, în același timp, unilateral - sub forma unei preferințe pentru o clasificare formală a listelor celei istorice Această preferință apare adesea ca o consecință naturală a incompletitudinii lucrărilor pe liste În mod caracteristic, vechea sistematică biologică era limitată la o clasificare formală și doar treptat principiul istoric și-a câștigat locul cuvenit Remarcând diferența dintre vechea taxonomie și cea nouă, E Mayr, E Linsley și R Uzinger subliniază că vechea taxonomie este mai formală, cea nouă este mai dependentă de originea reală a diferențelor dintre specii, este mai strâns legată cu explicația, aceasta nu este în niciun caz mai restrânsă nu o descriere "pură" "Sistematiștii devin din ce în ce mai conștienți de dorința de a-și aborda materialul din punctul de vedere al unui biolog, și nu al unui catalogator muzeal Taxonomistul modern este din ce în ce mai interesat de generalizări, pentru care denumirea și descrierea speciilor sunt doar primul pas "Vechea taxonomie era caracterizată prin poziția centrală în ea a speciei, înțeleasă pur tipologic (monotipic), caracterizată doar morfologic și esențial lipsită de volum Foarte puțină importanță a fost acordată variabilității geografice Multe specii au fost cunoscute de la unul sau, în cel mai bun caz, de la mai multe exemplare Prin urmare, unitatea taxonomică de bază a fost individul Atenția principală a fost acordată problemelor înalt specializate, adică problemelor de nomenclatură, precum și stabilirii și descrierii "tipurilor" În noua taxonomie, definiția pur morfologică a unei specii face loc unei definiții biologice care ia în considerare factori ecologici, geografici, genetici și alții asemenea Populația, reprezentată de un eșantion adecvat din ea - "seria" unui muncitor muzeal - devine principala unitate taxonomică Activitatea taxonomică este în principal pe subdiviziuni E Mayr, E Linsley, R Uzinger Metode și principii ale sistematicii zoologice S Ibid S Prima parte Capitolul V drăguț Problemele de nomenclatură ocupă o poziţie subordonată Interesele taxonomului sunt interesele biologului Aproape același lucru se poate spune despre sistematica listelor Interesele sistematistului de liste sunt interesele criticului și istoricului literar, dar această situație nu a fost stabilită imediat în critica textuală, și în vechea textologie a secolului al XIX-lea a preferat o clasificare formală, nu tinzând pentru una istorică Treptat, această situație s-a îmbunătățit După cum a spus pe bună dreptate N K Piksanov, în critica textuală "originea darwiniană a speciilor ia locul taxonomiei linneene" Diferența dintre sistematica biologică și sistematica textuală constă

însă în faptul că în critica textuală trecerea la clasificarea istorică nu este întotdeauna posibilă din cauza materialului insuficient Prin urmare, în majoritatea cazurilor, așa cum am spus mai sus, istoria completă a textului nu poate fi stabilită și sunt posibile doar anumite aproximări ale acestuia În acest ultim caz, clasificarea formală își păstrează parțial valabilitatea în lucrările deja finalizate Succesul trecerii de la clasificarea formală a listelor la cea istorică și la stabilirea istoriei textului depinde în mare măsură de modul în care cercetătorul înțelege istoria textului Să ne oprim asupra acestei poziții mai detaliat În introducerile textologice la publicațiile monumentelor antice slave, se remarcă de obicei că publicația se bazează pe lista "cea mai bună" sau "cea mai completă" Ce înseamnă mai exact asta? Pentru unii editori, "cel mai bun" va fi lista cea mai veche, pentru alții - cea mai de înțeles în lecturile lor individuale, pentru a treia - cea mai completă din punct de vedere artistic (compozițional, stilistic), pentru a patra - cea mai completă etc Cel mai adesea, anunțând lista publicată de el Prin "cel mai bun", editorul înțelege mai multe dintre calitățile enumerate mai sus deodată, iar aceste calități pot apărea în diverse combinații, dar de fiecare dată editorul înseamnă că calitățile pe care le alege din listă sunt dovezi incontestabile ale apropierii textului său de original, de al autorului Astfel, criticul textual, parcă, afirmă că istoria textului este deteriorarea lui treptată În același timp, prejudiciul este cu atât mai puternic, sugerează unii textologi, cu cât lista este mai nouă Să arătăm eroarea acestor idei Este bine cunoscut, de exemplu, că cea mai veche listă poate să nu fie cea mai veche din textul său Deci, de exemplu, cercetătorul lui Domostroy, I S Nekrasov, a identificat în mod eronat vechimea listei cu vechimea redacției pe care o reprezenta El a susținut că Zabelinsky E Mayr, E Linsley, R Uzinger Metode și principii ale sistematicii zoologice S I K Piksanov Istoria creativă a "Vai de înțelepciune" M ; L , S I Nekrasov Experiență de cercetare istorică și literară asupra originii vechiului Domostroy rusesc M , S Clasificarea textelor Lista "Domostroy" de la mijlocul secolului al XVI-lea conține cea mai veche ediție, iar Konshinsky de la sfârșitul secolului al XVI-lea - mai tanar De fapt, raportul editorialelor Domostroy, așa cum a fost stabilit acum, este exact invers Copii sârbești ale Povestea lui Akira cel Înțelept, și mai vechi decât listele din povestirea în rusă veche care au supraviețuit, deși versiunea rusă a traducerii a fost primară Observații similare asupra listelor traducerii în limba slavonă veche a cărții lui Iosua au fost făcute de V Lebedev , pe liste a traducerii slave vechi a cărții profetului Daniel - de I Evseev etc Inadmisibilitatea amestecării listei de antichitate cu vechimea textului pe care îl prezintă a devenit un adevăr atât de evident, încât nu este nevoie să o dovedim în mod special Un cercetător care clasifică liste trebuie să se bazeze în primul rând pe datele textului și doar în al doilea rând să ia în considerare caracteristicile externe ale listei (vechimea listei în sine, istoria manuscrisului etc), acestea din urmă sunt în principal de valoarea de control De asemenea, claritatea și "comprehensibilitatea" textului poate să nu coincidă cu vechimea lui Același lucru trebuie spus și despre latura artistică a monumentului Completitudinea listei este, de asemenea, un concept relativ Uneori ceea ce este considerat de către cercetător drept "completitudine" lucrării este o simplă extensie a textului inițial scurt prin inserții ulterioare Mai mult decât atât, extinderea prin inserții se face uneori în mod constant și în spirit A S Orlov Domostroy conform listei Konshinsky și altele asemenea, cartea a doua M , , cap v M N Speransky

Despre istoria relației dintre literaturile ruse și slave de sud - Izv ORYAS RAN, , v XXVI Pg , S V Lebedev Traducere slavă a cărții lui Iosua conform manuscriselor supraviețuitoare și Bibliei Ostroh SPb , S - I Evseev Cartea profetului Daniel în traducerea slavonă veche M , S şi urm - Vorbind despre eșecul ediției în limba engleză a Vechiului Testament al Sweat (H Swete Thè Old Testament in Greek according to Septuaginta, vol III Cambridge,), realizată numai pe baza celor mai vechi liste, I Evseev notează pe bună dreptate: "Lăsând-o complet în Pe de altă parte, o astfel de venerare inutilă a celor mai vechi liste, luăm complet de partea metodei de analiză istorică a listelor "(I Evseev Cartea Profetului Isaia în traducerea slavonă veche, partea St Petersburg, P) Cu toate acestea, există încă cazuri când cercetătorii confundă vechimea textului cu vechimea listei Deci, de exemplu, profesor la Universitatea California din Los Angeles Williams (HF Williams) într-o recenzie a publicației lui O Blomkvist "Roman des Déduis" ("Gace de la Buigne") sugerează gruparea listelor lucrărilor studiate după vechime , presupunând că lista este cu atât mai apropiată de original, cu atât este mai veche ("the earlier MSS poate fi considerat ca un dozator al textului de origine": Filologie romanică, - , VII C Cp O Obiecția lui Blomquist: Àke Blomquist Méthode nouvelle pour l'édition de textes médiévaux, Studia neophilologica, A Journal of Germanie and Romance Philology, , vol XXVII, No) Prima parte Capitolul V întreaga lucrare, ceea ce poate induce în eroare cercetătorul Ca exemplu de extindere atât de pricepută a textului cu inserții, voi cita cea de-a doua versiune a ediției principale a B a ciclului Povestea lui Nikol Zarazsky, "care vorbește în plus despre înmormântarea solemnă a lui Evpaty în Catedrala din Ryazan și descrierea este susținută în natura descrierilor altor înmormântări ale aceluiași ciclu și în care lui Evpaty i se dă patronimicul ("Lvovich"), precum și restul personajelor din "Povestea devastării lui Ryazan de Batu" După cum se știe, există genuri literare întregi pentru care extinderea cu inserții a fost o trăsătură caracteristică istoriei lor literare (cronografie, cronografe); un grup şi mai mare de lucrări în secolele XV-XVII supusă "răspândirii" stilistice etc În zorii activității editoriale, se credea de obicei că "cel mai bun" text al monumentului a fost dat de însuși autor, iar cărturarii doar l-au stricat, introducând numeroase erori, distorsiuni etc A apărut întrebarea despre fiecare listă: " textul său este bun, adică este de acord cu originalul autorului? Lecturile găsite în acest fel au fost considerate ale autorului, cele mai vechi A rezultat o altă caracteristică a vechilor ediții de monumente: editorii erau interesați doar de textul autorului, cel mai vechi text, "clar", "servibil" și "complet" Editorii nu au fost interesați de întreaga viață ulterioară a monumentului și au fost excluși din publicații Toate acestea, desigur, au simplificat foarte mult sarcinile de publicare a monumentelor, iar acest lucru ar trebui să explice faptul că, în practică, în munca lor, mulți dintre editori folosesc și acele tehnici care s-au format tocmai în legătură cu astfel de idei despre mișcarea textului de un monument În prezent, istoria textului monumentelor antice rusești apare în fața noastră într-o formă mult mai complexă Sunt cunoscute numeroase cazuri când scribii și "editorii" de texte vechi au îmbunătățit textul monumentului, l-au corectat, au alungat cuvinte obscure sau, dimpotrivă, au arhazat textul, i-au dat o mai mare completitudine artistică, au netezit "cusăturile" Nu există niciun motiv să credem că în toate cazurile autorul a creat o capodoperă, iar cărturarii și remodelatorii de mai târziu au stricat-o Aprofundarea ideilor științifice despre istoria textului monumentului a fost

reflectată cel mai clar în studiile lui A A Shahmatov despre scrierea cronicilor Monumente atât de complexe și uriașe precum cronicile, care nu au un singur autor, nu au unitate stilistică, sunt valoroase în toate D S Lihaciov Povestea despre Nikol Zarazsky Texte S şi următoarele " si le texte de ce document est "bon", c'est-à-dire aussi comforme que possible au manuscrit autographe de l'auteur" (Ch -V Langlois, Ch Seignobos Introduction aux études historiques, Paris, , p) Clasificarea textelor modificări, au cerut o abordare mai profundă, în care restaurarea istoriei textului lor să nu se poată baza pe un număr mic de trăsături externe, formale (completitudine, claritatea textului, vechimea listei etc) Nici titlul cronicii, nici începutul sau sfârșitul ei, nici discrepanțe individuale nu ar putea oferi vreo bază solidă nici măcar pentru a determina ce monument reprezintă cutare sau cutare text de cronică Doar studiul întregii istorii a scrierii cronicilor i-a permis lui A A Șahmatov să identifice monumente individuale ale scrierii cronicilor și să evidențieze, deși în unele cazuri și nu în toate cazurile în mod indiscutabil, acele liste după care ar trebui publicată cutare sau cutare cronică Într-adevăr, principiul istoric este singurul principiu științific al publicării unui monument, determinând edițiile acestuia și lista principală Acest principiu a fost transferat de la studiul cronicilor la studiul tuturor celorlalte monumente ale scrierii slave antice și a condus la o serie de succese majore în domeniul criticii textuale În același timp, deja în lucrările lui A A Shakhmatov, toate dificultățile aplicării consecvente a principiului istoric în studiul textului monumentelor au fost determinate cu suficientă detaliere În marea majoritate a cazurilor, s-a dovedit că, din cauza lipsei de date, a fost imposibil să se aducă în mod consecvent principiul istoric al studierii unui text la toate legăturile din istoria sa (toate edițiile, toate tipurile, toate listele supraviețuitoare) Două tehnici textologice au venit în ajutor: fie o restaurare ipotetică (sau cel puțin doar o presupunere) a legăturilor pierdute, fie o "reparare neutră" a acestor legături pierdute cu ajutorul datelor pe care le-ar putea oferi o clasificare formală a listelor Ambele metode au fost utilizate pe scară largă de către A A Shakhmatov: o restaurare ipotetică în principal pentru cronica inițială și o "umplere neutră" a locurilor pierdute pentru scrierea ulterioară a cronicii Întrebarea rămâne și este încă deschisă: care dintre aceste metode și în ce cazuri este de preferat Până acum, textualiştii au rezolvat-o în cea mai mare parte intuitiv, iar pericolul constă în faptul că textualiştii preferă să depună armele din timp, revenind de la construcţiile istorice la cele formale sau (mai rar) ipotetice, fără să-şi fi încheiat cercetările Arta lui A A Șahmatov ca critic textual a constat în faptul că a încercat din toate puterile să ofere cea mai completă imagine a tuturor etapelor istoriei textului și a recurs la o clasificare formală a listelor sau ipotezelor doar atunci când toate metodele de clasificare istorică de care dispunea erau deja epuizate * Când clasificăm liste, trebuie să fim în mod constant conștienți de măsura în care una sau alta caracteristică externă poate, în cercetările ulterioare, să ofere date pentru rezolvarea problemei mișcării textului Prima parte Capitolul V Când începeți să clasificați textele, este util, în primul rând, să acordați atenție caracteristicilor listelor care sunt externe textului: cronologia lor, aparținând aceluiași scriptorium (de exemplu, mănăstirii Solovetsky, Joseph-Volokolamsk) , etc), prezența unor prefețe similare în liste, asemănare în ilustrații (dacă există), asupra compoziției colecțiilor în care sunt incluse aceste liste

(proximitatea colecțiilor în compunere poate indica apropierea textului) a lucrării în studiu incluse în ele), etc Toate aceste semne exterioare textului vă vor ajuta să alegeți textele potrivite pentru comparații, să stabiliți aproximativ asemănarea acestora, ceea ce este foarte important pentru economisirea muncii cercetătorului În munca textologică, semnele externe sunt în cea mai mare parte "sugestive" Este extrem de dificil să se stabilească orice corespondență exactă și regulată între trăsăturile individuale externe (formale) ale textului și istoria acestuia În special, ar trebui să se acorde atenție acelor cazuri în care semnele de antichitate ale textului se află în zone diferite și diferă unele de altele Deci, de exemplu, un text din punct de vedere al limbii poate fi cel mai vechi, dar compoziția listei poate fi mult actualizată și, dimpotrivă, compoziția antică poate fi combinată cu schimbări semnificative în limbaj, stil și expresii individuale În sfârșit, pot exista astfel de prevederi: tipul de text dintr-o listă este mai vechi decât în alta, dar conține mai multe distorsiuni individuale decât alta, în care lecturile individuale sunt mai "corecte", deoarece a suferit o "distribuție" editorială foarte abil " Ce text ar trebui preferat în acest caz? Mai târziu ne vom opri mai detaliat asupra dificultăților care apar în determinarea istoriei textului unui monument, pe baza cărora ar trebui făcută clasificarea listelor acestuia Rezumând unele dintre cele de mai sus, observăm că principiul istoric în clasificarea listelor lucrării studiate nu poate fi opus celui formal Aceste principii nu se exclud în niciun caz reciproc Clasificarea formală este punctul de plecare al cercetării textuale; istoric este unul dintre rezultatele sale finale Stabilind bazele formale ale clasificării, cercetătorul caută să aleagă pe acelea care în cercetările ulterioare ar facilita trecerea la clasificarea istorică, care ar avea cea mai mare valoare euristică În procesul lucrării textuale apar etape intermediare între clasificările formale și cele istorice Clasificarea istorică se naște pe baza unui studiu complet al istoriei textului, al întregii sale tradiții manuscrise, al mediului manuscris, al soartei literare a monumentului etc O înțelegere exactă a sarcinilor uneia și celeilalte clasificări și relaţia lor facilitează foarte mult munca unui critic textual care studiază monumentele care au ajuns până la noi în număr mare liste Definirea relațiilor de listă Sarcina textologului este să extindă în timp listele lucrării, să găsească o succesiune între ele Pentru a face acest lucru, în unele cazuri, clasificarea lor în funcție de caracteristicile externe poate servi ca o etapă preliminară a muncii Definiția relației liste Dacă lecturile individuale ale unei liste sunt mai vechi decât lecturile individuale ale alteia, înseamnă aceasta că însuși textul primei liste este, de asemenea, mai vechi decât a doua? Nu există o tranziție directă de la precedența de citire individuală la cea de listă Numai în anumite condiții, discrepanțe indică relația dintre liste În primul rând, să acordăm atenție faptului că pentru a stabili dependența unui text față de altul sau vechimea unui text în comparație cu altul, este necesar să se țină seama de totalitatea tuturor discrepanțelor în ansamblu În același timp, dacă majoritatea listelor au o anumită compoziție de lecturi, asta nu înseamnă deloc că tocmai această compoziție de lecturi este cea mai apropiată de cea a autorului Majoritatea listelor pot oferi o lectură unică, dar eronată și ulterioară Să explicăm acest lucru cu exemplul următoarei steme: Listele care au coborât sunt marcate în dreptunghiuri; în cercuri - presupuse arhetipuri care nu au ajuns Listele care se întorc la arhetipul B direct sau prin arhetipul listelor K, L și M-D conțin o

singură lectură eronată revenind la B Lista E se întoarce la textul autorului A printr-o ediție neajunsă a lui B; aici se citește citirea corectă, iar această citire corectă din lista unică se opune citirii incorecte din listele G, , I, K, L și M Din acest exemplu rezultă că un simplu calcul cantitativ al discrepanțelor nu dă nimic Cele "individuale" (adică lecturile găsite într-o singură listă) pot fi cele mai vechi, în timp ce lecturile reprezentate de majoritatea listelor sunt relativ noi Prima parte Capitolul V Efectuează calcule formale lipsite de sens și prezența listelor cu texte rezumative După cum sa menționat deja, vechii cărturari ruși foloseau foarte des două, trei sau mai multe liste la copierea lucrărilor, luarea textului dintr-o listă, apoi din alta, adăugând, scurtând etc Acest tip de mod de lucru face și calculele de către cercetător al discrepanțelor lipsite de sens Să presupunem că calculul arată că lista lui Euphrosynus "Pentru-Donshchina" are mai puține lecturi ale locurilor individuale care coincid cu "Povestea campaniei lui Igor" decât altele, dar explicația pentru aceasta poate sta în faptul că lista făcută de Euphrosynus este în general mai mic decât ceilalți - Euphrosyn și-a scurtat textul "Zadonshchina" Acesta este un caz elementar Să presupunem că începem să comparăm toate listele "Zadonshchina" numai în acea parte care a fost păstrată în lista Euphrosynus și ajungem la concluzia că lecturile care coincid cu "Lay" sunt prezentate în această parte tocmai în listă lui Euphrosyn, dar atunci un lucru este evident: nu avem un text antic, ci o parte a unui text antic și a fost stabilit nu prin simplu calcul, ci ca rezultat al unui studiu preliminar și al defalcării discrepanțelor în vechi și noi Este posibil să faceți acest lucru comparând lista lui Euphrosyn cu "Cuvântul despre campania lui Igor", iar această comparație dovedește că "Cuvântul" este mai aproape de acele liste antice care depind de "Cuvântul", totuși, în acest fel, evidențiați textul listei lui Euphrosyn într-o ediție specială a "Zadonshchina" încă imposibil Edițiile se stabilesc nu numai prin gruparea discrepanțelor, ci prin analiza originii neconcordanțelor, prin clarificarea sensului acestora, prin analiza compoziției textului etc Este important să rezumăm datele despre discrepanțe, ținând cont de "direcția", stabilită prin analiza lor Dar în acest caz, trebuie să fii foarte atent Printre discrepanțele dintre două sau mai multe liste, pot fi foarte multe care pot fi interpretate în moduri diferite: atât ca dependență a unei liste de alta, cât și, dimpotrivă, ca dependență a unei alte liste față de prima Prin urmare, pentru a dovedi o anumită dependență, este absolut necesar să se găsească astfel de discrepanțe care ar putea fi obținute doar cu o dependență strict definită a unei liste de alta și nu ar putea în niciun caz să indice o relație inversă După ce a stabilit o corelație unidirecțională a citirilor individuale, este necesar să se verifice toate celelalte discrepanțe: există unele dintre ele care contrazic acest lucru Acesta din urmă este extrem de important În studiile textuale, trebuie întotdeauna să testăm concluziile încercând să le răsturnăm Deci, de exemplu, dacă un textolog ajunge la concluzia că lista O depinde de lista / , atunci trebuie să verificați toate discrepanțele dintre ele, încercând să le aplicați la opinia opusă: că lista P depinde de lista O Nu este atât de greu de observat apropierea textuală a două texte; este mai dificil de explicat această apropiere, de a stabili relația dintre texte Cercetătorul tinde să exagereze apropierea și să o explice cu prejudecăți Se știe că majoritatea faptelor de proximitate pot fi explicate în moduri diferite Este absolut necesar să se acorde atenție nu numai la ceea ce vorbește în favoarea unei anumite naturi a

conexiunii, ci și la ceea ce vorbește împotriva acestei naturi a conexiunii Un "împotrivă" atrage zeci și sute de "pentru" Definirea relațiilor de listă Unul "împotrivă" impune un veto textual acestei explicații și este necesar să se caute o nouă explicație, pentru care să vorbească toate faptele și să nu existe una singură împotriva Din punct de vedere psihologic, este foarte greu să te îndepărtezi de o explicație odată acceptată Met "împotriva" este perceput ca ceva ostil Conștiința cercetătorului refuză să-l observe sau lansează un atac împotriva lui, încercând să-i slăbească semnificația Ei bine, dacă acest lucru se poate face destul de rezonabil, dar gândirea umană, înclinată spre economisire, se mulțumește uneori cu o jumătate de obiecție, jumătate de rațiune și merge mai departe, lăsând în urmă capcane periculoase, asupra cărora întregul concept se prăbușește apoi Pentru a nu se pierde, vânătorii și culegătorii de ciuperci au această regulă: mergând înainte, priviți mai des înapoi Atunci este mai ușor să-ți găsești drumul înapoi Aceeași regulă trebuie amintită de un critic textual: nu trebuie să uităm drumul înapoi, să ai curajul de a reveni la faptele inițiale, să nu uiți întregul curs al raționamentului, să fii capabil să analizezi obiectiv punctele slabe ale dovezilor sale și, dacă este necesar, renunțați la concluziile cuiva Unul dintre cei mai buni critici textuali ai timpurilor moderne, A A Șahmatov, poseda această capacitate de a respinge onest din punct de vedere științific concluziile sale I s-a reproșat adesea acest lucru, dar datorită acestei calități a obținut un succes remarcabil: a urmat doar adevărul, și nu conceptul său, iar adevărul s-a dovedit, desigur, a fi cel mai câștigător dintre toate conceptele câștigătoare posibile Din păcate, nu toți cercetătorii au înțeles acest lucru, preferând inconștient un concept eficient în locul adevărului, neputând fi suficient de obiectivi și curajoși în cercetarea lor Dacă, așa cum este cel mai adesea cazul, listele conțin citiri "ireversibile" ale ambelor dependențe, atunci aceasta indică de obicei originea lor dintr-o listă lipsă Originea comună a listelor va fi dovedită și de prezența unor erori comune în ele, sau mai bine zis, a unui întreg sistem de erori comune, întrucât este de necrezut că mai mulți cărturari, lucrând la diferite protografe, au făcut o întreagă sumă de erori identice Voi da un exemplu de explicație incorectă a apropierii textuale a celor mai mari trei monumente ale literaturii ruse - cea mai veche cronică rusă, "Predica despre lege și har" a Mitropolitului Hilarion și Tolkova Paley Studiile lui M I Sukhomlinov , V Uspensky , N S Tikhonravov , I N Zhdanov , M Sukhomlinov Despre vechea cronică rusă ca monument literar SPb, V Uspenski Palea explicativă Kazan, H S Tihonravov) Raport despre a XIX-a decernare a premiilor contelui Uvarov SPb , S - ;) Colectați soch , vol M , S - ; "Note" pp - I Jdanov Soch , Vol I St Petersburg, S - (Prima dată publicat în) Prima parte Capitolul V A V Mikhailova , V M Istrina , A A Shakhmatova , K K Istomina , A V Rystenko , V P Adrianov-Peretz Apropierea textuală a Paleei explicative cu "Discursul Filosofului" din cronica rusă și cu "Predica despre lege și har" a mitropolitului Ilarion s-a remarcat de mult Inițial, această apropiere a fost interpretată în sensul că atât "Discursul Filosofului", cât și "Predica despre Lege" sunt secundare în raport cu "Palea" Acest concept a fost dictat de idei generale preconcepute despre întârzierea literaturii ruse Un monument atât de mare și complex, având merite literare remarcabile, din punctul de vedere al adepților, nu s-ar fi putut ridica în Rus'; dacă da, atunci ea a apărut înaintea "Cuvântului Filosofului" și înaintea "Predicii despre Lege", adică înainte de secolul al XI-lea - în Bulgaria sau Bizanţ "Care dintre rușii din

secolele X-XI întreabă V Uspensky, "ar fi putut fi el autorul unei lucrări atât de sistematice, coerente și armonioase?" O serie de savanți au aderat la aceeași concepție Doar K K Istomin a reușit, ca urmare a unei analize atente a textelor acestor lucrări, să demonstreze că "Gloziunea Filosofului" și Palea explicativă au o sursă comună, și nu se întorc una la alta V M Istrin a văzut această sursă comună în "Cronograful după marea expunere", pe care l-a propus, dar aceasta este o altă întrebare În plus, la dispoziția autorului cronicii ("Discursuri de filo A Mihailov) O trecere în revistă a componenței redacției și a surselor literare ale Paleei Tolkova - Varșovia univ Izv , , carte VII pp - ;) La întrebarea textului cărții Geneza a profetului Moise în Paley explicativ - Ibid , , carte IX; , carte ;) Despre problema originii și izvoarelor literare ale Tolkova palea - Izv Academia de Științe a URSS despre RYaS, v , carte L , S - V M Istrin) Observații privind componența Paleei Tolkova - Izv ORYAS AN, , vol II, carte și ; , vol III, carte ; colecţia ORYAS, LXV, Nr , ;) Din domeniul literaturii ruse antice II Vechi dicționare rusești și "Profeția lui Solomon" - ZhMNP, , oct ;) Din domeniul literaturii ruse antice IV Edițiile Tolkovaya Paley - ZhMNP, , feb ;) Edițiile Paleei explicative I Descrierea paleei complete și scurte - Izv ORYAS, , vol X, carte ;) Edițiile Paleei explicative II Relația dintre Palea completă și scurtă în textul din Kolomna Palea - Izv ORYAS, , vol XI, carte ;) Edițiile Paleei explicative III Parte cronografică a completului și succint Paley și "Cronograf conform marii expoziții" - Izv ORYAS, , vol XI, carte ;) Edițiile Paleei explicative IV Concluzii generale - Izv ORYAS, , vol XI, carte ;) Din domeniul literaturii ruse antice IV Edițiile Tolkovaya Paley - ZhMNP, , feb ;) Palea explicativă și cronica lui George Amartol - Izv ORYAS, , v XXIX A A Şahmatov Palea explicativă și cronica rusă, articole despre studii slave, voi Ed Divizia a -a a Academiei de Științe SPb , S - K K Istomin La întrebarea edițiilor Paleei explicative - Izv ORYAS, , vol X, carte ; , vol XI, carte ; , vol XIII, carte ; , vol XVIII, carte A V Rystenko Materiale pentru istoria literară a Tolkova Palea - Izv ORYAS AN, , v XIII, carte S - V P Adrianov Despre istoria literară a Tolkova Palea Kiev, V Uspenski Palea explicativă S Definirea relațiilor de listă canapea") au existat și alte surse, care, la rândul lor, au fost folosite de autorul întregului "Palea" (ediția a doua) Atunci când se analizează discrepanțe pentru a stabili relația dintre liste, nu trebuie să ne rezumați doar la discrepanțe, trebuie să țineți cont de compoziția textului; mai mult, trebuie avut în vedere că coincidența citirilor corecte este mult mai puțin indicativă decât coincidența în diverse liste de citiri eronate și secundare Un exemplu tipic în acest sens este oferit de o analiză comparativă a celor patru liste ale "Țarului statului a mesajului către tot regatul său rus împotriva cruciaților săi, împotriva prințului Andrei Kurbsky și a camarazilor săi despre trădarea lor" În lucrarea sa "Noile liste ale "mesajului suveranului țarului către tot regatul său rus", analizând listele nou găsite ale BAN, nr și GPB, colecția Pogodinskoe, nr , Ya S Lurie scrie: "Comparând listele deja cunoscute - GPB, Pogodinsky, nr (/) și Comisia arheografică nr (K) - și listele nou găsite - BAN, nr (A) și GPB, Pogodinsky, nr (B), - constatăm, în primul rând, că noua listă A este deosebit de apropiată de lista deja cunoscută P Alcătuirea acestor liste este similară: în ambele culegeri, textul "Mesajului" al țarul este precedat de "Mesaje" de Kurbsky către Ivan cel Groaznic, Teterin și Sarykhozin - Morozov, Polubensky (în lista A există doar "Mesajul" Kurbsky în Mănăstirea Peșterilor Pskov) O comparație textuală a tuturor

celor patru liste relevă o serie de coincidențe între P și A - chiar și în greșeli evidente de ortografie; în listele K și B în locurile corespunzătoare textul se citește diferit Deci, de exemplu, în PA de la începutul "Mesajului" (p) , la listarea strămoșilor lui Ivan al IV-lea, numele lui Dmitry (Donskoy) este omis - în KB se citește; în PA scrie - "scrisul tău este inteligibil și atent" (p) - în KB este mai corect: "instruit cu atenție", în PA Kurbsky se citește acuzația de neînțeles că el este "cu adevărat cu voi, consilierii Zlobesovsky " (p) - în K mai clar: "Te voi îndrepta" (adică "Voi corecta" preceptele creștinismului), în B este și mai bine: "Te voi îndrepta cu consilierii mei "; în PA, patronimul prințului Smolensk Fedor "Rostislavich" este omis (p) - în KB se citește; în PA, la enumerarea conducătorilor Bizanțului, se numesc "pilates" de neînțeles (p) - în CB este corect: "hypats"; în AP scrie: "Roma cu toată Italia din regatul grec din același toți" (p) - în CB: "respins", în AP în întrebarea lui Kurbsky citată de țar: "aproape eu bate pe cei puternici din Israel" (p) lipsește cuvântul "puternic" - se citește în KB; în PA, țarul dovedește că nu va executa "pe cei supuși rațiunii" (p) - în BT este corect: "cei care au rațiune"; în PA: "de nu În continuare între paranteze sunt paginile ediției: Mesaje ale lui Ivan cel Groaznic Prep text de D S Likhachev și Ya S Lurie, traducere și comentarii de Ya S Lurie, ed Membru corespondent al Academiei de Științe a URSS V P Adrianova-Peretz M ; L , Prima parte Capitolul V timp" (p)-în KB: "în afara timpului", etc " În continuare, Ya S Lurie remarcă un fenomen fundamental foarte important, care ar trebui să fie avut în vedere de toți cei care studiază discrepanțe: "De remarcat că aici coincidența dintre K și B se explică doar prin faptul că PA în aceste cazuri dați o lectură evident incorectă (descărcarea mea - D L)\ Nu găsim nicio apropiere deosebită a listelor B și K: lista B nu repetă nicăieri numeroasele erori și inexactități ale listei K), în timp ce lista K omite una dintre ele și le unește pe celelalte două într-o singură "Konstyantina"; lista K despre demisia lui Sylvester spunea: "L-am binecuvântat, dar nu l-am lăsat să plece" (p) - se părea că țarul a refuzat demisia lui Sylvester; în A scrie "binecuvântarea lui pentru cei care l-au lăsat să plece"; în B este cel mai clar dintre toate: "binecuvântează-l pe cel ce l-a lăsat să plece"; în loc de "Janushu" eronat (adică regele maghiar Jan Zapolya - D L) din lista K (p), în AB se citește "Janushu", în loc de "Eutropius avarul" - "Eutropius eunucul"; în AB numele lui Dionisie (Areopagitul) se citește ca autor al povestirii citate de Ivan cel Groaznic, în K este omis (p), etc " Astfel, listele A și P au un comun comun protograf Acest protograf al listelor AP, împreună cu listele Kw B independent unele de altele, urcă la un arhetip comun Ya S Lurie Noi liste ale "mesajului suveranului țarului către tot regatul său rus" - TODRL t X M ; L , S - Cf o comparație mai completă a listelor din carte: Corespondența lui Ivan cel Groaznic cu Andrei Kurbsky L , S - Ibid pp - Capitolul VI STUDIU CUPRINS AL ISTORIEI TEXTULUI Studierea textului din culegeri Majoritatea operelor literare antice rusești au ajuns la noi ca parte a colecțiilor O descriere bună a ceea ce sunt colecțiile în scrierea rusă veche este oferită de V O Klyuchevsky în "Cursul de cursuri despre studiile surselor" "Colecția este un fenomen caracteristic scrisului vechi rusesc În fiecare colecție de manuscrise care a supraviețuit din Rusia antică, o parte semnificativă a manuscriselor, dacă nu majoritatea, sunt cu siguranță colecții Se poate spune chiar că colecția a fost forma predominantă a casei de pariuri antice rusești Această formă i-a fost lăsată moștenire parțial de scrierea bizantină și slavă de sud,

parțial creată de mijloacele originale ale literaturii ruse antice și a fost cauzată de nevoile societății antice de lectură din Rusia, care au apărut inevitabil cu metoda scrisă de mână de distribuire a operelor literare Un loc proeminent l-a ocupat colecția în scrierea Bizanțului în ultimele secole ale existenței sale independente Scrierea noastră veche ne-a lăsat relativ puține lucrări originale mari compilate conform unui singur program Mult mai iubit în Rusia antică era forma unui articol scurt, Prima parte Capitolul VI Studiu cuprinzător al istoriei textului cuvinte, învățături, o nuvelă Un număr imens de lucrări originale rusești vechi sunt de natura unui articol mai mult sau mai puțin scurt Aceste articole erau prea mici pentru ca fiecare dintre ele să formeze un manuscris separat, iar comoditatea cititorului le-a forțat să fie combinate în colecții în cutare sau cutare ordine sau selecție, în funcție de resursele cărții și de nevoile scribului și cititorului Forma colecției, care a dominat scrierea antică rusă, a pătruns uneori în însăși compoziția chiar și a întregilor opere literare Monumentele, solide inițial în conținut și compoziție literară, și-au pierdut uneori aspectul inițial sub mâna editorilor de mai târziu, fiind împărțite în articole separate sau complicate de noi articole excedentare și au luat astfel caracterul de colecții Așa că cronicile originale în scrierea ulterioară, prin inserții și cusături, s-au transformat în coduri analistice Multe vieți ale sfinților noștri străvechi din note scurte au crescut în edificii literare complexe, construite în părți și în timpuri diferite Relația care există între operele literare care au ajuns până la noi și componența colecțiilor care le-au inclus poate fi foarte diferită - de la cel mai apropiat ca conținut la minim, de la formate istoric până la create accidental într-o singură listă ca rezultat a lucrării mecanice a ultimului scrib sau chiar doar un legător de cărți , care combina diferite în conținut și manuscrise de timp diferite Studiul colecțiilor istorice cu o compoziție stabilă sau relativ stabilă deschide o nouă sursă suplimentară pentru refacerea istoriei textului operelor literare cuprinse în acestea, precum și pentru judecarea gusturilor literare ale cititorilor și scribilor, pentru a afla cum genul unei opere a fost înțeles de către cititorii și scribii ruși antici, sensul ei ideologic etc Din păcate, necesitatea studierii compoziției unor colecții, și mai ales fenomenul pe care îl vom numi ulterior "escorta" monumentului, nu este suficient recunoscută nici măcar de către istoricii literaturii antice ruse Monumentele literaturii ruse antice sunt publicate în cea mai mare parte fără a indica mediul lor textual în liste De asemenea, nu este clar pentru toată lumea ce anume trebuie studiat în acest mediu textologic Să ne întoarcem la tipurile de colecții antice rusești În primul rând, remarcăm acele colecții care, datorită stabilității compoziției lor și a coerenței ideologice interne a tuturor părților lor, pot fi considerate ca lucrări independente separate V O Klyuchevsky Un curs de prelegeri despre studiile surselor - Lucrări, vol IV M , S - Studierea textului din culegeri Lucrările incluse în aceste colecții au fost parțial reelaborate special pentru aceste colecții (au fost scurtate sau extinse într-o anumită direcție, împărțite în episoade separate și incluse de aceste episoade în diferite locuri ale colecției, după un principiu cronologic sau tematic etc) , dar parțial păstrate semne ale independenței lor - în funcție de natura colecției În cele mai multe cazuri, astfel de colecții de conținut stabil (adică conținutul care a fost păstrat în timpul corespondenței lor) aveau chiar nume speciale și, prin urmare, au fost percepute cu adevărat de cititorii lor ca lucrări unice Colecțiile de

acest tip includ diverse cronici, "temporare", cronografie, cărți de putere, diverse tipuri de palea (istorice, cronografice etc), cronicarul elen și roman, colecții de conținut religios și moral cu anumite denumiri ("Izmaragd" , "Matitsa de aur", "Lanțul de aur", "Hrisostom", "celebratori" de diferite tipuri - menaine, triodă, solemnişti în versuri etc), culegeri de vieți (patericoni, prologuri etc), culegeri de zicători ("Stoslovets" Gennady, "Albină", etc), etc Principiile textologice ale studiului cronicilor și cronografelor au fost indicate de A A Shahmatov într-o serie de lucrări ale sale În plus, principiile textuale ale studierii colecțiilor cu o compoziție stabilă a conținutului religios și moral au fost parțial indicate în lucrările lui V A Yakovlev, A S Orlov și în ultimii ani T V Chertoritskaya și E A Fet Dacă cercetătorii nu folosesc întotdeauna aceste principii în prezent, nu pentru că le înlocuiesc cu altele mai desăvârșite, ci pentru că aceste principii necesită o enormă erudiție și o harnicie și mai mare din partea criticului textual Compoziția colecțiilor, pe care le-am putea numi cicluri de lucrări, este mai puțin stabilă Istoria literaturii ruse antice cunoaște multe cicluri de lucrări unite de unele comune (geografice, A A Shakhmatov scrie: " apropiindu-se de un singur monument, cercetătorul nu va putea niciodată să-i determine compoziția și originea calea istorică comparativă ar trebui recunoscută ca singura cale de încredere" (A A Shakhmatov Analiza lucrării a lui I A Tikhomirov "Review of the analistic codes of North-Eastern Russia" - În cartea: Report on the four th award of awards to Count Uvarov St Petersburg, P) V A Yakovlev La istoria literară a colecțiilor antice rusești Experiență de cercetare "Izmaragda" Odesa, ; A S Orlov Colecțiile Hrisostom și Solemn Sankt Petersburg, ; T V Chertoritskaya) Despre etapele inițiale ale formării colecțiilor literare rusești vechi Hrisostom și Solemn (tip triodă) - In carte : Studiu sursă al literaturii Rusiei antice L , ;) La întrebarea istoriei literare a ceremonialului minainei ruse vechi - În carte: Cartea veche de mână rusă și existența ei în Siberia Novosibirsk, ; £ A Fet Fapte noi pentru istoria vechiului prolog rusesc - În cartea: Studiu sursă al literaturii Rusiei antice Prima parte Capitolul VI Studiu cuprinzător al istoriei textului trăsătură cronologică sau tematică) Din păcate, aceste cicluri de lucrări sunt studiate extrem de insuficient Aceste cicluri includ ciclul lucrărilor din Novgorod din secolul al XV-lea, publicat la un moment dat separat de G Kushelev-Bezborodko ' Numai în opera lui L A Dmitriev legendarele povestiri biografice ale vechiului Novgorod au primit acoperire tocmai ca un ansamblu de monumente unite prin tendințe literare și estetice comune Poveștile Murom sunt incluse într-un singur ciclu Multă vreme, "Povestea devastării Ryazanului de către Batu" a fost considerată ruptă de acele lucrări cu care formează, fără îndoială, un singur ciclu Ryazan Fiecare dintre lucrările incluse într-un astfel de ciclu este rescrisă, schimbată treptat sau reluată cu hotărâre ca parte a întregului ciclu (până, bineînțeles, până când este retrasă din acesta în orice scop), și de aceea, textual, trebuie studiată în legătură inseparabilă cu istoria întregului ciclu, altfel multe dintre modificările textului vor fi pur și simplu de neînțeles În fine, există colecții pe care le putem considera și destul de stabile, deși stabilitatea lor nu a fost verificată prin corespondență repetată în aceeași compoziție Acestea sunt colecții cunoscute doar într-un singur exemplar (ca Izbornik lui Svyatoslav din , colecția Paisievsky din secolul al XIV-lea etc), dar unite prin planul strict al compilatorului lor Uneori, o colecție reflectă interesele

compilatorului său într-un domeniu restrâns de cunoaștere, probleme morale sau religioase Uneori, compilatorul este interesat de situația unui anumit grup de populație Deci, de exemplu, compilatorul colecției GPB, Colecția Sophia din , a făcut un fel de selecție de povești despre negustori: "Despre Fiodor Negustorul", "Despre negustorul iubitor de Hristos, fă-i trucuri murdare, demon, nesuportându-și milostenia", "Despre doi negustori", "Despre vreun bătrân care a murit în curvie Deja din exemplele recente, vedem că însuși conceptul de "colecție" trebuie clarificat Conceptul de "colecție" poate fi aplicat întregii ru- Vezi: Monumente ale literaturii antice ruse, publicat de G Kushelev-Bezborodko, ed N Kostomarova Emisiune Sankt Petersburg, L A Dmitriev Povești hagiografice din nordul Rusiei ca monumente ale literaturii din secolele XIII-XVII Evoluția genului poveștilor biografice legendare L , Ciclul Murom este de obicei compilat în manuscrise din secolul al XVII-lea "Povestea Martei și Mariei", "Viața prințului Konstantin și ai copiilor prințului său Mihai și a prințului Fedor", "Povestea lui Vasily de Murom", "Povestea lui Petru și Fevronia din Murom", "Povestea lui a Ulyaniei Osorgina" și "Povestea lui Vasily Mikulin "(Povestea rusă a secolului al XVII-lea Compilat de M O Skripil, ed de I P Eremin L , P) Vezi și: Povestea lui Petru și Fevronia Prep texte și cercetări de R P Dmitrieva L , Vezi despre asta: D S Lihaciov Povestea despre Nikol Zarazsky - TODRL, vol VII M ; L , S Studierea textului din culegeri o copie, care cuprinde mai multe lucrări, unite printr-o singură legare, dar putem numi o colecție și o astfel de colecție de lucrări care într-un manuscris real sub o legatură comună nu alcătuiesc decât o parte din textul său Deci, de exemplu, ciclul de lucrări din Ryazan în aproape toate manuscrisele care au ajuns până la noi este doar o parte din ele și, uneori, sub o singură legare, este adiacent altor cicluri de colecție similare sau chiar intră într-o mai mare Colectie În astfel de cazuri și în cazuri similare, se pune sarcina de a studia colecția dată ca parte a colecției în care este inclusă ca parte Colecțiile pot fi incluse unele în altele Și înainte ca criticul textual să studieze istoria textului inclus în aceste colecții de relații complexe, sarcina cea mai necesară este să le dezvăluie compoziția, să le studieze istoria și să le înțeleagă relațiile istorice Dar se poate, de asemenea, ca aceasta sau alta lucrare să nu fie inclusă în colecție, unită de un singur principiu, ci pur și simplu să fie însoțită în manuscrise de una sau mai multe lucrări Pe acest caz, care până acum aproape nu a atras atenția, ar trebui să ne oprim în special Într-adevăr, un scrib poate rescrie un manuscris în întregime sau în părți, dar mai multe lucrări deodată Din aceasta, unul sau altul, chiar și destul de întâmplător, vecinătatea poate fi repetat în corespondența ulterioară Cazurile de acest fel nu sunt neobișnuite și au o mare semnificație textuală, deoarece aproape întotdeauna indică o singură tradiție textuală, iar stabilirea unei tradiții textuale duce direct la stabilirea istoriei textului Dacă acest "convoi" al unei lucrări din alte lucrări nu este întâmplător, ci are propria sa explicație în înțelegerea genului operei, a temei sau a esenței sale ideologice de către vechii scribi ruși, atunci este extrem de important pentru rezolvarea unei număr de probleme pur istorice și literare Din păcate, descrierile listelor care sunt atașate publicațiilor monumentelor literare antice rusești, în marea majoritate, nu au o enumerare completă a întregului conținut al manuscriselor utilizate în publicație, astfel încât convoiul de monumente aproape că nu este studiat Desigur, nu totul este important în alcătuirea manuscriselor Dacă mai multe manuscrise cu scrieri de

mână diferite sunt unite printr-o singură legare ulterioară, atunci o descriere completă a unei astfel de colecții va fi de interes numai pentru istoria manuscrisului în sine, în timp ce pentru istoria textului, o descriere doar a acelei părți din ea care este scrisă cu o singură scriere de mână sau, dacă de către un grup de cărturari, atunci unită printr-un singur "artel" " La mănăstiri mari sau la curțile episcopilor și mitropoliilor, manuscrisele erau uneori copiate de o întreagă "echipă" de cărturari În acest din urmă caz, munca Echipei Cărturarilor (care în cele mai multe cazuri poate fi stabilită textual fără prea multe dificultăți) este de același interes ca și munca unui scrib Prima parte Capitolul VI Studiu cuprinzător al istoriei textului Numai în acea parte a monumentului, care a fost rescrisă de un scrib sau "echipă" ("artel") de scribi care lucrau la instrucțiunile clientului, putem determina acel important fenomen textologic, pe care îmi propun să-l numim "escortă" Acest ultim termen trebuie înțeles ca atare însoțire a textului operei studiate în colecții, care poate fi considerat ca fiind tradițional, repetându-se în diverse manuscrise, chiar dacă nici opera studiată nu avea o legătură internă cu monumentele care o însoțeau În consecință, "escorta" nu este doar mediul monumentului în manuscrise, ci doar un astfel de mediu care poate fi considerat mai mult sau mai puțin permanent - un acompaniament stabil al monumentului, un mediu care se repetă în multe liste Convoiul poate ocupa diferite poziții în manuscrise în raport cu monumentul studiat Poate urma monumentul, îl precede, poate consta dintr-o lucrare sau mai multe, dar combinația sa cu una sau alta lucrare sau ediție specifică a operei este mai mult sau mai puțin de același tip, ceea ce se explică prin tradiția corespondenței L Prin urmare , calitatea sa cea mai importantă, care ar trebui să i se acorde atenție atunci când se studiază convoiul este stabilitatea sa relativă și stabilitatea poziției sale în raport cu monumentul principal aflat în studiu De exemplu, convoiul ciclului de povești Ryazan despre Nikola Zarazsky include "Povestea crimei lui Batu" de Pakhomiy Logofet Această poveste escortează ciclul Ryazan nu în toate edițiile sale, ci doar în cele mai vechi și, de altfel, servește drept unul dintre semnele prin care aceste ediții pot fi identificate Acest lucru se explică prin faptul că această "Povestea" a fost considerată de către cărturari și editorii antici ai textului ca un produs al aceluiași cerc și aproximativ aceleași evenimente, în plus, corespundea dorinței de răzbunare a cărturarilor, pentru răzbunarea lui Batu pentru teribila înfrângere a lui Ryazan Rescrierea în secolul al XV-lea manuscrise vechi, unde Povestea nu făcea încă parte din ciclul Ryazan, scribii au adăugat Povestea acestui ciclu Este foarte important de menționat că, având o soartă comună în manuscrise, lucrările incluse în mod tradițional în colecții de compoziție mai mult sau mai puțin definită au fost supuse unor modificări generale: lingvistice, editoriale, deteriorări generale și "îmbunătățiri" generale După cum arată studiul colecțiilor slave vechi, unele dintre ele au fost copiate și refăcute în întregime, în întregime, în ansamblu Aceasta înseamnă că metodele scribului de adresare sau transcriere A se vedea, de asemenea, observațiile lui O V Tvorogov cu privire la un fel de "scortă" a "Cronografului după marea expunere" - un grup de texte care au fost folosite de vechii cărturari ruși care au folosit textul "Cronografului" în compilațiile lor (O V Tvorogov Cronografe vechi ruseşti L , S -) Desigur, conceptul de convoi este relativ Dacă un textolog schimbă subiectul cercetării, atunci monumentul pe care l-a studiat anterior ca principal poate fi, la rândul său, în convoiul noii sale lucrări cercetate Studierea

textului din culegeri realizatorii cu textul lucrării pe care o studiem se pot dovedi a fi aceiași sau cel puțin asemănători pe parcursul întregii colecții care este rescrisă sau refăcută În consecință, nu numai textul compus al colecțiilor în toate detaliile sale trebuie luat în considerare ca un întreg Scribul colecției aplică același tip de editare pe tot parcursul colecției și aduce modificări uneia dintre lucrări sub influența alteia Deci, în textul traducerii în limba rusă veche a "Istoriei războiului evreiesc" de Josephus Flavius, ca parte a Cronografului Vilna, scriitorul acestuia din urmă (în cartea V, cap V și VI) a omis descrierea pietre pe haina marelui preot evreu Motivul acestei omisiuni este clar: cititorul ar fi putut găsi mai devreme o descriere a veșmintelor marelui preot în același cronograf în textul vechiului rus "Alexandria" Și de altfel, aceste pietre au fost discutate în detaliu în aceeași colecție de mai sus, în cartea biblică "Ieșirea" (, -) cu inserții din locul lipsă din "Istoria" lui Iosif * Pentru a elucida istoria textului Russkaya Pravda, împrejurimile sale din colecții sunt de o importanță excepțională V P Lyubimov a scris despre studiul Russkaya Pravda ca parte a colecțiilor: " trebuie doar să studiezi cu atenție Pravda rusă, deoarece studentul ei se va confrunta cu nevoia de a studia nu numai Pravda rusă în sine, ci și acele coduri, care îl includ este inclus, deoarece dacă în originea și conținutul său Adevărul rus este un monument independent, atunci în tradiția scrisă monumentul nostru nu este Nici un singur manuscris (cu excepția falsurilor) nu a ajuns până la noi, care să aibă drept conținut o Pravda rusă Adevărul rus este întotdeauna o parte din aceasta sau aceea șir: fie este o cronică, fie vechea colecție juridică rusă "Măsura drepților", fie imensa colecție de drept civil canonic și general "Cartea pilot", fie colecții de alt fel, atât juridice cât și altele Iar Adevărul Rusesc, intrând ca parte într-un asemenea întreg, a trăit împreună cu acest întreg (destinderea mea -D L) Istoria textului său, așadar, trebuie studiată împreună cu întregul codex, pe care Rosenkampf l-a subliniat deja și a început să-l pună în aplicare în binecunoscuta sa lucrare despre Cartea Pilotului, în care monumentul nostru este deosebit de comun Nu degeaba Kalachov a trebuit să facă cercetări nu numai despre Russkaya Pravda în sine, ci și despre Meril cel Drepți și despre Cartea Pilotului - cercetare, totuși, de natură preliminară Klyuchevsky a legat problema originii Russkaya Pravda cu ipoteza este greșită, atunci poate s-a întâmplat pentru că Vezi despre aceasta: N A Meshchersky Istoria războiului evreiesc al lui Josephus Flavius în traducerea veche în rusă M ; L , S Nikolai Kalachov) Studii despre adevărul rusesc, partea Informații juridice preliminare pentru colecția completă a adevărului rusesc M , ; a -a ed SPb , ;) Despre semnificația Cărții Pilotului în sistemul legii antice rusești M , ;) Măsura dreptății Arhiva de informații istorice și juridice, dep III M , ; a -a ed SPb , (Notă de V P Lyubimov) Prima parte Capitolul VI Studiu cuprinzător al istoriei textului că problema legăturii dintre aceste monumente nu a fost studiată, iar monumentele în sine nu au fost publicate Dar cercetările prof Stratonov despre originea ediției scurte a Russkaya Pravda a condus la concluzii foarte importante și bine întemeiate tocmai pentru că are legătură cu studiul cronicii G Această latură a acestei lucrări, legătura dintre studiul cronicii în ansamblu și Russkaya Pravda ca parte, a fost observată în recenzia sa de către A E Presnyakov, care a remarcat această metodă în lucrarea lui S V Yushkov despre colecțiile juridice antice rusești , care include Russkaya Pravda" Această abordare a studiului textului colecțiilor a permis lui V P Lyubimov să rezolve problema extrem de dificilă a

originii Pravdei rusești prescurtate S-a scris mult despre ceea ce este Adevărul Abreviat, iar punctele de vedere au fost foarte diverse În literatura de cercetare, de exemplu, s-a exprimat opinia că "Adevărul prescurtat" nu este deloc o abreviere obișnuită, că se bazează pe un monument foarte vechi datând din secolul al XI-lea etc Înainte de cercetarea lui V P Lyubimov, două liste ale "Pravda prescurtată" erau cunoscute ca parte a piloților - Tolstoi IV și Obolensky V P Lyubimov a descoperit o altă listă de piloți cu "Adevărul prescurtat" - Nikiforovskaya II În toate cele trei liste, mediul "Pravda prescurtată" este același, dar pilotul Nikiforovskaya II este un tip de tranziție la Piloții lui Tolstovskaya IV și Obolensky Studiul "Pravda prescurtată" nu este izolat de conținutul piloților săi, dar, în general, împreună cu textul tuturor celor trei piloți, demonstrează cu siguranță că "Pravda prescurtată" este o abreviere reală a "Pravda mare a Rusiei" " și că aceasta a fost lucrarea compilatorului acelor piloți, din care sunt Tolstoi al IV-lea și Obolensky Acest cârmaci a fost compilat în funcție de cârmaciul lui Nikiforovskaya II sau cel mai apropiat de ea Acest tip de concluzie a fost condus de V P Lyubimov la un studiu atent al întregului text al celor trei Piloți menționați mai sus, împreună cu unele materiale folosite la sfârșitul Piloților Aceleași metode de abreviere (de exemplu, eliminarea numelor și a numelor localităților din text) pot fi remarcate în același mod atât în textul Piloților lui Tolstoi al IV-lea și Obolensky, cât și în textul Pravdei prescurtate De asemenea, foarte asemănătoare, de exemplu, sunt abrevierile făcute în "Alegerea din legile lui Moise", Piloții lui Tolstovskaia IV și Obolensky cu abrevierile textelor "Adevărului prescurtat" conținute în acești Piloți I A Stratonov Cu privire la chestiunea compoziției și originii ediției scurte a Russkaya Pravda Kazan, (Notă de V P Lyubimov) S V Iuşkov Despre istoria colecțiilor juridice antice rusești (sec XII) Saratov, - Recenzie de A E Presnyakov în revista "Carte și revoluție", , nr ( ) pp - (Notă de V P Lyubimov) V P Lyubimov La publicarea Russkaya Pravda - În cartea: Probleme ale studiilor surselor, co M ; L , S - V P Lyubimov Noi liste ale Pravdei Russkaya - În cartea: Pravda rusă, vol II Ed Academicianul B D Grekov M ; L , S urm Studierea textului din culegeri Este extrem de importantă analiza compoziției colecțiilor pentru a stabili o protografă comună a celor două liste Examinând textele din Povestea prinților lui Vladimir, R P Dmitrieva scrie: "Texte similare, în cele mai multe cazuri, sunt incluse în colecții cu o compoziție similară de articole" Luarea în considerare a compoziției colecțiilor îl ajută pe R P Dmitrieva să tragă o serie de concluzii importante cu privire la originea listelor Tales Deci, referitor la cele două liste, R P Dmitrieva scrie: "Aceeași compoziție a colecțiilor indică faptul că ambele colecții au fost copiate aproape în întregime din același manuscris sau manuscrise apropiate unul de celălalt" Concluzii similare sunt făcute de R P Dmitrieva și în relație la o serie de alte liste ale Poveștii Pe lângă analiza discrepanțelor din liste, R P Dmitrieva oferă informații despre conținutul colecțiilor și locația articolelor din acestea Analiza discrepanțelor poate fi controlată prin analiza conținutului colecțiilor și invers Dacă concluziile studierii compoziției colecțiilor în care se află listele lucrării indică faptul că această compoziție se întoarce la o sursă comună, atunci ar trebui confirmată printr-o analiză a discrepanțelor din aceste colecții în întregime, în totalitate articolele lor Coincidența concluziilor privind studiul compoziției colecțiilor și discrepanțele acestora ne permite să le considerăm incontestabile În alte cazuri, legătura dintre diversele

părți ale colecțiilor poate apărea în cele mai neașteptate combinații Chiar și trăsături aparent fără legătură ale textului în sine sau ale conținutului său, compoziția colecțiilor se însoțesc reciproc N I Serebryansky, de exemplu, notează despre prologul Viața prințesei Olga: "De obicei nu găsim Viața Olgăi în astfel de liste din Prologul cu viața lui Boris și Gleb, începând cu cuvintele: "Sfântul Mucenic Boris ", și cu un articol non-apocrif despre Egalul-a-apostolilor Constantin Citind aceste articole din Prolog, cel puțin în secolul al XVII-lea, se poate spune cu aproape certitudine că până la iulie nu mai există amintire și viață a Olgăi și invers: întrucât viața Olgăi este plasată în Prolog, atunci sub iulie vom găsi a doua ediție a vieții lui Boris și Gleb, iar pe mai, poveștile legendare despre Egala-cu-Apostolii Elena și botezul lui Constantin Studiul compoziției colecțiilor, în principal din punctul de vedere al istoriei compoziției acestei compoziții și al soartei generale a lucrărilor incluse în aceste colecții, ajută, de asemenea, la clarificarea unei serii de probleme istorice și literare asociate studiului a unei opere Aici puteți deschide cu ușurință date care vă permit să clarificați ideologia compilatorilor colecțiilor, tendințele lor politice, înțelegerea operei de către cititorii și scribii din Rusia veche, date despre autorul lucrării și momentul creării acesteia, date pentru determinarea compoziţiei lucrării şi pentru reconstituirea ediţiilor acesteia care nu ne-au ajuns R P Dmitrieva Legenda prinților lui Vladimir M ; L , S Ibid S N Serebryansky Bătrânul prinț rus trăiește (Recenzia edițiilor și a textelor) M , S - Prima parte Capitolul VI Studiu cuprinzător al istoriei textului Tendințele politice ale compilatorilor colecțiilor pot fi demonstrate prin exemplul istoriei creării colecțiilor de etichete ale lui khan pentru mitropoliții ruși În cartea sa, interesantă din punct de vedere metodologic, consacrată yarlyk-ului hanului către mitropoliții ruși, M D Priselkov le-a studiat ca parte a acelor colecții sau "colecții" în care au ajuns până la noi S-a dovedit că toate etichetele și literele erau deja la începutul secolului al XVI-lea adunate într-o colecție specială, care avea un scop politic specific Această colecție a fost ulterior modificată de mai multe ori sub influența anumitor nevoi Etichetele lui Khan, care păreau a fi de interes unilateral doar pentru istoria bisericii ruse din secolele XIII-XIV, au căpătat în mod neașteptat o semnificație pentru studierea relației dintre biserică și stat în secolul al XVI-lea, pentru politica bisericească din același timp În plus, studiate în întregime, au făcut posibilă explicarea modificărilor pe care le-a suferit textul lor, pentru a clarifica scopul prelucrării lor în mâinile conducătorilor bisericești din secolul al XVI-lea Iată cum M D Priselkov caracterizează istoria creării primei, scurte colecții de etichete ale khanului pentru mitropoliții ruși: " cândva în prima jumătate a secolului al XVI-lea (probabil între și ținuturile monahale, transformate, ca un mijloace de protecție, până la promulgarea acelor etichete de khan care se puteau găsi în arhiva mitropolitului ("elekhim dobândise etichete în cea mai sfântă metropolă a vechilor regi") Potrivit acestei persoane, etichetele trebuiau să - comparând favorurile aduse bisericii hanilor murdari cu manierele principilor și boierilor ortodocși contemporani, orbiti de preocuparea pentru ofensa sfintei biserici și a proprietății sale, - să arate calea falsă pe care a stat vârful guvernamental: atunci când nu mai acţionează alte dovezi, bazate pe adevărul creştin, trebuie să apelezi la "pedeapsa de la Sarakini" către cei care ar trebui numiţi "cei care nu Îl înţeleg cu adevărat pe Dumnezeu " Întreaga întrebare în formularea sa modernă a

făcut o impresie puternică asupra autorului considerațiilor de mai sus: "dar, o, vai, mi-au căzut lacrimi mari" Deci, o persoană apropiată mitropolitului, cel puțin având acces la arhivă al scaunului mitropolitan , foarte educat literar, pentru a se convinge de ceea ce este suficient să se uite la postfața colecției, s-a pus să întocmească o colecție de etichete de khan pentru mitropoliții ruși " În continuare, M D Priselkov analizează în detaliu toate modificările din text, componența colecției și considerentele politice care le-au provocat, precum și istoria ulterioară a colecției în noile sale ediții Numai după ce a studiat compoziția colecției și metodele de compilare a acesteia, precum și întreaga istorie ulterioară, M D Priselkov consideră că este posibil să se procedeze la restaurarea și analiza etichetelor și literelor individuale ale khanului M D Priselkov Etichetele lui Khan către metropolitanii ruși - Note ale Facultăţii de Istorie şi Filologie, imp Universitatea din Petrograd, , partea CXXXXIII Ibid pp - Studierea textului din culegeri Indicații importante pentru problema înțelegerii de către vechii cărturari ruși a genului și conținutului "Poveștilor bogatirilor din Kiev" sunt date de studiul compoziției colecției din , în care E V Barsov a găsit una dintre listele "Povești" povestește despre "călătoria" eroilor ruși la Tsargrad Aceeași colecție conține "Călătoria lui Trifon Korobeinikov" și "Povestea negustorului din Kiev Borzosmysl" În consecință, colecția conține povești despre călătoriile rusești în Est De aici putem presupune că interesul cărturarilor la mijlocul secolului al XVII-lea la "Povestea bogatirilor din Kiev" a fost în primul rând un interes geografic și educațional Desigur, ar fi foarte important să se stabilească dacă această compoziție a colecției din a apărut din mâna compilatorului direct în sau dacă, în mod tradițional, se întoarce la o perioadă anterioară Din aceasta rezultă clar că studiul compoziției colecțiilor ajută la obținerea unor date obiective despre cum a fost considerată, cum a fost evaluată, cu ce a fost comparată cutare sau cutare lucrare în anumite momente ale existenței sale Povestea celor două ambasade, care se ocupă de relațiile ruso-turce în secolul al XVI-lea, nu este însoțită accidental de alte lucrări care se ocupă și de relațiile ruso-turce Este evident că vechii cărturari ruși din această poveste au fost deosebit de interesați de întrebare a relaţiilor ruso-turce Studiul compoziției colecțiilor este foarte important pentru stabilirea dreptului de proprietate asupra unei opere a unui anumit autor Copiștii au combinat adesea lucrări ale unui singur autor în colecții, de exemplu, Ivan cel Groaznic sau Kurbsky Este curioasă colecția descoperită de V F Rzhiga, care conține lucrările lui Yermolai-Erasmus Studiul compoziției acestei colecții în ansamblu i-a permis lui V F Rzhiga să stabilească că Ermolai-Erazm aparținea unui număr de lucrări noi Studiul convoiului de lucrări al lui Ivan Peresvetov l-a ajutat pe A A Zimin să stabilească că Ivan Peresvetov a aparținut unei ediții speciale a Povestea cuceririi Constantinopolului de către turci S Ivanov dovedește că "Viața lui Iosif Volotsky, întocmită de o persoană necunoscută" îi aparține de fapt scriitorului sârb Lev Anikita filologul Unul dintre E V Barsov cuvânt Bogatyr - Culegerea ORJAS, vol XXVIII, Nr , S - M D Kagan "A Tale of Two Ambasases" este o lucrare politică legendară de la începutul secolului al XVII-lea - TODRL, vol XI M ; L , S LZAK, nr XXXIII L , - Vezi şi un interesant studiu al componenţei acestei colecţii: A I Klibanov Culegere de lucrări ale lui Yermolai-Erasmus - TODRL, vol XVI M ; L , S - - Despre Ermolai-Erasmus ca autor, vezi: Povestea lui Petru si Fevronia Prep texte și cercetări de R P Dmitrieva pp - și urm Lucrări

de Ivan Peresvetov Prep text A A Zimin M ; L , S şi alţii Prima parte Capitolul VI Studiu cuprinzător al istoriei textului argumentele sale sunt că colecția în care ne-a ajuns cea mai bună listă a vieții este întocmită din scrierile Filologului * Studiul compoziției colecțiilor ajută și la stabilirea momentului de apariție a unei anumite lucrări Deci, de exemplu, N I Serebryansky a atras atenția asupra compoziției colecțiilor în care se afla monumentul pe care îl studia - viața comună de prolog a Prințesei Olga, citită într-un singur manuscris (Colecția GBL Rumyantsev, nr , secolul XVI)) N I Serebryansky nu vede niciun motiv să-l atribuie unei perioade anterioare secolului al XVI-lea În însăși compoziția manuscrisului, N I Serebryansky găsește confirmarea acestei concluzii, pe care a făcut-o pe baza studierii textului vieții: "Revenind la compoziția manuscrisului nr Acest manuscris este din Pskov; conţine vieţi de Pskov: bl carte Vsevolod (o viață lungă și un articol despre descoperirea moaștelor), Sf Euphrosynus și Savva Krypetsky (ediții de prolog) Viața lui Vsevolod a fost întocmită de celebrul biograf al sfinților din Pskov, presbiterul Vasily; viețile îndelungate ale lui Euphrosynus și Savva aparțin și ele condei sale, în timp ce viețile prolifique ale călugărilor, deși au fost întocmite după viețile detaliate ale lui Vasiliev, dar, se pare, nu de Vasily însuși Manuscrisul conține și viața de prolog a lui Alexandru Nevski - o reelaborare a vieții detaliate a lui Vasily, viața de prolog a lui Petru și Fevronia din Murom, scrisă nu mai devreme de mijlocul secolului al XVI-lea Astfel, majoritatea articolelor din manuscris constau în scrieri din jumătatea secolului al XVI-lea; Viața Olgăi aparține probabil și acestei perioade" De o importanță excepțională este studiul compoziției colecțiilor pentru a clarifica limitele lucrării În literatura rusă veche, este adesea dificil să distingem începutul și sfârșitul unei lucrări de lucrările incluse în acompaniamentul său constant - convoiul Instructivă, de exemplu, este atitudinea cercetătorilor față de "Povestea prinților lui Vladimir" Din cauza faptului că cercetătorii nu erau interesați de convoi, partea organică a acestuia a fost retrasă din acesta: "Genealogia prinților lituanieni" A fost lăsată o "Genealogie a prinților lituanieni" similară în "Mesajul" aproape de "Povestea" lui Spiridon-Sava Numai prin examinarea convoiului s-a putut delimita corect "Povestea" de lucrările care îl însoțeau și să se stabilească istoria textului său S Ivanov Cine a fost autorul vieții anonime a Sf Iosif Volotsky - Buletinul Teologic , sept p - - Despre Anikita Leo Filologul, vezi: D S Lihaciov Scriitor sârb uitat din prima jumătate a secolului al XVI-lea Filolog Anikita Lev - În carte: Gorski viienats O ghirlandă de eseuri oferită profesorului EM Hill Cambridge, P - H Serebryansky Bătrânul prinț rus trăiește (Recenzia edițiilor și a textelor) M , S - Vezi: R P Dmitrieva Legenda prinților lui Vladimir Studierea textului din culegeri Până de curând, începutul și sfârșitul Povestea începutului Moscovei au fost neclare Această lucrare a început și s-a încheiat destul de ciudat și obscur Studiul convoiului a făcut posibilă determinarea corectă a limitelor acestei lucrări și aflarea compoziției colecției analistice în care se afla inițial și unde și-a primit proiectul literar final M ajunge la concluzii interesante N Speransky pe baza studiului colecțiilor din cartea "Din literatura antică din Novgorod a secolului XIV" M N Speransky a fost interesat de lista "Rătăcitorului" de către Ştefan din Novgorod în colecţia BAN, a primei jumătăţi a secolului al XVI-lea S-a dovedit că această colecție este o colecție de călătorii pe țări străine Aparent, această compoziție a colecției nu este întâmplătoare Colecțiile Bibliotecii Sofia nr și

(GPB) sunt de o compoziție asemănătoare (dar fără "Rătăcitorul") al lui Stefan Novgorodets și, ceea ce este deosebit de important, însăși ordinea articolelor este identică M N Speransky a sugerat: "Această selecție de "călătorii" din colecția noastră nu poate decât să fie asociată cu renașterea pelerinajului în regiunea Novgorod în același secol al XIV-lea (la care se referă și "Rătăcitorul" -D L)" Este o renaștere N Speransky explica prin "încercările lui Novgorod de a se elibera de dependența bisericii de Moscova, devenind în legătură mai strânsă direct cu patriarhia" Istoria creării colecției academice aruncă o lumină asupra trăsăturilor textului "Rătăcitorului" de Stefan Novgorodets care a coborât în ea După cum arată M N Speransky; "să aibă Sfânta Sofia multe comori"; "Sfânta Sofia are o ușă " Caracteristic este faptul că colecția Bibliotecii Sofia Nr (GPB) este apropiată de colecția academică atât ca compoziție, cât și în prezența aceluiași pskovism: "Sfânta Sofia" De aici rezultă presupunerea că textul "Rătăcitorului", care a fost inclus în colecția Novgorod din secolul al XIV-lea, a fost copiat de ceva timp la Pskov De o importanță deosebită pentru această manifestare a dialectului pskov în cele două liste ale "Rătăcitorului" este faptul că este susținut de o serie de pskovisme din colecția secolului al XVI-lea din colecţia I E Zabelin nr (Muzeul de Istorie de Stat), conţinând un alt text al "Rătăcitorului" Manuscrisul lui Zabelin este o combinație mecanică a trei colecții Una dintre aceste colecții este Vezi: M A Salmina La întrebarea despre originea "Legenda crimei lui Daniil de Suzdal și începutul Moscovei" - TODRL, vol XIII M ; L , M N Speransky Din literatura antică din Novgorod din secolul al XIV-lea L , S Despre originea pskovică a unei astfel de forme, vezi articolul lui A A Shakhmatov ♦Câteva note despre limbajul monumentelor pskovene din secolele XIV-XV Despre carte: Nikolai Karinsky Limba Pskovului și a regiunii sale în secolul al XV-lea" (ZhMNP, , nr , pp -) Prima parte Capitolul VI Studiu cuprinzător al istoriei textului cel în care se află "Rătăcitorul" a pronunțat pskovisme pe fondul graficii și foneticii Rusiei Mijlocii Mari Aici, în consecință, "Stranikul" arată limpede urme ale originii sale din Pskov, ceea ce este confirmat de întreaga "companie literară" din jurul lui (expresia lui M N Speransky) În acest sens, M N Speransky atrage atenția asupra faptului că Ștefan se numește "Novgorod" (sau așa îl numește scribul) "Cum să înțeleg această poreclă? - scrie M N Speransky - Dacă presupunem (ceea ce este destul de firesc în sine) că această poreclă indică originea lui Ștefan din Novgorod (cum ne-am imaginat-o întotdeauna), atunci se pune întrebarea: de ce Ștefan novgorodian a considerat că este necesar (fie însuși, fie altcineva, care era interesat să călătorească, în acest caz nu există o mare diferență în esență) pentru a adăuga porecla "Novgorodets" la nume? Dacă a trăit și a scris în Novgorod, atunci o astfel de creștere este complet inutilă și de prisos Dar, poate, apariția acestei adăugări își va primi explicația firească și destul de probabilă în faptul că Ștefan, un novgorodian de origine, și-a scris opera nu în Novgorod, ci în alt loc, sau că scrierea autorului din Novgorod a dat peste cap și s-a răspândit nu în Novgorod, ci în alt oraș; în acest caz, ar fi destul de potrivit fie ca Stephen însuși, fie ca o persoană care este interesată de scrisul său, să noteze (cel puțin spre deosebire de alți Ștefani, aici într-un fel sau altul cunoscut fie de autorul călătoriei, fie de oricine altcineva) originea sau fosta sedere a autorului textului la Novgorod Acest tip de presupunere (în prima sau a doua formă) este sugerat de mai multe analogii ale utilizării unor astfel de porecle suplimentare cu numele în scrierea antică rusă: de exemplu,

binecunoscuta "Zadonshchina", scrisă, foarte probabil, undeva în regiunea dialectului Pskov sau chiar în Pskov , dar nu un Pskovit, ci un străin, cel mai probabil din Ryazan, a primit în titlu, lângă numele Sofiny, o creștere a "Ryazan"; binecunoscutul Maxim Athoniter, care a scris în Rusia, este de obicei supranumit Maxim "grec", desigur, spre deosebire de alte Maximov cu același nume și, poate, de Maxime contemporane" Acest exemplu arată cât de important este, chiar și pentru o astfel de întrebare precum cea a poreclei autorului, să cunoaștem istoria textului operei în mediul său literar Cu toate acestea, având în vedere datele despre trei colecții care conțin textul "Rătăcitorului" de Stefan Novgorodets, observațiile lui M N Speransky nu sunt limitate Rezultă că uneori chiar acele colecții care nu au textul lucrării studiate, dar sunt asemănătoare ca compoziție cu acele colecții care îl au, au o importanță excepțională pentru istoria textului unei opere M N Speransky atrage atenția asupra faptului că colecția de descrieri ale Constantinopolului, inclusă ca parte a manuscrisului lui Zabelin nr (GIM), pe care am menționat-o deja mai sus, este mai apropiată ca compoziție de celelalte două Λí N Speransky Din literatura antică din Novgorod din secolul al XIV-lea pp - Ibid pp - Studierea textului din culegeri colecții gim: GIM Nr și GPB Q XVII Mai mult, colecția Zabelinsky este oarecum diferită de celelalte două - Muzeul de Istorie de Stat nr și GPB Q XVII , dar toate trei se întorc în mod evident la un original comun (poate prin legături intermediare) Toate cele trei colecții și-au folosit originalul în moduri diferite În colecția Zabelinsky, toate materialele au fost prescurtate - inclusiv "Rătăcitorul" de Stefan Novgorodets În celelalte două, nu este prescurtată, ci "Legenda Sfintelor Locuri din Constantinopol" de la începutul secolului al XIV-lea înlocuit cu "Convorbire despre sanctuarele din Tsargrad" Textele "Poveștilor" și "Conversațiilor" sunt aproape unele de altele, dar cum să explice diferențele dintre ele? Analizând întreaga compoziție a colecțiilor și restabilind relația lor genetică, M N Speransky ajunge la concluzia că "Povestea" și "Conversația" datează de la același monument conținut în acea colecție originală care nu a ajuns până la noi, la care toți trei colecții în studiu - Zabelinsky, Muzeul Istoric de Stat și GPB Istoria tuturor celor trei colecții pune în lumină și textul "Rătăcitorului" de Stefan Novgorodets din colecția Zabelinsky, care este o abreviere (caracteristică tuturor articolelor din colecția Zabelinsky) a textului care conținea originalul tuturor celor trei colecții asta nu a ajuns la noi Dacă M N Speransky nu ar fi studiat relația dintre textele tuturor colecțiilor care conțin textele "Rătăcitorului" de Ștefan de Novgorod și alte două colecții apropiate de cele studiate, dar fără "Rătăcitor", diferențele dintre textele din "Rătăcitor" care a ajuns până la noi ar rămâne departe de neclar S-ar putea argumenta despre care dintre texte este mai original, dacă a existat o abreviere a textului "Rătăcitorului" în colecția Zabelinsky sau, dimpotrivă, textul din manuscrisul BAN reprezintă o distribuție a textului inițial mai scurt , etc , nu este clar că ar fi și o întrebare cu pskovismul în textele unor liste ale "Rătăcitorului" și multe altele Studiul colecțiilor nu a fost finalizat de M N Speransky, dar ceea ce a făcut a aruncat imediat lumină asupra istoriei textului lucrărilor pe care le-a studiat Așadar, studiul textului unei lucrări în strânsă legătură cu mediul său în compoziția manuscriselor supraviețuitoare ar trebui să fie recunoscut ca una dintre sarcinile importante ale istoricilor literaturii ruse antice Dacă o lucrare a fost păstrată în mai multe liste, atunci luarea în considerare a convoiului textologic ar trebui să fie recunoscută ca

obligatorie pentru orice lucrare textuală a acesteia Între timp, în studiul monumentelor literaturii antice ruse, există încă cazuri foarte frecvente când chiar și o lucrare despre care se știe că se găsește în textele de anale sau cronografie este studiată în afara compoziției acestor anale și cronografie - ca și cum ar fi avut o istorie independentă De fapt, pasaje individuale din anale și cronografie pot fi ușor luate "prin simțire" pentru povești speciale și studiate separat (de exemplu, s-a întâmplat cu două cronici despre capturarea Moscovei de către Tokhtamysh) Acest tip de "studiu" nu are nicio valoare Dar valoarea studiului M N Speransky Din literatura antică din Novgorod din secolul al XIV-lea pp - Prima parte Capitolul VI Studiu cuprinzător al istoriei textului poate fi pierdută sau redusă semnificativ dacă o lucrare care este inclusă și în colecții este studiată în afara acestora Necesitatea unei abordări integrate a studiului textului lucrărilor pune o serie de sarcini noi pentru istoricii literaturii antice În special, este necesar să ne întoarcem la studiul textual al foarte multor lucrări antice rusești găsite în colecții Deci, de exemplu, atenția a fost atrasă de multă vreme asupra compoziției colecției Musin-Pușkin, în care s-a găsit "Cuvântul campaniei lui Igor" Este stabila aceasta compozitie? Unele dintre date vorbesc direct despre acest lucru În acest caz, trebuie urmărită cu atenție prin colecții similare de lucrări păstrate în manuscrise Studiul compoziției colecțiilor noastre și al istoriei acestora va deschide o nouă, cea mai bogată sursă pentru istoria gândirii sociale în Rusia Antică, pentru studierea gamei de interese ale cititorilor în diferite momente, în diferite localități și în diverse pături sociale * Recent, conceptul de "escortă" introdus de mine la începutul anilor a devenit utilizat pe scară largă în studiile textuale, dar nu este întotdeauna folosit suficient de critic Cert este că observațiile convoiului sunt destul de simple și nu necesită ca cercetătorul să fie deosebit de sârguincios, ceea ce în toate celelalte cazuri este necesar pentru un critic textual Prin urmare, o serie de "textologi" se mărginesc să studieze convoiul și să înlocuiască cu acesta munca minuțioasă de comparare a textelor Între timp, dovezile convoiului nu pot servi decât ca test și confirmare pentru concluziile studiului de bază al textului, dar în niciun caz un substitut pentru studiul textual Studiul convoiului poate da rezultate solide dacă se stabilește corespondența dintre istoria textului lucrării studiate și istoria textului acelor lucrări care sunt cuprinse în "convoi" "Convoiul", totuși, poate fi recunoscut doar ca un acompaniament constant al unei lucrări - constantă și în funcție de locația acesteia față de lucrarea principală, studiată (fie în față, fie în spate în aceeași succesiune) În , E Keenan a făcut o afirmație "senzațională" că corespondența dintre Grozny și Kurbsky a fost falsificată S-a bazat în principal pe datele convoiului * Edward L Keepap The Kurbskii - Groznyï Apocrypha, Geneza din secolul al XVII-lea a "Corespondentei" atribuită prințului A M Kurbskii și țarului Ivan al IV-lea Cambridge, Mass , p - Întregul studiu al lui E Keenan, cu privire la două duzini de lucrări, inversând ideile despre ele care s-au dezvoltat în urma a o sută cincizeci de ani de studiu, ocupă de pagini de text Restul cărții sunt anexe, compilate în principal de D Wo Acesta din urmă a făcut o treabă foarte mare și utilă de a clarifica datele listelor de lucrări ale lui Grozny și Kurbsky Cu conceptul lui E Keenan, această lucrare a lui D Wo este foarte puțin legată Studierea textului din culegeri Observațiile lui E Keenan privind distribuția compoziției colecțiilor care conțin textele lui Kurbsky și Teribilul (dacă vorbim doar despre ceea ce este solid și

neîndoielnic în aceste observații), pe baza cărora el susține că corespondența dintre Grozny și Kurbsky a fost creat artificial în secolul al XVIII-lea, concluzionează puțin nou în comparație cu ceea ce a fost deja făcut de Ya S Lurie Acesta din urmă, în special, a remarcat deja că scrierile lui Ivan cel Groaznic au fost păstrate în principal în colecții din secolul al XVII-lea alături de lucrările inamicului său Kurbsky, compilate în Lituania I Desigur, aceste colecții nu au putut apărea în Rusia în timpul vieții lui Ivan cel Groaznic, așa cum operele lui Kurbsky nu au putut fi distribuite în secolul al XVI-lea și într-o formă separată Scrierile lui Kurbsky, și împreună cu ele scrisorile lui Groznîi adresate lui, pătrund în Rus' ca urmare a relațiilor culturale reînnoite cu partea polono-lituaniană a Rus'ului după evenimentele din Timpul Necazurilor Este această explicație a lui J S Lurie pe care E Keenan ar fi trebuit să o infirme înainte de a-și oferi propria sa, mai complexă Acest lucru nu se face în cartea lui E Keenan, deși explicația lui Lurie se aplică pe deplin unora dintre noile observații ale lui E Keenan asupra corespondențelor dintre textele primei epistole a lui Kurbsky, plângerea călugărului lituano-ucrainean Isaia și prefața "Pentru a Cititorul" de Ivan Khvorostinin, asociat și cu limba poloneză Rus lituanian Într-adevăr, toate "ciudaliile" remarcate de E Keenan în existența manuscrisă a lucrărilor lui Kurbsky și a mesajelor lui Ivan cel Groaznic adresate acestuia pot fi explicate tocmai prin aceasta: Ivan cel Groaznic și-a adresat lucrările Lituaniei, iar acestea s-au păstrat în Lituania ; Kurbsky însuși a scris în Lituania, iar scrisorile sale nu au putut fi distribuite în Rusia sub Groznîi Isaia era tot din Lituania, care fie l-a influențat pe Kurbsky, fie, mai degrabă, el însuși a fost influențat de el Hvorostinin, în care găsim corespondențe cu Kurbsky, a trăit în epoca Vremurilor Necazurilor, în epoca reînnoirii legăturilor culturale intense cu Rusia lituano-polonă și, în același timp, s-a întâlnit cu mediul "lituanian" al Pretenditorului Coincidența dintre "Istoria scitică" a lui Lyzlov cu "Istoria Marelui Duce al Moscovei" a lui Kurbski este, de asemenea, firească: Lyzlov a fost un savant al culturii polono-ucrainene, iar cunoștința sa cu "Istoria Marelui Duce al Moscovei" a lui Kurbsky pe teritoriul Rusiei de Vest este de asemenea de înțeles Apariția polonismelor și rusismelor occidentale în scrierile ulterioare ale lui Kurbsky, este destul de firesc pentru un emigrant care s-a mutat în Lituania, în mediul limbii ruse occidentale Prin urmare, Lituania este cheia particularităților Epistolele lui Ivan cel Groaznic M ; L , S - (Ser "Monumente literare") E Keenan scrie în nota de la p că nu Lyzlov a fost cel care a împrumutat din "Istoria Marelui Duce al Moscovei" a lui Kurbski, ci, dimpotrivă, autorul necunoscut al "Istoriei Marelui Duce al Moscovei" a folosit ♦Istoria scitică a lui Lyzlov, dar nu furnizați orice dovezi riguroase pentru această afirmație importantă Legea Prima parte Capitolul VI Studiu cuprinzător al istoriei textului existența corespondenței dintre Kurbsky și Grozny și existența altor lucrări ale lui Kurbsky Toate celelalte sunt de la cel rău Nu este nimic surprinzător în faptul că listele lucrărilor lui Kurbsky și părți din lucrările lui Grozny sunt relativ târziu Aproape toate lucrările literaturii ruse antice din secolele XI-XVII păstrate în listele ulterioare A aduce timpul primei liste mai aproape de momentul scrierii lucrării, așa cum face E Keenan, înseamnă a ignora experiența studierii întregii literaturi ruse veche Fără a se împovăra cu dovezi textuale exhaustive, care se pot baza doar pe date dintr-o comparație a textelor listelor individuale, E Keenan își declară presupunerile ca fiind o "ipoteză de lucru" și invită alți oameni de știință să investigheze în

continuare conținutul lucrărilor a lui Kurbsky și Grozny folosind această ipoteză Acest lucru este greșit din toate punctele de vedere Analiza oricărei lucrări nu ar trebui să fie supusă unei "ipoteze de lucru", nicio ipoteză în avans Concluziile ar trebui să urmeze analizei, iar nu analiza să fie supusă uneia sau alteia idei preconcepute, exprimate în prealabil, chiar dacă este declarată "ipoteză de lucru" Analiza științifică suferă prea mult din cauza diferitelor tipuri de idei preconcepute și preconcepute Sarcina principală a studiilor ulterioare ale scrierilor lui Grozny și Kurbsky nu este de a testa presupunerile și sugestiile lui E Keenan, așa cum sugerează autorul oarecum naiv, ci de a studia cu atenție istoria textului tuturor lucrărilor cunoscute nouă, să studieze limba și stilul lui Kurbsky și Grozny, trăsăturile caracteristice ale modului lor literar, pe baza celor mai de încredere texte Numai pornind de la acest material concret, și nu de la presupuneri, și ducând studiul la concluzia sa deplină, se pot ajunge la concluzii de încredere Cercetarea trebuie să fie exhaustivă Contrar a tot felul de numeroase rezerve în care E Keenan recunoaște că nu și-a terminat opera, că dă doar motive de reflecție etc , titlul cărții sună destul de categoric: corespondența lui Kurbsky cu Groznîi este recunoscută drept "apocrifă " iar subtitlul precizează, că subiectul studiului este datarea din secolul al XVII-lea a Corespondenței atribuite prințului Kurbsky și țarului Ivan al IV-lea Prin urmare, teza dvs E Keenan încă consideră că este dovedit Studiul textului în interacțiune cu alte lucrări Operele literare ale Rusiei antice - traduse și originale - sunt în strânsă interacțiune între ele Autorii, editorii și simplii cărturari ai Rusiei antice au inserat constant în lucrările lor pasaje întregi, expresii, imagini din lucrări antice Studierea textului în interacțiune cu alte lucrări Acest tip de "îmbunătățire" a muncii cuiva în detrimentul altuia nu era considerat condamnabil Ideile despre drepturile de autor în Rusia antică erau diferite de cele din timpurile moderne Aceste idei s-au schimbat din punct de vedere istoric: au fost deosebite în antichitate, persoane în Evul Mediu în Occident, iar în Rusia antică nu erau doar diferite de vremurile moderne, ci s-au schimbat și de-a lungul epocilor: principiul autorului a apărut mai definitiv în secolul al XVII-lea , mai puțin sigur - în secolele al XVI-lea și al XV-lea, cu atât mai puțin clar - în epoca de dinaintea cuceririi tătaro-mongole În plus, în fiecare epocă a dezvoltării literaturii ruse veche, ideile despre dreptul de autor s-au schimbat în funcție de genul operei și de "rangul" autorului (fie că era un părinte al bisericii ortodoxe, un prinț, un episcop sau un scrib obişnuit) Dezvoltarea ideilor despre autor și despre dreptul de autor în Rusia antică necesită un studiu special; Prin urmare, nu vom intra în detalii Vom sublinia doar că transferurile de imagini, gânduri, bucăți individuale de text de la o operă la alta, crearea de noi lucrări pe noi parcele bazate pe cele anterioare au fost constante Într-o serie de genuri ale Rusiei antice, împrumuturile din lucrările predecesorilor lor erau chiar un sistem de lucru Deci, de exemplu, cronicarii au căutat întotdeauna să-și completeze cronica în detrimentul muncii altor cronicari Așa au fost create cronicile Același lucru se poate spune despre compilatoarele de cronografe De aici rezultă clar de ce operele literare ale Rusiei Antice nu pot fi studiate izolat de lucrările celor anterioare, simultane și ulterioare Studiul interdependenței operelor literare ale Rusiei Antice poate oferi un material suplimentar foarte important pentru un critic textual În special, ajută la clarificarea datei creației lucrării Deci, de exemplu, dacă cunoaștem momentul apariției

lucrărilor care au influențat opera al cărei timp de creație încercăm să stabilim, atunci aceasta ne oferă un "terminus a quo": este clar că lucrarea studiată a fost creată mai târziu de cei care l-au influențat Mai ales ar trebui să se străduiască să se stabilească în ce ediție lucrarea a influențat-o pe cea revizuită Această definiție a ediției operei influențate nu numai că este în măsură să clarifice momentul realizării operei (dacă, desigur, cunoaștem cel puțin data aproximativă a ediției), dar dă multe pentru studiul ideologiei operei autor, cercul erudiției sale, pentru determinarea locului în care a fost creată opera etc Tot ce știm despre opera influențată sau care a fost ediția influențată a operei, poate fi util în studierea monumentului asupra căruia s-a exercitat această influență De aceea un critic textual trebuie să stabilească cu grijă întreaga gamă de surse ale operei studiate, el trebuie să fie un istoric al literaturii în sensul cel mai larg al cuvântului Adevărat, în același timp se confruntă cu sarcini speciale în studierea textului, a istoriei acestuia, dar aceste sarcini în viitor se contopesc cumva cu sarcinile istoricului literaturii Prima parte Capitolul VI Studiu cuprinzător al istoriei textului Voi da un exemplu despre importanța studierii relației unei opere cu alte lucrări pentru reconstituirea istoriei textului ei Extrag un exemplu din observațiile textologice despre "Povestea Devastării lui Ryazan de către Batu" După cum știți, cea mai veche listă a "Povestea ruinei lui Ryazan de către Batu" se referă la o perioadă relativ târzie - la secolul al XVI-lea (GBL, Volokol , nr) Acest lucru complică foarte mult studiul textului acestei povești și reconstrucția formei sale originale De aceea este extrem de important să se dezvăluie reflectarea ei în cele mai vechi monumente și, dimpotrivă, reflectarea altor lucrări în el "Povestea devastării lui Ryazan" are coincidențe textuale literale cu Prima cronică din Novgorod de sub , cu toate edițiile din "Povestea invaziei Moscovei de către Tokhtamysh în ", cu "Povestea vieții și odihnei țarului rus Dmitri Ivanovici", cu "Povestea bătăliei de la Mamaev", cu "Povestea cuceririi Constantinopolului de către turci", etc Toate aceste lucrări sunt mai vechi decât cea mai veche listă care a ajuns până la noi "Povestea lui" Devastarea lui Ryazan" (Colecția Volokolamsk, nr), datând din secolul al XVI-lea Prin urmare, reflectarea în Povestea ruinei din Ryazan a acestor lucrări și reflectarea inversă a Poveștii în ele pot oferi multe pentru a clarifica istoria textului Poveștii în secolele din care listele sale nu au fost păstrate Mă voi opri doar asupra corespondenței dintre Povestea devastării lui Ryazan și Povestea invaziei lui Tokhtamysh, de altfel, în ediția inclusă în Cronica a patra din Novgorod Voi da aceste corespondențe în paralel * "Povestea invaziei Moscovei de către Tokhtamysh" (ediția Cronicii a patra din Novgorod) Și urmându-l după câțiva ani și mergând pe lungimea lui cu grijă și înțelegându-l lângă capela ținutului Ryazan (p ; în Prima cronică a Sophiei: aproape de limita Riazanului)) "Povestea devastării lui Ryazan de Batu (ediția principală A) Iar sretosha lui a fost tăiată lângă capelă schi (p) Și alergând după regele fără Dumnezeu și abia îl împinge pe ținuturile Suzdal (p) "Povestea devastării Ryazanului de către Batu" citez în continuare din ediție: D S Likhachev Povestea despre Nikol Zarazsky - TODRL, vol VII M ; L , - "Povestea invaziei lui Tokhtamysh la Moscova" citez din "Colecția completă de cronici rusești" (vol IV, partea , Cronica a IV-a Novgorod, numărul L ,) Studierea textului în interacțiune cu alte lucrări Inaa a spus câteva cuvinte despre cum să captivați pământul rusesc (p) Începând să adune urlet și de la b să cumpere t și rafturi de la aproximativ a (p) Iată, ciuma a fost mare

pentru tot acel-tar, de parcă regele însuși ar fi avut un fior (p) Doar și la aceeași [tăiați, lungi] mâna lor și stropiți-i din tăcere, puterea lor este epuizată, nu au sabii, vârful le va toci a-s I (p) S -au spart fără Dumnezeu și cu forța ușile bisericii și aceste săbii isse-ko sh a (p) Multe mănăstiri vor fi distruse, și multe biserici vor fi distruse; în sfintele biserici se face uciderea, iar în altarele sacre se face vărsarea de sânge (p) Și atunci e mai bine să vezi în oraș plâns și plâns, și multe lacrimi și nenumărate lacrimi, un strigăt nesătuos, mult geamăt, jale, tristețe, mâhnire, durere nemângâiată, nenorocire nesuferită și nevoia cumplită, durere de moarte, frica și tremurul și groază, decrepitudinea, dispariția, călcarea în picioare, dezonoarea, certarea, ridicolul de către inamic, ocara, herghelia și rușinea, ocara și umilința, asta este tot Și dorind pământul rusesc în robie (p) Și a început să-și copuleze armata și să-și întemeieze (p ; în ediția principalului B: mai des să-și copuleze armata pentru a-și întări, p) Și călare pe regimentul tătar cu curaj și curaj, de parcă țarul însuși s-ar teme (p) Eupatia tako le-a fost fără milă, ca și cum săbiile au fost tocite βοή și pământul săbii tătărești și le-au tăiat (p) Și venind la biserica catedrală a Preasfintei Maicii Domnului și a Marelui Duces Agrepena, mama Marelui Voievod și nurorile cu alte prințese, săbii de isekosha (p) Iar templele lui Dumnezeu vor distruge a, iar în sfintele altare este mult sânge vărsat (p) Atunci ar fi multe necazuri și întristări, și lacrimi, și suspine, și frică și tremur de la toți cei răi care vin peste noi (p) Nu există cuvinte între paranteze drepte în lista principală a Cronicii a IV-a din Novgorod; acestea sunt completate de alte liste Prima parte Ilava VI Studiu cuprinzător al istoriei textului s-a întâmplat cu o familie de ţărani din cei murdari pentru păcatele noastre (p) Și înainte de atunci puteai să vezi că Moscova era un oraș mare, un oraș chu-den, un oraș de mulți oameni, în el este multă lume, în ea este multă domnie, în el este o mulțime de modele de tot felul și pachete într-o singură oră i-au schimbat viziunea, mereu luate, tăiate și ars, și nu este nimic să-l vadă, împrăștie doar pământul și praful, praful, cenusa, cadavrele morților sunt multi minciuna, iar sfintele biserici in picioare sunt cumva devastate, ca un orfan, ca o vaduva (dupa declaratia de plangere a Bisericii urmeaza textul)' Vei lie, toți adormiți și curați, toate tăieturile de bysh și bătaie, trunchiul sabiei a murit; nu se aude clopote sau bătaie, nu este chemator sau curgere, nu auzi un glas cântător în biserică, sau auzi laude și laude, nu fii în bisericile versificației și mulțumirii; cu adevărat deşertăciunea omului şi revolta omului; dar atunci captivitatea Moscovei avea să se sfârșească Nu numai Moscova a fost luată atunci, ci și alte orașe și țări au fost capturate de cele dintâi (pp -) Prin plecarea Totarului, și apoi nu pentru multe zile, nobilul prinț Dmitri și Volodimer, fiecare cu bătrânii lor, au condus în patria lor, în orașul Moscova și, văzând orașul, a fost luat, captivat și ars de către foc, iar sfintele biserici au fost distruse, iar oamenii au bătut Acest oraș Rezan și țara lui Rezan și-au schimbat bunătatea, iar gloria lui a dispărut și nu este nimic bun de văzut pe cer - doar fum [și pământul - ediția principală B] și cenusa, și bisericile vor arde toate, iar biserica cea mare dinăuntru va arde și se va înnegri Nu numai acest oraș a fost captivat, ci și multe altele Nu fi în orașul cântării, fără sunet, în bucurie locul este mereu plâns creativ Prințul Ingvar Ingorevich poide și unde să-și bată fostul frate de la răul țar Batu: Marele Duce Iuri Ingorovici Rezansky, fratele său, Prințul David Ingorevich, fratele său Vsevolod Ingorovici și mulți prinți ai Mesniei,

și boieri și guvernatori și toată armata , și îndrăzneț și plictisitor -tsy, model Rezan Întins pe pământ gol, pe iarbă iarbă pene, înghețată de zăpadă și gheață, fără bregoma Din fiare trupurile lor sunt mâncate, iar din multe păsări este sfâșiat Totul este culcat, după ce a murit într-o cupă, scriind o singură cupă de moarte (p - ; urmează în continuare plângerea lui Ingvar Ingorevich) Prințul Ingvar Ingorevici se afla la vremea aceea la Cernigov împreună cu fratele său, prințul Mihail Vsevolodovici de Cernigov, Dumnezeu a fost ferit de acel semn rău, dușmanul lui Hristos Și am venit de la Cernigov în țara Rezan în patria mea și, văzând-o goală, am auzit că Studierea textului în interacțiune cu alte lucrări morții, cadavrele morților zăceau și pe la șapte le-a fost foarte milă de asta, de parcă Ima a izbucnit în plâns cu lacrimi Cine altcineva nu plânge pentru o asemenea moarte a orașului? Cine nu se plânge de o parte din oameni? Cine nu deplânge mulți țărani din sat? Cine nu este un set-etsitsevago captivitate și un accident? (p ; înmormântarea ulterioară a morților) frații săi au fost cu toții bătuți de răul călcător al legii țarul Batya și, când au venit în orașul Rezan și în oraș, au fost distruși, și mama lor, nora lor și rudele lor și mulți morți mincinoși și orașul a fost ruinat, bisericile au fost soții ruinate și toate tiparele din vistieria Cernigovului și Reza au fost luate Să văd pe prințul Ingvar Ingorevici marea moarte finală este un păcat de dragul nostru și să plângi jalnic, ca o trâmbiță de rati care dă glas, ca un dulce argan difuzând Și din țipătul mare, și strigătul groaznic întins pe pământ, parcă mort Și abia otlieyash, și purtând-o în vânt Și cu greu îi pot odihni sufletul în ea Cine altcineva nu jelește pentru această lichie a morții, sau cine nu plânge satul poporului ortodox, sau cine nu-i este milă de atâția mari suverani bătuți, sau cine nu geme pentru o asemenea robie? (p - ; înmormântarea ulterioară a morților) "Povestea invaziei lui Tokhtamysh" coincide cu "Povestea devastării lui Ryazan" în expresii separate Așadar, în "Povestea Invaziei lui Tokhtamysh" cuvântul relativ rar "cu model" se găsește de două ori (p și), atât de frecvent în "Povestea Devastării din Ryazan" Adevărat, în "Povestea invaziei lui Tokhtamysh" este folosit numai în sensul "bijuterii", în "Povestea devastării din Ryazan" acest cuvânt are un sens figurat - "eroi Ryazan", "bărbați curajoși" Despre tătarul ucis de cârpăiatul Adam, Povestea invaziei lui Tokhtamysh spune că el a fost "deliberat și glorios" (p) Cuvântul "în mod deliberat", "în mod deliberat" este, de asemenea, rar și tocmai în relație cu unii dintre tătari este folosit în "Povestea devastării lui Ryazan": "eroii deliberați ai Batyevilor" (p)) Deci, legătura dintre "Povestea invaziei lui Tokhtamysh" și "Povestea devastării lui Ryazan de către Batu" este de netăgăduit Care dintre aceste povești a influențat-o pe care? Este incontestabil că "Povestea devastării lui Ryazan" este mai veche decât sfârșitul secolului al XIV-lea, cu alte cuvinte, "Povestea invaziei lui Tokhtamysh la Moscova", care are loc în , este de asemenea mai veche Partea întâi, (Capitolul VI Un studiu cuprinzător al istoriei textului sunt incluse organic în "Povestea ruinei din Ryazan", nu pot fi atribuite doar elementelor de design extern Observarea directă a textului convinge, de asemenea, incontestabil că "Povestea devastării lui Ryazan" este primordială în raport cu "Povestea invaziei lui Tokhtamysh" Textul Povestea devastării lui Ryazan, cu excepția plângerii lui Ingvar Ingorevich, care nu a influențat Povestea invaziei lui Tokhtamysh (vezi mai jos pentru plângerea lui Ingvar Ingorevich), este lipsit de orice elemente de stil ale vremii celui de-al doilea Sud Influența slavă "Povestea invaziei lui Tokhtamysh" a experimentat

această influență și, în special, a reelaborat un pasaj din "Povestea devastării lui Ryazan" în acest fel (vezi mai sus, nr din tabelul de comparații) Secvența reminiscențelor literare din Povestea devastării lui Ryazan din Povestea invaziei lui Tokhtamysh coincide practic cu cursul de dezvoltare a Poveștii devastării lui Ryazan Acest lucru se datorează parțial faptului că intriga ambelor povești și evenimentele care stau la baza lor sunt oarecum similare Dar acest lucru ne permite să judecăm într-o anumită măsură compoziția acelui text din secolul al XIV-lea "Povestea devastării lui Ryazan", care a influențat "Povestea invaziei lui Tokhtamysh" Trebuie remarcat faptul că, printre textele Povestea devastării lui Ryazan de către Batu, folosite în Povestea invaziei lui Tokhtamysh, lipsesc două părți din acesta din urmă: "Lauda familiei prinților Ryazan" și "Plângerea" lui Ingvar Ingorevich", care sunt prezente în ambele ediții cele mai vechi ale Povestea Devastării care au ajuns până la noi Ryazan" (în ediția ediției principale Liv a principalului B de ambele tipuri) "Laudă familiei prinților Ryazan" nu ne vom atinge acum (acesta este o problemă complexă și specială) și, în ceea ce privește "Plângerea lui Ingvar Ingorevich", absența influenței sale asupra "Povestea invaziei" lui Tokhtamysh" ne permite să rezolvăm în cele din urmă disputa cu privire la faptul dacă a fost prezentă în forma antică a "Povestea devastării din Ryazan" După cum s-a menționat deja în literatura de cercetare a lui A I Sobolevsky și V P Adrianov-Peretz, plângerea lui Ingvar Ingorevici în "Povestea devastării din Ryazan" și plângerea văduvei lui Dmitri Donskoy, Evdokia, în "Predica despre viața și odihna lui" Marele Duce Dmitri Ivanovici, țarul rus" au locuri comune Iată ambele lamentări în paralel: Vezi despre acest lucru în articolul lui D S Likhachev "Soarta literară a "Povestea devastării Ryazanului de către Batu" în prima parte a secolului al XV-lea" (Sat "Cercetări şi materiale despre literatura veche rusă" M , S -) Vezi și: D S Likhachev Despre istoria adăugării "Povestea ruinei din Ryazan de Batu" - Anuarul arheografic pentru M , S - A I Sobolevsky Spre campania Povestea lui Igor - Știri despre limba și literatura rusă a Academiei de Științe, vol II, carte L , S - V P Adrianov-Perepsch "Un cuvânt despre viața și moartea Marelui Duce Dmitri Ivanovici, țarul Rusiei" - TODRL, vol V M ; L , S - Studierea textului în interacțiune cu alte lucrări Plângerea lui Evdokia conform Cronicii a patra din Novgorod În cazul prințesei lui, ea este moartă, întinsă pe pat, plângând cu o voce amară, scoțând lacrimi de foc din ochi, izbucnind pântecele, bătându-și mâna în piept, ca o trâmbiță va spune armatei și, ca un gușon care șoptește devreme, iar arganii vorbesc dulce și spun: "Cum a murit burta mea de dragă, lăsându-mă singur în [o |-howl? De ce nu am murit înaintea ta? Cum vine lumina din ochii mei? Unde pleci, comoara vieții mele? De ce nu-mi vorbești, pântecele meu, soției tale? Culoare frumoasă, de ce se estompează devreme? Strugurii sunt prolifici, nu mai dau roade inimii mele și dulceața sufletului meu De ce, dragul meu lord, nu te uita la mine? De ce să nu vorbești cu mine? De ce nu-ți pornești patul? Ai uitat de mine? De ce nu te uiți la mine și la copiii mei? De ce nu le dai un raspuns? Îmi ordonă? Soarele meu, apune devreme; luna mea roșie moare în curând și, stea răsăriteană, de ce vii în vest? Dragul meu rege, cum te voi accepta, ce fel de clip o să servesc sau ce voi servi? doamne, cinstea și slava ta, doamne Plângerea lui Ingvar Ingorevich în "Povestea devastării lui Ryazan" (ediția principală A) A vedea pe prințul Ingvar Ingorevici marea moarte finală este un păcat de dragul nostru și a striga jalnic, ca o trâmbiță de rati dând glas, ca un dulce argan al unui lucru ioni și (p -) Și îl văd pe prințul Ingvar Ingorevich veliyatrupia al mortului ama, și

strigând amar cu glasul glasului, ca o trâmbiță care se deschide, și-și bate mâinile în pene și lovind pământul Lacrimile lui sunt din ochi, ca un pârâu, curgând mai des și difuzând jalnic : O, dragă frate și domn! Ce yene burta dragele mele! M-ai lăsat singur în capitala morții Despre ce nu am murit înaintea ta? Și unde te-ai dus, cu ochii mei, și unde te-ai dus, comorile vieții mele? Ce nu-i spui fratelui tău, flori frumoase, strugurii mei necoapți? Nu-mi dai dulceața sufletului meu! De ce, domnule, nu mă vedeți - fratele dumneavoastră, nu spuneți, cu mine? M-au uitat deja, fratele meu, din același tată născut, și pântecele unice ale fătului cinstit al mamei noastre - Marea Ducesă Agrepina Rostislavna, și singurul mamelon al strugurilor cu multe fructe înviate? Și cui i s-a ordonat mier în editorialul principalului B: "Văzând că prințul Ingvar Ingorevici, și strigând cu o voce amară, vuiet catifelat, lacrimi din ochi degajă, ca un șuvoi de putere, cu pântecele focului, în piept, bate mâna și cu glasul, ca și trâmbița ratiului care vestește, ca un argan care difuzează dulce "(S) Așa cum a fost modificat prin B principal: "sarcini multiple" (Ibid) Partea întâi, (Capitolul VI Un studiu cuprinzător al istoriei textului proprietatea ta? Stăpânul întregului pământ al rusului era e s şi acum el este mort și minte, dar nu stăpâniți pe nimeni; Ai împăcat multe țări, dar acum ai fost cucerit de moarte, slava ta s-a schimbat și spectrul feței tale s-a transformat în stricăciune Burta mea, cum să am milă de tine, cum să mă așez electronic cu tine? Pentru un prețios stacojiu stacojiu, accepți sia subțire și haine sărace; nu porți hainele mele pe tine, iar pentru coroana regală îți acoperi capul cu o taxă sim subțire, pentru plată accepți acest sicriu roșu Lumina mea strălucitoare, de ce ești întunecat? Mare munte, cum urci? Dacă Dumnezeu îți aude rugăciunea, roagă-te pentru mine, prințesa ta, împreună cu tine, împreună acum voi muri cu tine; oboseala nu se îndepărtează de la noi și bătrânețea nu ne cuprinde; cui mi-ai poruncit mie și copiilor tăi? Nu mult, doamne, mă bucur cu tine; pentru că mi-au venit bucuria, tristețea și lacrimile, de bucurie și bucurie, plângere și întristare se manifestă cu mine De ce te-ai născut și te-ai născut, înainte de a muri cumva, pentru ca X să nu cunoască moartea ta, ci propria ta moarte? N-ai auzit, prințe, sărmanele mele vorbe? Nu se vor înmuia lacrimile mele amare? Fii tare, dragul meu stăpân, adormi: nu te pot trezi; de la ce războinici ai venit? Tu velmi este obosit; fiarele pământului pe lojă eu, fratele tău? Pretiosul meu soare, apune devreme, luna-qi este rosie, curand aplecat e ste ; stelele răsăritului, de ce ați intrat devreme? Schimbați pentru gloria voastră Unde este stăpânirea ta? Multe țări au fost suverane, dar acum stai întins pe un pământ gol, vederea feței tale s-a schimbat în decădere Oh, dragii mei frați și echipa este afectuoasă, nu mai fun-lusya pentru tine și! Aprinde-mi dragele și , de ce ești întunecat de natură? Nu m-am bucurat prea mult cu tine!" Dacă Dumnezeu va asculta rugăciunea, roagă-te pentru mine, pentru fratele tău, și voi muri împreună cu tine Deja de bucurie, plânsul și lacrimile au venit la mine, iar de bucurie și bucurie, bocetele și jalele prind viață! De ce am murit pentru tine, ca să nu văd moartea ta, ci moartea mea Nu auzi săracele mele cuvinte cu jale în pasul tău? O, pământ, o, stejari, plângeți cu mine! Cum voi numi acea zi, sau cum o voi scrie - în aceeași moarte, conducătorii Liko de atunci și mulți Rezani cu model de temerari curajoși Nici unul dintre ei nu s-a întors înapoi, dar totuși a murit, scriind o singură ceașcă de moarte Iată, în întristarea sufletului meu, limba mea se va lega, gura mea În formularea B principal: "luna mea roșie, care a murit curând" - În ediția B principal: în plus: "Unde, domnule, este onoarea

și gloria dumneavoastră?" În editorialul principalului B: "Lumina mea strălucitoare" În formularea B-ului principal, în plus: "căci nesfințenia nu se îndepărtează de noi și bătrânețea nu ne cuprinde" În formularea B principal, în plus: "domnului" Studierea textului în interacțiune cu alte lucrări se duc singur, iar păsările cerului se luptă pentru un cuib, fantoma zboară cu casa ei, dar tu, doamne, nu, cetatea este epuizată, nu-i roșu să pleci din casa ta Cu cine să fiu, cu ce să-i numesc? O să sun pe văduvă? Nu știu asta; se cheama sotia mea? stânga este regele Văduve bătrâne, amuzați-mă, și văduve tinere, plângeți cu mine: nenorocirea văduvei este mai amară decât toți oamenii Ce voi plânge sau ce voi spune? Marele meu Dumnezeu, regele este regele, fii mijlocitor al meu; preacurată doamnă a Maicii Domnului, nu mă părăsi, în vremea întristării mele nu mă uita" (p -) Fii auzit, cerule, inspiră pământul! Cum pot vorbi despre odihna ta? Din întristarea sufletului, limba este legată, buzele sunt blocate, laringele tace, sensul este schimbat, ochiul este gol, cetatea este din [m o] g și e t; dacă tac, forțează-mi limba să vorbească mai clar (p) AI Sobolevsky, care a remarcat pentru prima dată asemănarea plânsului lui Evdokia cu plânsul lui Ingvar Ingorevici, a considerat plânsul lui Evdokia ca fiind un remake al plânsului lui Ingvar, fără să dea nici un argument El a scris: "Plânsul" văduvei lui Dmitri Donskoy pentru soțul ei mort are multe în comun cu "plânsul" prințului Ryazan Textul "Cuvântului despre Dmitri Donskoy" este adaptat situației de la Moscova; cu toate acestea, aceleași expresii, fraze din ambele bocete sunt izbitoare Se poate spune că "plângerea" de la Moscova este o reelaborare a lui Ryazan" V P Adrianov-Peretz s-a pronunțat împotriva acestui punct de vedere și a citat și dovezi ale unei relații inverse, și anume: plânsul lui Ingvar Ingorevici din plânsul Evdokia V P Adrianov-Peretz notează pe bună dreptate că descrierea hiperbolică a durerii corespunde modului stilistic al secolului al XV-lea, În formularea B principal, în plus: "laringele tace, sensul trădător" A I Sobolevsky Spre campania Povestea lui Igor S V P Adrianov-Peretz face referire la următorul loc al plângerii lui Ingvar: ♦ Văzând că, prințul Ingvar Ingorevici și strigă cu o voce amară, răcnet catifelat, scoțând lacrimi din ochi, parcă s-ar destrăma cu pântece puternic, bătând în el pieptul cu mâinile și cu o voce ca trâmbița armatei este grăitor, precum o orgă difuzează dulce "(V P Adrianov-Peretz "Un cuvânt despre viața și moartea Marelui Duce Dmitri Ivanovici, țarul Rusiei", p) Prima parte Capitolul VI Studiu cuprinzător al istoriei textului dar este puțin probabil în monumentul secolului al XIII-lea Împrumuturile din tânguirea lui Evdokia sunt date în bocetul lui Ingvar și expresii separate care nu sunt adaptate la numărul dual cerut de sens - mai potrivite în bocetul lui Evdokia decât în bocetul lui Ingvar Remarcăm în treacăt că există mult mai multe dintre aceste inconsecvențe în numărul versiunii principale B a Povestea devastării lui Ryazan decât în versiunea principală A Versiunea principală B este mai aproape de bocetul lui Evdokia decât versiunea principală D, și, prin urmare, există mai multe locuri individuale: în special, folosirea vocativului singular "maestru" (de trei ori), singularul "luna mea roșie, care a murit curând)" (în revizuirea A principal, singularul este înlocuit la plural: "lunile sunt roșii, în curând curba este dacă ești") Plângerea lui Evdokia are multe paralele în monumentele literare din secolele XV-XVII cel mai probabil cu văduva, de la care a venit plânsul Evdokia Această presupunere este cu atât mai plauzibilă, cu cât bocetul lui Evdokia cu elementele ei populare iese în evidență puternic în "Predica despre viață și odihnă", și în unele liste ale acestui "Cuvânt" (în

special, cea care face parte din Cronica Nikon) nu au bocetul lui Evdokia, care parcă ne permite să-i asumăm originea din insert Cu toate acestea, există un semn prin care putem determina cu exactitate dependența plângerii lui Ingvar tocmai de plângerea lui Evdokia în compoziția "Cuvântului despre viață și odihnă" Există un loc foarte ciudat în plânsul lui Ingvar, care nu a atras încă atenția cercetătorilor; Ingvar spune: "Cum voi numi ziua aceea, sau ce este despre zp și sh at it" (p) Nu este clar cum iubitorii de atribuții ușoare nu au atribuit întreaga "Povestea Devastării din Ryazan" paternului prințului Ingvar Ingorevich: el este singurul dintre prinții Ryazan rămas în viață, el descrie în numele său ca un este martor ocular la un câmp plin de cadavre, deplânge prinții Ryazan și scrie despre el însuși la persoana întâi "cum voi scrie", adică se arată direct pe sine ca pe o persoană care urmează să descrie evenimentele Problema, însă, este explicată mai simplu: autorul plângerii lui Ingvar Ingorevich, refacend bocetul lui Evdokia, nu știa unde să se oprească și, trecând peste "Kak yene, burta mea dragă Kako zaide, lumina ochilor mei cui îmi porunci, scumpul meu soare, apune devreme, luna mea roșie, în curând moartă [în plânsul Evdokiei, " soare" și "lună" - două epitete cu care văduva se referă la soțul ei mort, aici sunt despărțiți fără succes] lumina mea strălucitoare, care a făcut natura să se întunece "(ibid) Aceste corespondențe sunt indicate în lucrarea sus-menționată a lui V P Adrinov-Peretz Studierea textului în interacțiune cu alte lucrări plângând, a împrumutat o parte din materialul său chiar din "Cuvinte despre viața și moartea Marelui Duce Dmitri Ivanovici": "Ascultă, cerule, inspiră pământul! Cum pot să cânt în (prima Sophiei: "cum în b cu p și sh u " - D L) tu, cum pot să vorbesc despre odihna ta? Din tristețea sufletului, limba se leagă, buzele se blochează, laringele tăce, sensul se schimbă, ochiul este gol, cetatea este epuizată: dacă tac, hotărăște-mi să-mi forțezi limba mai limpede" (p); tot acest text din "Predica despre viață și odihnă" este dat de autor în numele său, și nu în numele lui Evdokia, dar autorul modificării "Povestea devastării lui Ryazan" nu a observat acest lucru și a transferat-o la plânsul lui Ingvar Împrumutul trădează și locul special pe care îl ocupă plânsul lui Ingvar din "Povestea devastării Ryazanului de Batu" În ediția principalului B, care dă versiunea plângerii lui Ingvar cea mai apropiată de bocetul lui Evdokia, aceasta din urmă este chiar evidențiată printr-un titlu special: "Plângerea prințului Ingvar Ingorevici pentru frații bătuți de răul țar Batu" (p) Lamentarea rupe textul poveștii, care are o structură mai solidă fără ea Penangația insertului este evidentă și din faptul că plângerea lui Ingvar Ingorevich se repetă de două ori (o dată la intrarea în Ryazan, cealaltă dată pe câmpul de luptă) și de fiecare dată este introdusă cu expresii similare împrumutate din "Cuvântul despre viață și odihnă " Ediția principală A Să văd pe prințul Ingvar Ingorevici marea moarte finală este un păcat de dragul nostru și să plângi jalnic, ca o trâmbiță de rati care dă glas, ca un dulce argan difuzând Și din țipătul mare, și strigătul teribil al culcat pe pământ, parcă mort (p -) Și văzându-l pe prințul Ingvar Ingorevici marele cadavru al victimelor zăcând și plângând amar cu un glas măreț, ca o trâmbiță care se deschide, și-și bate mâinile în pene și lovind pământul (p) Deci, textul plângerii lui Ingvar Ingorevich este o inserare în textul original al "Povestea devastării lui Ryazan de către Batu" Reconstruind acest text inițial, plângerile lui Ignvar Ingorevich nu ar trebui incluse în el Rezolvarea finală a problemei acestei lamentări a fost ajutată de studiul relației dintre "Povestea devastării lui Ryazan de

către Batu" și alte opere literare din secolele XIV-XVII Studiul relației dintre operele literare are o importanță deosebită în stabilirea lecturilor inițiale Acest lucru ar putea fi arătat și în Povestea Devastării lui Ryazan de Batu, dar este mai convenabil să faceți acest lucru folosind exemplul unor pasaje similare din Povestea campaniei lui Igor și Zadonshchina Prima parte, (Capitolul VI Un studiu cuprinzător al istoriei textului Dependența "Zadonshchina" de "Povestea campaniei lui Igor" a fost indiscutabil dovedită Întreaga parte centrală a "Zadonshchina" - povestea victoriei Kulikovo - este construită pe "Povestea campaniei lui Igor", ca pe propriul model literar "Zadonshchina" - un monument de la sfârșitul secolului al XVI-lea Singura listă a "Povestea campaniei lui Igor", arsă în incendiul de la Moscova din , datează din secolul al XVI-lea sau al XV-lea, dar nu mai devreme În consecință, "Zadonshchina" oferă material pentru restaurarea textului "Lay" care a fost în mâinile autorului "Zadonshchina" la sfârșitul secolului al XIV-lea Din aceasta este clar că mărturia lui Zadonshchina trebuie să fie luată în considerare cu siguranță atunci când se reconstruiește textul original al Laicului Voi da exemple Faptul că textul "Zadonshchina" oferă materiale importante pentru reconstituirea textului original al "Povestea campaniei lui Igor" a fost subliniat cu mult timp în urmă de V P Adrianov-Peretz Ea scrie: "Expresiile Laicului, mai mult sau mai puțin exact repetate în Zadonshchina, fac posibilă verificarea unora dintre judecățile comentatorilor Laicului asupra corectitudinii lecturilor individuale ale primei ediții Multe presupuneri au fost făcute de cercetători cu privire la modul în care ar trebui să citiți și să înțelegeți fraza din prima ediție: "împrăștiați mintea pe copac" Cel mai mult a prins rădăcini amendamentul propus de Karelkin , în loc de "gândit" să se citească "mys yu", adică o veveriță "Zadonshchina" arată că cel puțin în textul "Cuvântului" folosit de Țefania (pretinsul autor al "Zadonshchina" - D JJ), a fost citit "gândul" Prin urmare, în listele "Zadonshchina" există diferite variante ale imaginii "Cuvântului", care este îmbinată cu următoarele ("a fi lovit cu gândul pe copac, cu o coroană gri pe pământ"): "nu vom fi uimiți de gând, ci de pământuri" (Und), "nu ne-am mirat de tărâmurile mintale" (Sinod), "să ne trezim gândurile și pământurile" (Ist M Nr)) Imaginea "Cuvântului" a rămas de neînțeles pentru autorul "Zadonshchina", dar oricât de fără succes au transmis-o scribii, rămâne întotdeauna o urmă de citire a "gândului", și nu a "gândului" Într-o adresă adresată lui Boyan, prima ediție și copia Ecaterinei transmit textul manuscrisului Musin-Pușkin în felul acesta: " zburând cu mintea sub nori, țesând glorie pentru ambele sexe din acest timp" Editori și comentatori diverși Încercările mai întâi ale lui L Leger, apoi ale lui A Mazon și A A Zimin de a "inversa" relația dintre Lay și Zadonshchina sunt infirmate textual Dintre lucrările recente, indicăm: R Jakobson, DS Worth Povestea lui Sofonia despre bătălia ruso-tătară de pe câmpul Kulikovo Haga, ; D S Lihaciov Caracteristici de imitație a "Zadonshchina" (Cu privire la întrebarea atitudinii "Zadonshchina" față de "Povestea campaniei lui Igor") - Rus lit , , nr ; R P Dmitrieva Relația dintre listele "Zadonshchina" și textul "Cuvinte despre campania lui Igor" - În cartea: "Povestea campaniei lui Igor" și monumentele ciclului Kulikovo Pe problema timpului scrierii Laicului M ; L , ; O V Tvoro-gov "Povestea campaniei lui Igor" și "Zadonshchina" - Chiar acolo Considerații importante despre această datare au fost exprimate de M N Tikhomirov; Moscova medievală în secolele XIV-XV M , S - Karelkin Revizuirea traducerii lui N Gerbel's Lay - Tată aplicația , vol , p -

Studierea textului în interacțiune cu alte lucrări citește acest cuvânt ("slavă"); D Dubensky scrie: "slavă - sau un lapsus de limbă, vm glorie, sau chit Slavi, adică într-un mod privighetoare sau dă vina, pl h țesut (ce?) glorie - fapte glorioase "F I Buslaev a sugerat că" gloria poate fi stricat de vm glorie (oh privighetoare) sau gen pad unitati ore de la substantiv glorie: ambele jumătăți ale gloriei" Lectura "glorie" este acceptată de majoritatea celor mai noi editori ai Laicului Fără a nega posibilitatea unei astfel de corectări, observăm, totuși, că textul "Zadonshchina" pare să mărturisească mai degrabă citirea "slavei" în manuscrisul "Cuvântului" folosit de Țefania: "cântați slava" (K -B), "cântă gloria" (East M No , Und) Expresia vagă a "Cuvântului" - "deja pentru nenorocirile sale, pasărea păște după asemănarea ei", după A Potebnya, mulți cercetători corectează " o pasăre în dubiya" În "Zadonshchina" acest episod corespunde lecturii: "Și deja nenorocirile pasosha lor (var păscut, arat) pasărea krilati zboară sub nori" Poate că "sub nori" a înlocuit "asemănarea" în "Zadonshchina" și nu "dubium"? Citirea "Cuvântului" "și milioane albastre tremură în ei" a fost propusă a fi corectată la "și milioane albastre tremură în ei" Textul "Zadonshchina" nu confirmă acest amendament, citim în el: "și fulgere albastre tremură în ele" Modificarea la prima ediție în apelul către prinții Roman și Mstislav, acceptată de toți cercetătorii laici, unde în loc de "under-klonisha" așteptat există "înclinați-vă" ("și plecați capetele, ridicați-vă săbiile haraluzhny "), este confirmat de "Zadonshchina": "o plecă capetele sub săbiile rușilor Deși "închinarea" este repetată în copia lui Catherine a Laicului, această lectură cu greu ar trebui considerată o caracteristică a manuscrisului Musin-Pușkin, care a fost absent în Zadonshchina originală Probabil, editorii au ratat suprascriptul e Păstrarea imaginii lui "Div" în "Zadonshchina" este o pasăre profetică ("Divo numit în Țara Rusiei", "Și Divo cheamă deja sub sabii tătare", "Divo a fost deja aruncat la pământ") arată artificialitatea speculației A Yugova despre semnificația cuvântului "div" din "Povestea campaniei lui Igor" Un cuvânt despre plaku lui Igor Svyatoslav, dăunătorul din vremuri vechi M , S F I Buslaev Cititor istoric al limbilor slavone bisericești și rusă veche M , S A se vedea la fel și în ultima ediție a lucrării academicianului A S Orlov: "Povestea campaniei lui Igor" M ; L , S V A Yakovlev, în urma "Zadonshchina", introduce în text "Cuvinte" în locul "asemănării" obișnuite sau "în dubium" - "sub nori": Sankt Petersburg, , pp ,) I Kozlovsky Caracteristici paleografice ale manuscrisului pierdut "Povestea campaniei lui Igor" M , (departamentul de la "Antichitățile" Societății Arh Moscovei) p Un cuvânt despre regimentul lui Igor Pe și comentariile lui Alexey Yugov Moscova, , p - V P Adrianov-Peretz "Zadonshina" (Experienta de reconstituire a textului autorului) - TODRL, vol VI M ; L , S - Prima parte Capitolul VI Studiu cuprinzător al istoriei textului Deci, munca privind utilizarea altor monumente pentru cercetarea textuală este extrem de laborioasă și necesită o cercetare textuală prealabilă a tuturor lucrărilor implicate în comparație Această lucrare a fost puțin făcută chiar și asupra principalelor monumente ale literaturii antice ruse, dar poate da concluzii cele mai interesante și semnificative, mai ales în legătură cu acele lucrări al căror text cel mai vechi nu a ajuns până la noi În ansamblu, nici un singur monument al literaturii ruse veche nu ar trebui studiat de către un critic textual izolat de alte monumente, dacă această izolare nu se află în însăși istoria textului acestui monument Există foarte puține astfel de monumente izolate în literatura rusă veche "Instrucțiunea"

lui Vladimir Monomakh este unul dintre puținele exemple de astfel de izolare textuală Având în vedere în secțiunea anterioară necesitatea studierii textului monumentului în strânsă legătură cu istoria textului acelor colecții în care este citită lucrarea, iar în această secțiune necesitatea studierii textului monumentului în legătură cu textele acelor monumente care au fost cu cele studiate în relație literară, putem vorbi despre un complex studiul textului ca unul dintre cele mai importante principii ale criticii textuale În critica textuală, totul este interconectat, nu se poate prejudicia studiul unui monument la oricare dintre aspectele sale, nu se poate izola un monument, așa cum am văzut, nu numai de alte monumente și de textul colecțiilor care îl conțin, ci de asemenea din toate întrebările istoriei literaturii şi din datele istoriei Cu cât textologul este mai larg în cercetările sale, cu atât lucrează cu mai mult succes, cu atât este mai puțin pericol pentru el cunoscuta mecanicitate a metodelor de lucru dezvoltate de critica textuală tradițională Studiul textelor în legătură cu munca scriptorium-urilor În stabilirea motivelor modificării textului, și în stabilirea acestor modificări, sunt de mare importanță datele extrase din manuscrisele care au ieșit din același atelier de carte Un atelier de scriere de cărți poate avea propriile sale scopuri speciale pentru corespondență, propriile sale idei care pătrund în textul unui întreg complex de manuscrise, propriul mod de lucru, chiar și propria sa scris de mână și propriile legături Din păcate, am început să studiem scriptoria abia de foarte curând, astfel că datele care pot fi extrase în scopul interpretării textelor literare din comparație cu alte manuscrise care au ieșit din aceeași scriptoria au fost până acum atrase complet insuficient Într-o mare măsură, aceste date au fost folosite pentru prima dată pentru material rusesc de către M D Priselkov în studiul etichetelor khan pentru metropolitanii ruși! M D Priselkov Etichetele lui Khan către metropolitanii ruși SPb , Studiul textelor în legătură cu munca scriptorium-urilor Din același punct de vedere, lucrarea în două volume a lui L V Tcherepnin "Arhivele feudale ruse din secolele XIV-XV" este de mare interes El încearcă să reconstruiască colecțiile de arhivă ale principatelor feudale individuale și să recreeze procesul de concentrare a acestora la Moscova în legătură cu politica de unificare a Marilor Duci de Moscova Această metodă de reconstrucție a arhivelor feudale face posibilă, într-o serie de cazuri, înțelegerea mai completă și mai cuprinzătoare a sensului fiecărui document în parte Deci, de exemplu, L V Cherepnin a dedus cu succes carta statutară Belozersky din din cartele prinților Belozersky la Mănăstirea Kirillov, ale căror copii în anii ai secolului XV au fost trimise la Moscova și au stat la baza codificării dreptului feudal rus Inițial și convingător arătate în lucrarea lui L V Cherepnin, motivele și obiectivele compilarii la Moscova în anii ai secolului XV colecție de copii din actele de la Novgorod După cum demonstrează L V Cherepnin, există o legătură internă între toate literele Novgorod din această colecție: toate sunt selectate după un anumit principiu și aranjate într-un sistem bine gândit L V Cherepnin află că la alcătuirea colecției, textul unor documente precum Carta judiciară din Novgorod a fost scurtat în mod deliberat O parte semnificativă din Carta judiciară din Novgorod nu a fost inclusă în colecție; au fost copiate doar acele secțiuni care erau de interes pentru guvernul de la Moscova în acest moment Culegerea actelor de la Novgorod "a servit sarcinilor politicii guvernului de la Moscova, care a încercat, bazându-se pe rangurile sociale, să zdrobească opoziția feudală din Novgorod și să o includă în statul rus" Noul principiu al

unui studiu holistic al modificărilor în textul documentelor din colecțiile mari a dat rezultate deosebit de fructuoase în raport cu actele păstrate în așa-numitele caiete Aceste copii de cărți sunt, de asemenea, studiate de L V Cherepnin ca un fel de unificat, impregnat de ideea generală a colecției Fiecare colecție de copii, dacă deschideți sistemul de selecție a actelor în ea, sarcinile și scopurile compilației, capătă în sine caracterul unei surse istorice speciale, cu un conținut de clasă pronunțat Însăși apariția copiilor de cărți, așa cum stabilește L V Cherepnin, nu a fost deloc întâmplătoare: în fiecare caz individual s-a datorat anumitor motive istorice Urmărind "viața" documentului în alcătuirea arhivelor feudale, colecțiilor, "copiilor" etc , L V Cherepnin dezvăluie o latură nouă în el, arată rolul său activ în realitatea politică a secolelor XIV-XVII L V Cherepnin Arhivele feudale ruse din secolele XIV-XV, vol I-II M ; L , , Ibid , vol , p Prima parte Capitolul VI Studiu cuprinzător al istoriei textului De un interes deosebit sunt semnele diaconului pe documente, proiectele lor inedite, copiile din ele etc Noua abordare textologică a acțiunii materialelor, în esență, a deschis o cale de "îmbogățire" a materialului sursă, la fel cum există modalități de "îmbogățire" "minereuri Un document "elaborat" în studii vechi, datorită noilor metode de studiere a textului său în legătură cu întreaga colecție în care a fost copiat sau stocat, oferă un nou material istoric, la fel cum o rocă "prelucrată" dă noi apariții de metal sub influența unor noi modalități mai perfecte de procesare Datorită unei noi abordări a studiului textelor documentare, se deschid noi oportunități pentru studierea și utilizarea surselor vechi, deja cunoscute Cu toate acestea, trebuie spus că noua abordare nu poate fi aplicată mecanic tuturor cazurilor de viață a unui document istoric sau a unui monument literar ca parte a oricărei colecții L V Cherepnin nu a scăpat de întinderi Un cercetător textual trebuie să ia în considerare în mod constant posibilitatea de accidente - fie în compoziția documentului în sine, în compoziția colecției sau, în special, în compoziția arhivei Alcătuirea colecțiilor, precum și alcătuirea cronicilor, cronografelor, diferitelor compilații, nu este întotdeauna determinată, desigur, de vreo tendință politică a compilatorului Foarte des ar putea fi afectat de pierderi sau achiziții accidentale ale compilatorului Cu toate acestea, în toate cazurile de modificare a textului unei colecții sau altei culegeri, criticul textual trebuie în primul rând să verifice dacă aceste modificări au fost rezultatul eforturilor conștiente ale compilatorilor lor Un alt tip de material este prezentat de două articole extrem de importante ale lui Ya S Lurie și N A Kazakova, care au apărut simultan în vol XVII din "Proceedings of Department of Old Russian Literature" și sunt dedicate studiului cărții -activitate de scriere a doi călugări Cyrillo-Belozero - Eufrosin și Gury Tushin I Activitățile ambilor sunt studiate în aceste articole în termenii cei mai largi În primul rând, se stabilesc manuscrisele copiate de ei personal și în atelierele lor de carte, activitățile lor în general, toate datele biografice care pot fi culese despre ei Apoi, compoziția manuscriselor rescrise de aceștia și în atelierele lor este studiată din punct de vedere al intereselor personale, al viziunii asupra lumii, al vederilor și chiar al modului literar și editorial, al naturii revizuirilor de text pe care le permit Studiul activităților lui Euphrosynus este cu atât mai important cu cât cele mai vechi liste ale "Zadonshchina", "Povestea lui Dracula", "Călătoria" egumenului au fost scrise de mâna lui Ya S Lurie Activitățile literare, culturale și educaționale ale lui Euphrosyn la sfârșitul secolului al XV-lea -

TODRL, vol XVII M ; L , ; N A Kazakova Scrierea cărților și opiniile sociale și politice despre Gury Tushin - Acolo; vezi și: M D Kagan, N V Ponyrko, M V Rozhdestvenskaya Descrierea colecțiilor din secolul al XV-lea scribul Euphrosynus - TODRL, vol XXXV L , Studiul textelor în legătură cu munca scriptorium-urilor Daniel, "Alexandria" sârbească, "Poveștile Regatului Indiei", "Visele regelui Shahaishi", "Epistolele săptămânii" ("Scroll Ierusalim") Studiul textului tuturor acestor lucrări din manuscrisele lui Euphrosynus a ajutat-o pe Ya S Lurie să stabilească că Euphrosynus era departe de a fi indiferent față de textul lucrărilor pe care le copia, l-a supus unor schimbări monotone, foarte individuale, caracteristice lui Studiul complet al lui R P Dmitrieva asupra tehnicilor editoriale ale lui Euphrosyn i-a permis să arate clar că în lista Kirillo-Belozersky a "Zadonshchina", rescrisă de Euphrosyn, nu avem deloc cea mai "veche" ediție, ci tocmai prelucrarea prescurtată a textul caracteristic acestui monument scrib Această observație răstoarnă complet construcțiile lui Frchek-Mazon-Zimin, conform cărora textul Povestea campaniei lui Igor, care a ajuns până la noi, se presupune că este mai aproape de ediția ulterioară a Zadonshchina și, prin urmare, nu poate sta la baza acestuia, deoarece el însuși depinde de forma târzie a Zadonshchina În treacăt, observăm că chiar și V P Adrianov-Peretz a atras atenția asupra faptului că numele "Zadonshchina" se găsește doar într-o singură listă a acestei lucrări - Kirillo-Belozersky și că acest nume este în legătură cu alte expresii ale aceleiași colecții: "Mamaevchina", "Toktamyshev-shchina" (Y S Lurie le-a adăugat cuvântul "Momyatyakovshchina", scris pe marginile manuscrisului de mâna lui Euphrosyn) Nu mă opresc aici asupra întregii originalități a lucrării de carte a lui Euphrosyn: aceasta este destul de bine făcută de Y S Lurie și R P Dmitrieva, la ale căror lucrări trimit cititorii Este important de remarcat faptul că trăsăturile lucrării editoriale a lui Euphrosynus sunt strâns legate de trăsăturile epocii, dar există și o individualitate puternică în ele, care este deosebit de ușor de descoperit în comparație cu activitatea de scriere de cărți a lui Gury Tushin Dacă în primul Ya S Lurie vede pe bună dreptate o direcție seculară a intereselor, atunci în a doua (un călugăr al aceleiași mănăstiri Kirillo-Belozersky) N A Kazakova vede o direcție contemplativ-ascetică, asociată cu direcția lui Nil Sorsky Concluziile lui Ya S Lurie și N A Kazakova ne permit să credem că, deși trăsăturile auctoriale individuale apar mult mai slabe în literatura rusă veche decât în literatura nouă, ele încă nu lipsesc și, într-o anumită măsură, un critic textual ar trebui să le ia în considerare Curios și altceva N A Kazakova a urmărit nu numai reflectarea viziunii despre lume a lui Gury Tushin în selecția lucrărilor pe care le-a copiat, în modificările pe care le-a făcut, dar ea a reușit să urmărească parțial R P Dmitrieva Tehnici de editare editorială de către scriitorul Euphrosynus (Cu privire la problema caracteristicilor individuale ale listei Kirillo-Belozersky a "Zadonshchina") - În cartea: "Cuvântul campaniei lui Igor" și monumentele ciclului Kulikovo Pe problema timpului scrierii Laicului M ; L , Vezi și: D S Lihaciov Despre numele "Zadonshchina" - În cartea: Cercetări privind studiile surselor interne Culegere de articole dedicate aniversării a de ani a profesorului S N Valk M ; L , Prima parte Capitolul VI Studiu cuprinzător al istoriei textului și evoluția opiniilor lui Tushin, iar acest lucru sugerează din nou că diferențele individuale dintre scribii Rusiei Antice erau un fenomen foarte real Studiul stilului individual al scribilor individuali și al trăsăturilor întregilor scriptorium (Kirillo-Belozersky, Solovetsky, Trinity-Sergievsky și mulți, mulți

alții) este o sarcină importantă și fructuoasă a studiului textual al scrierii antice rusești "Macrotextologie" În legătură cu necesitatea studierii istoriei testului de lucrări mari de compilare - colecții, cronografe, patru menai, proloage etc - în ultimii ani a existat tendința de a facilita această muncă minuțioasă și laborioasă asupra lor prin diverse metode, sugerând posibilitatea stabilirii relaţiei dintre listele acestor lucrări mari modul în care "trăsăturile esenţiale" sunt evidenţiate în ele şi listele sunt clasificate numai după aceste "trăsături esenţiale" O astfel de clasificare, și uneori chiar o încercare de a stabili istoria textului pe baza lor, este declarată a fi o metodă textuală specială - "macrotextologie", care se presupune că este capabilă să înlocuiască complet compararea normală detaliată a textelor De fapt, clasificarea listelor în funcție de "trăsături esențiale" (de exemplu, prezența sau absența uneia sau alteia părți a operei - o prefață, o poveste, discursul unui personaj etc) poate avea doar o preliminară și " sens sugestiv Deci, de exemplu, dacă un textolog trebuie să compare câteva sute de liste ale unui monument mare (în special o compilație), atunci pentru a facilita munca de comparație, el poate, ca și cum ar prevedea concluziile comparației, să aranjeze listele conform la una sau la alta grupuri ipotetice, care, poate, în cercetările ulterioare și de fapt se dovedesc a fi ediții, tipuri, grupuri de texte Comparația este cea mai bună atunci când listele pentru comparare sunt aranjate într-o ordine corespunzătoare într-o oarecare măsură istoriei textului Și dacă criticul textual reușește să prezică concluziile comparației, atunci aceasta este o mare ușurare pentru el în opera sa Aranjarea listelor după "trăsături esențiale" pentru comparație este o tehnică care facilitează de foarte multe ori munca unui critic textual "Macrotextologia" de dimensiuni mari și cu numeroase liste de lucrări poate fi privită ca o metodă de lucru preliminară de cercetare, în niciun caz un substitut al cercetării textuale obișnuite "Macrotextologia" nu are dreptul la concluzii finale independente Prin urmare, acest termen poate fi folosit doar N A Kazakova Scrierea cărților și opiniile sociale și politice despre Gury Tushin S Macrotextologie: a conditionat Pentru a sublinia această convenție, trebuie să o puneți între ghilimele O mare parte din această "macrotextologie" depinde uneori de o listă găsită aleatoriu, care, la o examinare mai atentă, poate părea a fi cea mai timpurie din diverse motive, diverse indicații în textul uneia dintre liste sau al unui grup de liste etc intuiția poate sugera multe Mijloacele de stabilire a istoriei lucrărilor mari consolidate depind în mare măsură de ingeniozitatea cercetătorului și de descoperirile sale, uneori întâmplătoare Dar, în orice caz, o comparație completă a textelor pe toată lungimea lor și în toate listele disponibile poate finaliza lucrarea "Macrotextologia" este mult mai simplă și mai convingătoare din punct de vedere al concluziilor atunci când avem de-a face nu cu texte scrise de mână, ci cu texte tipărite - în noua literatură Sarcinile acestei părți a "macrotextologiei" sunt de a studia influența asupra textului unei lucrări a includerii acesteia într-o colecție mare: ca parte a unei colecții de lucrări, un almanah, o serie etc Această includere poate fi efectuată de autor însuși, alegând și adaptând textul pentru aceste publicații noi, mai extinse, sau de către un editor care selectează un text din mai multe drepturi de autor În același timp, atitudinea autorului față de textul său este mai liberă și mai creativă, în timp ce atitudinea editorului este mai constrânsă (principiul respectării "voinței autorului" de către editor joacă în

acest caz, deși nu întotdeauna, o mai mult sau mai puțin) rol pozitiv) Să aruncăm o privire la câteva exemple mai mult sau mai puțin ilustrative Autorul timpului nou poate crea un "text de jurnal" special al operei sale, deoarece lucrarea este citită într-un fel într-o revistă și în alt fel într-o publicație separată "Textul revistei" poate fi creat înaintea textului integral al lucrării într-o ediție separată, sau lucrarea poate fi scrisă ca în forma sa finală și adaptată pentru o ediție separată În cele din urmă, poate exista un tip mixt al ambelor ediții, atunci când autorul publică textul "final" (sau mai bine zis, pe cel pe care îl percepe ca "final") în jurnal, iar apoi ia în considerare criticile apărute sau propriile considerații apărute recent pentru o ediție separată Un text nou poate fi adus de fiecare ediție pe viață, și uneori chiar postum (corecții de către editori, moștenitori etc) Problemele lor apar la publicarea poeziei Autorul-poetul creează culegeri de poezii sale din cele publicate anterior Poetul dă un titlu colecției sale, adică, în esență, creează, parcă, o nouă lucrare pe baza celor vechi Când este inclus în colecția de poezii publicate anterior, poetul le poate reface În unele cazuri, autorul-poetul trebuie să respecte un anumit ton poetic în colecție, să aranjeze versurile astfel încât citirea lor în rând să reprezinte dezvoltarea unui fel de idee poetică În alte cazuri, poetul nu schimbă nimic în versuri, ci pur și simplu selectează ceea ce i se pare potrivit pentru colecție, le aranjează într-o anumită ordine, de care criticul textual trebuie cu siguranță să țină seama Poetul cheltuiește uneori pe selecția și aranjarea lucrărilor sale în colecții Prima parte Capitolul VI Studiu cuprinzător al istoriei textului mult de lucru Criticul textual trebuie să țină seama de această lucrare, trebuie să dezlege conceptul de colecție Uneori, cheia pentru aranjarea și prelucrarea poeziilor pentru o colecție nu constă în textul colecției în sine, ci în scrisorile poetului, schițele, jurnalele, memoriile prietenilor și cunoscuților Cum să fii compilatorii și redactorii lucrărilor colectate academice ale poetului? Lucrările sale trebuie publicate în ordine cronologică sau ar trebui păstrată compoziția colecțiilor? Să luăm ca text principal al poemului, care a văzut lumina pentru prima dată într-o revistă, ziar, almanah, sau prelucrarea sa finală pentru colecție? Nu poate exista un singur răspuns aici Răspunsul poate fi obținut doar în urma unei analize amănunțite a textului operei și a răspunsurilor la acesta în critică, în istoria literaturii etc Până la urmă, ar putea trece mulți ani între apariția inițială a poeziei și revizuirea acesteia pentru colecție Poemul în forma sa originală a intrat în istoria literaturii, iar într-o formă revizuită pentru o colecție sau o ediție de autor a operelor sale, a rămas puțin observat Ce ar trebui, de exemplu, editorul lucrărilor lui A Blok cu colecții de poezii create de A Blok din scrise și publicate anterior de el: dacă să păstreze colecțiile lui Blok în compoziția pe care a creat-o ("ultima voință creativă a autorului "), sau le împrăștiați în jurul anilor de creație (luați primul text de viață)? Ce să faci cu colecția de "Coloane" N A Zabolotsky? La un moment dat, această colecție a jucat un rol imens în istoria poeziei ruse în anii Dar în anii autorul a reelaborat poezii individuale, pregătindu-le pentru ediția sa în două volume și a interzis în scris să fie publicate într-un text diferit Dar colecția anilor "Coloane" și o colecție de poezii în două volume de N A Zabolotsky din anii ' avea scopuri diferite În , N A Zabolotsky a scris despre colecția de lucrări selectate pe care o pregătea în două volume: "Atenție! Acesta ar trebui să fie manuscrisul final al colecției complete de poezii și poezii Notă

Acest manuscris include colecția completă de poezii și poezii ale mele, instalate de mine în Toate celelalte poezii scrise și publicate de mine, le consider fie accidentale, fie nereușite Nu este necesar să le includ în cartea mea Textele acestui manuscris au fost verificate, corectate și în cele din urmă stabilite; versiunile publicate anterior ale poeziei mele ar trebui înlocuite cu textele date aici N Zabolotsky octombrie Moscova" ' Desigur, atitudinea unui notar public și atitudinea unui istoric literar față de astfel de declarații ale autorilor vor fi diferite Pentru primul, este un act juridic, un testament, care ar trebui acceptat spre executare Dar pentru un istoric al literaturii, acesta este un document care dezvăluie unul dintre momentele (în acest caz,) ale dezvoltării creative a lui N Zabolotsky Pentru a transfera, de exemplu, montajul din în anii complet inacceptabil Este inacceptabil, atunci când se creează o antologie de poezie din anii , să se citeze poezii N Zabolotsky Lucrări alese în volume, vol M , S Macrotextologie De asemenea, este inacceptabil, atunci când studiem dezvoltarea creativă a lui N Zabolotsky, să ignorăm tot ceea ce s-a dovedit a fi peste bord în ediția în două volume din De asemenea, este clar că întreaga revizuire din este interconectată și o descompune în ordine cronologică - pe ani a crea opere individuale ar însemna falsificarea drumului creator al dezvoltării poetului Autorul trebuie să știe că lucrările sale, puse în tipar, sunt o pasăre care a zburat Să-l returnezi și să-l plantezi într-o cușcă nouă, dar cu semnătura anului vechi, este absolut imposibil Prin urmare, în viitor, atunci când se creează o colecție academică de lucrări de N Zabolotsky (și Zabolotsky, ca poet, ar fi meritat pe deplin o colecție academică de lucrări), probabil că cel mai corect ar fi să acceptăm principiul cronologic al aranjarii sale lucrări și tipăriți-le în forma în care au apărut la un moment dat în lumină, corectarea ar trebui în acest caz să se refere la note sau anexe Principiul cronologic ar fi trebuit probabil ales la compilarea lucrărilor colectate academice ale lui A Blok Poeziile sale, aranjate în funcție de anii în care au fost scrise sau au apărut tipărite, când erau evenimente din viața literară, trebuie date în forma în care au apărut în lumină Dar colecțiile create pe baza lor de A Blok au fost și evenimente ale vieții literare? Da cu siguranta Aceste colecții, în forma în care au apărut la acea vreme, ar trebui și ele retipărite Pentru a evita repetarea, colecțiile lui Blok ar fi trebuit să fie republicate în seria Monumentelor literare Apropo, seria "Monumente literare" în sine, precum și alte serii de tip similar ("Literatura mondială", etc), pot fi supuse unui cercetător textual - ca o singură "operă" În acest caz, ar fi indicat să vorbim și de "macrotextologie" Un "macrotextolog" ar putea investiga, de asemenea, problema modului în care a fost efectuată selecția lucrărilor pentru serie, în funcție de ce principii generale au fost pregătite textele în serie, alegerea traducerilor și a traducătorilor, ce circumstanțe uneori aleatorii au afectat publicațiile de seria, etc Aspectul studierii textului în studierea seriei este întotdeauna ponderal și întotdeauna necesar Desigur, în toate cazurile "macrotextologia" va fi auxiliară în raport cu textologia Este absolut imposibil să opunem "macrotextologiei" "microtextologiei" În cel mai bun caz, "macrotextologia" (dacă termenul este acceptat) ar trebui considerată ca parte a criticii textuale în ansamblu Capitolul VII STUDIUL TEXTULUI AUTORULUI Întâlniri Cercetând istoria textului acestui sau aceluia monument, trebuie, dacă este posibil, să stabilim datele listelor sale, edițiilor și monumentului în sine Dacă o asemenea datare exactă nu este posibilă, trebuie să încercăm să stabilim limitele cronologice extreme

între care a fost întocmită lista, ediția sau textul original al monumentului Limitele de timp ar trebui să indice: când cel mai vechi (terminus post quem) și când cel mai recent (terminus ante quem) a fost lista, ediția sau textul original al monumentului însuși Toate întâlnirile sunt strâns legate între ele Datele ediției depind de data listei sau listelor, iar data lucrării depinde de ambele Ar trebui să începeți prin a stabili datele listelor, mai ales că datarea listelor este mai ușoară decât datarea edițiilor sau lucrărilor Cel mai simplu mod este atunci când data este în listă în sine Marcajele de timp ale scrierii manuscrisului pot fi găsite în diverse locuri, dar cel mai adesea se găsesc la sfârșit, în postfațele scribilor Asa de Cronograf listat de GPB, F IV are următoarea postfață a cărturarului: "Slavă Dumnezeului nostru, care a scris mult această carte Întâlniri Basian, păcătos într-o societate străină, numit Dracula, dar prin intenția și porunca stăpânului bătrânului Dosophea a lăsat La datarea listei, trebuie avut în vedere că data din aceasta se poate referi nu la lista în sine, ci la originalul din care a fost copiată, sau la una sau alta ediție a monumentului, sau chiar la monumentul în sine Data putea fi repetată fără gânduri de către scrib dacă ar rescrie mecanic textul În orice caz, luând data în textul listei sau în postscriptele la text ca dată a listei, criticul textual este obligat să-și dea motivele, excluzând toate celelalte posibilități Dacă lista nu este datată, atunci emiterea datei listei se decide pe baza datelor paleografice - materialul pe care este scris manuscrisul, filigrane, dacă este hârtie, natura scrisului de mână, decorațiuni Aceste trăsături sunt luate în considerare de paleografi în lucrări speciale de paleografie, așa că nu ne ocupăm de ele aici De remarcat doar că pentru datarea listelor, pe lângă datele paleografice (de obicei cele mai importante), sunt importanți indicatorii de limbă relația listei cu alte liste și ediții ale aceluiași monument Un exemplu de soluție cuprinzătoare la problema întâlnirii este articolul lui N A Meshchersky "Despre problema întâlnirii cronografului Vilna" Cele mai fiabile date pentru datarea manuscriselor de hârtie sunt extrase din analiza filigranelor folosind întrebările relevante mier la finalul ediției "Viața lui Alexandru Nevski" de Iona Dumin: "Viața miraculoasă a acestui fericit mare duce Alexandru Nevski făcătorul de minuni a fost sărbătorită în vara anului (- D L) la ora martie, în memoria mari sfinți, mucenic , mucenic, ca la Sebastia În aceeași vară, luna era , cercul soarelui era , indicația era , vara era în mână , baza era , epakta era ", etc (V Mansikka Life of Alexandru Nevski Sankt Petersburg, , texte S -) mier o indicație mai puțin exactă la începutul ediției Vladimir a "Vieții lui Alexandru Nevski": "Când ating vârsta, în sceptrul inferior al regatului rus îl țin pe evlaviosul țar, Marele Duce Ivan Vasilievici al întregii Rusii și Dumnezeu a pus în această inimă gândul de bine, arici pentru a slăvi pe sfântul lui Dumnezeu, vinul de neînvins, al doilea Konstantin, noul Vladimir, care a botezat pământul rusesc, minunatul făcător de minuni, marele duce Alexandru Conduc tronul Mitropoliei Ruskia către Prea Sa Macarie, Mitropolitul Întregii Rusii Și din porunca auto-susținătorului, m-am mișcat despre asta din toată inima cu toată adunarea sfântă și, aflând că se știe, cu toate încercările, despre minunile care se întâmplă din cancerul lui cinstit Lui și mie, nenorocitul, l-am silit să șteargă această laudă "(Ibid , p) Problema modului de utilizare a datelor lingvistice pentru a determina datarea și originea locală a manuscriselor nu este tratată în această lucrare Aceasta este o întrebare lingvistică și, de altfel, una foarte complexă Pentru informații elementare, a se vedea: A I Sobolevsky Paleografie

slavo-rusă Ed al -lea SPb , S - TODRL, vol XI M ; L , Prima parte Capitolul VII Studiul textului autorului albume târzii H P Likhachev, Briquet, K Ya Tromonina, I Kamanina, I Laptev și alții * * * * * VII O dificultate semnificativă în determinarea datei listei de filigrane este dificultatea de a verifica filigranul pentru toate manualele de referință O bibliotecă științifică rară are toate cărțile de referință Literatură de bază despre filigranele de hârtie: H P Lihaciov,) Hârtia și cele mai vechi fabrici de hârtie din statul moscovit Eseu istoric și arheografic, cu o anexă de tabele care înfățișează filigrane din hârtie SPb ;) Valoarea paleografică a filigranelor de hârtie: partea I Cercetare și descrierea filigranelor, cu apendicele a șaptesprezece tabele fototip SPb ; partea a II-a Subiect și index cronologic SPb , ; partea a III-a Album foto Sankt Petersburg, fotografii; Aplicații: tabele care explică în ordine cronologică ordinea logica de modificare a dimensiunii si structurii hartiei SPb , ; S M Briquet Les filigrane Dictionnaire historique des marques du papier dès leur apparition vers jusqu'en Avec figures dans le texte et facsimilés de filigranes, t - e ed Leipzig, - ; W Churchill Filigrane în hârtie în Olanda, Anglia, Franța etc , în secolele al XVII-lea și al XVIII-lea și interconexiunile lor Amsterdam, ; V Mo^in, S Traljic Vodeni znakovi XIII și XIV vijeka, or I-II Zagreb, ; WJ Tschudin Vechile fabrici de hârtie din Basel și mărcile lor Hilversum ; G Eineder Morile de hârtie antice ale fostului Imperiu Austroungar ; K Ya Tromonin Semne de hârtie de scris Explicarea semnelor vizibile pe hârtie de scris, prin care puteți afla când sunt scrise sau tipărite vreo cărți, scrisori, desene, imagini și alte cutii vechi și nevechi , pe care nu sunt indicați anii M , ; I P Laptev Experiență în diplomația rusă antică sau o modalitate de a afla pe hârtie momentul la care au fost scrise manuscrise vechi Sankt Petersburg, ; S I Maslov Din istoria filigranografiei ruse (Parte inedită a lucrării lui K Tromonin "Explicarea semnelor vizibile pe hârtie de scris", M ,) - Izv Academia de Științe a URSS, Seria VII Națiunile Unite, , nr ; / Kamanin, O Vitvshka Filigrane pe documentele de hârtie ucrainene din secolele al XVI-lea și al XVII-lea (-) KiTV, ; Uchastkin Filigrane de hârtie rusească - Lucrările Institutului de Istoria Științelor și Tehnologiei Naturii, vol XII M , ; S A Klepikov Filigran și timbre ale producției ruse din secolele XVIII-XX - Note ale Departamentului de Manuscrise al Statului Bibliotecile URSS V I Lenin, voi XIII M , ; S A Klepikov Hârtie cu filigran "Stema orașului Amsterdam" Materiale pentru datarea textelor scrise de mână și tipărite - Acolo, vol XX M , : M V Kukushkina Filigran pe hârtie a fabricilor rusești din secolul al XVIII-lea - începutul secolului al XIX-lea Revizuirea colecției lui P A Kartavov - În carte · Ese istoric și recenzie a fondurilor Departamentului de Manuscrise a Bibliotecii Academiei de Științe a URSS, vol II (secolele XIX-XX) M ; L , ; A S Geraklitov Filigran, secolul al XVII-lea pe hârtie de documente scrise de mână și tipărite de origine rusă M ; E Laucevicius Hârtia în Lituania în secolele XV-XVIII Vilnius, (o carte în lituaniană cu un rezumat în rusă; în cartea a fost reeditată în același loc într-o traducere prescurtată în rusă); O Da Matsyuk Hârtie și filigran în ținuturile ucrainene (XVI - urechea secolului XX) Kiev, ; S A Klepikov Filigran pe hârtie rusească din secolul al XVIII-lea - începutul secolului XX M , ; T V Dianova, L M Kostyukhina Filigrane ale manuscriselor rusești din secolul al XVII-lea Conform materialelor Departamentului de Manuscrise al Muzeului Istoric de Stat M , - În plus, principalele albume de filigrane, inclusiv cele rusești, au fost reeditate în seria Monumenta chartae papyraceae Întâlniri filigran De

obicei, unele cărți de referință nu se află într-o bibliotecă, ci în alta Dar ce se întâmplă dacă manuscrisele sunt descrise într-un mic muzeu sau bibliotecă dintr-un oraș mic? Filigranul trebuie copiat și verificat în depozitele de manuscrise de la Moscova sau Leningrad O ieșire generală din această situație dificilă ar putea fi găsită cu ușurință dacă ar fi posibil (și această posibilitate este relativ ușoară) să reproducem toate albumele cu ajutorul duplicatoarelor, să sortăm imaginile după subiecte cu anunțarea datelor fiecărui filigran și , alcătuind astfel un catalog consolidat al tuturor filigranelor publicate, trimiteți-l la principalele depozite scrise de mână Planul unui astfel de catalog consolidat al tuturor filigranelor publicate și datate a fost propus la un moment dat (în urmă cu aproximativ zece ani) de către prof Daniel Clark Wo, dar ideea lui nu a fost niciodată realizată și, între timp, catalogul ar facilita foarte mult munca de datare a manuscriselor de hârtie Cum să fii acum, în timp ce un astfel de catalog consolidat nu există? Cred că atunci când descrie un manuscris, când se referă la filigran, este obligat să se refere pe scurt la ce directoare de filigran a verificat filigranul după care datează manuscrisul Este deosebit de important să se indice toată literatura de referință care a fost disponibilă cercetătorului atunci când filigranul nu a fost găsit Filigranul nu a fost găsit, dar nu a fost găsit unde Acesta este cel mai important lucru Căutarea filigranului poate fi apoi continuată Ar trebui încurajată în orice mod posibil inițiativa lui V M Zagrebin, angajat al Departamentului de Manuscrise al GPB, care a alcătuit mai multe manuale pentru găsirea filigranelor de interes pentru cercetători Acestea sunt "Codul imaginilor din filigran "Jug"" (L ,), "Codul imaginilor din filigran "Mână"" (L ,), "Codul imaginilor din filigran "Munților"" (L ,), în care sunt grupate după trăsături caracteristice filigranului corespunzător, extrase din toate albumele cunoscute Trei manuale întocmite de V M Zagrebin fac posibilă găsirea mai rapidă a filigranului dorit în binecunoscutele lucrări ale lui H P Lihacheva: H P Lihaciov Hârtia și cele mai vechi fabrici de hârtie din statul moscovit SPb , Album de filigrane Sistematizat după parcele și prevăzut cu indici de V M Zagrebin (L ,); Manuscrise în filigran ale GPB în opera lui H P Likhachev "Semnificația paleografică a filigranelor de hârtie" Părțile I-III SPb , Index Comp V M Zagrebin (L ,); H P Lihaciov Sensul paleografic al filigranelor de hârtie SPb , Album de filigrane Sistematizat după parcele și prevăzut cu un indice de V M Zagrebin (L ,) Din păcate, aceste manuale valoroase nu au fost încă publicate și se află în Departamentul de Manuscrise al GPB Datele despre scrierea de mână a unui manuscris sunt de obicei mai puțin precise, deoarece scrierea de mână se schimbă mai lent, diferă adesea în caracteristicile individuale și uneori păstrează caracteristici arhaice la scribii mai vechi sau în zonele îndepărtate În orice caz, pretențiile unor paleografi de a data manuscrise conform scrisului de mână cu o acuratețe de aproape un deceniu nu pot fi recunoscute ca fiind solide Ipotezele conform cărora un scrib poate schimba scrisul de mână în scrierea cursivă de mai multe ori în timpul vieții sunt contradictorii Prima parte Capitolul VII Studiul textului autorului fie datele de fiziologie Numai în statut - scrierea lentă, în care scrisorile individuale nu sunt atât scrise cât desenate, sunt posibile schimbări de scriere de mână, întrucât sunt posibile și la caligrafi sau artiști care desenează postere Există cazuri când scribii manuscriselor de pergament autorizate au imitat regulamentele originalului lor, din care au copiat manuscrisul, sau scris de mână în

mod deliberat arhaic De aceea, atunci când se analizează scrisul de mână statutar și parțial semistatutar, în niciun caz nu trebuie uitată regula paleografică de bază: datarea scrisului de mână nu după majoritatea stilurilor, ci după cel mai tânăr dintre stilurile întâlnite de litere individuale Imitând vechiul scris de mână, scribul îl va "lasa" undeva, introducând o nouă marcă - marca timpului său; doar că va data manuscrisul În raport cu textologia, paleografia este o disciplină auxiliară Faptul că paleografia slavo-rusă se dezvoltă foarte lent ca știință inspiră o îngrijorare serioasă Una dintre sarcinile principale ale paleografiei este de a continua studiul variabilității istorice a scrisului de mână ca bază pentru datarea manuscriselor Pentru a face acest lucru, este necesar ca vreo instituție științifică filologică sau istorică să se angajeze la alcătuirea unei fototeci de manuscrise datate O astfel de fototecă ar putea servi drept bază pentru o analiză mai profundă a scrisului de mână a manuscriselor slavo-ruse decât acum și pentru compilarea unei istorii a scrierii bine fundamentate Dacă textele listelor individuale sunt studiate și caracteristicile lor individuale sunt dezvăluite, atunci aceste caracteristici pot indica momentul apariției lor V N Peretz a studiat trăsăturile individuale ale listei secolului al XVIII-lea "Povestea lui Akira cel Înțelept", A V Longinov - ediția a treia Iată câteva dintre aceste trăsături care vorbesc despre modificarea celei de-a treia ediții a povestirii în timpul lui Petru cel Mare: "Akir, după ce l-a învățat pe Anadan, l-a dat țarului Sinograf "pentru știința oricărei bunătăți în fapte și în alte lucruri căi"; Anadan "în același timp a mers la cobinetul regal, intenționând să scrie un decret"; Akir este un "consilier privat"; țarul Sinograf, "adunându-și toți senatorii și persoanele nobile ale statului său într-o cameră specială", le spune: "domnilor senatori și alții, știu ce s-a întâmplat", etc - în stilul documentelor din secolul al XVIII-lea ; după ascultarea discursului regelui, "senatorii au condamnat"; armata egipteană violează " fiicele mic-burgheze și protchih"; țarul deplânge "cu tot trupul său"; "din regat în regat" "curierii" abia țin pasul în de zile; Țarul îl întâlnește pe învingătorul Akira "cu tunuri", ei sărbătoresc "o sărbătoare de trei zile cu clopoțel și tragere de tun"; începutul plânsului se încadrează în versetul: Paleografia timpurilor moderne se dezvoltă deosebit de lent Vezi despre asta: S A Racer Câteva probleme ale paleografiei moderne - În cartea: Probleme ale studiilor surselor, vol X M , S Întâlnire O, frumoasa mea Akira, Mi-ai făcut vocile fără voce acum! ' * Datarea edițiilor unei lucrări și a lucrării în sine se realizează practic în aceleași moduri De fiecare dată, este necesar doar să delimităm cu exactitate fiecare etapă a istoriei textului lucrării și să stabilim exact ce anume datăm, întrucât indicațiile de datare se pot referi la diferite etape ale vieții monumentului Semnele de datare pot fi foarte diverse: aici pot fi luate în considerare diverse calcule cronologice și numărătoare inverse din text, indicații ale unor persoane ca vii sau moarte, menționarea unor evenimente sau fenomene istorice ale căror date au fost stabilite, corelarea cu alte lucrări (link-uri către lucrări a căror oră de apariție este cunoscută, urme ale influenței acestor lucrări etc), indicații privind datele sărbătoririi sărbătorilor de tranziție (coincidență cu duminica oricărei date a lunii) , date ale limbii, ortografiei (dacă monumentul poate fi datat doar într-o perioadă mare de timp), etc Să aruncăm o privire la câteva dintre aceste semne de întâlnire Atunci când se stabilesc datele unei lucrări și ale edițiilor sale, trebuie să se acorde o atenție deosebită numărărilor disponibile

în unele dintre ele de la momentul descrierii unuia sau altui eveniment până la "timpul nostru", adică până la momentul în care autorul sau editor a lucrat De obicei, scriitorul care pur și simplu a rescris textul păstra mecanic data, dar editorul care a revizuit textul a actualizat și data Prin urmare, asemenea numărări de ani "înainte de vremea noastră" sunt foarte orientative, iar criticul textual este obligat să le dea o explicație Deci, de exemplu, în "Cronograful rus" există un articol "Despre depunerea cărnii" În acest articol sunt citite date diferite, în funcție de ediția căreia îi aparține acest manuscris al Cronografului Rus Deci, de exemplu, ediția din este determinată de următoarea formă a acestui articol: "Mutați părinții, de la început, carnea nu se mănâncă, dar neneții spun că a fost amânată la catedrala a -a, dar aceasta este nu se găsește în nicio catedrală Teodor Studitul a fost la cel de-al șaptelea Sinod timp de șapte sute de ani fără douăzeci înainte de sfârșitul celor șapte mii, și până acum timp de șapte sute de ani, așa cum a fost Teodor Studitul În același scrie Nikon în ultimul cuvânt, în epistolă , ca si acum, prin harul lui Dumnezeu, a fost complet amanat de carnea calugarului Nu îmi voi aminti o singură catedrală, dar V N Peretz Despre istoria textului din Povestea lui Akira cel Înțelept - Izv ORYAS, , Vol XXI, carte (ott separat) pp - Despre calculul datelor manuscriselor și monumentelor în funcție de data sărbătorilor de tranziție, vezi: N V Stepanov Stil nou și Paștele Ortodox M , ; JJ V Cherepnin Cronologia rusă M , S şi urm Prima parte Capitolul VII Studiul textului autorului doar vorbește acum, dar cum a fost Nikon până la sfârșitul celor șapte mii în patru sute de ani și douăzeci, și până acum mai este puțin Calculul anilor indică faptul că acest tip de articol "Despre depunerea cărnii" a fost întocmit în ( ) Alte tipuri dau alte cifre; de exemplu: "Fyodor Studitul a fost în al șaptelea conciliu de la Adam în vara lui ( ) iar Nikon a fost în vara lui ( )" A doua ediție a "Cronografului rus" a fost întocmită în Este datată din nou conform articolului "Despre depunerea cărnii" Acesta din urmă are următoarea formă în cea de-a doua ediție a Cronografului rus: "Theodor Studitul a fost la cel de-al șaptelea consiliu în vara anului și până acum timp de de ani Nikon era deja în vara lui și așadar departe de de ani " Evenimentele rusești din această ediție sunt aduse în primii ani ai domniei lui Mihail Fedorovich, ceea ce confirmă și momentul creării celei de-a doua ediții În Prima Cronica din Novgorod, în listele sale mai tinere de sub , scrie: "Și acolo stătea Sfânta Sofia la capătul străzii Piskuple, unde acum (subliniat de mine - D L) a ridicat o biserică pentru Sotka, piatra lui Sf Boris și Gleb peste Volhov" \ În aceleași cronici de sub spun: "În aceeași primăvară, a pus piatra bisericii Sotko Sytinits a Sf Boris și Gleb, sub domnii Svyatoslav Rostislalitsi sub Arhiepiscopul Ilya" ediție, a scris în sau în cel mai apropiat timp după Înseamnă asta că cea mai tânără ediție a Letopiseței din Novgorod datează din această perioadă? Pentru a rezolva această problemă, este necesar să se studieze întreaga istorie a textului Primei Cronici din Novgorod Pur și simplu extragerea datei nu este suficientă aici Semnele de datare sunt și referințe în manuscrise la numele sfinților ruși, a căror vreme se cunoaște canonizarea , și titlurile: Mare Duce, Țar, Arhiepiscop, Arhimandrit, Patriarh Deci, de exemplu, dacă întâlnim adăugarea la numele mitropolitului Moscovei Alexei "noul făcător de minuni rus", atunci aceasta va însemna că textul se referă la perioada de după , când au fost găsite moaștele sale, dar nu mai târziu de mijlocul secolului al XVI-lea, întrucât expresia "nou" nu putea dura mult Titlul "Marele Duce" a apărut în Rus' nu mai devreme de secolul al XIII-lea

Novgorod prima cronică a edițiilor de seniori și juniori Editat și cu o prefață de A N Nasonov M ; L , S Ibid S A Dmitrievski Metode de determinare a momentului redactării manuscriselor fără date specifice în general și manuscriselor liturgice în special - Interlocutor ortodox, , ianuarie pp - A E Presnyakov Legea domnească în Rusia antică SPb , S , nota D S Lihaciov Sophia Timepiece și lovitura politică de la Novgorod din - Note istorice, Nr M , S Întâlniri În mănăstirea Lovetsky, "arhimandritul" a fost înființat în Informații de acest fel sunt necesare pentru un critic textual Folosirea lor face posibilă datarea relativ sigură a textelor Indicațiile de întâlnire includ informații despre o anumită persoană ca fiind vie sau moartă Cunoscand data decesului acestei persoane, este usor de vazut in aceasta informatie indicatii ale timpului in care ar fi putut fi realizat monumentul Informațiile despre diverse fenomene ale istoriei, istoria culturii, a căror datare este cunoscută de noi, pot servi ca astfel de indicații Voi da exemple Cercetătorii cronicii au subliniat că Cronica Învierii, după diferite semne, a fost întocmită, se pare, în anii ai secolului al XVI-lea S A Levina clarifică această dată cu următoarele considerații: "În lista mitropoliților ruși, plasată în introducerea Cronicii Învierii, Macarie este numit ultimul, și a devenit el la martie În lista prinților lituanieni, lângă numele lui Sigismund I, există o explicație "actual rege", iar el a fost rege până la octombrie În consecință, Cronica Învierii a fost întocmită între martie și octombrie Ultima dată trebuie, desigur, să fie oarecum amânată: trebuie să fi trecut ceva timp până când Moscova a aflat despre evenimentul lituanian Calculele cronologice din interiorul textului monumentului tradus cu aceasta sau alta ocazie ajută și la calcularea timpului traducerii acestuia în limba slavă Astfel, momentul întocmirii traducerii sârbeşti a cronicii greceşti de la Zonara se stabileşte pe baza următoarei observaţii a traducătorului cu privire la prezicerea că Constantinopolul va exista timp de de ani Traducătorul a notat cu această ocazie că Constantinopolul încă există: De la crearea lumii, au trecut de ani, ca și cum orașul lui Konstantin de la crearea sa până în prezent are mii și doi ani "Prin acest calcul", scrie A Popov, "traducătorul a vrut să spună că Constantinopolul continuă să existe din până în anul curent , adică De aici concluzionăm că Zonara a fost tradusă în sârbă în " Uneori, o interpretare greșită a unui text sau informații incomplete despre sursele sale pot duce la erori în datare Cercetatorul cronograf dă următorul exemplu A A Șahmatov a considerat că ediția originală a Cronografului rus a fost întocmită în pe motiv că, potrivit ediției rusești de vest a pa S A Levina Pe vremea întocmirii și compilatorului Cronicii Învierii din secolul al XVI-lea - TODRL, vol XI M ; L , S A Popov Recenzia cronografelor ediției rusești, nr M , S - Vezi: O V Tvorogov Cronografe rusești antice L , S - Prima parte Capitolul VII Studiul textului autorului penny (pe care omul de știință l-a ridicat în textul original), împăratul bizantin Ioan Paleologo a domnit timp de ani Întrucât, în realitate, Ioan a domnit mai mult de de ani, A A Șahmatov a sugerat că Cronograful a fost întocmit în al optsprezecelea an al domniei sale (+ = , adică în)! În realitate, totul era diferit Redactorul Cronografului a extras data urcării lui Ioan din articolul "Regii care domnesc la Constantinograd, Ortodoxia și ereticii" Acest articol a indicat că Ioan a venit pe tron în Aceste informații au fost transferate în textul Cronografului de către compilatorul acestuia În ediția din , care reflecta mai bine textul original al Cronografului, evenimentele rusești pentru anii - au fost atribuite domniei lui Kaluyan Compilatorul ediției din Rusia de

Vest, datând din ediția din , a calculat pe această bază că Ioan a domnit timp de ani (- = + =) Totuși, dacă analizăm și alte cazuri de corelare a evenimentelor rusești cu domnia acestui sau aceluia împărat bizantin, vom vedea arbitrariul lor Astfel, capitolul consacrat domniei lui Vasile al II-lea (decedat în) cuprinde evenimentele rusești până în , în cadrul domniei lui Constantin Monomakh (-) existând evenimente din - , până la domnia lui Andronic al III-lea Paleolog (-) sunt atribuite evenimente din - etc În consecință, plasarea în domnia lui Ioan Paleologo a evenimentelor de până în ( ) nu a indicat deloc că, potrivit cronicarului, Ioan a domnit timp de ani Deci, datarea, care părea să decurgă din textul sursei în sine, s-a dovedit a fi eronată, deoarece A A Shakhmatov nu cunoștea sursa Cronografului și raportul edițiilor sale În unele cazuri, indicațiile directe în monumentele terților sunt esențiale pentru datarea aspectului unei anumite lucrări Deci, de exemplu, ne-am putea îndoi când a devenit cunoscută în Rus' Povestea lui Bova Korolevici După cum se știe, nu s-au păstrat liste timpurii ale acesteia (cea mai veche listă a acesteia este de la mijlocul secolului al XVII-lea), nu există indicații în text și, în sfârșit, datele indirecte sunt discutabile Problema se rezolvă, însă, prin mesajul unui anume Ivan Begichev din al doilea sfert al secolului al XVII-lea, în care se citește următorul reproș, îndreptat de acesta către cercul aristocrației de serviciu de la Moscova, ai cărui reprezentanți, pe lângă "Povești fabuloase, vorbite despre Bova Korolevich și despre ființele utile din punct de vedere spiritual pe care ți le imaginezi, se spune de la un copil, ca despre un pui și o vulpe și despre alte asemenea povești fabuloase și scrisori ridicole - nu au citit nimic divin cărți și doctrine teologice " În consecință, în al doilea sfert al secolului al XVII-lea Traducerea lui Bova exista deja în multe liste, era populară V P Adrianov-Perets, V F Pokrovskaya Bibliografia poveștii vechi rusești, vol M ; L , S - A I Yatsimirsky Epistola lui Ivan Beghicev despre imaginea vizibilă a lui Dumnezeu M Det ott din "Lecturi în OIDR" C Întâlniri Urmele influenței lucrării studiate asupra altor monumente datate sunt de mare importanță datară Deci, de exemplu, la începutul studiului Prologului, când problema timpului traducerii lui era neclară chiar și aproximativ, indicațiile lui I I Sreznevsky privind urmele cunoștințelor cu el în Cronica din Novgorod sub influența Prologului în "Instrucțiunea" de Vladimir Monomakh și în "Instrucțiunea" de Luka Zhidyata Ca terminus post quem trebuie luată o indicație derivată din data lucrării care a influențat monumentul studiat De exemplu, dacă se stabilește că "Lay of Igor's Campaign" a influențat "Zadonshchina", un monument care a apărut la începutul secolelor al XIV-lea și al XV-lea, aceasta înseamnă că "Lay" în sine a apărut cel târziu la această dată În unele cazuri (mai ales dacă conținutul monumentului nu oferă indicii) este necesar să se recurgă la considerații foarte complexe pentru datarea monumentului Deci, N A Baklanova datează "Povestea lui Yersh Yershovici" la sfârșitul secolului al XVI-lea, folosind următoarele materiale pentru dovadă În primul rând, ea examinează terminologia procesului folosită în Povestea și dezvăluie o serie de termeni foarte vechi în acesta În al doilea rând, N A Baklanova ia în considerare natura generală a procesului din "Povestea" și constată că, deoarece acest proces este descris ca acuzator, și nu contradictoriu (și procesul contradictoriu a devenit abia în secolul al XVII-lea), el poate fi considerat ca un imaginea procesului exact din secolul al XVI-lea În al treilea rând, în "Povestea" în loc de "oaspeți" scrie "surzhanin" Este, de asemenea, un termen antic, care indică faptul că "Povestea" nu ar fi putut fi

compilată în secolul al XVII-lea În al patrulea rând, în "Povestea" a fost introdus un episod cu eliberarea unui iobag și transferul acestuia în țărănime, iar aceasta se referă la sclavia completă sau "văruită" Acest fenomen este mai tipic secolului al XVI-lea decât al secolului al XVII-lea În al cincilea rând, reprezentarea în persoana lui Ruff a unui militar sărăcit la scară mică (fiu de boier), vânătoare de pământ locuit de țărani, mărturisește și ea timpurie În al șaselea rând, un număr mare de ediții și variante indică durata existenței The Tale of Ruff În al șaptelea rând, data de la care începe "lista de judecată" - - poate servi și ca un oarecare indiciu În al optulea, dacă "Povestea" a fost întocmit în perioada războiului țărănesc și a intervenției poloneze de la începutul secolului al XVII-lea sau la scurt timp după aceasta, atunci evenimentele din acea vreme, care au zguduit întreg statul și au provocat o serie de opere literare, nu au putut decât să se reflecte în Povestea, al cărui întreg conținut este impregnat de realitate vie, mai ales că regiunea Rostov direct I I Sreznevski Monumente antice ale scrierii și limbii ruse Ed al -lea SPb , S I A Shlyapkin Prelegeri despre istoria literaturii ruse, partea , nr Sankt Petersburg, (ediție litografiată) S Cf Vezi și: N K Nikolsky Materiale pentru lista bazată pe timp a scriitorilor ruși din secolele X-XI SPb , S - ! ac Prima parte Capitolul VII Studiul textului autorului a experimentat puterea intervenţioniştilor În al nouălea rând, atribuirea Poveștii la sfârșitul secolului al XVI-lea sensul și forma satirice clar exprimate folosind genul scrisului de afaceri nu contrazic: o creștere bruscă a orientării satirice a literaturii se observă deja în a doua jumătate a secolului al XVI-lea; utilizarea pe scară largă a formelor de scriere de afaceri - petiții, mesaje - este, de asemenea, un fenomen caracteristic acestui timp particular (în activitatea literară a lui Ivan cel Groaznic, Peresvetov etc); la începutul secolului al XVII-lea apar și parodii ale acestor genuri de afaceri - "Mesajul unui inamic nobil", "Povestea puiului și vulpei" Acestea sunt argumentele lui N A Baklanova Cu toate acestea, trebuie spus că, deși există multe argumente, fiecare dintre ele nu este decisiv și, prin urmare, problema întâlnirii cu Povestea rămâne deschisă Când întâlnim cutare sau cutare lucrare, trebuie să aveți întotdeauna în vedere că un argument solid merită orice număr de argumente nefondate și indirecte * Un critic textual care datează un monument, edițiile sau listele acestuia, trebuie neapărat să cunoască istoria limbii ruse și, într-o anumită măsură, istoria altor limbi slave El ar trebui să fie capabil să determine traducerea limbii ruse, bulgare, sârbe, să noteze caracteristicile limbii și ortografia listei etc Limba și ortografia au o valoare importantă pentru datare Ele trebuie să fie luate în considerare de criticul textual în toate cazurile Dacă nu oferă semne decisive ale timpului, atunci cel puțin textologul trebuie să fie sigur că nici datele limbii și nici datele ortografiei nu contrazic concluziile sale, pe care le-a tras din semne de altă natură Datele de datare pot fi extrase din trăsături dialectale care au propriile limite cronologice (de exemplu, în manuscrisele din Novgorod, numele "ch" și "c" sunt tipice doar până la sfârșitul secolului al XV-lea), din utilizarea timpurilor de verbe, din date lexicale și fonetice , din utilizarea elementelor de ortografie sud-slavă etc Acesta nu este locul pentru a oferi informații despre istoria limbii și a ortografiei ruse Voi observa doar că recenta cunoaștere scăzută a textologilor, criticilor literari și istoricilor în domeniul istoriei limbii ruse are un efect negativ în toate părțile lucrării textuale, de la citirea textului până la întrebările privind atribuirea monumentului,

determinându-i ora şi locul de origine N A Baklanova La datarea "Povestea lui Ersh Ershovich" - TODRL, vol XI M ; L , Întâlniri * Oricare ar fi argumentele individuale în favoarea uneia sau aceleia datari, însă, problema datei unei opere nu poate fi divorțată de istoria textului acesteia Acest lucru este cerut de principiul de bază al cercetării textuale, formulat de noi mai sus - la începutul cărții: principiul complexității Este necesar să datați nu numai crearea textului autorului, ci, dacă este posibil, ediții individuale, tipuri, liste ale lucrării Când întreaga istorie a textului unei opere ni se dezvăluie, iar data textului autorului capătă temeiuri mai mari, ea devine mai puternică Am văzut mai sus că al șaselea argument al lui N A Baklanova în favoarea originii timpurii a Povestea lui Ruff a fost prezența unui număr mare de ediții și variante ale acestei lucrări Totuși, imaginați-vă că aceste ediții și variante aparțin în principal sfârșitului secolului al XVII-lea și al secolului al XVIII-lea - în acest caz, acest argument nu are sens sau chiar contrariul are un sens Un alt lucru este dacă se dovedește că edițiile și versiunile "Poveștii" datează în principal din ani destul de timpurii Desigur, trebuie avut în vedere că datarea edițiilor și a tipurilor unei opere este în cea mai mare parte mai dificilă decât textul autorului, dar listele sunt cele mai ușoare de datat și totuși datarea listelor, în special a lucrărilor al XVI-lea și al XVII-lea, are o oarecare importanță Deci, atunci când datați o lucrare, este întotdeauna necesar să aveți în vedere, dacă este posibil, istoricul complet al textului acesteia, datele și relația dintre ediții, tipuri și liste În plus, desigur, dacă este posibil, este necesar să se mobilizeze toate informațiile despre localitatea în care ar fi putut apărea lucrarea, despre autor, despre conținutul ideologic al operei, despre limbajul, stilul acesteia etc a lucrării ar trebui să introducă această lucrare nu doar în cronologie, ci în istoria literaturii, în istoria limbii, în istoria gândirii sociale, în istoria vieții de zi cu zi, a artei etc Întrebarea datei o lucrare este problema locului operei în procesul istoric, în cea mai largă și mai variată gamă de probleme asociate acesteia Astfel, această întrebare este și una complexă Permiteți-mi să vă atrag atenția asupra încă o împrejurare semnificativă: există destul de multe indicii cu privire la momentul scrierii monumentului în textul cronicilor și, de obicei, sunt contradictorii Aceasta este o întâmplare comună în cronici Se explică prin faptul că diferite indicații se referă la diferite etape ale vieții monumentului De aceea este imposibil de datat momentul creării acestei sau acelei cronici fără a lămuri toate etapele istoriei textului ei Desigur, în cazuri simple, când data unei lucrări este dedusă cu exactitate pe baza câtorva considerații convingătoare, nu are rost să complicăm problema prin introducerea tuturor faptelor legate de istoria monumentului Principiul complexității intră în vigoare în cazuri controversate și neclare, când nu avem de ce să stabilim cu ușurință și convingător data O soluție cuprinzătoare la întrebarea privind data lucrării poate fi ilustrată de lucrare Prima parte Capitolul VII Studiul textului autorului L A Dmitrieva "Despre datarea "Povestea bătăliei Mamaev"" Datarea "Poveștii" a fost extrem de confuză din cauza ambiguității problemei principale - relația dintre edițiile acestei lucrări (după cum știți, S K Shambinago și A A Shakhmatov au datat edițiile complet diferit) Prin urmare, L A Dmitriev își începe articolul luând în considerare problema ediției originale a acestei lucrări, apoi se bazează pe date istorice, istorice și literare Drept urmare, reușește să dea o soluție mai mult sau mai puțin convingătoare, deși nu definitivă (din lipsa datelor

solide) acestei probleme Deci, la stabilirea momentului apariției unui monument, în mod decisiv trebuie luate în considerare toate semnele cronologice Semnele decisive ar trebui să aibă preferință; în ceea ce privește altele, trebuie cel puțin să se stabilească că acestea nu contravin liniilor directoare de bază În plus, trebuie să existe o corespondență deplină între datele textului original, edițiile și listele acestuia În cele din urmă, datarea trebuie confirmată în întreaga istorie a textului monumentului Determinarea locului de proveniență a lucrării Problema locului de origine a monumentului este strâns legată de o serie de altele: a fost compilatorul său un rezident local, monumentul său reflectă tendințele locale, lupta ideologică locală, în ce măsură monumentul este cu adevărat "local" în conținutul său și în ce măsură este întreg rusească Monumentele locale sunt adesea scrise de nou-veniți (de exemplu, în Novgorod viața sfinților din Novgorod a fost scrisă de sârbul Pakhomiy Logofet), compilatorul-cronicar folosește analele unui principat străin și lasă în ele informații de natură pur locală Autorul Istoriei Kazanului nu a scris neapărat în Kazan; se pare că opera sa a fost compusă la Moscova La Moscova, viața unui sfânt complet nemoscoven ar putea fi compilată Viețile lui Zosima și Savvaty of Solovetsky au fost compilate fie în Solovki, fie în Novgorod, fie în Mănăstirea Ferapont Viața Sfântului Mihail din Klopsky din Novgorod a fost compilată la Novgorod, dar L A Dmitriev La datarea "Povestea bătăliei Mamaev" - TODRL, T Kh M ; L , Luarea în considerare a problemelor generale ale cronologiei ruse vechi nu este inclusă în sarcina științei textuale Pentru literatura despre cronologie, vezi capitolul VIII ("Particularitățile studierii textului cronicilor") V O Klyuchevsky Viețile sfinților din Rusia antică ca sursă istorică M , S - , - Determinarea locului de proveniență a lucrării kvich - Vasily Tuchkov și s-a remarcat prin tendințele ideologice ale Moscovei Toate acestea indică faptul că problema originii monumentului dintr-o localitate sau alta este departe de a fi simplă În esență, avem un întreg grup de întrebări despre istoria textului lucrării Ne limităm la o singură întrebare: care sunt cele mai frecvente semne ale apariției unei lucrări într-un anumit domeniu? Semnul cel mai des întâlnit, dar deloc cel mai de încredere, este atenția deosebită în monumentul propriei localități, orașului, principatului, regiunii Descrierile detaliate, micile caracteristici geografice și topografice și datele exacte pot mărturisi despre originea locală a știrilor Comparați, de exemplu, în Prima Cronica Novgorod conform Listei sinodale de sub : "În toamna aceea era apă mare în Vlhov: o câmpie inundabilă lângă lacul de fân și de-a lungul Volhovului Apoi voi pomrzshu lacul și am stat timp de zile, și vântul l-a suflat, rupându-l, a adus totul în Vlkhovo și în orașe ale podului mare și a adus la Pitba sub Sfântul Nicolae orașe în noapte și trandafirul al -lea, luna decembrie în ziua , de Sfântul Patapius "I Desigur, autorul din Novgorod scrie cel mai des și mai detaliat despre evenimentele din Novgorod, despre Novgorod sau cutare sau cutare zonă Novgorod, dar acest semn nu este deloc obligatoriu: călătorii sunt foarte atenți la zona în care călătoresc, iar asta nu înseamnă că monumentul a fost creat exact acolo, în timpul călătoriei Cronicile de la Moscova din secolele al XV-lea și al XVI-lea includ o mulțime de știri pur locale din Novgorod, dar acest lucru se datorează doar faptului că cronicile de la Moscova au inclus cronici extinse din Novgorod Mult mai de încredere nu este un semn cantitativ, ci unul calitativ Nu contează de câte ori și cu ce activitate scrie autorul despre zona sa, ci cum scrie despre ea, cum o numește Descriind

foametea de la Novgorod în jurul anului , cronicarul notează: "Iată, durerea nu a fost numai în țara noastră, ci în toată regiunea Rusteiului, cu excepția numai Kievului" Desigur, dacă cronicarul (sau mai bine zis, autorul acestui articol de cronică) scrie despre ținutul Novgorod "al nostru", despre novgorodieni "al nostru" și despre prințul Novgorod "al nostru", - este un novgorodian Dacă scrie despre partea de Comerț "el este jumătate" și despre locuitorii părții de Comerț - "onipolovtsy" , este rezident al părții Sofia Dacă scrie cu satisfacție despre prințul de Tver și cu neplăcere despre adversarii săi, cel mai probabil este un susținător al prințului de Tver Dar dacă cronicarul îl certa pe Marele Duce al Moscovei, asta nu înseamnă că nu este moscovit; el este doar adversarul lui Remarcile blestemătoare și ostile adresate tuturor locuitorilor unei anumite zone exclud Cronica Novgorod a edițiilor de seniori și juniori S Ibid S mier în Cronica întâi din Novgorod conform listei sinodale de sub : "în felul în care este gen"; sub : "și păzește stasha la porțile orașului și prietenii pe podea"; sub : "și chemarea la Sfântul Nicolae onipolovtsi prin noapte" etc Prima parte Capitolul VII Studiul textului autorului originea sa în zonă Deci, în Cronica lui Simeon sub ( ), la știrea că novgorodienii l-au expulzat pe prințul Roman, se adaugă: "pentru că așa este obiceiul copilului curvei", iar despre ryazanienii sub ( ) se adaugă : "miros de palaum" Dacă autorul slăvește vreun sfânt local, înseamnă că el este adeptul lui, dar pentru a decide dacă era locuitor al aceleiași localități cu sfântul, trebuie să se afle dacă ar fi putut exista admiratori ai acestui sfânt la acea vreme de a-si compila viata in alte localitati Daniil Palomnik își trădează originea din Cernigov comparând râul Iordan cu râul Cernigov Snovyu Originea locală a scriitorului sau a copistului manuscrisului poate da, de asemenea, o eroare în care acesta a confundat un nume geografic necunoscut pentru el cu unul local care îi este cunoscut Compară, de exemplu, în unele cronici din Novgorod din secolul al XVII-lea în povestea morții lui Igor: "Și după ce l-a ucis (Igor - D L) în afara orașului Korosten, lângă Stary Rusa" Ultimele cuvinte trădează originea nordică a scribului Determinând una sau alta origine locală a oricărei opere sau cronici literare, este necesar să ne străduim să stabilim cu ce fenomene și cercuri locale a fost asociat monumentul Aspirațiile politice ale monumentului au fost odată considerate a fi aliniate cu aspirațiile sale locale Știm acum că în fiecare localitate existau grupuri sociale diferite cu tendințe diferite La Novgorod, la Tver, la Rostov au existat grupuri de populație care au rezistat Moscovei și au fost atrași de Moscova, care au ocupat poziții diferite pe o serie de probleme specifice ale vieții contemporane Deja A A Șahmatov a distins centrele analistice princiare de centrele bisericești, dar acest lucru, desigur, nu este suficient Determinarea caracterului local al acestui sau aceluia monument și determinarea tendințelor sale politice se susțin reciproc, ceea ce ne permite să ne imaginăm mult mai concret atât originea monumentului, cât și conținutul său ideologic Voi da un exemplu cu definirea originii Rostov a Cronicii tipografice A fost determinată atunci de A A Şahmatov* Ya S Lurie precizează această origine rostovenească a Cronicii tipografice astfel : se pare că la cronica de la Rostov (în Moscova oficială) "Toată lumea este ca Iordanul până la Râul Viselor, atât în lățime, cât și în adâncime, și curge viclean și repede velmi, ca un râu din nou" (Viața și mersul lui Daniel, țara rusă a egumenului - Editat de M A Venevitinova, în: Orthodox Palestine Collection, vol I, numărul III, Sankt Petersburg, , p) A A Şahmatov Revizuire a codurilor cronice rusești din secolele XIV-XVII M ; L , S - Da S Lurie Din

istoria scriiturii cronice rusești la sfârșitul secolului al XV-lea - TODRL, vol XI M ; L , S Determinarea locului de proveniență a lucrării nu există cronici) Acestea sunt știri despre diverse dezastre de la Rostov, despre cele mai importante evenimente din viața scaunului arhiepiscopal etc Deosebit de interesantă în acest sens este povestea clar locală despre modul în care lacul înghețat Rostov "urlă" și "bătea", știri a vânzării de către domnii Rostovi în , jumătate din patrimoniul său, despre conflictul dintre Arhiepiscopul Vassian de Rostov și Mitropolitul (de Moscova -D L) Terenty asupra Mănăstirii Kirillo-Belozersky Compararea acestei știri cu știrile similare din Letopisețul Sofia a II-a subliniază și mai clar simpatia arzătoare a cronicarului față de arhiepiscopul de Rostov și ura lui față de "negrii înalți și deșerți ai Mănăstirii Kirillov" și ocrotitorul lor, mitropolitan Caracterul rostov al știrilor de mai sus face, în opinia noastră, - scrie Ya S Lurie, - presupunerea lui A A Shahmatov despre originea rostovei a povestirii despre "stăt pe Ugra" în , conținută în Cronica tipografică și găsit (cu unele modificări) în aproape toate cronicile rusești de la sfârșitul secolelor XV-XVII În Cronica tipografică, povestea despre Ugra are cel mai detaliat caracter: este îndreptată împotriva "bogaților și burticii iubitori de bani" - acei reprezentanți ai boierilor care l-au încurajat pe Ivan al III-lea să facă compromisuri cu hanul (în special împotriva Sophiei) Paleolog, care a fugit în timpul invaziei hanului), iar sfârșitul său final conține un apel aprins către "fii curajoși și curajoși ai lui Russtim" să nu urmeze exemplul "băutorilor de sânge creștini" și să-și apere "patria lor" , pământul rus" Tendințele politice relevate în povestea Letopiseței despre evenimentele din coincid pe deplin cu poziția politică a arhiepiscopului Rostov în timpul acestor evenimente Arhiepiscopul Rostov Vassian Rylo a jucat, după cum știți, un rol important în organizarea apărării statului rus de la ultimul atac al Hoardei de Aur În deplină concordanță cu "Mesajul către Ugra" lui Ivan al III-lea, povestea Cronicii tipografice condamnă aspru comportamentul fraților Marelui Duce, criticându-l cu îndrăzneală pe Marele Duce însuși pentru ezitarea sa În timpul "stătării pe Ugra" Vassian a fost la Moscova În acest sens, este curios că povestea despre Ugra Cronicii tipografice a fost scrisă din punctul de vedere al unei persoane care se afla la Moscova: vorbind despre evenimentele de pe Ugra, autorul revine de trei ori la ceea ce se întâmpla la acea dată "în orașul Moscova" În fine, o coincidență directă între partea finală a povestirii despre Ugra și mesajul lui Vassian este foarte caracteristică: dacă în partea finală a poveștii sunt ridiculizati suveranii greci și alți suverani est-europeni care au fugit de turci A se vedea paginile indicate din "Recenzia" de A A Shakhmatov (În citat, note de Ya S Lurie) PSRL, vol XXIV p , , I M Kudryavtsev "Mesaj către Ugra" de Vassian Rylo - TODRL, vol VIII M ; L , S / PSRL, vol XXIV S ; vol VI S Prima parte Capitolul VII Studiul textului autorului "cu multe nume și cu soții și copii în țări străine", apoi în mesajul Vassian îl avertizează pe Ivan al III-lea din aceeași soartă: "Nu te întoarce, nu vorbi în inima ta: "Am soție și copii și multă avere , și chiar și mine de pământ va fi revoltată; apoi mă mut undeva!", dar fără îndoială, sari pe o ispravă "" * Din discuția de mai sus se poate observa că problema originii locale a acestui sau aceluia monument este legată de o serie de altele: cu problema ideilor politice ale monumentului, cu problema apropierii lui de alte lucrări ale monumentului aceeași literatură locală, cu chestiunea apropierii autorului de una sau alta politică față de figură etc Cu cât întrebarea este "copercită" mai mult

cu astfel de conexiuni, cu atât mai concret și mai concludent poate fi rezolvată Chiar și ceea ce la prima vedere poate părea contrar originii locale a monumentului, într-o considerație specifică, se poate întoarce în favoarea acestei soluții a problemei Deci, am văzut mai sus că povestea Cronicii tipografice despre evenimentele din a fost scrisă din punctul de vedere al unei persoane care a fost la Moscova, dar acest lucru se explică în mod specific prin faptul că arhiepiscopul Vassian de Rostov, căruia cronicarul era în mod clar aproape, se afla în acel moment la Moscova cu asociații săi Iar în problema originii locale a unui monument sau a unuia, se evidențiază în mod clar principala regulă textologică: nu te limita la semne exterioare, ci vezi în spatele istoriei textului istoria oamenilor care s-au înrudit cu acest text Capacitatea de a-i vedea pe acești oameni, de a-și imagina mereu și în orice istoria textului studiat, cât mai concret și cât mai detaliat, este principala calitate necesară unui critic textual, întrucât nu poate decât să fie istoric Revenind la analiza de mai sus a originii locale, rostovene, a Cronicii tipografice, trebuie remarcat că cea mai importantă observație care s-a făcut din punct de vedere metodologic este legătura dintre orientarea politică a Cronicii tipografice și trăsăturile sale locale Este imposibil să-l despărțim pe unul și pe celălalt, dar este la fel de imposibil să-l unești în mod primitiv pe unul și pe celălalt Să presupunem că este imposibil să ne imaginăm problema în așa fel încât una sau alta origine locală, non-moscova, a monumentului să se reflecte în ea ca o tendință anti-Moscova și anti-mare princiară Și asta este exact ceea ce fac cercetătorii în unele cazuri Deci, de exemplu, A A Shakhmatov a determinat originea Rostov a Cronicii Yermolinsky pe baza criticii ascuțite aduse prinților Moscovei din ea și a listei conducătorilor Rostov prezenți în ea sub Cu toate acestea, Ya S Lurie, în același articol deja citat de noi, obiectează pe bună dreptate ambelor argumente ale lui A A Shakhmatov Ya S Lurie indică faptul că pentru a plasa o listă a conducătorilor de la Rostov în cronica sa și înainte Ya S Lurie Din istoria scriiturii cronice rusești la sfârșitul secolului al XV-lea pp - Determinarea locului de proveniență a lucrării nu numai cronicarul de Rostov l-a putut completa - arhiepiscopii de Rostov, alături de cei din Novgorod, au fost cei mai importanți ierarhi ai bisericii ruse În același timp, povestea evident ironică și anti-mare princiară a Cronicii Yermolinsky despre descoperirea relicvelor făcătorilor de minuni din Iaroslavl cu greu ar fi putut fi realizată în mediul arhiepiscopului Rostov Ya S Lurie observă că critica Marelui Duce al Moscovei a fost în Cronica Yermolinsky (și Pogodinskaya No și unele altele apropiate) în principal de-a lungul liniei militare și ar putea veni din cercurile de opoziție din Moscova însăși În acest sens, o observație a lui Ya S Lurie capătă o semnificație deosebită: autorul Cronicii Yermolinsky (sau mai degrabă protograful acesteia) exprimă un atașament deosebit față de guvernatorul Moscovei Fyodor Basenok Voi cita integral această observație a lui J S Lurie: observând critica din cronica Yermolinsky a operațiunilor militare ale guvernatorilor de la Moscova din a doua jumătate a secolului al XV-lea, J S Lurie scrie: "Notăm în primul rând că nu toate operațiunile militare din această perioadă sunt descrise în textul analistic în lumină întunecată Alături de guvernanții mediocri și corupți, această cronică menționează și un astfel de guvernator, ale cărui acțiuni sunt invariabil și constant încununate de succes Acesta este Fyodor Vasilyevich Basenok, care a luptat cu tătarii chiar înainte de răsturnarea lui Vasily cel Întunecat în și a arătat o loialitate de nezdruncinat față de Vasily în timpul preluării puterii de către

Shemyaka În , Basenok a fugit în Lituania și de acolo a lansat un război partizan de succes împotriva lui Shemyaka După victoria lui Vasily, Basenok a continuat să joace un rol proeminent în operațiunile militare împotriva tătarilor și Novgorod Apropierea cronicarului de Fyodor Basenok se regăsește într-o serie de știri "Theodor Vasilyevich Basenok a fost curajos la acea vreme", spune cronica Yermolinskaya Povestind despre luptele cu tătarii "Hoardele Sidi-Akhmetov", Yermolinskaya, Pogodinskaya nr , Sofia I în lista cronografică a țarului și a lui Novgorod subliniază că "Ivan Vasilyevich Oshcher cu miză nu i-a lovit după, iar Feodor Vasilyevich Basenok a venit în alte țări de la curtea Marelui Duce, tătarii au bătut și au luat plini" Sub anul ( ), aceleași cronici povestesc despre victoria lui Basenok asupra novgorodienilor; Cronica Yermolinskaya a păstrat în acest caz extraordinarul epitet Basenok - "Fyodor Vasilyevich Basenk, guvernatorul îndrăzneț" Nu mai puțin caracter Această poveste conține batjocuri atât asupra făcătorilor de minuni din Iaroslavl înșiși, cât și asupra guvernatorului Marelui Duce Ivan Existence, pe care cronicarul îl numește "noul făcător de minuni" pentru acțiunile sale de a "dezabona" pământurile prinților Yaroslavl la Marele Duce de Moscova (PSRL, vol XXIII S -) PSRL, vol XXIII p - Compara: PSRL, vol VI pp - (În citat, note de Ya S Lurie) Ibid P - În Pogod , nov Cronograf şi Sof Eu Țarsk acest anunt nu exista Ibid C ; Vreme , l vol ; PSRL, vol V S ; vol IV, accept, a S Prima parte Capitolul VII Studiul textului autorului Teren și povestea tentativei de asasinat din Novgorodian de la Basenok în ( ): "Theodore Vasilievich Basenok a băut la primar și a condus noaptea la Gorodishche și l-a lovit cu shilniks și și-a ucis servitorul, pe nume Ileika Mustachioed Ryazanets, și el însuși abia scurs către Gorodishche și cu tovarăși Dar novgorodienii, auzind bârfele, s-au tulburat și, venind cu toată Cetatea Nouă la Marele Voievod la Gorodische: ei nădăjduiau că fiul marelui prinț a venit împotriva lor și abia s-a stins, Dumnezeu a scăpat puțin de vărsare de sânge Natura detaliată a acestei știri, o serie de detalii - toate acestea sugerează apropierea autorului ei de protagonistul incidentului, Fyodor Basenok Presupunerea că textul de cronică care ne interesează este apropiat de Fyodor Basenok este confirmată nu numai de abundența de știri despre ciocniri militare conținute în acesta, de simpatia evidentă a analelor din Basenok și de ostilitatea față de o serie de alți guvernatori Tendințele de opoziție ale acestui text de cronică corespund și datelor biografiei lui Basenok: la scurt timp după urcarea pe tron a lui Ivan al III-lea, "îndrăznețul voievod" a fost dezamăgit, orbit și exilat la Mănăstirea Kirillov" În cele din urmă, tradiția scrisă de mână în sine mărturisește originea monumentului dintr-o anumită localitate Dacă un monument a fost rescris în manuscrisele din Pskov de multă vreme, acesta poate servi drept unul dintre argumentele în favoarea originii pskovene a monumentului, deși suntem bine conștienți de cazuri (și chiar de fenomene de masă) când unul sau altul local tradiție (Pskov, Novgorod, Tver etc) e) monumente păstrate ale Rusiei Kievene, lucrări create în Bulgaria etc Un semn indirect al apartenenței unui monument la o anumită zonă poate fi includerea acestui monument în colecția de lucrări locale: Novgorod, Murom, Ryazan, Pskov Cu toate acestea, acest semn nu poate fi de încredere Astfel, ca parte a lucrărilor de la Pskov, "Călătoria la Constantinopol a lui Ștefan de Novgorod" a fost adesea copiată, iar ca parte a lucrărilor Ryazan, "Povestea crimei lui Batu" de Pakhomy Serb Istoria textului lucrării trebuie, cu siguranță, luată în considerare atunci când se decide asupra locului de proveniență al monumentului

Numai în legătură cu istoria textului, istoria listelor sale, ar trebui să se țină seama de cel mai important semn al originii locale a monumentului - lingvistic PSRL, vol XXIII P - În Pogod și alte cronici, această știre este mai scurtă: Pogod , l despre ; PSRL, vol V S ; vol IV S Cf Vezi și: PSRL, vol VI S Ya S Lurie Din istoria scriiturii cronice rusești la sfârșitul secolului al XV-lea p - M I Speransky Din literatura antică din Novgorod din secolul al XIV-lea L , S - D S Lihaciov Povestea despre Nikol Zarazsky - TODRL, vol VII M ; L , S , ş a Atribuire Dar, analizând limbajul, dezvăluind dialectismele (fonetice, morfologice și lexicale), trebuie întotdeauna să ne străduim să le despărțim pe cele care ar putea pătrunde în limba monumentului de scriitorii și redactorii săi de cele care sunt inerente monumentului ca atare Această muncă este foarte complexă și, de fapt, necesită cunoștințe speciale În acest caz, un textolog ar trebui să caute întotdeauna ajutorul unui lingvist, dialectolog și istoric al limbii cu experiență Atribuire Întrebarea cu privire la paternitatea uneia sau aceleia lucrări în literatura rusă veche este mult mai complicată decât în literatura modernă Există o mulțime de incertitudine în esența sa: cine să numească un autor în literatura rusă veche și cum să-i numească opera, cum să distingem un autor de altul, autorul de compilator, compilatorul de copist, diferitele lucrări de reciproc, în ce măsură indicațiile de conținut ideologic și stil pot fi considerate dovezi de încredere că o operă aparține unuia sau altuia autor etc În primul rând, ceea ce se numește o lucrare în literatura rusă veche, cum să distingem o lucrare de alta și, în consecință, cum să distingem opera autorilor? Există dificultăți deosebite în rezolvarea acestei probleme Multe dintre lucrările literaturii ruse antice sunt lucrări colective, cu mai multe straturi, compilații sau adaptări literare ale lucrărilor anterioare Mulți autori au luat parte la compilarea unor monumente ale literaturii ruse antice, lucrând în momente diferite, completând și reluând lucrările predecesorilor lor Se știe că analele sunt colecțiile materialului analistic anterior Lucrarea diverșilor cronicari este unită în ele nu în bucăți mari, ci în cea mai mare parte în articole mici de cronică separate în fiecare an separat Lucrarea de atribuire a unor texte de cronică individuale este așadar legată în primul rând de munca de stratificare a cronicii și cronologizarea ei Exact aceeași combinație a multor texte de autori mici sunt cronografele, cărțile de putere, parțial unele povești istorice etc d Viața sfântului este, de asemenea, în cea mai mare parte o combinație a lucrărilor multor autori De regulă, părți suplimentare din viața sfântului - povești despre miracolele sale postume - au fost compilate mai târziu și au aparținut Compilabilitatea textelor arse și cronografice poate fi judecată în mod clar după descrierea compoziției lor din cartea: O V Tvorogov Cronografe rusești antice p - Prima parte Capitolul VII Studiul textului autorului a pus la diverși autori Dar textul principal al vieții este adesea un text "decorat", compilat pe baza originalului, "neîmpodobit" și păstrând parțial acest text original Este foarte greu, de exemplu, să separăm opera lui Epifanie cel Înțelept de opera lui Pakhomiy Serb în viața lui Serghie de Radonezh I Chiar și în acele cazuri când avem cu siguranță în fața noastră opera unui autor, uneori pare dificil să separăm opera sa creativă independentă de includerea necreativă a împrumuturilor de la alte monumente, prelucrarea folclorului sau a materialului scris Aici ajungem la o altă problemă dificilă: cum să separăm opera autorului de opera editorului Faptul este că una și aceeași persoană acționează adesea atât ca autor - pentru acele părți ale unei opere pe care le scrie independent, cât și

ca editor - pentru acele părți în care prelucrează doar sursele anterioare Acest lucru se întâmplă adesea în cronici și cronografie, dar se întâmplă și în alte scrieri, mai ales de natură istorică De aceea, cercetătorii literaturii ruse antice sunt adesea forțați să vorbească nu despre autori, ci despre vechii "cărturari" ruși în general, sau despre compilatori, "piloți", cronicari etc , aplicând de fiecare dată un termen special tipului de lucrare care a fost realizată conform acestei lucrări Conceptul de "autor" se dovedește a fi prea general și inexact atunci când este aplicat la majoritatea lucrărilor antice rusești Conceptul de "autor" este chiar mai vag decât conceptul de "text al autorului" În ceea ce privește paternitatea operelor sale, literatura antică rusă ocupă o poziție de tranziție între arta populară colectivă și creativitatea individuală a timpurilor moderne Principiul colectiv în el este foarte puternic, textul lucrărilor este instabil, mobil, iar conceptul de drept de autor este foarte specific Cercetătorul literaturii ruse antice, atunci când decide chestiunea autorului, este forțat să nu o separe de întrebările legate de structura operei, istoria creării sale, determinând momentul apariției sale în ansamblu și în părți separate, de la soarta textului în timpul următor, din problema siguranței textului autorului etc e Determinarea autorului unei lucrări, cercetătorul trebuie să precizeze exact cum a fost exprimată această calitate de autor, unde și în ce părți s-a manifestat în sine pe deplin, și unde parțial, etc Simpla atribuire a unei opere este departe de a fi suficientă - este necesar de fiecare dată să se determine în mod specific nu numai autorul, ci și opera autorului său Prin urmare, în legătură cu literatura rusă veche, trebuie să spunem că problema atribuirii unei opere este o problemă specială a istoriei textului acestei lucrări În cele ce urmează, vom demonstra această propoziție cu exemple concrete V P Zubov Epifanie cel Înțelept și Pahomie Sârbul (cu privire la problema edițiilor "Vieții lui Serghie de Radonezh") - TODRL, vol IX M ; L , Atribuire * Istoria literaturii ruse antice cunoaște o mulțime de exemple de atribuții insuficient fundamentate Efortul adesea dureros pentru concluzii semnificative și "descoperiri" fără simțul responsabilității științifice pentru a echilibra acest efort duce la concluzii pripite, deși spectaculoase Întrucât concluziile spectaculoase se obțin cel mai ușor pe lucrări semnificative, cele mai multe atribuții de diferite feluri au fost făcute în legătură cu cele mai cunoscute monumente Pe cine au sugerat, de exemplu, ca autori ai Povestea campaniei lui Igor: Mitus, Belovolod Prosovich, Kochkar - milostivul Svyatoslav al Kievului / fiul a o mie, prințul Igor însuși etc Deosebit de periculoasă este calea pe care, din păcate, cercetătorii o par foarte des, este calea atribuirii unui autor mai mult sau mai puțin cunoscut una sau alta operă semnificativă a literaturii contemporane Așa că, de exemplu, Pahomius Serb, un cunoscut autor de la mijlocul secolului al XV-lea, a fost creditat cu legenda prinților lui Vladimir , bătrânul mănăstirii Pskov Eleazar Philotheus, creatorul cunoscutei teorii Moscova - a treia Roma, - Cronograf din , Ivan cel Groaznic - lucrările lui Ivan Peresveto -va etc De regulă, cu cât este mai faimoasă persoana căreia i se atribuie aceasta sau acea lucrare, cu atât se oferă mai puține dovezi, cu atât mai "generale" şi vagi consideraţiile asupra cărora se face această atribuire P N Berkov scrie pe bună dreptate: "Studiile textuale comparative sau studiul comparat al textelor arată că modul "normal", "natural" al oricărei cronometre a operelor anonime merge pe linia atribuirii figurilor literare majore, și nu minore Dimpotrivă, în marea majoritate a cazurilor, atribuirea unei opere anonime unui autor

minor este inconfundabilă" Vorbind despre acest tip de atribuire a lucrărilor unei persoane istorice celebre, B V Tomashevsky remarcă inteligent: "Uneori, o astfel de atribuire se bazează pe simpla ignoranță și pofta de lucruri mari S Tarasov Posibil autor al campaniei Povestea lui Igor - New Journal, New York, XXXIX I N Jdanov epopeea rusă SPb , S - - Pentru obiecțiile lui I N Zhdanov, vezi cartea lui R P Dmitrieva "Povestea prinților lui Vladimir" (M ; L ,) A A Şahmatov Cu privire la problema originii Cronografului SPb , - Obiecţii la adresa lui A A Şahmatov, vezi cartea lui N N Maslennikova "Aderarea Pskovului la statul centralizat rus" (L , S -) I I Polovin Despre petițiile lui Peresvetov - Învățat aplicația Moscova munţi ped in-ta, , vol XXXV pp - mier Vezi și: S Vilinskiy Lucrări noi privind studiul activităților lui Ivan Peresvetov - ZhMNP, , sept p - P N Berkov "Cor la lumina perversă" și autorul ei - În cartea: Secolul XVIII, o colecție de articole și materiale, editată de A S Orlov M ; L , S - Prima parte Capitolul VII Studiul textului autorului Nume Este perfect formulat de Gogol în Notes of a Madman (înregistrat pe octombrie): "Acasă, mai mult mă culc pe pat Apoi a rescris versuri foarte bune: Urându-mi viața, este bine pentru mine să trăiesc, am spus Trebuie să fie compoziția lui Pușkin"" I De foarte multe ori, cercetătorii care atribuie cutare sau cutare lucrare unui autor cunoscut se limitează la considerente circumstanțiale, fără a da argumente decisive Trebuie spus direct că considerentele indirecte, oricâte ar fi, nu pot avea forță deplină, mai ales dacă aceste considerații indirecte se bazează la rândul lor pe ipoteze și considerații secundare Considerațiile indirecte nu pot decât să întărească argumentul principal În articolul "Povestea secolului al XIII-lea despre Alexandru Nevski", publicat în (Uchen Zap MGPI, vol XVII), N V Vodovozov a ajuns la concluzia că "Povestea morții țării ruse", " Povestea lui Alexandru Nevski" (adică, viața lui) și "Rugăciunea lui Daniil Zatochnik" au fost scrise de același autor - Daniil Zatochnik Principalul argument al lui N V Vodovozov, căruia îi sunt subordonați restul, este următorul: ar putea Daniel să tacă când țara rusă a pierdut un fiu atât de mare ca Alexandru Nevski? Dacă Daniel era în viață (și acest lucru, judecând după vârsta lui, este destul de probabil, deoarece în anul morții lui Alexandru ar fi împlinit de ani sau doar puțin mai mult), atunci cine, decât el, și-ar fi preluat sarcina recunoscătoare de a a povesti despre viața și isprăvile unei astfel de persoane care nu numai că corespundea idealului său de șef al statului, ci și pentru el personal a fost un "bun", maestru ideal? Deci, principalul argument care îl unește pe autorul "Rugăciunii", pe de o parte, și pe autorul "Viața lui Alexandru Nevski" și "Cuvântul despre distrugerea pământului rusesc", pe de altă parte, este că , cu excepția lui Daniel, nu era nimeni care să scrie "Viața" ("Cine altcineva dacă nu el") Restul considerațiilor sunt doar diverse presupuneri și presupuneri, încercând să explice biografic unele detalii ale "Vieții" și "Supplicații" Dacă mergem mai departe, combinând autorii diferitelor lucrări, construind aceste explicații doar pe întrebarea "cine altcineva decât el" și pe diferite tipuri de presupuneri, atunci este ușor să reducem întreaga diversitate a scriitorilor ruși antici la două sau trei in fiecare generatie Această asociație de autori, care, din păcate, se face foarte des la noi, nu este altceva decât sărăcirea literaturii Se bazează pe ideea că erau puțini scriitori și nu era cine să scrie Dar există și alte motive pentru abundența atribuțiilor prost fundamentate Unul dintre aceste motive este lipsa luării în considerare precisă a dificultăților deosebite de atribuire în literatura rusă veche Nu de puține ori

metodele de atribuire dezvoltate pe materialul noii literaturi ruse sunt aplicate mecanic literaturii antice B V Tomaşevski Scriitor și carte Eseu de textologie Ed al -lea M , S - Atribuire * Dificultățile specifice de atribuire a operelor literare rusești vechi pot fi stabilite cel mai ușor prin compararea metodelor și tehnicilor de atribuire a operelor noii literaturi ruse și a celor antice În același timp, se dovedește că o mare parte din ceea ce are forța de probă în noua literatură rusă este în general inaplicabil atribuirii operelor literare rusești antice sau este aplicabil cu mari limitări Articolul de L D Opulskaya "Surse documentare pentru atribuirea operelor literare" enumeră datele care au forță de dovezi documentare că o operă de literatură nouă aparține unuia sau altuia autor Este util să se prezinte aceste date și să se determine aplicabilitatea lor la lucrările literaturii ruse antice Prima dovadă documentară este o semnătură integrală, precum și o semnătură cu un pseudonim cunoscut Semnături în Rus' antic până în secolul al XVII-lea nu au fost folosite deloc Înscrierea unei lucrări în titlu sau în poștafa finală cu numele oricărui scrib nu poate avea forță probantă, întrucât, pe de o parte, așa cum am menționat deja mai sus, nu exista o distincție precisă între autori, compilatori, editori și scribi, dar pe de altă parte, lucrarea ar putea fi atribuită unui scriitor celebru (rus sau non-rus) pentru a-i conferi o mai mare autoritate L D Opul-skaya consideră că listele propriilor lucrări întocmite de autori sunt o altă dovadă documentară pentru noua literatură Autorii cărții Ancient Rus' nu făceau de obicei astfel de liste L D Opulskaya ia în considerare, de asemenea, dovezile documentare în noua literatură "includerea unei lucrări odată tipărite fără semnătură într-o ediție autorizată a lucrărilor selectate" , precum și în publicațiile care au fost realizate de persoane care l-au cunoscut îndeaproape pe autor și au fost martori a operei sale Aceste dovezi sunt, de asemenea, inaplicabile literaturii ruse antice Ca să nu mai vorbim de faptul că în Rus'ul Antic nu exista nimic ca publicarea lucrărilor de către un singur autor, nu putea exista autorizarea lucrărilor Adevărat, în Rusia Antică, se cunosc colecții de lucrări ale unui singur autor care au fost copiate de la manuscris la manuscris ca un întreg, iar includerea acestei sau acelei lucrări în această colecție este o dovadă destul de puternică în favoarea apartenenței aceluiași autor ca și cele vecine, dar încă dovezi complete această includere nu Am primit colecții de lucrări ale lui Kirill Turovsky, Serapion Vladimirsky, Pahomy Serb, Maxim Grek, Ivan Peresvetov, Întrebări de critică textuală Culegere de articole, vol M , Ibid S Ibid S Prima parte Capitolul VII Studiul textului autorului Ivan cel Groaznic, Yermolai Erasmus, diverși autori (mai ales adesea predicatori), însă, în lipsa altor date (cel puțin indirecte), simpla includere în lucrările adunate nu poate fi convingătoare, întrucât se cunosc colecții care au fost împărțite nu numai pe baza apartenenței operelor la un singur autor, dar și pe baza proximității lor tematice Unul dintre scribi putea introduce cu ușurință în selecția pe baza apartenenței unui singur autor una sau alta lucrare care-l interesa, apropiată de temă de ceilalți, care a fost apoi fixată în acest gen de "opere colectate" de către scriitorii ulterioare Următoarele dovezi documentare cu privire la paternitatea operelor de literatură nouă, citate de L D Opulskaya, nu sunt deloc aplicabile literaturii ruse veche: este vorba de informații culese din arhivele redacțiilor, cărți de conturi, fișe de redevențe și conturi; informații despre cercul de angajați ai unui anumit periodic, despre momentul participării lor la acesta L D Opulskaya consideră "confesiunile de sine și tăgăduirea de

sine" conținute în autobiografii, jurnale, scrisori, memorii ca o dovadă documentară importantă pentru noua literatură; însemnări ale publicaţiilor tipărite şi ale colecţiilor scrise de mână, purtând caracter de auto-confesiuni etc Asemănător putem găsi şi în literatura rusă veche, dar la o scară foarte limitată în comparaţie cu literatura nouă Uneori, în opera sa precis stabilită, autorul se referă la o altă operă ca aparținând lui; sau invers: într-o lucrare neatribuită se dă un link către lucrarea atribuită, de parcă i-ar aparține Referințe și mărturisiri mai puțin sigure în partea de titlu a lucrării: "Al doilea cuvânt al aceluiași călugăr", sau "O altă legendă a aceluiași scriitor", etc Fiabilitatea mai scăzută a unor astfel de referințe se datorează faptului că părțile de titlu ale lucrările sunt foarte des schimbate de sursele primare și de compilatori Ceea ce avem în fața noastră, așadar, nu este "auto-recunoaștere", ci opinia unui scrib sau compilator - o opinie evocată uneori în acest caz de circumstanțe pur accidentale, considerații accidentale Una dintre cele mai importante dovezi documentare ale apartenenței unuia sau altuia sunt autografele pentru literatura nouă "Într-o serie de surse documentare care pot indica paternitatea", scrie L D Opulskaya, "rolul principal aparține manuscrisului Manuscrisul, dacă reflectă rezultatele muncii de creație, servește drept dovadă incontestabilă a proprietății autorului" Întrebări de critică textuală S Ibid S Atribuire Aproape că nu există autografe ale scriitorilor Rusiei Antice (înainte de secolul al XVII-lea) - nu au fost îngrijite Nici măcar autografe ale lui Ivan cel Groaznic sau Nil Sorsky nu s-au păstrat Autografe nesemnificative ale lui Pahomiy Serb, Maksim Grek și alții au venit întâmplător În consecință, această dovadă documentară este de puțin folos pentru literatura rusă veche Este mult mai ușor de aplicat literaturii ruse antice ultimul grup de "dovezi documentare" citate de L D Opulskaya: diverse date faptice conținute în textele lucrărilor anonime în sine "Autorul relatează, de exemplu, faptele biografiei sale sau biografia unor persoane apropiate lui, numește celelalte lucrări ale sale, citează din acestea În lucrarea în sine, este apoi posibil să obțineți informații despre ce epocă și cerc social a aparținut autorul, unde sau când s-a născut, unde a vizitat, pe cine a cunoscut, ce cărți a citit etc I Se poate spune direct că sarcina cea mai responsabilă, principală a oricărui cercetător al literaturii ruse antice, angajat în căutarea autorului unei lucrări, este să citească cu atenție lucrarea studiată pentru a identifica toată latura faptică care ar putea să depună mărturie despre autor, apartenența sa socială, timpul vieții sale, cercul persoanelor asociate cu acesta, erudiția sa literară, stilul și limbajul operelor sale etc În același timp, trebuie să se țină seama nu numai de acele date care indică unul sau altul posibil autor, dar și cele care atribuie direct sau indirect paternitatea unora cunoscute din istoria literaturii Aceasta din urmă este rar făcută de cercetător, între timp, datoria fiecărui cercetător, după ce a completat dovezile oricărei propuneri înaintate de el, este să verifice din nou cu atenție tot materialul legat de problema pe care o studiază din punct de vedere : există ceva în acest material care ar putea contrazice concluzia lui Acest tip de verificare finală, de control, necesită conștiinciozitatea științifică a cercetătorului În cele mai multe cazuri, absența unei astfel de verificări de control este ușor de detectat Încheind chestiunea comparării "dovezilor documentare" pentru atribuire în literatura rusă veche și în literatura rusă modernă, trebuie remarcat că există mult mai puține dovezi în acest sens pentru literatura rusă veche Fiecare dintre mărturii nu poate fi luată de la sine Trebuie

corelat cu toate celelalte date Acest lucru, de fapt, se aplică și literaturii noi, dar această regulă ar trebui să fie luată în considerare în special de un specialist în literatura rusă veche De aceea, mergând puțin înainte, spunem încă o dată: putem stabili apartenența unei anumite lucrări la un autor vechi rus doar ca urmare a lucrului la istoria textului lucrării studiate Doar dovezi convingătoare din istoria textului pot fi și dovezi convingătoare în Întrebări de critică textuală S Prima parte Capitolul VII Studiul textului autorului favoarea uneia sau alteia atribuţii Să repetăm încă o dată: este imposibil în literatura rusă veche să atribui o operă fără a cunoaște istoria textului ei Acesta, așa cum am spus deja, este unul dintre aspectele specifice ale problemei atribuirii în studiile literaturii ruse antice * Să ne oprim asupra uneia dintre cele mai importante probleme de atribuire pentru literatura rusă antică: cum să distingem un scrib de un autor Ideea este nu numai că munca unui copist și opera autorului se îmbină adesea una în alta, ci și că nu este întotdeauna clar în postscripte și înregistrări dacă este vorba despre copist sau despre autorul lucrării Iată, de exemplu, binecunoscuta consemnare a lui Hegumen Sylvester în Cronica Laurențiană sub : "Egumenul Silvestru al Sfântului Mihail a scris o carte din această cronică, sperând de la Dumnezeu să primească milă, sub domnitorul Volodimer, care a domnit Kievul, iar pe vremea aceea eram stareță la Sfântul Mihail în , indicta ani; iar dacă citești aceste cărți, atunci fii cu noi în rugăciuni Pe baza acestei intrări, cronicarul de la începutul secolului al XV-lea, care a compilat povestea lui Yedigey în *, l-a considerat pe Sylvester autorul Cronicii primare rusești - " cronicarul inițial de la Kiev" și l-a numit "mare" Ulterior, în secolul al XIX-lea, Sylvester a fost considerat fie autorul, fie copistul cărții Povestea anilor trecuti și numai A A Shakhmatov a stabilit că Sylvester era în principal editorul Povestea anilor trecuti și autorul unora dintre părțile sale finale A A Șahmatov a ajuns la această concluzie ca urmare a unui studiu complet al întregii istorii a textului din Povestea anilor trecuti Curioase sunt deosebirile care apar la problema rolului călugărului Lavrenty, care a lăsat un ultim postscript despre sine în manuscrisul Cronicii Laurențiane: "Negustorul se bucură, făcând cumpărarea, iar cârmaciul, executorul în pace , iar rătăcitorul, venind în patria sa, scriitorul de carte se bucură și el, ajuns la capătul cărților La fel este și slujitorul subțire, nevrednic și păcătos al lui Dumnezeu, Lavrenty din Mnich Am început să scriu această carte, verbul Cronicar a lunii ianuarie la , în pomenirea sfinților părinți ai avvei noștri din Sinai și din Raifa bătuți marelui principe Dmitri Kostyantinovici și cu binecuvântarea sfântului episcop Dionisie Și am încheiat luna martie la , în pomenirea sfinților noștri părinți, chiar în mănăstirea Sf Sava bătută de la sratsin, în vara anului (- D L }, sub domnii credincioși și iubitoare de Hristos, marele Dmitri Kostyantinovichi și sub episcopul nostru, iubitor de Hristos sacru Dionysius Suzhdalsky și Novgorod-sky și Gorodsky Și acum, domnilor, părinți și frați, chiar și acolo unde voi descrie sau rescrie sau nu termin, cinstește prin îndreptarea lui Dumnezeu prin împărțire, și nu defăimați, Această poveste este citită sub în Cronica Simeon, Cronica Rogozh și Cronica Nikon Atribuire cărțile zanezhe sunt dărăpănate, dar mintea este tânără, nu a ajuns Ascultați Apostolul Pavel spunând: nu blestemați, ci binecuvântați Și cu noi toți, țăranii, Hristoase Dumnezeu, fiul nostru al Dumnezeului celui viu, Lui să fie slava și puterea și cinstea și închinarea cu părintele și cu duhul sfânt Și acum și pentru totdeauna, amin" M D Priselkov, pe baza

studierii compoziției Cronicii Laurențiane, care implică câteva zeci de liste de cronici înrudite în acest studiu, ajunge la concluzia că Lavrenty a rescris mecanic cronicarul "dărăpănat" din Tver din - și nimic mai mult Spre deosebire de M D Priselkov, V L Komarovich, pe baza unui studiu nu mai puțin amănunțit al listei Laurențiane și al cronicilor aferente, ajunge la concluzia că Lavrenty a fost un cronicar independent care a schimbat textul cronicii anterioare și și-a introdus propriul concept istoric în ea Lavrenty a omis în cronica sa denunțarea prinților ryazani ai iubirii nefratернești - denunțul, care era îndreptat cu vârful împotriva lui Iuri Vsevolodovici al lui Vladimir, a introdus sub lauda lui Yuri, a înlăturat tot ceea ce îl prezenta într-o lumină nefavorabilă; în același timp, Lavrenty a menționat în lauda lui Iuri Mănăstirea Buna Vestire Nijni Novgorod, din care Lavrenty era un jurământ VL Komarovich îi explică această atitudine specială a Nijni Novgorodian Lavrentiy, un călugăr al Mănăstirii Buna Vestire din Nijni Novgorod, lui Vladimir Prințului Iuri Vsevolodovici prin faptul că Iuri Vsevolodovici a fost fondatorul Nijni Novgorod și Mănăstirea Buna Vestire Lavrenty și-a întocmit cronica din inițiativa arhiepiscopului Nijni Novgorod Dionysius în legătură cu înființarea celei de-a doua arhiepiscopii în Rus' la Nijni Novgorod În consecință, pentru V L principatul Vladimir Pentru a demonstra că o înregistrare despre "scrierea" unui monument de către o persoană sau alta se referă în mod specific la autor, și nu la copistul sau compilatorul uneia dintre ediții, este necesar să existe date suplimentare - în primul rând , despre prevalența acestei înregistrări (înregistrarea în toate sau majoritatea listelor va fi mărturie despre autor, o înscriere în listele unei singure ediții va mărturisi în favoarea faptului că scrie despre redactorul-compilator al acestei ediții) ediţie sau despre scrib) În plus, sunt necesare și alte dovezi că persoana numită în postscriptor ar putea fi într-adevăr autorul lucrării Cronica Laurentiană, nr - PSRL, vol I Ed al -lea L , , stb - Vezi secțiunea "Cronica Laurențiană" din cartea / Istoria literaturii ruse, vol I, partea M ; L , S - Vezi și: G M Prohorov Analiza codicologică a cronicii laurentine - În cartea: Discipline istorice auxiliare, vol L , ; Da S Lurie Cronica Laurentiană este o colecție de la începutul secolului al XIV-lea - TODRL, vol XXIX L , Prima parte Capitolul VII Studiul textului autorului Astfel, V I Malyshev l-a identificat pe autorul Povestea venirii lui Stefan Batory în orașul Pskov, iconograful Vasily Această definiție a fost făcută în principal pe baza unui postscript: "Această poveste a fost scrisă în același oraș protejat de Dumnezeu Pskov, de la un locuitor al aceluiași oraș, prin arta contelui, dar numele lui este sitse: unul de două ori cu una, cincizeci de ori agravează de două ori, iar cuaternarul este pur, dar zece este de trei ori, iar un cuaternar este pur; dar el face zece și ai găsit toate cele șapte scrieri Această criptografie este descifrată - "Vasily" Cu toate acestea, având în vedere faptul că a existat o opinie că Povestea a fost scrisă la Moscova în cercuri apropiate de Ivan cel Groaznic și abia mai târziu s-a mutat la Pskov și a început să corespondă acolo , V I Malyshev întemeiază în primul rând ideea că povestea a fost scrisă de un pskovian (după limbaj) în Pskov și un martor ocular al apărării Mai mult, V I Malyshev susține ideea că povestea a fost într-adevăr scrisă de un pictor de icoane (imagini vizuale, picturi de icoane, utilizarea termenului "gesso", interes profesional pentru descrierea icoanelor, probabilitatea ca originalul să fi fost ilustrat de autor) , etc) V I Malyshev notează, de asemenea, credibilitatea listelor cu un postscript Astfel, pentru a

stabili calitatea de autor, într-o serie de cazuri este necesar să se determine trăsăturile specifice ale creativității care ar putea fi caracteristice doar autorului dat numit în lucrare (cf mai sus: trăsăturile caracteristice unui pictor de icoane la scriere) despre "scrierea" unei lucrări de către un pictor de icoane), pentru a restabili istoria textului lucrării și a determina cu exactitate natura și sfera lucrării autorului vizat Chiar și indicațiile aparent complet exacte ale autorului lucrării din titlul acesteia ar trebui luate cu mare grijă Într-adevăr, există cazuri când aceeași lucrare este atribuită în liste diferite unor autori diferiți Deci, prologul larg răspândit "Povestea prințului Mihail de Cernigov" din colecția de pergament din secolele XIV-XV GPB (Sof , Nr) are următorul titlu: "Cuvântul noului sfânt mucenic, Mihai prințul rus și Teodor primul guvernator din domnia sa Alcătuit pe scurt pentru lauda sfântului părinte Andrei Aproape același text în manuscrisul Muzeului de Istorie de Stat, col Uvarov de la sfârșitul secolului al XIV-lea, nr ( ) și alții au o altă indicație în titlu: "Creat de John Bishop" Dacă nu ar fi această contradicție întâmplătoare V I Malyshev Povestea sosirii lui Stefan Batory in orasul Pskov - M ;L , S - - M N Tihomirov Povestea sosirii lui Stefan Bataria in orasul Pskov - Izv Academia de Științe a URSS, OLYA, , vol II, numărul S - Vezi pentru mai multe detalii: V I Malyshev Unde și de către cine a fost scrisă "Povestea venirii lui Stefan Batory în orașul Pskov" - "Pe malurile Marelui", almanah literar Pskov, , nr P - N Serebryansky Vechi vieți princiare rusești (recenzia edițiilor și a textelor) M , Aplicaţii S Ibid S Atribuire liste, o ediție comună a prologului "Povestea lui Mihail de Cernigov", și poate întreaga "Viața lui Mihail de Cernigov" ar putea fi atribuită de cercetători fie preotului Andrei, fie episcopului Ioan de Cernigov * În majoritatea covârșitoare a cazurilor, așa cum am menționat deja, operele literare rusești până în secolul al XVII-lea nesemnat pe numele autorului Excepție au fost în cea mai mare parte lucrările de învățătură bisericească: aici numele autorului a sporit autoritatea învățăturii, cuvântului, epistolei În acest gen de lucrări, am observat dorința opusă: de a expune numele vreunei persoane de autoritate bisericească ca autor al unei opere anonime Astfel, multe învățături rusești au fost atribuite lui Ioan Gură de Aur Atribuirea unei opere unui autor cunoscut și autorizat poate avea loc atât în mod conștient, cât și "inconștient" În primul caz, scribul a permis falsificarea deliberată, iar în cel de-al doilea caz, scribul a fost convins intern de corectitudinea atribuției sale Dăm exemple pentru acestea din urmă Scrierea antică rusă cunoaște mulți autori ai lui Chiril: Chiril al Ierusalimului, Chiril al Alexandriei, Chiril-Konstantin Filosoful, Chiril al Turovului, doi Chiril - Episcop de Rostov (sec XIII), doi Chiril - Mitropolitul Kievului, Chiril al Belozerski etc În cazurile în care în titlul lucrării, aceasta a fost atribuită pur și simplu lui "Cyril" fără alte detalii, scriitorul manuscrisului putea adăuga în mod arbitrar o definiție clarificatoare sau porecla numelui autorului, atribuind lucrarea rescrisă celei mai cunoscute lui, sau cel mai autoritar dintre Kirill cunoscut de el Deci, a fost adesea adăugată o clarificare la numele lui Cyril - "filozof" sau "Turovsky" Învățăturile cu numele de Teodosie sunt de obicei atribuite lui Teodosie al Peșterilor în secolul al XI-lea Epistola lui Iacov Mnich către Prințul Dmitri a fost atribuită lui Iacov Mnich în secolul al XI-lea, deși este cel mai probabil că Iacov Mnich, autorul Epistolei către Prințul Dmitri, a fost un scriitor al secolului al XIII-lea Lucrarea lui Dmitri Grek a fost atribuită celui mai faimos Dmitri Gerasimov Hegumenul

Daniel Pelerinul a fost creditat cu pelerinaje separate Și așa mai departe Posibilitatea acestui gen de "rafinamente", sau mai degrabă, confuzii ale autorilor cu același nume, trebuie luată în considerare constant de către cercetători Între timp Vezi: E Petukhov Pe problema lui Kirills - autori din literatura rusă veche - Culegere de ORyaS AN, vol XLII, - Încă câțiva autori-kirilov sunt indicați de I U Budovnits în Dicționarul de scriere și literatură rusă, ucraineană, belarusă până în secolul al XVIII-lea (M ; L ,): Kirill este arhiepiscopul Vyatka și Perm, Kirill este starețul mănăstirii Lubartovsky, Kirill Gerasimov și alții Prima parte Capitolul VII Studiul textului autorului cercetătorii înșiși sunt uneori dependenți de coincidența numelor - cele mai comune Deci, de exemplu, printre monumentele scrisului pomeranian din secolul al XVIII-lea cunoscută extinsă şi foarte interesantă "Mărturisire" În diverse feluri de publicații de referință și enciclopedii , în urma lui S V Maksimov , această "Mărturisire" este atribuită lui Ivan Akindinov, în principal pe baza faptului că autorul ei se numește Ivan De fapt, așa cum a demonstrat temeinic V I Malyshev prin coincidența multor fapte biografice, "Mărturisirea" nu îi aparține lui Ivan Akindinov, ci lui Ivan Filippov, un celebru scriitor pomeranian Uneori, numele autorului apărea în titlul unei lucrări ca urmare a unei greșeli a unui scrib sau a unei înțelegeri incorecte a ceva de neînțeles În colecția lui Uvarov nr ( ) din secolul al XVII-lea în titlul "Viața lui Varlaam Khutynsky" citim "creat de Pakhomiy Serbin containerul Hermonahului Sfântului Munte" La acest neînțeles "tare" derivat din grecescul "taha" (τάχα) , un alt scrib a adăugat "siem" și a creat astfel un nou autor - "Tarasius" Tarasius era un chip cunoscut pentru vechiul scrib rus În scrierea rusă, "Viziunea sacristanului Khutyn Tarasy", care a fost asociată cu aceeași mănăstire Khutynsky, a fost larg răspândită V N Peretz subliniază un asemenea caz de atribuire a unei opere anonime unui autor cunoscut și autorizat În colecţia BAN nr de la sfârşitul secolului al XVIII-lea există un articol (l - v) "De la solia către Antioh la întrebarea prințului " Această lucrare este despre crucea cu opt colțuri și despre abateri de la Ortodoxie ale "Marii Biserici Ruse", care, desigur, nu a putut fi scrisă de Atanasie din Alexandria (sec IV d Hr), căruia îi este atribuită această lucrare Întrebarea este într-adevăr împrumutată de la acest scriitor, dar răspunsul este răspândit astfel încât răspunsul autentic pentru Athanasius Alexan Dicționar enciclopedic alcătuit de oameni de știință și scriitori ruși, vol IV SPb , S - (articol de N Ya Aristov); S A Vengerov Dicționar critic-biografic al scriitorilor și oamenilor de știință ruși, vol I Sankt Petersburg, S - (articol retipărit în întregime de Aristov); Dicţionar enciclopedic al lui F A Brockhaus şi I A Efron, vol I SPb , S ; Dicționar biografic rus, vol II Ed imp Societatea de Istorie Rusă SPb , S - ; S A Vengerov Izvoarele dicționarului scriitorilor ruși, vol I SPb , S ; Marea Enciclopedie editată de S N Yuzhakov, vol I SPb , S ; Enciclopedia rusă editată de S A Adrianov, E D Grimm ş a , vol I SPb , S ; Dicţionar Enciclopedic "Rodie", vol III al -lea stereotip, ed , M , S etc S V Maksimov Povești din istoria Vechilor Credincioși SPb , S - V I Malyshev Cine a fost autorul "Mărturisirii" atribuită lui Ivan Akindinov - Rus lit , , nr S - Τάχα μονάχος - un călugăr nevrednic Pentru o explicație a acestei expresii și un scurt context, vezi; G Dyachenko Dicţionar complet slavonesc bisericesc M , Descrierea sistematică a manuscriselor slavo-ruse ale colecției gr A S Uvarova, partea M , S - Am luat exemplul din materialele scrise de mână ale lui V N Peretz Atribuire Drian este doar citat în ea Prin urmare, în acest caz, nu lucrarea este atribuită unui autor cunoscut, ci ideea

principală a acestei lucrări În fața noastră nu este falsificarea, ci un fel de idee medievală de autor Evident, ideea vagă a scriitorului și a copistului și demarcarea inexactă a operei lor explică și faptul că lucrările binecunoscute din unele manuscrise sunt atribuite unor autori necunoscuți Astfel, Viața Mariei Egiptului, compusă de Patriarhul Constantinopolului Sofroniu, în manuscrisul GPB din secolul al XVI-lea (FI) atribuit unui anume "Ephrosyn cel Bătrân" ("scris pentru a fi Euphrosyn cel Bătrân", fol v) Exemplele date arată cu ce precauție trebuie tratate orice fel de indicații ale autorilor găsite în unele manuscrise De aceea nu ar trebui să ne grăbim să atribuim Cartea Puterilor din Genealogia Regală mitropolitului Atanasie, Povestea lui Nicolae de Zarazsky preotului Eustathius al II-lea etc , în principal pe motiv că aceste persoane sunt numite în unele liste în titlurile lucrărilor sau în postfaze * De mare interes sunt cazurile în care autorul, scriitorul sau editorul, deși nu se numesc, vorbesc despre ei înșiși la persoana întâi Asemenea afirmații despre sine se găsesc în cronici, în literatura hagiografică și în povești, dar cel mai adesea pătrund în literatura educațională Din aceste înregistrări, chiar dacă autorul lor nu se numește pe el însuși, mai putem afla ceva despre el: dacă a fost prezent la un eveniment sau altul, care este atitudinea lui personală față de ceea ce este descris, câteodată aflăm despre el însuși social poziția, despre locul lui de reședință etc Într-un fel sau altul, dar ne ajunge în mână un fir, prin care putem găsi uneori autorul Acestea sunt datele originale Cu toate acestea, din cauza naturii rezumative (compilative) a multor lucrări literare rusești antice, este adesea dificil să se decidă: ce parte a operei aparține persoanei care s-a declarat în lucrarea studiată: dacă el este autorul întregii lucrări lucrare sau doar o parte din ea, indiferent dacă a fost autor sau editor, în ce stadiu din viața monumentului și-a făcut notițele despre sine etc Deci, de exemplu, în colecția de povești despre Nikol Zarazsky există o referire directă la autor: "Acestea au fost scrise de Eustafey, al doilea fiu Eustafyev al lui Korsunskov, în memoria ultimei sale familii" sau "Acesta a fost scris de marele-nepotul lui Eustafiyev pe soare Sreznevski Descrierea manuscriselor și cărților culese pentru Academia de Științe din regiunea Oloneț SPb , S - Am luat acest exemplu din însemnările de mână ale lui V N Peretz Indicație în materialele olografe ale lui VN Peretz Prima parte Capitolul VII Studiul textului autorului amintirea familiei sale Amin"* Chiar dacă avem deplină încredere în veridicitatea acestor înregistrări, atunci ce ar trebui să fie înțeles prin aceste K "acest" sau "acest": este doar un articol despre tipul de servitori ai lui Nikola Zarazsky sau "Povestea transferului Imaginea lui Nikola Zarazsky din Korsun", sau "Povestea despre ruinele lui Ryazan de Batu", și poate și povești despre minuni din icoana lui Nikola Zarazsky? La această întrebare se poate răspunde doar printr-un studiu detaliat al întregului ciclu de povești despre Nikola Zarazsky Alt exemplu În Cronica a patra din Novgorod, în diverse liste, există mai multe intrări despre sine ale unui anume Matvey Mikhailov Sub cronicarul a plasat o notă despre nașterea sa , sub - despre moartea tatălui său , sub - despre moartea mamei sale , sub - despre căsătoria lui , sub - despre fiul său născut Nu există nicio îndoială că avem înregistrări de familie făcute de însuși Matvey Mikhailov Cu toate acestea, este greu de decis ce fel de lucrare a făcut Matvey Mihailov: a compus doar aceste completări la cronică, care mai târziu au fost incluse în text de către scrib, sau a fost și cronicar și, dacă da, ce parte din cronica îi aparține etc această întrebare, A A Șahmatov a atras atenția

asupra faptului că a doua dintre aceste adăugiri a fost repetată sub de două ori: mai întâi - la începutul anului, înainte de povestea captivității și a sosirii țarului Tokhtamysh și Moscova captura, și apoi - la sfârșitul anului, în spatele acestei povești După cum stabilește A A Shakhmatov, inserarea poveștii nu a fost făcută de compilatorul Cronicii a patra din Novgorod, ci mai devreme - în sursa sa principală Este clar că înregistrarea morții părintelui Matvey Mikhailov se afla deja în sursa celui de-al patrulea Novgorod, deoarece dublările de acest fel sunt obținute tocmai ca urmare a inserțiilor de material nou Rescriindu-și sursa, cronicarul a introdus și apoi a continuat copierea, dar a repetat accidental parțial textul deja rescris Această considerație a lui A A Shakhmatov este convingătoare, dar presupunerea sa ulterioară că Matvey Mikhailov a fost compilatorul codului din este neconvingătoare Și mai puțin convingătoare este identificarea lui arbitrară a lui Matvey Mikhailov cu Matvey Kusov, ușatorul curții regale din Novgorod, al cărui nume ne-a ajuns în mai multe documente despre manuscrise datând din primul sfert al secolului al XV-lea Pentru a găsi autorul acestei sau acelei lucrări, ajută coincidența faptelor exacte afirmate cu datele biografice ale uneia sau aceleia persoane Da, pe D S Lihaciov Povestea despre Nikol Zarazsky S "S-a născut Matei Mihailov" (Cronica trimestrului Novgorod, numărul - PSRL, vol IV, partea I Pg , P) "Pocăiți-vă Mihailo, părintele Matfeev" (Ibid , Numărul L , P) "Pocăiți-vă Fedosia Matfeeva din luna mai" (Ibid , p) "Căsătoria a fost cu Matthew Mikhailov Maya la de ani" (Ibid , p) "Născut lui Matei, fiul lui Kyuprian" (Ibid , p) A A Şahmatov Revizuire a codurilor cronice rusești din secolele XIV-XVII p - Atribuire De exemplu, în textul Povestea anilor trecuti, începând cu , apar date exacte ale evenimentelor curente Cronicarul indică nu numai anul cutare sau cutare fapt istoric, ci și luna și ziua Se atrage atenția asupra faptului că înregistrările cu date exacte marchează inițial evenimente de la Kiev (-), apoi raportează în detaliu evenimentele din îndepărtatul Tmutorokan (-), de acolo sunt din nou transferate în Rus (sub de evenimente) în Polotsk sunt notate) iar în sunt deja în curs de desfășurare la Kiev Acest tip de transfer de înregistrări precise ale cronicilor de la Kiev la Tmutorokan, și apoi înapoi la Kiev, trebuie să fie legat, fără îndoială, de evenimentele unice care au avut loc în cel mai important centru de cronică al secolului al XI-lea - Mănăstirea Kievo-Pechersky Din "Viața lui Teodosie", întocmită la sfârșitul secolului al XI-lea, aflăm că călugărul mănăstirii Kiev-Pecersk Nikon, supranumit "Marele" (o poreclă este și minunată în felul ei), la început din februarie a aceluiași , în care datele exacte ale evenimentelor de la Kiev sunt întrerupte și încep datele exacte ale evenimentelor din Tmutorokan, fugit de la Kiev la Tmutorokan din mânia prințului Kievului Izyaslav În Tmutorokan, Nikon a luat parte activ la viața politică și a rămas pe coasta Mării Negre până în februarie Prin urmare, Nikon a rămas în Tmutorokan tocmai acei ani în care cronica datează cu exactitate evenimentele din Tmutorokan și nu știe datele exacte pentru evenimentele petrecute pe Rus' Apoi, în numele locuitorilor din Tmutorokan, Nikon a mers la Cernigov la Prințul Svyatoslav pentru a-l cere fiul său Gleb pentru domnia Tmutorokan Nikon nu l-a găsit pe Svyatoslav și a așteptat întoarcerea sa din campania împotriva lui Vseslav din Polotsk (cf datarea exactă a evenimentelor de la Polotsk sub), apoi, în , s-a stabilit la Kiev Desigur, acesta este doar unul dintre considerentele care l-au făcut pe cel mai proeminent cercetător al scrierii cronicilor ruse A A Șahmatov să atribuie participarea la scrierea cronicilor din

acești ani lui Nikon cel Mare Nu atingem alte considerații ale lui A A Șahmatov (ideologice, stilistice etc) Ipoteza lui A A Shakhmatov despre participarea lui Nikon la cronica de la Kiev a fost extinsă de o altă ipoteză cu privire la cine a fost acest Nikon Aceasta este ipoteza lui M D Priselkov Nu este la fel de convingătoare precum ipoteza lui A A Shakhmatov, dar generalitatea unor metode ne face să ne amintim despre aceasta Ipoteza lui M D Priselkov presupune în Nikon pe primul mitropolit rus al Kievului, Hilarion, autorul celebrei "Predici despre lege și har" Pe lângă apropierea ideologică a acestor două figuri ale iluminismului rus, M D Priselkov a atras atenția asupra faptului că informațiile despre Hilarion, al cărui nume era asociat cu una dintre peșterile mănăstirii Kiev-Pechersk în care a locuit, se rup chiar în acel moment an, în care apar informații despre viața din această peșteră a lui Hilario na Nikona M D Priselkov sugerează că Hilarion, îndepărtat din scaunul mitropolitan, a fost obligat să se ascundă în mănăstire El a acceptat schema chiar în ziua amintirii lui Nikon, al cărui nume, conform obiceiurilor vremii, se numea (în Rusia Kieveană când se călugărea sau mai târziu) Prima parte Capitolul VII Studiul textului autorului luam un nume nou nu cu aceeași literă inițială, așa cum s-a practicat mai târziu, ci numele acelui sfânt a cărui amintire era sărbătorită în ziua tunsurii monahale sau în ziua adoptării schemei) De aceea, ulterior, șederea lui Hilarion-Nikon în Mănăstirea Kiev-Pechersk a provocat o nemulțumire constantă mitropolitului grec de Kiev și prințului I Dar aici evităm deja întrebările criticii textuale în domeniul istoriei pure și al biografiei lui Hilarion-Nikon Această evaziune, de altfel, este caracteristică: ne reamintește încă o dată că domeniul criticii textuale este legat de multe științe și de multe aspecte ale vieții Uneori există indicii de apartenență la același autor al altor lucrări în lucrările în sine De exemplu, hagiograful de la Rostov din secolul al XIV-lea, care a scris Povestea lui Petru Prințul de Orda, a lăsat în povestea sa un indiciu că viața episcopului Ignatie îi aparține În alte cazuri, autorii își declară intenția de a scrie despre acesta sau acel eveniment sau persoană în altă parte O astfel de indicație este disponibilă, de exemplu, în Viața lui Serghie din Radonezh (autorul promite să povestească despre unul dintre discipolii lui Serghie în special) Autorul patericonului Volokolamsk, Dosifey Toporkov, se referă la discursul său funerar către Joseph Volokolamsky Este important de menționat că aceste atribuții modeste sunt în general mai de încredere decât atribuțiile oficiale ale lucrării din titluri Cu cât mărturia autorului este mai puțin formală, cu atât este mai de încredere Acesta nu este un paradox: cercetătorul literaturii ruse antice este convins de corectitudinea acestei poziții la fiecare pas * Destul de ciudat, dar una dintre cele mai sigure dovezi ale apartenenței compoziției unuia sau altuia este extrasă din înregistrări secrete Nu cunosc niciun caz în care instrucțiunile criptografiei s-au dovedit a fi incorecte Acest lucru se explică, mi se pare, prin împrejurarea că s-au făcut notițe criptografice despre sine, dar nu despre altul În cea mai mare parte, autorii înșiși au fost cei care și-au înregistrat numele în criptografie (de aceea în criptografie există indicații ale autorilor ruși, dar nu există indicații ale autorilor traduși și foarte rar ale scribilor) Acest lucru a fost făcut din modestia autorului În mod evident, în compilatorii de înregistrări secrete s-au luptat două tendințe: dorința de a-și imprima numele de autor și, în același timp, conștiința lipsei de modestie a acestei dorințe Tocmai această luptă a fost cea care se pare că a provocat acest fenomen tipic rusesc antic - inscripții secrete ale scriitorilor

ruși despre paternitatea lor Oricum ar fi, lupta psihologică Pentru argumente mai detaliate cu privire la această problemă, a se vedea cartea lui M D Priselkov "Eseuri despre biserica și istoria politică a Rusiei Kievene în secolele X-XII" (Sankt Petersburg, S -) și în propria sa carte Nestor Cronicarul (Pg , S) Atribuire ba este caracteristic mai ales autorilor înșiși și, prin urmare, acordăm o importanță deosebită acestor înregistrări Voi da exemple de notificări criptografice despre ei înșiși de către autorii lucrărilor antice rusești În postscriptia la Viața lui Alexandru Nevski, în ediția Iona Dumin, se spune: "Viața miraculoasă a acestui binecuvântat Mare Duce Alexandru Nevski, făcătorul de minuni, a fost sărbătorită în vara lui martie la ora , în amintire a sfinţilor mari mucenici , ca la Sevastia În același an, luna era , cercul soarelui era , indicația era , vara era în mână, baza era , epactul era , cuvântul de hotar era gândit, în osmo vara regatului numit Hristos în victoriile minunatului, vrednicul suveran, țar, Marelui Duce Fiodor Ivanovici al Kievului și Autocratul Vladimir și Moscovei și al Întregii Rusii, în vrednicul ierarh al marelui și prea sfântului Patriarh Iov al Moscovei și Întreaga Rusie, cu binecuvântarea și punerea mâinilor sale și credința caldă în cercetarea sfântă și duhovnicească de mâna celor mai păcătoși, mai mult decât toate cele mai rele, după silaba lui Zaaviazar după nume, după număr, dar în patru litere de carte , din ele, după numirea vocalelor, două, consoanele sunt una, două vocale sunt una, toate același număr este , și cu două vocale, chiar și cu excepția numărului; după promisiunea de consoane la trei voci, două vocale, după una, scurte, toate , după acțiunea după una, semivocale un cuvânt, scurt unanim, după una și pachete de scurte unul și încă lungi cu o consoană și scurtă, și împachetează după una și aceeași voce, toate , cu excepția semivocalei Despre cei care stiu mai mult decat noi, si chiar si noi, care nu suntem invatati, vor invata, dar cei ignoranti, ca si mine, cu mine, sa-i intrebam pe cei mai intelepti dintre cei mai intelepti Deci, viața a fost compusă la martie , în al optulea an al domniei lui Fiodor Ioannovici Intrarea despre autor este descifrată de V Mansik-koy astfel: "Primul dintre ele "după silaba" lui Zaaviazar rămâne nerezolvat, iar al doilea "prin număr", adică prin litere care denotă numere, reprezintă cuvintele : Iona Dumin arhiepiscop - i = + o = + n = = + a = (total);d = + y = + m = + u = + n = (total) Potrivit lui A A Șahmatov, "Zaaviazar" tradus în numere este același număr cu "Iona", adică Descifrarea numărului ca "arhiepiscop" este discutabilă În binecunoscuta Epistolă Laodiceană, numele autorului ei este criptat astfel: "Dacă vrea cineva să știe numele celui care a cunoscut epistola Laodiceană: doi patru cu unul și doi doi cu unul, șaptezeci cu zece și zece pe zece, rege, doi doi și șase pe zece și unu V Mansikka Viața lui Alexandru Nevski Analiza edițiilor și a textului S (anexă) Ibid S Ibid S (anexă) Vezi: Zapiski Imp Societatea Arheologică III Sankt Petersburg, , p ; IV, S Prima parte Capitolul VII Studiul textului autorului zece, zece la cinci și cinci la zece, moare Cu același nume, cuvintele sunt septenar, rege și trei trup și trei suflete De la naștere se numește: zece și doi la cinci, treizeci la zece și doi la cincizeci, nouă la zece și doi la cinci și doi la trei, doi-ma, optzeci la zece și nouă la nouă și doi la unu, trei doi la cinci doima, de patru ori cinci și cinci ori patru și un singur zece, este culcat cu er; patru stâlpi și patru colțuri Din acțiune: trei cu unul, și doi cu patru și unul, trei cu cinci și doi cu doi cu unul, stă întins cu er Două cărni, două suflete și un auto-susținător, alteori creează trezire" * Transcrierea acestei intrări este următoarea Nume: (x)+ =

=θ; (x)+ = = = e; (x) + (x) = = ω; x = =d; (x) + = = o; (x) + +(x) = = p De la naștere: + (x) \u d \u d k; (x) + (x) = = y; (x) + (x) = = = p; (x) + = = și; (x) + (x) + (x) + \u d \u d c; (x)+ = = = și; (x) + (x) + \u d \u d n Din acțiune: + = = q; x = = și; = a; (3x) + (x) + \u d \u d k În general, intrarea spune: "Thesodor Kuritsin diak" Fyodor Kuritsyn este eretic și om de știință Prin urmare, stabilirea dreptului de proprietate asupra unei lucrări atât de deosebite precum Epistola lui Laodicea este de mare interes Un tip aparte de criptografie este reprezentat de acrostice, adică versuri în care literele inițiale ale liniilor alcătuiesc un cuvânt sau o frază Acrosticele erau cunoscute chiar și de autorii greci de slujbe către sfinți și canoane În aceste acrostice au lăsat semne ale calității lor Dar acrosticele au fost deosebit de răspândite în Rus' în secolele al XVII-lea și al XVIII-lea cu dezvoltarea poeziei, pe de o parte, și moda barocului pentru tot felul de versuri complicate și figurate, pe de altă parte Deosebit de interesant este cazul descoperit de A V Pozdneev, cu poetul Herman Aici, nu numai numele poetului, ci și câteva date din biografia lui s-au dovedit a fi consemnate în acrostic În acrosticele sale, Herman se numește duhovnic, călugăr, ieromonah, ușer și typikar (adică director de cor), constructor (adică șef al gospodăriei mănăstirii) - în conformitate cu creșterea treptată a poziției sale În versul "Memoria oferă moartea" Herman N A Kazakova, Ya S Lurie Mișcări eretice antifeudale în Rus' în secolele XIV - începutul XVI-lea M ; L , S O revizuire a diferitelor sisteme criptografice și a metodelor de descifrare a acestora nu face parte din sarcina noastră Despre scrisul secret, vezi: P A Lavrovsky Veche scriere secretă rusă - Antichități Proceedings of the Moscow Archaeological Society, vol M , ; M N Speransky Scrierea secretă în monumentele scrisului din slava de sud și rusă - Enciclopedia filologiei slave, voi / L , A V Pozdneev Cărți de cântece scrise de mână din secolele XVII-XVIII (Din istoria poeziei cântece silabice) - Academician Moscova stat corespondenta ped in-ta, , vol , p - Atribuire în al doilea acrostic, el anunță și astfel de informații despre sine: "Maya lunii este dureroasă" Oricât de convingătoare ar fi atribuirea unei opere în criptografie, ea nu înlătură necesitatea de a se baza pe istoria textului, deoarece volumul lucrării, aspectul acesteia etc , necesită totuși stabilirea lor - fără de care atribuirea este imposibilă Numai când trecem la operele timpurilor moderne cu textul lor stabil este posibilă "atribuirea pură" Astfel de lucrări cu un text stabil includ poezii De aceea, atribuirea acrostică nu este tipică pentru critica textuală a literaturii ruse antice * Definirea autorului este ajutată de stabilirea unor corespondențe - ideologice, stilistice, lingvistice - între lucrările deja cunoscute ale autorului și cea cercetată În aceste cazuri, ca în multe altele, trebuie să trecem de la cunoscut la necunoscut După ce a studiat ideologia autorului, părerile sale asupra problemelor particulare și generale, stilul său etc în scrieri autentice, filologul trece apoi la lucrări despre care există îndoieli și studiază corespondența dintre acestea din urmă și prima Adevărat, nu trebuie să te lași dus de aceste corespondențe Ele trebuie folosite cu prudență și "cu considerație" Există cazuri în care corespondențele sunt contraindicații pentru atribuirea uneia sau altei compoziții unui anumit autor Se știe, de exemplu, că dialogurile "Minos" și "Hipparchus", atribuite lui Platon, au numeroase coincidențe cu scrierile autentice ale lui Platon Uneori, aceste dialoguri dau impresia unor compilații din alte lucrări ale lui Platon Dar tocmai aceasta este ceea ce vorbește împotriva apartenenței lor la Platon

Natura operei lui Platon, care nu se repetă niciodată, nu permite să-i fie atribuite Cu atât mai puțin ar trebui să te lași dus de reducerea mecanică a corespondențelor în operele literaturii ruse antice Autorilor ruși vechi le plăcea să se repete, dar nu ezitau să folosească materialele altor autori fără nicio restricție Prin urmare, căutările de potrivire în scopuri de atribuire ar trebui să fie limitate Ele nu trebuie conduse mecanic Și în această problemă, ca și în toate celelalte probleme ale criticii textuale, trebuie respectate nu regulile, ci diversitatea vieții, pentru a vedea în spatele fenomenelor textului Realitatea schimbătoare, creativitatea vie, concretă Atribuirea pe motive de congruență ideologică nu este niciodată deosebit de puternică Ca să nu mai vorbim că pot exista destul de mulți autori care împărtășesc aceleași convingeri (în special cei cu Prima parte Capitolul VII Studiul textului autorului verbală și de clasă), însăși unitatea ideologiei mai multor opere de artă similare sau diferite poate fi destul de greu de dovedit Acest lucru necesită un studiu profund al ideologiilor unei epoci date și în toate diferențele lor subtile Identitatea ideologiilor poate fi stabilită numai dacă există o istorie profund dezvoltată a ideologiilor Așa că, de exemplu, A A Shakhmatov, pe baza analizei ideologice, a atribuit Cronograful din paternului bătrânului Philotheus din Pskov N N Maslennikov pe baza unei analize amănunțite a luptei ideologice în literatura de la Pskov de la sfârșitul secolului al XV-lea - începutul secolului al XVI-lea respinge pe bună dreptate această atribuire N N Maslennikova subliniază diferențe semnificative de opinii între autorul Cronografului din și bătrânul Philotheus De exemplu, autorul Cronografului din crede că Constantinopolul a căzut din cucerirea turcilor, dar că rămâne centrul Ortodoxiei "Filotheos", scrie N N Maslennikova, "consideră că motivul căderii Constantinopolului, ca centru al Ortodoxiei, este un eveniment mai teribil decât cucerirea de către turci, unirea "cu latina la Catedrala Osmos " tronul patriarhal și că tronul rămâne capul credinței ortodoxe În al doilea rând, autorul povestirii spune că de vreme ce tronurile au rămas nevătămate, atunci "Ortodoxiile au nădejde din aceasta, parcă prin pedeapsa deplină a păcatului nostru, Domnul atotputernic este încă îngropat, ca în cenuşă, o scânteie evlavioasă în întunericul autorităţilor rele-cuvioase va arde cu râvnă şi va arde împărăţiile rele ale ismaeliţilor, ca nişte spini, şi va lumina lumina evlaviei şi va ridica din nou evlavia şi pe regele ortodocşilor" Autorul are un speranța că Constantinopolul - Noua Roma va renaște și țarul Constantinopolului va fi un țar ortodox Philotheus nu are speranțe într-o astfel de renaștere A doua Roma a căzut complet, "împărăția grecească va fi distrusă și nu va fi zidită" Este înlocuită de o nouă, a treia Roma Autorul Cronografului crede că Ortodoxia va fi restabilită, deși, în opinia sa, doar regatul rus a rămas fidel Ortodoxiei - "pământul nostru rusesc, prin harul lui Dumnezeu și rugăciunile preacuratei Maicii Domnului și a tuturor sfinții, făcătorul de minuni crește și se întărește și se înalță" S-ar putea crede că autorul speră la renașterea Ortodoxiei bizantine prin regatul rus Dar nu este Pentru renașterea Ortodoxiei, turcii trebuie înfrânți, dar rușii nu aveau nevoie de asta Restaurarea Ortodoxiei de către autorul Cronografului se va întâmpla în viitor, iar Filofey deja la acea vreme îl considera pe țarul rus șeful tuturor ortodocșilor Autorul nu are încă o idee despre Moscova ca a treia Romă, dar există o idee despre unitatea țării ruse, despre măreția, puterea și credința ei în V Malinin Starețul Elizaveta al Mănăstirii Filotheus și epistolele sale Kiev, Aplicaţii P (Note în citatul lui N N Maslennikova) PSRL, vol

XXII, partea I Sankt Petersburg, S V Malinin Stareț al Mănăstirii Eleazar S PSRL, vol XXII, partea S - Atribuire viitorul pământului rusesc: "iată, milostiv Hristoase, lasă-l să crească și să fie tânăr și să se extindă până la sfârșitul veacului" " Deci, există diferențe ideologice semnificative între autorul Cronografului din și Philotheus Este clar că nu este necesar să vorbim despre apartenența Cronografului din la Philotheus doar pe baza asemănării ideologice Acest lucru este cu atât mai îndoielnic cu cât, după cum arată H N Maslennikova în aceeași lucrare deja citată de noi, la Pskov au existat și alți scriitori apropiați de Filofei, dar nu identici cu el din punct de vedere ideologic În special, H N Maslennikova indică Palea explicativă cronografică cu colorarea sa ideologică strălucitoare, integral rusească Greșeala lui A A Șahmatov de a atribui Cronograful din pe motive ideologice a fost că nu a analizat suficient de profund părerile lui Philotheus și ale autorului Cronografului din , nu a stabilit diferențe împreună cu asemănările și nu a luat în considerare întreaga ideologie lupta la Pskov, toate curentele ideologice care s-au dezvoltat la Pskov la acea vreme În ceea ce privește atribuirea lucrărilor literaturii ruse vechi pe baza unei analize a conținutului ideologic, același lucru se poate spune și în ceea ce privește lucrările literaturii ruse noi: "Sarcina atribuirii pe baza analizei ideologice nu se poate limita doar la stabilirea faptul coincidenței oricăror idei și gânduri Orice gen de opere literare este un complex de gânduri, prevederi, aprecieri interdependente, care exprimă în agregat orice idee de bază Interdependența temelor și a ideilor unui articol literar-critic nu permite să luăm în considerare fiecare dintre gândurile sale izolat, fără a ține cont de legătura sa cu alte gânduri și de locul său în întregul complex ideologic Unul sau chiar câteva gânduri smulse din sistemul general al viziunii asupra lumii a unui autor necunoscut, în ciuda asemănării cu gândurile unui scriitor cunoscut, nu pot da întotdeauna temei pentru decizii pozitive Prezența acelorași gânduri, a acelorași idei, ca să nu mai vorbim de asemănarea judecăților private și a aprecierilor diferiților autori, este un fenomen complet firesc și des întâlnit Prin urmare, o comparație a ideilor operelor anonime și binecunoscute ale presupusului autor ar trebui să fie precedată de o analiză obiectivă profundă a tendințelor lor conducătoare, definitorii, care va servi drept bază pentru comparații ulterioare Uneori, chiar și o asemănare foarte apropiată și uneori chiar textuală a gândurilor individuale nu poate indica faptul că acestea aparțin aceluiași autor, deoarece cu mai multă atenție PSRL, vol XXII, partea S H N Maslennikova Lupta ideologică în literatura de la Pskov în timpul formării statului centralizat rus - TODRL, vol VIII M ; L , S - Ibid S Prima parte Capitolul VII Studiul textului autorului O analiză atentă a acestor gânduri și idei în comparație cu tendința de conducere a lucrărilor care le conțin poate dezvălui o diferență fundamentală profundă în înțelegerea și utilizarea lor concretă Pentru literatura rusă veche, unde individualitatea autorului este mai puțin pronunțată decât în literatura modernă, este deosebit de important să se studieze ideologia autorului în strânsă legătură cu istoria gândirii sociale în ansamblu Ideologia autorului cere cu siguranță ca ea să fie analizată pe fundalul întregii vieți ideologice a vremii sale, ca toate curentele apropiate existente cu toate nuanțele lor să fie clarificate Identitatea se stabilește numai pe baza excluderii tuturor celorlalți autori apropiați posibili, luând în considerare toate nuanțele ideologiei Nuanțele individuale ale ideologiei, diverse mici detalii în problema atribuirii sunt uneori chiar mai importante decât principalele

trăsături ale ideologiei Acest fenomen aparent paradoxal merită o atenție specială * În ce măsură, atunci când se determină autorul unei lucrări, pot fi luate în considerare caracteristicile individuale ale stilului? Și în acest domeniu întrebarea este mult mai complicată decât în literatura timpurilor moderne În ceea ce privește atribuirea textelor moderne pe motive stilistice, V V Vinogradov scrie: "Cel mai elementar, complex și dificil în această metodă de atribuire este aplicarea justificată istoric, îndreptată stilistic și oportună din punct de vedere filologic a principiului selectivității semnelor de vorbire caracteristice unui stilul individual" Și mai departe: "Metoda recunoașterii autorului textului după trăsăturile caracteristice ale stilului său necesită o delimitare precisă a trăsăturilor individuale-tipice de ceea ce este mai larg folosit în uzul literar al vremii" Chiar și în literatura nouă, analiza stilistică nu oferă întotdeauna concluzii necondiționate despre autorul unei opere B V Tomashevsky scria: " este mult mai greu să dovedești prin comparații stilistice că o operă aparține unui anumit autor decât să infirmi această apartenență Elemente de asemănare pot fi găsite între orice lucrări, mai ales dacă aparțin unei epoci sau dacă una a fost falsificată sub alta Pe aceste asemănări minore se construiesc de obicei revendicările E L Efremenko Dezvăluirea autorului pe baza analizei conținutului ideologic al operei - În cartea: Întrebări de critică textuală, nr M , S V V Vinogradov Fundamentele lingvistice ale criticii științifice de text - Întrebare Lingvistică, , nr , p Ibid S Atribuire apartenență, în timp ce argumentarea contrariului provine dintr-o analiză generală a operei, care dă întotdeauna impresia unei mai mari persuasiuni Analiza stilistică trebuie combinată cu alte tipuri de argumentare Atribuțiile de stil făcute de V V Vinogradov nu se limitează, de fapt, la observații de ordin stilistic Analiza stilistică oferă doar argumentul principal Studiu "Despre paternitatea a două articole din Gazeta literară din - pe teme ucrainene (Somov, Pușkin sau Gogol)" V V Vinogradov începe cu observații asupra compoziției și conținutului Gazetei literare pentru anii indicați, cu o amintire a unor date biografice referitoare la Pușkin și Gogol și cu câteva întrebări despre istorie" ziar literar Abia după "curățarea terenului" V V Vinogradov și-a început propria analiză stilistică Același lucru se poate spune despre atribuirea lui Dostoievski a poveștii "Cerșetorul": V V Vinogradov, în această atribuire, atinge și unele aspecte ale psihologiei creativității lui Dostoievski, și metoda sa creativă În plus, trebuie avut în vedere că până în secolul al XVII-lea trăsăturile individuale ale stilului sunt mult mai slabe decât în literatura timpurilor moderne Acest lucru se întâmplă nu numai pentru că textele din literatura rusă antică sunt foarte mobile și "textul pur al autorului" este disponibil cercetătorului literaturii ruse antice doar în cazuri rare, ci și pentru că principiul autorului este în general mai slab în literatura antică decât în literatura modernă literatură În literatura rusă veche, voința clientului lucrării, cerințele genului și mai ales cerințele etichetei literare se fac simțite mai puternic Deci, de exemplu, lucrările aceluiași autor, dar scrise în genuri diferite, se pot deosebi una de cealaltă din punct de vedere stilistic mult mai departe decât operele de autori diferiți, dar scrise în același gen Constatând diferența de atribuire a operelor literaturii antice și a literaturii noi în ceea ce privește trăsăturile lingvistice, V V Vinogradov scrie: " în literatura rusă veche, cel puțin până în secolul al XVII-lea, problema stilului individual, relația sa cu limba literară, cu tipurile sau varietățile sale, nu joacă același rol ca în

literatura rusă din secolele al XVIII-lea și mai ales din secolele al XIX-lea și al XX-lea În plus, omisiuni, modificări sau completări în textul unei opere antice rusești care i-a caracterizat istoria literară, chiar și după B V Tomaşevski Scriitor și carte Eseu de textologie S Annali dell'istituto universitario orientale Secţiunea Slava Napoli, VV Vinogradov Beggar - un recit inconnu de Dostoevskij - Revue des études slaves, , or XXXVII, f - Compară: V V Vinogradov Problema autorului și teoria stilurilor M , S şi urm - K Ya Gursky (Æ Górski Sztuka edytorska Zarys teorii Varșovia, S) scrie și despre pericolul de a ne baza doar pe datele limbajului (stilului) pentru atribuire Legea Prima parte Capitolul VII Studiul textului autorului răspândirea tiparului, în cea mai mare parte, nu s-a apropiat de și nu au fost identificate cu falsificări sau falsuri în sensul propriu al cuvântului Între timp, în noua literatură, o denaturare parțială a unui text se transformă uneori într-o falsificare a întregului, într-o mistificare literară Întrebarea corectitudinii textului literar aici este împletită organic cu problema particularităților tipice ale stilului individual al scriitorului De o importanță deosebită în ștergerea trăsăturilor individuale ale stilului în literatura rusă veche sunt formulele de etichetă care se repetă de la o lucrare la alta, în funcție de ceea ce scrie autorul Deci, de exemplu, cronicarul își schimbă modul de prezentare în legătură cu dacă vorbește despre un prinț sau despre un episcop, dacă vorbește despre o bătălie sau despre viața unui sfânt, dacă dă o caracterizare postumă a unui prinț sau alcătuieşte un articol anual regulat cu note scurte despre principalele evenimente ale anului În unele cazuri, scrie în slavonă bisericească, în altele recurge la limba prozei de afaceri rusești etc Într-o măsură mai mică, dar întâlnim aceleași fluctuații în modul de prezentare la hagiograf și predicator, pelerin și compilator de povestea istorică Cu toate acestea, trăsăturile individuale ale stilului pot fi distinse nu numai de autor, ci și de editorul lucrării Adevărat, evidențiind aceste caracteristici individuale, trebuie să fii extrem de atent Deci, de exemplu, M D Priselkov, pe baza materialelor lui A A Shakhmatov, a determinat cu mare succes, după cum mi se pare, natura prelucrării stilistice a materialului de cronică anterior de către arcasul din "Arhașul din a aparținut fără îndoială la numărul de reformatori ai cronicii, - scrie M D Priselkov - Și-a stabilit ca scop să ofere cititorului, în loc de un text antic și deja obscur în vocabularul și frazeologia lui), un text modern și de înțeles Actualizările sale sunt curioase pentru noi, deoarece prin eroarea lor ne arată că cuvintele în curs de actualizare au părăsit de mult limbajul literar și colocvial contemporan din Deci, de exemplu, a înlocuit cuvântul "korsta" (sicriu) într-un caz cu cuvântul "cancer" (sub), deoarece pentru el era clar din context că se referea la un recipient pentru un cadavru, iar într-un altul caz (sub) - cuvântul "cruce", deoarece povestea nu i-a oferit ocazia să înțeleagă cu exactitate sensul acestui cuvânt din prezentare Astfel, cuvântul "mărfuri" în sensul unui tren de vagoane, tabără, era de neînțeles pentru chibritul din , iar în povestea că prințul trimitea vestitori "pentru mărfuri", a înlocuit cuvântul "pentru mărfuri" cu cuvântul " pentru tovarăși", care pentru aceste locuri în general nu a denaturat sensul Vezi: E Lann Mistificare literară M ; L , (Notă de V V Vinogradov) V V Vinogradov Fundamentele lingvistice ale criticii științifice de text S Vezi pentru mai multe detalii: D S Lihachev Poetica literaturii ruse antice Ed a -a, adaugă M , S - Atribuire povestirea Dar actualizările lui sunt curioase și pentru noi în cazurile în care arcașul încă mai cunoaște semnificația vechiului

cuvânt Înlocuind un astfel de cuvânt învechit, dar încă de înțeles, cu un cuvânt modern, el ne oferă istoria cuvintelor Deci, el înlocuiește cuvântul "cătușă" (în) cu cuvântul "pat"; "mare-boșnii chereva" - "boți" ( ); "călcat" - "fragil" ( ); "nabdia" - "hrănire" (g); "terminat" - "gata" ( ); "gura" - "presta" ( ); "desk" - "mic"; "creier" - "tânăr"; "executa" - "corect"; "curl" - "cumpără"; "pornire" - "se întâmplă"; "regiment" - "urlă"; "komoni" - "cai"; "a lupta" - "a lupta"; "pervertit" - "altfel"; "otravă" - "hrană"; "asigură" - "apari"; "a îngropa" - "a îngropa"; "doi copii" - "doi copii", etc " ' Cu toate acestea, același M D Priselkov a luat pentru modul individual al compilatorului cronicii de familie a Rostislavichs - hegumenul Moise, ceea ce în esență a fost doar un șablon de etichetă literară aplicată prințului decedat M D Priselkov scrie: "Căutând prin textul codului de la Kiev din , ne oprim involuntar asupra folosirii frecvente a tonurilor elegiace în cazurile de menționare a morții unuia sau altuia prinț, cum ar fi: fugiți la fiecare născut" ( )) sau "și venerează pe tatăl tău și pe bunicul tău, plătind datoria comună, dar este cu neputință ca fiecare născut să fugă" ( ) Aceleași postscripte merg mai departe: sub și sub Deoarece toate aceste postscripte sunt asociate cu menționarea morții fraților Rurik (sub - Svyatoslav; sub - Mstislav; sub - Roman; sub - Davyd), adică se referă la cronica familiei Rostislavichs , ei nu pot decât să mărturisească acel singur autor care a scris această cronică și pe care l-am identificat ca fiind compilatorul întregii lucrări rezumative analistice din , adică Moise" Întreaga construcție a lui M D Priselkov se prăbușește de îndată ce suntem convinși că aceleași expresii sunt folosite în Cronica Ipatiev după - de exemplu, sub într-un articol necrolog despre Vladimir Vasilkovici Volynsky Șablonul literar a fost adoptat de M D Priselkov ca trăsătură a unui stil individual! Dificultățile specifice atribuirii operelor literare antice rusești în ceea ce privește stilul lor și, în același timp, importanța analizei stilistice pentru atribuirea lor pot fi demonstrate prin exemplul scrierilor lui Ivan cel Groaznic Cu numele lui Ivan cel Groaznic, au ajuns la noi o mulțime de lucrări diferite - literare și de afaceri (discursuri, rugăciuni, mesaje, scrisori etc), dar care dintre ele au fost scrise de țar însuși și care au fost scris de subalternii săi în numele lui? Care dintre ele au ajuns la noi complet M D Priselkov Istoria scrierii cronicilor ruse în secolele XI-XV L , S Cf Vezi și: A A Shahmatov Revizuirea codurilor cronice rusești din secolele XIV-XVII, capitolul "Cronica Radzivilovskaya sau Koenigsberg" pp - Af D Priselkov Istoria scrierii cronicilor ruse în secolele XI-XV S Prima parte Capitolul VII Studiul textului autorului Stu, dar așa doar în prezentare? Avem aici o scrisoare devoțională către Mănăstirea Treime, scrisă în cu ocazia războiului cu Crimeea și Polonia Regele îi cere să se roage pentru "marile lui fărădelegi" în vederea apariției dușmanilor Sau iată o altă scrisoare a lui, din , către regele suedez Eric Aparțin cu adevărat ai Groznîului sau Groznîi doar "a ordonat să-i semneze"? Doar analiza stilului poate fi decisivă în această chestiune Mesajele lui Ivan cel Groaznic, scrise personal de el, încalcă brusc regulile convenționale ale corespondenței diplomatice, conțin ridicol sfidător, remarci ironice și caustice etc Karamzin a remarcat deja aceste trăsături specifice ale stilului lucrărilor lui Ivan cel Groaznic: "Există este vioiciune în stilul său, forță în dialectică '' Iată ce scrie Ya S Lurie despre trăsăturile stilistice ale paternității lui Grozny: "Principalul criteriu de stabilire a dreptului de autor al lui Ivan al IV-lea în raport cu lucrările semnate în numele său (și chiar în legătură cu lucrările

scrise în numele altor persoane) este un stil literar cu totul deosebit aceste opere Deja scriitorii de la începutul secolului al XVI-lea a introdus exemple de controverse jurnalistice acute în literatura rusă; în opera lui Ivan cel Groaznic, aceste tehnici au ajuns la o dezvoltare deosebită O ceartă plină de viață cu inamicul, întrebări retorice abundente adresate lui, o parodie batjocoritoare a argumentelor adversarului ("cine vrea cu adevărat să vadă un asemenea chip etiopian?" - într-un mesaj către Kurbsky) și, în același timp, apeluri frecvente la adresa lui motiv ("ai fi judecat singur") - aceste caracteristici parcurg toate mesajele lui Ivan al IV-lea publicate de noi; ele sunt, de asemenea, caracteristice multor mesaje care până acum au fost publicate doar ca documente diplomatice Fundamentele orale ale stilului de scriere al regelui sunt exprimate într-un număr mare de expresii comune, "nepoliticoase" ("tu, după ce ai luat gura de câine, vreau să latre pentru ridicol" - în mesajul către Johann al III-lea), într-o sintaxă ciudată, în care o propoziție este încastrată în alta, formând, parcă, o remarcă între paranteze ("și te întrebi acolo!", " Și cum să-l ascundem!") Și, ceea ce este deosebit de important, trăsăturile enumerate se regăsesc în mesajele lui Ivan al IV-lea începând din anii (cf mesajul către Sigismund-August din februarie) și terminând cu ultimii ani ai vieții sale (mesajul către Batory) si altii) Între timp, nu am putut N M Karamzin Istoria statului rus, vol X Ed Einerling B m și b domnul S Epistole ale lui Ivan cel Groaznic Prep text de D S Lihachev și Ya S Lurie Traducere și comentariu de Ya S Lurie Ed membru corespondent Academia de Științe a URSS V P Adrianov-Peretz M ; L , ("Monumente literare") p , , , , , , etc Cf mesaje diplomatice: Colecția Societății Istorice Ruse, vol Sankt Petersburg, S ; vol Sankt Petersburg, , p - , - , - , - , ; vol Sankt Petersburg, S - , - etc (Notă în citarea lui Ya S Lurie) epistole ale lui Ivan cel Groaznic p , , , cf Cu Atribuire dacă să numească o singură persoană apropiată de Grozny care să păstreze mila țarului în toată această perioadă Adashev a murit în dizgrație în ; Viskovaty a fost executat în Asociații lui Grozny în ultimii ani ai vieții sale, Belsky, Godunov, erau în mare parte oameni "analfabeti", politicieni de afaceri Nu există nicio persoană a cărei educație și stil literar specific istoricul ar putea "să dea drept educația lui Ivan al IV-lea însuși" "* Este remarcabil, totuși, că în acest caz aparent clar, considerentele stilistice nu sunt suficiente: sunt necesare mai multe dovezi că aceste trăsături stilistice nu au fost posedate de nimeni, cu excepția lui Ivan cel Groaznic însuși Într-adevăr, dacă vrem să definim mai exact trăsăturile stilului groznînesc, vom întâmpina dificultăți: trăsăturile individuale ale stilului groznînesc sparg convențiile operelor literare ale Rusiei antice, care se schimbă de la un subiect la altul Aceeași instabilitate a stilului lui Ivan cel Groaznic a fost remarcată și de unul dintre cei mai buni cunoscători, AS Orlov Vorbind despre prima scrisoare a lui Groznîi către Kurbski, A S Orlov remarcă: "Scrisoarea lui Ivan Vasilievici este diversă ca stil: uneori este importantă și jale, alteori este ironică și iritabilă până la cel mai mic detaliu; în conformitate cu aceasta, limba s-a schimbat și ea, trecând întreaga gamă - de la slava ceremonială la limba vernaculară a Moscovei " Într-o notă de subsol la acest loc în cursul său, A S Orlov notează că "Kurbsky a remarcat această schimbare de tonuri ca răspuns la al doilea mesaj al țarului: " OBO ești umilit inutil; Din aceasta, este clar că studiul stilului individual al autorilor ruși antici este dificil nu numai din cauza instabilității textului, a modificărilor și modificărilor sale constante de către scrii-editori, ci și din cauza

variabilității acestui stil în funcție de schimbarea subiectului De o importanță deosebită pentru atribuirea unei opere este terminologia, expresiile caracteristice individuale Negarea răspândirii în secolul XIX și începutul secolului XX în literatura științifică, N K Gudziy a acordat o atenție deosebită terminologiei și expresiilor individuale atribuind lui Vassian Patrikeev "Convorbirile lui Sergius și Herman, făcătorii de minuni din Valaam" El scrie: "În "Conversație" și în lucrările lui Vassian, vorbim adesea despre aceleași concepte, dar cuvintele și expresiile individuale care denotă aceste concepte nu sunt similare în ambele cazuri Să dăm exemple Cuvintele interes, interes sunt folosite de Vassian de ori, cerșetor, sărăcie - de de ori, nenorocit, mizerie - de ori, achiziție, lipsă de achiziție, achiziție, multi-achizitiv, atrage, atrage - de ori, lăcomie, lăcomie, lăcomie , lăcomie, lăcomie - de ori, frig, frig, frig, frig - de ori, furt, prădători - Ya S Lurie Ivan al IV-lea a fost scriitor? - TODRL, vol XV M ; L , S A S Orlov Literatura rusă veche din secolele XI-XVII Ed al - lea M ; L , p - Ibid S Prima parte Capitolul VII Studiul textului autorului De ori, nepshvati, nepshvahu, nepshchevanie, nepshchuzhe, nepshchuyut - de ori, dragoste de bani - de ori, enervare, enervare, enervare - de ori În "Conversație" aceste expresii nu apar nici măcar o dată; nu conține astfel de cuvinte, extrase din lucrările lui Vassian, ca mulțumit, criminal, lasă (de ori), poticnește, apucă, purtător de bastoane, uditsa, zashchat, ilumina, vomită, scăldat, fără copii (de ori) Pe de altă parte, în "Conversație" notăm următoarele caracteristici Se vorbește despre "simplitatea regilor" de ori, despre "moartea monahală" - de ori, despre beția printre călugări - de ori, despre faptul că monahii mănâncă mâncăruri mai bune în comparație cu mirenii - de ori Vassian nu are nimic de spus despre asta Nu găsim la el asemenea expresii tipice "Convorbirilor": viața lumească, slava lumească (de ori), deșertăciunea lumească, deșertăciunea acestei lumi (de ori), Bălți (de ori), muncitori (de ori), spre deosebire de articole (de ori), cerere mincinoasă (monahală) (de ori), neveyglasi (de ori), shunning, tops, taciturn, tortish, ports, shlyks, uluses, comemoration, aluvial, sobiny Pământurile monahale ale lui Vassian se numesc fie sate (de ori), fie moșii (de ori), ocazional - pământuri (de ori) și sate (dată) În "Convorbire" li se atribuie aproape constant numele de volosturi (de de ori) și doar foarte rar sate (de ori) și moșii (de ori)" Cu toate acestea, trebuie spus că trăsăturile individuale ale stilului sunt mai de încredere în acele cazuri când sunt inconștiente, nu au apărut intenționat, ci ca urmare a obișnuinței Vechiul scrib rus nu ezită să împrumute fraze stilistice, imagini, piese întregi de la predecesorii săi El poate asimila modul de prezentare al altcuiva (în aceeași măsură în care un scrib a asimilat uneori scrierea de mână a originalului) Cu toate acestea, această asimilare este în cea mai mare parte rezultatul dorinței sale conștiente de a-și face munca mai bună, mai frumoasă, mai "învățată" În plus, dispozitivele stilistice din literatura antică rusă depind într-o foarte mare măsură de genul operei, de "sarcina sa artistică", de cerințele "clientului", etc De aceea trebuie să fii foarte atent la toate trăsăturile stilului care ar putea fi rodul eforturilor conștiente ale autorului Dar obiceiul cuvintelor individuale, frazelor care nu au o putere artistică sau ideologică deosebită este mult mai revelator Și acest lucru este extrem de important Numărând cuvintele, calculând coeficientul de utilizare a uneia sau aceleia rânduri de vorbire, în viitor se va putea fundamenta matematic apartenența uneia sau aceleia opere la un anumit autor Dar această întrebare este

complexă și va necesita în fiecare individ N K Gudziy La întrebarea autorului Convorbirii Sf Serghie și Herman, făcători de minuni Valaam - Rus filolog, știri Varșovia, , nr , p - Vezi: V Vinogradov Fundamentele lingvistice ale criticii științifice ale textului (sfârșit) - Întrebare Lingvistică, , nr , p - ; B M Kloss Despre metode statistice de cercetare a textului izvoarelor istorice - În: Metode matematice în literatura istorică și cercetarea istorică și literară M , S - Atribuire cazul separării elementelor intenţionate ale limbajului şi stilului lucrării de cele neintenţionate Ceea ce s-a spus despre avantajele elementelor subconștiente ale stilului față de cele conștiente ne conduce la concluzia despre rolul excepțional al studiului limbajului operelor Prin prezența dialectismelor se poate determina proveniența autorului dintr-o anumită localitate Erorile de limbă pot duce la determinarea naționalității autorului etc Studiul datelor lingvistice a ajutat la stabilirea unui număr de traduceri care au aparținut profesorilor bulgari De un interes excepțional sunt considerațiile lui A A Șahmatov cu privire la definiția autorului "Cronografului rus" A A Șahmatov demonstrează că cronograful rusesc a fost alcătuit de un sârb din Rusia Pe lângă considerațiile referitoare la conținutul Cronografului rus, în care articolele de origine rusă și sârbă sunt îmbinate organic, A A Șahmatov citează și dovezi de natură lingvistică Cronograful conține o serie de sârbisme, nu numai în articole dedicate istoriei lumii, ci și în rușii după origine Deci, Korsun este numit în Cronograf în limba sârbă - Kherson sau Khersun (editat în), prinții ruși Svyatoslav și Svyatopolk sunt numiți, conform pronunției sârbe a acestor nume, Tsvetoslav, Tsvetopolk, "taurul" este înlocuit cu sârb cuvântul "tinerețe", în loc de "au fost "(" și moscoviții erau sub Vyazma ") se spune "bătut", în loc de "carne "se spune "cale", etc Dar cel mai interesant lucru este că, alături de sârbisme, Cronograful rus include și "anti-serbisme", adică încercări incorecte de a scăpa de sârbisme - încercări care puteau aparține doar unui sârb care cunoștea rusă prost, dar s-a străduit să scrie in rusa A A Șahmatov scrie: " pe lângă sârbisme, care se găsesc din belșug pe tot Cronograful conform listelor ediției din , atenția noastră este oprită de unele cazuri care pot fi numite antiserbisme, și anume, incorectele înlocuirea unuia sau altuia cuvânt sârbesc cauzată de o analogie falsă a sunetului rusesc Deci, de exemplu, rusul ol corespunde pronunției sârbe vii y (lup - vuk, plin - joc de cuvinte); asta explică apariția în Chronograph ol vm y și unde sârba y corespunde cu y în rusă Deci, formularul este tăcut, citiți în lista de Weathers Nr a (lista este fără îndoială rusă) vm muchashe, se întoarce, cred, la versiunea originală a Cronografului" În plus, A A Șahmatov citează un alt anti-serbism: "bine comportat" vm "beneficios" A A Shakhmatov scrie: "Apariția anti-serbismului, parcă în tăcere vm multehe, poate fi obligat Vezi despre aceasta: A V Mihailov Experiență în studierea textului Cărții Genezei a profetului Moise în traducerea slavonă veche, partea Text parimian Varșovia, S A A Şahmatov) La problema originii Cronografului - Culegerea ORJAS, vol LXVI, Nr , ;) Pahomius Logofet și Cronograf - ZhMNP, , nr A A Şahmatov Cu privire la problema originii Cronografului pp - Prima parte Capitolul VII Studiul textului autorului numai unui sârb și, în plus, unui sârb, fie copiand originalul rusesc, fie scriind în Rusia: citind cărți rusești precum u, el, neputând să facă față pronunției reale ruse, putea scrie ol chiar și acolo unde rușii pronunțau u După ce a stabilit că cronograful rus aparține unui sârb care a scris în Rusia, A A Shakhmatov în continuare, pe baza unei analize a "Povestea uciderii lui Batu" aparținând lui Pakhomiy Serb și

aflat în Cronograf și legăturile sale cu restul din textul Cronografului, ajunge la concluzia că cronograful rusesc a fost alcătuit anume Pahomius Serb A A Șahmatova este convinsă că compilatorul Cronografului rus a fost sârbul Pakhomiy, faptul că în alte manuscrise scrise de Pakhomiy, întâlnim exact aceleași sârbe și anti-serbisme ca și în Cronograful rusesc Cu toate acestea, observăm că Pakhomiy Logofet (sau sârb) nu a fost singurul scriitor sârb din Rusia La începutul secolului al XVI-lea în Rusia a lucrat, de exemplu, filologul Anikita Lev - sârb de origine, care a compilat o serie de lucrări literare mari pentru Rusia S-ar putea să fi fost și alți scriitori sârbi Iată un alt exemplu de atribuire de succes bazată pe datele lingvistice O analiză extrem de interesantă a limbii, ortografiei, greșelilor de ortografie și a graficii scrisorii lui Fals Dmitri I către Papă Clement al VIII-lea a fost făcută de S L Ptashitsky Impostorul a trimis, după cum se știe, în aprilie de la Cracovia o scrisoare papei în limba poloneză, în care își anunța renunțarea la Ortodoxie Studiul limbii arată că scrisoarea a fost scrisă de o persoană educată literar, care cunoștea excelent limba poloneză, folosea întorsături subtile și frazeologia, care este "luxul limbii poloneze", iar scrisoarea a fost rescrisă de o persoană care știa limba poloneză prost, a făcut greșeli și particularități în ortografie și grafică, remarcabil în scriitorul unei persoane de educație moscovită, aproape în scris de mână de scrierea de mână a biroului grefierului Dumei B I Sutupov Scrisoarea arată, în plus, că scriitorul cunoștea limba greacă, cunoștea grafia latină, dar nu avea abilități în scrierea poloneză "Având în vedere o asemenea dualitate - un text bun și o corespondență proastă - trebuie să concluzionăm fără ezitare", scrie S L Ptashitsky, "că redactorul scrisorii și copistul său sunt două personalități diferite, că Pretendintul a copiat textul terminat, compilat pentru el de o persoană cu experiență în limba poloneză Asa de A A Şahmatov Cu privire la problema originii Cronografului S Ibid S Vezi: D S Lihaciov Scriitor sârb uitat din prima jumătate a secolului al XVI-lea Filolog Anikita Lev - În carte: Gorski vi]enac O ghirlandă de eseuri oferită profesorului EM Hill Cambridge, P - S L Ptașițki Scrisoare a primului pretendent către Papă Clement al VIII-lea - Izv ORYAS, , vol IV, carte Atribuire întrucât această scrisoare a fost rescrisă și, fără îndoială, semnată de însuși Pretendintul, mărturisește că Pretendentul a fost o persoană de mare origine rusă, cu experiență în scris un personaj moscovin și, în plus, de tipul scrisului din biroul lui Sutupov , în același timp, nu era străin de alfabetizarea greacă, dar nu avea abilități în vorbirea poloneză și stăpânește cu greu grafica poloneză " Este curios că s-a stabilit chiar și un asemenea detaliu, încât Preteditorul a rescris textul terminat în prezența unei persoane care cunoștea bine limba poloneză, care uneori a reușit să-l corecteze la timp Concomitent cu studiul lui S L Ptashitsky, a fost publicat un studiu al aceleiași scrisori a Pretendentului I Baudouin de Courtenay, în care acesta din urmă ajunge la concluzii foarte asemănătoare, complet independent de S L Ptashitsky Putem spune sincer că datele limbii lucrărilor rusești vechi (dacă sunt strict separate de datele stilului) sunt un material foarte important pentru a judeca originea autorului Studiul acestor date este facilitat de faptul că în Rusia antică nu exista o ortografie stabilă și cerințe stabile ale vorbirii literare și, prin urmare, limbajul natural al autorului nu a fost limitat în aceeași măsură de norme obligatorii ca și limba modernă autorii Novgorodismele și Pskovismele, okanye și akanye, cuvinte regionale individuale au pătruns destul de liber în

scrierea rusă veche, făcând astfel ușoară determinarea originii regionale a autorului Problema se complică numai de împrejurarea că limba scribului sau editorului pătrunde în lucrare cu aceeași ușurință cu care intră limba autorului în ea Prin urmare, este extrem de important să identificăm toate semnele prin care putem separa trăsăturile lingvistice ale scribului sau editorului care au pătruns în lucrare de trăsăturile lingvistice ale textului autorului Este de la sine înțeles că lexicul va fi schimbat mai rar de către scrib decât de către editor și că, prin urmare, datele lexicale vor fi cel mai indicative pentru limba autorului, spre deosebire de limba scriitorului sau editorului Dar, în ansamblu, numai studiul limbii tuturor listelor și stabilirea istoriei textului lucrării pot ajuta în mod fiabil la această separare a limbajului scribilor și editorilor de limba autorului În consecință, istoria textului joacă un rol decisiv și în această chestiune Metodele mecanice de izolare a limbajului autorului, fie prin eliminarea lecturilor individuale, fie prin numărarea majorității lecturilor, nu funcționează aici, așa cum nu funcționează în alte cazuri Semnificație specială pentru identificarea scribului, care poate fi uneori autorul însuși, sau pentru identificarea scribului, care poate fi S L Ptaishtsky Scrisoare a primului pretendent către Papă Clement al VIII-lea pp - Ibid S Vezi: Sprawozdania Akademii Umiejçtnosci w Krakowie, , nr Prima parte Capitolul VII Studiul textului autorului iar redactorul lucrării (aceste posibilități trebuie întotdeauna luate în considerare), au erori și omisiuni Fiecare scrib are propriile sale tipuri de erori, omisiuni, analfabetism Un scrib face în principal erori auditive, celălalt - vizuale (acest lucru depinde de tipul de memorie; atunci când copiează sau scrie, scriitorul își amintește anumite părți ale textului) Unele greșeli sunt specifice bătrânilor, altele - tinerilor Există tipuri de erori cauzate de traume psihice, altele sunt rezultatul unei lipse de dezvoltare generală, al ignoranței scribului etc Studiind tipurile de erori, se poate stabili un scrib comun pentru un număr de manuscrise sau pentru protografele acestora Din păcate, noi nu studiem psihologia erorilor, iar acest lucru ar fi extrem de important pentru identificarea autorilor, scribilor și scribilor * O importanță semnificativă în determinarea autorului ar trebui acordată coincidenței mărturiilor de natură eterogenă Dacă un grup de semne eterogene duce la stabilirea paternității, de exemplu, pe baza analizei limbajului și stilului, conținutului ideologic, pe indicații indirecte în textul operei în sine și în documentele epocii, pe analiza scrisului de mână , atunci dovezile de atribuire sunt semnificativ crescute Am putea compara atribuirea unor trăsături eterogene cu definirea unui punct în spațiu prin mai multe coordonate Un exemplu strălucit al identificării a trei autori pe baza mai multor trăsături eterogene este lucrarea fundamentală a lui I Denisov despre Maxim Grecul I Până în , viața lui Maxim Grecul în Italia și Muntele Athos a fost cunoscută doar din trimiterile ocazionale la aceasta de către Maxim Grecul însuși în scrierile sale Numele lui Maxim Grecul, pe care l-a purtat în Italia și în patria sa, era necunoscut I Denisov a dovedit în detaliu că Maxim Grecul este umanistul italian Mihail Trivolis și călugărul Athos Maxim Trivolis Astfel, scrierile lui Maxim Grecul au fost completate cu o serie de lucrări ale sale referitoare la perioadele italiană și Athos din viața sa: patru scrisori ale lui Mihail Trivolis scrise din Mirandola, două scrisori ale lui Mihail Trivolis scrise din Florența, un epitaf către Ioachim I , Patriarhul Constantinopolului, o epigramă dedicată marelui retor Manuel, trei epitafuri lui Nifon al II-lea,

Patriarhul Constantinopolului și un canon către Ioan Botezătorul Numele secular al lui Maxim Grecul - Mihail Trivolis și Athos - Maxim Trivolis - a fost stabilit de I Denisov în următoarele moduri În primul rând, el compară datele despre Maxim grecul cunoscut din rusă este Elie Denissoff Maxime le Grec et 'Occident Contribution à l'histoire de la pensée religieuse et philosophique de Michel Trivolis Paris, Atribuire surse, cu date despre Mihail Trivolis, descoperite de acesta în arhivele și izvoarele Italiei și Athosului Din surse rusești se știe că Maximus s-a născut în orașul Arta din Epir și că tatăl său se numea Manuel Despre Mihail Trivolis, pe baza surselor de arhivă, I Denisov a stabilit că tatăl său era Emmanuel, originar din orașul Arta Din scrierile rusești ale lui Maxim Grecul, descrierea sa a mănăstirii Sf Marcu și viața monahală a dominicanilor Despre Mihail Trivolis se știe că a fost tonsurat călugăr și apoi a abandonat viața monahală A Kurbsky menționează că Maxim Grecul a fost un student al umanistului John Laskaris În Biblioteca Națională din Paris există o copie a lucrării grecești Geoponics copiată de Mihail Trivolis cu o inscripție a lui Mihail Trivolis că această copie a fost făcută de el pentru Laskaris Din scrierile lui Maximus Grecul se știe că acesta a stat pe Athos aproximativ din - până în Din această perioadă datează și versetele Athos ale lui Maxim Trivolis Este semnificativ faptul că informațiile despre Mihail Trivolis din Italia dispar chiar din momentul în care documentele despre Maxim Trivolis apar pe Athos, iar acesta din urmă dispare pe Athos tocmai când Maxim Grek apare la Moscova Am citat doar cele mai importante coincidențe Toate datele despre Maxim Grek, Maxim Trivolis și Mihail Trivolis sunt rezumate de I Denisov într-un tabel În stânga, el plasează informații din surse rusești despre perioada greco-italiană-Athos din viața lui Maxim Grecul, în dreapta - informații despre Mihail Trivolis și Maxim Trivolis În majoritatea informațiilor, ambele coloane sunt consistente și nu există un singur fapt de contradicție în surse Identitatea lui Mikhail Trivolis, Maxim Trivolis și Maxim Grek este stabilită în cele din urmă prin compararea scrisului de mână al autografelor tuturor celor trei O comparație a scrisului de mână sau o comparație a datelor biografice nu ar putea oferi dovezi atât de sigure precum coincidența mărturiei unui material eterogen Ca exemplu de atribuire reușită pe baza datelor eterogene despre autor găsite în lucrare, poate servi și lucrarea lui H S Sarafa-nova "Operă inedită a protopopului Avvakum" Vorbim despre un eseu numit de P S Smirnov "Mesaj către trei necunoscute" * H S Sarafanova a aprofundat și dezvoltat atribuirea acestei lucrări, făcută de P S Smirnov, și atribuie acest mesaj lui Avvakum din următoarele motive "După cum reiese din primele rânduri ale Epistolei, autorul, un apărător zelos al Vechilor Credincioși, o scrie în timp ce "în Lacul Gol", iar la un moment dat se afla "în țările siberiene de dușmanul lui patriarhul", 'TODRL, vol XVI M ; L , / S Smirnov Prefață la alte scrieri ale protopopului Avvakum - RIB, vol L , S LXXX-LXXXII (Monumente ale istoriei Vechilor Credincioși din secolul al XVII-lea, cartea I, numărul) Prima parte Capitolul VII Studiul textului autorului trecuseră doar " ani" de când "l-a adus de la Daur" Anterior, autoritățile bisericești "mulți" erau "prieteni spirituali" cu autorul, el era apropiat de Rtișciovi, iar "regele său era foarte milos", mai ales "Regina Maria a fost bună" Dar autorul "i-a corupt cu abuz", iar "a fost trimis aici" Boierul Morozova el numește "fiica sa spirituală" "În toate aceste fapte semnalate de autor", adaugă N S Sarafanova, "este imposibil să nu recunoaștem soarta protopopului Avvakum" O analiză a conținutului și stilului ideologic al epistolei confirmă pe

deplin concluzia despre paternitatea lui Habacuc Un alt exemplu de atribuire exactă bazată pe date eterogene este definiția lui A A Shakhmatov a autorului cărții Povestea orașelor cu o descriere a orașului Egipt, adică Cairo Într-un studiu special dedicat acestei probleme , A A Șahmatov atrage atenția asupra următoarelor circumstanțe În lista pe care a întâlnit-o (BAN, ; fost - academician) la antetul lucrării există o dată: "Legenda de vara despre orașe" Apoi, "Povestea" este, fără îndoială, compusă de rusi: palatul sultanului egiptean este comparat ca mărime cu Kremlinul din Moscova ("cu Moscova cu Kremlinul") La sfârșitul poveștii, este numită o persoană ale cărei povești au servit drept material pentru legendă: acesta este trezorierul marelui duce Mihail Grigoriev, care a călătorit ca ambasador în Egipt Pe această bază, A A Shakhmatov a sugerat că autorul acestei lucrări și al altor două legate de ea în conținut și stil - "Descrierea Țargradului" și "Regatul Ordinului Țaregradului" - este grefierul Mikhail Grigoriev Misyur Munekhin Porecla Misyur ar fi putut fi dată lui Munekhin după călătoria sa în Egipt (numele antic al Egiptului era Misyur) Cu toate acestea, studii ulterioare au arătat că în alte liste ale Povestea orașelor, în loc de Grigoriev, se citesc Gireev și chiar Georgiev, iar datarea lucrării este diferită - Decizia finală cu privire la paternitatea acestui Povestire ar putea fi luată numai după ce A A Shakhmatov a împărțit listele în ediții, a aflat vechimea și relația edițiilor, a explicat paleografic data ca fiind eronată din ("a" a fost confundat cu "l" - o greșeală comună în numerele rusești antice), a aflat originea poreclei diaconului Munekhin, a stabilit principalele fapte ale carierei sale oficiale, a comparat datele "Povestea" cu datele istorice (în special, s-a constatat că "Povestea" vorbește despre Egipt chiar înainte de sultanul egiptean a fost subjugat turcilor, adică înainte de) Doar un studiu detaliat al întregii istorii a textului Poveștii, folosind date din istoria textului lucrărilor conexe, date biografice și istorice, i-a permis lui A A Shahmatov să rezolve în cele din urmă problema paternității Povestirii Adevărat, unele date despre istoria textului Poveștii au fost ulterior supuse unei îndoieli rezonabile (Cronograful aparține ediției din a bătrânului TODRL, vol XVI S A A Şahmatov Călătoria lui M G Misyur Munekhin către Est și ediția Cronograf din - Izv ORYAS, , vol IV, carte Atribuire Mănăstirea Eleazarov lui Filoteu), însă, în general, atribuirea lui A A Șahmatov s-a dovedit a fi destul de convingătoare Indicativ este încercarea lui B A Rybakov de a stabili autorul Povestea campaniei lui Igor Toate ipotezele anterioare despre autorul Laicului (Mitus, Belovod Prosovich, Olstin Oleksich, Prințesa Agafya Rostislavna etc) nu aveau în esență nicio bază presupunerea primitivă că un contemporan al evenimentelor ar putea scrie despre "epopeile" timpului său Talentul literar și conștientizarea istorică largă a autorului Laicului sunt în acest caz atribuite în mod destul de arbitrar uneia sau aceleia persoane B A Rybakov își construiește ipoteza pe material faptic - pe posibilitatea de a compara texte din viața reală - textul cronicii atribuit lui Piotr Borislavich și textul Laicului Compararea textelor îi permite lui B A Rybakov să facă o serie de comparații: să sublinieze "unitatea timpului și a locului vieții" a cronicarului și a autorului Laicului, gusturile și antipatiile lor similare, asemănarea în aprecieri ale unor prinți anume și fapte ale acestora, "unanimitatea uluitoare" în aprecierea structurii politice a Rusiei în secolul al XII-lea Textul cronicii ne permite să judecăm prezența talentului literar al lui Peter Borislavici Au fost găsite și o serie de potriviri lexicale directe între "Cuvânt" și textul cronicii, care au fost

subliniate de V Yu Franchuk Și deși B A Rybakov își formulează ipoteza cu foarte multă atenție ("Asemănarea izbitoare, uneori transformându-se în identitate, a aproape tuturor trăsăturilor ambelor lucrări nu ne permite să renunțăm complet la ideea unui singur creator al acestor două la fel de strălucitoare creații") , diferența fundamentală este importantă Această ipoteză din presupunerile menționate despre autorul Laicului - avem în fața noastră o comparație bazată pe texte din viața reală Un alt exemplu de atribuire temeinică este identificarea de către R P Dmitrieva a autorului Povestea lui Petru și Fevronia Cercetătoarea a revenit asupra disputei apărute la mijlocul secolului trecut despre vremea creației și autoarei Poveștii, având la dispoziție rezultatele unei analize textuale complete a lucrării pe care o desfășurase R P Dmitrieva a reușit să demonstreze că textul original al Poveștii, pe care ea l-a stabilit, s-a dovedit a fi complet identic cu textul găsit în colecție cu lucrările lui Yermolai-Erasmus (GPB, colecția Solovetsky, nr /) Concluzia despre scrierea Poveștii de către Yermolai-Erasmus a găsit o altă confirmare importantă: Vezi mai sus S B A Rybakov Cronicari ruși și autor al poveștii campaniei lui Igor M , p - V Yu Franchuk Ar fi putut Piotr Borislavici să creeze Povestea campaniei lui Igor? (Observații asupra limbajului "Cuvintelor" și Cronicii Ipatiev) - TODRL, vol XXXI L , B A Rybakov Cronicari ruși și autor al poveștii campaniei lui Igor S Povestea lui Petru și Fevronia Prep texte și cercetări de R P Dmitrieva L , Prima parte Capitolul VII Studiul textului autorului Un studiu textual al Povestea episcopului Ryazan Vasily, apropiat stilistic de Povestea lui Petru și Fevronia, a arătat că textul său original corespunde și textului găsit în aceeași colecție Solovetsky Prin urmare, această poveste aparține aceluiași autor Pe de altă parte, cercetările lui R P Dmitrieva au făcut posibilă respingerea presupunerii anterioare conform căreia Yermolai-Erasmus s-a apucat să lucreze la Povestea lui Petru și Fevronia în anii al -lea secol Textul, care a fost considerat ediția a doua a autorului (manuscris GBL, adunat de fondul MDA , Nr), este o prelucrare editorială a uneia dintre listele din prima ediție, conținând modificări apărute ca urmare a corespondenței repetate Prin urmare, editorul acestei liste și autorul versiunii originale nu pot fi identificați Deci, acest exemplu mai arată că atribuirea finală a unei opere nu poate fi dată decât de istoria completă a textului operei Oricât de convingătoare ar fi considerentele individuale și datele individuale, dacă textele tuturor edițiilor nu sunt clarificate, nu se iau în considerare discrepanțe în locurile care servesc la justificarea atribuirii, problema limitelor lucrării nu este clarificată, data a lucrării nu este stabilită etc , nicio atribuire nu poate fi considerată persuasivă * Atunci când se determină paternitatea în literatura rusă veche, în cazurile în care este imposibil să se găsească cu exactitate autorul, este de mare importanță limitarea cercului din care autorul ar putea ieși: cronologic, teritorial, social etc În esență, aici atribuirea unei opere trece în studiul ei istoric și literar direct și, prin urmare, nu are sens să luăm în considerare această problemă a atribuirii parțiale în întregime Cu toate acestea, aș dori să mă opresc asupra unei metode de atribuire parțială, care este foarte des folosită de cercetătorii literaturii ruse antice, dar care conține pericole semnificative Această metodă se bazează pe utilizarea tipului de demonstrație care se numește de obicei argumentum ex silentio De altfel, în căutarea autorului, cercetătorii recurg foarte des la identificarea gamei de fenomene despre care lucrarea tace Aceste omisiuni ajută uneori la restrângerea cercului de autori

posibili, la definirea mai exactă a autorului în timp, în sfera socială și în limitele geografice, dar ele trebuie folosite cu mare grijă Permiteți-mi să vă dau un exemplu de utilizare imprudente a acestui argument V Mansikka, în studiul său despre Viața lui Alexandru Nevski, observă că autorul ei nu a fost nici novgorodian, nici pskovian: "Este ușor de demonstrat că autorul nu a fost novgorodian sau pskovian", scrie V Mansikka - Atribuire Povestea lui nu conține astfel de detalii care sunt cunoscute de cronicile locale din Novgorod și Pskov și care sugerează familiaritatea cu tradiția locală sau dezvăluie o predilecție pentru interesele locale De exemplu, nu se menționează nunta prințului, nu se știe despre cearta lui cu novgorodienii, despre campania sa împotriva pământului Iemsk, despre clericii tătari etc Koporya, se remarcă prin netemeinicie extremă, în timp ce cronicile locale ar putea oferi autorului vieții câteva detalii Cronicile locale enumeră popoarele care au luat parte la prima campanie împotriva lui Alexandru și menționează prințul suedez, episcopii săi și guvernatorul Spiridon; autorul vieții vorbește destul de plictisitor despre "romani" și despre "regele lor" Cronicarul îl conduce pe Alexandru împotriva inamicului împreună cu novgorodienii și locuitorii din Ladoga, numește data și luna când a avut loc faimoasa "tăiere cu lumini", iulie, și enumeră pe nume pe novgorodienii uciși, care, împreună cu locuitorii din Ladoga, nu sa dovedit a avea mai mult de douăzeci; biograful lui Alexandru își face eroul să se desfășoare fără novgorodieni, cu o mică suită princiară, stabilește ora duminica, ziua amintirii unor astfel de sfinți și nu spune o vorbă despre morți Detaliile referitoare la bătălia de pe lacul Peipus și date în anale: desemnarea datei, aprilie, zonele și numărul pierderilor germane, ca să nu mai vorbim de detaliile bătăliei în sine, sunt complet omise în viața "\ Am citat acest pasaj din studiul lui V Mansikka, deoarece argumentul său că compilatorul "Vieții lui Alexandru Nevski" nu a fost nici novgorodian, nici pskovian este considerat în general acceptabil de către cercetători Cu toate acestea, dezvăluie în mod clar și slăbiciunea acestui tip de raționament V Mansikka compară cronicile și hagiografia și notează ceea ce lipsește din hagiografie în comparație cu cronică, dar nu ține cont deloc de diferența de genuri și de sarcinile lucrării Tot ceea ce lipsește în viață ar putea să lipsească din ea chiar dacă autorul său ar fi un novgorodian și un pskovit, numai datorită trăsăturilor de gen ale vieții, care nu permit detalierea excesivă și concretizarea imaginii Acest exemplu arată că este necesar să folosim cu mare prudență tăcerea autorului despre unele evenimente contemporane În orice caz, este imposibil să nu ținem cont de posibilitatea altor explicații pentru implicit a autorului * Deci, pentru a determina autorul acestei lucrări sau aceleia, este necesar să se facă aproape toată munca asociată cu studiul său istoric și literar Este necesar să se cunoască istoria textului operei, tradițiile sale literare V Mansikka Viața lui Alexandru Nevski Analiza edițiilor și a textului pp - Prima parte Capitolul VII Studiul textului autorului În toate etapele acestui studiu istoric și literar al unei opere pot apărea descoperiri fericite care vor face posibilă stabilirea autorului acesteia În consecință, nu există o asemenea etapă în studiul monumentului în care să ne putem depune armele și să declarăm: autorul său nu poate fi găsit Dar dacă luăm întrebarea în ansamblu, atunci putem spune că în monumentul studiat există aspecte separate, care contribuie cel mai adesea la descoperirea autorului În primul rând, este necesar să se studieze cu atenție toate declarațiile autorului lucrării despre sine, indiferent dacă sunt făcute la persoana a treia sau la prima Este

necesar să se acorde atenție cronologiei operei și locului originii acesteia, ideologiei (în principal nuanțelor), stilului, limbii, să-l prindă pe scriitor asupra unor astfel de afirmații care ar putea fi făcute în mod specific condiţii care nu puteau aparţine tuturor Găsirea unor astfel de date despre autor este o chestiune de atenție, talent de cercetător și, fără îndoială, o pauză norocoasă Dar în nici un caz stabilirea paternității nu trebuie să se limiteze doar la unul din anumite argumente: paleografice, lingvistice, biografice, ideologice etc Interacțiunea diferitelor metode de atribuire este o condiție necesară pentru fiabilitatea acestuia Dacă s-au găsit date despre autor, este necesar să se stabilească exact în ce a constat opera sa, să nu se confunde autorul cu un copist sau editor, să se stabilească limitele operei pe care a creat-o, să se determine în ce a constat opera sa Aceste ultime sarcini sunt dificultățile specifice de atribuire în studiul literaturii ruse antice Atribuirea este strâns legată de toate tipurile de cercetare istorică și literară a unui monument Ca și în istoria artei, atunci când se identifică un artist, cele mai revelatoare detalii sunt extrase din detaliile secundare ale picturii (de exemplu, din tehnicile prin care este pictată urechea), astfel încât atunci când se determină autorul unei opere, detaliile specifice sunt foarte important Deci, de exemplu, în atribuirea din motive ideologice, uneori nu ideea principală (comună unui număr de autori datorită reflectării ideologiei unei clase sau a unui grup de oameni) este decisivă, ci nuanțele de gândire, detalii - tot ceea ce este individual pentru un anumit autor Datele "oficiale" despre autor din titlul unei lucrări sunt mai puțin sigure decât cele neoficiale Indicațiile indirecte sunt mai incontestabile decât cele directe; indicațiile deliberate sunt mai puțin sigure decât cele neintenționate și aparent "accidentale"; fenomenele de limbaj dau uneori mai mult decât fenomene de stil, etc Într-un cuvânt, de foarte multe ori "secundar" se dovedește a fi primar pentru atribuire, iar "primar" - secundar Atribuirea are alegerea ei de fapte Acest tip de avantaj al detaliilor în atribuire față de general face ca cercetătorul să fie foarte atent și să acorde o atenție deosebită consistenței diverselor indicații falsuri În literatura rusă veche, în aproape toate cazurile, situația este de așa natură încât putem obține încredere deplină în atribuirea exactă a unui monument doar ca urmare a studiului său istoric și literar complet Totodată, atribuirea unui monument este doar unul dintre momentele studiului istoriei textului acestuia falsuri Există destul de multe documente falsificate în arhivele noastre scrise de mână De exemplu, sunt scrisorile contrafăcute ale prinților ruși către mănăstiri - cum ar fi scrisoarea lui Andrei Bogolyubsky către Lavra Kiev-Pechersk, sau scrisorile lui Dmitri Donskoy către Mănăstirea Trinity-Serghie sau lucrări falsificate pentru a apăra orice punct de vedere religios: Bătrânii Credincioși împotriva Ortodocșilor sau Ortodocșii împotriva Vechilor Credincioși (de exemplu, Actul Sinodului asupra ereticului armean Martyn și Feognostov "Trebnik") , apărarea antitrinitarienilor ruso-lituanieni împotriva ortodocșii (o scrisoare a lui Polovtsy Ivan Smerta către principele Vladimir) etc d O situație similară există și în depozitele de manuscrise din Europa de Vest, unde există o mulțime de monumente false Sunt cunoscute falsuri vechi, de exemplu, hrisoavele regelui Dagobert către călugării abației Sf Denis, decretalele lui Pseudo-Isidore, unele hrisoave ale lui Carol cel Mare, carta lui Constantin cel Mare către Papa Silvestru etc Toate aceste documente false au jucat un rol major la vremea lor și mai departe Mitropolit Macarius Istoria Bisericii Ruse, vol III Ed al -lea SPb , S

- Ieronim Arsenie Despre posesiunile patrimoniale ale Mănăstirii Treime în timpul vieții ctitorului ei, Ven Sergius - LZAK, voi VII SPb , S - V G Druzhinin) Paleografi pomeranieni de la începutul secolului al XVIII-lea - LZAK pentru , nr Pg , ;) Supliment la studiul paleografilor pomeranieni de la începutul secolului al XVIII-lea - LZAK pentru - , nr L , -Una dintre cele mai bune și mai complete analize ale falsului ambelor monumente aparține personajului și scriitorului Old Believer de la începutul secolului al XVIII-lea A Denisov În analiza sa, A Denisov a folosit argumente paleografice, lingvistice, istorice, teologice etc Falsificarea ambelor monumente a fost atât de temeinic dovedită încât ambele manuscrise au fost retrase din circulație de către biserica oficială și sigilate N Malyshevsky O scrisoare falsificată de la Polovtsy Ivan Smera către vel carte Vladimir - Proceedings of the Kiev Theological Academy, VI-VP (aici este literatura de specialitate) - În mod ciudat, scrisoarea lui Polovtsy Ivan Smera, care l-a lovit pe N M Karamzin prin natura sa fantastică, a fost din nou acceptată ca autentică în (L Teploe, V Nemirovskii Imprimarea cărților este o invenție rusă - Lit gaz , , nr ( ) din aprilie) Prima parte Capitolul VII Studiul textului autorului Lorentz Valla a pus bazele criticii științifice filologice a textului în critica la Darul lui Konstantinov Problema falsurilor, a valorii lor relative, trebuie deci luată în considerare în mod special în știința noastră Recent, avem destul de multe lucrări dedicate "falsurilor" individuale și chiar "creativității" celor mai faimoși falsificatori , totuși, în general, problema falsului și principiile studiului lor nu au fost luate în considerare în Soviet studii de sursă Această întrebare este foarte dificilă Mai recent, a fost setat cu totul altfel decât este acum Până de curând, conceptul de fals era absolutizat: orice manuscris și orice lucrare aparținând vremii nepotrivite și aparținând autorului greșit, care sunt indicate (direct sau indirect) în monumentul propriu-zis, era considerat fals Astfel de manuscrise și lucrări în ansamblu au fost considerate complet nemeritatoare de atenție, iar studiul lor s-a încheiat de obicei din momentul în care faptul falsificării a fost stabilit cu fermitate Cu toate acestea, este suficient să oferim câteva exemple pentru a clarifica cât de relativ este însuși conceptul de contrafacere Deci, de exemplu, ca urmare a cercetărilor lui A M Stavrovich, de ceva timp s-a crezut că Cronica siberiană Stroganov a fost un fals Această opinie s-a bazat pe faptul că A M Stavrovovich a dovedit originea relativ târzie a Cronicii Stroganov (anii ai secolului al XV-lea), pe de o parte, și exagerarea tendențioasă a rolului Stroganovilor în campania lui Yermak, pe de altă parte Totuși, nici îndepărtarea monumentului față de evenimentele descrise în el, nici tendința monumentului sau chiar distorsiunile evidente ale faptelor istorice nu sunt încă semne ale unui fals; altfel, partea leului din toate operele istorice și literare ar trebui să fie atribuită "falsurilor" Este caracteristic că și în Rusia s-au pus bazele științifice ale criticii de text atunci când se dovedește falsificarea monumentelor: "Actul de catedrală asupra ereticului Armenin pe Mnich Martin" și "Trebnik" al mitropolitului Theognost (vezi despre aceasta: V G Druzhinin) Paleografi pomeranieni începutul secolului al XVIII-lea;) Supliment la studiul paleografilor pomeranieni de la începutul secolului al XVIII-lea) Cu toate acestea, trebuie remarcat faptul că critica textului documentelor falsificate a fost parțial efectuată deja în secolul al XVII-lea (I F Kolesnikov Examinarea "scrisorii anonime" - Proceedings of the Moscow State Historical and Archival Institute, vol M ,) M D Kagan) Povestea celor

două ambasade este o lucrare politică legendară de la începutul secolului al XVII-lea - TODRL, vol XI M ; L , ;) Corespondența legendară a lui Ivan al IV-lea cu sultanul turc ca monument literar al primului sfert al secolului al XVII-lea - Ibid , vol XIII M ; L , ; V N Autocraţi "Discursul lui Ivan cel Groaznic în " ca pamflet politic de la sfârșitul secolului al XVII-lea - Ibid , vol XI M ; L , M N Speransky Falsuri rusești de manuscrise la începutul secolului al XIX-lea (Bardin și Sulakadzev) - În cartea: Problema studiilor surselor, vol V M , S - A M Stavrovovich Serghei Kubasov și Cronica Stroganov - În cartea: Culegere de articole despre istoria Rusiei, dedicată lui S F Platonov, Pg , falsuri publicații - fie că sunt lucrări istorice din secolele XI-XVII sau XVIII-XX La urma urmei, majoritatea covârșitoare a cronicilor rusești, poveștilor istorice etc , au o prezentare tendențioasă și o origine târzie Până de curând, "Corespondența lui Ivan cel Groaznic cu sultanul turc" și "listele de articole ale ambasadelor Sugorski și Ișchein" au fost atribuite necondiționat numărului de falsuri Motivul pentru aceasta este că nici această corespondență, nici aceste articole nu sunt enumerate în secolul al XVI-lea nu era încă acolo Ele sunt atribuite doar persoanelor și ambasadelor indicate în ele Totuşi, studii detaliate ale lui M D Kagan au arătat că în acest caz nu avem de-a face cu falsuri, ci cu opere literare I Asemenea opere literare sub formă de documente au căpătat trăsăturile unui gen literar complet în secolul al XVII-lea, dar aceasta genul a început să prindă contur mult mai devreme Deci, până în ultimul sfert al secolului al XV-lea "Manuscrisul regelui suedez Magnus" se referă și la secolul al XVI-lea - "Mesajul lui Alexandru cel Mare către prinții ruși" Ambele lucrări au fost mult timp considerate de istoricii literari Prin urmare, nu există niciun motiv să refuzăm să luăm în considerare lucrări atât de interesante precum "Corespondența lui Ivan cel Groaznic cu sultanul turc" sau "Liste de articole ale ambasadelor Sugorski și Ișchein", clasificându-le drept falsuri obișnuite Să luăm un alt exemplu În lista lui Hrușciov a Cărții Gradelor (TsGADA, MGAMID (f) nr /) există trei inserții: se fac două inserții pe foi noi introduse în manuscris prin eliminarea ultimelor foi ale caietelor individuale ale manuscris, iar o inserție este rezultatul unei mișcări simple de foi Două inserții de foi noi dau noul text Studiile lui S F Platonov , P G Vasenko și apoi V N Avtokratov au arătat că avem un document de gândire politică extrem de interesant în aceste inserții, dar acest document este important nu pentru istoricul secolului al XVI-lea, ci pentru istoricul de la sfârșitul secolului al XVII-lea secol Acesta este deja un fals în sensul propriu al cuvântului, dar acest fals este o manifestare a gândirii politice din timpul creării sale Vezi lucrarea ei de mai sus, nota de subsol la p Despre modul în care noile genuri literare seculare cresc treptat din formele de scriere de afaceri, vezi: D S Likhachev) Poveștile ambasadorilor ruși ca monumente ale literaturii - În cartea: Călătoriile ambasadorilor ruși din secolele XVII-XVII M ; L , S - ;) Apariția literaturii ruse M ; L , S - ;) La problema originii tendințelor literare în literatura rusă - Rus lit , , nr , p ;) Omul în literatura Rusiei Antice M ; L , S - S F Platonov Discursurile lui Terrible la Zemsky Sobor în - Opere, vol Articole despre istoria Rusiei Ed al -lea SPb , S - P G Vasenko Lista lui Hrușciov a Cărții Gradelor și știrile despre Zemsky Sobor în - ZhMNP, , ap p - V N Autocraţi "Discursul lui Ivan cel Groaznic în " ca pamflet politic de la sfârșitul secolului al XVII-lea Prima parte Capitolul VII Studiul textului autorului Toate aceste circumstanțe ne obligă să acordăm mai

multă atenție monumentelor false decât au primit până acum În studiile surselor, se obișnuiește să se împartă sursele istorice în "rămășițe istorice" și "legende istorice" Unul și același monument poate fi studiat de un istoric ca rămășiță istorică și ca legendă despre acest fapt Să spunem că avem în fața noastră "Povestea lui Petru și Fevronia" Îl putem studia ca monument al literaturii și ideologiei secolelor XV-XVII, dar putem încerca să reconstituim evenimentele istorice din Principatul Murom folosind același monument Aceasta este atât o rămășiță a antichității, cât și o poveste despre antichitate Dacă abordăm din acest punct de vedere așa-numitele monumente false create în Rusia Antică, este clar că, cu rare excepții, ele nu sunt potrivite pentru studiu ca o poveste despre antichitate, dar pot fi folosite în cercetare ca rămășiță de antichitate Din monumentele false, putem studia motivele pentru care au fost realizate, tehnicile literare ale falsului în sine etc Acestea sunt monumente ale vieții de zi cu zi și ideile timpului lor și, adesea, - gândirea socială și literatura În , autorul lucrării foarte remarcabile "Scrisorile prințului galic Leo și semnificația documentelor falsificate ca surse istorice" I A Linnichenko sublinia: " pentru un istoric, recunoașterea falsificării unui document nu se termină cu semnificația sa - un document este tot un document; are o fizionomie cunoscută, în spatele lui stă un motiv cunoscut, care trebuie dezvăluit de istoric Cunoașterea acestui motiv poate oferi istoricului indicii foarte valoroase ale relațiilor contemporane și, cu cât un astfel de document falsificat este mai important în sarcina sa, cu atât este mai important pentru istoric Centrul de greutate se mută astfel de la documentul în sine la motivul care a provocat falsificarea actului Mai mult, I A Linnichenko subliniază o altă latură a documentelor falsificate, care este relativ rară, dar care în alte cazuri nu trebuie trecută cu vederea: dacă astfel de monumente nu au supraviețuit din epoca căreia i se atribuie falsul timpului nostru și în timpul falsificatorul au fost aceste monumente, atunci imitația unui falsificator poate avea o anumită semnificație pentru caracterizarea monumentelor falsificate I A Linnichenko scrie: "Dacă sarcina unui document falsificat este de a obține un anumit rezultat real, atunci este firesc ca autorul unui act fals să încerce să-i dea, după cunoștințele și priceperea lui, aspectul unui act fals document autentic În fața ochilor făptuitorului de fals trebuie să existe o mostră autentică din care acesta, cu cele sau altele necesare acestuia Această împărțire a surselor, în general acceptată în studiile sovietice de sursă, provine din împărțirea propusă de A S Lappo-Danilevsky (Metodologia istoriei, partea , Sf nu este originală: acest tip de împărțire reflectă experiența multor savanți sursă) I A Linnichenko Scrisorile prințului galic Leo și semnificația documentelor falsificate ca surse istorice - Izv ORYAS, , vol IX, carte S falsuri vizează modificări, îți copiază lista Cu cât criticul este mai exigent și mai experimentat un document binecunoscut este prezentat spre aprobare, cu atât mai atentă ar trebui să fie însăși tehnica falsificării, atât din punct de vedere al formei, cât și din partea conținutului Prin urmare, de exemplu, pentru a întocmi un fel de "Scrisoare de Aur" necesită mai puține cunoștințe și pregătire decât pentru a falsifica o scrisoare de laudă, un act notarial sau un manuscris Kraledvor Adesea pot exista astfel de cazuri: dintr-o anumită epocă, nu au ajuns la noi acte autentice; între timp, avem documente false întocmite într-o epocă în care actele originale ale vremii cărora le este atribuit cunoscutul document mai existau În acest caz, documentul și cel fals devin importante pentru noi: ne oferă o formulă

de acte care nu ne-au ajuns, iar dacă se poate dovedi apropierea copiei față de eșantionul pe care îl avea falsificatorul, poate servi și la determinarea trăsăturilor reale cotidiene ale vremii, la care falsificatorul îl raportează "\ Tocmai un astfel de material, așa cum demonstrează I A Linnichenko, este dat de cei falsificati în a doua jumătate a secolului al XVI-lea diplomele lui Lev Galitsky În sfârșit, să acordăm atenție încă unui aspect al studiului monumentelor false: nu există nicio diferență fundamentală în studiul textual al monumentelor false și autentice Până la urmă, chiar și falsitatea monumentului este dovedită de întreaga istorie a textului Pentru a demonstra exhaustiv falsul, este necesar să se examineze monumentul exact cu aceleași metode care examinează textul original Cu cât este investigată mai complet și mai cuprinzător istoria textului monumentului falsificat, în special, momentul creării sale, "autorul", motivele (scopul falsului), soarta ulterioară a textului, cu atât mai mult se va dovedi temeinic falsul Dar există o parte a problemei care este deosebit de importantă pentru stabilirea unui fals Un fals este același monument ca oricare altul, dar realizat în scopuri speciale De aceea, pentru a se dovedi în cele din urmă falsificarea monumentului, este necesar să se arate absolut clar și convingător scopul pentru care a fost săvârșit acest fals Până când obiectivele și motivele din spatele înșelăciunii sunt clarificate, poate fi întotdeauna necesar să se reconsidere problema contrafacerii Deoarece diferențele dintre un monument autentic și unul fals constă în principal în motivele creării lor, nu există niciun motiv pentru a efectua un studiu textual al falsurilor într-un mod special Istoria textului așa-ziselor falsuri trebuie studiată exact în același mod ca și istoria textului operelor autentice Într-adevăr, dacă studiem o copie falsă a Învățăturilor lui Vladimir Monomakh, atunci trebuie să o studiem folosind aceleași metode ca lista originală, adică, prin toate mijloacele, luăm în considerare istoria textului, istoria creării listei în sine Să presupunem că am stabilit că falsul I A Linnichenko Scrisorile prințului galic Leo și semnificația documentelor falsificate ca surse istorice pp - Prima parte Capitolul VII Studiul textului autorului lista este făcută nu tocmai exact de la prima ediție tipărită a Letopiseței Laurențiane cu dorința de a imita carta din secolul al XII-lea și a fost făcută în scop comercial - spre vânzare Pe ce bază ar trebui să o respingem din luarea în considerare în studiul istoriei textuale a Doctrinei? Doar pe motiv că este o copie proastă târziu dintr-un text deja publicat Dar la urma urmei, pe această bază, nu am lua în considerare unele dintre textele originale ale monumentelor antice Astfel, de exemplu, nu studiem listele ediției Prolog a Povestea lui Nikola Zarazsky, ediția care a apărut pentru prima dată în Prologul tipărit din noi listele mai vechi Ei bine, ce se întâmplă dacă "falsificatorul" s-ar apuca de scris și ar completa "Instrucțiunea" cu propriile inserții? Dacă acest "falsificator" a trăit în secolul al XVII-lea iar inserțiile sale sunt de interes pur literar sau socio-politic - în acest caz studiem o astfel de listă falsă a secolului al XVII-lea ca o nouă ediție a Învățăturilor O astfel de ediție, dacă ar fi, ar fi de mare interes pentru noi Un fals similar al "Instrucțiunilor" cu inserții din secolul al XIX-lea va prezenta un interes considerabil mai mic pentru istoricul literar Aceasta înseamnă că și aici introducerea sau neintroducerea în studiul cutare sau cutare fals nu depinde deloc de faptul că noua listă este falsificată sau nu, ci de considerații generale - critică istorică și literară - la fel ca și în relație la textul original (de exemplu, dacă poate fi de interes pentru cunoașterea procesului literar al epocii sale și ulterioare) În

același timp, conceptul de "fals" este un concept istoric Acest lucru trebuie amintit cu fermitate Depinde în mare măsură de ideile despre dreptul de autor - idei care se schimbă de-a lungul secolelor "Manuscrisul regelui suedez Magnus" ar putea fi considerat un "fals" dacă a fost creat în secolul al XIX-lea, dar din punctul de vedere al unui istoric literar, ținând cont de particularitățile procesului literar, aceasta este o lucrare de la sfârşitul secolului al XV-lea foarte caracteristic timpului său și nu s-a pus niciodată îndoială că era un fals Unele tipuri de "falsuri" sunt tipice secolului al XVII-lea și reprezintă un fenomen curios în dezvoltarea literară a acestui timp Conceptul de "fals" a fost rafinat în secolele al XVIII-lea și al XIX-lea în legătură cu dezvoltarea ideilor despre izvoarele istorice, despre proprietatea literară etc Cu toate acestea, falsurile lui A I Sulakadzev și A I poate fi studiat ca fenomen în istoria comerțului cu carte și ca fenomen în istoria literaturii ruse și ca fenomen în istoria cunoașterii istorice, asociat cu renașterea interesului științific în trecutul Rusiei și în colecția de material documentar la începutul secolului al XIX-lea, și ca indicator al cunoștințelor paleografice de la începutul secolului al XIX-lea În toate aceste privințe, "activitatea" particulară a ambelor D S Lihaciov Povestea despre Nikol Zarazsky S falsuri falsificatorii prezintă un mare interes, deși în mod obiectiv a adus prejudicii serioase științei istorice Din punctul de vedere al istoricilor literaturii și al istoricilor gândirii sociale, falsurile individuale, desigur, nu sunt echivalente În primul rând, de remarcat sunt acele falsuri care nu au fost făcute în scop comercial (nu pentru o vânzare profitabilă), ci s-au bazat pe motive mai "mai înalte" (dorința de a ridica valoarea antichității naționale, de a apăra orice punct de vedere) , pentru a crea un pamflet politic etc) d) Nu întâmplător istoricii literari studiază falsificările din a doua jumătate a secolului al XVIII-lea iar primul secol al XIX-lea - "Scrierile lui Ossian, fiul lui Fingal", interpretate de patriotul și folcloristul scoțian James MacPherson *, sau farse literare de P Mérimée - "Teatrul Clarei Gazul" și "Gyuzla" , "Manuscrisul Kraledvorskaya", memoriile lui Ludovic al XVIII-lea sau memoriile Talleyrand, compuse de Lamotte etc Istoricii literari au remarcat de multă vreme legătura dintre tendința romantică în literatură și diverse reproduceri artificiale ale literaturii și folclorului antic, dintre care unele au atins o mare semnificație artistică În general, însă, criteriul de valoare pe care îl aplicăm falsurilor este același ca și pentru operele literare autentice Nu ne vor interesa operele literare autentice dacă sunt create doar în scop comercial, dacă nu reprezintă valoare artistică și nu sunt indicative ale epocii Așadar, putem spune cu încredere că studiul falsurilor nu diferă în mod serios de studiul monumentelor autentice și că ar trebui să refuzăm studiul complet al falsurilor doar din motivele pentru care refuzăm să studiem și lucrările autentice - în cazul în care acestea nu reprezintă un interes literar, social și textual semnificativ În acest caz, este suficient să se afle originea falsului, scopul sau cel puțin data reală a acestuia, prin stabilirea neconcordanței datelor sale cu epoca în care se pretinde falsul Cu alte cuvinte, nu există o metodă specială pentru a determina falsitatea unui monument Un monument fals ar trebui studiat în același mod ca unul autentic Întreaga întrebare se află doar în "interesul" ei: uneori este suficient doar să dovedești că nu aparține epocii căreia se pretinde, sau nu aparține autorului căruia îi este atribuită, iar după aceea studiul poate să nu continue: se aruncă ca Lucrările lui Ossian, fiul lui Fingai În două vol Transi, din

limba galică, de James Macpherson Ed a -a Londra, Le Theatre de Clara Gazul Paris, La Guzla ou choix de poésies illiriques, recueillies dans la Dalmatie, la Bosnie, la Croatie et l'Herzegovine Paris, Vezi pentru mai multe detalii: A Thierry Les marile mistificări literare Paris, Prima parte Capitolul VII Studiul textului autorului copiile din originalele supraviețuitoare, listele neinteresante și lucrările neinteresante sunt aruncate Aproape la fel ca și pentru scrierile falsificate, se poate spune despre falsurile parțiale, de exemplu, despre înregistrările falsificate în manuscrise autentice care le măresc vârsta sau atribuie compoziția unei persoane celebre Aceste înregistrări pot prezenta interes din punctul de vedere al motivelor pentru care au fost realizate Vârsta unui manuscris poate fi mărită pentru a crește prețul de vânzare al acestuia De exemplu, cumpărătorii Vechilor Credincioși apreciau în primul rând manuscrisele "Donikon" În acest sens, vânzătorii au introdus foarte des data "pre-Icoană" sau, în consecință, au modificat datarea deja în ea în manuscris Deci, de exemplu, în datele cu numărul - "P" (de exemplu, -^ZRP =) este suficient să schimbați această cifră la - "H", răzuind linia de sus și inserând-o în mijloc între două catarge verticale pentru a schimba data pentru de ani și a face manuscrisul "Donikon" (-^ZRN =) Acest tip de fals nu prezintă un interes deosebit în sine Trebuie dezvăluit, dar nu este nevoie să-l studiem în mod special Un caz complet diferit este dezvăluit de L A Dmitriev, care a studiat manuscrisul secolului al XVIII-lea, în care, prin falsificarea paginii de titlu, lucrarea originală a secolului al XVIII-lea s-a dovedit a fi atribuit funcţionarului Grigory Kotoshikhin Atât motivele, cât și însăși circumstanțele în care s-a făcut acest lucru au fost de interes aici Un oarecare interes sunt falsurile unei părți din textul din manuscris Un fals curios al textului a fost descoperit de V F Pokrovskaya în manuscrisul BAN sub codul "Colectarea chitanțelor curente nr " Acest manuscris este un autograf al celebrului falsificator de manuscrise A I Sulakadzev, în care a introdus informații "Despre zborul aerian în Rusia din d Hr " Aici, în extrase din însemnări necunoscute ale unui anume Bogolepov, se citește următorul text, uneori citat pentru a dovedi prioritatea Rusiei în domeniul aeronauticii : Pentru o intrare falsificată, vezi Rospevnik-ul secolului al XVII-lea (GPB, OLDP O LXVII) Această intrare indică indirect momentul scrierii ei: între și august ( ) Vezi: X Loparev Descrierea manuscriselor OLDP, vol III SPb , S - Cf intrare falsificată în manuscrisul celei de-a doua jumătate a secolului al XVIII-lea "Cartea care spune suferința și lauda Sf drepții Boris și Gleb "(GPB, I, Q, No), raportându-l la ( ) Înregistrare: "Această carte sfântă a fost scrisă sub puterea unui nobil și regal numit și Marele Voievod Vasily Dmitrievich al întregii Rusine și cu mitolitul iubitor de Dumnezeu (deci! - D L) Fotie în vara lui șase mii șapte sute nouăzeci de osmago, luna noiembrie, cu o mână păcătoasă în Kalugerech lui Iona, conform Istomei lui Nijni Novgorod L A Dmitriev Eseu recent găsit despre Ivan cel Groaznic - TODRL, vol XVIII M ; L , Aeronautica si aviatia in Rusia pana in Culegere de documente si materiale Editat de V A Popov - În cartea: Materiale despre istoria aeronauticii și a aviației în URSS M , S - - Ecouri ale acestui fals sunt și în filmul lui Tarkovski "Andrei Rublev" falsuri tatăl Kryakutnoy Furvin a făcut-o ca o minge mare, a umflat-o cu fum murdar și mirositor " Cu toate acestea, prin cercetări fotografice, a fost posibil să se stabilească că cuvântul "Nerekhtets" este scris peste cuvântul "german", iar numele de familie "Kryakutnoy" acoperă cuvântul "botezat", ca și numele de familie "Furvin", este corectat din original

- "Furtsel" Se pare că aceste modificări au fost făcute chiar de Sulakadzev pentru a crea o altă senzație De interes sunt și falsurile de scrisori asociate cu dorința unei părți a nobilimii la sfârșitul secolului al XVII-lea creează-ți un "arborele genealogic" mai mult sau mai puțin magnific Există cazuri în care un fals nu creează un text nou, ci repetă unul existent: astfel sunt unele falsuri din Învățăturile lui Vladimir Monomakh, Povestea campaniei lui Igor, scrisorile nobiliare Aceste falsuri au o importanță serioasă când imitația originală a dispărut după ce a făcut o copie sau a suferit orice denaturare sau deteriorare În sfârșit, remarcăm falsurile care pretind a fi copii ale textului integral, presupus pierdute Acest tip de fals îi pune pe cercetători în cele mai dificile condiții, deoarece inconsecvențele parțiale cu epoca pot fi atribuite cu ușurință inexactității copiei, iar analiza paleografică nu poate fi efectuată Cum este însă situația cu latura morală a activităților falsificatorilor? În ceea ce privește diferite epoci, situația este diferită Conceptele de drept de autor s-au format istoric Erau deosebite în antichitate și în Evul Mediu Marea majoritate a vechilor scribi ruși, din punctul nostru de vedere, s-ar dovedi a fi plagiatori și compilatori ai lucrărilor altora Dar, amândoi fiind, nu și-au expus propriile nume pe codurile nou create, noi ediții ale lucrărilor, iar dacă au expus, nu au văzut acest lucru ca pe o încălcare a "dreptului de autor" Acest lucru s-a întâmplat pentru că colectivitatea creativității, caracteristică folclorului, nu a supraviețuit încă în Rusia Antică Această colectivitate de creativitate s-a manifestat mai ales în mod clar în scrierea cronicilor, unde fiecare cod analistic era o continuare și o combinație a muncii a multor zeci de cronicari În plus, în Rus' antic, ca în V F Pokrovskaya Încă un manuscris al lui A I Sulakadaev (Cu privire la chestiunea amendamentelor la textele scrise de mână) - TODRL, vol XIV M ; L , S - A se vedea, de exemplu, despre acest ultim caz în lucrarea lui H S Chaev: Despre problema falsificării documentelor istorice în secolul al XIX-lea - Izv Academia de Științe a URSS, , Seria VII, ONU, Nr - p - Vezi despre asta: Peter Hermann Wahrheit și Kunst Geschichtsschreibung und Plagiat im Klassischen Altertum Leipzig-Berlin, ; Edward Stemplinger literatură Leipzig-Berlin, - Pentru falsuri, vezi şi H Hagen Ober literarische Falschungen Hamburg, ; JA Farrer Falsuri literare Londra, Prima parte Capitolul VII Studiul textului autorului antichitate și în Orientul medieval, era foarte obișnuit să imite un autor celebru și să-și pună numele pe această imitație În Rusia antică au existat multe imitații ale lui Ioan Gură de Aur După cum se știe, în manuscrise îi sunt atribuite lui Lysias de discursuri, dintre care mai puțin de sunt recunoscute ca fiind autentice de către cercetători Aproape aceeași situație există și cu scrierile lui Omar Khayyam Este clar că într-o epocă în care ideile despre natura personală a creativității nu au avut timp să se dezvolte suficient, problema laturii morale a falsurilor ar trebui pusă într-un aspect strict istoric Această întrebare nu poate apărea nici măcar atunci când falsificarea își stabilește sarcinile artistice de mistificare (de D MacPherson, P Merimee etc) În vremea noastră, când ideile despre izvorul istoric, valoarea științifică a izvoarelor istorice și proprietatea literară sunt la un nivel destul de ridicat, falsificarea monumentelor nu poate avea nicio justificare istorică Obiectiv, aduce mult rău Orice fel de falsificare a izvoarelor istorice ar trebui, așadar, să devină subiect de atenție publică R M Aliev, M N Osmanov Omar Khayyam M , S - Capitolul VIII CARACTERISTICI ALE STUDIILOR TEXTULUI CRONICILOR Studiul textului cronicilor prezintă o

mulțime de particularități, legate de faptul că cronicile au fost întocmite diferit de alte lucrări literare și istorice ale Rusiei antice Cronicile sunt mari ca volum, s-au dezvoltat una din cealaltă, continuu, prin reelaborare și alcătuire seturi de material anterior Aproape de cronici (dar nu în toate) în natura textului lor se află cronografiile, cărțile de putere, diferitele feluri de palei, cronicarul elen și roman Prin urmare, principiile individuale ale studiului textual al cronicilor pot fi aplicate acestor lucrări apropiate de cronicile în natura lor Studiul textual al cronicilor este foarte dificil și, în același timp, există realizări majore în el Știința scrierii cronicilor rusești are aproximativ de ani de existență Textul cronicilor a fost studiat de N I Kostomarov, I I Sreznevsky, K N Bestuzhev-Ryumin, A A Shakhmatov, A E Presnyakov, M D Priselkov, H F Lavrov, M N Tihomirov, A N Nasonov B A Rybakov, Ya S Lurie, G M Prokhorov, B M Kloss și alți specialiști de seamă continuă să-l studieze Studiul textului cronicilor a șlefuit multe dintre principiile avansate ale cercetării textuale, care apoi au început să fie aplicate cu succes altor materiale Multe exemple din studiul textului cronicilor au fost deja citate în această carte, deoarece critica textuală a cronicilor a dezvoltat principiile de bază ale criticii textuale moderne în general În acest capitol, ne vom concentra în principal asupra trăsăturilor specifice ale studiului textului analelor Vezi recenzia lui D S Likhachev asupra cărții: L V Cherepnin Arhivele feudale din secolele XIV-XV T I şi II (Izv AN SSSR, OIF, T IX, Nr P -) Prima parte Capitolul VIII Caracteristici ale studierii textului cronicilor Opera de cronicar Metodologia cercetării textuale, așa cum am văzut deja, depinde în mare măsură de modul în care lucra vechiul scrib rus Trăsăturile studiului textual al cronicilor depind și într-o anumită măsură de modul în care a lucrat cronicarul rus vechi În literatura de scriere a cronicilor antice rusești, au existat multe dispute cu privire la modul în care au fost păstrate cronicile Unii dintre cercetători au văzut în compilatorii analelor prezentatori simpli, nesofisticați și obiectivi ai faptelor Alții, precum A A Shakhmatov și M D Priselkov, au presupus, pe baza datelor textuale, că cronicarii erau savanți sursă foarte cunoscători, care combinau diverse materiale din cronicile anterioare din punctul de vedere al anumitor concepte politice și istorice Desigur, cei din urmă au dreptate Ideile lor au făcut posibilă dezlegarea compoziției complexe a codurilor cronicilor și construirea unei scheme generale pentru istoria scrierii cronicilor rusești Aplicarea acestor opinii la critica textuală a cronicii s-a dovedit practic fructuoasă Să ne întoarcem la declarațiile și declarațiile cronicarilor înșiși și să ne familiarizăm în detaliu cu munca lor În primul rând, observăm că natura textului analelor a fost determinată în mare măsură de orientarea lor politică acută Cronica era cel mai strâns legată de lupta de clasă și intra-clasă a vremii sale, de lupta dintre centrele feudale individuale În , prințul Daniel al Galiției a ordonat tiparului său Kirill să "scrie jaful boierilor nelegiuiți", iar acest raport al lui Chiril a constituit partea principală a cronicii domnești a lui Daniel Într-un alt caz ( ), prințul Mstislav Danilovici a ordonat ca răzvrătirea locuitorilor din Berestye să fie consemnată în cronică Felul în care cronicarul însuși a privit opera sa este arătat de următoarea intrare caracteristică din Cronica Treimei arsă Sub , în ea s-au citit reproșuri amare către novgorodieni pentru neascultarea lor față de marii duce: "Besha, poporul este aspru, neascultător, încăpățânat, neliniștit cine de la prinț nu este supărat sau cine de la prinț le face plăcere ? Nici măcar

marele Alexandru Iaroslavici [Nevski] nu i-a zdrobit!" Ca dovadă, cronicarul se referă la cronica de la Moscova: "Și dacă vrei să torturi, deschide cartea Marelui Cronicar Rus - și citește de la Marele Yaroslav la acest prinț actual " precum și Ryazan, Tver, Novgorod, Cronici Nijni Novgorod - împotriva moscoviților În anale vom întâlni denunțuri furioase ale boierilor (în galică, Vladimir, Moscova), clase de jos democratice H M Karamzin Istoria statului rus, vol V Ed Einerling B m și g , să acceptăm Opera de cronicar (la Novgorod), o apărare ascuțită a "oamenilor negri" față de oamenii vii și de boieri (în unele cronici din Pskov), atacuri anti-donciare ale boierilor înșiși (în cronica Novgorodului din secolul al XII-lea), apărarea fundamentelor "monocrația" marelui duce (în analele din Tver mijlocul secolului al XV-lea și la Moscova la sfârșitul secolelor XV-XVII) etc Prefețele la anale vorbesc și despre sarcinile pur "lumenești" - politice pe care cronicarii și le-au stabilit Puține dintre aceste prefețe au supraviețuit, deoarece în toate cazurile de modificări ulterioare ale cronicilor au fost distruse, ca necorespunzătoare noilor sarcini ale compilațiilor de cronici care le-au inclus Dar chiar și acele prefețe care au supraviețuit vorbesc destul de clar despre scopurile politice specifice pe care cronicarii și-au propus Redactorul "Cronicatorului domniei marilor prinți nobili din Tver" (codul prințului din Tver Boris Alexandrovici) scrie în prefața lucrării sale că a îndeplinit-o la ordinul "evlaviei față de gardian" Prințul Boris Alexandrovici, că își dedică munca proslăvirii "onoarei înțeleptului Mihai, prințul iubitor de Dumnezeu", adică Mihail Alexandrovici de Tverskoy El conturează granițele analelor sale - "Voi începe chiar de la Kiev chiar și până în acest oraș protejat de Dumnezeu Tfersky", vorbește despre sursele compilației sale ("Vladimir Polychron", "Granograf rus conform unei mari expoziții") și indică cu acuratețe sarcinile sale: să arate, ca "Domnul Dumnezeu să ridice și să slăvească cornul pământului Tver", să dovedească că atât Mihail, cât și tatăl său Alexandru de Tver au fost "autoconducători", "proprietar al pământului lui" Rusia", împrumutându-și puterea în linie ereditară directă de la marele Vladimir, "precum sfinții care luminează pământul rusesc cu botez Un personaj cu totul diferit, anti-principier, este prefața din Sophia Times Compilatorul său nu își propune să laude pe nimeni Dimpotrivă, cronicarul urmează să-și instruiască contemporanii prin exemplul prinților antici; face remarci dure despre prinții contemporanilor săi, ironic asupra comportamentului lor și al echipei lor "Te implor, turma lui Hristos: cu dragoste, pleacă-ți urechile cu înțelepciune! Ce erau prinții antici și oamenii lor Și cum au luat pământul rusesc și alte țări berbecii de sub el: acești prinți nu au adunat multe moșii, nici nu au creat vir, nici nu au vândut bani oamenilor Dar atunci vei avea dreptate, iar apoi vei încărca și vei oferi echipei pentru arme Și echipa lui se hrănește, se luptă cu alte țări, se luptă: "Fraților! Să tragem de propriii noștri prinți și de pământul rusesc Nu zhadahu: "Nu este suficient pentru mine, prințe, de grivne!" Nu puneți cercuri de aur pe soțiile lor, ci purtați soțiile lor în argint Și au dat naștere pământului rusesc; pentru insuficiența noastră, Dumnezeu a adus asupra noastră lucruri murdare și vitele noastre, iar satele și moșiile noastre pentru acestea sunt esența Și nu îi vom părăsi pe cei răi " Cronica Tver - PSRL, vol XV SPb , S - Cronica I Sofia, nr - PSRL, vol V Ed al -lea L , S Nastya este prima Capitolul VIII Caracteristici ale studierii textului cronicilor Natura părtinitoare din punct de vedere politic a cronicii poate fi demonstrată prin următorul exemplu: sub ( ) în Lista Sinodală a Primei

Cronici de la Novgorod scrie: Torzhek și Bezhichsky în frunte pentru trădarea Novgorod Cu toate acestea, după cum sa menționat deja (a se vedea mai sus, p), cuvintele "pentru trădarea Novgorodului" se dovedesc a fi scrise răzuit și inițial, după cum se poate vedea citind alte liste ale Primei Cronici de la Novgorod, conținea cuvinte: "prin sărutul crucii" Aceasta înseamnă că cronicarul din Novgorod l-a acuzat pe Ivan Kalita că a încălcat sărutarea crucii; Moscovit este un cronicar, în mâinile căruia în secolul al XV-lea a vizitat lista sinodală, i-a acuzat pe novgorodieni înșiși de trădare, eliminând acuzațiile lui Kalita Creatorul cronicii - fie că este un călugăr al mănăstirii Kiev-Pechersk, un reprezentant al clerului alb (ca la Novgorod - Herman Voyata), un posadnik (ca la Pskov), un funcționar de la Moscova sau, în cele din urmă, un prințul însuși - nu era o persoană detașată de viață Ideea că cronicile au fost întocmite din inițiativă privată în liniștea chiliilor monahale a fost abandonată de mult O lectură atentă a cronicii, în special lectura paralelă a mai multor cronici, arată clar cât de adânc a fost cufundat cronicarul în interese pur lumești, cât de strâns era legată opera sa de lupta politică a timpului său Același eveniment a evocat la diferiți cronicari exclamații de bucurie, apoi manifestări de durere (cf , de exemplu, descrierea morții lui Iuri Dolgoruky în cronicile de la Kiev și Vladimir), mânie sau satisfacție, ironie sau simpatie Cronicarul s-a străduit să-și pună cronica în slujba intereselor cutare sau aceluia prinț, episcop, mănăstire, cutare sau cutare grupare feudală, și-a apărat conceptul istoric * Studiul modern al textului cronicilor pornește de la ideea lor ca "tichete" - compilații uriașe de cronici anterioare Cronicarul nu a fost creatorul întregului text al cronicilor sale De obicei cronicile începeau cu o poveste despre începutul Rusului sau începutul istoriei lumii Această poveste a fost întocmită de cronicar pe baza materialelor scrise pe care le avea deja Materialele i-ar putea sta la dispoziție mult sau puțin Ar putea fi chiar o singură cronică, pe care, după ce a rescris-o, a completat-o cu informații din ultimii ani Dacă cronicarul era un simplu copist, atunci aceasta nu a anulat în niciun caz caracterul consolidat al cronicii sale, căci textul pe care l-a copiat era încă al său Novgorod prima cronică a edițiilor de seniori și juniori M ; L , S și Opera de cronicar casa materialului precedent: aproape fiecare text analistic, când a fost creat, a compilat materialul precedent Sursele știrilor cronice sunt foarte des indicate de cronicarii înșiși Deci, în Cronica Pskov din Lista Rumyantsev (GBL, Colecția de muzică, nr) și în Cronica Vakhrameevsky (Muzeul de Istorie de Stat, Colecția Vakhrameev nr) sub , după cuvintele "vor începe să numească rusă (în Cronica tipografică: rusă -D L) pământ", s-a adăugat următorul: "și slavii au plecat de la Novagod, prințul [I] l-a numit Bravlin să lupte împotriva grecilor și să cucerească pământul grecesc: de la Herson și la Korchev și la Surozh lângă Ts[a] ryagrad" În marginea acestui text, este scris cu vermilion: "Aceasta este scrisă în minunile lui Ştefan din Surozh", adică în Viaţa lui Ştefan din Surozh, de unde au fost preluate informaţiile despre această campanie În Lista Sinodală a Cronicii Pskov (colecția scrisă de mână a Adunării Sinodale nr , Muzeul de Istorie de Stat) există referiri la "cronicarul rus" Iată ce scrie A N Nasonov despre aceasta: "Povestind despre campania lui Ivan Vasilievici împotriva Novgorodului (sub), cronicarul (lista sinodală) spune: Dar suntem nachahom despre el, așa că vom spune de la mare ceva mic "(PSRL, vol V) Despre acest "cronicar" citim în știrile de sub : "A fost un ger în Pskov, și în sat și în toată volosta, slăbănog; despre acest

obryasheshshi extins este scris în Cronica Rusă "(ibid); am citit o poveste detaliată despre mare în Cronica a patra din Novgorod și una similară în listele Stroevsky, Arkhivsky și Arkhivsky Din ceea ce a spus autorul, este clar că și-a prescurtat sursa - "Cronicul rus" O referire la "vechii cronicari" folosiți de cronicar se găsește și în cronica lui Avraam În colecția Tver de sub , cronicarul scrie: "pentru același an cronicarul domnesc" Cronicarul se referă și la sursa sa în prefața la codul lui Boris Aleksandrovich Tverskoy: "Îi scriu lui Dozda cu un statut și primul cronicar imaginându-se, de parcă policronul Volodimer indică gradul de bring-de-java, și cel mai onorabil de aceasta în prinți este " În Cronica a cincea din Novgorod, sub articolul din , se spune pe margine: "Și acesta este de la altul vechi", adică "și acesta este șters de la un alt, vechi cronicar" În Cronica I de la Sofia, începând din până în , se citesc semne marginale: "Și este scris la Kiev"; "Uită-te la Kiev" și pr Cronicile Pskov, nr Pregătiți la presa A N Nasonov M ; L , S LIX Ibid C XLV-XLVI PSRL, voi XVI SPb , , stb (sub) PSRL, vol XV SPb , , stb PSRL, vol XV SPb , stb PSRL, vol IV SPb , , accept, a Comparați: A A Șahmatov Revizuire a codurilor cronice rusești din secolele XIV-XVII M ; L , S PSRL, vol V L , S - Prima parte Capitolul VIII Caracteristici ale studierii textului cronicilor Izvoarele cronicii puteau fi nu numai scrise, ci și orale Un exemplu interesant de identificare a surselor orale ale textului cronicii este oferit de studiul lui A N Nasonov asupra Listei sinodale a Cronicii Pskov: "Povestind despre ciocnirea prințului Moscovei cu prințul Tver în , redactorul Listei sinodale notează : "Tokmo ceva ce auzim puțin de la soțul soțului", etc (cf expresia din lista sinodală sub : "Atunci arătați frică soțului nobilului Domont" - PSRL, vol V) Compilatorul indică astfel mărturia orală ca una dintre sursele sale Ce spune exact redactorul Listei sinodale în acest caz poate fi presupus pe următoarea bază: fraza (după cuvintele că Ivan Vasilyevici era supărat pe prințul Tver) se citește astfel: "dacă nu vems despre ce, atunci Dumnezeu știe și ei înșiși; tokmo " etc ; expresia "neștiind despre ce" este foarte tipică pentru textul listei sinodale din ultimii ani: de exemplu, în textul anului precedent ( ), după știrea campaniei împotriva turcilor, citim: " și nu știm ce se va întâmpla până astăzi"; după vestea atacului turcilor: "și nu știm ce să ne ascundem până acum"; sub , într-o poveste despre achiziționarea unei icoane de către novgorodieni pe Volhov: "Nu știu de unde"; sub în știrea că ambasadorii Marelui Duce au călătorit la Kes: "nu știm despre nimic"; sub , la știrea că la Pskov au sosit ambasadori din mester (maestru al Ordinului Livonian - D L), s-au dus la Marele Duce: "nu știm ce să facem" (în plus, sub citim : "trezește-te și știi că în această vară în țara Pskovului mulți creștini au fost nevoiți să învețe despre pâine"; Deci, avem motive să credem că însuși redactorul Listei sinodale vorbește despre propria sa sursă specială: mărturia orală Tocmai prin faptul că autorul a folosit o astfel de sursă explicăm vivacitatea poveștii în lista sinodală, de exemplu, sub în povestea campaniei împotriva Pskovului sau sub în povestea prinților Boris și Andrei (despre refuzul lor de a merge la germani, despre atrocitățile lor din regiunea Pskov etc) și despre însăși campania împotriva germanilor, care transmite starea de spirit a unui Pskov contemporan (cf ultimele cuvinte: "cum neamurile rekosha și Pskov au devenit atât de taco")" * Conceptul de cod analistic a fost dezvoltat în știință încă din secolul al XIX-lea - în lucrările lui P M Stroev și K N Bestuzhev-Ryumin Cu toate acestea, P M Stroev și K N Bestuzhev-Ryumin și-au imaginat bolțile de cronică ca o combinație mecanică a

diferitelor materiale A A Șahmatov, pe de altă parte, a descoperit în cronicile ruse voința conștientă a compilatorilor lor, care au căutat să pună un anumit concept istoric și politic în codurile pe care le-au întocmit - conceptul unuia sau altui centru feudal În același timp, A A Șahmatov a subliniat atitudinea atentă a cronicarilor față de textele predecesorilor lor A A Şahmatov a socotit cu faptul că Cronici Pskov Emisiune C XLVI Opera de cronicar revizuirea materialului de cronică anterior putea fi permisă de redactorul codului analistic doar din motive foarte întemeiate, a reținut pe cât posibil textul anterior și a purtat forme strict definite, limitate la metodele dezvoltate de abrevieri, completări din alte surse sau unele actualizări rare în limbaj și stil Combinând știrile colecțiilor anterioare, cronicarul a căutat să-și păstreze aspectul arhaic, parcă le-ar ghici natura documentară Nici denaturarea arbitrară a textului, nici completările fantastice și afirmațiile nefondate ale cronicarilor care au lucrat până în secolul al XVI-lea de obicei nu este permis Prin urmare, cronicile relativ târzii păstrează din belșug știrile din secolele XI-XII neschimbate Totuși, făcând acest lucru, ei au prelucrat materialul precedent în așa fel încât să îi confere un caracter care le-a confirmat conceptul politic: prin selectarea materialului potrivit, combinând sursele, recurgând la sursele potrivite și uneori doar prin schimbarea atentă a text Însăși compilarea codului analistic a fost programată pentru a coincide cu unele evenimente oficiale semnificative din viața centrelor feudale: urcarea la masa unui nou prinț, întemeierea unei catedrale, înființarea unui scaun episcopal etc opera cronicarilor avea într-o oarecare măsură un caracter firesc, uniform Cronicile erau lucrări solide din punct de vedere intern, punctate politic O astfel de idee a cronicii ca o compilare atentă, gândită politic a materialului cronic al anterioare, a oferit cercetătorului oportunități largi de a restaura cele mai vechi colecții care stau la baza listelor de cronici, iar limitarea lor la evenimente semnificative din viața politică le-a facilitat întâlnire Continuitatea tradiției cronice și "regularitatea" ei le-a permis cercetătorilor scriiturii de cronici să analizeze munca cronicarului, să dezvăluie munca predecesorilor săi în ea, să îndepărteze strat cu strat în bolțile analistice, așa cum fac arheologii în cercetare Dezvăluindu-se cu răbdare în listele secolelor XV-XVI pe baza combinațiilor de colecții anterioare și analizând relațiile lor, A A Shahmatov, apoi M D Priselkov, A N Nasonov și alții au reușit să restaureze pas cu pas întreaga istorie uriașă veche de secole a scrierii cronicilor rusești - până la cele mai vechi texte din prima jumătate a anului al secolului al XI-lea Astfel, știința filologică a deschis în mod neașteptat posibilitatea restaurării monumentelor pierdute ale literaturii Descoperirea acestor oportunități a avut o importanță excepțională Experiențele în restaurarea celor mai vechi monumente ale scrierii cronicilor au fost printre cele mai înalte realizări ale științei filologice ruse În același timp, cea mai bună și mai clară confirmare a corectitudinii metodelor de cercetare ale lui A A Shakhmatov pentru studiu Natura operei cronicarilor în secolul al XVI-lea se schimba oarecum Legea Prima parte Capitolul VIII Caracteristici ale studierii textului cronicilor alcătuirea monumentelor dispărute a fost descoperirea de către acesta a unor noi liste de cronici, care au justificat pe deplin multe dintre prevederile sale prin alcătuirea lor * Nu numai cronicile rusești au caracter de bolți, deși această trăsătură este exprimată cel mai clar în cronică și ar trebui să fie luată în considerare cel mai mult de criticii textuali Crongrafele

rusești (cronicarii eleni de tot felul, cronografiile rusești de toate edițiile), patericonele, poveștile istorice despre Vremea Necazurilor etc , au caracter de "bolte" Completarea textului principal cu materiale locale a avut loc în mod constant, dacă ar exista o oportunitate pentru aceasta prin însăși natura monumentului, prin particularitățile genului său Dintre genurile de acest gen, remarcăm, de exemplu, Prologul Prologul este o colecție de diverse articole despre sfinți aranjate pe zi din an Această aranjare a materialului a făcut ușoară completarea acestuia cu materiale noi, fără a rupe întreaga structură a monumentului Când citim despre sfinții altora, a apărut în mod firesc gândul de a-l completa cu informații despre proprii sfinți - locali, uneori venerați doar local Cititorii au făcut completări în margine, iar aceste adăugiri au fost făcute textului în corespondența ulterioară Separat, au fost incluse în text și lucrări existente despre sfinții locali Deci, în copiile Pskov ale Prologului, viața sfântului Pskov, Prințul Dovmont-Timofey, este de obicei înscrisă O astfel de completare de știri este un fenomen foarte tipic, așa cum am văzut mai sus, și pentru cronici Cât de exacte au fost concluziile lui Șahmatov cu privire la scrierea târzie a cronicilor poate fi arătat prin următorul exemplu Studiind colecția arhivei principale din Moscova a Ministerului Afacerilor Externe nr - , la începutul căreia există o anală numită Rostovskaya de către Karamzin, Șahmatov a constatat că este o fuziune a colecției Novgorod, compilată în , iar cel de la Moscova, întocmit în (vezi : A A Şahmatov, Despre aşa-zisa Cronica de la Rostov, Moscova,) Descoperirile ulterioare au confirmat pe deplin această concluzie a lui Shahmatov Șahmatov a reușit ulterior să găsească manuscrise care reflectau separat atât acest cod Novgorod din , cât și codul Moscovei din Codul Novgorod din a fost descoperit de Șahmatov în manuscrisul lui imp Biblioteca Publică (GPB, FIV), colecția Moscovei din a fost găsită ulterior de Chess în așa-numita listă Ermitaj nr - a aceleiași biblioteci Ulterior, M N Tikhomirov a găsit o altă listă a codului din (Muzeul de Istorie de Stat, Uvarovskaya nr) Cu greu se poate da un exemplu mai izbitor când instrucțiunile unui filolog ar fi justificate cu atâta acuratețe prin descoperirea directă a presupuselor manuscrise În acest sens, descoperirea bolții Novgorod în și bolta Moscovei în seamănă cu binecunoscutul caz cu descoperirea planetei Neptun de către Le Verrier: la început, existența acestei planete a fost dovedită prin calcule matematice, și abia atunci Neptun a fost descoperit prin observație directă, vizuală Opera de cronicar Multe dintre romanele rusești sunt grupate în "bolți" (de exemplu, legendele despre icoana lui Nikola Zarazsky, a cărei istorie literară seamănă în multe privințe cu istoria bolților cronicilor) Diferența, însă, între bolțile de cronică și toate celelalte constă în faptul, în primul rând, că natura consolidată în anale este mult mai pronunțată decât în alte genuri literare ale Rusiei Antice și, în al doilea rând, că bolțile de cronică nu pur și simplu conectați diverse lucrări, dar sunt combinate sub fiecare articol anual separat Textul unei anale este inclus în textul unei alte anale cu un "pieptene": fiecare articol anual este o mică compilație independentă și este foarte adesea similară ca structură cu alte articole anuale conexe Descoperirea caracterului consolidat, compilativ al cronicilor ruse, făcută de P M Stroev (prefață la Cartea timpului Sophia,), a devenit unul dintre fundamentele de neclintit ale științei scrierii cronicilor Fără a lua în considerare această caracteristică a cronicilor rusești, studiul lor științific este imposibil * Întrebarea cine erau cronicarii în funcție de poziția lor în societate este foarte

importantă pentru studiile textuale În primul rând, observăm că biserica și liderii bisericii din Rusia Antică stăteau în centrul politicii Prin urmare, simplul fapt că cronicarul a aparținut slujitorilor bisericii (în acele cazuri când a avut loc) nu mărturisea încă că ne aflăm în fața unei persoane înstrăinate de viață În același timp, noțiunea larg răspândită că cronicarii erau exclusiv călugări este fundamental greșită, ceea ce duce la o concepție greșită despre scrierea cronicilor În prezent, nu poate exista nicio îndoială cu privire la compoziția socială foarte eterogenă a cronicarilor, printre care se numărau călugări obișnuiți, stareți și episcopi, reprezentanți ai clerului și prinților albi, grefieri ai marilor duce de Moscova și posadnicii Pskov, ambasadori, boieri și bibliotecarii mănăstirii Să încercăm să enumerăm pe scurt cronicarii cunoscuți de noi pe nume Cronicarul a fost o figură politică proeminentă egumen al Mănăstirii Kiev-Pechersk Nikon, alungat de prințul Izyaslav la Tmutorokan Sub anul , în "Povestea anilor trecuti", îl cunoaștem pe Vasily, care a descris orbirea dramatică a lui Vasilko Terebolsky Din anumite motive, el este considerat "preot", dar nu există date în acest sens Se știe doar că a îndeplinit misiuni diplomatice Ca cronicar, într-o anumită măsură, poate fi luat în considerare prințul Vladimir Monomakh, care ne-a lăsat scurte informații analistice despre campaniile sale ("cărări") și vânătoare ("capturile") Fiul său, prințul Mstislav Vladimirovici de Novgorod, a fost și el implicat în cronică Vezi: M D Priselkov Istoria scrierii cronicilor ruse în secolele XI-XV L , S - ; D S Lihaciov cronici rusești M ; L , S - Prima parte Capitolul VIII Caracteristici ale studierii textului cronicilor Sub , în lista Laurențiană a Poveștii anilor trecuti, un cronicar, stareț al mănăstirii Vydubetsky Sylvester, a făcut o intrare despre el însuși Sub , în Lista sinodală a Cronicii din Novgorod, cronicarul Herman Voyata a notat numirea sa în preoția Bisericii lui Iacov Nu era călugăr, ci preot alb Despre acest Herman Voyat se știe că a îndeplinit misiuni diplomatice ale episcopului din Novgorod Nifont Timotei, sacristanul aceleiași biserici, a continuat cronica lui Herman Voyata La mijlocul secolului al XII-lea a fost legat de cronica din Novgorod Kirik-domestik (adică "ustavshchik" - regentul corului bisericii și bibliotecarul) a Mănăstirii Antoniev, autorul unei lucrări științifice despre cronologie - "Învățați-i să cunoască numărul tuturor anilor" ' Cronica Ipatiev reflecta analele boierului de la Kiev Piotr Borislavici În prima jumătate a secolului al XIII-lea cronica prințului Daniel Romanovich al Galiției a fost întocmită de "tipograficul" său (custodele sigiliului - "cancelarul") Kirill Daniel din Galitsky l-a instruit pe acest Chiril să "note jafurile boierilor", iar acest raport, după cum am indicat deja, este plasat în analele lui Daniel Prințesa Rostov Maria Mihailovna, văduva prințului Vasilko Konstantinovici, era legată de scrierea cronicilor Este posibil ca ea să nu fi fost doar clienta codului analistic, dar ea însăși a introdus multe rânduri în el Se pare că Lavrenty era un călugăr obișnuit, după care poartă numele Letopisețului Laurențian El scrie despre sine că este tânăr Despre tinerețea lui scrie și cronicarul Avraamka În secolul XV la Novgorod, ușerul Matvei Mikhailov a luat parte la întocmirea cronicii, făcând o serie de înregistrări despre sine și familia sa în cronică Participarea posadnikilor la cronica Pskov a fost dovedită La sfârşitul secolului al XV-lea cunoscuți ca cronicarii funcționarilor din Moscova - oamenii sunt, de asemenea, destul de laici și politicieni importanți În campania sa împotriva Novgorodului, Ivan al III-lea a luat cu el un cronicar, diaconul Ştefan cel Bărbos După moartea lui Athanasius Nikitin, manuscrisul Călătoriei sale dincolo de cele trei

mări a fost predat colegilor săi negustori Vezi: D S Lihaciov Sophia Timepiece și lovitura politică de la Novgorod din - Note istorice, Nr M , S - Vezi: D S Lihaciov cronici rusești p - ; B A Rybakov Cronicari ruși și autor al poveștii campaniei lui Igor M , S - Vezi: L V Cherepnin Cronicarul lui Daniel al Galiției - Note istorice, Nr M , S - ; D S Lihaciov Tradiția literară galică în viața lui Alexandru Nevski - TODRL, vol V M ; L , S - Vezi: D S Lihaciov cronici rusești p - PSRL, vol XVI S ("pentru că sunt tânăr") A A Şahmatov Recenzia cronicilor ruse p - A I Nasonov Despre cronica regională rusă - Izv Academia de Științe a URSS Ser istorie și filozofie, , vol II Nr S Cronici Sophian - PSRL, vol VI SPb , S (sub) Concepte de bază: cod cronică, cronică, cronicar, ediție se grăbesc să-l livreze la Moscova pe grefierul Moscovei Vasily Mamyrev pentru a fi inclus în anale Dintre cronicari, îl putem presupune pe mitropolitul Daniel de Rostov episcopul Vassian Rylo și mulți alții alții Astfel, componența socială a cronicarilor este foarte diversă, dar cu toată diversitatea ei, este dominată de persoane care au ocupat o poziție socială înaltă și au participat activ la viața politică a țării Este deosebit de important de remarcat numărul mare de persoane care au îndeplinit misiuni diplomatice Acest lucru, evident, nu este întâmplător, dacă ținem cont de faptul că analele au fost folosite în negocierile diplomatice Ulterior, în secolele XVII-XVII, scrierea cronică a fost chiar transferată oficial către Posolsky Prikaz Concepte de bază: cod cronică, cronică, cronicar, ediție a cronicii Terminologia studiului istoriei scrierii cronicilor este extrem de instabilă Niciunul dintre concepte - cod, cronică, cronicar, ediție a cronicii - nu are o definiție strictă și este uneori înțeles diferit de diferiți savanți Între timp, necesitatea unei terminologii științifice precise în știința scrierii cronicilor este foarte mare Inexactitatea terminologiei depinde în mare măsură de însăși natura fenomenelor În primul rând, să fim atenți la următoarele Cronicile, după cum am văzut deja, sunt combinații și completări la materialul precedent Fiecare monument de cronică rusă crește din combinarea și prelucrarea monumentelor anterioare Ca urmare, limitele monumentelor individuale din istoria scrierii cronicilor sunt lipsite de claritate Putem vorbi despre un monument ca parte a unui monument mai mare, dar cu astfel de conexiuni, monumentele sunt reelaborate de cronicari În acest sens, se pune întrebarea: care este gradul de prelucrare a monumentului anterior, la care nu mai avem dreptul să vorbim despre monument ca atare Să luăm cel mai simplu exemplu În Cronica Ipatiev, în Laurențian și B M Kloss Codul lui Nikon și cronicile rusești din secolele XVI-XVII M , , capitolele și Ya S Lurie Din istoria scriiturii cronice rusești la sfârșitul secolului al XV-lea - TODRL, t XI M ; L , S - Vezi: D S Lihaciov cronici rusești S și următoarele Vezi: L V Cherepnin "Necazuri" în istoriografia secolului al XVII-lea - Note istorice, nr M , S urm ; S A BELOKUROV Din viața spirituală a societății moscovite din secolul al XVII-lea M , S - şi alţii Prima parte Capitolul VIII Caracteristici ale studierii textului cronicilor Radzivilovskaya citește Povestea anilor trecuti În toate cele trei monumente, în ciuda revizuirilor, Povestea anilor trecuti nu își pierde specificul de monument independent Cu toate acestea, în unele alte cronici, Povestea anilor trecuți a fost reflectată cu astfel de abrevieri și modificări, încât nu mai este posibil să vorbim despre prezența în ele a Povestea anilor trecuți (cf , de exemplu, în cronicarul Rogozhsky, în Cronica lui Avraam, în Cronicarul episcopului Pavel etc) În ce grad de prelucrare un monument încetează să mai fie monument? Chiar dacă ar fi să rezolvăm această problemă pentru The Tale

of Bygone Years prin introducerea unor reguli condiționate pentru determinarea unui monument, nu am putea rezolva cu ușurință această problemă pentru alte cazuri, mai complexe Să dăm un exemplu de astfel de caz mai complicat În fața noastră este o cronică a unei compoziții strict definite Această cronică este prezentată, însă, în mai multe liste, unde are diverse continuări Ar trebui să considerăm textele acestor liste ca noi dacă codul în sine nu a fost revizuit, ci doar completat? Putem considera textul transferat de la monumentul anterior separat de completări? Dacă, totuși, cea mai anterioară colecție a fost revizuită în noul text, atunci care este gradul acestei revizuiri, în combinație cu adăugarea, care ar trebui să ne facă să considerăm că avem în fața noastră un nou monument? Este clar că în acest caz este greu de introdus reguli precise În practică, este extrem de dificil să se determine diferența dintre conceptele unui nou monument analistic și ediția unui monument analistic Într-adevăr, dacă un nou monument analistic a apărut pe baza unui text anterior, el poate fi considerat într-o anumită măsură o nouă ediție a acestui text anterior În acest caz, nu va exista nicio diferență fundamentală între noua ediție a monumentului analistic și noul monument analistic care a apărut pe baza celui vechi: va exista doar o diferență cantitativă greu perceptibilă Dacă un nou text a apărut nu pe baza unuia, ci a mai multor anterioare, atunci cu siguranță vom avea în fața noastră un nou monument Rezultă că în istoria scrierii cronicilor, pentru a stabili că avem în fața noastră un nou monument, și nu o nouă ediție a celui cunoscut anterior, este necesar să luăm în considerare două fenomene din istoria textului: un nou monument de cronică trebuie fie într-o măsură foarte puternică (mai puternică decât alte genuri literare) să refac textul monumentului anterior, fie ar trebui să fie o combinație și o reelaborare a mai multor lucrări de cronică anterioare Ce este o cronică - spre deosebire de codul analistic și ediția codului de cronică? Am văzut deja că este practic foarte dificil să se stabilească o distincție între un nou monument de cronică și o redactare Conceptul de "cronică" vine în ajutor Se obișnuiește să numim o cronică un text de cronică care a ajuns efectiv la noi - într-o singură listă sau în mai multe similare Acest lucru real Concepte de bază: cod cronică, cronică, cronicar, ediție dar textul care a ajuns la noi poate fi practic un cod analistic sau o ediție a unui cod analistic În raport cu cronica, bolta este un monument mai mult sau mai puțin ipotetic, adică un presupus monument, care stă la baza listelor sale sau a altor presupuse bolți Întrucât în edițiile de texte se obișnuiește să se publice doar texte existente, în edițiile de texte analistice, până de curând, se obișnuia să se publice analele, și nu codurile care stau la baza acestora Alături de conceptul de ediție a cronicii, există și conceptul de ediție a cronicii; nu e acelasi lucru Textul care a ajuns de fapt la noi în anale este împărțit în texte de liste separate Dacă aceste deosebiri au o bază fundamentală (vezi mai sus, în capitolul III, despre conceptul de redactare), atunci putem vorbi, desigur, de revizuirea cronicii Această noțiune de ediție a analelor diferă de noțiunea de ediție a analelor prin aceea că aceasta din urmă poate fi ea însăși o cronică Există, astfel, posibilitatea existenței redacției O astfel de posibilitate este destul de reală și se explică prin instabilitatea și "fluiditatea" extremă a textelor de cronică, care permit treceri treptate de la text la text fără gradații vizibile ale monumentelor și edițiilor Prin urmare, trebuie să se țină seama nu numai de inexactitatea terminologiei și de convenționalitatea acesteia, ci și de absența reală a limitelor clare și de complexitatea istoriei textelor cronice Uneori, termenul

"cronică" este folosit pentru a exprima conceptul de cronică a unei anumite zone în ansamblu Așadar, A A Shakhmatov și M D Priselkov vorbesc constant despre cronica de la Rostov, despre cronica lui Vladimir, despre Galician-Volyn, Chernigov, Moscova, Ryazan etc , în același sens ca despre analele lui Pereyaslavl South sau Pereyaslavl Suzdalsky, analele lui Moscova sau analele lui Pskov Conceptul de "cronică" în acest sens este mai larg decât conceptul de cod analistic, ea acoperă toate codurile și toate analele unuia sau altui centru analistic Deci, în cronica de la Rostov se disting seturile arhiepiscopilor rostoveni Efraim, Trifon, Tihon, Vassian etc În cronica lui Vladimir se disting seturile din , , Diferența dintre conceptele de "cronică" și "cronicar" este destul de condiționată Adevărat, această diferență este mai puțin fundamentală pentru istoria scrierii cronicilor, dar totuși ar merita să ne oprim asupra ei În cea mai mare parte (dar nu întotdeauna) un mic monument este numit cronicar Cu toate acestea, ideea dimensiunii monumentului este foarte vagă și subiectivă Prin urmare, există monumente de cronică care sunt numite fie un cronicar, fie o cronică: cronicarul Rogozhsky (Cronica Rogozhskaya) și Cronicarul Episcopului Paul (Cronica Episcopului Paul) Ambii acești "cronicari" acoperă într-o măsură sau alta întreaga istorie a Rusiei și nu au o temă locală restrânsă, generică sau limitată cronologic Dimensiunea lor relativ modestă în sine nu oferă niciun motiv să-i numim "cronicari" Mai grav este un alt semn, care este parțial luat ca bază pentru distincția dintre "cronicari" și "cronicari": vara Prima parte Capitolul VIII Caracteristici ale studierii textului cronicilor scrierea îmbrățișează în expunerea sa mai mult sau mai puțin întreaga istorie rusă de la începuturi până la niște limite care se apropie de momentul întocmirii ei; cronicarul este de obicei devotat unei părți din istoria Rusiei: istoria unui principat, a unei mănăstiri, a unui oraș, a uneia sau alteia familii domnești: cronicarul lui Kitezh , cronicarul lui Rurik Rostislavich , cronicarul marilor duci ai Lituaniei , etc Alte concepte ale istoriei scrierii cronicilor - o listă (sau textul unei liste), un exod, o protografă - nu diferă semnificativ de aceleași concepte folosite în alte domenii ale criticii textuale (vezi mai sus, capitolul III) Permiteți-mi să vă reamintesc doar că conceptul de "arhetip" nu este practic aplicabil istoriei scrisului de cronică, deoarece, așa cum am indicat deja, în istoria scrierii de cronică se creează constant noi texte din combinarea mai multor texte anterioare Astfel, în studiul scrierii cronicilor, folosirea termenilor este extrem de vagă Această incertitudine nu numai că nu slăbește, ci crește Ea trebuie studiată cu atenție în lucrările clasice de istoria scrierii cronicilor (în primul rând în lucrările lui A A Shahmatov despre scrierea cronică târzie) pentru a stabiliza într-o anumită măsură terminologia pe baza acestui studiu Având în vedere o asemenea incertitudine și neclaritate a terminologiei, explicate în mare măsură prin complexitatea fenomenelor în sine, cu care se confruntă istoricul cronicilor, acesta din urmă nu trebuie doar să numească monumentul, ci într-o anumită măsură și să-l definească Fără a clarifica compoziția și istoria creării unui monument, este imposibil de stabilit cum este acesta ca monument Această prevedere este deosebit de importantă atunci când se publică monumente ale analelor Dacă nu se publică un monument cunoscut în mod tradițional (Cronicile Lavrentievskaya, Ipatievskaya, Simeonovskaya, Ermolinskaya etc), ci un monument introdus în uz științific pentru prima dată, trebuie să-i determinăm cu exactitate locul în istoria scrierii cronicilor și a acestuia relaţie cu alte monumente de cronică A afla relația unui

monument de cronică nou introdus în circulația științifică cu alte monumente de cronică nu înseamnă a determina formal în ce fel este asemănător și în ce fel diferă de acestea Acest lucru este extrem de insuficient Este necesar să aflăm poziția monumentului în istoria verii Vezi: V JÌ Komarovich "legenda Kitezh" L , Vezi: A A Şahmatov Revizuire a analelor rusești ale bolților pp - Vezi: ibid S și următoarele Orice eliminare a unei ambiguități în terminologie trebuie să se bazeze pe stabilirea ambiguității în sine Este imposibil să fiți de acord cu privire la utilizarea termenilor fără a elucida mai întâi toate nuanțele utilizării lor în trecut și prezent (acest lucru se aplică nu numai terminologiei textuale, ci și terminologiei filologice în general) Concepte de bază: cod cronică, cronică, cronicar, ediție scripturi: legătura și dezvoltarea căror monumente este Faptul este că asemănările și diferențele în compoziția monumentelor pot fi explicate din diverse motive (originea comună și dependența directă pot fi diferite) și în sine nu oferă o idee exactă a monumentului - în special despre acesta tendințe istorice și politice, fără de care este imposibil să stabilim ce pentru monumentul din fața noastră și cât de independent este acesta Savanții începători ai textului refuză adesea încă de la început să studieze istoria textului și generalizările acolo unde sunt absolut necesare, sau în procesul de studiu capitulează în fața dificultăților Deci, de exemplu, foarte des criticii textuali se tem să anunțe o nouă lucrare creată pe baza celor anterioare și preferă să vorbească despre o nouă ediție sau refuză să vadă o ediție în care există toate semnele ei și declară doar un grup de liste În studiul istoriei scrierii cronicilor, această teamă de concluzii și studiu ia uneori forma inversă: în loc să studiem în detaliu relația dintre noua listă a cronicii cu cele anterioare și să stabilim în ce cazuri avem o simplă continuare a cronicii deja cunoscute, în care - noua ediție etc etc , criticii textuali, observând că în unele părți se află în fața lor un nou text, în mod direct și fără prea multă gândire numesc această listă o nouă cronică sau chiar un cod nou Acest lucru se întâmplă pentru că uneori este mai ușor pentru un cercetător să declare lista de cronici pe care le studiază, care conține parțial un nou text, ca o nouă cronică sau un nou cod, eliberându-se astfel de studiul ulterioar al acesteia, decât să determine relația dintre ele la textele deja cunoscute "Atenție" excesivă se manifestă uneori în titlul acestei cronici proaspăt descoperite: se numește, după ultimele date găsite în ea, "codul cutare și cutare an" Ca urmare, sfârșitul secolului al XV-lea și începutul secolului al XVI-lea "Înfundat" în istoria scrierii cronicilor cu un număr mare de coduri cu date, iar aceste date încep deja să se repete, creând confuzie (de exemplu, două coduri diferite au fost introduse recent în uz științific - ambele numite codul de și două coduri diferite din) Dificultăţile care decurg din instabilitatea extremă a textelor de cronică pot fi evitate sau reduse mult dacă suntem de acord cu următoarele Primul Niciunul dintre monumentele scrisului de cronică care au ajuns până la noi nu are independență deplină Orice cronică publicată este o colecție de materiale deja cunoscute cu adăugarea de noi și prelucrarea materialului vechi pe baza unui punct de vedere istoric și politic Prin urmare, este imposibil să se publice monumente analistice fără a determina istoria textului lor în limitele pe care le permite materialul disponibil Concluziile privind istoria textului monumentului publicat vor permite să se judece în ce măsură monumentul publicat este independent și, cel mai important, în ce fel este independent Istoria textului monumentului, constatată în limitele disponibile Prima parte Capitolul VIII

Caracteristici ale studierii textului cronicilor lah, într-o anumită măsură servește drept definiție a ceea ce este de fapt publicat și compensează inconvenientul creat de instabilitatea extremă a textelor cronicilor Dacă istoria textului unui monument analistic nu a fost clarificată, nu putem judeca ce este: un cod, un cod cu continuare, o ediție a codului, o cronică, textul uneia dintre liste etc În aceste cazuri, principiile însumării discrepanțelor rămân complet neclare (liste de selecție pentru însumarea discrepanțelor și selecția discrepanțelor în sine) Al doilea Având în vedere dificultățile de a studia istoria textului monumentului publicat de cronică și dificultățile de a-l publica ca monument, este mai precaut să publicăm nu acest monument în sine, nu o colecție, ci doar textul său care a ajuns la noi în copii reale Am văzut mai sus că o colecție de cronici este acea lucrare de cronică definită în mare parte ipotetic, care a ajuns până la noi în liste mai mult sau mai puțin puternic modificate și extinse, care sunt cel mai convenabil numite cronici sau, dacă listele sunt apropiate una de alta, o cronică Nici editorii primei ediții a Culegerii complete de cronici rusești, nici A A Shahmatov însuși, care a clarificat și dezvoltat conceptul de cod de cronică, nu au publicat "vods" Au publicat cronici - texte de cronică care chiar au ajuns până la noi Aceste texte de cronică au fost numite pur convențional (pe numele unuia dintre proprietarii listei principale, după numele unui depozit sau al unei colecții, după numele primului lor cercetător etc), permițându-le să păstreze denumirile tradiționale chiar și atunci când concluziile despre istoria textului lor se schimbă La un moment dat, M D Priselkov a sugerat redenumirea tuturor cronicilor rusești în noua lor ediție, legând noile lor nume cu istoria scrierii cronicilor rusești Totuși, o astfel de redenumire ar putea fi considerată relativ oportună numai dacă studiul istoriei scrierii cronicilor ar putea fi considerat complet încheiat și descoperirea de noi cronici exclusă Dar chiar și în aceste condiții de neconceput, despărțirea de denumirile tradiționale ar fi incomod atunci când se folosește literatura de cercetare despre cronici care datează din vremea anterioară redenumirii cronicilor Într-un fel sau altul, cronicile ar fi trebuit să păstreze vechiul nume sub noul lor nume Voi sublinia că redenumirea cronicilor din trecut a dus la rezultate dezastruoase Cine, de exemplu, printre cercetători nu cunoaște neînțelegerile care au fost create pentru că H M Karamzin cunoștea Cronica Laurențiană sub numele de Pușkin Nefericitul nume "Cronica Suzdal" a fost dat de lingviști (în special, E F Karsky, care a publicat Lavrentiev S N Valkv în cartea sa "Arheografia sovietică" (L ,) citează date din această notă (p -) Din punct de vedere, este necesar să se păstreze denumirile tradiționale de cronici este M N Tikhomirov (Cronicile rusești, întrebări privind publicarea și studiul lor - Buletinul Academiei de Științe a URSS , nr P -) Caracteristici ale comparării textelor de cronică cronică în PSRL), deși lista Laurențiană din reproduce textul Codului Tver din și a fost rescrisă doar pentru Marele Duce Suzdal și Nijni Novgorod Dmitri Konstantinovici și Cronica Radzivilov și Lista Academică de la Moscova, conform cărora discrepanțe sunt aduse la Lavrentiev (care este perfect din punct de vedere textual nu fundamentat!), de asemenea, nu pot fi atribuite cronicii Suzdal Una dintre cele mai urgente sarcini ale studierii istoriei scrierii cronicilor este stabilizarea terminologiei O altă sarcină este de a dezvolta principii pentru denumirea noilor cronici A treia sarcină este crearea unei "sistematice" a textelor cronice, asemănătoare celor care există în zoologie și botanică, și crearea unui

"Determinant al textelor cronice" Nu vorbim despre planul publicării textelor de cronică în această carte Aceasta este o chestiune nu atât de teoria criticii textuale, cât de practica ei, în plus, este foarte complexă și necesită decizii comune ale tuturor specialiștilor din istoria scrierii cronicilor Caracteristici ale comparării textelor de cronică La baza lucrării textologice asupra cronicilor, precum și asupra altor tipuri de monumente, este compararea textelor Cu toate acestea, în însăși natura lucrării textologului privind compararea textelor de cronică există o diferență față de lucrarea privind compararea textelor monumentelor de alt fel Când comparăm textele cronicilor, cel mai important lucru nu sunt discrepanțe în sensul restrâns al cuvântului (discrepanța în cuvintele individuale, formele acestora etc), ci însăși compoziția textului articolelor cronice Comparând textele cronicilor, cercetătorul urmărește în primul rând conținutul cronicilor, tendințele lor politice, ce articole sunt în textele cronicii, care nu sunt și cum se află materialul cronicii în ele, cum este localizat materialul cronicii pe parcursul cronicii ca un intreg, per total Abia în al doilea rând, după ce s-a făcut comparația compoziției, cercetătorul identifică și analizează discrepanțe individuale În cea mai mare parte (dar nu întotdeauna), discrepanțe individuale în cuvinte sunt dezvăluite după ce monumentul și ediția sa au fost instalate Identificarea discrepanțelor se realizează în principal între listele aceleiași ediții sau mai larg, dacă compararea articolelor după conținut nu a condus cercetătorul la anumite rezultate În final, se realizează identificarea discrepanțelor de vocabular pentru a verifica concluziile la care s-a ajuns la compararea textelor după compunere Această metodă de lucru asupra textelor de cronică se explică în principal prin două motive Primul motiv este că textele cronicilor sunt foarte mari ca volum și există multe liste de cronici Înființarea încă de la începutul tuturor Prima parte Capitolul VIII Caracteristici ale studierii textului cronicilor Varietatea de discrepanțe ar necesita multă muncă, iar analiza rezultatelor ar fi extrem de dificilă Al doilea motiv este mai complex O analiză a discrepanțelor individuale în textele de cronică nu poate conduce întotdeauna imediat un cercetător la niște concluzii certe despre relația dintre texte, din motivul că aceleași lecturi individuale ar putea apărea în cronici complet diferite ca urmare a interconexiunii complexe a textelor cronice O lectură comună s-ar fi putut crea, în special, printr-o relație genealogică foarte îndepărtată și nu a indicat deloc că avem în față o singură lucrare sau o singură ediție în diverse liste Chiar și o simplă definiție a cronicii prezintă mari dificultăți cercetătorului Care este cronica în fața cercetătorului? Este o colecție de cronici independentă sau una dintre ediții, sau poate o combinație mecanică a mai multor cronici, realizată fără nici un plan special din materiale de cronică care s-au întâmplat să fie la îndemână la cronicar? Este foarte dificil, mai ales pentru un cercetător începător care nu avea prea mult de-a face cu cronicile înainte, să identifice în noua listă chiar și un text de cronică binecunoscut, deoarece multe cronici sunt apropiate ca text în părțile lor individuale, datorită faptului că a folosit aceleasi surse În plus, același set poate începe uneori diferit în liste diferite și se poate termina la fel de diferit Uneori, o cronică poate fi atașată mecanic de alta, alteori începutul poate fi aruncat în ea - în special cea cronografică Cronica se poate termina diferit și în liste diferite, în funcție de continuarea sau nu în lista dată De aceea, numai prin compararea diferitelor texte ale analelor din punct de vedere al

compoziției și al compoziției lor generale și trăgând anumite concluzii pe această bază, se poate proceda la verificarea și rafinarea acestor concluzii pe baza unei comparații a lecturilor individuale Asemenea comparații de texte în ceea ce privește conținutul și compoziția cronicilor în ansamblu și articole de cronică individuale pot fi găsite în orice lucrare serioasă despre scrierea cronicilor În unele cazuri, materialele acestor comparații nu sunt date (ca, de exemplu, în "Istoria Cronicilor Ruse din secolele XI-XV" de M D Priselkov), ci sunt date doar concluzii În altele, ele sunt date în principal (cf studiile lui A A Șahmatov consacrate Cronicii lui Simeon *, Ermolinskaya și altele, cărțile lui A N Nasonov și Ya S Lurie) Voi da un exemplu din cartea lui A N Nasonov A A Şahmatov Cronica lui Simeon din secolul al XVI-lea și Troitskaya începutul secolului al XV-lea - Izv ORYAS AN, , vol V, carte A A Şahmatov Cronica Yermolinskaya și codul suveran Rostov - Ibid , , vol VIII, carte ; , vol IX, carte A N Nasonov Istoria scrierii cronicilor ruse în secolele al XI-lea - începutul secolelor al XVIII-lea Eseuri și cercetări M , Da S Lurie Cronici întregi rusești din secolele XIV-XV L , Caracteristici ale comparării textelor de cronică Pentru a stabili sursa știrilor pre-mongole din Rusia de Sud a codului din , A N Nasonov a comparat textul codului din conform listelor Ermitului și Uvarovsky cu Letopisețul Ipatiev, aproape de acestea în componența Sudului Știri rusești (în toate listele sale principale) și cu acele cronici în care South Russian Știrea se citește și aproape de Ipatievskaya și codul din - Voskresenskaya, Sofia First, reconstruit Troitskaya, Novgorod IV și alte câteva cronici mai puțin apropiate în text Comparația a fost făcută de A N Nasonov după componența știrii A N Nasonov a acordat atenție ce știri sunt disponibile și ce lipsesc, precum și informațiilor reale (nume, titluri etc), precum și redacției știrilor Ca urmare, A N Nasonov ajunge la următoarea concluzie: " istoria "pământului rus" din secolul al XII-lea în bolta Moscovei din sau, mai precis, în sursa ei integral rusească, a fost povestită parțial conform Cronicii Trinității sau aproape de aceasta, parțial după o sursă specială a cronicii Kievene Textul sursei de la Kiev a reprezentat o ediție pe alocuri diferită de Cronica de la Ipatiev care a ajuns până la noi În același timp, A N Nasonov a evidențiat toate știrile din Rusia de Sud despre codul din , care sunt absente în alte cronici O altă concluzie textologică importantă poate fi remarcată în această lucrare a lui A N Nasonov: el a reușit să demonstreze că codul analistic de la Kiev presupus de cercetători, adus la , a existat într-adevăr într-o formă separată și a fost chiar în mâinile cronicarului de la Moscova secolul fără legătură cu cronica ulterioară Galicia-Volyn Știrile din sudul Rusiei din codul nu depășesc secolul al XII-lea Următoarea întrebare rămâne doar neclară: existau deja în această cronică de la Kiev acele piese de la începutul cronicii galicio-voline, pe care cercetătorii Cronicii Ipatiev le definesc drept completări ulterioare la Codul de la Kiev de la sfârșitul secolului al XII-lea? A N Nasonov nu a acordat prea multe valori * Metodologia de determinare a relației listelor bazată pe stabilirea lecturilor comune sau a erorilor comune, așa cum s-a menționat în mod repetat mai sus, poate fi acum considerată complet incorectă, contrazicând ideile noastre moderne despre istoria textului lucrărilor și, în special, anale Cu toate acestea, într-o serie de alte semne, semnul citirilor generale și alunecărilor generale ale limbii nu numai că poate, dar trebuie luat în considerare În special, A A Shakhmatov extrage date abundente din analiza depunerilor care sunt comune mai multor liste simultan Deci, de exemplu, în bolta Moscovei din , A A Shahmatov vede o

reflectare aproape completă a Necazului ars A N Nasonov Istoria scrierii cronicilor ruse în secolele al XI-lea - începutul secolelor al XVIII-lea S A D Priselkov Istoria scrierii cronicilor ruse în secolele XI-XV S , - ; A A Şahmatov Recenzia cronicilor ruse pp - Prima parte Capitolul VIII Caracteristici ale studierii textului cronicilor Cronica Itsk (cod) Acest lucru este stabilit de el, în special, pe baza faptului că în analele asociate cu bolta din (Rostovskaya și Voskresenskaya), există aceleași greșeli de scriere care au fost în Troitskaya: de exemplu, în descrierea incendiului de la Novgorod din la Rostov și la Voskresenskaya, după Troitskaya (IGR, V, pr), citim "de-a lungul străzii Golovin" în loc de "jumătate de stradă" * Complexitatea studiului textelor de cronică În studiul scrierii cronicilor, principiul unui studiu cuprinzător al textului cronicii sa dezvoltat cel mai clar Acest principiu a fost formulat pentru prima dată de A A Shakhmatov El s-a pronunțat împotriva studiului izolat al unor pasaje individuale smulse din cronică (articole anuale, povestiri) în afara întregii cronici în ansamblu și pentru necesitatea studierii fiecărei cronici în strânsă legătură cu întreaga istorie a scrierii cronica rusești A A Șahmatov s-a opus în mod constant limitării studiului la o revizuire a compoziției analelor și a cerut studiul lor comparativ cu implicarea întregului material necesar El a scris că "blocând într-un singur monument, cercetătorul nu va putea niciodată să-i determine compoziția și originea și că calea istorică comparativă ar trebui recunoscută ca singura cale de încredere Așa cum studiul limbii nu poate rămâne pe baza unei limbi și se mulțumește cu o comparație accidentală și nesistematică a faptelor acelei limbi cu faptele altor limbi; la fel cum acest studiu devine științific numai după ce mai multe limbi înrudite sunt implicate într-o comparație sistematică a datelor, iar această comparație duce în primul rând la restaurarea celor mai vechi epoci din viața limbilor studiate și apoi la restaurarea a limbajului comun din care au provenit, la fel Tocmai, cercetătorul unui monument literar trebuie să supună în primul rând acest monument unui studiu comparativ cu cele mai apropiate, mai asemănătoare, pentru a determina cursul consistent în dezvoltarea monument aflat în studiu și să restabilească forma inițială la care datează "Sarcina principală a cercetătorului de cronici, ca în general a oricăror monumente literare", a scris A A Shahmatov, "ar trebui să fie stabilirea unei legături reciproce între monumente omogene, similare, A A Şahmatov Cronici întregi rusești din secolele XIV și XV - ZhMNP, , nr p - A A Şahmatov Analiza lucrării lui I A Tikhomirov "Revizuirea codurilor analistice ale Rusiei de Nord-Est" - În cartea: Raport despre cea de-a patruzecea decernare a contelui Uvarov SPb , S Complexitatea studiului textelor de cronică în plus, această legătură poate fi explicată parțial printr-o origine comună din alte monumente, cele mai vechi, în timp ce parțial poate depinde de influența reciprocă a acestor monumente unul asupra celuilalt Mai târziu, A A Șahmatov a scris din nou: "În istoria literaturii, diferite monumente, lanțuri evolutive ale diverselor opere literare se împletesc în cele mai diverse combinații Dacă urmați doar unul dintre aceste lanțuri, fără a ține cont de mișcările paralele sau de încrucișare, atunci rezultatul poate fi neînțelegeri complete în loc de o idee corectă a fenomenelor reale A A Șahmatov a aplicat pe scară largă acest principiu al complexității studiului textelor cronice Fiecare text a fost studiat de el în legătură cu alte texte, în legătură cu istoria scrierii cronicilor în ansamblu Cronicile și cronografele pot include lucrări întregi care au existat înainte de a fi incluse în ele separat Astfel

de lucrări, desigur, într-o anumită măsură pot fi studiate izolat, dar dacă aceste lucrări sunt necunoscute în afara cronicii și înainte de compilarea ei, atunci nu este în niciun caz posibil să le definim ca lucrări speciale doar după senzația cercetător Este necesar să se efectueze o examinare textuală a tuturor listelor de anale sau cronograf, acolo unde această lucrare este disponibilă, și să se stabilească că a fost într-adevăr compilată separat și abia apoi inclusă în compilație Deci, de exemplu, până de curând, în unele lucrări despre literatura rusă veche, povestea cronică despre capturarea Moscovei de către Tokhtamysh a fost considerată fără niciun motiv ca o lucrare separată Abia acum, după cercetările textuale ale lui M A Salmina, a devenit clar că povestea se regăsește doar în anale Pot exista și cazuri de acest fel când extrase dintr-una sau alta lucrare majoră au fost transformate în povești speciale și copiate separat Deci, de exemplu, manuscrisele din secolul al XVII-lea sunt pline de povești individuale cu semnele "scrise din putere" sau "scrise din cronograf" Acest tip de "existență" dă un anumit drept de a considera astfel de texte ca lucrări separate (separate - doar în ultima etapă a existenței lor), dar nu dă dreptul de a le studia separat ca întreg, indiferent de putere sau cronograf Dacă aceste semne ("scrise din Power Book" sau "scrise din Cronograf") corespund realității (astfel de semne ar putea fi făcute și "pentru a ridica autoritatea" lucrării), atunci studiul acestor lucrări ar trebui să fie asociate cu acele mari monumente istorice în profunzimea cărora sunt s-au născut A A Şahmatov Analiza lucrării lui I A Tikhomirov "Revizuirea codurilor analistice ale Rusiei de Nord-Est" S A A Şahmatov Recenzia eseului de S K Shambinago "Povestea bătăliei Mamaev" - În cartea: Raport despre cea de-a XII-a decernare a premiilor Mitropolitului Macarie SPb , S ( ) M A Salman Povestea invaziei lui Tokhtamysh - TODRL, vol XXXIV L , S - Prima parte Capitolul VIII Caracteristici ale studierii textului cronicilor Analiza articolelor de cronică individuale este permisă numai cu respectarea strictă a unui studiu comparativ al întregii componențe a cronicii Așa că, de exemplu, A A Șahmatov, care a determinat interesul deosebit al cronicii Yermolinsky descoperite de el (numele dat acestei cronici de A A Șahmatov) celebrului arhitect și antreprenor V D Ermolin, a decis să ajungă la concluzia sa doar ca urmare de comparare a cronicii Ermolinsky cu toate cele legate de ea I S-a stabilit că V D Yermolin este menționat în alte cronici, dar numai ca renovator al Bisericii Înălțarea Domnului în (Nikonovskaya, Voskresenskaya, Cartea timpului rusesc, copie a Sophiei țarului) Prima cronică, Lvovskaya), în timp ce în Yermolinskaya a fost menționat de nouă ori pe parcursul a unsprezece ani Întreaga analiză ulterioară a conținutului ideologic al cronicii Yermolinsky este construită tot de A A Șahmatov pe baza materialelor obținute prin compararea acesteia cu alte cronici A A Șahmatov a acordat o mare importanță acestui principiu al complexității în studiul moștenirii manuscrise din Rusia Antică El și-a început de obicei cercetările prin clarificarea poziției unei anumite lucrări în istoria generală a textelor conexe și abia după aceea a trecut la cercetări mai restrânse El a acționat prin metoda "parantezelor mari", așa cum a numit această metodă adeptul și succesorul său M D Priselkov M D Priselkov scria: "Implicându-se în studiul tuturor textelor de cronică supraviețuitoare, determinând în ele împletirea în majoritatea cazurilor a codurilor de cronică care nu s-au păstrat chiar înaintea noastră, A A Shahmatov a trebuit să recurgă, ca să spunem așa, la metoda paranteze mari, care sunt folosite în rezolvarea unei expresii algebrice complexe, pentru ca

mai târziu, mai târziu, să se procedeze la dezvăluirea acestor paranteze, adică pentru a rafina analiza textului Această tehnică a introdus în concluzii o oarecare instabilitate vizibilă, care au fost înlocuite cu altele noi, mai echilibrate, ceea ce a provocat dezaprobarea acelor cercetători care erau obișnuiți și știau să opereze doar pe un text simplu și ușor de citit Această metodă de "paranteze mari" era absolut necesară la începutul lucrării textuale asupra cronicilor A fost necesar să se distribuie măcar aproximativ listele de cronici, să le atribuie uneia sau alteia etape de redactare a cronicilor pentru a începe apoi studiul lor comparativ Aceasta a fost o etapă preliminară necesară a lucrării, iar această metodă a "parantezelor mari" a fost, desigur, asociată cu marele rol pe care l-au ocupat întotdeauna construcțiile ipotetice în sistemul de șah al istoriei cronicilor Ipotezele lui Șahmatov au avut întotdeauna doar un sens de lucru pentru el El le-a respins destul de ușor - de îndată ce studiile private ale textelor de cronică le-au infirmat Avea nevoie de ele ca o etapă preliminară a lucrării asupra unor texte specifice Cu ajutorul ipotezelor, pe care a căutat mereu să facă cea mai probabilă serie de private A A Şahmatov Cronica Yermolinskaya și codul suveran Rostov - Izv ORYAS AN, , vol III, carte S - M D Priselkov Istoria scrierii cronicilor ruse în secolele XI-XV S Complexitatea studiului textelor de cronică observații, A A Shakhmatov și-a creat o idee generală a întregului curs de dezvoltare a scrierii cronicilor ruse, a relației dintre listele individuale, apoi le-a verificat cu observații suplimentare, studii textuale specifice A A Șahmatov avea nevoie de ipoteze pentru distribuția inițială, în schiță, a listelor, fără de care era imposibil să le compare Nu erau doar "de lucru", aveau o valoare de lucru, ci erau necesare și pur tehnice În prezent, când lucrările lui A A Shakhmatov, M D Priselkov și A N Nasonov au făcut deja această distribuție preliminară a listelor cunoscute la vremea lor, nu mai este nevoie urgentă de a recurge la metoda "parantezelor mari" Schiţa generală a istoriei scrierii cronicilor a fost deja creată; necesită modificări, clarificări și dezvoltare, dar nu o revizuire radicală Prin urmare, putem presupune că cercetătorii textuali care se ocupă de listele de cronici, după ce au determinat dreptul de proprietate asupra listelor pe care le studiază, pot trece direct la a doua etapă de studiu - pentru a rafina analiza textului Aceasta este, desigur, semnificația enormă a lucrărilor lui A A Șahmatov și a urmașilor săi imediați pentru cercetătorii moderni ai scrierii cronicilor Aceștia din urmă sunt obligați să aprecieze importanța pe care metoda "parantezelor mari" o are în lucrările lui A A Shakhmatov și primii săi adepți, dar nu este nevoie să se continue utilizarea acestei metode Studiul istoriei scrierii cronicilor a depășit în mare măsură această etapă Astfel, principiul complexității, care este extrem de important în munca textuală, și mai ales în munca pe textele cronicilor, se poate baza în prezent pe lucrări anterioare despre istoria scrierii cronicilor și poate folosi metoda "parantezelor mari" într-un mod mai mic mai mult decât era în zilele lui A A Shakhmatova, dar importanța principiului complexității nu numai că nu a scăzut, ci, dimpotrivă, tinde să crească din ce în ce mai mult Acest principiu depășește studiul textelor de cronică și este în prezent extins la multe alte domenii ale moștenirii manuscrise a Rusiei Antice - la studiul literaturii hagiografice, narative și didactice și chiar la studiul materialului act* În mod destul de neașteptat, principiul unui studiu cuprinzător al textului monumentelor analistice a fost atacat la începutul anilor de S A Bugoslavsky Acesta din urmă în

studiul său "Povestea Anilor Apuse (liste, ediții, text original)" scria: "Avem dreptul să evidențiem și să analizăm doar textul "Povestea Anilor Apuse" din diferitele colecții, fără a atinge asupra istoriei acestor colecții de cronici în ansamblu, întrucât "Povestea anilor trecuti" a avut propria sa istorie independentă până când a fost continuată de noi înregistrări similare" Rezultatele unei asemenea neglijeri a istoriei scrierii cronicilor ruse nu au putut decât afectează concluziile studiului Vezi mai sus S și următoarele Veche poveste rusească Sub conducerea lui N K Gudziya M ; L , S Prima parte Capitolul VIII Caracteristici ale studierii textului cronicilor S A Bugoslavsky, care a simplificat extrem de mult istoria textului din Povestea anilor trecuti și a separat această istorie a textului de istoria generală Metoda lui Șahmatov a fost dezvoltată în principal în lucrările urmașului său M D Priselkov M D Priselkov a dezvoltat și a continuat tendința lui Șahmatov către o abordare istorică a scrierii cronicilor Acest lucru este valabil mai ales pentru "Istoria cronicilor rusești în secolele XI-XV", unde crearea fiecărei colecții este explicată în strânsă legătură cu situația istorică a vremii sale În lucrările lui M D Priselkov a fost întărită și latura istorică și literară a metodei lui Șahmatov, care a neutralizat în mare măsură fragmentarea observațiilor asupra textului, care decurge inevitabil din metodele de abordare a cronicii nu ca un întreg organic, ci ca un " cod" În lucrarea lui M D Priselkov "Istoria scrierii cronicilor ruse în secolele XI-XV" numeroase, în mare parte scurte, dar foarte grele, sunt împrăștiate despre stilul și, uneori, limbajul anumitor coduri M D Priselkov, în scrierile sale despre scrierea cronicilor, s-a abătut însă de la anumite principii foarte importante ale metodei lui Șahmatov M D Priselkov își construiește de obicei concluziile nu pe un studiu continuu al textului tuturor listelor, ci întotdeauna pe câteva observații individuale De aici rezultă chiar și diferența de volum a lucrărilor, extinsă la Șahmatov și concisă, saturată energic de concluzii în M D Priselkov Totuși, nu a fost uitat nici ceea ce s-ar putea numi un volum mare al conștiinței lui Șahmatov, utilizarea constantă a tuturor listelor, a întregului text, a tuturor faptelor pentru a trage concluzii Această latură a metodei lui Șahmatov a fost preluată în studiile lui A N Nasonov, ale cărui concluzii (cel puțin în raport cu cronica din Pskov) se bazează pe implicarea tuturor listelor și ale cărui construcții genealogice sunt din nou aduse pe toate listele Primatul textului conștient se schimbă asupra celor neintenționate - mecanice Un alt principiu aplicat de A A Șahmatov și adepții săi în studiul istoriei textelor cronice este principiul primatului modificărilor conștiente ale textului asupra celor mecanice În toate cazurile, cercetătorul textului trebuie să caute în primul rând motive conștiente pentru modificarea textului și numai dacă este imposibil să explice mai mult sau mai puțin fiabil modificările din text prin intențiile scribilor și recriitorilor, opriți-vă la explicații care permit o deteriorare simplă a acestuia La prima vedere, această preferință pentru conștient față de inconștient poate părea arbitrară, dar de fapt acest principiu este strict firesc în toate cazurile când avem de-a face cu scrisul în general și cu opera cronicarului în special Primatul textului conștient se schimbă asupra celor neintenționate Criticii de artă, care studiază operele de artă, caută să afle în ei, în primul rând, intențiile conștiente ale creatorilor lor, o reflectare a metodei artistice, stilului artistic etc Criticii literari, de asemenea, acordă atenție în primul rând intenției autorului, găsesc dezvăluie motivele care l-au determinat pe

autor să creeze o lucrare exact așa cum este turnată de sub condeiul său Orice lucrare scrisă trebuie, în primul rând, să fie citită, să-i înțeleagă sensul Același lucru se poate spune nu numai despre lucrarea în sine, ci și despre variantele acesteia, despre modificările pe care le-a suferit textul ca urmare a corespondenței sale Aceste opțiuni trebuie, de asemenea, citite Cu alte cuvinte, ei trebuie în primul rând să dezvăluie sensul, intențiile "autorilor" lor - în cele mai multe cazuri necunoscuți, dar uneori foarte activi S-ar părea că o astfel de cerință firească - de a citi nu numai textul, ci și modificările acestuia în diverse liste - nu are nevoie de nicio justificare, totuși, în practica textuală, situația era exact invers: se credea că schimbările în textul din listele ulterioare au fost în principal rezultatul coruperii inconștiente a textului de către scriitorii săi În diferite versiuni ale textului, cercetătorii au încercat să evidențieze un singur text - cel original, pe care l-au considerat a fi singurul semnificativ în același timp Nu li s-a acordat nicio importanță tuturor celorlalte variante (sau discrepanțe) ale textului În ceea ce privește scrierea cronicilor, stabilirea principiului primatului modificărilor textului conștient față de cele inconștiente (mecanice) a avut o importanță foarte serioasă A A Șahmatov a procedat în studiul său al cronicilor de la ideea lor ca seturi de diferite materiale Cronici, așa cum a fost dezvăluit în mod deosebit în mod clar în lucrările lui P M Stroeva și K N Bestuzhev-Ryumin, sunt o combinație de surse eterogene: cronici anterioare, opere literare, documente, articole de cronică individuale etc Cu toate acestea, A A Shakhmatov a respins П stabilit M Stroev și K N Bestuzhev-Ryumin privesc analele ca pe o legătură mecanică a diferitelor materiale A A Șahmatov a refuzat să vadă în colecția de cronici doar o selecție aleatorie a materialelor și, în marea majoritate a cazurilor, a presupus în cronică prezența unei lucrări conștiente, gânditoare a cronicarului, care și-a selectat materialul sub influența unor idei politice serioase și au creat bolți impregnate de unitate ideologică internă, sudate între ele cu gândire politică ascuțită A A Șahmatov a considerat chiar ideile politice încorporate în codurile cronicilor ca depind nu de arbitrariul personal al cronicarilor, ci de legăturile strânse legate de conceptele politice ale centrelor feudale individuale în care au fost create aceste coduri Cronicile puteau fi create la curtea unuia sau altuia prinț, mitropolit, episcop, stareț etc În toate aceste cazuri, cronica reflectă ideile uneia sau alteia ramuri a familiei domnești, cutare sau cutare principat ca atare, acel principat Prima parte Capitolul VIII Caracteristici ale studierii textului cronicilor sau alt centru bisericesc A fost creat în interesul lor, a dus la îndeplinire punctul lor de vedere asupra istoriei Rusiei Aceste observații ale lui A A Șahmatov au fost extinse semnificativ în știința sovietică a scrierii cronicilor Cronicile Posadnik au fost stabilite la Pskov, cronici ale bisericilor de stradă din Novgorod, cronici care reflectă stările de spirit și ideile diferitelor secțiuni ale populației S-au scos la iveală cazuri când cronicarul, îndeplinind un ordin oficial, a introdus în cronică propriile judecăți, care divergeau din punctul de vedere al clientului În cronică ar putea pătrunde o evaluare populară a evenimentelor, elemente ale operelor populare etc Toate acestea au făcut posibilă studierea extensivă a laturii de clasă a analelor, a participării analelor la lupta de clasă, la lupta politică intraclasă Principiul primatului modificărilor conștiente în text asupra celor mecanice impune ca, în primul rând, cercetătorul textual să acorde atenție în primul rând modificărilor conștiente aduse textului de către

vechii cărturari și, în al doilea rând, să încerce să stabilească acest lucru conștiința în toate schimbările din text, recunoașterea schimbărilor sunt mecanice numai atunci când nu pot fi explicate ca fiind conștiente Într-adevăr, singura modalitate de a demonstra că schimbarea a avut loc mecanic, adică inconștient, este să arăți absența conștiinței în ea Atunci când împarte toate modificările din text în conștiente și mecanice, textologul trebuie să-și îndrepte eforturile pentru a dezvălui, pe cât posibil, voința conștientă a scribului în toate modificările din text Și doar modificările rămase neexplicate în text pot fi atribuite fenomenelor care au apărut mecanic și au fost clasificate ca mecanice O abordare complet diferită a textului s-a reflectat în lucrările despre scrierea cronicilor antice ale lui V M Istrin, publicate după moartea lui A A Șahmatov: "Note despre începutul scrierii cronicilor ruse" și "Istoria moravică a slavilor și istoria poiana-Rus, ca presupusele surse ale cronicii ruse inițiale" V M Istrin a încercat să reînvie ideea unui cronicar încă de la începutul secolului al XIX-lea și credea că cronicarul "ascultă cu nepăsare binele și răul" și notează mecanic în cronică tot ce se încadrează în cercul conștiinței sale întâmplătoare Toate contradicțiile din text, omisiunile, modificările pentru V M Istrin, precum și pentru M P Pogodin sau I I Sreznevsky, este rezultatul unor variante aleatorii ale tradiției scrise sau orale V M Istrin scrie: "Unii l-ar putea numi pe Oleg prinț, alții - guvernatorul Igorev; unii au raportat că Oleg a murit la Ladoga, alții la Kiev" Din aceste varia Izv ORYAS, , v XXVI; , v XXVII Istoria Moraviei a slavilor și istoria poiana-Rus, ca presupuse surse ale Cronicii primare ruse - Byzantinoslavica, , vol III, vol ; , vol IV, vol V M Istrin Observații despre începutul scrierii cronicilor rusești I-IV - Izv ORYAS, , v XXVI S Primatul textului conștient se schimbă asupra celor neintenționate furnici de tradiție orală, a cărei origine nu este explicată de V M Istrin, au existat toate diferențe în anale Este clar că, în comparație cu acele explicații extrem de ingenioase ale acestor diferențe oferite de A A Șahmatov, explicații susținute de multe și diverse observații, presupunerile lui V M Istrin au fost un pas semnificativ înapoi Studiul textual al cronicii nu s-a putut dezvolta pe acest drum Recunoscând "întâmplarea" ca principal factor în orice dezvoltare, trebuie inevitabil să renunțăm la studiul acestei dezvoltări, de la orice încercare de a descoperi tipare în ea Atât istoria literaturii, cât și știința istorică cad inevitabil în antiistoricism de îndată ce hazardul este recunoscut ca principalul factor în mișcarea formelor literare sau în cursul dezvoltării istoriei Nu există niciun motiv să ne îndoim că întâmplarea joacă un anumit rol în istoria textului Din întâmplare, scribii pot avea în mână unul sau altul Accidental în acest text pot exista anumite defecte Cutare sau cutare listă poate fi pierdută întâmplător Și așa mai departe Dar sarcina omului de știință este să lase cât mai puțin spațiu posibil întâmplării în considerarea științifică Putem fi de acord că acest sau altul fenomen s-a întâmplat întâmplător numai atunci când toate celelalte posibilități de explicație au fost complet epuizate Din punctul de vedere al metodologiei cercetării științifice, un caz este restul care rămâne ca urmare a tuturor încercărilor unui om de știință de a explica acest sau acel fenomen Șansa se află la baza construcției științifice, a explicației științifice Și acest sediment dat nu poate decât să provoace un anumit sentiment de enervare în om de știință Știm nu numai din exemplele de studiu a istoriei acestei lucrări sau aceleia că, cu cât studiul este mai perfect, cu atât mai puțin inexplicabil, adică accidental, rămâne în fenomenul studiat Mai trebuie avută în

vedere o circumstanță: însuși conceptul de șansă este relativ Să presupunem că există un defect în manuscris Desigur, acest defect este accidental Dar oare întâmplător, de exemplu, acest defect a fost găsit pe ultima pagină a manuscrisului sub acoperirea unei noi legături? Nu! Este evident că ultima pagină a manuscrisului, dacă a fost nelegată de ceva timp , suferă cel mai mult Să presupunem că în mâinile unui scrib din Novgorod din secolul al XV-lea accidental s-a dovedit a fi textul lucrării, copiat la Constantinopol în secolul al XIV-lea Recunoscând că aceasta era o chestiune de întâmplare, nu trebuie să pierdem din vedere faptul că în secolul al XIV-lea relațiile culturale dintre Novgorod și Constantinopol au fost foarte intense și că la Constantinopol în colonia rusă au fost copiate o serie de lucrări rusești, inclusiv cele care au dispărut complet în Rus' ca urmare a invaziei tătaro-mongole (de exemplu, cele elene și romane) cronicar) Să presupunem că versiunea originală a Povestea lui Nikola Zarazsky a dispărut accidental Dar acest accident nu înseamnă totuși că au existat puține liste ale acestei ediții inițiale și, în consecință, nu au fost de mare interes pentru cărturari și cititori? Prima parte Capitolul VIII Caracteristici ale studierii textului cronicilor După cum puteți vedea, șansa există, dar este relativă, ponderea sa este mică Explicația științifică exclude această aleatorie Apropo, aș dori să subliniez și următoarele Cu cât o explicație științifică se străduiește să fie mai concretă, cu atât mai ușor elimină șansa Cu cât pătrundem mai mult în mediul real de scriere și editare a manuscriselor, cu atât mai clar putem vedea oamenii vii cu toate ideile, gusturile, emoțiile și chiar obiceiurile lor, cu atât mai puține șanse rămân Metodele mecanice de analiză a textului nu trebuie să ne ascundă viața concretă a manuscriselor, iar viața manuscriselor este doar un caz special al vieții oamenilor care se ocupă de ele Viața textului de lucrări este extraordinar de complexă și absolut concretă, de aceea tot felul de "reguli" de alegere a unui text și de definire a "voinței autorului" sunt bune doar atunci când nu avem cum să abordăm această viață a unui text Dar ele devin foarte dăunătoare atunci când încep să ne blocheze calea pentru a restabili istoria reală a textului Din păcate, în textologie, adesea metodele mecanice de selectare și stabilire a unui text, bazate pe ideea naturii mecanice a textului se modifică ca urmare a erorilor inconștiente, aleatorii ale lucrătorilor scribali, au prevalat asupra studiului istoriei textului Să revenim la problema întâmplării în istoria textului Să dăm un exemplu de explicație întâmplătoare și explicația ulterioară a acestui "accident" prin motive specifice După cum știți, de o importanță deosebită în ideile noastre despre cea mai veche cronică rusă este codul descoperit de A A Șahmatov la începutul Primei Cronici Novgorod a ediției pentru juniori (și, prin urmare, în alte cronici din Novgorod) mai vechi decât Povestea anilor trecuti A A Șahmatov a numit acest cod "inițial" și a referit compilarea lui la Cronica rusă Tocmai acesta a fost punctul lui de plecare Această descoperire a lui A A Șahmatov este una dintre cele mai remarcabile din istoria studiului cronicilor rusești și nu a provocat încă obiecții detaliate, gânditoare Cu toate acestea, A A Shakhmatov a permis o serie de accidente în problema codului inițial Kiev, care a afectat soarta acestui cod A A Șahmatov a stabilit că Codul inițial a fost folosit în Prima Cronica Novgorod a ediției pentru juniori din întâmplare și, în plus, cu întreruperi aleatorii și Vezi: A A Şahmatov) Despre Cronica inițială de la Kiev - Lecturile OIDR, , carte ;) Prefață la Codul primar de la Kiev și Cronica Nesterov - Izv ORYAS AN, , v XIII, carte ;) Cercetări asupra celor mai vechi cronici rusești SPb , , capitolele I și XV;) Povestea anilor trecuti, vol Pg ,

;) Codul inițial Kiev - În carte: A A Şahmatov - sat articole si materiale ed S P Obnorsky M ; L , S - Vezi și: O V Tvorogov Povestea anilor trecuti și codul inițial (Comentariu textual) - TODRL, vol XXX L , S - Primatul textului conștient se schimbă asupra celor neintenționate numai până în din cauza defectiunii accidentale a copiei Codului inițial "găsit" la Novgorod Inițial, A A Shakhmatov a crezut că Codul primar al Kievului a fost introdus în Novgorod în primul sfert al secolului al XIII-lea, când a fost compilat din combinația dintre cronica suverană din Novgorod și Codul primar al timpului Sofia (numele "Timpul Sofia", din punctul de vedere al lui A A Shakhmatov, este o reelaborare a numelui Codului inițial - "Creasura rusă") Mai târziu, A A Șahmatov a revizuit această problemă și a ajuns la concluzia că Codul primar a fost inclus în analele Novgorodului în Mai târziu, A A Șahmatov a crezut că Codul inițial a fost folosit în În lucrarea sa din ultimii ani, "Kiev-ul Codul primar din " , A A Șahmatov a revenit la unele dintre concluziile sale anterioare despre timpul utilizării Codului primar în analele din Novgorod Spre deosebire de celelalte concluzii ale sale despre istoria scrierii cronicilor rusești, A A Șahmatov nu își fundamentează concluziile despre timp și motivele legăturii Codului inițial cu cronica Novgorod Din punctul de vedere al lui A A Shakhmatov, la Novgorod, textul Codului primar, de mult ieșit din uz, a fost pur și simplu "găsit" într-o copie accidentală defectuoasă Acest text aleatoriu a fost folosit aleatoriu (la începutul secolului al XIII-lea sau în , sau poate în , sau) pentru a actualiza cronica oficială, extrem de importantă în viața politică din Novgorod Ulterior, ca urmare a analizei istoriei textului cronicilor din Novgorod în strânsă legătură cu istoria Novgorodului, toate aceste "accidente" s-au dovedit a fi explicate Rezultatele acestei analize pot fi rezumate după cum urmează Până în , la Novgorod a domnit Mstislav, fiul cel mare al lui Vladimir Monomakh După plecarea lui Mstislav din Novgorod în mănăstirea Kiev-Pechersk (și posibil în "prințul" Vydubetsky), cu participarea unora dintre cărturarii care au fost cu Mstislav la Novgorod la începutul anului , după cum sugerează A A Shakhmatov, ultima, a treia ediție a Povestea anilor trecuti Mstislav este înlocuit la Novgorod de fiul său Vsevolod Mstislavich (-) Credincios tradițiilor casei lui Monomakh, Vsevolod, nepotul lui Monomakh, acordă un patronaj special scrierii cronicilor din Novgorod A A Şahmatov Cronologia celor mai vechi cronici rusești - ZhMNP, , aprilie p - A A Şahmatov Cercetări asupra celor mai vechi bolți de cronică rusești S si altele În articolul "Cronici" din v din Noul Dicționar Enciclopedic (vezi: A A Shakhmatov Review of Russian Chronicles of the th- th centurys, p) și în cartea: The Tale of Bygone Years, vol Partea introductivă Text Note Pg , S XLIX A A Şahmatov - sat articole S - Povestea anilor trecuti, vol S XLIX Prima parte Capitolul VIII Caracteristici ale studierii textului cronicilor Cronica tatălui său Mstislav "Povestea anilor trecuti" în a treia ediție Vsevolod, care a fost deosebit de atent la evenimentele vieții din Novgorod din secolul al XII-lea, face legătura în Novgorod cu cronica Novgorod, ale cărei înregistrări meteorologice au început să fie compilate încă din secolul al XI-lea Nu avem date pentru o reprezentare completă și exactă a acestui seif Bolta de la Vsevolod a fost supusă unei revizuiri severe la Novgorod sub episcopul Nifont la sfârșitul anilor ai secolului al XII-lea, după care s-au păstrat doar rămășițe nesemnificative ale acesteia în bolțile analistice ulterioare Cu toate acestea, cronica din Novgorod a secolelor următoare dezvăluie clar în componența sa tocmai această a treia ediție a Povestea anilor trecuti în unele știri din -

Acest set de Vsevolod a fost compilat nu mai devreme de (anul întocmirii celei de-a treia ediții a Povestea anilor trecuti) și nu mai târziu de (înainte de exilul lui Vsevolod și anul întocmirii, după cum vom vedea mai jos, al noii cronici din Novgorod, în care era inclus codul lui Vsevolod) ca parte integrantă) Nu se poate data mai precis codul lui Vsevolod, dar având în vedere faptul că după puterea lui Vsevolod în Novgorod a fost extrem de zguduită, se poate crede că acest cod a fost compilat înainte de Judecând după faptul că la Novgorod în prima treime a secolului al XII-lea era destul de obișnuit să implice Kievenii pentru a desfășura diferite tipuri de întreprinderi de carte, se poate crede că al treilea cod analistic al casei Monomakh - codexul lui Vsevolod Mstislavich din Novgorod a fost realizat de un Kievan care a păstrat stilul literar al cronicii de la Kiev și a reflectat maniera stilistică din Novgorod doar în știrile împrumutate din cronicile Novgorodului XI V Continuarea lucrărilor de cronică din Novgorod depinde într-o măsură extrem de puternică de evenimentele politice ale vieții din Novgorod la mijlocul secolului al XII-lea Istoria Novgorodului în secolul al XII-lea plină de violente răsturnări sociale, care au dus la înființarea în a unui nou sistem republican, care în termeni generali a rezistat până la sfârșitul secolului al XV-lea Mișcarea socială a smerds, artizanilor și negustorilor din Novgorod s-a încheiat în cele din urmă într-un fel de organizare de stat condusă de elita oligarhică negustor-boierească Prințul își pierde drepturile, proprietatea asupra pământului și este nevoit să se retragă mai întâi de la Detinets, iar apoi de la limitele orașului până la așa-numita Așezare, două "câmpuri" din Novgorod Episcopul de Novgorod devine noul proprietar al Detinets, căruia îi trec majoritatea proprietăților de pământ ale prințului, ceea ce l-a transformat pe episcop în cel mai puternic stăpân feudal al regiunii Devenit șeful statului Novgorod, care a obținut o oarecare independență față de prințul Kievului, episcopul încearcă în toate modurile posibile să renunțe la dependența sa de mitropolitul Kievului, luptă pentru subordonarea directă (pe lângă mitropolit) față de patriarh grec După cum este stabilit în prezent, episcopul Nifont, care a participat activ la exilul lui Vsevolod și la stabilirea unor noi ordine politice în Novgorod, este primul arhiepiscop de Novgorod (și nu arhiepiscopul) Primatul textului conștient se schimbă asupra celor neintenționate John, așa cum se credea anterior) Nifont a fost cel care a stabilit sistemul original de alegere a arhiepiscopilor din Novgorod, care a eliminat de fapt mitropolitul Kievului de la participarea la afacerile bisericii din Novgorod Lovitura de stat din și expulzarea lui Vsevolod au provocat în același necesitatea revizuirii analelor lui Vsevolod În , Kirik, un locuitor al Mănăstirii Antoniev, unul dintre apropiații lui Nifont, a alcătuit o lucrare despre cronologia de natură auxiliară pentru păstrarea analelor: "Învățătură, ei știu numerele tuturor anilor" și în același , el participă la anale, alcătuind un articol analistic , care descrie sosirea prințului proscris Svyatoslav Olgovich la Novgorod ca începutul unei noi ere în viața politică din Novgorod Participarea lui Kirik la cronica Novgorod nu se limitează la aceasta; Urme ale lucrării lui Kirik sunt vizibile în registrul din , unde timpul este determinat de inculpați, precum și în lucrarea sa "Învățătura, el cunoaște numerele tuturor anilor" și în alte articole anuale, unde Kirik dezvăluie interese comune cu cele care s-au manifestat de el în cealaltă lucrare a lui - în binecunoscutele, canonice "Întrebări" Din analiza textului listei sinodale a Primei Cronici din Novgorod, precum și a Primei Cronici din Novgorod a ediției pentru juniori și a IV-a din

Novgorod, rezultă că, simultan cu această intervenție inițială a lui Kirik în Cronica din Novgorod, o larg concepută a fost efectuată revizuirea întregii anale din Novgorod ale lui Vsevolod expulzați din Novgorod conform codului inițial de la Kiev Sensul politic al acestei revizuiri a fost să înlocuiască la începutul analelor din Novgorod "Povestea anilor trecuti" a lui Monomash în a treia ediție cu opoziția față de puterea domnească cu analele Mănăstirii Peșterilor din Kiev - Codul inițial din , care, astfel, a căzut la începutul Cronicilor din Novgorod nu este deloc întâmplătoare Noul ansamblu a fost conceput de un călugăr al Mănăstirii Kiev-Pecersk și principalul participant la lovitura anti-doncială din , Arhiepiscopul Nifont, care cunoștea caracterul politic anti-donciar al Codului Primar al Peșterilor, care știa că Codul inițial a folosit cronici din Novgorod din secolul al XI-lea în compoziția sa și că, în consecință, acest cod a reflectat într-o oarecare măsură istoria Novgorodului în secolul al XI-lea După cum se știe din lucrările lui A A Shakhmatov, opoziția Codului inițial în raport cu puterea domnească a fost reflectată în mod clar în prefața acestuia, care a fost ulterior eliminată în timpul procesării compoziției Codului inițial în măruntaiele Povestea anilor trecuti În această prefață, s-au făcut reproșuri ascuțite împotriva prinților pentru "lacomie", pentru lăcomie, pentru asuprirea oamenilor cu droguri, "vânzări" etc Aceste reproșuri au fost cele mai oportune la Novgorod în secolul al XII-lea, când unul după altul, Veniturile i-au fost luate prințului Novgorod, pământurile au fost confiscate și drepturile au fost reduse Această restrângere a drepturilor și veniturilor domnești a fost precedată aparent de o propagandă adecvată, pentru care prefața Codului primar a furnizat material serios Prima parte Capitolul VIII Caracteristici ale studierii textului cronicilor După ce a numit noul arc suveran "Timp Sofia" în imitarea numelui Codului inițial "Timpul Țării Rusiei" și perpetuând astfel, în acest nume, noul centru al vieții politice din Novgorod - Sofia, care a trecut recent din posesiunea prințului în posesia arhiepiscopului Novgorod, Nifont a reținut la începutul codului său și prefața de la Kiev a Codului inițial Astfel, Codul Inițial a fost adus în cronica Novgorodului nu întâmplător, ci în legătură cu tulburările politice din și nu pentru că o copie a acestui cod a apărut accidental la Novgorod, ci pentru că arhiepiscopul Nifont, un tonsur al Kievului Mănăstirea Pechersk, principalul participant la lovitura anti-principală din , Codul primar Pechersk și direcția sa politică erau binecunoscute Prefața Codului Primar nu a ajuns la noi în Cartea de timp Sophia în întregime; aceasta, din nou, este departe de a fi întâmplătoare După cum se poate observa dintr-o comparație a textului acestei prefețe cu partea finală a Codului primar, ar fi trebuit să conțină reproșuri la adresa prinților pentru conflictele civile și respingeri insuficient de puternice pentru nomazii stepei Aceste reproșuri sunt extrem de semnificative pentru Codul Primar Textologic, omisiunea acestor reproșuri este dovedită prin compararea articolului din Codul primar cu pasajul din Prefața Codului primar care l-a influențat Aceste omisiuni din prefață au fost făcute pe pământul Novgorod și nicidecum întâmplător Ele au fost făcute în cursul adaptării politice a prefeței Codului primar la Sophia Times Necesitatea acestor treceri a fost dictată nu numai de faptul că lupta cu stepa nu a avut o importanță semnificativă pentru Novgorod, ci și de faptul că Novgorod nu era în niciun caz interesat de o putere princiară puternică, de care Kievul avea doar nevoie Atitudine de opoziție față de puterea princiară în Novgorod în anii ai secolului al XII-lea iar la Kiev în secolul al XI-

lea era fundamental diferit Pentru protecția sa de atacul stepei, principatul Kiev avea nevoie de o putere princiară puternică, capabilă să organizeze o apărare activă Reproșurile aduse prinților din Codul primar erau reproșuri de slăbiciune Novgorod era interesat de exact opusul - de slăbirea dependenței de Kiev Din aceasta rezultă limpede de ce prefața Cărții de timp Sophia a reținut în componența sa doar pe cea din prefața Codului primar, care nu a contrazis în secolul al XII-lea interesele directe ale novgorodienilor și ceea ce era important pentru ei în lupta lor politică și socială O mică inserție la începutul prefeței - "fost Volostul Novgorod și mai târziu Kiev " - a fost menită să atenueze caracterul prea "Kiev" al prefeței și, de altfel, a exprimat gândul preferat al novgorodienilor din vremea independenței: "și Novgorod cel Mare bătrânețe să aibă o domnie în toată țara rusă" (Cronica Laurențiană sub) Prefața Codului primar, revizuită în acest fel, a deschis o nouă cronică a lui Novgorod de către Nifont, rămânând pe fruntea analelor din Novgorod pe toată durata independenței sale Primatul textului conștient se schimbă asupra celor neintenționate După cum s-a stabilit prin analiza textului listei sinodale a Primei Cronici din Novgorod, revizuirea codului lui Vsevolod conform Codului inițial a fost adusă la Și acest lucru nu a fost întâmplător Motivul pentru aceasta nu este că o copie defectuoasă a Codului inițial a fost "găsită" accidental la Novgorod, care s-a rupt anul acesta (cum a presupus A A Shakhmatov), ci că în știrile Novgorod din Codul inițial și ultima nu au putut mai servesc drept bază pentru reconstrucția cronicii din Novgorod Începând din acest an, cronicarul Nifont a fost nevoit să se îndrepte către bolta lui Vsevolod, pe care a respins-o inițial, în care se afla știrea cronicii din Novgorod din secolul al XI-lea au fost combinate cu știrile din The Tale of Bygone Years din a treia ediție Folosind bolta lui Vsevolod, cronicarul din Novgorod a redus-o însă foarte bine De aceea știrile din Novgorod din această perioadă se remarcă prin acea concizie excesivă, notorie, care i-a nedumerit pe cei care studiau cronicile din Novgorod Astfel, nu numai cronicile de mai târziu din Novgorod, datând din bolțile lui Euthymius al II-lea din a doua treime a secolului al XV-lea, aveau prefața anti-principală a Codului primar, dar Lista sinodală în partea pierdută conținea textul acestui prefaţă Se poate crede că pierderea începutului listei sinodale a Primei Cronici din Novgorod nu a fost nici întâmplătoare: pe lângă prefața anti-principală, această parte inițială conținea scrisorile celebrului Iaroslav și printre acestea "Scurtul adevăr" - scris dovezi ale independenței Novgorodului Odată cu anexarea Novgorodului la Moscova, cărturarii moscoviți, care au cenzurat cronica Novgorodului, au smuls evident începutul sedițios al acesteia din lista sinodală Reducerea severă pe care a suferit-o cronica anterioară a lui Novgorod în codul Nifont a fost motivul absenței ciudate și, s-ar părea, inexplicabilă din cronica Novgorodului a multor înregistrări din Novgorod din secolul al XI-lea, a căror existență, totuși, este clară din analele de la Kiev din secolul al XI-lea, unde au găsit o reflecție parțială Evenimentele din Novgorod din secolul al XI-lea sunt mai bine și mai pe deplin reprezentați în analele de la Kiev decât în cele de la Novgorod Considerațiile de mai sus sunt confirmate de schimbarea stilului cronicii din Novgorod după Ele au fost ulterior confirmate de studiul Scurtei Pravda Deci, aproape tot ceea ce, până de curând, în conceptul lui A A Shakhmatov a acționat ca accidental, s-a dovedit a fi departe de a fi accidental O imagine completă a cronicii din Novgorod din secolul al XII-lea a reusit sa-si revina nu numai datorita Pentru mai multe analize textuale și considerații istorice, vezi: D S

Likhachev "Timpul Sofia" și lovitura politică de la Novgorod din - Note istorice, nr M , A A Zimin Despre istoria textului ediției scurte a Pravdei rusești - Actele de la Moscova stat Institutul de Istorie și Arhivistică, vol M , Prima parte Capitolul VIII Caracteristici ale studierii textului cronicilor compararea textelor cronicilor din Novgorod cu cele mai vechi cronici din Kiev, dar mai ales pentru că faptele istorice au fost larg implicate în luarea în considerare a textelor, parțial deja acoperite în lucrările lui B D Grekov și parțial pentru prima dată stabilite în mod specific în legătură cu cercetare textuală De asemenea, a trebuit să trec dincolo de scrierea cronicilor și să mă bazez pe alte scrieri ale lui Kirik, istoria bisericii, probleme canonice, să fiu atent la schimbările în stilul scrierii cronicilor etc * În legătură cu tot ceea ce s-a spus, este clar de ce analiza logico-semantică ocupă un loc atât de important în studiul textului cronicilor În această analiză logico-semantică, erorile pot fi făcute cu ușurință din cauza cerințelor excesiv de mari asupra consistenței conținutului, dar numai pe baza faptului că se pot face erori în aplicarea oricărei metode, metoda în sine nu poate fi declarată eronată În unele cazuri, analiza logico-semantică este singura modalitate de a stabili o inserare în text, o pauză în prezentare, o combinație de surse diferite, alterare etc (vezi exemple de depistare a inserțiilor în analele de mai sus, p) Inserările în textul Povestea anilor trecuți sunt relevate, însă, nu doar printr-o analiză a logicii narațiunii, ci sunt de fapt confirmate de o comparație de liste și lucrări Șahmatov nu se limitează în niciun caz la analiza semantică a textului Să luăm un alt exemplu de complexitate a observațiilor lui Șahmatov - analiza sa a poveștii despre botezul lui Vladimir, care este citită în Povestea anilor trecuti Printr-o analiză logică și semantică a textului, Șahmatov a aflat că povestea cronică se bazează pe două povești îmbinate despre botezul lui Vladimir: una povestea despre botezul său la Kiev ca urmare a unui "test al credinței", iar cealaltă despre botezul său la Korsun ca condiție pentru căsătoria cu sora împăratului bizantin Șahmatov a ajuns la aceeași concluzie într-un alt mod: Șahmatov a găsit o poveste separată despre botezul din Korsun în Viața lui Vladimir a unei compoziții speciale din colecția Pliginsky, iar povestea despre botezul de la Kiev - în "Memorie și laudă pentru Prințul rus Volodimer" (pe scurte extrase dintr-o cronică antică) În consecință, Șahmatov supune sursa unei "interacțiuni încrucișate" din diferite părți, prin metode diferite și, ca urmare, primește observații de o mare putere de persuasiune Astfel, observațiile lui Șahmatov sunt foarte complexe, "complexe" El abordează textul din diferite unghiuri: gramatical, istoric, logic B D Grekov Revoluția de la Novgorod cel Mare în secolul al XII-lea - Învățat aplicația Institutul de Istorie RANION, , vol IV - Vezi și paginile corespunzătoare din cartea lui B D Grekov "Casa Novgorod a Sf Sofia" (Ch I Sankt Petersburg,) Implicarea datelor istorice ki, prin compararea listelor etc Observațiile lui Șahmatov tocmai se nasc ca urmare a unei comparații a tuturor acestor puncte de vedere Textul cronicilor din Șahmatov capătă un fel de "adâncime", iar această "adâncime" nu poate fi întotdeauna percepută "cu un singur ochi" Doar punctele de vedere diferite care se completează reciproc oferă stereoscopicitatea necesară observării De fapt, analiza logico-semantică a textului apare rareori doar la Șahmatov Aceasta este doar una dintre abordările locului observat al textului, pe care el, parcă, îl "observă" la intersecția diferitelor linii de observație: logic-semantic, pur textual, istoric etc Implicarea datelor istorice

Utilizarea datelor istorice pentru analiza istoriei unui text este o caracteristică foarte importantă în studiul textual al cronicilor Utilizarea datelor istorice, capacitatea de a corela datele istorice ale textului cu datele istorice generale și de a explica modificările din text prin acestea sunt necesare în toate cazurile, dar pentru istoria scrierii cronicilor au o importanță excepțională A A Șahmatov a început să implice date istorice mai ales pe scară largă în studiul istoriei textului cronicilor, iar după el, la o scară și mai mare, M D Priselkov, A N Nasonov și alții Fiecare dintre cele mai vechi coduri identificate de A A Șahmatov a primit o descriere vie în lumina luptei politice a timpului său, iar această luptă politică are întotdeauna în el o interpretare istorică proaspătă și originală Compoziția și tendințele celui mai vechi Cod din au fost determinate, după cum a dezvăluit A A Șahmatov, de ideile politice ale luptei pentru biserica națională rusă Codul din , care a apărut la inițiativa scaunului mitropolitan, fondat la Kiev în , a propagat ideea superiorității Rusiei creștine asupra Rusiei păgâne și a glorificat activitățile lui Yaroslav În bolțile Peșterilor din și s-a reflectat direcția politică a mănăstirii Kiev-Pechersk, care era în opoziție cu puterea domnească În bolta din , A A Șahmatov arată o reflectare a convingerilor politice ale lui Nikon cel Mare, care a fugit de două ori la Tmutorokan de mânia domnească A A Șahmatov dezvăluie ideea centrală a codului din : ideea unității familiei princiare pe baza vechimii prințului Kiev printre frați - prinți ruși În bolta din , A A Șahmatov dezvăluie o critică ascuțită a politicii sociale a prinților; arată, de asemenea, fundalul interior al acestei critici: dușmanul-UA al egumenului mănăstirii Kiev-Pechersk Ioan cu prințul Svyatopolk Izyaslavich Prima parte Capitolul VIII Caracteristici ale studierii textului cronicilor A A Șahmatov analizează munca politică a redactorului Codului inițial din , care a căutat să împace știrile conflictuale Novgorod și Kiev, neînțelegeri în informații despre botezul lui Vladimir, începutul creștinismului în Rus', organizarea ierarhiei bisericești , etc Astfel, istoria textului din Povestea anilor trecuti este însoțită de analiza istorică profundă a lui A A Șahmatov, dezvăluind motivele anumitor schimbări ale analelor, creșterea conștiinței de sine politice a cronicarilor În fiecare capitol al "Investigațiilor asupra celor mai vechi anale rusești" A A Șahmatov arată cum, în ciuda mecanicității exterioare a metodelor de lucru, cronicarul arată o alegere conștientă și intenționată a faptelor și a acoperirii lor Din bolțile mitropolitane ale secolului al XIV-lea A A Șahmatov evidențiază două coduri, întocmite, în opinia sa, sub mitropolitul Ciprian și mai devreme sub mitropolitul Petru Cronica Laurentiană, adusă la , este, după A A Shakhmatov, o reflectare a unuia dintre primele coduri metropolitane de la începutul secolului al XIV-lea Problema acestui cod metropolitan rusesc nu a fost examinată pe deplin de către A A Șahmatov și, ulterior, existența codului a fost contestată de M D Priselkov, care a dovedit în mod clar o origine diferită a știrilor Cronicii Laurențiane, ridicate de A A Șahmatov la primul cod metropolitan integral rusesc de la începutul secolului al XIV-lea Nu toate studiile lui Șahmatov sunt la fel ca metodă Pornind de la observații pur textuale , Șahmatov a ajuns treptat la concluzia că scrierea cronică este strâns legată de viața politică a poporului rus și a consolidat constant, de la studiu la studiu, argumentarea istorică a concluziilor sale La începutul studiului său despre Povestea anilor trecuti, Șahmatov s-a limitat la aceste texte și a evidențiat două ediții ale Poveștii Abia mai târziu Șahmatov a ajuns la concluzia că fiecare dintre aceste ediții reflectă

în componența sa ideile politice ale diferitelor partide și era indisolubil legată de viața politică a Rusiei Kievene Analiza vieții istorice a Rusiei Kievene la sfârșitul secolului al XI-lea - începutul secolului al XII-lea a lămurit și a schimbat multe în istoria edițiilor din Povestea anilor trecuti pe care le-a propus Deja în lucrarea din , "Patericonul Kiev-Pechersk și Cronica peșterilor" , Șahmatov a recurs la argumentarea istorică, caracterizând activitatea politică și concepțiile religioase ale lui Izyaslav Mstislavich De-a lungul timpului, A A Shakhmatov a consolidat latura istorică a cercetării sale A A Şahmatov) Despre Cronica inițială de la Kiev;) Punctul de plecare al cronologiei Poveștii anilor trecuti - ZhMNP, , nr ;) Cronologia celor mai vechi cronici rusești - ZhMNP, , nr ;) Cele mai vechi ediții din Povestea Anilor Apuse - ZhMNP, , Nr , și altele' Izv ORYAS AN, , vol II, carte Folosind duplicate cronici El a aflat premisele istorice pentru compilarea cronicilor, a indicat scopurile și ideile politice de conducere ale creatorilor lor Această abordare istorică a analizei istoriei textului analelor a fost mai ales pronunțată în prima operă majoră de generalizare a lui Șahmatov din - "Coduri ale cronicilor întregi rusești ale secolelor al XIV-lea și al XV-lea" O analiză subtilă a ideologiei politice a departamentului metropolitan și a compoziției codurilor cronicilor de la Moscova i-au permis lui Shahmatov să stabilească o legătură strânsă între unificarea Rusiei și apariția codurilor cronice care au fost întregi ruși în conținutul lor * În lucrările din ultimii ani, Șahmatov nu numai că folosește fapte istorice pentru concluziile sale textuale, ci oferă o nouă idee, uneori distrugătoare, a multor fenomene din viața politică a Rusiei Construcțiile istorice ale lui A A Șahmatov se bazează pe credința în complexitatea luptei politice care a avut loc în Rusia între principii specifici, principate, episcopi și scaune mitropolitane, mănăstiri etc Această latură a operei lui Șahmatov a adus la viata o serie de studii istorice extrem de interesante M D Priselkov a dezvoltat și a continuat tendința către o abordare istorică a scrierii cronicilor Acest lucru este valabil mai ales pentru "Istoria cronicilor rusești în secolele XI-XV", unde crearea fiecărei colecții este explicată în strânsă legătură cu situația istorică a vremii sale Cu toate acestea, nici A A Shahmatov, nici M D Priselkov nu au acordat o mare importanță luptei diferitelor pături ale populației și nu au văzut deloc lupta de clasă reflectată constant în cronici Abordarea lor istorică asupra istoriei textului analelor a fost așadar limitată Numai istoricii sovietici ai scrierii cronicilor au început să țină cont de lupta socială în studiile lor: A N Nasonov, H F Lavrov, M N Tikhomirov, L V Cherepnin, Ya S Lurie etc Folosind duplicate Ca urmare a îmbinării materialelor eterogene referitoare la aceleași evenimente, în coduri de cronică, din cauza unei neglijeri a compilatorilor acestor coduri, prezentări repetate ale aceluiași lucru - "duplicare" Aceste repetări ale acelorași evenimente servesc ca un indicator important că în acest caz avem o combinație de două surse În anale, astfel de repetări sunt deosebit de frecvente, deoarece legătura a două sau mai multe surse are loc nu o dată, ci de atâtea ori ca în analele articolelor anuale Amintiți-vă că atunci când conectați două cronici 'ZhMNP, , nr și ; , nr I ZhMNP, , nr S M D Priselkov Eseuri despre istoria ecleziastică și politică a Rusiei Kievene în secolele X~XII SPb , ; V A Parkhomenko Începutul creștinismului în Rus' Poltava, ; D E Presnyakov Legea domnească în Rusia antică SPb , etc Înscriu cercetătorii în ordinea apariției lucrărilor lor pe anale Prima parte Capitolul VIII Caracteristici ale studierii textului cronicilor acest material al

fiecărei cronici este, parcă, "brodat" în articole anuale și combinat în cadrul fiecărui articol separat - cu un "pieptene" Și întrucât materialele analelor sunt adesea similare și selecția evenimentelor înregistrate în anale este destul de precisă, cronicarul trebuie adesea să combine două povești (și uneori mai multe) aproximativ la fel într-o singură poveste Dacă relatările unui eveniment sunt foarte diferite, atunci este firesc ca cronicarul să nu identifice acest eveniment, să-l ia pentru două evenimente diferite Rezultatul este un întreg lanț de duplicări Totuși, se întâmplă și ca același eveniment să cadă în anale de două ori în aceeași prezentare sau foarte asemănătoare: atunci aceeași sursă, trecând printr-o serie de anale, se recombină apoi într-o prezentare complexă, iar cronicarul nu prea face atent Dublările sunt deosebit de frecvente în acele cazuri când același eveniment este povestit în doi ani diferiți, drept urmare dublarea este foarte greu de observat Astfel de cazuri nu sunt neobișnuite și, practic, se obțin atunci când se combină analele a două centre care folosesc sisteme calendaristice diferite: anul martie, anul Ultra martie sau cel septembrie Analiza duplicării în sine poate oferi informații foarte diferite, dar trebuie construită cu o condiție indispensabilă pentru legătura deplină a acestora cu alți indicatori Cu cât gama de lecturi ale dublărilor este mai largă, cu atât mai fructuoasă va fi utilizarea lor pentru construirea istoriei scrierii cronicilor Să ne întoarcem la exemple Unul dintre cele mai ilustrative exemple ale utilizării pe scară largă a datelor de duplicare este analiza dublărilor din Laurentian Chronicle Despre sistemele de socoteală din cronicile ruse și cronologia antică rusă, vezi lucrările: P V Khavsky Tabele pentru verificarea anilor în cronicile rusești M , ; N I Cherukhin Calendar pentru referințe cronologice - Rus antichitate, , nr ; D M Perevoshchikov Regulile de socoteală a timpului adoptate de Biserica Ortodoxă M , ; D I Prozorovsky Despre vechea socoteală rusă a orelor - Lucrările celui de-al II-lea Congres Arheologic, nr Sankt Petersburg, , p - ; N V Stepanov) Tabele pentru rezolvarea sarcinilor de cronică pentru o perioadă - Izv ORYAS AN, , v XIII, carte ;) Stilul nou și Paștele Ortodox M , ;) Unități de timp - Lecturile OIDR, , carte ;) O notă despre articolul cronologic al lui Kirik - Izv ORYAS AN, , vol XV, carte ;) Calendar-carte de referință cronologică - Lecturile OIDR, , carte ; D O Svyatsky Fenomene astronomice în cronicile rusești M , ; L V Tcherepnin Cronologia rusă M , ; E I Kamentseva Cronologia rusă (Ghid de referință) M , ; N G Berejkov) Formula generală de determinare a zilei săptămânii după numărul lunii din ianuarie CE e iar în anii septembrie, martie și Ultramart de la "crearea lumii" - În cartea: Probleme ale studiilor surselor, vol VI M , ;) Cronologia scrierii cronicilor ruse M , ; A N Zelinsky Principii constructive ale vechiului calendar rusesc - În carte: Context Studii literare şi teoretice M , A A Şahmatov Recenzia cronicilor ruse S şi următoarele; M D Priselkov Istoria scrierii cronicilor ruse în secolele XI-XV S și următoarele Folosind duplicate În urma Povestea anilor trecuti, atât în Cronica Laurențiană, cât și în Cronica Radzivilov, se citesc știri din sudul Rusiei Știrile din sudul Rusiei sunt la început continue, apoi sunt întrerupte de știri din nord-est Din , începe o serie continuă a acestor știri de ultimă oră - nord-est Știrile din sudul Rusiei se declanșează la Numai sub , și din nou găsim știri din Rusia de Sud și din nou după o pauză - în și Această împrejurare l-a determinat pe A A Șahmatov la ideea că cronica rusă de sud a fost folosită în nord, în ținutul Vladimir-Suzdal, de unde își are originea Cronica Laurențiană, nu o dată, ci intermitent - de trei ori Într-adevăr, știrile din nord-

est nu se repetă niciodată (nu se dublează), iar cele din sudul Rusiei sunt duplicate, din care se vede că materialul din sudul Rusiei a fost folosit de mai multe ori și a surprins prezentarea acelorași evenimente Aceleași evenimente sunt notate la și (campania prinților împotriva polovtsienilor), sub și (moartea lui Oleg Svyatoslavich), sub (reconcilierea lui Yaropolk și Vsevolod Olgovich este spusă de două ori), sub (Vladimirko Galitsky fuge de două ori de unguri și cere pace de două ori), sub și (domnia lui Gleb la Kiev), sub și (Campania lui Mihail Iurievici împotriva lui Polovtsy) Să ne oprim mai detaliat asupra ultimei duplicari Sub , campania împotriva Polovtsy a lui Mihail Iurievici (sau, cum este numit și Mikhalka, gardianul tânărului prinț Pereyaslav Vladimir Glebovici) este descrisă mai detaliat decât sub Dar povestea din nu poate fi considerată o repovestirea prescurtată a primei Conține detalii care lipsesc sub : este indicată ziua victoriei ("săptămâna", adică duminica), se indică faptul că pereyaslaviții "sunt plini de cei de copii ai lor și eu sunt gol în felul meu" Mai mult, într-un caz, victoria lui Pereyaslavtsy este atribuită ajutorului "mamei lui Dumnezeu" (sub), iar în celălalt, Mikhalk și Vsevolod sunt ajutați de Dumnezeu și rugăciunea "zi și zi" Astfel, ambele povești nu se întorc la aceeași sursă, sunt complet independente Cu toate acestea, ambele povești aparțin lui Pereyaslavl South (rusă) Acest lucru este evident din faptul că ambele povești se referă la armata lui Mihail Yuryevich ca "a noastră", deși era formată din sute de Pereyaslavtsy și o mie și jumătate de Berendey și, prin urmare, "a noastră" nu se putea referi deloc la ruși Din aceasta putem concluziona că poveștile despre campania lui Mihail Iurievici au fost compilate în ambele cazuri pe baza materialelor din Pereyaslavl South Această concluzie este confirmată de alte dublări Totuși, așa cum am văzut deja, nu o cronică a fost folosită de două ori, ci două diferite, descriind în același timp același eveniment în ani diferiți Presupunem - această presupunere este confirmată de analiza altor dublări ale Cronicii Laurențiane - că, în povestea despre campania lui Mihail Yuryevich sub , a fost folosit cronicarul episcopal din Pereyaslavl Sud (în ea victoria este explicată prin ajutorul lui Maica Domnului), iar sub - cronicarul princiar al Pereyaslavlului de Sud (în el victoria este explicată de prințul tribalului semi-păgân) Legea Prima parte Capitolul VIII Caracteristici ale studierii textului cronicilor lituaniană "zile și zile mai târziu") Este caracteristic că ambii cronicari aveau cronologii diferite și diferența dintre ei ajungea uneori la doi ani Este important de menționat că cronica princiară din Pereyaslavl de Sud a fost reflectată și în Cronica Ipatiev Faptul că cronica princiară din Pereyaslavl de Sud a fost reflectată simultan în Lavrentievskaya și Ipatievskaya oferă un criteriu de încredere pentru separarea știrilor princiare Pereyaslav de știrile episcopale Pereyaslav, ca parte a Lavrentievskaya Vestea cronicii episcopale a lui Pereyaslav durează ca parte a cronicii laurentine doar până în Vestea cronicii domnești a lui Pereyaslav merge până la moartea lui Vladimir Glebovici ( ) Acest lucru face posibilă identificarea cronicarului princiar Pereyaslav drept colecția lui Vladimir Glebovici Într-adevăr, cronicarul princiar Pereyaslav este în întregime devotat glorificării lui Vladimir Glebovici în lupta sa împotriva polovtsienilor Pe baza unui număr de trăsături, M D Priselkov definește două etape ale scrierii cronicii Vladimir-Suzdal: codul din și codul din În primul dintre aceste coduri, după cum reiese din cele de mai sus, cronicarul episcopal al A fost folosit Pereyaslav, adus chiar înainte de , iar în al doilea - cronicarul princiar al lui Vladimir Glebovici Apoi, cronicarul princiar din Pereyaslavl Sud a mai

fost folosit de două ori, dar nu a provocat dublarea știrilor Cum putem explica că analele lui Vladimir, în toate colecțiile lor binecunoscute, cu atâta tenacitate care ne frapează acum, s-au îndreptat către analele din Pereyaslavl South? Răspunsul la această întrebare este complex M D Priselkov consacră acestei probleme câteva pagini extrem de interesante din studiul său "Cronica Laurențiană (Istoria textului)" El atrage atenția asupra înseși relațiile dintre marii duce de Vladimir cu Pereyaslavl de Sud, care a fost principala fortăreață a politicii prinților Vladimir din sudul Rusiei, la legăturile dinastice cu prinții Pereyaslav Monomakhovichi, la tradițiile Monomash cronică, care a trecut la Pereyaslavl South odată cu a treia ediție a Povestea anilor trecuti prin fiul lui Vladimir Monomakh, Mstislav, la scaunul episcopal din Pereyaslavl South, care la un moment dat a fost ocupat de Sylvester, care a fost înainte de acel egumen al Mănăstirea Vydubytsky și a revizuit Povestea anilor trecuti (o intrare binecunoscută în Cronica Laurențiană sub a fost păstrată și de la Sylvester) La aceasta putem adăuga o conștientizare specială a afacerilor întregi rusești ale scribilor din Pereyaslavl de Sud, care a fost primul care a primit S M Solovyov a atras mai întâi atenția asupra acestei rugăciuni domnești semipăgâne către strămoș (Istoria Rusiei Ed a -a, cartea I C , nota) Pentru mai multe informații despre aceasta, a se vedea articolul de V L Komarovich "Cultul familiei și al Pământului în mediul princiar al secolului XII" (TODRL, vol XVI M ; L ,) Problema cronologiei în Rusia antică este specială și nu o atingem aici Uchen aplicația Lenjerie stat un-ta, , Nr Ser științe istorice, voi S și urm Folosind duplicate unde erau interesaţi mai ales de unitatea Rus'ului şi urmăreau îndeaproape mişcările popoarelor de stepă şi evenimentele din principatele ruse Vedem, așadar, că explicarea trăsăturilor textologice ne duce foarte departe în profunzimea evenimentelor istorice Dublarea unei povești despre același eveniment nu este întotdeauna ușor de recunoscut - nu numai pentru un cronicar, ci și pentru un cercetător modern Evenimentele pot fi asemănătoare în sine, povestite cu detalii diferite, evaluate diferit: toate acestea fac extrem de dificilă identificarea lor Este dificil, de exemplu, uneori să decizi dacă au fost două campanii împotriva lui Polovtsy sau dacă acestea sunt două povești despre aceeași campanie; dacă prințul a primit ambasadori de două ori sau o singură dată etc Există, totuși, evenimente care, prin însăși natura lor, nu pot fi repetate: moartea, nașterea, botezul etc Prin urmare, dacă moartea unei persoane este consemnată de două ori în analele, nașterea, așezarea pe masă în principatul cuiva și altele - acesta este un semn sigur al conexiunii diferitelor surse Deci, de exemplu, dacă citim cu atenție în Cronica Laurențiană povestea prinderii lui Vladimir de către Batu în , vom vedea că în această poveste moare de două ori prințul Yuri Vsevolodovici, episcopul lui Vladimir de două ori Mai mult, vom observa că alte evenimente ale acestei capturi a lui Vladimir nu au fost repetate de două ori, ci au fost înregistrate de două ori Este clar că articolul anual din este combinat din două surse O analiză ulterioară arată că aceste surse sunt una din Rostov, iar cealaltă clar de la Vladimir Uneori se obțin duplicații în anale nu pentru că în ea s-au combinat două povești despre același eveniment, ci pentru că textul analelor a fost întrerupt de un insert și compilatorul analelor, făcând acest insert, a reluat corespondența principalelor sale sursă, repetând textul pe care îl rescrisese deja Așadar, de exemplu, în cronicile Novorodskaya a patra și prima Sofia, sub , știrea "Odihnă Mihailo, părintele Matei" este citită de două ori: mai întâi în articolul din cronică care precede

povestea extinsă despre capturarea Moscovei de către Tokhtamysh și apoi în articol plasat după această poveste Este clar că repetarea acestui articol de cronică, și în el știrile de acasă ale cronicarului din Novgorod, a fost rezultatul inserării poveștii despre capturarea Moscovei Pe baza numeroaselor duplicări ale știrilor din Cronica a IV-a Novgorod și a observării compoziției lor, A A Șahmatov concluzionează că Cronica a IV-a Novgorod a fost compilată pe baza a două cronici din Novgorod: Prima Cronica Novgorod și acea vastă, complexă în compoziția sa, care a servit drept sursă pentru Prima cronică a Sofia A A Şahmatov Codurile cronice integral rusești ale secolelor XIV și XV - ZhMNP, UOO, nr Cu Ibid S Prima parte Capitolul VIII Caracteristici ale studierii textului cronicilor Folosirea dublării pentru a studia originea uneia sau alteia povestiri din cronică se găsește în lucrările despre cronica lui M P Pogodin, I I Sreznevsky, D I Prozorovsky ș a Cu toate acestea, numai A A Șahmatov a introdus ceva nou în însuși principiul studiului dublărilor Respingând observațiile episodice ale textului analistic al articolelor sale anuale individuale, indiferent de altele, A A Șahmatov a început să investigheze dublările în totalitatea lor și în întregul material analistic al listelor de cronici în ansamblu Așa cum generalizările lui A A Șahmatov au acoperit toate listele de cronici cunoscute de el, analiza lui A A Șahmatov a acoperit separat întregul text al fiecărei liste de cronici Dublările sunt foarte tipice scrisului de cronică, iar utilizarea dublărilor este una dintre cele mai importante caracteristici ale studiului acesteia În același timp, observăm: nici măcar nu este atât de dificil să detectați duplicarea, cum să o explicați, iar explicația originii dublărilor poate fi foarte diversă * În condiții adecvate, dublări se găsesc nu numai în scrierile cronicilor Deci, de exemplu, în "Viața prințului Fiodor Yaroslavsky", compilată de călugărul Antonie de la Mănăstirea Spaso-Yaroslavl, sunt combinate diverse surse În special, Anthony a folosit anonimele "Viața lui Fiodor Yaroslavsky" și "Povestea crimei lui Batu", atribuite lui Pahomius Serb Din ambele surse, a luat informații despre cucerirea Rus'ului de către hoardele de Batu, dar le-a combinat stângaci Drept urmare, Antony povestește despre asta de două ori: mai întâi conform "Povestea uciderii lui Batu", iar apoi conform unei vieți anonime Utilizarea listelor de ierarhi bisericești, prinți, posadnici, orașe etc Cronica include foarte des (mai ales la începutul cronicilor) ceva de genul indexurilor numelor de prinți, episcopi, orașe, posadnici etc În mijlocul cronicii, pot exista indicii despre ce fel de Uneori este foarte dificil de stabilit cauza duplicării A se vedea, de exemplu, controversa dintre G M Prokhorov și Ya S Lurie cu privire la originea duplicărilor în Cronica Karamzin din Novgorod (G M Prokhorov Selecții de cronică ale manuscrisului GPB, F IV și problema unui tot consolidat) Cronica rusă; Ya S Lurie Încă o dată despre colecția din și Cronica Novgorod Karamzin - TODRL, vol XXXII L , P -) S P Rozanov (Povestea crimei lui Batu - Izv ORIAS AN, , vol XXI Cartea) se îndoiește că această "Povestea" a fost scrisă de Pakhomiy Serb N Serebryansky Vechi vieți princiare rusești (recenzia edițiilor și a textelor) M , C Stabilirea originii locale a cronicilor copiii prințului Prin menționarea copiilor, putem judeca dacă acest bilet a fost scris înainte sau după nașterea unui anumit copil de către prinț Indicând ultimul episcop, ultimul prinț sau posadnik, se poate judeca și momentul întocmirii acestei liste, iar dacă lista este strâns legată de cronică, atunci momentul întocmirii acesteia din urmă În capitolul consacrat stabilirii timpului de realizare a unei opere, ne-am oprit deja asupra mărturiei unor astfel de liste pentru determinări

cronologice În acest caz, subliniem că aceste liste sunt foarte frecvente și caracteristice cronicilor, iar informațiile extrase din aceste liste nu privesc doar cronologia Listele de ierarhi bisericești, prinți, posadnici, orașe etc ajută la stabilirea identității sau diferențelor textelor, precum și a momentului în care s-a finalizat lucrările la text, deoarece aceste liste erau aduse de obicei de cronicari la vremea lor când reelaborau textul text de cronică şi numai copişti mecanici au rămas neschimbaţi Așadar, A N Nasonov, examinând relația dintre listele cronicii Pskov - Obolensky (manuscrisul Comisiei arheografice nr din Regiunea Leningrad II) și Pogodinsky (colecția lui Pogodin nr a, GPB), - a venit la concluzia că lista lui Obolensky nu se bazează pe o copie a lui Pogodinsky , ci doar pe o listă apropiată Motivul pentru aceasta a fost analiza discrepanțelor și diferențelor din lista arhiepiscopilor din Novgorod În lista lui Obolensky, Moise este trecut pe primul loc (a murit în), iar în lista lui Pogodinsky, Davyd este trecut pe primul loc (a murit în) Din aceasta putem presupune că textul listei Pogodinsky din prima este mai vechi decât textul listei Obolensky, iar acest lucru este confirmat de discrepanțe Stabilirea originii locale a cronicilor Centrul din care a ieșit cutare sau cutare cronică este de obicei relevat de atenția specială, și uneori chiar meschină, a cronicii la evenimentele din acest centru Astfel, de exemplu, ediția cronicii din Pskov, reprezentată de listele Vakhromeevsky, Rumyantsev și tipografice, după știrile din , arată un interes deosebit pentru Catedrala Sf Sofia din Novgorod "În aceeași vară", este scris în lista Vakhromeevsky sub , "în Veliky Novgorod, în biserica lui Ioan din temnițe, Arhiepiscopul Teodosie a măturat recuzita de lemn din biserică și bolțile de piatră s-au copt peste sicriul miracolului lucrând teremet de piatră, și albit toată biserica, dar cu icoane și lumânări și împodobită cu cărți și așezat o lumânare de nestins, iar de atunci, începând în biserica Sf Sub , despre lumea din Novgorod se spune: "Și la biserica catedrală de lângă Sofia, înțelepciunea lui Dumnezeu este interpretată Prima parte Capitolul VIII Caracteristici ale studierii textului cronicilor erau preoți și doi diaconi și o catedrală plină la Sfânta Sofia: un protopop, și preoți, un protodiacon și diaconi și un arhidiacon, și totul a dispărut în nebunie " etc - despre numirea unui arhiepiscop Pimen și că "a început să slujească și în Sfânta Sofia ", etc În aceleași cronici, la știrea din , "fiul lui Vladimir s-a născut lui Iaroslav", este a fost adăugat: "Izhe a fost creată în Velița din Novegrad (în "Marele Novgorod" în Cronica tipografică) Biserica Sf Sofia Înțelepciunea lui Dumnezeu" Acest tip de atenție acordată templului din Novgorod din Sofia poate servi ca un semn că cronica a fost compilată sau prelucrată aici A N Nasonov numește codul prezentat de cronicile Pskov - Rumyantsevskaya st, Vakhromeevskaya, Typographic, Balzerovskaya și Goryushkinskaya - Novgorod-Sofia modificarea codului Novgorod-Pskov * Nu întotdeauna, desigur, simpla atenție acordată unei cronici sau unui templu dat este suficientă pentru a determina una sau alta origine locală a cronicii sau a codului cronicii Așadar, de exemplu, în analele unuia dintre centrele feudale, ar putea fi folosite o anală extinsă a altui centru, iar atunci abundența de știri locale din acesta din urmă poate "colora cu culoare locală" pe al doilea atât de intens încât toate analele poate părea că aparține primului centru analistic Acest lucru s-a întâmplat, în special, cu Cronica a patra din Novgorod A fost considerată de origine novgorodiană, dar M D Priselkov, nu fără motiv, sugerează că Cronica a patra din Novgorod este de origine Moscova, dar a folosit în componența sa cronica extinsă a lui Novgorod cel Mare

Sfârșitul cronicii este cel mai semnificativ pentru determinarea originii locale a cronicii, deoarece la începutul și la mijlocul ei, în cea mai mare parte, nu se reflectă opera ultimului cronicar, ci sursele pe care le folosit Cele mai semnificative indicații pentru determinarea originii locale a cronicii sunt derivate din revizuiri și modificări ale textului, în care se pot surprinde interese locale, tendințe locale sau conștientizarea îngust locală a cronicarului Un exemplu tipic îl găsim în analiza lui A A Șahmatov a Cronicii Radzivilov Vorbim despre continuarea Codului Marelui Duce Vladimir din , care se citește în Cronicarul lui Pereyaslavl din Suzdal Judecând după conținut, această continuare a fost făcută în Pereyaslavl din Suzdal, care nu a pierdut din vedere evenimentele lui Vladimir și Rostov Dar cu această continuare în Cronicarul lui Pereyaslavl din Suzdal s-a asociat și prelucrarea materialului de cronică anterior Această prelucrare ai fost și tu Cronici Pskov Emisiune S LVII-LXII M D Priselkov Istoria scrierii cronicilor ruse în secolele XI-XV S și următoarele A A Şahmatov Recenzia cronicilor ruse pp - Stabilirea originii locale a cronicilor plin de pereyaslavtsy Acest lucru poate fi văzut în mai multe locuri din cronică Deci, la știrile din despre construcția Bisericii de piatră a Mântuitorului de către Andrey Bogolyubsky, s-a adăugat următorul: "în Pereyaslavl Novem" Cu toate acestea, în Pereyaslavl Novy, sau Suzdal, Biserica Mântuitorului a fost construită nu de Andrei Bogolyubsky, ci de Iuri Dolgoruky în De fapt, știrile din se refereau la Biserica Mântuitorului din Rostov cel Mare, dar acest oraș nu a fost numit direct Este posibil ca legendele să fi asociat construcția Bisericii Mântuitorului din Pereyaslavl Novy cu Andrei Bogolyubsky , dar, cel mai probabil, cronicarul a legat știrile din tocmai cu biserica sa, deoarece era obișnuit să se gândească la asta Acest tip de greșeală "psihologică" este destul de naturală pentru un pereyaslavian Există un alt semn "Sub ", scrie M D Priselkov, "în apelul de rugăciune al cronicarului la memoria ucisului Andrei Bogolyubsky, în loc de cuvintele Codului Vladimir din , "Ne rugăm să avem milă de prințul nostru și de domnul Vsevolod , propriul nostru frate, și să-i dăm biruință asupra dușmanului și mulți ani cu prințesa și copiii nobili" - în prelucrarea Pereyaslav găsim: "Ne rugăm să avem milă de prințul nostru și de domnul Yaroslav, propriul și nobilul său fiu (adică , nepot - D L) și să-i dea o victorie împotriva adversarilor și mulți ani cu prințesa și supraviețuirea copiilor nobili Iaroslav Vsevolodovich în acești ani a fost, după cum știți, prințul lui Pereyaslavl de Suzdal În cele din urmă, în narațiunile lungi de sub și despre lupta pentru moștenirea descoperită a lui Andrei Bogolyubsky, găsim cuvintele "și Pereyaslavtsi" atribuite numeroaselor referiri la Vladimirieni în Cronicarul lui Pereyaslavl din Suzdal" Asemenea modificări, completări, rugăciuni pentru prințul cuiva, numirea poporului "al nostru" sunt tipice cronicii și servesc în total ca indicii sigure ale uneia sau alteia origini locale a cronicii Voi nota, totuși, altceva Anterior, în vechea știință, în care în cadrul unui principat nu se observau diferite pături sociale (ca să nu mai vorbim de diferite clase), orice indiciu al unei atitudini ostile față de prințul local, față de episcopul local etc era de obicei considerat ca un semn de originea cronicii din alta localitate Acum avem numeroase indicii pentru Novgorod, și pentru Pskov și pentru Moscova că atitudinea ostilă față de autoritățile locale a venit uneori din surse locale și, prin urmare, nu servește în niciun fel ca semn al originii nerezidente a cronicii Această poziție îi distinge puternic pe cronicarii sovietici de predecesorii lor Astfel, cercetătorii sovietici

ai analelor au descoperit cel puțin trei cronici de la sfârșitul secolului al XV-lea, care au ieșit din cercurile moscovite, dar au fost ostile autorităților moscovite Deci, de exemplu, A A Shakhmatov a presupus că baza Cronicilor Sophia Second și Lvov a fost codul Rostov al ediției Tikhonov M D Priselkov Istoria scrierii cronicilor ruse în secolele XI-XV S Ibid Prima parte Capitolul VIII Caracteristici ale studierii textului cronicilor tsiil A N Nasonov a dovedit legătura acestui cod nu cu Arhiepiscopul Tihon de Rostov, ci cu Mitropolitul Moscovei Terenty Acest cod, după cum a arătat Y S Lurie, era puternic ostil puterii marelui duce A A Șahmatov a presupus că baza Cronicii Yermolin, care s-a opus autorităților de la Moscova, precum și Lista cronografică a celui de-al patrulea Novgorod, Prima cronică a țarului Sofia și Cronica nepublicată din Colecția Pogodin nr J S Lurie a arătat că acest cod, într-adevăr foarte opozițional, a ieșit din mediul militar Moscova, apropiat de voievodul Fiodor Basenok Una dintre greșelile obișnuite ale studiului "pre-șah" al cronicilor (cu toate acestea, are încă recurențe în prezent) a fost că știrile locale erau de obicei atribuite existenței unei cronici locale Deci, dacă în anale s-a găsit un grup mai mult sau mai puțin compact de știri legate de unul sau altul principat, atunci explicația pentru aceasta a fost căutată doar în faptul că a existat o anală a acestui principat anume S-au distins astfel analele Nijni Novgorod, Ryazan, Smolensk etc Între timp, prezența știrilor locale poate servi doar ca material "conducător", indicând posibilitatea existenței atât a analelor locale, cât și a analelor asociate cu una sau un alt principe care a stat ceva vreme în acest principat, cu episcopul unei anumite localităţi, sau pur şi simplu că acest principat, evenimentele care s-au petrecut în el, se aflau pe orbita atenţiei cronicarului unui cu totul alt principat Doar predilecția cronicarului pentru cutare sau cutare prinț, prezența interesului pentru evenimente cu o semnificație locală foarte restrânsă, cunoașterea unui martor ocular sau conștientizarea unui locuitor local pot indica într-o oarecare măsură existența unei cronici speciale Principala metodă de studiu a cronicilor rămâne comparația, compararea listelor și concluziile bazate pe această comparație și comparație * Exemplul studiului textual al cronicilor arată mai ales clar cât de mult depind metodele de cercetare de natura materialului în sine Cu cât textologul ia în considerare cu mai multă atenție trăsăturile creării textului, cu atât cercetarea sa este mai reușită Principiile studierii textului trebuie să fie realiste, să țină cont de toate aspectele realității, reflectând A A Şahmatov Cronica Yermolinskaya și codul suveran Rostov - Izv ORYAS AN, , vol VIII, carte ; , vol IX, carte A N Nasonov Monumente de cronică ale principatului Tver - Izv Academia de Științe a URSS Dep uman Științe, , nr S - Da S Lurie Din istoria scriiturii cronice rusești la sfârșitul secolului al XV-lea p - Ibid p - Stabilirea originii locale a cronicilor în istoria textului Ele ar trebui să se bazeze pe recunoașterea faptului că doar o comparație atentă a textelor analelor oferă materialul principal pentru concluzii Recent, a existat o tendință de a reveni la studiul istoriei scrisului de cronici la vechile metode pre-șah Baza psihologică a acestei întoarceri este dificultatea metodei lui Șahmatov "Ideologic" acest lucru este "justificat" de acuzațiile de hipercritică ale lui Șahmatov, dar metoda de a studia cronicile în șah a adus atât de multe noi în înțelegerea noastră a cronicilor, a făcut posibilă construirea unei istorii a cronicilor rusești de-a lungul celor șase secole de activitate existența, ne-a deschis noi cronici și ne-a explicat atât de multe, încât nu sunt clare, încât acuzațiile A A Șahmatova în

hipercriticism și, în consecință, într-o atitudine sceptică față de datele scrisului de cronică și scrisului de cronică în sine, sunt pur și simplu ridicole Știința rusă are dreptul de a fi mândră de metodele metodologice de cercetare textuală Capitolul IX CARACTERISTICI ALE STUDIILOR TEXTULUI LUCRĂRILOR traduse O serie de caracteristici are un studiu textual al lucrărilor traduse În primul rând, atunci când studiezi lucrări traduse, posibilitățile de utilizare a conținutului sunt foarte limitate: traducătorul nu este autorul În al doilea rând, posibilitățile de a studia stilul sunt limitate și specifice În al treilea rând, este de mare importanță studiul limbii de traducere, ceea ce oferă o serie de indicații valoroase cu privire la momentul, locul și natura traducerii, originalul acesteia etc Soarta traducerii este complicată de posibilitatea unor revizuiri suplimentare a traducerii din original În sfârșit, și cel mai important, studiul textului unei lucrări traduse ar trebui să fie însoțit de cercetări în domeniul relației acesteia cu originalul într-o limbă străină În primul rând, să ne oprim asupra întrebării ce traduceri sunt în Rusia antică Natura și caracteristicile traducerilor Conceptul modern de traducere nu este întotdeauna aplicabil la așa-numita literatură slavonă veche tradusă "Traducătorii" slavi vechi și în principal scribii și uneori chiar cititorii, făceau constant completări, clarificări la aceste traduceri (pe marginea manuscriselor), simplificau sau complicau limbajul, introduceau piese întregi din alte Natura și caracteristicile traducerilor lucrări, adaptând traducerile la nevoile realității contemporane Uneori, scribii vechi slavi au restructurat compoziția operelor traduse sau au creat pe baza lor compoziții mari consacrate unor teme majore: istoria lumii, istoria Vechiului Testament etc "Traducătorii" au preferat să țină cont de nevoile cititorilor, uneori la o în mai mare măsură decât pentru a observa apropierea de original În "Predica despre îndrăzneala apostolului Pavel", unde predicatorul convinge turma să nu fie lene să asculte învățăturile, citim următoarea inserție: "Dacă ar fi venit împotriva noastră armata polovtsiană și a luat-o pe toți noștri, atunci guvernatorul i-ar urî și săpa orașul nostru așa că, dacă de la regele nostru Yat era legat, el a fost adus în oraș, - nu s-au ridicat toți și l-au văzut cu soțiile și copiii lor? Învățăturile traduse conțin multe astfel de completări Vieți traduse au fost procesate și pe pământ rusesc Patru povești noi au fost adăugate, de exemplu, la traducerea vieții Sfântului Nicolae Făcătorul de Minuni În două dintre aceste povești, acțiunea are loc la Kiev Prologul a suferit o revizuire semnificativă Într-o măsură și mai mare, literatura seculară, în primul rând literatura istorică, a fost supusă unor revizuiri Un studiu atent al diferitelor ediții ale traducerilor rusești ale cronicilor bizantine arată că aceste traduceri au fost imediat folosite pentru lucrări rusești de amploare de natură consolidată despre istoria mondială și rusă Scribii ruși au extins cu încăpățânare și persistență materialul acestor cronici cu tot mai multe lucrări istorice, care au fost incluse în compoziția lor pentru cea mai completă acoperire a istoriei lumii În același timp, traducătorii și cărturarii ruși și-au scurtat părțile retorice, au renunțat la raționamentul moral și filozofic și au făcut povestea mai eficientă Deci, pe baza materialului tradus și parțial în limba rusă, o amplă lucrare consolidată a istoriei lumii Iyu a fost compilată în Rus' - Cronicarul elenilor și romanilor La baza ediției sale originale au fost traduse cronicile bizantine - John Malala și George Amartol, precum și traducerea "Alexandriei" de către pseudo-Callistenes A doua ediție a revizuit în mod semnificativ acest text original, completându-l cu o

serie de surse noi - Cartea profetului Daniel cu interpretări, Viața lui Constantin și a Elenei, povestea cuceririi Ierusalimului de către Tit, povestea rusă a capturii Constantinopolului de către cruciați în , fragmente din cronicile rusești Pe lângă cronicarul elen și roman, în Rus' au fost adunate mai multe lucrări consolidate despre istoria lumii: "Cronograful evreiesc", diverse tipuri de palea etc Astfel, cronicile bizantine nu au fost doar traduse - pe baza lor cea mai mare parte rusă au fost create lucrări istorice de natură consolidată În Rus', au existat mozaicuri originale N A Meshchersky Povestea veche rusă despre capturarea Tsargradului de către friag în - TODRL, vol X M ; L , Prima parte Capitolul IX Caracteristici ale studierii textului lucrărilor traduse din diverse traduceri, iar studiul istoriei textului lor este deosebit de dificil Aici este necesară aplicarea metodologiei de cercetare a lucrărilor traduse în combinație cu metodologia de cercetare a boltelor - anale Dar nu numai lucrările istorice, care includeau traduceri ale cronicilor bizantine, aveau caracter de bolți Lucrările de istorie naturală traduse au avut și caracterul bolților - "Topografia creștină a lui Kozma Indikoplov", diverși Șestodnevi, fiziologi etc În cele din urmă, romanele și romanele traduse au fost supuse modificărilor, reducerilor și adăugărilor în Rus' Cititorii ruși au fost foarte interesați de celebrul roman elenistic, care a ocolit ulterior toată literatura feudală a Europei - "Alexandria" Pe pământ rusesc, "Alexandria" a suferit diverse completări, în special din cronica lui Amartol și alții De un interes excepțional este traducerea "Povestea devastării Ierusalimului" de Josephus Traducatorul rus a subliniat episoadele militare, suplimentând traducerea cu inserții care conțineau apeluri la eroism, i-a lăudat pe cei care mor pe câmpul de luptă și i-a blestemat pe cei care preferă să moară de boală acasă Este caracteristic faptul că savanții străini din Povestea Devastării Ierusalimului A Berends, R Eisler și alții, neștiind că traducerile rusești de obicei completează și refac textul, au perceput toate trăsăturile Poveștii devastării Ierusalimului ca trăsături a acelui text grecesc sau aramaic, care a stat la baza traducerii' Atitudinea traducătorilor ruși față de o altă poveste tradusă din acest timp a fost la fel de activă - față de "Povestea lui Vasile Digenis, grănicerul" (Akrita), care este o traducere în proză a unui poem bizantin din secolul al X-lea Traducătorul rus a subliniat motivele eroice de basm ale poeziei, a slăbit tema dragostei și a omis câteva detalii istorice Desigur, nu orice lucrare tradusă a fost supusă unor astfel de modificări libere de către traducători și scribi Scrierile autorilor cu autoritate (de exemplu, Părinții Bisericii) s-au schimbat relativ puțin: erau păzite de respectul pentru numele autorului, dar, pe de altă parte, același respect față de numele autorului a făcut uneori necesară atribuirea lui de lucrări care nu i-au aparținut (multe predici originale rusești au fost atribuite, de exemplu, Ioan Gură de Aur) Atitudinea față de textul cărților liturgice și canonice a fost foarte atentă Aici textul era păzit de teama de a fi acuzat de erezie N A Meshchersky Istoria războiului evreiesc al lui Josephus Flavius în traducerea veche în rusă M ; L , S şi urm ; N K Gudziy "Istoria Războiului Evreiesc" de Josephus Flavius în traducere veche din rusă - În carte: O veche poveste rusească M , M N Speransky act devgenian Despre istoria textului său în scrierea antică rusă Cercetări și texte - În cartea: Colecția ORyaS AN, vol , Nr Pg , Definirea naturii traduse a unei opere Definirea naturii traduse a unei opere Un cercetător care descoperă un nou monument trebuie în primul rând să stabilească dacă este un monument tradus sau unul original Primul lucru la care ar

trebui să acorde atenție este conținutul monumentului Dacă lucrarea în partea sa principală se bazează pe material rusesc și nu aparține numărului de traduceri ale lucrărilor străinilor despre Rusia, atunci acesta este un monument original Dar dacă un monument este dedicat unuia dintre evenimentele din istoria lumii, o descriere a unor zone străine, o problemă teologică care nu are nicio legătură cu realitatea rusă etc , acesta, desigur, nu este neapărat un monument tradus, dar poate fi tradus La un moment dat, istoricii literaturii ruse antice erau înclinați să suspecteze traducerea în aproape fiecare monument, dacă nu avea nimic de-a face cu realitatea rusă Acest lucru, desigur, nu este adevărat, dar cercetătorul este totuși obligat să verifice dacă acest monument este tradus Acest lucru se realizează în primul rând prin bibliografii și cărți de referință despre literaturi străine Dacă nu s-a putut găsi un monument asemănător ca conținut, asta nu înseamnă că nu a existat Este necesar să căutați semne de traducere în textul în sine Principalul lucru, însă, la care ar trebui să fie atenți pentru a stabili dacă avem o lucrare tradusă sau una originală, dacă nu există alte indicații în textul în sine, este limba Traducerea poate da întorsături sintactice individuale care pot fi explicate prin limba originală!, cuvinte individuale rămase netraduse, natura ortografiei numelor și titlurilor și erori specifice rezultate din faptul că traducătorul nu a înțeles limba originală Există o dispută binecunoscută cu privire la limba din care "Istoria războiului evreiesc" de Josephus Flavius a fost tradusă în rusă veche Savanții acestui text, Behrends și Eisler , sugerează că traducerea a fost făcută din aramaică Cercetătorii ruși cred că din greacă Câteva considerații destul de convingătoare cu privire la acest punct de vedere sunt date în studiul său despre "Istoria războiului evreiesc" de N A Meshchersky Voi da considerațiile sale: " în unele cazuri, traducătorul a rămas fără traducere din Н А Мещерский О fulgi de zăpadă ușor puțin mai puțin stabili - В кн : Tâmplari și dulgheri Л , A Berendts Povestea creștinătății în slava "De bello judaico" a lui Iosif Texte și prelegeri pe tema literaturii antice Hrsg de O Gebhardt şi A Harnack Bd XIV Leipzig, ; R Eisler ΙΗΣΟΥΣ ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΒΑΖΙΛΕΥΣΑΣ Mișcarea mesianică fără compromisuri de la Ioan Tabernacolul la Iacob Împăratul după cucerirea supremă a Ierusalimului de către Flavius Josephus și Cartierul creștin ilustrat de Robert Eisler I Heidelberg, ; II Prima parte Capitolul IX Caracteristici ale studierii textului lucrărilor traduse cuvinte grecești bune Deci, în carte II, cap XVI, partea a -a expresia greacă μόνοι δύμείς άδοξείτε δουλεύει ν οις ύποτέκται τα πάντα (numai voi considerați că este o rușine să fiți supus celor cărora le este supus toată lumea) este transmisă prin aceste cuvinte: "păziți și păziți toate lucrurile se supun " Aici grecescul άδοξείτε, adică forma a II-a de plural a modului indicativ al timpului prezent, este transmis de cuvântul literalmente de neînțeles "adoxit" pentru cititor, ceea ce indică faptul că traducătorul are tocmai textul tradițional grecesc" Voi da alte câteva exemple din același studiu al lui N A Meshchersky "In carte IV, cap X, partea a -a vorbește despre utilizarea diferitelor tipuri de fortificații de către zeloți și sicarii în timpul luptei intestine din Ierusalim Apropo, textul grecesc spune: ó δέ λοιπός ύπέρ τήν κορυφήν κατασκευάσετο της παστοφορίων (ultimul turn s-a făcut deasupra camerelor de sus), în rusă veche: "da de la postmonii se luptă cu ei din partea de sus Mai departe, aceeași poveste continuă cu o indicație a obiceiurilor preoților evrei din acest loc de a înștiința oamenii cu sunetul de trâmbiță (σάλπιγγιδείλης) despre debutul sâmbetei, în textul rus vechi scrie: "Merg unul de la preot, stând după

obicei, trâmbițând Salpinska " Textul grecesc descrie vălul din templu astfel: ίνοου καί βύσσου, κόκκου τέ καί πορφύρας (înaintea celor atârna o perdea, aceeași ca lățime și lungime, din țesătură babiloniană, țesută colorat din zambile, in și purpuriu), stacojiu în rusă veche, aceasta corespunde exact: "înainte de aceeași catapetasma agățată, egală ca latitudine și longitudine, fii o pavoloka babiloniană, aranjată cu wakin-f și mustață și bucătar și perfir" (cartea V, cap V, partea))) In carte IV (cap IX, partea) vorbește despre înconjurarea zeloților Ierusalimului de către sicarii sub conducerea lui Simon Textul grecesc spune că Simon a tăiat mâinile și nasul acelor bătrâni și femei care ieșeau în afara zidurilor orașului pentru a strânge iarba λαχανείας sau lemne de foc După aceea, i-a trimis înapoi în oraș pentru a-i intimida pe locuitori Traducătorul din limba rusă veche transmite locul analizat astfel: "elok lahanul adunat sau copacii, bătrânul, sau soția, sau bolnavii, tăindu-și mâinile și nasul, împingându-i în oraș" Mai departe, când descrie procesiunea triumfală a lui Vespasian și Titus la Roma (cartea VII, cap V, partea), se spune că în același timp soldații stăteau fără arme în haine de mătase și coroane de laur ικαΐς έστεφανομένοι δάφναις δάφναις) În textul rus vechi, aceasta corespunde cu: "Sunt fără arme în haine purpurie (bebryan) de la nunta unei daphine" Pe lângă cazurile analizate de lăsare fără traducere a cuvintelor grecești, se pot indica și grecismele păstrate de textul rus vechi în strictă concordanță cu greaca general acceptată: valsol, vals (βάλσαμον); N A Meshchersky Istoria războiului evreiesc al lui Josephus Flavius în traducerea veche în rusă S Definiția naturii traduse a unei opere Vusinsky (βύσσινος - cireș); disn (πρόςδύσιν - la vest); ilisk (ήλύσιος - paradis); kamil (κάμηλος); kasia (κασσία - sicriu); cedru (κέδρινος); kinamon (κινναμώνον - scorțișoară); comite (κομήτης - păros); κνπρο (κύπρον); mirirovann (μύροβάλανος); onix (όνυξ - gheară, cui), etc " Hârtiile de trasare a limbii ("instantanee" literale din cuvinte străine care păstrează structura morfologică a acestui cuvânt străin) pot fi, de asemenea, indicatori ai traducerii, dacă, totuși, nu au intrat în limba rusă și nu au devenit comune în ea N A Meshchersky notează următoarele hârtii de calc din greacă în traducerea rusă veche a "Istoriei războiului evreiesc" de Josephus Flavius: secundar (greacă τόδευτερεύειν - rolul celui de-al doilea fiu), veledush-ni (μεγαλόψυχοι), alfabetizat (μεγαλόψυχοι), alfabetizat (μεγαλόψυχοι), ς), știința arborilor (ξυλοφο-ρία), grindina (πολιορκία), călărie (Ιππόδρομον), polobog (ήμί-δεος), limbă (έδναρχος), etc Aproape de hârtiile de urmărire sunt traduceri literale ale numelor străine și ale numelor geografice: Taur (locuitori ai Crimeei) - "familie de tauri", numele Panikhida este "Vsenochnaya", etc A V Gorsky a stabilit că "Pedeapsa Sf " (sau altfel "Epistola către fratele stilit") este o lucrare de traducere, bazată pe cuvintele "jugul meu este uns" în loc de "jugul meu este bun", ceea ce poate fi explicat doar prin faptul că traducătorul a amestecat χριστός și χρηστός Traducerea din greacă se simte clar în unele locuri a acordurilor dintre ruși și greci Deci, în acordul lui Oleg din este următorul loc: "Dacă cineva din țărani sau din Rus', sub formă de artă de a crea chin, și cu forța, ia ce este prietenos, dar aduce înapoi troița " În acest text, expresia "arta de a crea" este neclară I I Sreznevsky (în "Materiale pentru dicționarul limbii ruse vechi") compară sensul "îndemânare" cu grecescul πείρα, πείραμα, πείρασις - ispită, încercare, încercare, jaf, din care tâlharii - "pirații" și-au luat Nume Aparent, "arta de a crea" înseamnă "jaf", "a lua cu forța", "jefui" În acordul Oleg cu grecii, o greșeală sa strecurat în cuvintele "lumea care există între noi": în loc de

"noi", în toate listele scrie "tu" Originea acestei erori este legată de obiceiul de a încheia acorduri între greci și alte popoare Pe baza descrierii cursului negocierilor dintre Bizanț și Persia, făcută de Menandrul bizantin, cercetătorii tratatelor ruse cu grecii descriu procedura de încheiere a tratatelor de pace de către Bizanț după cum urmează De obicei fac două N A Meshchersky Istoria războiului evreiesc al lui Josephus Flavius în traducerea veche în rusă pp - Ibid S Ibid În Evanghelia Ostromir, "Jugul Meu este bun" Pentru literatura despre această lucrare, vezi: N Nikolsky Materiale pentru o listă bazată pe timp a scriitorilor ruși și a scrierilor lor (secolele X-XI) SPb , S şi urm Partea întâi Ilava IX Caracteristici ale studierii textului lucrărilor traduse o copie a contractului - în limba greacă și în limba persoanelor cu care a fost încheiat contractul Inițial, a fost realizată o copie greacă a cartei, care a fost apoi tradusă în limba oamenilor care negociau cu Bizanțul În traducere s-a schimbat și forma exterioară a contractului: carta greacă a fost întocmită în numele împăratului, în timp ce traducerea a fost întocmită în numele șefului poporului contractant și al supușilor săi În consecință, atât pronumele, cât și formele verbului s-au schimbat ("noi", "nostru" - "tu", "al tău", etc) În exemplul pe care l-am dat mai sus, această schimbare a pronumelor se face pur mecanic - ca urmare a schimbării generale a pronumelor personale în pregătirea celei de-a doua carte, deși este destul de clar că în sensul "noi" ar trebui să avem fost lăsat aici și nu înlocuit cu "tu", deoarece lumea este un caz comun atât al grecilor, cât și al rușilor Titlul tratatului lui Oleg cu grecii din este explicat și prin traducerea din greacă "Egal cu alt cântând " Tratatul de la Igor din este, de asemenea, intitulat a explicat că "egal" este o traducere nefericită a termenului tehnic grecesc τοϊσον , care înseamnă o copie, o listă și, de asemenea, o instanță în general (cf , de exemplu, folosirea cuvântului τό ίσον în titlul donatorului Alexei Comnenos etc) Tocmai copiile tratatelor dintre ruși și greci au fost, evident, pe care cronicarul le-a primit la dispoziție Ca Acad SP Obnorsky, aceste tratate au ajuns la cronicar în traduceri contemporane negocierilor în sine Aceste traduceri, după cum vedem, nu erau în întregime exacte "Dar ce este "o altă întâlnire"? întreabă A A Şahmatov - N A Lavrovsky a înțeles aceasta ca "o altă scrisoare de tratat"; în consecință, întreaga expresie însemna "o listă dintr-o carte dintr-un alt tratat"; în greacă era deci τόϊσον sau ϊσον του έτέρου συμβολαίου; cf I I Sreznevsky are aceeași explicație ("Paleografia slavo-rusă",) Nu este clar, însă, ce este έτερονσυμβόλαιον, o altă întâlnire Consider mai corectă presupunerea de la care a plecat același I I Sreznevsky, când în "Materiale pentru un dicționar al limbii ruse vechi" a interpretat cuvântul "altul" din titlurile tuturor celor trei tratate ca fiind prietenos, έταϊρος, έταιρείος, φίλος ; așa că tratatele noastre au fost numite conferințe prietenești, έταϊρον (έταιρείον, έταιρικόν) συμβόλαιον Traducătorul slav în loc de έταίρου (έταιρείου, έταιρικοϋ) a citit έτέρου, care este identic ca pronunție cu έταίρου, și l-a transmis prin "friendago" O astfel de traducere a dat naștere la o înțelegere greșită a titlului tratatelor de către cronicar El le-a înțeles astfel: "după un alt tratat (precedent) N A Lavrovsky Despre elementul bizantin în limba rusă a tratatelor cu grecii SPb , p / Obnorsky Despre limba acordurilor ruse cu grecii - În cartea: Limbă și gândire, vol VI-VP L , S A A Şahmatov Câteva observații despre tratatele cu grecii din Oleg și Igor - Note ale Societății Neofilologice, voi VPI, dep ott , S - Definirea naturii traduse a unei opere rom De aceea, cronicarul a hotărât, după

probabila presupunere a lui A A Şahmatov, că înainte de tratatul din a mai fost o afacere Probabil că l-a restaurat și a plasat-o sub anul În ceea ce privește cuvintele "fost când", N A Lavrovsky sugerează o traducere mai corectă: "situat (γινομένου, și nu γενομένου) la (πρός)" Rămășițele limbii originale sunt deosebit de comune în numele proprii și numele locurilor Deci, de exemplu, A I Sobolevsky presupune că Cosmografia lui Ortelius a fost tradusă nu din latină, ci din poloneză, deși traducerile în poloneză nu erau cunoscute de A I Sobolevsky Motivul pentru aceasta este denumirile geografice poloneze: pământul Sask, pământul Slaska (Silezia), pământul Raku (Austria) L Indicațiile în limba sursă pot fi extrase din erorile de traducere cauzate de confuzii de litere specifice alfabetului limbii originale De exemplu, A D Grigoriev a sugerat la un moment dat că Povestea lui Akira cel Înțelept a fost tradusă în rusă veche din siriacă Presupunerea lui A D Grigoriev a fost susținută de N A Meshchersky după cum urmează Eroul poveștii Sinagrip este numit în ea regele "Adorsky și Nalivsky", adică regele Asiriei și Ninivei "Acest lucru poate fi explicat doar din particularitățile paleografiei siriene (scriptul es-trangelo), în care literele "călugăriță" și "șchiop" au un stil similar și diferă între ele doar prin lungimea verticalei principale, semi- înclinat spre linia stângă" Prezența latinismelor, polonismelor sau grecismelor nu rezolvă încă problema din ce limbă a fost făcută traducerea Examinând limba monumentului tradus al literaturii neolatine "Despre cauzele căderii regatelor", M A Salmina scrie: "Cunoașterea textului monumentului dezvăluie în el un număr considerabil de cuvinte și întorsături literare datând din perioada Limba poloneza Deci, de exemplu: înțelegere - rozumienie - înțelegere; așternut - pomsta - răzbunare; născut - przyrodzony - natural; milă - zolosc - durere; a merge la armată - la armată; din vinovăție - din vinovăție; zaushnichestvo - zausznictwo - zaushnichestvo etc Dar, deoarece aceste expresii (cu excepția ultimei) sunt și caracteristice limbii ucrainene, este încă prea devreme pentru a decide problema în favoarea traducerii din poloneză Este posibil ca nu Polonia, ci Ucraina să se fi dovedit a fi un intermediar în transferul în Rus' a acestui monument al literaturii neolatine; este posibil ca lucrarea să fi trecut și printr-o dublă traducere - din poloneză în ucraineană, apoi din ucraineană în rusă În cele din urmă, este posibil ca A I Sobolevsky Literatura tradusă a Rusiei Moscovite în secolele XIV-XV Materiale bibliografice SPb , S - A D Grigoriev Povestea lui Akira cel Înțelept M , Cf Vezi şi: N I Durnovo Materiale și cercetări asupra literaturii antice I La istoria povestirii despre Akira M , N A Meshchersky Arta traducerii Rusiei Kievene - TODRL, vol XV M ; L , S Prima parte Capitolul IX Caracteristici ale studierii textului lucrărilor traduse monumentul este o compilație de diverse lucrări traduse, realizate deja pe pământ rusesc" Adăugăm pe cont propriu că, dacă aceasta din urmă este adevărată, atunci întrebarea din ce limbă a fost făcută traducerea ar trebui luată în considerare pentru fiecare dintre sursele de compilare separat Când studiem limba operelor literare, trebuie să țineți cont de faptul că grecismul în sine nu indică deloc că avem o sursă tradusă Grecismele ar putea apărea ca urmare a simplei dorințe a autorului de a-și arăta învățarea Iar ideea aici, desigur, nu este vanitatea vechilor cărturari, ci faptul că orice operă literară dedicată unor subiecte "înalte", ecleziastice, trebuia scrisă în limbaj livresc, "învățat", ecleziastic Prin urmare, diferite tipuri de forme artificiale au fost turnate pe scară largă în lucrările ecleziastice în tema lor Deci, de exemplu, traducerea Geografiei lui Pomponius Mela,

cunoscută în două liste - secolele al XVI-lea și al XVII-lea, conține destul de multe grecisme: "Araves", "Vaktri", "Vretanian", "Kamensk Tsar", " Aimon", "Aizik", "Seleucia", "Kimeri", "Cyrenees", "Asia", "Vi i-niya", "Yaiveyane", "A ineisky", etc Cu toate acestea, traducerea este, fără îndoială, făcută din latină Traducătorul cunoștea limba greacă și a introdus grecisme în limba traducerii sale de la el însuși, pentru a conferi limbii un caracter științific Prin urmare, atunci când descoperim grecismele, nu trebuie să te grăbești să le explici prin faptul că avem în fața noastră o lucrare tradusă Vă mai dau un exemplu În viața răspândită a prințului Vladimir I Svyatoslavich, cunoscutul istoric al bisericii ruse, care era foarte sceptic față de literatura veche rusă în general, E E Golubinsky, a dorit să vadă o traducere din greacă Aceeași opinie a fost susținută de A N Popov Unul dintre motivele pentru A N Popov a fost cuvântul grecesc "Lykofros", găsit în această viață ca denumirea dealului Perun, pe care Vladimir a construit biserica lui Vasile Totuși, S P Shestakov a explicat că "Likofros" este o denaturare a cuvintelor grecești λυκείου ορόνος sau λυκείου όρος O astfel de distorsiune dezvăluie o dorință naivă de "bursă" mai degrabă decât o traducere Grecismele și cuvintele grecești scrise cu litere rusești se găsesc nu numai în lucrări despre care ne putem îndoi - dacă sunt ruse sau traduse, ci și în lucrări care sunt clar de origine rusă - de exemplu, în anale ("era a ajuns " - Ipatievskaya Leto M A Salmina "Despre cauzele căderii regatelor", eseu de la începutul secolului al XVII-lea - TODRL, vol X M ; L , S - A I Sobolevsky Literatura tradusă a Rusiei Moscovite în secolele XIV-XV pp - E E Golubinsky Istoria Bisericii Ruse, vol I, partea Ed al -lea M , S A I Popov Descrierea manuscriselor și a catalogului de cărți ale presei bisericești a bibliotecii AI Khludov M , S p / Shestakov Cu privire la problema locului botezului Sf Vladimir - Izv Societăți de arheologie, istorie și etnografie, Kazan, , v XXIII Emisiune S Definirea naturii traduse a unei opere inscripția sub și "kirieleyson" și "kirlsh" - în același loc sub , , , "gazfulakia" (γαζοφυλάκιον - bolta comorii), în același loc sub etc) Există grecisme în "Viața lui Dovmont din Pskov", "Lectură despre Boris și Gleb" de Nestor etc În Povestea anilor trecuti, sub , există următorul text: "Svyatoslav este în drum spre oraș, luptă și distruge orașul" Cu ce este diferit acest "oraș" de celălalt "oraș"? Faptul este că grecii numeau adesea Constantinopolul pur și simplu πόλις, așa cum romanii numeau Roma - urbs Vorbim aici despre mișcarea lui Svyatoslav cu armata sa la Constantinopol Alt exemplu În aceeași "Povestea anilor trecuti" sub , Oleg, după ce a ocupat Kievul, spune: "Iată mama orașului rus" Cuvintele lui Oleg nu au un sens metaforic, ci direct și destul de precis: Oleg declară Kievul capitala țării ruse mier un termen asemănător în greacă: μητρόπολις - mama orașelor, metropolă, capitală În plus, trebuie avut în vedere că cuvintele străine și turele de vorbire străine, care nu sunt nici măcar împrumuturi în limba comună, pot pătrunde în lucrare prin comunicarea în direct între autor și populația străină Deci, de exemplu, autorul vechiului rus "Povestea capturii Tsargradului de către frigi în " a fost un martor ocular fără îndoială al evenimentelor și a fost în comunicare directă nu numai cu populația grecească din Constantinopol, ci și cu cruciații De aici, în povestea sa, numele grecești ale clădirilor și localităților din Constantinopol (podroum - hipodrom, Vergetis - numele mănăstirii Ένεργετης; Ispigas - numele porții care duce la suburbia Pigi - είςΠήγας etc), numele tribunalelor militare și părțile lor (galerie, stâncă, dromon, paradis etc), forma vest-europeană a numelor și titlurilor conducătorilor miliției cruciate

(Bonifaciu, margravul de Montferrat este numit "Marcus" - din marchiso italian, marchiso Baldwin, conte de Flandra este numit "Kondof Oflandr" sau "Kondoflarend", adică conto (italiană - "conte") și "de Flandra" Orașul italian Verona este numit în forma germană Berna (Berna), etc) Printre cuvintele de origine greacă folosite în lucrările bisericești din perioada pre-mongolică și găsite în traducerea rusă veche a Istoriei războiului evreiesc a lui Josephus Flavius, N A Meshchersky notează: aer (aer), arhiepiscop (mare preot) și preot (preot), akrida (lăcustă), gasophilakia (vistieria), diskos (vasul bisericii), hegemon (șeful), katapetasma (voal), olakatoma (arsă), pentikostia (numele sărbătorii este Rusaliile), perfira (purpuriu) , potir (cupă), skinopygia (nume sărbătoarea corturilor), rodostomie (apă de trandafiri), terevinth (stejar), masă (masă), epistolă (mesaj), etc Vezi: N A Meshchersky Veche poveste rusească despre capturarea Tsargradului de către friag în pp - N A Meshchersky Istoria războiului evreiesc al lui Joseph Flavius în traducerea veche rusă S Prima parte Capitolul IX Caracteristici ale studierii textului lucrărilor traduse lucrări scrise: băi, hystern (cisternă), caliga, kalizhnitsy (pantofi), servitute penală (tip de vas), katsia (cădelniță), țânțar (prelungire), ku-bara (tip de vas), lentie (prosop, centură) , limen (port), metropolă, ruga (tribut), skomrakh (bufon), mărfuri etc Atunci când se determină natura tradusă a unui monument după limbă, este necesar să se țină cont de limba întregului monument, și nu de părțile sale individuale, și să nu se bazeze pe materiale episodice Într-adevăr, dacă un monument are împrumuturi de la alte monumente, atunci o cifră de afaceri străină sau o greșeală a traducătorului ar putea pătrunde în monument ca parte a acestui împrumut și să nu mărturisească deloc caracterul translațional al întregii lucrări în ansamblu Unul dintre astfel de cazuri este citat de M A Salmina în nota ""Entinar" din "Povestea începutului Moscovei" În "Povestea începutului Moscovei" există un cuvânt de neînțeles "entinar" în poveste despre aşezarea Capitoliului la Roma Această poveste este împrumutată în Povestea din cronograful rusesc, iar în Cronograful rus este împrumutată din traducerea slavă a Cronicii lui Manase În toate aceste lucrări, acest cuvânt sună similar: "Entinary", "Entinariye" O explicație o găsim în textul grecesc al Cronicii Manase, unde grecescul ένΤυρρηνοΐς (β din Tirrenia, adică în Etruria) îi corespunde acestui cuvânt În "Discursul filozofului" din "Povestea anilor trecuti" este menționat un oraș din Yendan, pe care alte surse nu îl cunosc Acest loc este împrumutat în "Discursul Filosofului" din traducerea Cronicii lui Amartol, în traducerea Cronicii lui Amartol, numele acestui oraș este rodul unei erori În textul grecesc al lui Amartol citim: ένΔόν, iar în locul corespunzător din Biblie - "în Dan" Grecismele pot fi remarcate în limbajul traducerii eseului lui Modrzewski "Despre stat" , realizat din latină N A Meshchersky Istoria războiului evreiesc al lui Joseph Flavius în traducerea veche rusă S TODRL, vol XV p - A I Sobolevsky Literatura tradusă a Rusiei Moscovite în secolele XIV-XV S La stabilirea limbii din care se face traducerea, pot oferi asistență și următoarele publicații: AI Sobolevsky cuvinte împrumutate în rusă Curs litografiat SPb , ; J K Grot Cercetări filologice, vol III Cuvinte luate din poloneză sau prin poloneză SPb , ; W A Christi-anpi Ober das Eindringen von Fremdwõrterin die Russische Schriftsprache des und Jahrhunderts Berlin, ; I A Smirnov Dicționar de cuvinte străine care au intrat în limba rusă în epoca lui Petru cel Mare - Colecția ORYAS AN, vol , Nr Sankt Petersburg, ; I I Ogienko Elemente străine în limba rusă Kiev, ; V V Vinogradov Eseuri despre istoria limbii literare ruse din

secolele XVII-XIX Ed al -lea M , ; F P Filin Vocabularul limbii literare ruse din epoca antică Kievană L , ; L A Bulahovskin Comentariu istoric asupra limbii literare ruse Ed al -lea Kiev, ; V V Taman Despre vocabularul polonez în limba monumentelor ruse din secolul al XVI-lea și prima jumătate a secolului al XVII-lea (autoref) L , ; E M Isserlin Vocabularul limbii literare ruse din secolul al XVII-lea M , - Am denumit doar câteva dintre lucrările principale Determinarea limbii în care se face traducerea Determinarea limbii în care se face traducerea Poate părea că această întrebare nu este însă deosebit de dificilă, dacă ținem cont de faptul că limba rusă veche, bulgară veche, sârbă veche din perioada pre-mongolică erau foarte apropiate, iar scribii, care diferă ca naționalitate de traducători , au introdus caracteristicile limbilor lor în traducere, atunci complexitatea acestei întrebări nu ne va crea nicio îndoială De fapt, traducerea în rusă veche ar putea fi transcrisă de un sârb, un bulgar, o traducere bulgară veche în Rusia, o traducere sârbă veche în Bulgaria etc Pe Athos, traducătorul însuși putea amesteca trăsăturile diferitelor limbi slave etc s-a făcut o traducere: în rusă sau în una din cele sud-slave (vorbim doar despre traduceri premongole), A I Sobolevsky sugerează să ne ghidăm după date de vocabular, dar nu de fonetică și de morfologie, care ar putea pătrunde în manuscris prin intermediul cărturarilor mai tarziu A I Sobolevsky subliniază următoarele grupuri de cuvinte, care sunt tipice numai pentru traducerile rusești Primul grup de cuvinte sunt numele fenomenelor și obiectelor de zi cu zi, oficiali, măsuri de greutate și distanță, nave, haine și altele care sunt caracteristice numai rușilor: "posadnik", "șef", "hryvnia", "kuna" ", "tăiat", "nasad", "carcasă" O parte a acestui grup este caracterizată de unele semnificații care se găsesc numai în rândul rușilor: "hryvnia" în sensul unei unități monetare, "bere" în sensul unei anumite băuturi și nu în sensul băutării în general Al doilea grup de cuvinte este împrumuturile din alte limbi, făcute oral numai de rusă: "tiun", "sholk", "plug", "zhenchug", "oțet", "bancă", "kad", "kersta" sau " korsta "," parya "(velă)," maimuță", etc Al treilea grup este numele de țări, orașe, popoare, cunoscute în principal de ruși, dar necunoscute sau puțin cunoscute de slavii din sud: "Karcheva", "Surozh", "Curte", "obez", "Murmanin", etc Apoi A I Sobolevsky notează cuvinte populare rusești care nu se găsesc în limbile slave de sud: "ochi", "cal", "coadă", "plăcintă", "covor", "gândește" (însemnând "a consulta") și câteva combinații de cuvinte: "învățați să scrieți și să citiți", "în rang" (la vremea aceea), etc În cele din urmă, A I Sobolevsky adaugă cuvintelor câteva semnificații specific rusești ale cuvintelor care se găsesc și în limbile slave de sud: "sat" este doar sensul rusesc al "sat" (în limbile slave de sud, A se vedea lucrarea recent republicată a lui A I Sobolevsky "Features of Russian translations of the pre-mongolian period" (în cartea: A I Sobolevsky History of the Russian literary language L , P) Prima parte Capitolul IX Caracteristicile studierii textului lucrărilor traduse kah "câmp"), "fân" - "iarbă uscată" (în limbile slave de sud "iarbă" în general), etc Într-o recenzie specială a autorului a ediției sale a Cronicii lui Georgy Amartol în traducerea rusă veche V M Istrin caracterizează semnele originii rusești a traducerii: "¡ Prin ele însele, formele cu voce plină nu pot vorbi în favoarea uneia sau alteia origini a monumentului Formele vocale complete ale Cronicii lui Georgiy Amartol se găsesc în toate listele și mărturisesc doar faptul că Cronica a fost păstrată doar în listele rusești Se poate observa chiar și în istoria formelor cu vocale pline distribuția lor treptată, deși nesemnificativă Cu toate

acestea, nu toate formele cu vocale complete pot fi luate în considerare mai târziu O analiză a textului conduce la concluzia că o parte din formele cu vocale pline trebuie atribuite originalului, deoarece acestea sunt citite în toate listele și în ambele ediții în care se pot împărți listele existente Aceste cuvinte includ: colier, iobag, porom, oraș, transport, oraș, momorodn, drag; în favoarea originalităţii formelor cu vocale pline porom, perevoz, moromoordn, oraşul spune că sunt folosite în glose Prefixul vy în legătură cu verbele Acest prefix în ы este una dintre trăsăturile caracteristice ale limbii ruse vechi, spre deosebire de cele slave de sud, unde de obicei corespunde de la - de la = ἐξ - διά Verbele se citesc cu un asemenea prefix: in yklonitisd, lag si, evict, te duci, toarna, sari afara, tu cu s lat si, conduci Întrucât în toate aceste cazuri toate listele sunt de acord între ele, această caracteristică rusă trebuie urmărită până la original, unde este o pătrundere accidentală a elementului rus în limba literară slavonă bisericească , motiv pentru care apare într-un număr mic de cazuri; traducătorul a fost înclinat să folosească prefixele cunoscute lui de la - de la Greacă μβ tradus "mb" O astfel de transmisie pentru cronică este regula în cuvinte precum Zambia, Cambysia etc Această transmisie nu a fost încă explicată satisfăcător Dar se găsește în monumente, a căror origine rusă are o mulțime de date în spate, precum "Povestea lui Akira cel înțelept", "Viața lui Teodor Studitul", "Războiul evreiesc" de Josephus Flavius, " Viața lui Andrei Sfântul Nebun" În traducerile antice, evident slavă de sud, găsim de obicei "mv", ca, de exemplu, în Amartol sârbesc sau în Cronica lui Ioan Zonara Este clar că nu toate monumentele "rusești" trebuie să îndeplinească neapărat "mb" în conformitate cu limba greacă A I Sobolevsky Istoria limbii literare ruse pp - V M Istrin Cronica lui George Amartol în traducerea slavonă veche rusă - Slavia, , roc II, sec , a , - Aici V M Istrin aderă la conceptul lui A A Shahmatov despre apariția limbii literare ruse Determinarea limbii în care se face traducerea μβ, dar combinația de "mv" în ele se va explica prin influența limbii slavone bisericești; utilizarea lui "mb" în monument va servi drept una dintre dovezile originii sale "ruse" Sfârșitul patronimilor cu "ichi" ar trebui să fie, de asemenea, considerată o trăsătură rusă, cum ar fi "Lagoevich", "Filipovich", etc O astfel de denumire a patronimicelor trece prin întreaga Cronica și prin toate listele și, prin urmare, ar trebui urmărită înapoi la original Utilizarea frecventă a terminației "ich" într-un monument ar trebui să indice mediul rusesc, unde prinții erau de obicei numiți prin patronimicile lor în "ich", așa cum mai târziu în cronicile noastre În "Războiul evreiesc" al lui Josephus Flavius, "ich" poate fi comparat cu sfârșitul "ichi" pentru a desemna clanul, ca "Irodovichi", care amintește de "Monomakhovichi" al nostru etc În monumentele slave de sud, cum ar fi Amartolul sârbesc și cronicile Zonara, Manase și Simeon Logothete, nu există nici unul, nici celălalt sfârșit Lucios Există un număr mare de glose în Cronică, a căror analiză ne face să le atribuim originalului și nu unui interpolator ulterior, cum ar fi, de exemplu, δοκίτης = "ancoșați o copie soft rekshe", sau άςτους = " carpet rekshe dry posmagi", etc În două cazuri, traducătorul a arătat vag către "propria lui" limbă, și anume, când ἑβδομάδες = "o săptămână sau cam asa ceva de o săptămână pentru sh ky" și când δημοσίους = "obișnuit pentru noi, luați încărcătura" Întrucât aici sunt glosate cuvinte care nu au rămas în forma lor greacă, ci au fost traduse, prin urmare, "limba noastră" se opune nu greacă, ci celei căreia îi aparțin cuvintele săptămână și comun, adică limba slavonă bisericească în care

aceste cuvinte apăreau traducerile obişnuite ale cuvintelor greceşti corespunzătoare Traducătorul, traducând έβδομάδες cu cuvântul literar obișnuit "săptămâna" și δημοίοσίους cu cuvântul "general", a adăugat: "dar în felul nostru", adică "în rusă", - săptămâni și cărute Ultimul cuvânt ar trebui considerat și o explicație de către traducătorul rus, pentru că în aceeași frază găsim și un alt cuvânt rusesc despre koroky Se poate acorda atenție ortografiei unei astfel de glose precum Νεάπολιν = rekshe Nov' gorod, urcând în această formă la original De obicei, în cronică se folosește forma grindină, dar în acest caz glosa a fost comparată în mintea traducătorului cu binecunoscutul lui "Novgorod", nume pe care l-a lăsat în forma rusă Transmiterea lui τοΰΣτρογγύλλου καστελλίου prin Krugly Gorodets este de aceeași origine: unde καστέλλιον nu avea semnificația unui nume propriu, traducătorul a scris gradate, în acest caz, pentru a-și desemna propriul nume, traducătorul a folosit și cuvântul cunoscut de el în sensul propriului său nume Nu chiar abundența gloselor indică un mediu rusesc mai degrabă decât unul sud-slav? Glosele au fost cauzate de faptul că multe cuvinte grecești, în special cele tehnice, nu erau cunoscute de cei cărora le era destinată Cronica În sudul slavului, limba greacă era bine cunoscută, atât de mult încât se putea face fără comentarii, adică fără Prima parte Capitolul IX Caracteristici ale studierii textului lucrărilor traduse luciu Traducătorii bulgari nu au considerat necesar să comenteze vreun έμβολος pentru că au presupus că acest cuvânt este bine cunoscut unui cititor alfabetizat Altfel era treaba în Rus', unde nu exista o asemenea cunoaștere cu limba greacă și cu atât mai mult cu situația greacă; prin urmare, traducătorii au considerat necesar să supună alte cuvinte unor comentarii, precum, de exemplu, același έμβολος: impoli rekshe pokrovenѣ streets Numele Bokhmit este o traducere a greacii Μουχούμεδ Un astfel de nume se găsește numai în monumentele rusești, ca în "Palei explicative" și în "Cronică" Cuvântul "Bohmit", evident, este o transmitere populară rusă a străinului Bohmit, așa cum a fost pronunțat de bulgarii din Volga, care erau în contact direct cu rușii Cu d pentru transmiterea greacii τύ Στενόν și τό Ιερόν Nici Amartolul sârbesc, nici Cronica lui Logofet nu cunosc cuvântul Sud, iar în Rus' în secolul al XI-lea numele Sud era deja un nume comun și cunoscut atât pentru strâmtoarea Bosfor, cât și pentru Cornul de Aur Două cuvinte au coincis în cuvântul Judecata: Greacă σούδα - șanț fortificat cu un tyn și sund scandinav - strâmtoare Σούδα au fost amenajate în multe locuri ale Bosforului atât pentru parcarea convenabilă a navelor, cât și pentru protecția împotriva atacurilor Rușii, mergând până la Bosfor pentru a ataca Tsargradul, s-au întâlnit în primul rând pe την Σούδαν, unde s-au odihnit după o traversare grea prin Marea Neagră Oriunde aterizau, s-au întâlnit peste tot pe σούδαν Prin urmare, cuvântul σούδα a fost mai comun în rândul soldaților ruși decât orice alt cuvânt care transmite numele grecesc al Bosforului - Στενόν Când la mijlocul secolului al XI-lea a existat o traducere a cronicii, apoi traducătorul rusesc a profitat de etimologia populară și greacă deja consacrată Στενόν a început să traducă prin "Sud" Principala bază pentru a decide problema originii traducerii oricărui monument slav antic este materialul dicționarului Cu acad Poziția lui A I Sobolevsky că materialul de vocabular al cărților slavone bisericești sub condeiul cărturarilor ruși a rămas, cu câteva excepții, neschimbat, ar trebui să fie de acord Dacă întâlnim în orice monument o serie de cuvinte care ar trebui recunoscute ca rusești, atunci putem fi siguri că în majoritatea dintre ele se întorc la original Prin urmare, scopul este de a determina cu exactitate originea rusă a acestui sau aceluia

cuvânt Nu poate exista nicio îndoială în acest moment Dacă unele cuvinte pot fi recunoscute ca rusești fără ezitare, atunci nu poate exista o astfel de siguranță despre altele Cu toate acestea, nu trebuie să vă fie teamă dacă alte cuvinte, expuse ca rusești, pot fi găsite ulterior în monumentele slavei de sud Prezența lor în acestea din urmă nu va zgudui concluzia despre originea rusă a monumentului, dacă lângă ele întâlnim cuvinte de origine sau uz cu adevărat rusesc În ceea ce privește Cronica lui George Amartol, există multe cuvinte în ea care ar trebui considerate necondiționat rusești; li se alătură cuvinte care, deși nu poartă un semn atât de clar al originii sau întrebuințării lor rusești, dar care, totuși, se citesc în alte monumente, rusă Determinarea limbii în care se face traducerea a căror origine se bazează pe totalitatea tuturor datelor și nu se găsesc în monumentele de origine sud-slavă Principalul fond pentru materialul de vocabular a fost limba literară slavonă bisericească Dar uneori, elementul popular rusesc s-a strecurat involuntar sub forma unor cuvinte din limba națională, evident, colocvială; traducătorul a lăsat cuvântul literar obișnuit și a pus altul, obișnuit în dialectul său viu Unele dintre ele există încă în uz popular și, de asemenea, în uz literar Astfel de cuvinte care pot indica traducerea în limba rusă a cronicii sunt: durere, armură, poveste adevărată, scoate, vodunia, alfabetizare, grilă, griditate echipă, fii prieteni, dmchts, pică, zemts, izrdditi, komonitsa, korsta, cap peste călcâi, lov (prinzând fapte), movnitsa, vorbește, cumpără, namlaviti, taciturn, săptămâni, prag, șuncă, clătită, țipă, asediu, jumătate o familie, popoloshitis, atașare, iertător, pădure, scârțâit, skadi, slonită, lespede, smalvitsa, baldachin, trepdstak, lot, khortytsia, rang Toate aceste fapte oferă suficient material pentru a recunoaște traducerea cronicii ca rusă În toate acestea, traducerea cronicii este puternic separată de alte monumente conexe de origine sud-slavă, cum ar fi cronicile lui Ioan Malala, Ioan Zonara, Manasseh, Simeon Logofet și "sârbul" Amartol Dimpotrivă, cel puțin din punct de vedere al vocabularului, se abordează astfel de monumente, a căror origine rusă, dacă nu complet dovedită, are însă în spate o mulțime de date, precum "Războiul evreiesc" de Josephus Flavius, "The Viața lui Andrei Nebunul", "Viața lui Vasile cel Nou" , "Albină", etc În terminologia militaro-tehnică, traducerea cronicii este atât de apropiată de cronicile rusești, de parcă ar proveni din același mediu cu acesta din urmă; în această terminologie, traducătorul nu avea vocabularul necesar în limba literară slavonă bisericească" Cu toate acestea, indiferent câte semne individuale ale traducerii sale într-una sau alta limbă specifică slavonă veche ar putea fi în traducere, problema limbii de traducere se poate dovedi întotdeauna a fi mai complicată Cu posibilitatea acestor cazuri complexe, cercetătorul trebuie să socotească constant O traducere poate fi făcută de un grup de traducători multilingvi, poate fi procesată într-o altă țară slavă, poate fi o colecție de diverse traduceri multilingve etc Istoria textului unui monument tradus poate fi foarte lungă și foarte confuză Niciuna dintre problemele studiului textual al unui monument tradus nu poate fi rezolvată de la sine, izolat de alte probleme Doar o istorie completă a textului tradus poate oferi un răspuns convingător la oricare dintre întrebările individuale legate de studiul lucrării traduse Printre diferitele dovezi ale originii ruse ale traducerii slave a Prologului, se oferă următoarele: grecescul βλέμμνες este tradus prin cuvântul rusesc "ochi mari", care nu se găsește în alte limbi slave V Λί Istrin Cronica lui George Amartol în traducerea slavonă veche rusă p - Prima parte Capitolul IX

Caracteristici ale studierii textului lucrărilor traduse Acest cuvânt rusesc este păstrat și în listele slave de sud ale Prologului Acest exemplu este foarte convingător, dar doar ca exemplu Pentru a trage orice concluzie pe baza limbajului unui monument, este necesar să se examineze întregul monument - întregul său limbaj Verificarea ar trebui să aibă loc atât pentru a strânge noi probe, cât și pentru a afla dacă în monument există fapte contradictorii În munca textologică, aici și în alte cazuri, este necesar să se țină cont constant de posibilitatea altor explicații și să se mulțumească cu ceea ce se găsește numai dacă toate celelalte sunt eliminate În același timp, cercetătorul este obligat să-și imagineze toate celelalte explicații posibile cât mai amplu posibil Să revenim la Prolog Este imposibil, de exemplu, să ne gândim că pot exista doar două teorii despre originea traducerii Prologului din greacă - rusă și bulgară M N Speransky a presupus, de exemplu, că traducătorii bulgari și ruși au lucrat împreună pentru a traduce Prologul din greacă și ambii au lăsat urme ale naționalității lor în limba și conținutul în limba țintă (este inclusă memoria sfinților slavi și ruși) în Prolog) Un posibil loc pentru o astfel de muncă comună a fost Constantinopolul N Petrov a venit cu o altă explicație El credea că "traducătorii ruși și bulgari nu au lucrat împreună la traducerea aceluiași Prolog, ci au tradus diferitele sale ediții, reunite doar de-a lungul timpului" Munca comună a traducătorilor de diferite naționalități este un fenomen constant Numai pe baza studiului limbii traducerii Evangheliei lui Chiril și Metodie, V A Pogorelov a ajuns la concluzia că un slovac care cunoștea bine Vulgata latină a luat parte la această lucrare Dar se poate și ca la traducere să fi lucrat un traducător, care el însuși a amestecat diferite limbi, mai ales dacă traducătorul era dintr-o zonă de graniță între cele două țări sau era o persoană de cultură mixtă Polonismele traducerii sunt adesea combinate, de exemplu, cu ucrainisme și bielorusisme Deci, de exemplu, traducerea Cosmografiei lui Mercator, cunoscută în multe liste, este făcută în rusă, dar conține atât polonisme, cât și bielorusisme: "bazhant" (fazan), "klyashtor sau mănăstire", "loc" (oraș), "Britannia" "g" latin este adesea redat prin "kg" Traducerea "Sarmației" a lui Gvagnini a fost făcută în rusă, dar alături de slavonisme și polonisme bisericești, există ucrainisme: "scho" (ce), "pe cele noi", "în mijlocul hati" etc M N Speransky Istoria literaturii ruse antice M , S - N Petrov Despre originea și compoziția Prologului tipărit slavo-rus Kiev, S V A Pogorelov Despre Chiril și Metodie traducerea Evangheliei - Actele celui de-al V-lea Congres al organizațiilor academice ruse din străinătate Sofia, S A I Sobolevsky Literatura tradusă a Rusiei Moscovite în secolele XIV-XVII S Ibid S Determinarea limbii în care se face traducerea Dacă într-un manuscris sunt amestecate caracteristici ale diferitelor ediții, atunci este cel mai probabil ca cele mai vechi caracteristici să fie cele care nu corespund ediției manuscrisului în sine Deci, în manuscrisul sârbesc, trăsăturile vocabularului bulgar indică textul bulgar, care a fost rescris de sârb și a dobândit trăsături sârbești Desigur, dacă textul a trecut de mai multe ori de la o țară la alta, sau de la un scrib de o naționalitate la un scrib de altă naționalitate, acest tip de judecată este foarte aproximativ În orice caz, un astfel de raport al caracteristicilor lor nu poate servi ca semn al uneia sau alteia versiuni V V Vinogradov în "Note despre vocabularul vieții lui Savva cel Sfințit" notează prezența diferitelor straturi lingvistice în lista rusă a secolului al XIII-lea a acestei lucrări - rusă şi bulgară V V Vinogradov scrie: "Nu există nicio îndoială că "Viața lui Savva" este o

listă, totuși, semnificativ rusificată, din originalul "bulgar" Acest lucru este evidențiat cu siguranță de caracteristicile originalului antic care au fost păstrate în grafică (mii dlzѣ, mena b și b, tranziția lui o v ou în unitatea creativă, poate numele s și b, sfârșitul ououmou etc) și vocabularul "Viața lui Savva" Viața lui Savva nu conține niciuna dintre trăsăturile lexicale izbitoare ale traducerilor ruse, care au fost propuse de Acad A I Sobolevsky ca criteriu în deciderea locului traducerii Cuvinte comune în rusă veche și textelor slavone bisericești sunt folosite în "Viața lui Savva" în semnificațiile caracteristice acestora din urmă, de exemplu: suferi (întotdeauna: πάσχειν), lătrat (nu despre un câine, vezi ; anul oulayavshe este καιρούέπιτηδείουδραξά μενοι) , sat (σκήνωμα; comparați același sens în și Regi, Biblioteca de publicații F Nr) , vite (κτήνος) etc " V V Vinogradov Ortografia și limbajul "Vieții lui Savva cel Sfințit" conform manuscrisului secolului XIII (secțiunea "Note despre vocabularul Vieții lui Savva cel Sfințit") - În cartea: Monumentele scrierii antice rusești M , Vezi date istorice și literare din studiile lui D I Abramovici și S P Rozanov (Izvestiya ORYaS, vol III, cartea ; vol XVI, cartea) (Notă de V V Vinogradov) Acad A I Sobolevsky Caracteristici ale traducerilor ruse din perioada pre-mongolică (Materiale și cercetare) p - - În lista traducerilor în limba rusă nu există nicio mențiune despre "Viața lui Savva" Adevărat, formele de l unitati h aorist pare să fie, I, vZA, începutul poate fi interpretat ca o indicație a originii ruse a traducerii, dar ele sunt ușor de explicat ca fiind apărute sub condeiul scribilor ruși Vezi: ibid , p , nota (Notă de V V Vinogradov) Ibid S , notează (Notă de V V Vinogradov) A I Sobolevsky Texte slavone bisericești de origine moravă - Buletinul Filologic Rus, , Nr - P (Notă de V V Vinogradov) Menționăm doar acele cuvinte care, dintr-un motiv sau altul, sunt înaintate de Acad A I Sobolevsky (Notă de V V Vinogradov) V V Vinogradov Ortografia și limbajul "Vieții lui Savva cel Sfințit" p - Prima parte Capitolul IX Caracteristici ale studierii textului lucrărilor traduse Astfel, pentru a decide în ce limbă a fost tradusă în cazul unei ediții mixte a textului, este necesar să se țină seama de diverse împrejurări: care strat poate fi considerat ultimul, care este originea manuscrisului în sine (după la paleografie), există trăsături semnificative în vocabular sau una dintre izode, se referă doar la fonetică și morfologie (care se schimbă mai ușor) și nu afectează vocabularul etc Cu cât fenomenul este mai complex, cu atât mai specific ar trebui explicat Se poate spune chiar că o explicație concretă a unui fenomen complex este deosebit de convingătoare, întrucât un fenomen complex îngreunează ca multe explicații să fie posibile Să luăm un exemplu A I Sobolevsky a investigat Tipik din Hilandar, care fusese investigat anterior de A A Dmitrievsky și I V Yagich Typicus of Hilandar - traducere din greacă Traducătorul nu a știut întotdeauna să înțeleagă cuvintele grecești și populare amestecate - sârbă și bulgară - cu limba slavonă bisericească a traducerii sale I V Yagich a subliniat trăsături fonetice și morfologice care pot fi explicate doar din limba bulgară mijlocie, parțial greșit înțeleasă și deformată de un scrib sârb A I Sobolevsky notează, totuși, că există atât de multe sârbisme în lista mai veche a Tipicului lui Hilandarsky, încât nu pot fi explicate doar prin distorsiunile scribului sârb În plus, examinând materialul lexical, A I Sobolevsky a atras atenția asupra abundenței cuvintelor rusești: "spital", "durere", expresia "ți s-a dat mai mult, dar este mai rău pentru mine", etc Și toate acestea sunt alături de slavisme tipice de sud ("sven", "sik", "cerșetor", "novak", "proboscis", "before-bytk",

"pereper") AI Sobolevsky a sugerat că traducerea a fost făcută de un călugăr rus pe Athos Un călugăr rus a trăit pe Muntele Athos într-un mediu constant de călugări slavi de sud și numai această combinație într-un loc unic de pe Muntele Athos ar putea duce la acele trăsături complexe care disting limbajul traducerii Typicus of Hilandarsky L Specificul explicației lui AI Sobolevsky este că a cronometrat traducerea către Athos și către un călugăr rus care a locuit acolo mult timp Dar dacă ar fi posibil să se găsească mai multe traduceri cu aceleași caracteristici și să dezvăluie numele traducătorului și circumstanțele în care a fost făcută traducerea, explicația ar putea fi considerată completă A I Sobolevsky Materiale și cercetări în domeniul filologiei și arheologiei slave - În cartea: Colecția ORJAS AN, vol , nr Sankt Petersburg, , p - Stabilirea orei și a locului transferului Stabilirea orei și a locului transferului Posibilitățile de stabilire a timpului și locului traducerilor sunt limitate de imposibilitatea extragerii de date pentru aceasta din însuși conținutul lucrării I Indicațiile indirecte pentru determinarea timpului traducerii pot fi următoarele: citarea acestei traduceri într-un monument datat, includerea ei într-o compilație datată, folosirea altor traduceri datate și monumente originale în traducere etc Deci, de exemplu, pentru a determina momentul întocmirii traducerii Cronicii lui Georgy Amartol, sunt esențiale împrumuturi din aceasta în Povestea anilor trecuti, un monument de la începutul secolului al XII-lea Dar problema nu se limitează la asta V M Istrin atrage atenția asupra faptului că analiza împrumutărilor Poveștii din cronică dovedește că aceste împrumuturi cronici au o dublă origine - mai devreme și mai târziu "Se fac împrumuturi ulterioare din textul integral al cronicii, pe care autorul Cronicii a numit-o Cronica lui Gheorghe; împrumuturile anterioare sunt făcute dintr-un cronograf special, care a fost compilat de un scrib rus mai devreme decât setul original al Cronicii și pe care autorul Cronicii l-a numit pur și simplu "Cronica greacă" Acest cronograf nu s-a păstrat în întregime, dar a fost folosit de monumentele cronografice de compilare ulterioară, și anume așa-numitul Cronicar Elen al ediției a II-a și Paleyul Cronografic, iar unul dintre autorii acestuia din urmă l-au numit "Cronograf conform la marea expunere", adică după Cronica lui George Amartol O analiză a Cronicii duce în continuare la concluzia că setul său original a fost alcătuit la începutul celei de-a doua jumătate a secolului al XI-lea sub domnitorul Izyaslav În consecință, "Cronograful după marea expunere" exista deja la acea vreme și, în consecință, Cronica lui George Amartol, pe care a fost întocmit Cronograful, exista cel puțin la sfârșitul primei jumătate a secolului al XI-lea Această definire a timpului duce la o perioadă de activitate literară și de traducere a cărții Yaroslav, despre care vorbește cronicarul rus sub Potrivit cronicarului, care a plasat sub acest an laudele activităților educaționale ale Prințului Yaroslav, această activitate a fost exprimată, printre altele, în transpunerea cărților "din scrierea greacă în slovenă" În , a avut loc un eveniment foarte important pentru viața bisericească rusă, și deci pentru iluminarea și dezvoltarea literaturii: în acest an s-a înființat mitropolia rusă, s-a înființat biserica Sf Sofia și a sosit mitropolitul grec Conținutul operei traduse trebuie în mod necesar să fie luat în considerare pentru a determina "consonanța" timpului său când se face traducerea (și, prin urmare, parțial pentru a identifica motivele traducerii) Cu toate acestea, în general, nu ar trebui să se bazeze numai pe aceste "consonanțe" atunci când se determină timpul de traducere Putem vorbi despre "consonanțele" traducerii cu anumite idei ale epocii doar atunci

când momentul traducerii a fost clarificat din motive mai sigure Partea întâi, (Capitolul IX Caracteristici ale studierii textului lucrărilor traduse Fără îndoială, avea să sosească împreună cu mitropolitul un întreg cler grec, care a adus cu ei o colecție de cărți pentru traducere Uneori găsim o indicație a timpului și a locului traducerii în glosele traducătorului Deci, de exemplu, toate listele "Cosmografiei" lui Ortelius din capitolul despre Asia au sintagma: " în puterea marelui suveran al țarului și a marelui prinț Vasily Ivanovici al întregii Rusii, marele său stat " Există referiri la Moscova: "Se sapă piatra, care la Moscova se numește aspid" Dacă traducerea nu conține indicațiile uzuale directe și indirecte ale locului și timpului traducerii, care pot fi extrase din conținutul monumentului, și observații individuale ale traducătorului, atunci cele mai semnificative indicații sunt extrase din analiza limba țintă Aceste indicații pot fi văzute în vocabularul și în formele limbii caracteristice unei anumite epoci și în dialectisme Deci, de exemplu, coincidențele lexicale private ale "faptele lui Devgheniev" cu cronicile rusești din sudul secolului al XII-lea - începutul secolului al XIII-lea a permis lui M N Speransky pentru a-și fundamenta presupunerea că traducerea "Faptelor lui Devgen" s-a făcut în Rus' premongol în sud sau sud-vest El a comparat limba traducerii "Istoriei războiului evreiesc" de Josephus Flavius și I I Sreznevsky cu limba cronică, definindu-i caracterul și vechimea rusă Dovada finală a originii rusești premongole (nu mai târziu de secolul al XII-lea) a traducerii Istoriei războiului evreiesc a fost dată de N A Meshchersky și, din nou, în principal pe baza datelor de vocabular În ansamblu, trebuie repetat ceea ce s-a spus mai devreme: cercetătorul lucrărilor traduse trebuie să cunoască bine istoria limbii Stabilirea originalului din care s-a făcut traducerea Una dintre cele mai dificile probleme în studiul lucrărilor traduse este problema stabilirii textului din care a fost făcută traducerea În legătură cu materialul său, I E Evseev scrie: "Numai prin V M Istrin Cronica lui George Amartol în traducerea slavonă veche rusă P Vezi şi: O V Tvorogov Cronografe rusești antice L , Ch și A I Sobolevsky Literatura tradusă a Rusiei Moscovite în secolele XIV-XV pp - M Speransky act devgenian Despre istoria textului său în scrierea antică rusă Cercetări și texte S și altele; V D Kuzmina Fapta lui Devgen (Act de odinioară al oamenilor curajoși) M , S - I I Sreznevski Informații și note despre monumente puțin cunoscute și necunoscute, XXXI-XC SPb , S - N A Meshchersky Istoria războiului evreiesc al lui Josephus Flavius în traducerea veche în rusă pp - Stabilirea originalului din care s-a făcut traducerea acoperirea științifică exactă a originalului poate fi înțeleasă de meritele traducerii, viața istorică și dezvoltarea sa"; "clarificarea formei exacte a traducerilor antice slave ale Bibliei este posibilă numai pe baza unui original biblic contemporan grecesc bine stabilit"; "Chiril și Metodie au fost misionari oficiali ai Patriarhiei Constantinopolului în secolul al IX-lea Au lăsat traducerile Bibliei Aceste traduceri sunt necunoscute, ele trebuie să fie distinse de masa altor traduceri și straturi istorice ulterioare Metoda științifică induce firesc, la restaurarea acestor traduceri, să recurgă la compararea lor cu originalul grecesc din secolul al IX-lea Numai după o astfel de muncă se poate apela la studiul destinului traducerii pe pământul slav Desigur, este posibil să găsim însuși originalul din care s-a făcut traducerea doar în cazuri excepționale (există astfel de cazuri, iar asupra lor vom reveni mai târziu), dar este necesar să ne străduim măcar să stabilim ediția text, tipul acestuia Acest lucru, desigur, necesită cercetări speciale din

partea specialiștilor Dacă nu există studii textuale speciale ale lucrării care au servit pentru traducere, este necesar să se folosească cât mai multe copii ale acestei lucrări în original În ceea ce privește textele grecești ale unei lucrări traduse într-una dintre limbile slave vechi, V M Istrin scrie: "Este aproape întotdeauna necesar să se folosească mai multe liste și mai multe ediții ale originalului grecesc, deoarece aproape că nu există nici un caz că vreun slav-Monumentul rusesc a coincis literalmente cu orice listă grecească Cu cât sunt luate, desigur, mai multe liste grecești, cu atât mai clar este conturată natura traducerii Aceasta nu înseamnă, desigur, că criticul textual al literaturii ruse vechi ar trebui să se ocupe el însuși de istoria textului monumentului în limba originală V M Istrin scrie cu această ocazie: " să analizăm însăși compoziția monumentului, să-l comparăm cu ''alte lucrări similare pentru a clarifica istoria literară a acestuia din urmă' - aceasta este o sarcină cu totul specială, eșecul de care slavistul, în interesul propriei științe, nu va învinovăți cercetătorul Ideea, însă, nu este doar dacă este posibil sau imposibil să "învinovățim" un critic textual pentru utilizarea materialului care îi este străin, ci și că doar un specialist în acest domeniu se poate ocupa de istoria textului unui străin -monument al limbii Cursurile din afara specialității sunt extrem de dăunătoare în știință Este extrem de important faptul că au fost adesea făcute traduceri diferite din originale diferite - din manuscrise de diferite ediții Pe baza trăsăturilor traducerii "Istoriei războiului evreiesc" de Josephus Flavius, N A Meshchersky stabilește un grup de liste grecești, I Evseev Cartea profetului Daniel în traducerea slavonă veche Introducere și texte M , S VII-VSH V M Istrin Noi cercetări în domeniul literaturii slavo-ruse - ZhMNP, , nr S Ibid Partea întâi, (Capitolul IX Caracteristici ale studierii textului lucrărilor traduse de care traducerea este mai aproape Acest grup face posibil să se judece ce fel de text grecesc a fost în mâinile traducătorului din limba rusă veche Aceste caracteristici sunt În locul orașului Hippo în traducerea în limba rusă veche, există orașul Iope, ca în parte din listele grecești Textul rus vechi relatează că Vespasian l-a luat pe Gadaro, nu pe Gabaro (τώνΓαβάρων), ca în principalele liste grecești - și acest Gadaro își găsește o potrivire în parte din listele grecești Traducătorul rus vechi scrie despre "asuras" care au captivat Kivotul, în timp ce în textul principal grecesc apare: Dar în parte din listele grecești este ύπ'Ασσυρίων Verificând în același mod și celelalte diferențe dintre traducerea în limba rusă veche și principalul text grecesc, N A Meshchersky a stabilit grupul de liste din care s-a realizat traducerea în limba rusă veche În același timp, o analiză a textului în limba rusă veche ne permite să afirmăm că lista lipsă, la care se întoarce traducerea în rusă veche, a fost mai exactă și mai păstrată decât toate exemplarele grecești care au ajuns până la noi I E Evseev a stabilit două texte grecești diferite ca bază pentru traducerea cărților profetice Traducerile au fost realizate folosind diferite tehnici de traducere, prima "școală de traducători" făcându-le din textul grecesc al ediției Constantinopolitane, iar a doua din cel alexandrin Adesea traducerea a fost corectată a doua oară din același original Astfel, I Evseev notează că ediția parimială a traducerii cărții lui Daniel în secolul al XIII-lea sau al XIV-lea parţial corectat în textul grec Foarte des, lecturi diferite ale aceluiași loc în liste diferite ale unui monument tradus sunt explicate prin faptul că traducerea a fost corectată conform unui original diferit Uneori traducerea a fost efectuată a doua oară, iar prima traducere a fost

luată în considerare În alte cazuri, editorul a combinat traduceri diferite, nefăcând față cu originalul și, drept urmare, în noua ediție a monumentului tradus, același text tradus de două ori în moduri diferite a apărut unul lângă altul Dacă ne amintim că traducerile, cu toate acestea, erau adesea prescurtate de către traducătorii sau cărturarii înșiși, extinse prin glose și interpolări, incluse în alcătuirea codurilor și combinate cu alte lucrări, atunci ne devine clar că viața unui monumentul tradus în ansamblu este chiar mai complex decât originalul de viață Are toate dificultățile originalului și le adaugă pe ale sale, asociate cu prezența originalului grecesc, care deseori "intervenea" în viața traducerii după ce a fost făcută traducerea N A Meshchersky Istoria războiului evreiesc al lui Josephus Flavius în traducerea veche în rusă pp - I Evseev Cartea profetului Daniel în traducerea slavonă veche Introducere și texte S IX-X Ibid C XL-XLI Vezi diverse combinații complexe în care intră textul traducerii cărții profetului Isaia: I E Evseev Cartea profetului Isaia în traducerea slavonă veche SPb , S urm , , Stabilirea originalului din care s-a făcut traducerea Să încercăm să arătăm complexitatea istoriei textuale a traducerilor folosind exemplele studiului lui V P Adrinov-Peretz "Viața lui Alexei Omul lui Dumnezeu" În primul rând, V P Adrianov-Peretz stabilește că există două versiuni ale acestei lucrări traduse - versiunea Troitskaya și versiunea Zlatostruy O analiză a textului lor arată că avem în fața noastră traduceri diferite realizate din originale grecești apropiate, dar nu identice În traducerea ediției Trinity există urme de cunoștință cu ediția Zlatostruy "Cu excepția cazurilor frecvente de coincidență a ambelor ediții", scrie V P Adrianov-Peretz, "în aceeași redare a originalului grecesc, două locuri ale ediției Trinității ne conduc la această idee, în care, parcă, unul simte legătura dintre două lecturi - cea veche și cea nouă Descriind evlavia lui Euthymian, generozitatea lui, ediția Trinity spune că el dar la ora el însuși a mâncat pâine cu străinii și cu gloata și cu săracii, mâncând propria lui pâine (Treime) el insusi la ora mananca paine cu chryntsi si cu (trecatoare) nish-tims (Jet de aur) Comparând aceste două lecturi, vedem o repetare inutilă în ediția Trinity, cauzată, poate, de faptul că în fața ochilor traducătorului se afla un text grecesc în care, după lista însoțitorilor lui Euthymian, se adăuga: ήσύιεν τον άρτοναύού Mai avem un exemplu de repetare la sfârșitul Vieții, unde citim următoarea descriere a vindecărilor din moaștele Sf Alexey: Dacă îi vezi pe cei bolnavi, dacă vii la cei bolnavi și scăpați de orice boală, vindecați-l (Jet de aur) Numărul celor bolnavi s-a apropiat de el, toți fiind vindecați (Treime) Și în acest caz, avem din nou o repetare clară: vechea traducere a fost rescrisă, iar alături a fost adăugată o nouă transmitere a unui original grecesc similar Aceste fapte ne obligă să admitem că ediția Trinity a repetat parțial vechea traducere a lui Zlatostruy, parțial corectată și în principal completată conform originalului grecesc mai comun O imagine și mai complexă a traducerii "Vieții lui Alexei" în Marele Chet-Minei Makariev Comparația textului "Vieții" în acestea din urmă V P Adrianov Viața lui Alexei Omul lui Dumnezeu în literatura antică rusă și literatura populară Pg , S Ibid S Legea Partea întâi, (Capitolul IX Caracteristici ale studierii textului lucrărilor traduse cu edițiile din Zlatostruy și Troitskaya arată că "numărul de abateri ale textului Makaryev de la lecturile edițiilor Zlatostruy și Troitskaya este foarte semnificativ; totuși, nu o putem privi ca o nouă traducere a vieții în ansamblu, independentă de cele antice Acest lucru este împiedicat nu numai de apropierea ediției Makarievsky de aceasta

din urmă în restul textului, cu excepția digresiunilor citate , ci și mai mult de combinația mecanică uneori observată a lecturilor vechi și noi De exemplu, în descrierea durerii mamei după dispariția lui Alexei, citim în ediția Makariev: "deschideți puțin fereastra pentru tine și deschide-ți ochii pentru a o lumina și cazi la fereastră " Repetarea verbului "deschide" s-a întâmplat pentru că la citirea formulării lui Zlatostruy - "deschideți fereastra cu capetele", corespunzând grecului - ήνοιξεν ύυρίδα προσαφήναυτής - a fost adăugată o nouă traducere a aceluiași loc conform la un original grecesc diferit, ușor diferit: Ediția Makaryevskaya и отверьзе сбе на просвещение ея и паяве к оконцу deschide-ți ușa spre zorii strălucitori si s-a repezit la usa Câteva rânduri mai jos citim: mama promite că nu va părăsi bârlogul până nu află despre fiul ei, "ce s-a întâmplat, ce s-a întâmplat" Lectura obișnuită a traducerii vechi este "kamo sya de", dar în limba greacă originală este τότί γέγο-νεν, care a fost tradus din nou păstrând lectura anterioară Trebuie remarcat faptul că ambele exemple sunt preluate dintr-un pasaj care a suferit o corecție deosebit de semnificativă Mai jos citim apelul lui Alexei cerșetorul la tatăl său Cererea lui în traducerile mai vechi începe cu următoarele cuvinte: slujitor al lui Dumnezeu, miluiește-mă bietul (cerșetor - Treime) este ciudat și nu mă lăsa în curtea ta (creează-mă în casa ta - Treime) Δούλε Κυρίου, ποίησον έντολήν εις έμέ τόν πτωχόν καί πένητα [μετ έμου έλεος] καί δέξμι μόνείσου În textul Makaryev găsim o traducere combinată, în care fiecare parte a cererii este repetată de două ori - în traducerile vechi și noi: "Slujitorul Domnului Înainte de acest citat al lui V P Adrianov-Peretz, au fost citate destul de multe abateri ale textului lui Makarievsky Chet-Menya de la textul lui Zlatostruy și Lista Trinității Ajutor al originalului în analiza discrepanțelor zi, ai milă de mine și împlinește-mi porunca sărac și nenorocit și lasă-mă să mă odihnesc în casa ta și să nu mă faci în curtea ta Un alt exemplu de dublă traducere a aceluiași original grecesc este dat de următorul pasaj Când țarul și tot poporul merg la casa lui Euthymian în căutarea sfântului, mama "atârnă un văl peste fereastră", ceea ce corespunde grecului: alături de o nouă traducere mai exactă a acelorași expresii: "întins a scos o carte de hârtie în ușile ei, a atârnat un văl peste fereastră" În general, traducerea lui Makarievsky Chet-Menyas s-a făcut după cum urmează Baza a fost traducerea antică a ediției Trinity Această traducere a fost comparată cu originalul grecesc, al cărui tip a fost stabilit și de V P Adrianov-Peretz Corecțiile făcute de compilatorul ediției Makaryev au afectat nu numai lecturile individuale, ci și aranjarea materialului Lecturi separate ale ediției Trinity au fost înlocuite cu o nouă traducere pentru a aduce textul mai aproape de originalul grecesc Totuși, dacă lecturile necesare erau deja în ediția Zlatostruy, compilatorul ediției Makariev a inserat o traducere terminată, ceea ce i-a făcut mai ușor și mai scurt pentru el însuși munca de traducere În acele cazuri în care compilatorul textului Makaryev s-a tradus el însuși, a făcut-o cu sclavie urmând originalul său grecesc Ajutor al originalului în analiza discrepanțelor și a corecțiilor conjecturale ale traducerii Când se studiază discrepanțe în listele unei lucrări traduse, este necesar să se țină cont de textul original În textul original, textologul găsește sprijin pentru a judeca care lectură ar trebui recunoscută ca fiind cea mai veche și pentru corecții conjecturale Așadar, în lista arhivă a traducerii în limba rusă veche a "Istoriei războiului evreiesc" de Josephus, găsim: "să avem speranță într-o singură piatră" În locul acestui "pe piatră" fără sens în textul grecesc avem ένέμοί; prin

urmare, lectura originală a fost "pe mine" În aceeași listă de Arhivă citim că Pompius "auzind yako (Aristulus - D L) V P Andrianova Viața lui Alexei Omul lui Dumnezeu pp - Metodologia studierii textului lucrărilor traduse este atinsă în numeroase lucrări referitoare la critica textului Vechiului și Noului Testament Voi numi, în special, o carte interesantă: HJ Vogeis Handbuch der neutesramentlichen Textkritik Münster în Westfalen, Prima parte Capitolul IX Caracteristici ale studierii textului lucrărilor traduse a fugit într-un oraș dur" În textul grecesc, acest "învins" corespunde cu πεφευγέναι, adică cuvântul "învins" ar trebui corectat cu "învins" Originalul poate fi de un ajutor considerabil în stabilirea omisiunilor și inserărilor în liste, restabilirea ordinii corecte de citire, determinarea compoziției monumentului etc Omisiunile, permutațiile, abrevierile sau completările pot aparține traducătorului însuși (și apoi sunt repetate în toate listele) sau compilatorului unei singure ediții (și apoi sunt repetate în toate listele acestei ediții), sau scriitorilor acestei ediții listă sau protograful acesteia (și apoi apar doar într-o singură listă sau în liste care datează de la protograful comun în care a fost făcută această omisiune) Este deosebit de important să recurgem la original atunci când omisiunea este făcută undeva în vârful arborelui genealogic: în traducerea însăși sau într-una dintre edițiile sale și când există motive să ne îndoim dacă avem o omisiune obișnuită sau organică caracteristică a lucrării De exemplu, în al doilea capitol al cărții lui Iosua, se spune în toate listele primei și a treia ediții ale traducerii în limba rusă veche: "Discurs lui Ima (Rahab către doi spioni ai Ierihonului - D L): "Lasă-mă nu mă ascund, îl caut pe Vayu și ascund acele trei nopți" " "Întrebarea este", scrie V Lebedev, "unde ar trebui să ascundă spionii "aceasta", dacă nu s-a spus un cuvânt mai devreme despre locul unde ar trebui să se ascundă spionii? Evident că ceva lipsește Și într-adevăr, în edițiile a -a și a -a ale manuscriselor, după "vorbirea ima" se citește "se duce la munte" sau "se duce la munte", ceea ce este destul de în concordanță cu originalul grecesc - εις την ορεινήν άπέλύετε " Glose și interpolări în traduceri Am spus deja mai sus că complexitatea destinului textelor operelor traduse constă în faptul că, alături de textul tradus, continuă să trăiască textul originalului din care s-a făcut traducerea Din când în când, acest text original poate pătrunde în viața traducerii: fie traducerea este supusă unei verificări secundare conform originalului, fie traducerile separate ale aceluiași monument intră în diferite tipuri de interacțiune etc Aceasta este originalitatea principală a istoriei ulterioare a textului monumentului tradus O altă originalitate rezultă din complexitatea textului monumentului tradus Un monument tradus se ocupă de obicei fie cu probleme teologice complexe, fie, dacă este istoric sau geografic, descrie fenomenele vieții non-rusești Prin urmare, în monumentul tradus sunt deosebit de frecvente diverse inserții explicative: glose și interpolări Exemplele sunt preluate din materialele scrise de mână ale lui VN Peretz V Lebedev Traducere slavă a cărții lui Iosua conform manuscriselor supraviețuitoare și Bibliei Ostroh SPb , S - Stabilirea identității traducătorului și sarcinile de traducere Fiecare tip de monument are propriul său tip de glose și interpolări tipice acestuia, cauzate de însăși natura materialului Astfel, operele narativ-istorice au adesea interpolări din alte monumente care descriu aceeași intriga Aceste interpolări sunt făcute de dragul acoperirii complete a evenimentelor și sunt uneori asociate cu respingerea unui text mai scurt pentru a-l înlocui cu unul mai lung și mai complet În scrierile istorice și geografice sunt frecvente

glosele și interpolările, explicând locuri ale textului neclare pentru cititorul rus: nume istorice, nume de poziții, localități etc În textele biblice din Vechiul Testament, interpretările urmăresc de obicei să facă o paralelă între fenomenele Vechiului și Noului Testament, să vadă în primul un prototip al celui din urmă și, uneori, să denunțe evreii și dizidenții Exemple interesante de astfel de glose și interpolări sunt citate de V Lebedev în lucrarea sa privind traducerea slavă a cărții lui Iosua I Aceste inserții ocupă de la la de rânduri și se termină de obicei cu cuvintele: "Ne vom întoarce în prezent" sau "dar ca vorbirea din scriptura vieții" Explicații interesante ale cuvintelor individuale sunt date, de exemplu, în traducerea "Teologiei lui Ioan din Damasc" a prințului A Kurbsky: "pifigs" - "maimuțe", "comete - stele cu coadă, pentru că sunt așa", "cele centrum este un punct mic printre însuși pământul", "din elemente - din elemente", "dragoni - șerpi mari" Fenomenele în sine sunt explicate Deci, la cuvintele textului "și norii se vor naște coborând apă dulce (proaspătă - D L)" citim următoarea explicație: "Apa dulce din mare, scoasă din soare, se transformă în întuneric (nor - D L), care să vină în partea de mijloc a aerului, - tacos din jeleul aerului (aer - D L), se îngroașă și se topește de la soare, albo de la alte stele, și este ploaie "(l) Glosele din traducerea Teologiei sunt combinate cu interpolări din Povestea lui Andrei din Cipru În general, glosele și interpolările oferă un material foarte valoros pentru a judeca științele lingvistice, istorice, teologice și naturale ale epocii Stabilirea identității traducătorului și a obiectivelor traducerii Este foarte greu de stabilit identitatea traducătorului și originalul din care traducerea a fost făcută direct de către traducător în literatura rusă veche Astfel de cazuri sunt extrem de rare Este un fel V Lebedev Traducere slavă a cărții lui Iosua conform manuscriselor supraviețuitoare și Bibliei Ostroh pp - A Popov Descrierea manuscriselor și catalogul cărților de presă bisericească ale bibliotecii lui AI Khludov pp - Prima parte Capitolul IX Caracteristici ale studierii textului lucrărilor traduse V P Adrianov-Peretz a reușit să traducă Viața lui Alexei Primul traducător este Arseniy Grek Traducerea sa din "Viața lui Alexei Omul lui Dumnezeu" a fost inclusă în colecția "Anfi-logion" tipărită la Moscova în Printr-o analiză amănunțită a traducerii de V P Adrinov-Peretz, s-a putut stabili că traducerea a fost realizată din ediția venețiană a secolului al XVII-lea: Βιβλίον Ἐκλόγιον (prima ediție a fost publicată la Veneția în) În plus, V P Adrianov-Peretz a analizat cu atenție însuși stilul de traducere a lui Arsenie Grecul și a stabilit apropierea acestui mod în traducerea Vieții cu alte traduceri ale lui Arsenie Grecul Mai departe, V P Adrianov-Peretz a urmărit soarta ulterioară a acestei traduceri și, în special, utilizarea ei în colecția bulgară Damasc în Întreaga gamă de probleme legate de această traducere a fost rezolvată de V P Adrianov-Peretz* VP Adrianov-Peretz și compilatorul unei alte ediții a "Viața lui Alexei" - Dmitri Rostovsky, care a inclus această viață în Chet'i-Minei, au fost nu mai puțin studiati Rezumând studiul său asupra ediției "Vieții", deținută de Dmitri Rostov, V P Adrianov-Peretz scrie: "Analiza vieții Sf Alexei, editat de St Dmitri Rostovsky a arătat că, după ce a păstrat schema de viață conform tipului Makarievskaya Menaion, autorul nostru a completat-o conform traducerilor lui Arsenie Grecul și Piotra Skargi Colecțiile latine ale vieților sfinților - Surius și Bollandiștii - i-au servit, se pare, la verificarea datelor efective ale vieților slavilor, așa că de acolo a luat doar câteva detalii Ca urmare a unei lucrări atât de complexe asupra numeroaselor

izvoare de St Dmitri Rostovsky a creat o nouă ediție a vieții Sf Alexei, care este o compilație pricepută Compilatorul său a lipit cu pricepere părți separate ale diferitelor versiuni ale vieții și a netezit diferențele accentuate ale stilului lor, parafrazând textul surselor sale pe alocuri Dacă este imposibil să stabilim exact cine a fost traducătorul, atunci este util să extragem din traducere trăsături care pot fi caracteristice traducătorului Un studiu atent al tehnicilor de traducere (transmiterea anumitor cuvinte străine, fraze sintactice, gradul de apropiere de original și natura digresiunilor, gama de sintagme stilistice folosite etc) ne permite să determinăm școala traducerii, să atribuim anumite traduceri către un singur traducător Deci, de exemplu, I Evseev în studiul său asupra cărții profetului Isaia a stabilit că traducerea Parimiynikului și traducerea Profețiilor explicative au fost făcute din originale grecești complet diferite și într-un mod diferit În același timp, I Evseev atrage atenția asupra transferului celor mai caracteristice trăsături ale vorbirii - conjuncții, prepoziții și particule, asupra trăsăturilor compoziției lexicale, asupra diferențelor în transferul formelor și frazelor grecești, V P Adrianov Viața lui Alexei Omul lui Dumnezeu pp - Ibid pp - Stabilirea identității traducătorului și a obiectivelor traducerii precum și capacitatea traducătorului de a face față dificultăților sintactice individuale ale originalului Mai mult, I Evseev atrage atenția asupra relației dintre ambele traduceri: adesea textul unei ediții este repetat într-o altă ediție cu acuratețe literală Studiul acestor coincidențe îi permite lui I Evseev să stabilească că "Profețiile explicative" i-au urmat pe "Parimiynik" în aceste coincidențe Aceasta dovedește marea vechime a traducerii "Paramiynikului" în comparație cu traducerea "Profețiilor explicative" Pe baza unei analize atente a traducerilor, I Evseev a reușit să creeze "portrete" originale ale ambilor traducători "Traducerea parimiana", scrie I Evseev, "aparține stiloului unei persoane care este versată în semnificația scrierilor profetice, care cunoaște bine limbile greacă și slavă și a dobândit abilitățile într-o selecție de succes a expresiilor teologice Acest traducător știe exact, aproape la propriu, să mențină sensul originalului și, în același timp, să nu se supună originalului până la uitarea propriei sale particularități Desigur, apropierea sau, mai bine spus, influența directă irezistibilă a originalului grecesc nu a rămas fără consecințe: multe cuvinte grecești sunt reținute în traducere care, în ediția "Profețiilor explicative" - foarte stricte în ceea ce priveşte puritatea limbii slave - sunt transmise în slavonă Dar trebuie amintit că traducerea parimiana presupune o confruntare între limba slavă infantilă și cea mai bogată dintre limbile grecești și, mai mult, într-o astfel de zonă care a fost dezvăluită pentru prima dată poporului slav Nu este așa cu editorii "Profețiilor explicative" Traducătorul de aici nu este văzut ca un teolog experimentat, ci ca un scrib ignorant care nu a stăpânit, așa cum ar trebui, nici cu spiritul scrisului, nici cu limba originalului său Se mai vede în el o atitudine naivă, directă față de litera Scripturii, care nu-i permitea să se abată nici măcar de la considerațiile sale Și acest lucru este clar mai ales din traducerile lui în astfel de locuri, care se disting fie prin expresivitate puternică, fie prin subtilitatea conceptului În astfel de cazuri, în care unul sau altul cuvânt ar putea ofensa simțul decenței sau poate provoca o performanță neplăcută, traducătorul Paramionnikului a încercat să înmoaie expresia și a reușit Sentimentul decenței și evlaviei celui mai vechi traducător al cărții lui Isaia (adică, redacția Parimiynik - D L) este combinat cu atâta precauție încât el,

pe cât posibil, ocolește toate conceptele care au fost legate de viziunea păgână asupra lumii a respins în creștinism și le înlocuiește cu altele și fie le lasă fără traducere, fie folosește cu bucurie noi formațiuni, fie ia cuvinte străine care au ajuns deja aproape de urechea slavă și au fost de mult asociate cu un sens creștin Mai departe, I Evseev analizează în detaliu gradul de înțelegere a Sfintei Scripturi de către ambii traducători, nivelul general al conceptelor lor - religios, I Evseev Cartea profetului Isaia în traducerea slavonă veche, partea Sankt Petersburg, S - Prima parte Capitolul IX Caracteristici ale studierii textului lucrărilor traduse familial, social, concepte din domeniul cunoașterii naturii, explorează inexactitățile, dorința de a-l apropia pe obscur de conceptele sale și gradul de "naționalizare" a conținutului Un interes deosebit este analiza sa asupra latinismelor în ambele traduceri Pe baza unui studiu comparativ amănunțit al ambelor traduceri, I Evseev a reușit să stabilească că traducerea "Parimiynik" este aproape de prima ediție a traducerii Evangheliei, Apostolului și Psaltirii, adică Chirilul - Metodic * Adesea puteți afla despre traducător - dacă cunoștea bine subiectul lucrării sale traduse Astfel, traducătorul "Istoriei cuceririi Chinei de către tătari" a lui Martinius a făcut mici tăieturi în textul traducerii, precum și adăugiri mari și mici, din care reiese clar că cunoaște bine China și Mongolia şi cu evenimentele istorice din aceste ţări la mijlocul secolului al XVII-lea (Traducător rus, traducere făcută în , după cum se vede din indicațiile cronologice: " , adică acum de ani", etc) O întrebare foarte importantă, care de obicei nu a fost ridicată în vechile studii ale monumentelor traduse, dar care îi interesează din ce în ce mai mult pe cercetătorii sovietici, este întrebarea pentru ce a fost făcută traducerea, adică în interesul ce clase sau ce moșie s-a făcut, ce la nevoile epocii, el a răspuns cine erau cititorii traducerii etc Tocmai aceasta este întrebarea ridicată de M A Salmina în studiul său asupra unui monument tradus istoriozofic foarte interesant "Despre cauzele căderii" a Regatelor" După ce a făcut o analiză detaliată a conținutului și limbajului monumentului, M A Salmina presupune că acest monument a fost cel mai probabil distribuit între straturile clasei conducătoare și a fost realizat în interesul opoziției conservatoare față de guvernul central Argumentele lui M A Salmina acoperă nu numai conținutul monumentului, ci iau în considerare limbajul acestuia (indicând originea sa din mediul Posolsky Prikaz), complexitatea prezentării sale, care ar putea fi de neînțeles pentru un cititor democratic slab educat, și soarta listelor individuale ale monumentului: monumentul a fost în biblioteca Peter, Golitsyns, a fost selectat în timpul unei căutări de la Vechii Credincioși etc * La ce grad de complexitate atinge istoria textuală a monumentelor traduse, în funcție de circumstanțe în schimbare, poate fi văzut cel puțin în exemplul "Sinodiki din Săptămâna Ortodoxiei", studiat de o serie de oameni de știință de seamă (F I Uspensky, A V Petukhov) , M G Popruzhenko , I Evseev Cartea profetului Isaia pp - Vezi: A I Sobolevsky Literatura tradusă a Rusiei Moscovite în secolele XIV-XV Materiale bibliografice S Λί A Salmina "Despre cauzele căderii regatelor", eseu de la începutul secolului al XVII-lea Stabilirea identității traducătorului și a obiectivelor traducerii V A Moshin și mulți alții) Rezumând datele cercetării sale minuțioase, V A Moshin scrie: "Textele slave care au ajuns până la noi - rusă, bulgară și sârbă - nu reprezintă o evoluție treptată a unei singure traduceri principale a Sinodiconului grecesc, ci depind de diferite greacă ediţii şi liste din timpul lor În același timp, textele slave au și

corespondențe reciproce, indicând că la traducerea uneia sau alteia ediții din greacă s-au luat în considerare și listele slave care existau înainte Istoria textuală complexă a sinodiconurilor slave acoperă perioada din secolul al X-lea și include apariția traducerii slavonului bisericesc vechi, trecerea acesteia în Rusia și țările slave de sud, compilarea unor ediții noi și noi, în care traducerea și compoziția lucrării au fost reconciliate cu texte grecești noi, tranzițiile edițiilor individuale dintr-o țară slavă în alta și utilizarea lor în ediții noi, completări, reduceri, modificări ale planului etc Fiecare dintre ediții a fost întocmită într-o situație istorică specifică și răspundea sarcinilor cu care se confruntau anumite centre bisericești și de stat Printre motivele care au adus la viață noile ediții ale Sinodului, diversele etape ale luptei împotriva ereziilor, mișcările antibisericești, lupta dintre diverse centre bisericești, schimbările situației politice în legătură cu cucerirea turcă a regiunilor sud-slave , mișcări culturale generale și influențe reciproce ale țărilor slave etc Deci, traducerile slave vechi nu sunt un act unic Viața operelor traduse este la fel de lungă ca cea a celor originale, dar este și mai complexă, întrucât în ea, pe lângă viața obișnuită a unui text, un rol deosebit îl joacă relația cu textul străin din care s-a făcut traducerea V A Mo Shin Versiunea sârbă a Sinodicăi în săptămâna Ortodoxiei Analiza textului - Cartea timpului bizantin, vol XVI M , S Capitole CARACTERISTICI DE STUDIU MANUSCRITE ILUSTRATE Întrebări textologice speciale apar atunci când se studiază manuscrisele ilustrate ("față") În primul rând, cercetătorul poate fi interesat dacă protograful manuscrisului studiat a fost ilustrat, dacă ilustrațiile manuscrisului sunt copii din ilustrații mai vechi sau rodul muncii independente a ilustratorului manuscrisului studiat În ambele cazuri, acest lucru este important pentru textul studiat Nu mai puțin importantă este întrebarea dacă protograful manuscrisului neilustrat studiat nu a fost ilustrat Participarea criticilor de artă la această lucrare este, desigur, obligatorie, dar studiul manuscriselor ilustrate sau al manuscriselor copiate din originale ilustrate este, de asemenea, sarcina criticilor textuali Cert este că în manuscrisele ilustrate textul suferă modificări specifice Scriitorul omite locuri pentru ilustrații Pentru a se potrivi cu textul înainte de ilustrație, el îl poate scurta Uneori semnăturile se fac sub ilustrații, iar aceste semnături pot fi transferate mecanic textului în corespondența ulterioară, luată ca continuarea acestuia Dimpotrivă, textul mic între două ilustrații poate fi omis, deoarece poate fi ușor confundat cu o legenda ilustrației O greșeală specifică a cărturarilor manuscriselor ilustrate este că, oprindu-se în munca lor și amintindu-și locul în care s-au oprit din ilustrație, ei reiau apoi lucrul în alt loc din original pe o ilustrație similară Uneori se adaugă în text explicații pentru desene etc Studiul ilustrațiilor prin conținutul lor este, de asemenea, de un interes extrem de mare Se întâmplă ca ilustratorul să fie familiarizat cu lucrarea din altul Caracteristicile studiului manuscriselor ilustrate versiune, decât este prezentată în text și furnizează ilustrațiilor sale cu detalii curioase care sunt absente în acest text Un studiu comparativ al listei ilustrate Radzivilov de cronici și a celei neilustrate academice de la Moscova până în (până în anul în care se termină lista Radzivilov) a permis lui A A Shahmatov să stabilească că ambele liste datează de la o protografă comună care nu a avut coboara la noi Prototipul Cronicii Radzivilov și al Listei academice de la Moscova este acum numit în mod obișnuit Cronica Radzivilov, care are astfel două exemplare - ilustrate și

neilustrate Se pare că a fost ilustrată și protograful acestei Cronici Radzivilov, care nu a ajuns până la noi Acest lucru se poate vedea din faptul că în Lista Academică de la Moscova au fost păstrate urme, ceea ce indică faptul că originalul din care a fost copiat (adică, protograful Cronicii Radzivilov) a fost ilustrat în același mod ca și Cronica Radzivilov, în aceleasi locuri Deci, de exemplu, textul care se află în lista Radzivilov pe versoul foii între două ilustrații sub și ocupă rânduri de la cuvintele "Și fă acest Mstislav cu suita lui" și la cuvintele "Și Yakun mergi dincolo de mare", la Moscova omis de pe lista academică Aparent, în protograful Cronicii Radzivilov, acest text se afla între două miniaturi, iar scriitorul Listei academice de la Moscova fie l-a confundat cu o legendă a desenului, fie, aruncând o privire peste desene similare ca compoziție, a reluat corespondența din ilustrația greșită , pe care înainte terminat cu acela, iar cu următorul Este important de remarcat faptul că însăși natura miniaturilor din Lista Radzivilov îi convinge pe istoricii de artă că aceste miniaturi se bazează pe imagini mai vechi În , întregul text al listei Radzivilov a fost publicat fotomecanic din pagină în pagină de către Societatea Iubitorilor de Literatură Antică Publicația este însoțită de articole paleografice și studii ale lui A A Shakhmatov și H P Kondakova (studiul acestuia din urmă este depășit) Lista academică din Moscova a fost publicată în Volumul I al PSRL (Sankt Petersburg, , și Leningrad, -) până în ca variante în Lavrentievskaya, iar din până la sfârșit ( ) pe lângă acest volum Pentru alte cazuri de modificări de text cauzate de faptul că manuscrisul original a fost ilustrat, vezi: A A Shakhmatov Cercetări asupra Cronicii Radzilovskaya sau Koenigsberg - În cartea: Radzivilovskaya sau Cronica Koenigsberg, vol II Articole despre textul și miniaturile manuscrisului SPb , S - H P Kondakov Notă despre miniaturile listei Koenigsberg din Cronica primară - În cartea: Radzivilovskaya sau Cronica Koenigsberg, vol II S și urm , precum și p - ; D V Annalov Eseuri și note despre istoria artei antice rusești SPb , S - ; Λí I Artamonov Miniaturi ale listei de cronici Koenigsberg - Izv GAIMK, vol X, nr L , ; A V Artsikhovsky Vechile miniaturi rusești ca sursă istorică M , S ; H N Voronin Rec pe cartea lui A V Artsikhovsky "Vechile miniaturi rusești ca sursă istorică" (M ,) - Vestn Academia de Științe a URSS, , nr ; O I Podobedova Miniaturi ale manuscriselor istorice rusești Despre istoria scrierii cronicilor faciale rusești M , Prima parte Capitolul X Caracteristici ale studiului manuscriselor ilustrate De un interes considerabil este conținutul miniaturilor Cronicii Radzivilov Deci, de exemplu, H N Voronin a descoperit că vechiul miniaturis, în înțelegerea sa a evenimentelor legate de uciderea lui Andrei Bogolyubsky, s-a îndepărtat de textul Cronicii Radzivilov Miniatura care ilustrează povestea morții lui Bogolyubsky arată o femeie care ține mâna tăiată a prințului Povestea regretatului Cronici de la Tver vorbește despre participarea soției prințului la uciderea sa Aparent, tocmai această participare a fost descrisă de miniaturistul Cronicii Radzivilov În consecință, legenda reflectată în Cronica de la Tver este foarte veche Putem găsi detalii deosebite în miniaturile Cronicii Radzivilov, ilustrând povestea campaniei lui Igor Svyatoslavich Novgorod-Seversky împotriva polovtsienilor din Toate acestea au o semnificație textologică nu mică Foarte interesante sunt cazurile în care miniaturile ilustrează greșeli de tipar în textul original Așa că, de exemplu, în lista Radzivilov sub citim că khazarii sunt un tribut adus "Imahou prin albul și fecioara din fum" "Fetele" este o greșeală clară din "veriși" (ultima lectură este confirmată de alte texte din Povestea anilor trecuti; ar trebui

citit "de albul veritsii", adică de veverița de iarnă (vezi mai sus, p) În mod caracteristic, pe miniatura corespunzătoare tributul este înfățișat astfel: o piele de veveriță și mai multe fecioare, pe care afluentul le prezintă domnitorului khazarilor Din aceasta putem concluziona că greșeala de ortografie "fecioara" în forma de "veritsi" era deja în textul listei originale a lui Radzivilov, deoarece miniaturistul listei lui Radzivilov a lucrat cu textul original în fața dumneavoastră Datarea miniaturilor vă permite să clarificați datarea edițiilor lucrării pe care o ilustrează Profesorul E Hill a publicat pentru al IV-lea Congres slav de la Moscova date despre un manuscris ilustrat din secolul al XVII-lea "Poveștile bătăliei de la Mamaev" ediția a III-a (după S K Shambina-go) Două reproduceri excelente ale miniaturilor acestei liste au fost publicate cu studiul lui E Hill Examinând aceste miniaturi, suntem convinși că, excelente ca compoziție, sunt executate destul de grosolan Acesta este unul dintre semnele că avem copii în fața noastră Munca brută a copistului se remarcă mai ales în a doua reproducere, care înfățișează cai: picioarele acestor cai sunt evident copiate prost dintr-un original bun Ya V Voronin Rec pe cartea lui A V Artsikhovsky S Vezi: D S Lihaciov Poetica literaturii ruse antice Ed a -a, adaugă M , S - El Deal British Muséum Illuminateci Manuscrisul unei opere literare rusești timpurii Un encomiu către Marele Prinț Dimitri Ivanovici și fratelui său Prinț Vladimir Andreevici Povestea bătăliei de la Don în anul Cambridge, - Una dintre aceste miniaturi (fol v) este folosită ca frontispiciu la cartea "Povestea Victoriei Kulikovo" (M ,) fără a indica unde este dusă S K Shambinago Povestea bătăliei de la Mamaev SPb , Caracteristici ale studiului manuscriselor ilustrate Judecând după hainele celor care navighează în barca în prima miniatură și stăteau în vârful celei de-a doua miniaturi, copiile au fost realizate din miniaturi din secolul al XV-lea (Merită compararea acestor miniaturi cu miniaturile din lista Radzivilov și cu icoana Novgorodienilor care se roagă din secolul al XV-lea, aflată în Muzeul Novgorod) Dacă da, atunci acest lucru ne permite să fim de acord cu opinia acelor cercetători care, opunând S K În manuscrisele de lux, nu numai miniaturi, ci și inițiale au fost realizate de artiști speciali Ca rezultat, pot apărea erori specifice Scribul textului principal a sărit peste inițialele pentru artist Artistul putea să nu introducă distrat inițiala, iar dacă textul în același timp s-a dovedit a fi semnificativ, omisiunea a trecut în timpul corespondenței cu următoarea listă În plus, artistul s-a putut identifica într-un cuvânt, mai ales dacă nu a citit întreaga frază, iar cuvântul în care era necesar să se facă o inițială diferea de altul doar prin litera sa inițială Și această eroare ar putea fi păstrată în timpul corespondenței A Deng citează următoarele erori apărute în acest fel în manuscrisele grecești și latine: [χ]ρίζονται vm [όΐρίζονται; sau [H]ic вм [s]ic Permiteți-mi să mă opresc asupra încă o problemă - semnificația textologică a legendelor pentru icoane complexe cu semne distinctive care descriu viața unui sfânt sau anumite evenimente istorice Până în prezent, aceste texte au fost cu greu studiate, iar studiile pe aceste teme se desfășoară în prezent la inițiativa Sectorului de literatură rusă veche al Institutului de literatură rusă al Academiei de Științe a URSS, care prezintă pe larg paginile lucrărilor sale (Proceedings of Department of Old Russian Literature) pentru acest gen de lucrări ale istoricilor de artă În icoane și fresce, operele literare pot fi prezentate în ediții mai vechi decât se cunosc din manuscrise; pot da o idee despre ce ediții au fost folosite și cât de devreme au apărut Legendele orale, detaliile necunoscute în

scris pot pătrunde în icoane și fresce În fine, textele semnăturilor de sub semnele distinctive în sine pot fi ediții originale ale operei și au propria lor tradiție scrisă, trecând de la o icoană la alta etc Voi sublinia, de exemplu, că textul "Povestea coroanei lui Monomakh", sculptat pe aripile lăcașului regal din secolul al XVI-lea în Catedrala Adormirea Maicii Domnului din Moscova L A Dmitriev La datarea "Povestea bătăliei Mamaev" - TODRL, vol X M ; L , Vezi și: L A Dmitriev) Miniaturi "Poveștile bătăliei de la Mamaev" - TODRL, vol XXII M ; L , ;) Lista din Londra ♦Tales of the Mamaev Battle - TODRL, vol XXVIII L , A Date Les manuscrise Paris, P A se vedea, de exemplu, volumul TODRL, special dedicat acestei teme: "Interacțiunea literaturii și artelor frumoase în Rusia antică" (vol XXII M ; L ,) Prima parte Capitolul X Caracteristici ale studiului manuscriselor ilustrate Kremlin, este o lucrare deosebită, rescrisă separat* Ilustrațiile pot fi de interes din punctul de vedere al modului în care a fost interpretată cutare sau cutare intriga într-o anumită epocă și într-un anumit mediu Miniaturistul poate sublinia acest sau acel moment al intrigii, poate chiar schimba într-o oarecare măsură ideile monumentului, introduce noi teme în el etc Studierea muncii miniaturistului în acest aspect are o importanță deosebită Din păcate, miniaturile Rusiei Antice au fost cu greu studiate din această parte În fine, criticul textual ar trebui să țină cont de faptul că ilustrațiile antice aveau propriul lor sistem special de "povestire" Pentru mai multe detalii despre acest sistem de "narațiune" al unui miniaturist, a se vedea cea de-a treia ediție a "Poeticii literaturii ruse vechi" (Moscova,) în secțiunea "Spațiul narativ" ca expresie a "timpului narativ" în limba rusă veche Fine Art" (pp -) R P Dmitrieva Legenda prinților lui Vladimir M ; L , S Capitolul XI CARACTERISTICI DE STUDIU TEXTE IMPRIMATE Orice text tipărit al unei lucrări din Rusia veche în orice ediție a secolelor XVIII-XX putem gândi ca o listă de produse Totuși, acest lucru nu are prea mult sens dacă listele pe baza cărora s-a realizat ediția tipărită au fost păstrate și pot fi folosite de un critic textual Mai degrabă, poate exista o semnificație, dar nu pentru istoricul literaturii ruse antice, ci pentru istoricul științei (de exemplu, pentru a clarifica metodele publicațiilor științifice, populare caracteristice unui editor sau al unuia), pentru istoricul noilor Literatura rusă (de exemplu, pentru a studia o ediție specială din Povestea lui Savva Grudtsyn, creată de A Remizov) , în studiul gusturilor cititorilor etc Textul tipărit, însă, capătă o semnificație serioasă dacă lista sau listele din care este alcătuit lipsesc, sunt distruse, pierdute sau din orice alt motiv nu pot fi folosite În acest caz, textul tipărit (publicare științifică de diferite tipuri, microfilm, fotografii, reproducere fototip, variante pentru publicarea altuia, listă existentă, prelucrare artistică, uneori chiar traducere etc) capătă valoarea unei liste - valoarea la care nu au fost calculate toate aceste reproduceri (cu excepția, într-o anumită măsură, fotografice) Un om de știință care publică A Remizov Posedați: Savva Grudtsyn și Solomonia Paris, Observ că studiul textual al listelor tipărite a făcut progrese deosebit de mari în studiile lui Shakespeare După cum știți, nu au supraviețuit manuscrise de încredere ale lui Shakespeare Întregul studiu textual uriaș al operelor lui Shakespeare se bazează așadar pe ediții tipărite, cunoscute sub denumirile de "quarto", "folio", etc Vezi: Walter W Greg Problema editorială în Prima parte Capitolul XI Caracteristici ale studierii textelor tipărite textul științific însuși se găsește în postura unui scrib rus vechi, se stabilește o abordare față de un scrib rus vechi, cerințele pe care le impunem unui text scris îi sunt impuse

textului Este curios, de altfel, că în această competiție între un om de știință și un scrib, avantajele nu sunt întotdeauna de partea omului de știință (scribul este uneori mai precis) Luând un text tipărit drept listă, nu trebuie să pierdem din vedere faptul că istoria creării unui text tipărit are modificări textuale specifice acestuia - conștiente și inconștiente Să ne concentrăm mai întâi pe greșelile de imprimare Pentru a prinde greșelile în cel mai bun mod posibil și pentru a le explica, un textolog trebuie să aibă cunoștințe elementare ale tehnicii de dactilografiere, să cunoască tipurile de greșeli în compunerea manuală și în diverse tipuri de tipuri de mașini (linotip, monotip etc), cunoașteți tipurile de erori întâlnite la dactilografiere (în secolul XX, în set este acceptat doar un original dactilografiat; în consecință, greșelile de scriere puteau pătrunde în continuare în originalul dactilografiat, iar originalul dactilografiat era precedat de un text scris de mână, care putea conține greșeli de scriere apărute conform acelorași legi care apar greșelile de scriere în textul rus vechi) Nu este suficient să cunoști tehnica dactilografierii și tehnica dactilografierii; trebuie să cunoști și psihologia dactilografierii, psihologia dactilografierii În plus, este necesar să se cunoască tehnica și psihologia corecturii, deoarece corectarea, menită să elimine erorile, poate fi ea însăși o sursă de erori (de exemplu, erorile de "înțelegere a textului", caracteristice scribilor, sunt foarte frecvente atât printre corectori, cât și printre autori atunci când dețin corecturi) Textul tipărit trece prin mai multe etape diferite înainte de a se naște Originalul este dactilografiat, textul dactilografiat este verificat de autor (și uneori de altcineva) cu manuscrisul, editat (uneori de mai mulți redactori: "șef", "responsabil", edituri, control, literar), corectat Apoi părțile murdare ale originalului sunt rescrise pe o mașină de scris Ele sunt comparate cu textul rescris și lipite în manuscris (ultimele trei etape de lucru asupra originalului se numesc editare) După aceea, textul originalului este dactilografiat, trece prin mai multe corecturi cu corecțiile corespunzătoare în tipărire, tipărire, uneori tipărire și, în final, tipărire Fiecare dintre aceste etape poate aduce propriile tipuri specifice de erori Pe lângă acele erori care sunt tipice procesului de rescriere, compozitorul și dactilograful pot face erori specifice legate de aranjarea literelor în caseta de tipărire, tastatură de linotip, mașină de scris etc , de exemplu, mâna dactilografului sau a dactilografului lovește un litera alăturată Erorile specifice apar atunci când textul este corectat (de către editori, corectori, compozitori) Shakespeare Oxford, - Dintre alte lucrări despre critica textuală a lui Shakespeare, voi indica capitolul "Noua critică textuală a lui Shakespeare" din carte fr Bowers Critică textuală și literară Cambridge, P - ; cf Vezi și: AA Smirnov Probleme ale criticii textuale a lui Shakespeare - Izv AN SSSR, OLYA, , v , nr S - Caracteristici ale studierii textelor tipărite De asemenea, este util să cunoaștem sistemul de turnare a liniilor în linotip Pentru a corecta o singură greșeală, compozitorul trebuie să transfuzeze întreaga linie Din aceasta, apar noi erori, mai ales periculoase atunci când corectarea principală a tipăririi a trecut deja În aspectul unui set de linotipuri, liniile pot fi rearanjate cu ușurință La tastarea manuală, colțurile setului, ultimele sau primele litere din rând, se pot prăbuși cu ușurință Un set nou sau o modificare a unuia vechi făcută de un tipografist nu este întotdeauna exactă Mai periculoase decât greșelile tehnice sunt greșelile de înțelegere: ele sunt, de obicei, făcute nu numai de un dactilograf și un tiparist, ci și de un editor și mai ales

de un corector Ele sunt uneori făcute și de criticul textual însuși, atunci când corectează (nu mă refer la cazurile în care criticul textual citește greșit un text antic) Erorile de înțelegere sunt deosebit de greu de observat și cauzează cel mai mult prejudiciu publicației prin modificarea conținutului textului A cunoaște toate etapele și toate tehnicile tipăririi este absolut necesar pentru un textolog care studiază lucrări textuale ale literaturii noi, dar, în ansamblu, este util și pentru un critic textual care studiază literatura veche rusă, dacă doar își pregătește textele pentru publicare Cunoașterea tehnicii și psihologiei erorilor în diferite etape de scriere a unui text îi permite să reducă numărul propriilor greșeli și ale celor care îl ajută în scrierea textului (dactilografe, redactori, corector, asamblator, redactor tehnic, tiparist) , tipografist, corector, imprimantă etc) Din fericire, există deja un ghid destul de bun pe această temă, la care ne referim cititorul: acesta este capitolul "Cartea ca sursă de text" în B V ed M ,) Acest capitol are următoarele diviziuni: "Original Set psihologie Cauzele erorilor de tastare Clasificarea greșelilor de tipărire Corectare Greșeli ca urmare a corecțiilor de corectare Totul este despre modificări inconștiente ale textului! Modificările conștiente ale textului sunt mai grave Aici trebuie, în primul rând, să ținem cont de convingerile textologice ale editorului (dacă, în general, ele există), de obiceiurile sale de publicare, de regulile de publicare aplicate, de gradul de cunoaștere a limbii ruse vechi (este cunoscut că fluctuează brusc, mai ales datorită faptului că predarea istoriei limbii ruse la facultățile istorice a fost anulată), conștientizarea sa generală a faptelor și realităților materialului istoric; în sfârşit, trebuie să ţinem cont de alte trăsături individuale ale editorului: până la gradul de acurateţe în opera sa Este de la sine înțeles că majoritatea covârșitoare a trăsăturilor metodelor editorului depind de starea cunoștințelor filologice și istorice din timpul său, de școala sa științifică etc În acest sens, un critic textual care se ocupă de tipărite mier Vezi și: O Rise Conversații despre priceperea unui corector M , ; P N Berkov Corectare și textologie - Izv AN SSSR, OLYA, , v , nr Prima parte Capitolul XI Caracteristici ale studierii textelor tipărite ediția ca sursă a textului, adică cu predecesorii săi - colegii critici textuali, ar trebui să fie într-o anumită măsură un istoric al științei Dacă nu cunoaștem lista din care a fost publicat textul, atunci toate celelalte ediții ale aceluiași critic textual din manuscrise supraviețuitoare ale altor lucrări sunt de mare importanță pentru a clarifica tehnicile de publicare ale criticului textual și, prin urmare, pentru a restabili textul listei publicate Deci, de exemplu, întrebarea privind utilizarea de către V N Tatishchev a surselor care nu supraviețuiesc în "Istoria Rusiei" este extrem de importantă: cu ce grad de acuratețe le-a citat și pot fi considerate aceste citate ca un fel de ediție a textului? textul Russkaya Pravda (modificat în și) în comparație cu sursa sa principală, Cronica din Novgorod a "preotului Ivan" care a ajuns până la noi (adică, copia academică a Primei Cronici din Novgorod) Referitor la acest text, S N Valk scrie: "În primul rând, se poate observa că Tatișciov nu a considerat deloc sarcina sa o transmitere absolut exactă a textului, ci, dimpotrivă, s-a străduit să fie cât mai clar posibil chiar în timpul transmiterii textului Acest lucru poate explica binecunoscuta modernizare și alte modificări ale textului ; acest lucru poate explica și faptul că Tatișciov, la transmiterea textului original, a adus propriile interpretări ale acestuia, fie sub forma înlocuirii unor

cuvinte pe care nu le înțelegea cu propriile interpretări ale acestor cuvinte , fie chiar sub formă de mici cuvinte inserții explicative în textul original și chiar sub formă de omisiuni, așa cum s-a întâmplat Așa că s-a propus să le considere unii arheografi Comparați: V A Chernykh Dezvoltarea metodelor de transmitere a textului surselor istorice în arheografia prerevoluționară rusă - Arhiva istorică, , nr P : Tatishchev "în" istoria sa rusă "pentru prima dată cronici rusești utilizate pe scară largă, de fapt - le-a publicat, traducând textul în limba zilei sale" De exemplu, Tatishchev schimbă "a scoate" cu "a scoate" (I, II,); "și a cunoaște" - a "învățat" (I,) și "recunoaște" (II,); "tivun" - la "tiun" (,); "chudin Mikula" - "chudin Nikula"; înlocuiește sistematic "asche" cu "oli" și "auger", "orice" cu "sau" (I desemnează în continuare ediția din , iar II ediția din) (Notă de S N Valk) De exemplu, Tatishchev schimbă: "Pereneg" în "Peceneg" (II, titlul Pravda Yaroslavichi); "dracu" - a "purta" (I,); "bătrân" - la "senior" (I,); "virnoe" - la "adevărat" (I, , II,); "altul" - a "proc" (I, , traducându-l ca "apărături") sau "prue" (II, , tradusându-se prin "ceartă pentru insultă"); "yabetnik" a fost explicat în I, într-o notă de subsol ca "promisiune" (a dat "un jurământ de serviciu veșnic"), iar în II, "veteran" a înlocuit deja "yabetnik" în text; "zheravl" se schimbă în "zherovl" (I,) și în "macara" (II,); "pentru o săptămână" este transformat de Tatishchev "într-o săptămână" (II,); " " hoți Art se transformă în "bolii" (I, ; în II, din nou " "), iar la art " " hoți - în " " sau " " (în I, , în II, - " ") (Notă de S N Valk) De exemplu, în loc de "minunat Mikul" în Tatishchev: "da, minunea Nikul din Novgorod" (II), "i-au pus pe gură" a devenit: "ovăz pe gură" (II, Art) Cunoscutul adaos II, art , despre deteriorarea plăcii: "și în duhoare sunt grivne" (Notă de S N Valk) Caracteristicile studierii textelor tipărite elan cu un articol despre un soț sângeros din Pravda Yaroslavichi Este imposibil să nu se constate unele greşeli , al căror vinovat nu a fost Tatişciov, ci scribul cronicii în " Astfel, fără a avea manuscrisul în sine, dar cunoscând limba generală, ortografie și normele grafice ale celor mai vechi manuscrise, se mai poate decide ce a fost omis, completat sau modificat în publicație În ceea ce privește Povestea campaniei lui Igor, de exemplu, nu există nicio îndoială că manuscrisul conținea vocale iotizate, yus mici și alte câteva litere care au fost omise în publicație De asemenea, nu este greu de ghicit că semnele de punctuație și majusculele au fost aranjate de către editori, au dispărut titlurile, literele de prelungire etc Toate acestea sunt perfect clare pentru toți cei care s-au ocupat de prima ediție a Laicului din și nu necesită o atenție specială în profunzime În plus, este posibil să se determine unele dintre tehnicile de publicare ale editorilor Layului pe baza celorlalte publicații ale acestora Cercetătorii au la dispoziție ediția Musin-Pușkin a Învățăturilor lui Vladimir Monomakh Dintre toate edițiile lui A I Musin-Pușkin și cei doi asistenți ai săi în publicarea Laicului, doar această ediție, apărută în , poate servi la clarificarea modalităților de transmitere a textului Laic Russkaya Pravda, publicată de A I Musin-Pushkin cu participarea lui Boltin în , este o compilație a secolului al XVIII-lea din liste diferite și, prin urmare, nu pot fi verificate în comparație cu manuscrisele Toate celelalte ediții ale lui A I Musin-Pushkin, N N Bantysh-Kamensky și A F Malinovsky sunt dedicate monumentelor relativ târzii, iar rezultatele comparării lor cu manuscrisele nu pot fi orientative Comparând ediția Musin-Pușkin a "Instrucțiunii" cu textul scris de mână al "Instrucțiunii" din Cronica Laurențiană, este ușor de observat că De exemplu, "tiune" vm "prinți ai Tivunei" (I,); "rând" vm

"vârșit către prinț" (II,); "și în ratainem" din lista din , Tatishchev a citit "și frate" (I, și II, , iar apoi s-a tradus prin "frații săi" și "fratele său"); "slujitorii tăi vitele tale" vm "lor lor" (I,); omisiunile sunt la art Artă I, și II, (diferiți de fiecare dată) (Notă de S N Valk) De exemplu, s-a subliniat mai sus că deja în lista din scribul scria "la pâine" în loc de "la hambar", în timp ce Tatishchev a interpretat acest lucru ca "la zhit" (I, și II,)); în lista din , scribul în loc de "și într-o puturos și într-un iobag" a scris " și la vânătoare", Tatishchev a lăsat textul ca atare, înțelegând "la vânătoare" atunci când a tradus "stăpânul câinelui" ( ) și "mersul" (II,) (Notă de S N Valk) S N Valk Listele lui Tatishchev ale Pravdei ruse - În cartea: Materiale despre istoria URSS, nr V M , S - Spiritual al Marelui Duce Vladimir Vsevolodovich Monomakh copiilor săi, numit în analele Învățăturii Suzdal SPb , Pravda Rusă sau Legile Marilor Duci Iaroslav Vladimirovici și Vladimir Vsevolodovici Monomakh Cu adăugarea adverbelor și silabelor antice la cele folosite astăzi și cu o explicație a cuvintelor și numelor care au devenit învechite Publicat de amatorii de istorie nationala M , ; a -a ed M , Prima parte Capitolul XI Caracteristici ale studierii textelor tipărite Editorii au adaptat cu destulă hotărâre textul "Instrucțiunii" la sistemul de ortografie al presei slavone bisericești din a doua jumătate a secolului al XVIII-lea Decizia acestei adaptări nu a fost, totuși, la fel de consistentă în toate cazurile Editorii "Instrucțiunii" au căutat în principal să se asigure că aspectul textului nu diferă de aspectul tipăririi obișnuite slavone bisericești din secolul al XVIII-lea Toate semnele diacritice ale fontului slavon bisericesc, după cum se știe, au fost foarte abundente în secolele al XVIII-lea și al XIX-lea, au fost utilizate pe scară largă în publicație și nu reflectă în niciun caz sistemul modest al acestor semne care se găsește în manuscrisul Cronicii Laurențiane Textul Învățăturii este, desigur, împărțit în cuvinte, prepozițiile sunt separate de cuvântul următor; la sfârşitul cuvintelor terminate în consoană se aşează secvenţial "ъ", se pun majuscule şi semnele de punctuaţie, corectate după normele ortografice ale secolului al XVIII-lea folosirea lui "ѣ" ("amorțit" - "amorțit", p ; "tobe" - "tobe", p etc) Micile yuse sunt așezate în modul obișnuit în presa slavonă bisericească din secolul al XVIII-lea ("svogeia" - "proprie", p ; "mogeia" - "moel", p ; "lyubaia" - "iubit", p etc) Conform normelor ortografice ale presei slavone bisericeşti din secolul al XVIII-lea a corectat utilizarea lui "ω" ("iako" - "tksh", p , etc ; "cine" - "mu", p , , etc ; "tako" - "taqi ", p etc), "&" ("rău" - "alo", p , , etc ; "rău" - "alikh", p), "|" ("psaltire" - "|altar", p), "ï" ("accepta" - "primi", p ; "pace" - "pace", p etc) S-a remediat utilizarea literelor de extensie, abrevieri, titluri (constante "kъ" - "kg", "ee" - "aici", "ga" - "unde", "hne" - "unde", "Evanghelic-mu" - "Yeglian", p etc) "Yu" după "h", "sh" și "u" este înlocuit, conform ortografiei secolului al XVIII-lea, cu "u" ("chyuhna" - "chi / dna", p ; "chude% - " miracole ", p etc); "s" după "k" este înlocuit cu "și" (pretutindeni "pachet" - "pachet"; "velykih" - "velikikh", p) În unele cazuri, "b" este inserat în mijlocul cuvântului - din nou, în acele cazuri în care a fost cerut de normele de ortografie și pronunție din secolul al XVIII-lea ("trist" - "trist", p ; "mai mic" - "mai mic", p ; "laudă" - "laudativ", p ; "puternic" - "puternic", p ; " interpretare" - "numai", p ; "copii" - "copii", p ; "po-Lovech" - "Polovech", p etc) Formele rusești separate sunt slavonizate bisericești ("grinda" - "mai bine", p ; "diferit" - "diverse", p ; "premiat" - "premiat", p ; etc) Astfel, ediția lui

Musin-Pușkin a Învățăturilor nu poate fi caracterizată doar ca o publicație "plină cu diverse erori" , lecturi greșite etc În multe cazuri, ceea ce cercetătorii au considerat erori a fost un anumit sistem de transmitere a textului Să ne oprim mai detaliat asupra unora dintre metodele de transmitere a textului din "Instrucțiune", aruncând lumină asupra metodelor de transmitere a textului din Catherine's N K Gudziy Soarta textului tipărit "Povestea campaniei lui Igor" - TODRL, vol VIII M ;L , p Caracteristici ale studierii textelor tipărite exemplare și în ediția din Semnificative pentru stabilirea modalităților de transmitere a textului "Povestea campaniei lui Igor" în exemplarul Ecaterinei și în prima ediție a "Mirenului" sunt principiile de aranjare "i" în Musin -Ediția Pușkin a Învățăturilor În chiar manuscrisul "Învățăturilor" "i" și "i" apar doar de șase ori: "botez", "accept", "vezi", "ï la birichi", "ï la vânători", "acum" Între timp, în ediția Învățăturilor, este aranjat peste tot după regulile de ortografie de la sfârșitul secolului al XVIII-lea: "botez" (p ; lăsat ca în manuscris), "accept" (p), "unul" " (p) , "nu pe birichi" (p), "și în vânători" (p), "și acum" (p), precum și: "copii" (adică "copii" "), "bzhii" (vm "albină"), "accept" (vm "primi"), "sly" (vm "sly") și multe altele etc În consecință, într-un singur caz în ediția "Instrucțiunilor" "i" coincide cu "i" din manuscris! Aceeași consistență a dispoziției lui "i" după regulile de ortografie ale secolului al XVIII-lea găsim, de asemenea, în prima ediție a Laicului: "frate", "narațiune", "planificare", "profetic", "gândire", etc că aranjarea lui "i" în exemplarul Ecaterinei și în prima ediție a "Povestea campaniei lui Igor" nu reflectă deloc grafica manuscrisului în sine Nu există nicio îndoială că "i" a fost plasat în prima ediție în strictă conformitate cu regulile de ortografie de la sfârșitul secolului al XVIII-lea O excepție poate fi remarcată doar în două cazuri: "lupte" (p) și "un Volodymyr" (p) Prin urmare, corectitudinea lui A S Orlov, care în ediția sa din Slovo a respins "i" din prima ediție și l-a înlocuit peste tot cu "i" , este clară Cred că datele primei ediții a Învățăturilor lui Vladimir Monomakh confirmă pe deplin corectitudinea unei astfel de înlocuiri Este destul de clar că "ъ" final este plasat în copia Ecaterinei și în prima ediție în toate cazurile la sfârșitul cuvintelor care se termină în consoană, chiar și atunci când nu era în manuscris Într-adevăr, nu poate exista nicio îndoială că în manuscrisul Laicului existau scrisori extinse După cum știți, literele de extensie sunt foarte frecvente la sfârșitul cuvintelor, dar în extensii nu este scris "b" final În prima ediție a Laicului, aproape toate cuvintele care se termină într-o consoană (cu foarte puține excepții, despre care voi discuta mai târziu) au un "ъ" final Iată aceeași metodă de transmitere a textului ca în ediția Musin-Pușkin a Învățăturilor Este obișnuit, în special, să se pună "ъ" după prepoziții care se termină în consoană Prepozițiile, de regulă, în textele rusești vechi sunt scrise împreună cu cuvântul următor Când se separă o prepoziție și un cuvânt în ediția Musin-Pușkin a Învățăturilor, de obicei după consoana finală din prepoziție, "b" este plasat: "în inimă A S Orlov "Povestea campaniei lui Igor" Ed al -lea, adaugă M ; L , S Cf și ediții: Cuvântul despre campania lui Igor L , și (serie mică "Biblioteca poetului"); Un cuvânt despre regimentul lui Igor M ; L , ("Monumente literare"); Un cuvânt despre regimentul lui Igor M , Detgiz, , , etc Prima parte Capitolul XI Caracteristici ale studierii textelor tipărite qi" (din "vsrdtsi"), "cu noi" (din "vise") etc Același lucru îl vedem și în prima ediție a "Cuvintelor": "sub nori" (de două ori), "înaintea cerurilor" ", "de la bătrân", "de la

el", "la echipă", "cu tine", "la cărare", "prin câmpuri", "prin câmpuri", "la don", " în Kiev", "la Novgorod", "la Putivl", "sub țevi", "sub căști", "în câmp", etc În legătură cu cele de mai sus, se pune întrebarea cum a fost scris cuvântul "k'meti" în manuscris După cum știți, Musin-Pușkin nu cunoștea acest cuvânt și l-a împărțit în două "la meti", tradus "la obiectiv" Este foarte posibil să fi pus "ъ" final la împărțirea acestui cuvânt în două, dar în manuscris acest cuvânt ar fi putut fi scris fără "ъ": "kmeti" Această presupunere este pe deplin confirmată de ediția lui Musin-Pușkin a Învățăturilor, unde în loc de "inakh kmetii sunt tineri " este tipărită "și inakh pentru meti și tineri" (p) Așa a fost scris cuvântul în marea majoritate a cazurilor Din aceasta este clar că atunci când reconstruim incomprehensibilul "în stasby" și "în srozhat", trebuie să ținem cont de faptul că "b" ar putea lipsi și din manuscris Extrem de instabil în ediția Învățăturilor "ѣ" Există cazuri constante de setare "ѣ" în acele cazuri când nu este în manuscris și invers În cea mai mare parte, astfel de modificări au fost făcute conform regulilor de ortografie de la sfârșitul secolului al XVIII-lea: "saneh" - "sanakh", "smerenie" - "moarte" (p), "sobe" - "sobe" (p), "tobe "-" tobe "(p), etc În prima ediție a Laicului, în comparație cu copia Ecaterinei, există destul de multe cazuri de ezitare în scrierea cuvintelor cu "ѣ" și cu "e" Este puțin probabil ca ideea aici să fie doar că A I Musin-Pușkin și asistenții săi științifici nu au identificat ortografia Aparent, confuzia se datorează faptului că editorii au fluctuat între sistemul de ortografie al secolului al XVIII-lea și scrierea manuscriselor În același timp, în cea mai mare parte (deși au existat și cazuri inverse), copia Ecaterinei a respectat regulile de ortografie ale secolului al XVIII-lea, iar ediția din a restaurat parțial formele vechi ale manuscrisului Deci, de exemplu, cazul vocativ din copia Ecaterinei se termină cu "e", în ediția din - în "ѣ": "pământ" (p ; Eк "pământ"), "Vsevolod" (p) , ; Eк "Vsevolode"), "Osmomysl" (p ; Eк "Osmomysl"), "vânt" (p ; Eк "vânt") Față de copia Ecaterinei, ediția din restabilește ortografia antică a genitivului plural: "pe un stol de lebede" (p și ; Ek "pe un stol de lebede", conform ortografiei secolului al XVIII-lea) De remarcat, însă, că la sfârşitul secolului al XVIII-lea nu se cunoștea ortografia antică a terminației genitivului plural în "ѣй" Prin urmare, în acest caz, în urma ediției din după manuscris este neîndoielnic Din păcate, manuscrisul "Instrucțiunii" nu cunoaște ortografia bulgară în combinații de neted cu "b" și "b", și de aceea ne este greu să fim siguri Vezi: I I Sreznevsky Materiale pentru dicționarul limbii ruse vechi, nr III SPb , , stb Vezi: I I Kozlovsky Caracteristici paleografice ale manuscrisului pierdut al Cuvântului despre campania lui Igor M , S Caracteristici ale studierii textelor tipărite să judece cum ar fi acționat editorii Învățăturilor în cazurile de combinații de "p", "p", "l" și "l" Cu toate acestea, la p din ediția lui Musin-Pușkin a "Instrucțiunilor" există, totuși, unul, dar un exemplu foarte caracteristic: acolo sunt tipărite "rafturi", în timp ce în manuscris există "plaky" Întâlnim în mod constant aceeași tehnică de înlocuire a combinațiilor bulgarizate "rъ", "r", "l" și "l" cu "sau", "er", "ol" și "el" rusești în copia Ecaterinei În ediția din , această combinație bulgarizată este restaurată și, fără îndoială, conform manuscrisului original: "a umplut" (p ; Ek "a umplut"), "plaky" (p ; Ek "rafturi"), "aerisit" (pag ; Ek "ogar"), "bryzy" (p ; "bryzy"), "vlci" (pag ; Ek "vlci"), " stacojiu" (p ; Ek "membri"), "milioane" (p ; Ek "fulger"), "smulge" (p , , ; Ek "rafturi"), "Chrnigov " (p ; Ek "Chernigov"), "placks" (p ; Ek "poltsi"), "Svyatoplak" (p ; Ek "Svyatopolk"),

"plucks" (p) ; Ek "regimente "), "negru" (p ; Ek "negru"), "plaky" (p ; Ek "rafturi"), "mlviti" (p ; Ek "strigăt "), "smulge" (p ; Ek "raft"), "plakov" (p ; Ek "polkov"), "negru" (p ; Ek "negru"), "plaki " (p ; Ek "rafturi"), "smulgeți" (p , ; Ek "raft"), "nopți" (p ; Ek "miezul nopții"), "vlkom" (p ; Ek "miezul nopții") ; Ek "lup"), "vlkom" (p bis; Ek bis "tragere"), "dreapta" (p ; Ek "primul"), "dreapta", (p) ; Ek "primul"), "dreapta" (pag ; Ek "primul"), "slantse" (pag ; Ek "Soarele"), "briza" (pag ; Ek "borz"), "vlkom" (p bis; Ek bis "lup"), "brazai" (p ; Ek "borzoi"), "vlnakh" (p ; Ek "valuri"), "pomlkosha" (p ; Ek "taci"), "Mlvit" (p ; Ek "Vorbește") Numai într-un caz ar trebui să ne gândim că copia Ecaterinei oferă o lectură mai bună în comparație cu prima ediție (în prima ediție "mrknet", p ; în Ek "mrknet") Aici, evident, o dublă neatenție a avut efect: compilatorul textului copiei Ecaterinei nu și-a efectuat sistemul în combinația "r" și a părăsit citirea manuscrisului, iar compilatorii textului primei ediții ale Laicilor aveau deja în fața lor "corectate" după ortografia secolului al XVIII-lea o listă cu "fading" în loc de "mrknet", care a fost corectată conform manuscrisului original, dar nu complet (limitată la faptul că "e" a fost aruncat) În ediția Musin-Pușkin a Învățăturilor, "u" după șuieratul "h" și "u" este înlocuit în conformitate cu regulile de ortografie din secolul al XVIII-lea la "y": "suflet" - "suflet" (pag ,), "vznoshyusa" - "donați" (pag), "chudna" - "minunat" (pag bis), "chudes" - "miracole" (p bis), "chudu" - "miracol" (p), "chudsa" - "minuni" (p), "străin" - "străin" (p), "în creștere" - "apariție" (p) Din păcate, nu putem stabili cum ar fi în cazurile cu "i" după "h" și "u", deoarece în manuscrisul "Instrucțiunilor" în aceste cazuri este întotdeauna "a", care, desigur, în ediția din și se păstrează: "binevenit" (p), "deseori" (p), "crutător" (p) etc În copia Ecaterinei, mai ales "I" după "h" și " u" este înlocuit cu "a", dar în prima ediție "I" original este restaurat sistematic: "angajați" (p ; Ek "începe"), "rapid" (p ; Ek "rapid "), "Svyatoslavlich" (din ; Ek "Sviataslavlicha"), "tocmai acum" (p ; Ek "tocmai acum"), "început" (p ; Ek Prima parte Capitolul XI Caracteristici ale studierii textelor tipărite "început"), "fiu" (p ; Ek "fiu"), "Bryachyaslava" (p ; Ek "Brya-chaslava"), "pe față" (p ; Ek " adesea") Există un singur caz invers: "Polochanom" (p ; Ek "Polochanom") În consecință, aici din nou avem dovezi fără îndoială că textul Laic pentru ediția din a fost verificat conform manuscrisului original și particularitatea de mai sus a ortografiei secolului al XVIII-lea, care a pătruns în textul pregătit inițial al Laicului (conservat în documentul lui Catherine) copie), apoi a fost anulat Parțial în favoarea aceleiași reconcilieri a textului "Cuvintelor" conform manuscrisului pentru ediția din este evidențiată și de faptul că în ediția din , în comparație cu copia Ecaterinei, toate desemnările digitale ale numerelor sunt înlocuite cu cele alfabetice, ca în manuscris ("I șoim" bis; "în ziua" vm " șoimi" bis; "în ziua a -a") Deosebit de interesante în ediția "Instrucțiunilor" sunt unele lecturi eronate care coincid cu aceleași lecturi incorecte ale "Cuvintelor" din exemplarul Ecaterinei și din ediția "Cuvintelor" din Am spus deja că A I Musin- Pușkin și în "Dukhovnaya ", și în "Cuvânt" nu a înțeles cuvântul "k'meti" În "Instrucțiune" în loc de "inakh kmeti young" tipărit "inakh kmeti young"; chiar în prima ediție a campaniei Povestea lui Igor, în loc de "svemi kameti" a fost tipărit "svemi kameti" A I Musin-Pușkin nu a înțeles cuvintele "curaj", "fa-te curaj" În "Instrucțiuni" în loc de "curaj și alfabetizare" este tipărit "soțul tău este alfabetizat"; în prima ediție a campaniei Povestea lui Igor - "Suntem tu însuți un soț"

în loc de "fii curaj și tu însuți" Aceste erori, comune în Învățătură și Laic, arată în mod clar că A I Musin-Pușkin însuși a fost responsabil pentru ele, și nu oricare dintre asistenții săi științifici Erorile, apropo, mărturisesc încă o dată și absolut incontestabil că A I Musin-Pușkin avea un manuscris autentic, antic al laicului, pe care nu știa să-l citească în toate cazurile și că a făcut greșeli tipice pentru el însuși citind vechiul manuscrise Tehnica publicării lui Musin-Pușkin este destul de clar caracterizată de alte cazuri de citire ineptă și împărțire în cuvinte a textului Învățăturilor ("și spoof" în loc de "bo rest", "cu iatavkom" în loc de "cu Stavkom", "și cu Pereslavld" în loc de "este Perevislavld", "dasi mi" în loc de "da simi"), precum și modalitatea în cazurile de dificultăți în înțelegerea unui cuvânt, considerați-l un nume propriu: "după Stugani va " în loc de "după o sută de ouganival" Ambele, după cum știți, sunt prezentate printr-o serie de exemple atât în exemplarul Ecaterinei, cât și în prima ediție a Laicului Cazuri separate de transmitere particulară a textului din "Instrucțiune" explică inexactitățile copiei Ecaterinei și ale ediției din De exemplu, în "Instrucțiune" există inserții ale unei consoane acolo unde nu era în manuscris, sub influența cerințelor etimologice: "deschis" (p ; în copia Ecaterinei - mai probabil în manuscrisul "deschis"); cf în ediţia "Învăţăturii": "nelegiuire" (p , şi ; în manuscris "nelegiuire"), "fără sământă" (p ; în manuscrisul "besemene") Caracteristici ale studiului textelor tipărite În scrisorile de extensie, se vede de obicei rămășițele graficelor manuscrisului însuși, presupuse reflectate de scrib, care a căutat să urmeze manuscrisul întocmai Nu este corect În ediția Musin-Pușkin a Învățăturilor, literele extinse nu reflectă deloc grafica originalului Ele sunt aranjate de Musin-Pușkin după regulile de punere în scenă în textele slavone bisericești din secolul al XVIII-lea, în principal la sfârșitul cuvintelor Vedem același lucru în copia lui Catherine Aici, literele de extensie se găsesc și numai în terminațiile cuvintelor (în primul rând "x" și "m" finale, ca în textele slavone bisericești din secolul al XVIII-lea) și reflectă metodele de aranjare a literelor de extensie în litera din al XVIII-lea) (nu trebuie uitat că literele de prelungire au continuat să fie folosite în scris în secolul al XVIII-lea) Această împrejurare face să fie foarte îndoielnic faptul că scrisorile extinse ale copiei Ecaterinei au fost transferate la acesta din originalul decedat Aceste îndoieli sunt în cele din urmă confirmate de următoarea observație Copia lui Catherine are litere de extensie doar la sfârșitul rândurilor sale, unde linia copiei s-a dovedit a fi mai lungă decât de obicei Scrisoarea extinsă l-a ajutat pe scribul copiei Ecaterinei să evite transferurile incomode și nimic mai mult N S Tikhonravov greșește complet când a considerat că literele proeminente ale copiei Ecaterinei aparțin manuscrisului pierdut al Laicului și, pe această bază, a acuzat chiar primii editori că le-au inclus incorect în text la pregătirea primei ediții Atât copia Ecaterinei, cât și ediția din reflectau anumite metode de transmitere a textului manuscriselor antice, caracteristice lui A I Musin-Pușkin și oamenilor de știință pe care i-a atras Aceste tehnici sunt apropiate de cele care pot fi stabilite cu certitudine absolută pentru ediția lui Musin-Pușkin a Învățăturilor lui Monomakh Cel mai apropiat lucru de metodele acestei ediții este copia Catherinei În ediția din , se remarcă dorința de a adera mai strict la textul manuscrisului, în legătură cu care unele metode au fost anulate cu totul, în timp ce în altele sunt sesizabile fluctuații, dar unele dintre metode au rămas neschimbate Erorile copiei Ecaterinei și ale ediției din au reflectat nu o simplă "incapacitate"

de a citi textul manuscrisului pierdut, ci un sistem de metode, deși nu în întregime consistent și clar, de transmitere a textului manuscrisului * Într-o anumită măsură, toate tipurile de reproducere fotografică a textului pot fi atribuite reproducerilor tipărite ale textului, prin care toate "Povestea campaniei lui Igor" Publicat pentru studenți de Nikolai Tikhonravov Ed al -lea M " S V Pentru mai multe detalii despre erorile din prima ediție a Povestea campaniei lui Igor, vezi: D S Lihaciov "Povestea campaniei lui Igor" și cultura timpului său L , S - Prima parte Capitolul XI Caracteristici ale studierii textelor tipărite Textologii îl folosesc acum din ce în ce mai mult, înlocuind manuscrisele greu accesibile (de exemplu manuscrisele stocate în alt oraș sau în altă țară) Mă refer la microfilme, fotografii și rotocopii Atunci când le utilizați, este necesar să aveți în vedere deficiențele tehnice obișnuite: adnotările marginale pot fi curățate cu ușurință, modificările de culoare a cernelii nu sunt reproduse, cinabru este slab distins, micile detalii individuale pot dispărea cu totul (de exemplu, semnele de punctuație, un "s" portabil sub formă de puncte etc) De remarcat mai ales că studiul textului din reproduceri fotografice îngreunează studierea filigranelor și a convoiului textual (vezi mai sus, pp -) Uneori nu se poate determina din reproduceri fotografice pe ce este scris textul Deci, de exemplu, se pare că, pe baza reproducerii fotografice, prima ediție a textului "Călătoria dincolo de cele trei mări a lui Athanasius Nikitin" din seria "Monumente literare" include intrarea "Doamne, ajută-ți slujitorul" (" Doamne" este transcris eronat "gir"), aflat de fapt nu în text, ci pe coperta legăturii ' * În esență, orice ediție a textului care este utilizată în lucrări ulterioare (pentru publicare sau pentru studiul său) ar trebui considerată ca o nouă listă a lucrării; o ediție trebuie să fie supusă controlului textual obișnuit înainte de a putea fi utilizată În aceeași măsură în care un critic textual modern nu are dreptul să publice textul listei fără a-l studia mai întâi, un critic textual modern nu poate folosi textul tipărit al unui monument fără a stabili toate trăsăturile sale specifice (originea textului, publicarea tehnici, erori mecanice care s-au strecurat în text etc) Mi se poate obiecta că uneori textul tipărit este folosit de editor pentru a-i facilita mecanic munca de copiere a manuscrisului În acest caz, s-ar părea că nu este nevoie să se studieze în prealabil textul tipărit folosit, întrucât totul este reverificat și corectat conform manuscrisului Mă refer la utilizarea unei publicații științifice vechi ca bază tehnică pentru publicarea unui manuscris nou, verificat Această utilizare este adesea făcută de cercetătorii textuali pentru a le facilita munca Se ia ediția veche a listei și se introduc corecții conform manuscrisului pe paginile acestei ediții În principiu, nu se poate obiecta la o astfel de utilizare a ediției vechi, mai ales dacă textul este lung Dar trebuie avut în vedere faptul că Vezi despre asta: Ya S Lurie Revizuire arheografică - În cartea: Călătorie dincolo de cele trei mări ale lui Afanasy Nikitin - Ed al -lea, adaugă și refăcut M ; L , S ("Monumente literare") Caracteristici ale studierii textelor tipărite erorile ediției vechi pot pătrunde cu ușurință în noua din această cauză Un critic textual poate să nu observe diferența, poate cădea sub "hipnoza" citirii predecesorului său Toate acestea depind, desigur, de gradul de independență al criticului textual, de "sugestibilitatea" lui (această sugestibilitate poate fi direct proporțională cu încrederea în sine), de autoritatea pentru criticul textual al ediției vechi etc , dar într-o măsură și mai mare depinde de faptul că textologul nu studiază ediția pe care o folosește ca listă Deosebit de "picant" sunt cazurile în care

un nou editor, declarând vechea ediție nesatisfăcătoare și nu a studiat-o, folosește această ediție veche ca bază tehnică pentru corectarea textului conform manuscrisului și își repetă imperceptibil greșelile și adaugă parțial altele noi Apar erori specifice pentru că expertul textual, care folosește ediția veche ca bază tehnică pentru cea nouă, nu ține cont de regulile și tehnicile de publicare a textului vechi și "impune" acestora pe cele vechi pe cele noi, nefăcând este suficient de precis Iată câteva exemple despre cum textul "Vieții" lui Avvakum reprodus cu acuratețe în "Monumentele istoriei vechilor credincioși" · a fost distorsionat în ediția "Academiei" și trecut într-o formă atât de distorsionată la ediția GIHL : COASTĂ s-a aprins la fel, și voia lui Dumnezeu a făcut la fel, și acel scârțâit nu a împușcat (p) co-etern (p) Grigory Nisky (pag) la gaini se vor colecta furaje si jgheaburi (p) a stat pe vatră , în cuptor (p) degete roade (p) Academia s-a aprins la fel - și acel scârțâit nu a împușcat (p) co-inerent (p) Grigore de Nyssa (p) de la vaci va grebla furaje cu jgheaburi (p) s-a așezat pe jos , în cuptor (r) mușcă degetele (pag) GIHL a aprins-o la fel, iar acel scârțâit nu a tras (p) co-inerent (p) Grigore de Nyssa (p) de la vaci, va grebla furaje cu jgheaburi (p) stătea pe jos , în cuptor (p) mușcă degetele (pag) Iată câteva alte exemple care arată distorsiunea textului din GIHL în comparație cu textul corect din "Academia": Monumente ale istoriei Vechilor Credincioși din secolul al XVII-lea, carte Eu nu (RIB, v) L , Viața protopopului Avvakum, scrisă de el însuși și celelalte scrieri ale sale M , Viața protopopului Avvakum, scrisă de el însuși și celelalte scrieri ale sale M , I Prima parte Ilava XI Caracteristici ale studierii textelor tipărite Academie și trăia cu câini (p) ani de la șase și de la șapte (p) Am luptat cu demonii ca și cu câinii (p) tamo vei găsi (p) tacos și suflet (p) iar eu mormăi (p) purtători de stindard (p) Hristos este puternic și nu vom fi părăsiți (p) Evdokey (pag) robotică (p) ci numai (p) GIH L și trăia cu câini (p) ani de la șase și șapte (p) M-am luptat cu demonii pe care câinii (p) ' acolo vei găsi (p) la fel şi sufletul (p) iar eu mă întorc (p) purtători de stindard (p) Hristos este puternic și ei nu ne vor părăsi! (pag) Evdokia (p) muncitori (p) tokmo (p) Exemplele date arată diferitele tipuri de erori care sunt transmise de textul tipărit și "cresc" pe textul tipărit Erorile de citire predomină sub mai multe forme: "recunoașterea" incorectă a textului din cauza sugestiei oferite de un text tipărit citit anterior și erorile de citire din cauza familiarizării insuficiente cu paleografie (omițând "surile" punctate extinse) și istoria limbii (modernizarea formelor vechi și a cuvintelor vechi) Fiecare textolog trebuie să aibă în vedere că nu numai că dezvăluie istoria unui text pe baza listelor pe care le are la dispoziție, dar că ediția sa poate fi și un punct de plecare pentru clarificarea istoriei sale a textului și că tipurile de erori ale unui textolog într-o anumită măsură (dacă excludem acele erori care sunt cauzate de tehnica tipăririi în sine) sunt foarte apropiate de tipurile de erori ale copiştilor antici ai manuscrisului De regulă, atunci când se utilizează textul tipărit al listei publicate cu verificarea ulterioară a acestui text cu manuscrisul, riscul de omisiuni de text este redus semnificativ; totuși, dacă textologul cunoaște bine paleografia și istoria limbii, atunci, pentru a obține cele mai bune rezultate, se recomandă următoarea metodă de pregătire pentru tipărirea unui text deja publicat: textul este copiat manual din manuscris (sau direct la mașina de scris) și apoi verificat față de manuscris și cu text tipărit (cel din urmă în scopuri de autocontrol)

Omis eronat în textul "s" de aici și în alte cazuri în manuscris corespunde unui "s" portabil sub formă de punct (aceasta este o eroare de citire) Istoria repetiției și apariției erorilor în edițiile tipărite ale textului din Viața lui Avvakum nu se termină aici Aproape toate publicațiile noi ale "Vieții" apărute după ediția GIHL conțin distorsiuni de toate aceste tipuri Caracteristici ale studiului textelor tipărite Cu toate acestea, este absolut inacceptabil să se folosească textul tipărit al unei alte liste, de multe ori chiar al unei alte ediții, pentru pregătirea publicației: aici (cu o mare diferență în texte) pot apărea erori grosolane Din păcate, în ultimii ani s-au realizat astfel de "publicații", iar textul din ele, din cauza neatenției criticilor de text, s-a dovedit uneori a fi complet fantastic În esență, în orice utilizare a textului tipărit al unui monument antic în scopuri științifice, este necesar să se verifice cu aceleași metode textologice ca și cu o listă scrisă de mână Nu există diferențe fundamentale, există doar diferențe cauzate de specificul materialului în sine Edițiile tipărite ale monumentelor antice rusești ar trebui să fie, de asemenea, studiate de un critic textual, dacă apare necesitatea de a folosi textul lor, precum și listele scrise de mână Capitolul XII CONSOLIDAREA CONCLUZIILOR STUDIULUI ISTORIEI TEXTELOR Scheme genealogice (stemmas) Dacă relația dintre liste și ediții atinge o mare complexitate, este utilă atât cercetătorului însuși (pentru lucrările sale ulterioare), cât și cititorilor să întocmească o diagramă a relațiilor genealogice (stemma) Schemele clarifică relația dintre liste și ediții, ajută la vizualizarea acestor relații, ajută într-o anumită măsură cercetătorul să includă listele nou descoperite și edițiile nou definite în relația dintre ediții și liste Am văzut deja mai sus că relația dintre liste și revizuiri poate fi foarte complexă Să vedem cum putem reprezenta grafic aceste relații Vom vorbi condiționat doar despre relația de liste; tot ceea ce se va spune despre liste se poate aplica și descrierii relațiilor editoriale Cele mai vechi liste sunt de obicei plasate în partea de sus, listele depind de ele - în partea de jos Pentru a arăta dependența lui B de L, L și B sunt conectate printr-o linie, cu L plasat deasupra și B dedesubt Dacă dependența nu este stabilită în mod fiabil, atunci linia care le conectează este punctată: Scheme genealogice (stemmas) A B A eu eu eu eu B Cu un astfel de aranjament de liste - dependente de mai jos și inițiale mai sus - nu este nevoie să descrieți săgeți pentru a demonstra direcția dependenței Însuși aranjarea listelor de mai sus sau de mai jos va arăta care dintre liste sunt mai vechi și care sunt mai tinere și ce depinde de ce Dacă relația este reciprocă (ceea ce este relativ rar), linia dintre A și B este orizontală Este de la sine înțeles că dependența reciprocă poate exista doar între liste simultane cronologic Astfel, aranjarea orizontală a lui L și B va indica, în prezența unei linii între ele, atât simultaneitatea, cât și dependența lor reciprocă unul față de celălalt Dacă numărul de membri ai stemei este de trei sau mai mult, relația dintre ei poate lua un caracter mai complex: La construirea stemmalor, totuși, este util în toate cazurile să se țină cont de datele cronologice Înfățișarea relației listelor, chiar dacă nu există o relație directă între ele, mai devreme (mai vechi) Prima parte Ilava XII Consolidarea concluziilor studiului istoriei textelor listele ar trebui să fie plasate în tulpina de deasupra, iar mai târziu (mai tinere) - dedesubt Listele simultane trebuie plasate la același nivel Nivelul la care este plasată lista indică astfel momentul la care se referă A (lista secolului al XVI-lea) B (lista secolului al XVII-lea) B (lista secolului al XVIII-lea)

Stemmas pot descrie nu numai relații divergente între liste, ci și convergente În acest din urmă caz, protografele uneia sau alteia liste sunt prezentate după cum urmează: Dacă protografii cutare sau cutare alte liste sunt clarificate doar parțial sau nu merită afișare detaliată în stemma (datorită numărului lor mare sau nesemnificativ), sunt indicate ca o grămadă de linii convergente, iar presupusele surse sunt indicate prin linii punctate Am văzut deja că în elucidarea genealogiei listelor, este absolut necesar să se țină cont de posibilitatea pierderii legăturilor Doar în cazuri rare putem presupune că o listă este direct dependentă de alta Într-o anumită măsură, relațiile dintre liste sunt prezentate condiționat în tulpini Dacă avem date directe pentru a ne imagina o anumită listă pierdută, aceasta este reprezentată pe stem cu condiția ca lista să nu ajungă Această rezervare poate fi făcută pur și simplu în inscripția corespunzătoare sau poate fi reprezentată condiționat Cea mai bună modalitate de a distinge condiționat între legăturile supraviețuitoare din istoria textului de cele presupuse este de a le reprezenta pe primele ca simple forme geometrice (cercuri etc) care au fost umbrite, iar pe cele din urmă ca figuri neumbrite De asemenea, puteți utiliza diferite forme geometrice Scheme genealogice (stemmas) A α β De asemenea, este important să aranjați punctele de plecare sau de conectare a liniilor astfel încât cele mai "înrudite" liste să fie situate cât mai aproape una de cealaltă Cazuri deosebit de dificile apar atunci când o listă a unui produs depinde doar de o parte a altuia și invers În aceste cazuri, este necesar să se descrie grafic compoziția complexă a listei sau lucrării și să se traseze linii de dependență numai de acea parte a listei sau lucrării care a avut un impact real Din această stemă se poate observa că produsul B depinde genealogic doar de a doua parte a produsului A Listele Bg și Be provin din partea β a produsului A prin lista Bu care nu a ajuns până la noi Uneori, o verigă lipsă dintr-un stemme înseamnă nu o singură listă, ci un număr necunoscut dintre ele Desigur, tot ceea ce s-a spus despre reprezentarea relației listelor în steme poate fi aplicat și la reprezentarea relației de grupuri, specii, ediții, ediții și lucrări în general Dar, în același timp, trebuie amintit că cea mai bună stemă este cea care reflectă nu numai relația dintre edițiile lucrării, grupurile de liste, ci și relația dintre listele individuale Să dăm exemple de diverse stemma compilate de cercetătorii Real Works (vezi mai jos și diagrama de la pp -) Prima parte Ilava XII Consolidarea concluziilor studiului istoriei textelor Codul Lista Trinității "Terradi" de A Nikitin, transferat la Mamyrev Cronograf compilat Protograf al ediției Trinity Lviv Chronicle (protograf al listei Etter) Colecție de muzică ✓ s Lista arhivistică Sof cronica II' Listă Etter din Undolsky lista din Lviv anale Continuarea cronografului compilat Codul (Sof II cronica) Lista învierii lui Sof cronica II Listă Stemma a listelor Călătoriei lui Afanasy Nikitin dincolo de trei mări după Ya S Lurie (vezi: Recenzia arheografică în cartea: Călătoria lui Afanasy Nikitin dincolo de trei mări - Seria "Monumente literare", ed a II-a M ; L , S) Triunghiurile indică listele (lista lui I P Saharov nu a ajuns și este indicată printr-un triunghi punctat) Viața Serpuhov lituaniană Cronica IzvestiaSergius Revizia Tver Suzdal marele Duce marele rus - marele duce bolta bolta vvd Cronica din Novgorod Toată rusă prințul Ryazan cronică Cronica Smolensk episcop de Rostov cronică Prelucrarea Tver de către Arsenie Cronica Rogozhskaya Extrase din Karamzin în să luăm, la volumele I-V L), literatura pierde, parcă, izvoarele interne ale dezvoltării, pierde indicatorii calitativi ai structurilor și

stratificărilor estetice, după care se poate judeca dinamica dezvoltarea sa, rădăcinile genetice ale metodei sale, proprietățile și calitățile sale tipologice Dacă această logică a "văluirii" se va duce până la capăt, literatura noastră pur și simplu își va pierde istoria S I Timina Calea cărții L , S - Ibid , p Ibid S Prima parte Anexa I Istoricismul în abordarea literaturii (iar istoricismul pătrunde acum nu numai în știința literaturii, ci și în interesele cititorilor) impune retipărirea primelor ediții tipărite de lucrări - cele care au jucat la un moment dat cel mai mare rol în istoria literaturii noastre : nu ultima ediție a lui L Leonov, și prima - din anii douăzeci, nu se opresc doar asupra modificărilor dramatice de mai târziu ale operelor lui Vs Vișnevski, Vs Ivanov, dar și pe acele povești care le-au stat la baza "Pentru criticii textuali ai literaturii sovietice", scrie S I Timina, "este important să nu se izoleze în cadrul unui text înțeles restrâns al unei opere luminate de o cerință dogmatică - voința ultimului autor, ci să se ajungă la cele mai diverse puncte care reflectă problema larg înțeleasă a mișcării, dinamicii și transformării textului, modificările sale, corelarea lui cu epoca, cu alte lucrări contemporane etc Cerințele de publicare diferite pot duce la criterii diferite de selecție a textului Dacă publicăm un roman ca document al unei epoci, el trebuie publicat așa cum publică un istoric documente istorice La urma urmei, cel mai important lucru pentru un document istoric este să nu-și piardă semnificația istorică Ea trebuie publicată în forma în care și-a jucat rolul în procesul istoric sau a întruchipat elementele acestui proces Aici nu poate fi vorba despre voința autorului Suntem bine conștienți de "smecherii" pe care personajele istorice le fac în memoriile lor, reelaborând, după "ultimea lor voință", cuvinte, ordine, discursuri semnificative istoric - în memoriile lor În prezența textelor autentice, "ultima voință", exprimată în memorii, nu înseamnă nimic Cu toate acestea, în procesul de creație intensivă a unei opere, ultima voință a autorului, exprimată în ultima ediție pretipărită, este, desigur, extrem de importantă Deși fără un studiu atent al întregii istorii a textului lucrării, acesta nu poate fi acceptat mecanic Doar un studiu științific al istoriei textului unei lucrări ar trebui să arate care text ar trebui considerat principal pentru publicare, și nu pentru toată lumea, ci pentru cel dat, care se realizează în acest moment Intențiile și intențiile creatorilor textului (i includ aici pe toți cei care într-un fel sau altul au influențat dezvoltarea textului, realizarea textului autorului, edițiile, tipurile de text) nu trebuie în niciun caz înlocuite cu principiul abstract al "voinței autorului", folosit mecanic pentru a selecta textul care urmează să fie publicat de textolog "Voința" autorului și a altor creatori ai textului are și ea propria sa istorie Se leagă de intențiile autorului, de ideile sale artistice, de istoria literaturii și a ideilor sociale, de istoria vieții de zi cu zi etc Are propriile elemente conștiente și inconștiente, creative și necreative S I Timina Calea cărții L , S "Voința autorului" ca principiu al alegerii unui text pentru publicare În concluzie, observ că problema "voinței autorului" și a "intenției lucrării" este relevantă nu numai literaturii Întrebări similare apar și în alte arte Criticii literari trebuie să țină cont de experiența istoricilor muzicii sau picturii Problemele de critică literară în general nu ar trebui să fie rezolvate de criticii literari de parcă nu ar exista alte științe care să studieze arta Aici, de exemplu, există două versiuni ale celebrului tablou de V Pukireva "Căsătoria inegală" Prima versiune a fost scrisă în și se află în Galeria Tretiakov A doua

versiune a fost scrisă ani mai târziu - în Se află la Muzeul de Artă din Minsk A doua opțiune este mult mai uscată și mai puțin emoțională Pentru istoricii picturii, nu există nicio îndoială că principiul "ultimei voințe creatoare" nu este în niciun caz aplicabil variantelor unui tablou, dar este necesar să se țină seama de meritele picturale (în sensul larg al cuvântului) ale munca în primul rând ANEXA II INDICE DE STUDII ȘI EDIȚII DE MONUMENTE MENȚIONATE ÎN PARTEA I "TEXTOLOGIE" Abramovici D I La întrebarea surselor vieții lui Nestor a Sf Teodosie din Peșteri - Izvestiya ORYAS, vol III, carte , Sankt Petersburg, Discursul autocraților V N Ivan cel Groaznic din ca pamflet politic de la sfârșitul secolului al XVII-lea - TODRL, vol XI M ; L , - Adrianov V P Viața lui Alexei Omul lui Dumnezeu în literatura rusă veche și literatura populară Pg , Adrianov V P Despre istoria literară a Paleei Tolkova Kiev, Adrianov-Perets V P Zadonshchina (O încercare de a reconstrui textul autorului) - TODRL, vol VI M ; L , , Adrianov-Peretz V P Indexul cardului lui N K Nikolsky, - Questions of Linguistics, , No Adrianov-Peretz V / "Un cuvânt despre viața și moartea Marelui Duce Dmitri Ivanovici, țarul Rusiei" - TODRL, vol V M ; L , , , Adrianov-Peretz V P La originile satirei rusești - În carte: Satira democratică rusă a secolului al XVII-lea Pregătirea textelor, articolului și comentariilor V P Adrianov-Peretz M ; L , Adrianov-Peretz V P , Pokrovskaya V F Bibliografia poveștii vechi rusești, vol M ; L , Ainalov L V Eseuri și note despre istoria artei antice rusești SPb , Aliev R M , Osmanov M N Omar Khayyam M , Acte ale istoriei socio-economice a Rusiei de Nord-Est la sfârşitul secolului al XIV-lea-începutul secolului al XVI-lea, vol - M- - Index de studii și ediții de monumente Alshits D I Proză rusă veche în traduceri poetice de N V Vodovozov - Lumea Nouă, , nr Amfilochie Cele patru evanghelii ale lui Galich, SPb , í Andreev A I Despre regulile de publicare a textelor istorice - Afacere de arhivă, , nr V-VI și VII Antonova V I Icoana Moscovei de la începutul secolului al XVI-lea de la Kiev și "Știrile Po-I despre Nikol Zaraisky" - TODRL, vol XIII M ; L , , , Arsenie Despre bunurile patrimoniale ale Mănăstirii Treimi în timpul vieții sale domnul fondator, Rev Sergius - LZAK, nr VII SPb , Acțiunea Artaxerxes Prima piesă a teatrului rus din secolul al XVII-lea Pregătirea textului, articolului și comentariilor I M Kudryavtseva M ; L , , Artamonov M I Miniaturi ale listei de cronici Koenigsberg - Izvestiya GAIMK, vol X, nr L , Artsikhovsky A V Vechile miniaturi rusești ca sursă istorică M , Artsikhovsky A V Novgorod scrisori pe scoarța de mesteacăn Din săpături din M , Artsikhovsky A V Novgorod scrisori pe scoarța de mesteacăn Din săpăturile din - M , Artsikhovsky A V , Borkovsky V I Novgorod scrisori pe scoarța de mesteacăn Din săpăturile din - M , Artsikhovsky A V , Borkovsky V I Novgorod scrisori pe scoarța de mesteacăn Din săpăturile din M , Artsikhovsky A V , Borkovsky V I Novgorod scrisori pe scoarța de mesteacăn Din săpăturile din - M , Artsikhovsky A V , Tikhomirov M N Literele Novgorod pe scoarța de mesteacăn Din săpături din M , , Afferika D Cu privire la problema definirii manuscriselor rusești M M Shcherbatova în colecția Ermitage a Bibliotecii Publice PE MINE Saltykov-Șcedrin - TODRL, vol XXXV L , / Baklanova N A Despre datarea Poveștii lui Ersh Ershovich - TODRL, vol XI M ; L , Barankova G S , Astakhina L Yu Publicații și descrieri ale manuscriselor rusești din străinătate din până în (Revista bibliografică) - În cartea: Istoria limbii ruse Studii și texte M , Barats G Despre elementul biblico-aggadic din povestirile şi legendele Cronicii Ruse Primare Emisiune I Kiev, Barsov E V Cuvânt eroic - Colecția ORJAS, vol XXVIII, Nr , Barsukov N P Izvoare ale

hagiografiei ruse SPb , Batyushkov K N Lucrări M , I Legea Prima parte Anexa II Belokurov S A Din viața spirituală a societății moscovite în secolul al XVII-lea M , Belcikov N F Teoria arheografiei M ; L , Berezhkov N G Formula generală pentru determinarea zilei săptămânii după numărul lunii din anii lunii ianuarie d Hr e iar în anii septembrie, martie și Ultramart de la "crearea lumii" În: Probleme ale studiilor surselor, vol VI M , Berezhkov N G Cronologia scrierii cronicilor ruse M , Berkov P N Istoria textului "Grom-vala" de G eu Kamneva - Izvestia AN URSS, ONU, , No Berkov P N Corectare și textologie - Izvestia AN URSS, OLYA, vol XXI, vp , Berkov P N Este autorul cărții "Cal către lumea în schimbare" - Cartea B: secolul XVIII Colectie de articole si materiale sub ed A S Orlova M ; L , , Bertels EE Întrebări ale modului de pregătire a edițiilor critice ale monumentelor clasice de literatură ale popoarelor din Orientul Apropiat și Mijlociu - În cartea: Prima Conferinţă Unisională a Orientaliştilor Rezumate ale rapoartelor și comunicărilor Tașkent, Bertels EE La chestiunea bazei filologice a studiului monumentelor răsăritene - Studii orientale sovietice, , nr Bibliografie de lucrări despre literatura rusă veche, publicată nyh în URSS - Comp H F Drobenkova, partea I (-) L , ; partea (-) L , Bibliografia analelor rusești Comp R P Dmitrieva M ; L , Bibliotecă istorică rusă care conține cronici antice și tot felul de note care contribuie la explicarea istoriei și geografiei Rusiei, a timpurilor antice și de mijloc Partea I Cronica lui Nesterov cu succesori conform listei Koenigsberg până în La Sankt Petersburg, cu imp Academia de Științe, Blagoveshchensky Kondakar Reproducerea foto a manuscrisului Ministerul Culturii al RSFSR Stat Ordinul Bannerului Roșu al Bibliotecii Publice Muncii M E Saltykov-Șcedrin Departamentul de Manuscrise L , Blass pr Hermeneutică și critică Pe L F Voevodsky Odesa, Bondi S M Citind manuscrisele lui Pușkin - Știrile Academiei de Științe a URSS, ONU, Nr - , , , , , , , Ciormele lui Bondi S M Pușkin Articolele - a -a ed M , , Brainina B "Ciment" F Gladkov M , Brodsky N L "Eugene Onegin" Roman Pușkin A S Un ghid pentru profesori a -a ed M , Index de studii și ediții de monumente Bugoslavsky SA Câteva observații asupra teoriei și practicii criticii de text Cernigov, , , Bugoslavsky S A "Povestea anilor trecuti" (liste, ediții, text original) - În carte: O veche poveste rusească Articole și cercetări, ed N K Gudziya M ; L , , , Budovnits I U Dicționar de scriere și literatură rusă, ucraineană, belarusă până în secolul al XVIII-lea M , Bulanin D A , Dmitriev L A Sarcinile și principiile publicării Dicționarului scriitorilor, figurilor culturii cărții și monumentelor literare ale Rusiei antice - Rus lit , , nr Bulakhovsky L A Comentariu istoric asupra limbii literare ruse a -a ed Kiev, Buslaev F I Cititor istoric al limbilor slavone bisericești și rusă veche M , , / Bychkov A F Prefață - În carte: colecția Cronici, numită cronica Patriarhului sau a lui Nikon PSRL, vol IX SPb , Valk S N Despre metodele de publicare a documentelor istorice şi revoluţionare - Afacere de arhivă, , nr PI-IV Wolf S N Rets pe cartea: Kantorowicz N Einführung in die Textkritik Systematische Darstellung der textkritischen Grundsàtze fur Philologenund Juristen Leipzig, - Afaceri de arhivă, , nr VIII-IX Valk S N arheografia sovietică M ; L , Valk S N Tatishchevskie liste ale Pravdei ruse - Materiale despre istoria URSS, vol V M , , Lista lui Vasenko P G Hrușciov a Cărții Gradelor și știrile despre Zemsky Sobor în - ZhMNP, , aprilie Vașcenko T F , Sabenina A A Publicarea și descrierile manuscriselor rusești în străinătate din până în (Recenzie bibliografică) - În cartea: Limbi slave de est Surse pentru studiul lor M , Interacțiunea literaturii și artelor plastice în

Rusia antică - TODRL, vol XXII M ; L , Vilinsky S Noi lucrări privind studiul activităților lui Ivan Peresvetov - ZhMNP, , septembrie Vinogradov VV Bazele lingvistice ale criticii științifice a textului - Întrebări de lingvistică, , Nr - , , Vinogradov VV Despre teoria vorbirii artistice M , , Vinogradov VV Despre limbajul ficțiunii M , Prima parte Anexa II Vinogradov V V Despre paternitatea a două articole din Gazeta literară în - pe teme ucrainene (Somov, Pușkin sau Gogol) - În: Annali delTIstituto universitario orientale Secţiunea Slava Napoli, Vinogradov V V Ortografia și limbajul "Vieții lui Savva cel Sfințit" conform manuscrisului secolului al XIII-lea - În cartea: Monumentele scrierii antice rusești M , Vinogradov V V Eseuri despre istoria limbii literare ruse din secolele XVII-XIX a -a ed M , Vinogradov VV Problema autorului și teoria stilurilor M , , Vinogradov VV, Serebrennikov BA Despre sarcinile lingvisticii sovietice în domeniul studiului istoric și comparat-istoric al limbilor - Întrebări de lingvistică, , nr Vinokur G O Critica textului poetic M , Vodovozov N V Povestea secolului al XIII-lea despre Alexandru Nevski - Învățat aplicația Moscova stat universitate , v XVII Aeronautică și aviație în Rusia până în Culegere de documente și materiale Editat de V A Popov Materiale despre istoria aeronauticii și a aviației în URSS M , Povești militare ale Rusiei antice Ed V P Adrianov-Peretz M ; L , Voronin N N Rets pe cartea: A V Artsikhovsky Rus vechi mi niaturi ca sursă istorică M , - Buletinul Academiei de Științe a URSS, , nr , diaconul "Vremennik" Ivan Timofeev - În cartea: Biblioteca istorică rusă, vol XIII SPb , Colecția Vygoleksinsky Ed sub gata V F Dubrovina, R V Bakhturina, V G Golișenko M , Un extras din Cronica de la Pskov ( ) despre sosirea în Rusia de la Roma a principesei grecești Sofia, fiica lui Toma Paleolog și nepoții lui Manuel al II-lea, împăratul Constantinopolului, pentru căsătoria cu marele duce Ioan Vasilevici, despre șederea ei și băuturi răcoritoare în Pskov - Arhiva Nordului, , partea , nr Galkina N I , Demyanov V G Publicarea și descrierile manuscriselor rusești în străinătate din până în (Revista bibliografică) - În cartea: Studiul limbii ruse și studii sursă M , Listele lui Geiermans G L Tatishchev ale Pravdei ruse - În cartea: Probleme ale studiilor surselor, vol III M ; L , Geraklitov A S Filigranul secolului al XVII-lea pe hârtie de documente scrise de mână și tipărite de origine rusă M , Golubev I F Colecția de manuscrise a Arhivei de Stat a Regiunii Kalinin Scurtă recenzie Kalinin, Index de studii și ediții de monumente Golubinsky E, E Istoria canonizării sfinților în Biserica Rusă a -a ed M , Golubinsky E E Istoria Bisericii Ruse, vol I, partea Ed a II-a M , Golișenko V S , Lyublinsky V S , Erastov D P Cele mai recente metode de fotoanaliza în serviciul paleografiei și studiilor surselor - În cartea: Probleme ale studiilor surselor, vol IX M , Gorsky D P Despre raportul dintre exact și inexact în științele exacte - În cartea: Logic and Methodology of Science M , Grabar I Andrey Rublev Schiță a operei artistului conform lucrării de restaurare din - - În cartea: Întrebări de restaurare, Sat I M , Grekov B D Kievan Rus M ; L , Casa Grekov B D Novgorod a Sf Sofia, partea I Sankt Petersburg, Grekov B D Revoluția de la Novgorod cel Mare în secolul al XII-lea - Învățat aplicația Institutul de Istorie RANION, , vol IV Grigoriev A D , Povestea lui Akira cel Înțelept M , Grotto Ya K Cercetări filologice: vol III Cuvinte luate din poloneză sau prin poloneză Sankt Petersburg, Gudziy I K , "Istoria Războiului Evreiesc" de Josephus Flavius în traducere din rusă veche - În carte: O veche poveste rusească M , Gudziy N K La întrebarea autorului Convorbirii Sf Serghie și Herman, făcători de minuni Valaam - Buletinul Filologic Rus, Varșovia, , Nr Gudziy N K Cele mai recente ediții și studii ale unui

monument remarcabil tradus al Rusiei antice - Știrile Academiei de Științe a URSS OLYA, XVII, nr , Gudziy N K Soarta textului tipărit "Povestea campaniei lui Igor" - TODRL, vol VIII M ; L , Gudziy N K Ceea ce este considerat textul "canonic" al "Războiului și păcii" - Lumea Nouă, , nr Gukovsky G A Gândirea literară-critică rusă în anii - - În cartea: Secolul XVIII, Sat M ; L , Demyanov V G Publicarea și descrierile manuscriselor rusești în străinătate din până în (Revista bibliografică) - În cartea: Studii de surse lingvistice M , Dianova T V , Kostyukhina L M Filigrane ale manuscriselor rusești din secolul al XVII-lea Conform materialelor Departamentului de Manuscrise al Muzeului Istoric de Stat M , Dmitriev L A Un eseu recent găsit despre Ivan cel Groaznic - TODRL, vol XVIII M ; L , Dmitriev L A Povești hagiografice din nordul Rusiei ca monumente ale literaturii secolelor XIII-XVII Evo Prima parte Anexa II lucia din genul povestirilor biografice legendare L , Dmitriev L A Istoria primei ediții a "Povestea campaniei lui Igor" M : L , Dmitriev L A Lista de fețe din Londra "Poveștile bătăliei de la Mamaev" - TODRL, vol XXVIII L , Dmitriev L A Miniaturi "Poveștile bătăliei de la Mamaev" - TODRL, vol XXII M ; L , Dmitriev L A Despre datarea "Povestea bătăliei Mamaev" - TODRL, vol X M ; L , , Dmitriev L A Revizuirea publicațiilor monumentelor literaturii antice ruse (-) - Rus lit , , nr Dmitriev L A Povestea vieții lui Mihail Klopsky M ; L , Dmitriev L A Starea și perspectivele studierii lucrărilor de carte-manuscris ale lui Zaonezhye - În cartea: Patrimoniul manuscris al Rusiei antice Pe baza materialelor din Casa Pușkin L , Dmitriev L, A Ediții în facsimil ale Campaniei Povestea lui Igor - TODRL, vol XIV M ; L , Dmitrieva R P Relația dintre listele "Zadonshchina" și textul "Cuvinte despre campania lui Igor" - În cartea: "Povestea campaniei lui Igor" și monumentele ciclului Kulikovo Pe problema timpului scrierii Laicului M ; L , Dmitrieva R P Cercetare-ediții monografice ale monumentelor literaturii antice ruse - În cartea: Anuarul arheografic pentru M , , Dmitrieva R P Despre dependența textologică dintre diferitele tipuri de povești despre descendenții lui Augustus și despre darurile lui Monomakh - TODRL, vol XXX L , Dmitrieva R P Tehnici de editare editorială de către scriitorul de carte Efrosin (Cu privire la problema caracteristicilor individuale ale listei Kirillo-Belozersky a "Zadonshchina") - În cartea: "Povestea campaniei lui Igor" și monumentele ciclului Kulikovo Pe problema timpului scrierii Laicului M ; L , Dmitrieva R P Proiectul unei serii de studii-publicații monografice ale monumentelor literaturii antice ruse - TODRL, vol XI M ; L , , - Dmitrieva R P Legenda prinților lui Vladimir M ; L , , , , , Dmitrievsky A Metode de determinare a timpului scrierii manuscriselor fără date specifice în general și manuscriselor liturgice în special - Interlocutor ortodox, , ianuarie Dobiash-Rozhdestvenskaya OA Istoria scrisului în Evul Mediu Ghid pentru studiul paleografiei latine M ; L , Dolgopolov L K La începutul secolului L , Index de studii și ediții de monumente Manuscrise vechi rusești ale Casei Pușkin (revizuire a fondurilor) Comp V I Malyshev M ; L , Poezii rusești antice culese de Kirshe Danilov Ed pregătit L P Evgenyeva și B N Putilov M ; L , Drobenkova N F Bibliografia lucrărilor rusești sovietice despre literatura secolelor XI-XV pentru anii - M ; L , Druzhinin V G Supliment la studiul paleografilor pomeranieni de la începutul secolului al XVIII-lea - LZAK pentru - , nr L , Druzhinin V G Scrieri ale vechilor credincioși ruși O listă de liste compilate din descrierile tipărite ale colecțiilor rusești SPb , Druzhinin V G Paleografi pomeranieni de la începutul secolului al XVIII-lea - LZAK pentru , nr Pg , [Dubensky D] Un cuvânt despre plăcuitorul lui Igor

Sviatoslav, dăunător din vremuri vechi M , Durnovo N N Materiale și cercetări asupra literaturii antice I La istoria povestirii despre Akira M , Spiritual al Marelui Duce Vladimir Vsevolodovich Monomakh copiilor săi, numit în analele Învățăturii Suzdal SPb , Scrisori spirituale și contractuale ale marilor și specifici prinți ai secolului XIV- al -lea secol Ed Institutul de istorie al Academiei de Științe a URSS, M ; L , Dylevsky N M "Dimineața, deschideți porțile Novugradului, dungile" în "Povestea campaniei lui Igor" în lumina vocabularului și gramaticii limbii ruse vechi - TODRL, vol XVI M ; L , Dyachenko G Dicţionar complet slavonesc bisericesc M , Tòophuh Petar Istorie] şi srpske Iirilitse Beograd [ ] Evseev I Cartea profetului Daniel în traducerea slavonă veche M , Evseev I Cartea profetului Isaia în traducerea slavonă veche Sankt Petersburg, Eremin I / Moștenirea literară a lui Kirill Turovsky IV - TODRL, vol XIII M ; L , Cronica Yermolinskaya - PSRL, vol XXIII SPb , Efremenko EL Dezvăluirea calității de autor bazată pe analiza conținutului ideologic al lucrării - În cartea: Întrebări de critică textuală, nr M , Jdanov I N Paley - Opere, vol I, Sankt Petersburg, Jdanov I N Poveștile Babilonului și "Povestea prinților lui Vladimir" Sankt Petersburg, Zhdanov I N epopeea rusă SPb , Viața și călătoria lui Daniel, pământul rusesc al stareţului - ani Ed M A Vene Prima parte Anexa II vitinova - În cartea: Colecția Palestiniană ortodoxă, vol I, nr III SPb , Viața protopopului Avvakum, scrisă de el - În cartea: Monumente ale istoriei Vechilor Credincioși din secolul al XVII-lea, carte Eu nu I L , , RIB, vol Viața protopopului Avvakum, scrisă de el însuși și celelalte scrieri ale sale M , "Academia", Viața protopopului Avvakum, scrisă de el însuși și celelalte scrieri ale sale M , Zhukovskaya L P Ediție științifică în facsimil a manuscriselor antice - În cartea: Probleme de descriere științifică a manuscriselor și ediția în facsimil a monumentelor scrise M , Zhukovskaya L P Litere din scoarță de mesteacăn Novgorod M , Jukovskaya L P , Kotkov S I Cu privire la publicarea monumentelor limbii și scrierii ruse - Întrebări de lingvistică, , nr Zabolotsky N Fav prod în volume, T M , Zagrebin V M Cod de imagini din filigranul "Munților" L , Zagrebin V M Cod de imagini de filigran "Urcior" L , Zagrebin V M Cod de imagini din filigran "Mână" L , Zagrebin V M Filigranul manuscriselor GPB în opera lui H P Lihaciov "Însemnătate paleografică filigrane de hârtie Ch I-Sh SPb , Index Comp V M Zagrebin L , [Zagrebin V Λ N / Lihaciov Hârtia și cele mai vechi fabrici de hârtie din statul moscovit SPb , Album de filigrane Sistematizat după parcele și prevăzut cu un index de V M Zagrebin L , [Zagrebin V ΛΓ] H P Lihaciov Sensul paleografic al filigranelor de hârtie SPb , Album de filigrane Sistematizat după parcele și prevăzut cu un index de V M Zagrebin L , Legea Judecății de către oameni de o ediție îndelungată și consolidată Prep pentru a apăsa M N Tihomirov, L V Milov M , [Zarubin N N] Cuvânt al lui Daniil Ascuțitorul după edițiile secolelor al XII-lea și al XIII-lea și modificările acestora Bucătar pentru a apăsa N N Zarubin L , Zelinsky A N Principii constructive ale vechiului calendar rusesc - În carte: Context Studii literare şi teoretice M , Zimin A A I Peresvetov și scrierile sale - În cartea: Lucrările lui Ivan Peresvetov Prep text de A A Zimin M ; L , Zimin A A Despre istoria textului ediției scurte a Pravdei rusești - Actele de la Moscova stat Institutul de Istorie și Arhivistică, vol M , Index de studii și ediții de monumente Zimin A A Discuție asupra problemei transferului textului izvoarelor istorice - Arhiva istorică, , Nr Zimin A A Cuvânt înainte - În cartea: Letopiseţul Joasaph M , Zimin A A Reformele lui Ivan cel Groaznic Eseuri despre istoria socio-economică și politică a Rusiei la

mijlocul secolului al XVI-lea M , Zubov V P Epifanie cel Înțelept și Pahomie Sârbul (Cu privire la problema edițiilor "Vieții lui Serghie din Radonezh") - TODRL, vol IX M ; L , Ivakin I M Prințul Vladimir Monomakh și instrucțiunile sale, partea I M , Ivanov S Care a fost autorul vieții anonime a Sf Iosif Volotsky - Buletinul Teologic, , septembrie Izbornik Ed întocmit de: V S Golișenko, V F Dubrovina, V G Demyanov, G F Nefedov M , Instrucțiuni pentru compilarea cataloagelor manuscriselor slave antice - Slavia, , stat XXXII, sec Instrucțiuni pentru descrierea manuscriselor slavo-ruse din secolele XI-XIV pentru un catalog consolidat al manuscriselor stocate în URSS Comp L P Jukovskaya, N B Shelamanov - În cartea: Anuarul arheografic pentru M , Instrucțiuni pentru întocmirea unui inventar al fondurilor manuscriselor slave antice - Slavia, , stat XXXIV, vezi Cronica Ipatiev - PSRL, vol II Sankt Petersburg, , , - , Isserlin E M Vocabularul limbii literare ruse din secolul al XVII-lea M , Istomin K K Cu privire la problema redacției Tolkovaya palea - Izvestiya ORYAS, vol X, carte , ; vol XI, carte , ; vol XIII, carte , ; vol XVIII, carte , Istoria regatului Kazan - PSRL, vol XIX SPb , Istrin V M Alexandria cronografelor rusești Studiu și text M , , Istrin V M Note despre începutul scrierii cronicilor ruse - Izvestiya ORYAS, vol XXVI, ; vol XXVII, Istrin V II Observații asupra compoziției Tolkova Palea - Izvestiya ORYAS AN, , vol II, carte și ; , vol III, carte ; Culegere ORJAS, vol LXV, Nr , Istrin V M Din domeniul literaturii ruse antice II Vechi dicționare rusești și "Profeția lui Solomon" -ZHMNP, , octombrie Istrin V M Din domeniul literaturii ruse antice IV Edițiile Tolkovaya Paley - ZhMNP, , februarie; ZhMNP, , februarie Istrin V M Istoria Moraviei a slavilor și istoria poiana-Rus Prima parte Anexa II ca presupusele surse ale Cronicii Ruse Primare -Byzantinoslavica, or III, voi , ; t IV, voi , Istrin BM Noi cercetări în domeniul literaturii slavo-ruse - ZhMNP, , nr Istrin V M Eseu despre istoria literaturii ruse antice din perioada pre-Moscova (secolele XI-XIII) Pg , Istrin V M Edițiile Paleei explicative I-IV - Izvestiya ORYAS, vol X, carte , ; vol XI, carte - , Istrin V M Rets pe carte: / V Vladimirov Literatura rusă veche a perioadei Kiev Kiev, - ZhMNP, , martie Istrin V M Palea explicativă și Cronica lui George Amartol - Izvestiya ORYaS, vol XXIX, Istrin V M Cronica lui George Amartol în traducerea rusă slavonă veche, vol - Pg -L , - , Istrin V M Cronica lui George Amartol în traducerea slavă veche rusă - Slavia, , roc II, vezi a , Kagan M D Corespondența legendară a lui Ivan al IV-lea cu sultanul turc ca monument literar al primului sfert al secolului al XVII-lea - TODRL, vol XIII M ; L , Kagan M D "A Tale of Two Ambasases" este o lucrare politică legendară de la începutul secolului al XVII-lea - TODRL, vol XI M ; L , Kagan M D , Ponyrko N V , Rozhdestvenskaya M V Descrierea colecțiilor din secolul al XV-lea scriitoarea de carte Euphrosyne - TODRLE, voi XXXV L , Kabludovsky A Eseuri despre istoria literaturii ruse antice, viețile sfinților Varșovia, Kazakevici A eu Literatura sovietică despre cronici (-) - Cartea B: Cronici și cronici M N Tihomirov și cronici M , Kazakov I A Vassian Patrikeev și scrierile sale M ; L , , , Kazakova I A Vassian Patrikeev despre secularizarea pământurilor bisericești (date textuale) - TODRL, vol XV M ; L , , - Kazakova IA Activitate bibliografică și opinii socio-politice ale lui Gury Tushin - TODRL, vol XVII M ; L , , Kazakova I A Lucrare inedită a lui Vassian Patrikeev - TODRL, T XII M ; L , Kazakova N A O nouă listă a "Cuvinte ca răspuns" de Vassian Patrikeev - TODRL, vol XIII M ; L , - Index de studii și ediții de monumente Kazakova N A Despre cuvântul misterios "itolok" din cronicile Novgorod și Pskov - TODRL, vol XXIV L , Kazakova N A , Lurie

Ya S Mișcări eretice antifeudale în Rus' în secolul XIV-începutul secolului XVI M ; L , Istoria Kazanului Prep text, introducere articol și note G N Moiseeva M ; L , Kalachov Nikolay Studii despre adevărul rusesc, partea I Informații juridice preliminare pentru colecția completă a adevărului rusesc M , ; a -a ed SPb , Kalachov Nikolay Măsura dreptății Arhiva de informații istorice și juridice, dep III M , ; a -a ed SPb , Kalachov Nikolai Despre semnificația cărții lui Pilot în sistemul legii antice rusești M , Kamanin / , Vitvitska O Filigrane pe hârtie Documente ucrainene din secolele al XVI-lea și al XVII-lea (") Kiev, Kamentseva E I Cronologia rusă (ghid de referință) M , Karamzin N A Istoria guvernului rus Ed Einer-ling B g , m , Karelkin Rec La traducerea "Cuvintelor" de N Gerbel - Otechestvennye zapiski, , v Kashin N Rec pe cartea: "Povestea campaniei lui Igor" Fotografie din prima ediție din c A M Musin-Pușkin, ed A F Ma Linovski M , - Carte și revoluție, , nr " Ed cronica Koenigsberg Vezi Bibl a crescut istorie Klepikov S A Hârtie cu filigran "Stema orașului Amsterdam" Materiale pentru datarea textelor scrise de mână și tipărite - Note ale Departamentului de Manuscrise al Statului Bibliotecile URSS V I Lenin, voi XX M , Klepikov S A Filigran pe hârtie de producție rusă XVIII - timpuriu Secolului M , Klepikov S A Filigran și timbre ale producției ruse din secolele XVIII-XX - Note ale Departamentului de Manuscrise al Statului Bibliotecile URSS V I Lenin, voi XIII M , Klibanov A I Colecția de lucrări ale lui Yermolai-Erasmus - TODRL, v XVI, M ; L , Kloss B A Activitățile atelierului metropolitan de scriere de carte în anii - ai secolului al XVI-lea și originea cronicii Nikon - În cartea: Artă veche rusă Carte scrisă de mână M , Kloss B A Codul lui Nikon și cronicile rusești din secolele XVII-XVII M , Kloss B A Metode statistice pentru cercetarea textului surselor istorice - În: Metode matematice în literatura istorică și cercetarea istorică și literară M , Klyuchevsky V O Old Russian Life of the Saints ca sursă istorică M , , , , Prima parte Anexa II Klyuchevsky V O Un curs de prelegeri despre studiile surselor - Lucrări, vol IV M , Kozlovsky I Trăsături paleografice ale manuscrisului decedat din "Cuvintele despre campania lui Igor" M , (departamentul de la "Antichitățile" Societății Arh Moscovei) Kolesnikov I F Examinarea "scrisorii anonime" - Actele de la Moscova stat Institutul de Istorie și Arhivistică, vol M , Kolmogorov A N Prefață la carte: Lebesgue A Despre schimbarea valorilor M , Komarovich VL Despre istoria literară a povestirii despre Nikolay Zaraisky - TODRL, vol V M ; L , Komarovich V L "legenda Kitezh" L , Komarovich VL Cultul familiei și al Pământului în mediul princiar al secolului al XII-lea - TODRL, vol XVI M ; L , Komarovich V L Letopisețul Laurențian - În cartea: Istoria literaturii ruse, vol II, partea M ; L , , Kondakov N P O notă despre miniaturile listei Koenigsberg din cronica inițială - În cartea: Cronica Radzivilovskaya sau Koenigsberg, vol Sankt Petersburg, Koril F E Analiza întrebării despre autenticitatea sfârșitului "Sirenei" - Știrile Filialei a II-a a Academiei de Științe, vol III, Kotlyarevsky A A Despre obiceiurile de înmormântare ale slavilor păgâni M , Kochin G E Materiale pentru dicționarul terminologic al Rusiei antice M ; L , Krasin D Citind Menaia lui John Milyutin - Mosk univ din Vest , , Nr Kudryavtsev I M "Mesaj către Ugra" de Vassian Rylo - TODRL, vol VIII M ; L , Actul lui Kuzmina V D Devgen (Faptul din vremurile trecute al omului curajos) M , Kukushkina M V Bibliotecile monahale ale Consiliului Rus Eseuri despre istoria culturii cărții în secolele XVII-XVII L , Kukushkina M V Filigran pe hârtie a fabricilor rusești din secolul al XVIII-lea-începutul secolului al XIX-lea Revizuirea colecției lui P A Karta-vova

- În cartea: Ese istoric și recenzie a fondurilor Departamentului de Manuscrise a Bibliotecii Academiei de Științe a URSS, vol II (secolele XIX-XX) M ; L , Cronici laurențian și Trinity - PSRL, vol I Sankt Petersburg, Cronica Laurentiană - PSRL, vol I, nr - a -a ed L , - , Lavrov N F Note despre cronica Nikon - În cartea: Cronica studiilor Comisiei permanente istorice şi arheografice, (XXXIV) L , Lavrovsky N A Despre elementul bizantin în limba acordurilor dintre ruși și greci SPb , Index de studii și ediții de monumente Lavrovsky P A Scriere secretă veche rusă - Antichități Proceedings of the Moscow Archaeological Society, vol M , Lambin N Despre orbirea lui Yakun și jocul lui țesut de aur Cercetare critico-filologică - ZhMNP, , mai Langlois Sh -V , Sen'obos Sh Introducere în studiul istoriei SPb , , , , I/, Lann E Farsa literara M ; L , Lappo-Danilevsky A S Metodologia istoriei Partea I Teoria cunoaşterii istorice Sankt Petersburg, , - , , Laptev I P Experiență în diplomația rusă antică sau o modalitate de a afla pe hârtie momentul în care au fost scrise manuscrisele antice SPb , Laubert Yu Procese fotomecanice M , Laucevicius E Hârtia în Lituania în secolele XV-XVIII Vilnius, Lebedev V Traducere slavonă a Cărții lui Iosua după manuscrisele păstrate și Biblia Ostrog Sankt Petersburg, , , , , , , , , Levina S A Despre vremea întocmirii și întocmitorului Cronicii Învierii din secolul al XVI-lea - TODRL, vol XI M ; L , Vocabular și frazeologia "Rugăciunii" de Daniil Zatochnik L , Cronicar scris de St Dmitry în Ucraina din a doua re datează până în cu notele sale marginale Ediția lui Amphilochius, Episcop de Uglich M , Culegere de cronici, numită cronica lui Avraam - PSRL, vol XVII SPb , Cronica lui Nestorov după cea mai veche copie a lui Lavrentiy Ed prof R Timkovsky M , Cronica lui Nestorov, conform listei călugărului Lavrenty, a fost publicată de profesorii: X Cebotarev și N Cherepanov din până în M , , Cronica conform listei Laurentianelor Ed Comisia arheologică SPb , Cronica conform listei Laurentianelor A treia ediție a Comisiei Arheografice SPb , Linnichenko I A Scrisorile prințului galic Leo și semnificația documentelor falsificate ca surse istorice - Izvestiya ORYAS, vol IX, carte Likhachev D S "Scream the streaks" în "The Tale of Igor's Campaign" - TODRL, vol XVIII M ; L , Lihachev D S Apariția literaturii ruse M ; L , Likhachev D S Restaurarea textelor literare din Rusia antică - În cartea: Restaurarea monumentelor culturale (probleme de restaurare) M , Lihaciov D S Tradiția literară galică în Viața lui Alexandru Prima parte Anexa II Ra Nevski - TODRL, vol V M ; L , Likhachev D S Moștenirea manuscrisului vechi rusesc și câteva principii metodologice ale studiului său - Slavia, roõ XXVII, seă , Likhachev D S Hellinsky cronicar de al doilea tip și cercurile guvernamentale ale Moscovei la sfârșit secolul - TODRL, vol VI M ; L , Lihaciov D, S Scriitor sârb uitat din prima jumătate a secolului al XVI-lea Anikita Lev Filolog - În carte: Gorski vi]enac O ghirlandă de eseuri oferită profesorului EM Hill Cambridge, , Likhachev D S Reuniunea Comisiei Editoriale și Textologice a Comitetului Internațional al Slaviștilor de la Varșovia - Izvestia Academia de Științe a URSS, OLYA, vol , nr , Likhachev D S Studiul literaturii ruse antice în URSS în ultimii zece ani M , Likhachev D S Istoria pregătirii pentru publicarea textului "Povestea campaniei lui Igor" la sfârșitul secolului al XVIII-lea - TODRL, vol XIII M ; L , Likhachev D S La întrebarea despre originea tendințelor literare în literatura rusă - Rus lit , , nr Likhachev D S Despre istoria adăugării "Povestea ruinei din Ryazan de Batu" - În cartea: Anuarul arheografic pentru , M , Likhachev D S Canon și rugăciune către îngerul groaznic guvernatorul Parthenius cel Urât (Ivan cel Groaznic) - În cartea: Patrimoniul

manuscris al Rusiei antice Pe baza materialelor din Casa Pușkin L , Likhachev D S Comentarii - În cartea: Povestea anilor trecuti, M ; L , Likhachev D S Criza textologiei mecaniciste străine moderne - Știrile Academiei de Științe a URSS, OLYA, , nr , , Likhachev D S Soarta literară a "Povestea devastării lui Ryazan de către Batu" în primul sfert al secolului al XV-lea - În cartea: Cercetări și materiale despre literatura antică rusă M , Likhachev D S Câteva principii noi în metodologia cercetării textuale a monumentelor literare antice rusești - Izvestia Academiei de Științe a URSS, OLYA, , vol XIV, nr , , Likhachev D S Despre numele "Zadonshchina" - În cartea: Cercetări privind studiile surselor interne Culegere de articole dedicate aniversării a de ani a profesorului S N Valk M ; L , Lihachev D S "Plângerea râului Narova " - TODRL, vol VI M ; L , Likhachev D, S În ceea ce privește articolul lui V A Chernykh despre dezvoltarea metodelor de transmitere a textului surselor istorice - Arhiva istorică, , Nr Index de studii și ediții de monumente Lihaciov D S Poveștile lui Nikol Zarazsky - TODRL, vol VII M ; L , , , , , , , , Likhachev D S Povești ale ambasadorilor ruși ca monumente ale literaturii - În cartea: Călătoriile ambasadorilor ruși din secolele XVII-XVII M ; L , Lihaciov D S Poetica literaturii ruse vechi Ed a -a, adaug M , Lihaciov D S pe carte: Artsikhovsky A V Novgorod scrisori pe scoarța de mesteacăn (din săpăturile din) M , - Arheologia sovietică, , XXVII, Lihaciov D S pe carte: A V Artsikhovsky și M N Tikhomirov Scrisori din Novgorod pe scoarța de mesteacăn (din săpăturile din) M , - Arheologia sovietică, , XIX Lihaciov D S pe cartea: L A Tvorogov Tezaurul literaturii ruse vechi Pskov, - Izv AN SSSR, OLYA, , v , nr Lihaciov D S pe carte: Cherepnin L V Arhivele feudale din secolele XIV-XV, vol și - Proceedings of the Academy of Sciences of the URSS, OIF, , vol IX, Nr Likhachev D S Cronicile rusești și semnificația lor culturală și istorică M ; L , - Likhachev D, S O serie de studii monografice ale monumentelor literaturii ruse antice - Izvestia Academiei de Științe a URSS, OLYA, , vol XIX, nr Likhachev D S "Povestea campaniei lui Igor" și cultura timpului său L , , Likhachev D S "Timpul Sofia" și lovitura politică de la Novgorod din - Note istorice, nr M , , , , Likhachev D S Omul în literatura Rusiei antice M ; L , Likhachev D S Caracteristici ale imitației "Zadonshchina" (Cu privire la problema atitudinii "Zadonshchina" față de "Povestea campaniei lui Igor") - Rus lit , , nr Likhachev D , Schmidt S , Pokrovsky N Respectul pentru antichitate - Adevarat, , aug Lihaciov N P Hârtia şi cele mai vechi fabrici de hârtie din statul moscovit Eseu istoric și arheografic, cu tabele cu filigran de hârtie Sankt Petersburg, Lihaciov N P Din prelegeri despre diplomaţie Sankt Petersburg, - , , , Lihaciov N P Semnificația paleografică a filigranelor de hârtie: partea I Studiul și descrierea filigranelor, cu adăugarea a șaptesprezece tabele fototip SPb , ; partea a II-a Subiect și index cronologic SPb , ; partea a III-a Album foto Sankt Petersburg, , fotografii; Aplicații: tabele care explică în ordine cronologică modificarea formatului și structurii lucrării SPb , Prima parte Anexa II Loparev X Descrierea manuscriselor OLDP, vol III SPb , Lukyanov VV Adăugiri la biografia lui Joel Bykovsky - TODRL, vol XV M ; Leningrad, Lukyanov V V Scurtă descriere colecții de manuscrise ale muzeului regional al tradițiilor locale din Iaroslavl Iaroslavl, Lukyanov V V Descrierea colecției de manuscrise a Arhivei de Stat a Regiunii Yaroslavl secolele XVI-XX Yaroslavl Lurie Ya S Revista arheografică - În cartea: Călătorie dincolo de cele trei mări ale lui Afanasy Nikitin - gg Ed a II-a, adaugă și re-sclav M ; L , Lurie Ya S Ivan IV a fost

scriitor? - TODRL, vol XV M ; L , Lurie Ya S Încă o dată despre codul din și Cronica din Novgorod Karamzin - TODRL, vol XXXII L , Lurie Ya S Din istoria scrierii cronicilor ruse la sfârşitul secolului al XV-lea - TODRL, vol XI M ; L , , , , , Lurie Ya S La întrebarea "latinismului" cercului Gennadiev - În cartea: Cercetări și materiale despre literatura antică rusă M , Lurie Ya S Cronica Laurențiană - o colecție de la începutul secolului al XIV-lea - TODRL, vol XXIX L , Lurie Ya S Activitățile literare și culturale și educaționale ale lui Euphrosyn la sfârșitul secolului al XV-lea - TODRL, vol XVII M ; L , Lurie Ya S Noi liste ale "Mesajului suveran al țarului către tot regatul său rus" - TODRL, T Kh M ; L , Lurie Ya S Cronici întregi rusești din secolele XIV-XV L , Lyubimov V P Noi liste ale Pravdei ruse - În cartea: Pravda rusă, vol II Ed acad B D Grekova M ; L , Lyubimov V P La publicarea Russkaya Pravda - În cartea: Problems of Source Studies, Sat al -lea M ; L , Lyublinskaya A D Studiu sursă al istoriei Evului Mediu L , Mayr E , Linsley E , Yuzinger R Metode și principii ale sistematicii zoologice Pe din engleza M , / , - Macarius Istoria Bisericii Ruse Sankt Petersburg, , Maksimov S V Povești din istoria Vechilor Credincioși SPb , Malinin V Bătrânul Mănăstirii Eleazar Philotheus și mesajele sale Kiev, Malyshev V I Unde și de către cine a fost scrisă "Povestea parohiei lui Stefan Batory de pe orașul Pskov" - "Pe malurile Marelui", almanah literar Pskov, , nr Malyshev V I Cu privire la problema topografiei colecțiilor private ale Index de studii și ediții de monumente litere - TODRL, vol X M ; L , Malyshev V I Care a fost autorul "Mărturisirii" atribuită lui Ivan Akindinov - Literatura rusă, , Nr Malyshev V I Povestea parohiei lui Stefan Batory la orasul Pskov M ; L , Malyshev V I Povestea lui Sukhan Din istoria povestirii ruse a secolului al XVII-lea M ; L , , Colecțiile de manuscrise Malyshev V I Ust-Tsilma din secolele XVII-XX Syktyvkar, , Malyshevsky N O scrisoare falsificată de la polovtsianul Ivan Smera către vel carte Vladimir - Actele Academiei Teologice din Kiev, VI-VII Mansikka V Viața lui Alexandru Nevski Analiza edițiilor și a textului Sankt Petersburg, , , , , Maslennikova IN Lupta ideologică în literatura de la Pskov în timpul formării statului centralizat rus - TODRL, vol Vili M ; L , / Maslennikova I N Aderarea lui Pskov la statul centralizat rus L , Maslov S I Din istoria filigranografiei ruse (parte nepublicată a lucrării lui K Tromonin "Explicarea semnelor vizibile pe hârtie de scris", M ,) - Știrile Academiei de Științe a URSS, seria a VII-a, ONU, , nr Matsyuk O Ya Hârtie și filigran în ținuturile ucrainene (XVI - urechea secolelor XX) Kiev, Meilakh B S Psihologia creativității artistice - Întrebări de literatură, , Nr Măsura dreptății conform unui manuscris din secolul al XIV-lea Ed sub supraveghere și cu un articol introductiv de Acad M N Tikhomirova M , Orientări pentru descrierea manuscriselor slavo-ruse stocate în URSS, nr ore - M , Ghid metodologic pentru arheografie Ed M S Selezneva, E M Talman M , Manual metodic de descriere a manuscriselor slavo-ruse pentru Catalogul consolidat al manuscriselor stocate în URSS, vol I M , Meshchersky N A Veche poveste rusească despre capturarea Tsargradului de către fria-gami în - TODRL, vol X M ; L , Meshchersky N A Arta traducerii Rusiei Kievene - TODRL, vol XV M ; L , Meshchersky N A Istoria războiului evreiesc al lui Joseph Flavius în traducerea veche din rusă M ; L , , , Meshchersky N A Cu privire la problema datarii cronografului Vilna - TODRL, vol XI M ; L , Meshchersky N, A Despre sintaxa lucrărilor antice de traducere slavo-rusă - În cartea: Teoria și critica traducerii L , Prima parte Anexa II Mikhailov A V La întrebarea despre originea și sursele literare ale Tolkovaya Palea - Izvestiya a Academiei de Științe a URSS

despre RYaS, vol I, carte L , Mihailov A La întrebarea textului cărții Geneza a profetului Moise în Paley explicativ - Știrile Universității din Varșovia, , carte IX; , carte \ Mikhailov A V O revizuire generală a compoziției consiliilor editoriale și a surselor literare ale Tolkova Palea - Știrile Universității din Varșovia, , carte VII Mihailov A V Experiența studierii textului Cărții Genezei profetului Moise în traducerea slavonă veche Partea Parimi text Varşovia, Moiseeva G, N Conversația Valaam este un monument al jurnalismului rus de la mijlocul secolului al XVI-lea M ; L , Moiseeva G N "Colecția de antichități rusești" de profesorul Bauze - TODRL, vol XXXV L , Mongait A L pământul Ryazan M , Cronica de la Moscova de la sfârșitul secolului al XV-lea - PSRL, vol XXV M ; L , Moshin V A Ediția sârbă a Sinodiki în săptămâna Ortodoxiei Analiza textului - Byzantine Times, , vol XVI Colecția muzeală de manuscrise Descriere, vol I Nr - Ed I M Kudryavtseva M , Murzanova M N , Bobrova E I , Petrov V A Eseu istoric și trecerea în revistă a fondurilor Manuscris Departamentul Bibliotecii Academiei de Științe, nr Secolul LXVIII M ; L , ; emisiune Secolele XIX-XX M ; L , Nazarevsky A A Bibliografia poveștii vechi rusești M ; L , Nasonov A N Introducere - În cartea: Cronicile Pskov, nr I Pregătit la presa A Nasonov M ; L , Nasonov A N Istoria scrierii cronicilor ruse în secolele XI - începutul secolelor XVIII Eseuri și cercetări M , , Nasonov A N Cronică monumente ale principatului Tver - Știrile Academiei de Științe a URSS Dep științe umanitare, , nr Nasonov A, N Cronica monumentelor depozitelor de la Moscova (materiale noi) - În cartea: Probleme ale studiilor surselor, vol IV M , , Nasonov A N Despre cronica regională rusă - Știrile Academiei de Științe a URSS Ser istorie și filozofie, vol II, nr , Nasonov A N Pe listele cronicilor din Pskov - În cartea: Cronicile Pskov, nr Eu pregătesc la presa A Nasonov M ; L , , , , Nekrasov I Experiență de cercetare istorică și literară asupra originii vechiului Domostroy rusesc M , Nechaeva V S Stabilirea textelor canonice ale operelor literare - În cartea: Conferință de critică textuală Rezumate ale rapoartelor M , Index de studii și ediții de monumente Nikolsky N K Sarcini imediate de studiu învățarea cărților din limba rusă veche WAP&I, vol CXLVII Sankt Petersburg, Nikolsky N K Sarcini și o scurtă prezentare a activităților Comisiei pentru publicarea monumentelor literaturii antice ruse (de la momentul înființării până la ianuarie) L , Nikolsky N K Materiale pentru lista în timp a scriitorilor ruși din secolele X-XI Sankt Petersburg, , , Nikolsky N K Cărți manuscrise ale bibliotecilor antice rusești (secolele XI-XV) Materiale pentru dicționarul deținătorilor de manuscrise, cărturarilor, traducătorilor, referințelor și contabililor, voi (A-B) SPb , Cronică din Novgorod conform listei de carte sinodale Ed Comisia arheografică SPb , Novgorod Prima cronică a edițiilor Senior și Junior M ; LED AN SSSR, , , Cronica a patra din Novgorod - PSRL, vol IV, partea întâi, nr Pg -L , - , , Cronica charate din Novgorod Ed sub supravegherea acad M N Tikhomirova M , Cronici din Novgorod și Pskov - PSRL, vol IV Sankt Petersburg, , Cronici din Novgorod Ed Comisia arheologică Sankt Petersburg, , Cronici din Novgorod - PSRL vol III SPb , Cronicar din Novgorod, începând din și continuând până în - Vkn : Continuarea vechiului viv-liofiki rusesc, partea a II-a SPb , la imp Academia de Științe, Obnorsky S P Despre limba acordurilor ruse cu grecii - În cartea: Limbă şi gândire, vol VI-VII L , Ogienko II Elemente străine în limba rusă Kiev, Ogienko / van Cum se descrie manuscrisul (respect metodologic critic) Byzantinoslavica, roc IV, Olenin A N O scurtă discuție despre publicarea Culegerii complete de scriitori - Fiul Patriei, , part XII, nr Descrierea manuscriselor de

pergament ale Muzeului de Istorie de Stat, partea Manuscrise rusești - Anuarul arheografic pentru M , ; partea Manuscrise bulgare, sârbe, moldovenești - Anuarul arheografic pentru M , Descrierea manuscriselor Adunării sinodale (nu sunt incluse în descrierea lui A V Gorsky și K I Nevostruev) Comp T N Protas'eva, h Nr - M , ; Partea Nr - M , Descrierea manuscriselor colecției Chudovsky Comp T N Protaseva Novosibirsk, Descrierea catedrei de manuscrise a Academiei de Științe a URSS, vol , nr Istoric Prima parte Anexa II colecţii din secolele XV-XV Comp A I Kopanev, M V Kukushkina, B F Pokrovskaya M ; L , ; emisiune Colecții istorice ale secolelor XVIII-XIX Comp N Yu Bubnov, A I Kopanev, M V Kukushkina, O P Likhacheva L , ; vol , nr Poezii, romanțe, poezii, compoziții dramatice Comp I F Martynov L , ; vol Manuscrise greceşti Comp I N Lebedeva L , ; v Manuscrise ale alfabetului latin din secolele XVII-XVIII Comp I N Lebedeva L , Opulskaya L D Surse documentare de atribuire a operelor literare - În cartea: Întrebări de critică textuală, nr M , - Orlov A S Domostroy conform listei Konshinsky și altele asemenea, Prinț M Orlov A S Literatura rusă antică din secolele XI-XVII M ; L , , Orlov A S Gânduri despre statutul lucrărilor despre literatura Evului Mediu rusesc - Știrile Academiei de Științe a URSS, OLYA, vol VI, nr , Orlov A S Colecţiile Hrisostom şi Solemn Sankt Petersburg, , Orlov A S Un cuvânt despre regimentul lui Igor a -a ed M ; L , , , Osmanov M N O Studii textuale din Orientul Mijlociu în Uniunea Sovietică și principiile sale principale (despre materialul studiilor textuale iraniene) - Buletinul istoriei culturii mondiale, , nr , Reguli de bază pentru publicarea documentelor Fondului arhivistic de stat al URSS M De la redactor - TODRL, vol X M ; L , Pavlov A S Scrieri polemice ale principelui-călugăr Vassian Patrikeyev (sec XVI) - interlocutor ortodox, , nr , Monumente ale literaturii antice ruse, publicat de G Kushelev-vym-Bezborodko, ed N Kostomarova, voi Sankt Petersburg, Parkhomenko V A Începutul creștinismului în Rusia Poltava, Manuscrise în pergament ale Bibliotecii Academiei de Științe a URSS Descrierea manuscriselor rusești și slave din secolele XI-XVII Comp N Yu Bubnov, O P Likhacheva, V F Pokrovskaya L , Perevoshchikov D II Regulile de calcul al timpului adoptate de Biserica Ortodoxă M , Corespondență dintre Ivan cel Groaznic și Andrei Kurbsky L , Peresvetov I Lucrări Prep text de A A Zimin Ed D S Lihaciov M ; L , , , Peretz VN Din prelegeri despre metodologia istoriei literaturii ruse Istoria studiului Metode Surse Kiev, , , , Peretz VN, Despre problema descrierii raționale a scrierilor antice Tver, , %> Index de studii și ediții de monumente Peretz VN Despre istoria textului din Povestea lui Akira cel Înțelept - Izvestiya ORYaS, vol XXI, Peretz VN Eseu scurt despre metodologia istoriei literaturii ruse Pg , Petrov N Despre originea și alcătuirea Prologului tipărit slavo-rus Kiev, Petukhov E Pe problema lui Kirills - autori în literatura antică rusă - Colecţia ORJAS AN, vol XLII, Peshchak M M , Rusanivskiy V M Reguli pentru a vedea memoriile ucrainene-cbKoï movi XIV-XVIII st Vidpo-redactor îndepărtat K K Tsiluyko Kiev, \ În Atena, în fața bisericii idoli, s-a întins o piatră mare, pe Aria germană, oamenii erau învățați, iar de către cei învățați din sud, mulți oameni s-au întunecat și s-au întunecat, și din acest motiv, piatra avea să fie numită sd arikv ice (Q p , Evseev I E Cartea profetului Daniel în traducerea slavonă veche M , S Alekseev A A Cântarea cântărilor din Biblia Ostroh: compoziția și sursele textului / / Fedorov Readings M , P Partea a doua A A Alekseev l , rkp secolul al XIII-lea) Bătrânul Isaia când a tradus Areopagita în secolul al XIV-lea a transmis corect toponimul: arkv pag, ariciul vorbește slovenă argev kamyk * În limba greacă a epocii bizantine, ca

urmare a coincidenței în sunetul mai multor vocale și diftongi, a apărut așa-numitul "itacism", așa cum suna i, η, ει, οι, αι Ca urmare, în pronunție și scriere, a existat o indistinguire a multor cuvinte care au devenit omonime O clasificare detaliată a erorilor în percepția greșită a cuvintelor grecești pe o bază lingvistică este dată de F Thomson ; o selecţie de diverse feluri de erori a fost dată de A V Gorsky şi K I Nevostruev în analiza traducerilor biblice slave Este în general acceptat că traducerile medievale, în special cele biblice, erau extrem de literale, că un cuvânt din original corespundea unui cuvânt din traducere Cu toate acestea, nu este deloc neobișnuit ca două cuvinte de traducere să corespundă unui cuvânt din original, cum ar fi, de exemplu, πορνεῦσαι - orice creație, sau invers, iar echivalentul lexical este selectat în funcție de sensul cuvântului tradus După cum s-a remarcat pe bună dreptate , ambiguitatea lexicală se realizează numai în context și, din moment ce nicio traducere cea mai literală nu ignoră ambiguitatea, unitatea de traducere nu este, de fapt, un cuvânt izolat, ci o frază, o sintagma sau un enunț întreg Ceea ce este cu adevărat caracteristic traducerilor religioase, în special a celor medievale, este percepția multor cuvinte semnificative ca termeni, iar acest lucru a provocat și provoacă încă dorința de a traduce cutare sau cutare cuvânt într-un mod identic în afara contextului Un astfel de mod de traducere a fost păstrat în mod constant, în special, de către croatul Benjamin când a fost transcris la sfârșitul secolului al XV-lea din latină a unui număr de cărţi pentru Biblia completă ВМЧ, октябрь, стлб Thomson FJ Către o tipologie a erorilor în traducerile din Slavonie / / Creștinismul printre slavi: moștenirea sfinților Chiril și Metodie Roma, P - Descrierea manuscriselor slave ale Bibliotecii sinodale din Moscova Partea M S , - , - , - , , , - , - , , , , - , , - , , Cu toate acestea, trebuie avut în vedere că unele dintre erorile citate aici sunt imaginare, deoarece descriptorii evaluează traducerile antice în raport cu edițiile sinodale ale Bibliei slavone bisericești, recunoscând autoritatea imuabilă a acesteia din urmă Vereshchagin E M Din istoria apariției primei limbi literare a slavilor: Tehnica traducerii lui Chiril și Metodiu M , S - Barr J The Typology of Literalism in Ancient Biblical Translations Gõttingen, P A se vedea: Romodanovskaya V A Criteriul "echivalenței lexicale" în traducerea cărților deuterocanonice ale Vulgatei pentru Biblia Gennadiev din // Lecturi despre istoria și cultura Rusiei antice și noi: Materiale ale conferinței Yaroslavl, S - Textologia lucrărilor traduse (Sfânta Scriptură) În ultimii ani, s-au făcut mai multe încercări de a defini principiile traducerii slave medievale în așa fel încât să se găsească criterii de evaluare a calităților fiecărei traduceri separat Practic, existența unui principiu "cuvânt cu cuvânt" și a unei traduceri literale este postulat; "proverb-ness" este înțeles ca egalitatea cantitativă a cuvintelor în original și traducere Cu toate acestea, în practică, așa cum sa menționat deja mai sus, această egalitate nu poate fi menținută, deoarece numărul de cuvinte depinde de natura lingvistică a limbilor respective Nu s-au făcut comparații cu practica modernă de traducere, care se străduiește la fel de incontestabil să redeze o unitate din original cu o unitate de traducere Ar trebui să vorbim despre literalismul traducerii numai dacă acest fenomen apare din cauza încălcării normelor lingvistice ale limbii receptoare, altfel se poate vorbi doar despre acuratețea traducerii Cu cât comunitatea lingvistică și culturală a limbilor este mai mare, cu atât este mai ușor să se mențină proverbele, așa cum o demonstrează, în special, evoluția traducerilor slave medievale Acea acuratețe uimitoare, obținută fără

nicio violență asupra gramaticii, care a fost obținută de traducătorii epocii țarului Ivan-Alexandru în Bulgaria, Konstantin Kostenetsky în Serbia, Maxim grecul în Rusia, a fost imposibilă în secolele precedente; doar o lungă interacțiune a limbilor și culturilor a asigurat compatibilitatea deplină a sistemelor lexico-semantice și gramaticale Pentru a înțelege mecanismele existente de traducere, studiul textelor Sfintelor Scripturi în raport cu originalele lor oferă cel mai mult, întrucât astăzi ne este mai ușor să înțelegem scopurile cu care s-au confruntat traducătorii în acest caz Se știe că inițial nevoia de a traduce Sfintele Scripturi a apărut din motive culturale și istorice după captivitatea babiloniană, când evreii au trecut la aramaică în viața de zi cu zi și au pierdut înțelegerea directă a textelor biblice Natura extrem de literală a traducerilor Bibliei în aramaică și apoi în greacă a fost justificată de faptul că astfel de traduceri aveau un scop auxiliar: nu înlocuiau Sfânta Scriptură, Vezi: Vereshchagin E M) Din istorie ;) Din istoria apariției primei limbi literare a slavilor: Variația mijloacelor de exprimare în tehnica traducerii a lui Chiril și Metodiu M , ; Matkhauzerova S Vechi teorii rusești ale artei cuvântului Praga, ; Thomson FJ Sensus sau Propritas Verborum: Teoriile medievale ale traducerii ca exemplificare prin traduceri din greacă în latină și slavonia / / Symposium Methodianum: Beitrâge der Internationalen Tagung in Regensburg zum Gedenken an den Todestag des hl Metoda / Hrsg von K Trost, E Voikl, E Wedel Neuried, , p - ; Bulanin D M Ancient Rus' / / History of Russian translated fiction: Ancient Rus' secolul al XVIII-lea Volumul : Proză SPb , S - mier generalizări istorice și culturale importante privind interacțiunea limbilor în domeniul traducerii în articolul lui N A Meshchersky "Cu privire la problema comunității culturale și istorice a limbilor literare și scrise" (Buletinul Universității de Stat din Leningrad Nr P -) Partea a doua A A Alekseev şi a explicat structura sa semantică Odată cu apariția creștinismului, traducerea Sfintei Scripturi a fost fixată în două tipuri principale: misionară (apostolică) și liturgică Prima dintre acestea a fost fixată în scris deja în secolul al II-lea, când au apărut textele latine și siriace ale Noului Testament Traducerile de natură liturgică însoțesc apariția bisericilor autonome locale și se dezvoltă încă din secolul al IV-lea Datorită aplicării liturgice, aceste traduceri devin obiectul sacralizării până la canonizare, așa cum s-a întâmplat cu Vulgata, astfel încât devin egale în merite cu originalul Literalitatea traducerilor biblice poate fi explicată prin următoarele motive În primul rând, atât apostolii, cât și primii predicatori ai creștinismului au trebuit să fie ghidați de atitudinea față de traducere care avea rădăcini în mediul evreiesc și corespundea scopului utilitar al traducerilor În al doilea rând, traducerea este o formă specială de interpretare a originalului, iar o traducere literală are proprietatea că evită orice interpretare, menținând în același timp ambiguitatea sau ambiguitatea originalului Trebuie remarcat că literalismul traducerilor biblice crește pe măsură ce numărul lor creşte într-o limbă sau alta După cum arată practica, primele traduceri, misionare, se dovedesc a fi cele mai libere, în timp ce traducerile ulterioare ale aceluiași original urmează calea creșterii literalității Pe de o parte, acest lucru se datorează faptului că traducerile ulterioare își pun sarcini mai specifice (de exemplu, liturgică, dogmatică, apologetică); pe de altă parte, în timp, așa cum sa menționat deja, compatibilitatea gramaticală și semantică a celor două limbi crește, asigurând aproximarea traducerii la original În al

treilea rând, astăzi o puternică opoziție față de tendința literalistă este necesitatea păstrării normelor lingvistice ale limbii receptoare, în timp ce în epoca formării limbilor literare, practica literalistă se dovedește a fi un factor pozitiv în dezvoltarea sintaxei și semantica limbii receptoare, adică stimulează procesul inevitabil din punct de vedere istoric de intrare a unei noi limbi în sistemul de limbi literare limbi din această zonă culturală În cele din urmă, trebuie avut în vedere că nu toate traducerile biblice sunt făcute cu un grad egal de literalitate Literalismul mai mare al traducerilor liturgice se datorează faptului că, datorită condițiilor de funcționare a acestora, textele liturgice erau percepute ca Sfânta Scriptură Vezi pentru mai multe detalii: Alekseev A A Traducerea Sfintelor Scripturi în acoperire culturală și istorică / / Biserică și timp Nr ( ) pp - BarrJ The Typology, , p , Aparent, acesta este un model universal Vezi: P Lagarde, de Anmerkungen zur griechischen Übersetzung der Proverbien Leipzig, S : Barr J Tipologia P - Textologia lucrărilor traduse (Sfânta Scriptură) prin excelență, prin urmare manuscrisele liturgice din Noul Testament erau altare ale templului În tipul explicativ, Sfânta Scriptură însăși ar putea fi schimbată și supusă interpretărilor însoțitoare În ceea ce privește interpretările în sine, traducerea lor putea fi extrem de liberă și reprezenta adesea o parafrază; abia din secolul al XIV-lea traducerile interpretărilor au început să fie efectuate destul de precis Traduceri ale Bibliei de al patrulea tip, realizate de însuși Metodiu și studenții săi la sfârșitul secolului al IX-lea sau traducătorii Simeon de la începutul secolului al X-lea, sunt destul de satisfăcători, oricât de stricte ar fi criteriile de evaluare a acestora Încercările de a construi o teorie a traducerii medievale pe material extra-biblic nu pot avea succes, deoarece sarcinile traducătorilor de omiletică, istoriografie sau chiar imnografie nu sunt pe deplin clare De ce acesta sau acela traducător oferă o traducere exactă, și nu o parafrază gratuită sau distribuie originalul cu propriile adăugiri? Dacă traducerea este inclusă în cercul textelor liturgice sau lecturilor statutare, atunci acuratețea traducerii se va datora acelorași motive care se aplică în acest caz Sfintei Scripturi Dacă lucrarea tradusă nu este inclusă în acest cerc, atunci se poate aștepta de la traducător doar rezultatul pe care îl poate da competența sa profesională Prin urmare, traducerea lucrărilor lui Teodor Studitul, a părților individuale din Cronica lui George Amartol sau Povestea lui Barlaam și Ioasaf este extrem de de neînțeles, în timp ce traducerea Războiului Evreiesc este magnifică Între timp, au fost realizate în același timp, în același mediu, comparabile ca conținut, dar nu bazate pe aceleași principii Mai mult, diferite moduri de traducere pot fi găsite chiar și în alcătuirea unui text relativ mic, care sunt catenatele de pe Cântarea Cântărilor * Traducerea Acatistului către Maica Domnului este făcută în așa fel încât să dezvăluie în traducător o dorință conștientă de a transmite mijloacele poetice ale originalului , dar nu știm dacă o asemenea poziție era în vreun fel comună Astfel, evaluarea traducerilor slave non-biblice trebuie să se facă de fapt nu în funcție de acuratețea transferului originalului grecesc, ci în funcție de rezultatele artistice și stilistice în limba slavă Dacă avem în vedere că încă în secolul al XVIII-lea Întrucât a predominat dorința de a înfrumuseța traducerea, indiferent de trăsăturile stilistice ale originalului , trebuie să admitem că până acum doar traducerile biblice, datorită scopului lor utilitar, pot fi evaluate relativ obiectiv și oferă criterii de evaluare a caracterului non-biblic traduceri Alekseev A / Spre istorie S - Filonoua-Gove A Imnul slav

Akathistos: Poetica! Elemente ale textului bizantin și vechea sa traducere în Slavonie bisericească Munchen, Cf Vezi și: Alekseev AA Sfânta Scriptură ca monument al scrierii antice rusești / / Questions of Literature Nr S - Alekseev A A Evoluția teoriei limbajului și a practicii lingvistice a lui Trediakovsky // Limbajul literar al secolului al XVIII-lea: Probleme de stilistică L , S R Yu Danilevsky nu menționează acest lucru în secțiunea "Clasicismul" din cartea "Istoria ficțiunii traduse în rusă" (Sankt Petersburg,) Partea a doua A A Alekseev Natura originalului O problemă pur textologică este problema unei surse în limbă străină care a servit drept traducere originală Cercetătorul poate fi interesat de două laturi ale acestei probleme: ( ) caracteristicile originalului, explicând aspectul versiunii slave și ( ) versiunea slavă ca martor al originalului într-o limbă străină Complexitatea problemei poate fi descrisă destul de pe deplin pe exemplul traducerilor biblice slave Există cazuri extrem de rare când un original în limbă străină poate fi indicat cu siguranță; sunt de obicei mai recente Așadar, de exemplu, se știe nu numai că traducerea din Rusia de Sud a Cântecelor a fost făcută în secolul al XV-lea din Biblia Cehă , dar și faptul că cea de-a treia ediție a acestei Biblii a servit drept original Și din moment ce această ediție a apărut printre husiții cehi, se pot trage concluzii istorice de amploare despre modalitățile prin care originalul a pătruns în mediul rusesc de sud În mod similar, este stabilit cu încredere că, în pregătirea "Bibliei sale rusești", Francysk Skorina a folosit aceeași Biblie cehă în ediția sa venețiană din Pentru perioada timpurie a scrierii slave, nu există informații exacte de acest fel În cazurile în care traducerea este relativ liberă, se poate indica doar foarte aproximativ ediția sau varietatea textului care a servit ca original În cazul textelor biblice, problema este complicată de faptul că restructurari similare ale textului pot avea o origine independentă din punct de vedere textual, în special elemente de stil biblic, precum "i" inițial, prepoziția "къ" după verbe de vorbire , etc De obicei, toate potrivirile traducerii slave cu originalul grecesc trebuie considerate ca împrumuturi de la original, chiar dacă vorbim de elemente stilistice de tipul indicat Sunt cunoscute multe cazuri când traducerea slavă a păstrat astfel de elemente care lipsesc în binecunoscutele originale grecești Deci, în cartea lui Savva, l v , în slujba Joii Mari, se citește Mt : de acum înainte, iată fiul de scaun de om, mâna tatălui în loc de mâna obișnuită a puterii Toate sursele disponibile de limba greacă Publicat de N M Kostomarov în revista Osnova (, noiembrie-decembrie, p -) Sobolevsky AI Materiale și cercetare S - , - Alekseev A A Cântarea cântărilor din Biblia cehă și traduceri slave de est din secolele XV-XVII // Slavia Vol S Vladimirov P, V Dr pr Skaryna, traducerile sale, publicațiile și limba SPb , S ; Florovsky A V Biblia cehă în istoria culturii și scrierii ruse [Pr Skaryna și urmașii operei sale] / / Sborník filologickÿ Vol XII C ; Alekseev A A Cântarea cântărilor din Biblia cehă S - Vezi despre asta: Mikhailov A V Experiență S urm Textologia lucrărilor traduse (Sfânta Scriptură) a textului sprijină a doua lectură Această lectură ar fi putut apărea fie sub influența Ps : Eu stau pe odesnzhik-ul meu \ sau sub influența celui de-al VI-lea membru al Crezului, stau pe odesnzhik-ul tatălui , fie, în cele din urmă, mă întorc la citire a acestui loc, păstrată în interpretarea scriitorului latin Cassiodorus (-) la Psalmul , unde acest citat din Matei citește videbitis filium hominis sedentem ad dexterem patris Aceasta este o versiune a traducerii latine vechi a Noului Testament, cunoscută sub numele de Vetus Latina sau Itala, în

Vulgata citirea este aceeași cu textul grecesc dextris virtutis Dei Variabilitatea versiunii slave a Evangheliei are o gamă mai largă decât variația surselor bizantine din secolele IX-XI; în unele cazuri, reflectă lecturi caracteristice primului mileniu al istoriei textului grecesc al Noului Testament Deci, în mai multe cazuri, sursele slave individuale (dar nu și textul în ansamblu!) coincid cu lecturile celebrului codex Beza din secolul al V-lea (D), un reprezentant proeminent al așa-numitului "text occidental", sau versiuni latine miercuri: Versetul este omis din Mariinsky Ev iar într-un manuscris latin din secolul al V-lea ff (conform Nestle-Aland , vezi nota) a tatălui numit după Mariinsky ev şi alţii: a adăugat zeul Zograf-skoe ev etc X * D lat Glagolitic Mariinsky Ev si altele: eu zic galician ev = D i iskaakhzh = D: omis i Zografskoe, Galician și tetra din secolul XIII și: și abige majoritatea izvoarelor antice = D lat și după ce am văzut mărturiile: omis din evangheliile Zograf și Dobrilov din = Vulgata la ea: mi Grigorovicievo ev , secolul XIII = lat minciună: mândria evangheliilor Dobrilovo și Vukanov = incensos, lat În toate aceste cazuri, se pune întrebarea cu privire la natura surselor folosite de traducătorii slavi: oare aceste surse latine suplimentare sau acele surse grecești care au fost cândva în mâinile scribilor slavi, diferă de sursele textului grecesc cunoscut astăzi (și pus în circulație) La un moment dat, I Weiss a făcut o gravă eroare de text în timpul reconstituirii deja menționate a Evangheliei slave originale Ca urmare a unei analize nu pe deplin exacte a sursei de bază a traducerii slave, el a ajuns la concluzia că tocmai sursele naturii "latine", "occidentale" Așa gândea V A Pogorelov (Din observații în domeniul literaturii slave antice / / Sbornik filosofické fakulty University Komenského v Bratislave Roí N / S) Vezi: Gezen A Istoria traducerii slave a crezurilor SPb , S , , , , , Bibliorum sacrorum latinae versiones antique seu Vetus Italica / Opera D Petri Sabatier Reims, Voi III p Partea a doua A A Alekseev erau în mâinile lui Chiril și Metodie, de aceea, în toate cazurile posibile, a introdus în arhetipul reconstruit asemenea variante din manuscrise slave (a folosit douăsprezece liste din secolele XI-XV) care coincideau cu aceste izvoare "occidentale" În acest fel, Weiss a reconstruit un text grecesc care nu a existat niciodată și l-a potrivit cu versiunile disponibile ale tradiției scrise de mână slave A fost o reconstrucție eclectică realizată pe o bază de sursă extrem de limitată Urme de "influență latină" sau coincidență cu textele latine se găsesc nesistematic în diferite surse slave din secolele IX-XII, nu aparțin unui singur strat sau unei epoci: unele dintre ele sunt de origine moravă și reflectă rolul Limba latină în cultul slavilor în prima jumătate a secolului al IX-lea, o parte aparține stratului lingvistic balcanic Se știe că din secolul al VII-lea sub asaltul arabilor, călugării din Palestina s-au mutat în Sinai, în sudul Italiei și în împrejurimile Constantinopolului Cel mai probabil, coincidențele surselor latine și slave sunt supuse așa-numitei "legi a marginalilor", potrivit căreia trăsăturile arhaice pierdute în centrul cultural (adică la Constantinopol) din cauza dezvoltării istorice naturale ar putea fi păstrate mai mult timp pe periferia areolei - în Italia și slavi Acest lucru, desigur, nu înseamnă că nu au existat traduceri directe din sursele latine Prezența lor a fost remarcată pentru prima dată de A I Sobolevsky , informații de acest fel au fost rezumate relativ recent de V Maresh Traduceri din originale latine au fost făcute în mod regulat printre slavii răsăriteni, astfel încât până și textul latin al Bibliei a fost folosit la sfârșitul secolului al XV-lea să alcătuiască primul corpus complet

al Bibliei slavone Un grup relativ mare de texte a fost, de asemenea, tradus în Rus' antic din originalul evreiesc, şi anume, mai multe cărţi biblice, apocrife biblice şi un eseu despre istoria biblică a lui Iosippo În mod caracteristic, a existat controversă în jurul unuia dintre aceste texte timp de un secol, din moment ce este prezentată teza că acesta (cartea Esterei) a fost tradusă nu dintr-un ebraic, ci dintr-un original grecesc Desigur, o determinare sigură a limbii originale necesită o analiză filologică serioasă, potrivit Pentru mai multe detalii, vezi: Alekseev A A Textology of the Slavic Bible pp - Sobolevsky A I Texte slavone bisericești de origine moravă / / Buletinul Filologic Rus T S - Maree FV O Antologie a Slavoniei Bisericii Texis de origine occidentală (cehă) Munchen, Sobolevsky A I Literatura tradusă a Moscovei, Rusia în secolele XIV-XVII SPb , S - Meshchersky N A Surse și compoziție S , ; Alekseev A A Relațiile literare ruso-evreiești înainte de secolul al XV-lea // Evrei și slavi Vol I Ierusalim; Sf Petersburg C - Literatura traducerilor Sobolevsky A I , p - ; AltbauerM si M Taube Cartea Slavoniei a Esterei: când, unde și din ce limbă a fost tradusă? /Harvard Studii ucrainene Vol vili P - Textologia lucrărilor traduse (Sfânta Scriptură) întrucât limba traducerilor slave era de fapt identică și reflecta relativ slab trăsăturile lingvistice ale originalului De obicei, originalul se prezintă ca o formă de nume proprii, erori de traducere, unele caracteristici sintactice și uneori gramaticale Cealaltă parte a problemei constă în determinarea rolului pe care traducerea slavă îl poate juca în studiul scrierii antice, dintre care traducătorii alegeau lucrări pentru traducere La un moment dat, G Bonvech a folosit traducerea slavă a interpretărilor Cântării Cântărilor, compilată de Hippolytus, Episcopul Romei (-), pentru a reconstrui această lucrare, care s-a pierdut în versiunea sa originală grecească Mai recent , M van Esbroek a folosit cu aceeași scopul traducerii slave a uneia din omilia lui Isihie al Ierusalimului Apocrifele traduse atrag mai ales adesea atenția cercetătorilor scriiturii mediteraneene antice Pentru a restabili etapele ulterioare ale istoriei textelor grecești ale Sfintei Scripturi, se folosesc și materiale slave, deși într-o mică măsură Deci, pentru publicarea Septuagintei, întreprinsă la Oxford de Holmes și Parsons în - Au fost folosite lecturi separate ale Bibliei Ostroh În ultimele ediții ale textului grecesc al Noului Testament, există și mărturii ale versiunii slave Este clar că acest tip de utilizare a surselor slave este posibilă numai dacă se efectuează o cercetare textuală adecvată a acestora și se fac judecăți rezonabile cu privire la forma textului original (arhetip) De exemplu, un studiu al Evangheliei după Ioan a arătat că jumătate din toate informațiile despre textul slavon din ediția GNT a textului grecesc s-au dovedit a fi incorecte, deoarece se baza pe reconstrucții insuficient de sigure ale lui I Weiss Astăzi există suficiente temeiuri pentru a afirma că trăsăturile "occidentale" din textul Evangheliei slave sunt fenomene unice și izolate asociate cu distribuirea documentelor palestiniene la Constantinopol (după cum s-a discutat mai sus), ele nu mărturisesc în niciun caz despre "occidentul" baza traducerii originale slave Meshchersky N A Surse și compoziție S - Vezi: Hippolytus Werke bd /h von G N Bonwetsch și H Achelis Leipzig, ; Bonwetsch GH Hippolyt's Kommentar zum Hoheiied auf Grund von N Marr's Ausgabe des grusienischen Textes herausgegeben Lepzig, Van Esbroek M , SJ Hésychius de Jérusalem "Sur les coryphées" en version slavonne (CPG) / / Orientaba christiana periodica Vol / P - Vezi în special Flusser D Palaea História: An Unknown Source of Biblical Legends / / Scripta Hierosolymitana XXII

Ierusalim, P - Evseev I E Tradiția manuscrisă a Bibliei slave SPb , S Se face referire la următoarele ediții care circulă pe scară largă astăzi: Noul Testament grecesc Ediția a -a revizuită Stuttgart, (abreviat GNT); Nestléland Novum Testamentum Graece [revidierte Auflage] Stuttgart, (abreviat Nestle-Aland sau NA) Vezi: Evanghelia lui Ioan în tradiţia slavă pp - A G BOBROV PRINCIPII DE EDIȚIE CRONICI VECHI RUSE Introducere În depozitele scrise de mână din Rusia și din alte țări, conform estimărilor cele mai conservatoare, s-au păstrat cel puțin câteva mii de liste cu diverse cronici rusești antice Majoritatea monumentelor analistice într-o măsură sau alta au fost deja introduse în circulația științifică Sunt peste o sută Dacă M D Priselkov în credea că "scrierea cronică rusă a ajuns până la noi în mai mult de două sute de texte de cronică din secolele XIV-XVIII, acum stocate în diverse colecții de manuscrise" (Priselkov M D Istoria scrierii cronicilor ruse din secolele XI-XVIII) Secolele XV L , P), apoi deja ani mai târziu, în , A N Nasonov a înregistrat "mai mult de o mie de astfel de manuscrise în doar trei (deși cele mai mari) depozite de la Moscova" - Arhiva de stat rusă a actelor antice (RGADA), Departamentul de Manuscrise al Bibliotecii de Stat Ruse (RSL) și Departamentul de Manuscrise al Muzeului Istoric de Stat (SIM) (Nasonov A N Monumentele cronice ale depozitelor de la Moscova: (Materiale noi) / / Probleme de studiu sursă M , [Numărul] S) Se poate presupune că numărul de liste de cronici din cele mai mari depozite din Sankt Petersburg - Departamentele de manuscrise ale Bibliotecii Naționale Ruse (RNL), Biblioteca Academiei de Științe (BAN), arhiva Sf (RGIA) iar în Depozitul Antic numit după V I Malyshev de la Institutul de Literatură Rusă (IRLI) al Academiei Ruse de Științe, ar trebui să fie cel puțin comparabil cu numărul de liste din depozitele de la Moscova (se știe că A N Nasonov a colectat materiale despre listele de anale din Leningrad depozite, dar această lucrare rămâne nepublicată) În plus, există un număr semnificativ de arhive mari în alte orașe ale Rusiei și în străinătate Principii de publicare a cronicilor rusești antice ediții științifice ale textelor integrale ale cronicilor, fără a socoti numeroasele publicații de pasaje de cronică și ediții populare * Problema principiilor de publicare a cronicilor rusești vechi are două aspecte principale În primul rând, aceasta este problema alegerii textului (ce monumente analistice să publice și după ce liste) și, în al doilea rând, problema regulilor de transmitere a textului în publicații Aceste probleme au fost deja luate în considerare în mod repetat în literatura științifică - aici, în termeni generali, putem numi secțiunile relevante ale "Textologiei" a lui D S Lihachev și, în legătură cu problematica principiilor publicării cronicilor, în special, lucrările dintre autori precum N G Ustryalov , A F Bychkov , S N Valk , M N Tikhomirov , Ya S Lurie , V I Buganov , V S Brachev și alții A se vedea rezumatul publicațiilor majore în Anexa la această lucrare; informații mai detaliate pot fi obținute din cărțile de referință bibliografică relevante: Bibliografia Cronicilor Ruse / Comp R P Dmitrieva M ; L , p În această ediție, bibliografia a fost adusă până în ; Pentru literatura internă despre scrierea cronicilor publicată în anii următori, vezi: Bibliografia lucrărilor despre literatura rusă veche publicată în URSS - / Comp N F Droblenkova L , - Cap - ; Bibliografia lucrărilor de literatură rusă veche publicate în URSS - / Comp H F Droblen-kova SPb , ; Bibliografia lucrărilor de literatură rusă veche publicate în URSS în anii - / Comp A G Bobrov, M D Kagan, N I Milyutenko, M A Salmina, O V Tvorogov, O A Belobrova, S A Davydova, S E Kolyada SPb , - , - ; Bibliografia lucrărilor de

literatură rusă veche publicate în URSS (Rusia) - / Comp O A Belobrova, S E Koleda, M A Salmina, S A Semyachko, O V Tvorogov, M A Fedotova SPb , Lihachev D S Textologie: Despre materialul literaturii ruse din secolele X-XV SPb , Ed a -a, adaugă p - ; - și altele Ustryalov N G Propunerea de publicare a cronicilor rusești și a actelor de stat, revizuită și aprobată de Comisia arheografică / / ZhMNP Ch , Nr , sec S - Bychkov A F Revizuirea cursului de publicare a analelor în Rusia / / ZhMNP Ch , Nr , sec S - Valk S N Arheografia sovietică M ; L , S - Tihomirov M H) Cronici rusești, întrebări privind publicarea și studiul lor // Buletinul Academiei de Științe a URSS Nr S - (retipărit în carte: Tihomirov M N Cronica rusă M , S -);) Despre publicarea cronicilor ruse / / Tikhomirov M N Cronica rusă M , S - Lurie Ya S Studiul analelor ruse / / Discipline istorice auxiliare L , [Numărul] S - Buganov V I) Despre publicarea cronicilor ruse / / Anuarul arheografic pentru M , S - ;) Istoriografia internă a cronicilor ruse: o trecere în revistă a literaturii sovietice M , p Comisia arheografică Brachev V S Petersburg (-) SPb , p Partea a doua A G Bobrov Lucrarea de față se bazează în mare măsură pe observațiile și concluziile acestora și ale altor investigatori; autorul își pune sarcina de a generaliza și sistematiza doar materialele acumulate și deja introduse în circulația științifică asupra principiilor și regulilor de publicare a cronicilor rusești antice de mai bine de două sute de ani Ediții de cronici în secolul al XVIII-lea Merită să amintim pe scurt principalele etape din istoria publicării analelor Rusiei Antice Deși mulți oameni de știință ai secolului al XVIII-lea (V N Tatishchev, M V Lomonosov, G F Miller, M M Shcherbatov, N I Novikov, A Shletser și alții) o serie de liste de cronici au fost deja implicate în cercetările lor, publicarea Cronicilor rusești vechi au fost stabilite abia în În acel an, aproape simultan, au apărut simultan două ediții: "Cronica lui Nesterov cu succesori" conform listei Koenigsberg (Radzivilov), pregătită de I S Barkov sub îndrumarea lui I K Taubert * și "Cronica rusă după lista lui Nikon" (volumul), pregătit de S S Bashilov sub îndrumarea lui A -L Shletsera După cum a remarcat pe bună dreptate S N Valk, "nu trebuie să uităm că tocmai publicarea de cronici a pus bazele publicării științifice generale a monumentelor antice din țara noastră (în)" Ambele ediții publicate erau pregătite simultan, dar Cronica lui Nesterov era încă cu puțin înaintea publicării Cronicii rusești, potrivit lui Nikono bibliotecă istorică rusă care conține cronici antice și tot felul de note care contribuie la explicarea istoriei și geografiei Rusiei, a timpurilor antice și de mijloc Sankt Petersburg: La imp Academia de Științe, Partea : Cronica lui Nesterov cu succesori conform listei Koenigsberg până în , , , p Cronica rusă conform listei Nikon, publicată sub supravegherea imp Academia de Științe Sankt Petersburg: La imp Academia de Științe, Partea : Până în - non-num , , p Părțile - au fost publicate în perioada - (Vezi: Bibliografia cronicilor ruse / Alcătuit de R P Dmitriev P) Valk S N Arheografia sovietică S Adevărat, se poate menționa că Gerard Friedrich Miller (-) din a publicat la Sankt Petersburg o revistă în limba germană "Colecția de istorie a Rusiei" , în care a plasat fragmente din analele pentru - (conform unei copii din lista Koenigsberg-Radzivil) (Vezi: Osipov V I Petersburg Academy of Sciences and Russian-German Scientific Relations in the Last Third of the th Century St Petersburg, P) Chiar și mai devreme, în , uneori atribuit lui Innokenty Gizel, "Sinopsis sau o scurtă colecție de la diverși cronicari " a fost publicat la Kiev, care a rezistat de-a lungul secolelor XVII-XIX aproximativ de retipări (vezi despre el: Ziborov V K Innokenty Gizel / / Dictionary of

bookishness and scribes of Ancient Rus' St Petersburg, Issue , part S -), dar Sinopsis nu a fost încă de la publicarea unei anale, ci printr-o lucrare istorică Principii de publicare a cronicilor rusești antice pe listă " Datorită faptului că, în urma Războiului de Șapte Ani, Academia de Științe a devenit proprietara Cronicii Radzivilov (a cărei copie a fost folosită anterior de G F Miller), traducătorul academic I S Barkov (-) a început să lucreze (sub redacția lui I K Taubert) la publicarea sa, iar până în primele foi de text fuseseră deja dactilografiate; iar prin septembrie tipărirea fusese deja finalizată De remarcat că principiile publicării, determinate de redactorul său I K alimentarea din alte surse aleatorii etc Întocmită de traducătorul Academiei de Științe S S Bashilov (-) sub conducerea lui A -L Schlozer, publicarea primei părți a Cronicii Nikon a fost însoțită de o prefață scrisă de acesta din urmă În această prefaţă au fost formulate principalele principii de publicare a cronicilor ruseşti vechi, adoptate de editori A -L Schlozer a formulat clar motivele care au făcut posibilă preferarea pentru publicare a Cronicii Nikon (dintre cele șapte cronici disponibile atunci în Biblioteca Imperială): corectitudinea textului ("un număr mic de erori"); comprehensibilitatea limbii ("este scris într-o limbă nu atât de veche ca altele; a evitat arhaismele "); completitudine în acoperirea cronologică a evenimentelor descrise ("nici unul dintre care cealaltă listă nu ajunge în secolul al XVII-lea") și cel mai mare detaliu al prezentării ("conține o mulțime de astfel de povești pe care nici cea mai mică urmă nu se găsește în alte liste și care, totuşi, trebuie incluse în compilarea Sistemului de istorie completă a Rusiei") Conform cerințelor Academiei de Științe, editorii s-au străduit "să depună toate eforturile posibile pentru a urma exact originalul în toate, atât cât poate doar permite noua metodă de tipărire; pentru a nu schimba nimic în ea, nici în narațiuni, nici în dialecte, nici în cuvinte, nici în litere; ca să nu i se adauge nimic și să nu i se ia nimic: astfel încât lista tipărită să fie complet asemănătoare cu cea scrisă de mână ( ) În alte privințe, suntem obligați să o aranjam în așa fel încât, prin punctuație atentă și distincții între articole și ani, citirea, înțelegerea și folosirea acestei cărți să fie cât mai ușor și comod posibil După ce s-a angajat să "o observăm sfânt, deși este dificil de executat, este înțelept și foarte Vezi: Stepanov V P Barkov (Borkov) Ivan Semenovici / / Dicționar al scriitorilor ruși din secolul al XVIII-lea L , Emisiunea (A-I) pp - Vezi: Peshtich S L Istoriografia rusă a secolului al XVIII-lea L , Partea S ; Stepanov V P Barkov (Borkov) Ivan Semenovici S Vezi despre el: Moiseeva G N Bashilov Semyon Sergeevich / / Dicționar al scriitorilor ruși din secolul al XVIII-lea L , Emisiunea (A-I) pp - Pentru această prefață și semnificația ei pentru editorii ulterioare, vezi: Peshtich S L Russian historiography of the th century L , Partea S - Cronica rusă după lista lui Nikon S [-] Ibid [ ] Partea a doua A G Bobrov reguli necesare", editorii au fost nevoiți să stipuleze că "noua metodă de tipărire" (adică tip civil) i-a obligat să facă unele abateri de la acuratețea textului cronicii: "În primul rând, ne-au lipsit multe litere și semne, în litera Slavensky folosită ( ) În al doilea rând, am fost nevoiți să suplimentăm abrevierile, care sunt foarte frecvente în lista noastră: totuși, am încercat întotdeauna să le completăm într-un mod similar cu completările la listă în sine, când a scris aceleași cuvinte fără abrevieri Schlozer cu privire la principiile publicării V I Osipov, "o serie de reguli propuse de acesta nu ar fi ridicat obiecții serioase din partea editorilor moderni de documente istorice" Publicațiile Cronicilor rusești vechi din anii

următori, realizate de M M Shcherbatov, I E Glebovsky, G V Kozitsky, G F Miller (vezi Anexa), nu conțin o prezentare specială a principiilor adoptate în pregătirea textelor pentru publicare Din ordinul Ecaterinei a II-a, sub supravegherea mitropolitului Platon, în a fost publicată cea mai veche copie sinodală a cronicii din Novgorod (pentru -) (ediția din s-a repetat fără modificări în) În "Preavertismentul" la această publicație din , erau menționate câteva dintre gândurile editorilor despre acest monument: ei îl numesc, da, pe Timotei paramonar Dar nu se știe cine au fost alți succesori în afară de aceștia Cel puțin din începutul rămas al cronicarului său, se vede destul de bine că scriitorii noștri au împrumutat unele dintre poveștile de la Nestor și de la urmașii săi Regulile de publicare a textului au fost prezentate după cum urmează: "le Deoarece este scris în cea mai veche și incomodă literă pentru citire, atunci pentru atât de dificilă, și pentru a face vorbirea litere și silabe de neînțeles și, acolo unde este posibil, pentru cuvintele și sensul însuși, în multe locuri și întunecate și neinteligibile, sunt atașate câteva explicații în partea de jos a textului și a notelor În textul în sine, nu a fost făcută nicio modificare sau corectare față de original cronică rusă după lista Nikon S [-] Osipov V I Academia de Științe și Relații științifice ruso-germane din Sankt Petersburg P Toate lucrările privind publicarea primei părți a Cronicii Nikon au luat-o pe A -L Shlozer și S S Bashilov au doar luni: la martie , Academia de Științe a urmat ordinul de "trimite acest Bashilov domnului profesor Shlozer", iar în august același an, Shlozer a prezentat Academiei un copie a cărții (Osipov V I Petersburg Academia de Științe și Relații Științifice Ruso-Germane S -) Cronicar din Novgorod, începând cu / și terminând în / M , , , p Cronicar din Novgorod, începând cu ( ) și terminând în ( ) M : Sinodalnaya tip , , p Ibid P (pag) Principii de publicare a cronicilor rusești antice e Cu toate acestea, unii dintre ei sunt din necunoașterea pișilor, iar alții din folosirea dialectelor speciale de către novgorodieni din acea vreme; altele, din cauza scrierilor erodate de antichitate, care au primit întunericul locului, la care nu se putea ajunge la interpretare prin vreo demolare, și cu atât mai mult din lipsa altor liste ale acestui cronicar, au fost lăsate la judecata cititorului fără orice explicatie Ze Pe lângă aceasta, s-a respectat ortografia necesară în părțile de vorbire cu toate semnele și aranjamentele necesare, precum și separarea literelor ѣ, și e, i și i, care nu era deloc respectată la acel cronicar, posibilă diligență atunci când tipăriți acest lucru În , la Sankt Petersburg, la Academia Imperială de Științe, a fost publicat textul Cronicarului din Novgorod (conform terminologiei moderne, Lista Academică a Cronicii I Novgorod), începând din și terminând în în care s-a remarcat că textul publicat a fost comparat cu lista tipărită la Moscova în , "și prin comparație era convenabil să concluzionăm că lista Bibliotecii Sinodale și a Bibliotecii Academice este unul și același cronicar: deoarece în discuția despre conținut unul de celălalt aproape că nu diferă în nimic, ci diferă între ele mai ales prin ortografie, ceea ce dă motive să credem că originalul Bibliotecii Sinodale este mai vechi decât originalul stocat în biblioteca Academiei Imperiale de Științe " Editorii au atras atenția că în lista sinodală de sub scrie: "fă-mă preot, Arhiepiscop Sfântul Nifont", dar aceste cuvinte nu sunt în Lista Academică; că sub anul lista sinodală spune "și voi pomeni pe păcătosul Timotei", iar în cea Academică - " Ioan preotul"; în sfârşit, că în Lista Academică de sub se află o rugăciune către Maica Domnului a Arhiepiscopului Ioan, "din care se vede că în

prezent el însuşi a fost cronicar scriitor; printre altele, scrie: "Acceptă, Țarița, rugăciunea robului tău Ioan Arhiepiscopul" și așa mai departe În opinia editorilor, "aceste note pot da de acum încolo naștere unor cercetări ulterioare asupra numelor compozitorilor" Regulile de publicare a textului au fost precizate în felul următor foarte succint: "La publicarea acestui cronicar s-au abătut de la original doar următoarele:) numele scrise sub titluri se tipăresc pe măsură ce se pronunță;) pentru înțelegere, sunt punctate în locurile potrivite, în alte chestiuni întregul cronicar este tipărit împotriva originalului Cronicar din Novgorod, începând din S - (pg) Cronicar din Novgorod, începând din și continuă până în / / Continuarea Vivliofika rusă antică Sankt Petersburg, la imp Academia de Științe, Partea P - , - (pagina a -a) Ibid S (pag) Ibid pp - (pag) Ibid pp - (pag) Partea a doua A G Bobrov În , a fost publicat textul cronicii "conform listei lui Sofeisky Veliky Novgorod" I S-a întâmplat că această ediție a dat numele unuia dintre cele mai semnificative monumente ale scrierii cronicilor antice rusești - Sofia Cronica, deși recent s-a stabilit că de fapt în cifra de afaceri științifică atunci a fost introdus textul Cronicii Novgorod Uvarov din secolul al XVII-lea conform listei BAN ( ) Editorii au remarcat că manuscrisul, pe care este publicat textul, este "foarte defectuos", și nu au mai fost furnizate comentarii pentru această publicație Textul cronicii a fost publicat până în inclusiv, dar judecând după faptul că pagina de titlu indică "Partea ", a continuat mai departe (părțile ulterioare, însă, nu au fost tipărite niciodată) Multe dificultăți terminologice ulterioare s-au datorat tocmai faptului că în această ediție cronica a fost publicată conform "listei Sofia cea Mare Novgorod" (adică conform listei stocate în Catedrala Novgorod Sofia), și tocmai aceasta a fost împrejurare care a făcut posibilă numirea acestei cronici mai întâi "Cronometrul Sophiei" (P M Stroev), iar mai târziu - "Cronica Sofia " Epoca Catherinei, fără îndoială, a fost uneori perioada de glorie în domeniul publicării monumentelor analistice În doar de ani (din până în) au fost publicate peste de ediții, printre care monumente atât de importante ale scriiturii de cronici antice rusești precum Cronica I din Novgorod a edițiilor mai vechi și mai tinere, Radzivilovskaya, Nikonovskaya, Typographical, Lvovskaya, Voskresenskaya , text Cronică luminoasă a secolului al XVI-lea, Cronica Ustyug, Cronicar nou, Cartea diplomelor și altele (vezi Anexa) Editorii secolului al XVIII-lea, de regulă, și-au înțeles sarcina de a transmite textul în limba rusă veche în așa fel încât să nu facă "o modificare sau corectare față de original", dar, în același timp, ca "necesarul" (după părerea lor) "ortografie cu toate cele necesare că prin semne și aranjamente, la tipărire s-a respectat cu posibilă diligență " , adică unificarea ortografiilor a fost considerată nu numai acceptabilă, ci și obligatorie cronică rusă conform listei lui Sofeisky Veliky Novgorod în continuarea manuscriselor publicate a Bibliotecii Academiei de Științe, la comanda ei SPb , Ch p Yakovlev V V Cronica lui Novgorod Uvarovskaya / / Dicționar de cărturari și livrești din Rusia antică SPb , Emisiunea (sec XVII), Ch (I-O) p - Cronicar din Novgorod, începând cu / și terminând în / M , S - (pag I) Problema regulilor de publicare a cronicilor în secolul al XVIII-lea nu a fost luată în considerare în mod specific în știință, dar există o serie de studii dedicate principiilor editoriale adoptate în Rusia în ultima treime a secolului al XVIII-lea (vezi, de exemplu: Lihaciov D S Istoria pregătirii pentru tipărire a textului "Povestea campaniei lui Igor" la sfârșitul secolului al XVIII-lea // TODRL M ; L , T S - ; Dmitriev L A Istoria

primei ediții a campaniei Povestea lui Igor: materiale și comunicații Moscova, Leningrad, ; Valk S N "Adevărul rusesc" în edițiile și studiile din secolele XVIII - începutul secolelor XIX // Anuar arheografic pentru M , P - , Moiseeva G N Literatura rusă veche în conștiința artistică și gândirea istorică a Rusiei în secolul al XVIII-lea L , P -) Principii de publicare a cronicilor rusești antice În secolul al XVIII-lea, de regulă, editorii nu numai că nu au dat o descriere paleografică a manuscrisului din care a fost tipărit textul, dar nu au dat deloc informații despre acesta Alegerea monumentelor analistice și a listelor specifice pentru publicare a fost determinată în principal de circumstanțe destul de întâmplătoare, de exemplu, de tipul de manuscris pe care editorul îl avea la dispoziție Desigur, această stare de fapt a fost determinată, în primul rând, de necunoașterea însăși a istoriei scrisului de cronici și, în al doilea rând, de inaccesibilitatea pentru editori a marii majorități a listelor de cronici, ascunse deocamdată în diverse stări , arhive monahale, bisericești sau private Ediții de cronici în primele decenii ale secolului al XIX-lea Sfârșitul secolului al XVIII-lea iar primele două decenii ale secolului al XIX-lea aproape nimic nu s-a dat în domeniul publicării cronicilor antice rusești Abia în , P M Stroev a publicat cronicile Sofia și Această publicație a fost exemplară pentru vremea ei: au fost folosite pentru publicare mai multe liste de o cronică comparată între ele; la începutul publicaţiei au fost plasate descrierea lor şi o prefaţă, care avea un caracter de cercetare P M Stroev a considerat în mod eronat ediţia mai sus amintită din a fi publicaţia aceleiaşi cronici Sofia şi a recunoscut-o ca fiind complet nesatisfăcătoare , menționând că "editorul nu părea să aibă nici cea mai mică idee despre afacerea sa", iar manuscrisul în sine, conform căruia a fost pregătită acea ediție, se dovedește, potrivit A -L Schlozer, era "foarte nou, scris pe o foaie, în cursivă" P M Stroev a observat că în loc de Povestea anilor trecuti a lui Nestor, unele manuscrise ("în special cele din Novgorod") conțin un text diferit După ce a oferit o scurtă privire de ansamblu asupra monumentelor cronice supraviețuitoare ("temporare"), cercetătorul scrie în continuare: "Între scrierile cotidiene separate, Sophia Timepiece, sau Cronica Rusă de la la / Ed P Stroev M , Partea : De la la , p Această prefață a fost republicată de I I Sreznevsky: Stroev P M Despre colecțiile de cronici antice și cartea de timp Sophia / / Note imp Academia de Științe SPb , T S - Pentru o descriere a acestui studiu, a se vedea: Sreznevsky I I Proceedings of P M Stroev / / Ibid pp - Schlôzer AL Nestor Russische Annalen în íhrer slawonischen Grundsprache verglichen, übersetzt und erklãrt von August Ludwig Schlôzer Gottingen, Th S Într-adevăr, colecția BAN ( ) are format folio și a fost rescrisă în cursivă în al treilea sfert al secolului al XVII-lea (vezi: Descrierea Departamentului de Manuscris al Bibliotecii Academiei de Științe a URSS Vol , numărul : Colecții istorice ale secolelor XV-XV M ; L , S -) Timpul Sophiei S (pg) Ί & Partea a doua A G Bobrov incluse în componența generală a colecțiilor cunoscute nouă, este imposibil să nu remarcăm Sofiyskiy Vremennik În multe cronici, chiar la început, după Ştirile Cosmografice şi Etnografice ale lui Nestor, pe care le-a împrumutat cel mai mult de la bizantini, există o Povestea preliminară, sau Introducere, a unui colecționar necunoscut, destul de curios El [colecționar - A B] vă roagă să vă înclinați urechea către povestea isprăvilor strămoșilor, pe care intenționează să o prezinte în Cartea timpului, de la țarul Mihai la Alexandru și Isaac Nu trebuie decât să aflăm cine au fost aceşti ultimi pentru a afla vremea în care a trăit

cronicarul Pe baza titlului prefeței menționate, autorul crede că "Acest Vremennik poartă numele de Sofia, probabil după biserica catedrală Sf Sophia, sub care a fost compilat, sau doar păstrat Nu la Kiev, ci la Novgorod" Introducerea, astfel, în uz științific a termenului "Creas de Sophian" (" Am numit Colecția acum publicat ceas Sophian pentru a o deosebi de altele, afirmându-se în Introducere, care a fost menționată mai sus"), a notat P M Stroev , că "este imposibil să se determine cu exactitate timpul până la care a durat acest Timp-Tratament, sau chiar ce anume a cuprins, pentru că nu a ajuns la noi într-o formă separată; Alexandru și Isaac, citați mai sus, ar trebui să rămână necunoscuți deocamdată" (în notă, cercetătorul a pus întrebarea: "Nu erau ei posadnici din Novgorod?") Istoria pregătirii publicației este descrisă de P M Stroev astfel: " În , analizând-o după bunul plac [H P Rumyantsev - A B] manuscrise și acte antice în diferite mănăstiri din provincia Moscova, am găsit în biblioteca Mănăstirii Învierii o listă a Cronografului Mondial, la care este atașată Colecția, întocmită din Cartea Timpului a lui Nestorov și a urmașilor săi, ajungând până în Mai târziu, am mai primit două Colecții, foarte asemănătoare cu acest manuscris de Înviere Unul dintre ele, deținut de contele F A Tolstoi, durează până în , celălalt conține incidente din - și se află acum în biblioteca Arhivei din Moscova a Colegiului de Stat de Afaceri Externe Aceste manuscrise, fiind mai vechi decât cel al Învierii și având un avantaj față de acesta în temeinicia și puritatea scrisului de mână, au fost acceptate de mine ca bază pentru tipărire; De asemenea, l-am folosit, precum și ediția tipărită a așa-numitei Sophia List, pentru a corecta locuri stricate și am citat, de asemenea, din ele toate discrepanțele și postscripturile întâlnite Descriind pe scurt compoziția monumentului cronic publicat, cercetătorul a remarcat că prima parte (înainte de) a fost tipărită de el conform listei Tolstoi, a doua - conform Arhivelor (înainte de), iar restul - Sophia Time S - (pag) Ibid P (pag) Ibid S (pag) Ibid P (pag) Ibid pp - (pag) Principii de publicare a cronicilor rusești antice conform Învierii Publicarea lui P M Stroev a servit drept model pentru o serie de publicații ulterioare, până la primele volume ale Colecției complete de cronici rusești Chiar înainte de publicarea publicației Sophia Times, în - Profesorul R F Timkovsky a început să pregătească publicația "Cronicii Nesterovei după cea mai veche copie a mnich-ului lui Lavrenty", dar lucrarea sa a fost publicată postum abia în În prefața acestei ediții, scrisă de K F Kalaidovich, metoda cercetării a fost pusă la îndoială cronici, propusă de A -L Shlozer, precum și o descriere detaliată a manuscrisului (realizat de A Kh Vostokov) și a remarcat confuzia terminologică a problemei numelui științific al cronicii publicate ("Pushkinskaya este numit după fostul său proprietar, Suzdal din episcopul acestei eparhii, Dionisie, cu a cărui binecuvântare a fost scrisă, și Lavrentiev pe numele călugărului, respectați pentru noi, care am scris cronica marelui duce Dmitri Konstantinovici) În , M A Obolensky a publicat Manuscrisul Supralskaya care conține Cronicile prescurtate din Novgorod și Kiev Prima dintre cronicile numite în titlu, adusă la , a fost tipărită după lista "Suprasl" din secolul al XVI-lea din colecția Arhivei Ministerului Afacerilor Externe (nr) cu implicarea opțiunilor din lista Cronicii de la Novgorod ("Kirillo-Beloezersky-Novgorod, sfârșitul XV-lea - prima jumătate a secolului XVI") asupra colecției care s-a aflat cândva în Mănăstirea Kirillo-Belozersky, din Colecția Sinodală (Nr) M A Obolensky a descris monumentul publicat drept "o cronică abreviată din Novgorod - o alegere din alte liste, uneori discursuri întregi, dar

majoritatea cu o schimbare" Într-o prefață detaliată și detaliată a publicației, M A Obolensky și-a subliniat opiniile cu privire la problema publicării cronicilor antice rusești Potrivit cercetătorului, există trei categorii (tipuri) de publicații: istorice, rezumative și grafice Cele mai bune exemple de publicații de primul și, respectiv, al doilea fel sunt Sophia Timepiece a lui P M Stroev și Cronica Laurențiană a lui R F Timkovsky, dar, în general, M A Obolensky credea "că publicarea monumentelor antice ar trebui să realizeze transmiterea completă și perfectă a acestor cercetări iscoditoare ale oamenilor de știință si iubire Editorul-șef al publicației primelor volume ale PSRL, Ya I Berednikov, i-a scris lui P M Stroev în : "Am părăsit școala ta și pot spune sincer că sunt elevul tău" (citat din: Barsukov H P Viața și operele lui P M Stroev, Sankt Petersburg, , p) Cronica lui Nesterov după cea mai veche copie a mnih-ului lui Lavrenty Ediția profesorului Timkovsky, întreruptă de Publicat de Societatea de Istorie și Antichități Ruse M , , p Kalaidovich K F [Cuvânt înainte] // Cronica lui Nesterov după cea mai veche copie a mnikh-ului lui Lavrenty S (pg I) Manuscris Supralskaya care conține cronici abreviate de Novgorod și Kiev M , Tipografia Sinodală, , , p Manuscris supraal S (pag) Partea a doua A G Bobrov telei", și că "realizarea perfectă a acestui obiectiv" este "doar o fotografie adevărată din original" J Dacă o astfel de ediție este imposibilă, continuă cercetătorul, atunci "tipărirea analelor cu litere slave, cu care sunt scrise analele, cu toată atenția posibilă în respectarea ortografiei și a semnelor, ar trebui considerată ( ) cel mai aproximativ mijloc de a perfecțiunea edițiilor corespunzătoare " Ideea lui M A Obolensky a fost că publicația ar putea "dacă nu înlocui complet instantaneul din original, atunci cel puțin să reprezinte, pe cât posibil, o transmitere strânsă a acestuia și aproape să înlocuiască originalul și instantaneul" Tipul el a folosit M A Obolensky a numit publicația "grafică", deoarece a decis să "tipărească textul cu litere slave, urmărind cu atenție semnificația, plasarea, ortografia fiecărui cuvânt, accentul, care sunt plasate acolo unde și notând toate greșelile evidente de ortografie în note" "Deci, în opinia mea", a concluzionat M A Obolensky, "toate cronicile noastre ar trebui publicate", totuși, acest tip de publicație de cronici nu a primit o dezvoltare semnificativă ulterioară, în primul rând, evident, datorită apariției posibilităților tehnice de implementare a publicaţiilor fototip Ediții de cronici la mijlocul secolului al XIX-lea O nouă etapă în publicarea cronicilor rusești a venit după formarea în a Comisiei arheografice imperiale, care a început să publice seria "Colecția completă de cronici rusești" Pentru prima dată, tipărirea cronicilor a început să fie realizată în conformitate cu planul general, deși, după cum a devenit în curând clar, era departe de a fi perfectă Inițial, planul de publicare a cronicilor a fost elaborat de N G Ustryalov: s-a propus publicarea monumentelor "sub forma unei colecții complete, împărțită în secțiuni principale: prima va conține cronica lui Nestor cu opțiuni din toate listele; a doua este o cronică separată; a treia colecții analistice; cărți de gradul IV; al cincilea cronograf" După locație Manuscris supraal S (pag) Manuscris supraal S (pag) Manuscris supraal S - (pag) Conform terminologiei moderne, acest tip de publicație este cel mai apropiat de edițiile "lingvistice" ale textelor rusești vechi (vezi: Likhachev D S Textology S -) După cum a remarcat pe bună dreptate V S Brachev, la decembrie , a fost înființată o Comisie care să emită Actele Expediției Arheografice și a fost transformată într-o Comisie Arheologică permanentă la februarie , dar în mod tradițional a existat o viziune asupra data înființării în

(Comisia arheografică Brachev V S Petersburg (-) Sankt Petersburg, P) Ustryalov N G Asumarea publicării cronicilor rusești S Principii de publicare a cronicilor rusești antice Din ordinul guvernului, toate cele de liste ale cronicilor antice rusești cunoscute până atunci au fost transmise Comisiei de arheografie și au început lucrările la pregătirile pentru publicarea Colecției complete de cronici rusești Ya I Berednikov, numit redactor-șef al cronicilor, a determinat ordinea publicațiilor: în primul rând, conform proiectului său, a fost necesar să se publice cele mai vechi monumente - Lavrentievskaya, Moscova Academic (în terminologia lui Ya I Berednikov - Troitskaya), Ipatievskaya, Gustynskaya, patru cronici din Novgorod, Pskov, Sofia, Voskresenskaya, Patriarhal, mai multe categorii de Moscova și Rusia de Vest, precum și cronici siberiene și "scurte" Din ideea lui N G Ustryalov de a publica Cronica lui Nestor (Povestea anilor trecuti) separat cu variante conform tuturor listelor cunoscute ale lui Ya I Berednikov a trebuit să refuze, deoarece textele diferă prea mult unul de celălalt Editorul a identificat trei "ediții" ale Cronicii lui Nestor: secolele XII-XIII antice (lista principală este Lavrentievsky); mijlocul XIV - începutul secolului XV (lista principală este Sofia) și una nouă - mijlocul secolului al XVI-lea (lista principală este Patriarhal - Academic XIV, în terminologia lui Ya I Berednikov) În a fost publicat cel de-al treilea volum al "Colecției complete de cronici rusești, publicată de cel mai înalt ordin al Comisiei arheografice" - "Cronicile din Novgorod" De menționat că volumul I (Cronica Laurențiană) și al II-lea (Cronica Ipatiev) ale seriei au fost publicate ulterior - în , respectiv Editorii primelor volume ale PSRL, după cum au remarcat S N Valk și V I Buganov, au fost influențați de ideile științifice ale lui A -L Schlozer și pe baza acestora pregătirea arheografică a textelor de cronică Deci, de exemplu, Ya I Berednikov, publicând cronicile Ipatiev și Novgorod, a eliminat Povestea anilor trecuti din compoziția lor, deoarece "a considerat că acesta din urmă este potrivit doar pentru a rezuma opțiunile pentru Povestea din cea mai veche Cronica Laurențiană (astfel a pornit de la gândirea Schlozer despre posibilitatea refacerii textului "curățat" al Cronicii Nester prin însumarea variantelor din listele ulterioare la cea mai veche dintre liste - Lavrentiev)" În general, s-a decis tipărirea Cronicii lui Nestor doar ca parte a monumentelor amintite mai sus, reflectând, potrivit Procesele-verbale ale ședințelor Comisiei Arheografice SPb , Numărul (-) p - Berednikov Ya I Prefață la Culegerea completă de cronici rusești / / Colecția completă de cronici rusești, publicată de cea mai înaltă comandă a Comisiei arheografice SPb , Vol : Cronici laurentine și Trinity S (pag) Procese-verbale ale ședințelor Comisiei Arheografice SPb , Numărul (-) Culegere completă de cronici rusești, publicată de cel mai înalt ordin al Comisiei Arheografice T Sankt Petersburg, , p , tabele p Buganov V I Despre publicarea cronicilor ruse S Partea a doua, A G Bobrov În opinia lui Ya I Berednikov, trei ediții (veche, mijlocie și nouă), în timp ce celelalte cronici, care conțineau Povestea anilor trecuți în partea inițială, s-au decis să fie publicate fără ea Ca urmare a textului holistic al cronicilor, nu au fost date toate primele publicații din seria Complete Collection of Russian Chronicles, deoarece fragmente (și nu numai Povestea anilor trecuti), paralele cu cele publicate anterior în volumele anterioare, au fost date nu au fost reproduse din nou, ci au fost indicate doar prin referințe Poate că, urmând acest principiu, Ya I Berednikov a fost, într-adevăr, sub o anumită influență a conceptelor lui A -L Schlozer, dar utilizarea lui a principiului așa-numitei "ortografii

uniforme" contrazice puternic formularea A -L Schlozer încă din privind regulile de transmitere a textului cronicilor Justificând refuzul său de a transfera textul manuscriselor "scrisoare pentru scrisoare", Ya I Berednikov s-a referit la practica arheografiei contemporane vest-europene Conform unui astfel de plan și cu asemenea reguli de transmitere a textului, primele volume ale seriei fuseseră deja tipărite, când moartea subită a lui Ya I Berednikov în septembrie a suspendat publicarea următorului, al șaptelea volum al PSRL (Cronica Învierii) La scurt timp după ce PSRL a început să fie tipărit, în adresa sa au început să apară observații critice , iar puțin mai târziu, au fost publicate studii ale lui M I Sukhomlinov, I I Sreznevsky, K N Bestuzhev-Ryumin și alți autori, în care analele erau considerate bolți Aceasta a dus la o revizuire semnificativă a principiilor înseși ale publicării cronicilor, și de la începutul anilor ' secolul trecut până la începutul secolului al XX-lea Publicarea PSRL a fost aproape complet întreruptă A F Bychkov, care a înlocuit-o pe Ya În primul rând, A F Bychkov a stabilit sarcina ca textul listei principale, conform căreia se realizează publicația, să fie prezentat "în aceeași formă în care apare în manuscris", și a abandonat, de asemenea, principiul "uniformității" ortografie" La sfârșitul anului - începutul anului , în rândul savanților medievali a avut loc o discuție plină de viață despre principiile publicării cronicilor rusești antice: "experți" au fost trimiși să aleagă dintre mostre dintr-un set de probă de text analistic, primul dintre care a fost un reproducere exactă Berednikov Ya I Prefață la Culegerea completă de cronici rusești S , (pg I) Pogodin M P Cercetări, replici și prelegeri despre istoria Rusiei M , T : Perioada specifică - S ; M , T : Perioada specifică p Despre critica publicaţiilor întocmite de Ya I Berednikov, vezi pentru mai multe detalii: Bra-chev V S Comisia arheografică din Petersburg S - Bychkov A F Prefaţă // PSRL SPb , T S - (pag I) Principii de publicare a cronicilor rusești antice manuscrise în grafie slavonă bisericească, cu păstrarea tuturor literelor speciale, superscripte, ortografii prescurtate ("sub titluri"), majuscule și semne de punctuație A patra opțiune a păstrat sistemul de transmitere a textului tradițional pentru PSRL (a -a și a -a au fost, parcă, opțiuni intermediare) de persoane au răspuns apelului Comisiei de arheografie de a-și exprima opinia, iar dintre ei s-au pronunțat în favoarea primei sau a patra modalități de transmitere a textului cronicii, iar vocile le-au fost împărțite în mod egal între ele Drept urmare, președintele Comisiei arheografice P A Mukhanov, un susținător al tipului tradițional de transmitere a textului, a compromis și s-a hotărât să se limiteze la ediția fotolitografică a celor mai vechi liste (Sinodal Lavrentiev, Ipatiev și Novgorod), dar odată cu publicarea ulterioară a PSRL, aderați la tradiție Volumele nou publicate corespund ca conținut primelor trei volume ale Culegerii complete de cronici rusești, dar au apărut în afara seriei, în ediții separate (Ipatievskaya, ; Lavrentievskaya, ; Cronicile din Novgorod, ,), și doar o continuarea ediției anterioare a Nikon Chronicle și The Annals of Abraham a văzut lumina în cadrul PSRL în acest moment (vezi tabelul) În plus, în conformitate cu hotărârile luate, ediții fotolitografice ale celor mai vechi liste din Povestea anilor trecuti (după Ipatiev, ; după Lavrentiev,), precum și Cronica din Novgorod conform Listei sinodale ( ) , au fost publicate Ediții de cronici la începutul secolului al XX-lea O etapă fundamental nouă nu numai în studiul, ci și în publicarea cronicilor ruse este asociată cu numele academicianului A A Shahmatov (-) După cum a remarcat S N

Valk, "dacă direcția anterioară a considerat o "cronică" ", doar o legătură mecanică Pentru mai multe detalii despre această discuție, vezi: V S Brachev, Petersburg Archeographic ce comision S - Apropo, printre susținătorii primei metode ("filologice" în terminologia acelui timp) de publicare a cronicilor îi întâlnim pe K N Bestuzhev-Ryumin, A F Bychkov, P P Vyazemsky, A Ya Gorsky, Ya K Grot , P I Savvaitov, S M Solovyov, I I Sreznevsky și alții, iar al patrulea (tradițional) - A E Viktorov, A F Gilferding, M A Maksimovich, K I Nevostruev, P P Pekarsky, M P Pogodina, P M Stroeva, V P Titov și alții Vezi: Lihaciov D S) Cronica rusă în lucrările lui A A Şahmatov / / Izv Academia de Științe a URSS Departamentul de lit si yaz Vol , nr S - ;) Șahmatov ca cercetător al analelor rusești / / A A Șahmatov - : Sat Artă și materiale / Ed S P Obnorsky M ; L , S - ; Lurie Ya S Despre metoda de șah de studiere a cronicilor / / Studiu sursă de istorie națională M , S - Partea a doua A G Bobrov surse eterogene apoi A A Șahmatov a dezvoltat pentru prima dată o viziune asupra codului cronicii ca o operă istorică și literară integrală "I Combinând atunci când public acum liste cu diferite coduri cronice, în lumina noilor ideile despre istoria cronicii antice ruse, a devenit complet inacceptabilă, iar orice ediție a analelor trebuie acum precedată de un studiu textual Articolul lui S V Chirkov a arătat în mod convingător că A A Șahmatov, care a condus ședința editorială a Comisiei arheografice pentru publicarea cronicilor și monumentelor literare, a participat la aproape toate proiectele editoriale , iar cercetătorul a considerat că este necesar să se continue publicarea cronicilor tocmai în cadrul seriei PSRL ("Deja numai în nume se află un întreg program") A A Shakhmatov a propus o abordare fundamental nouă a problemei publicării analelor: "fiecare publicație ar fi trebuit să fie precedată de o muncă atentă pentru a studia compoziția manuscriselor care urmează să fie publicate din punctul de vedere al locului lor în istoria generală a analelor" Neajunsurile edițiilor anterioare și apariția unor noi principii editoriale au dus la necesitatea pregătirii unor ediții noi, mai avansate, ale cronicilor de la Ipatiev, Novgorod și și Sofia din seria PSRL În afară de această serie de publicații de la începutul secolului XX există o publicație a Cronicii Laurențiane, pregătită de E F Karsky După cum s-a remarcat în mod repetat, E F Karsky, contrar observațiilor lui A A Șahmatov, a continuat să considere Cronica Radzivilov ca una dintre listele Cronicii Laurențiane și a folosit lecturile acesteia pentru a o "corecta" pe cea din urmă, drept urmare a publicat-o un text "contaminat" (consolidat) niciodată existent În plus, contrar tradiției care s-a dezvoltat în serie, E F Karsky a folosit principiul lingvistic al reproducerii textului, oferind cititorilor înșiși atât traducerea desemnărilor numerice din alfabetic în arabă, cât și interpretarea sintactică a textului Din păcate, această ediție specială a fost retipărită de două ori, ultima dată destul de recent Valk, S N Arheografia sovietică S A se vedea: Chirkov S V Întrebări privind publicarea cronicilor de către Comisia arheografică la începutul secolului al XX-lea // Anuarul arheografic pentru M , S - Şahmatov A A [Notă despre Cronica Ipatiev] / / LZAK SPb , Ediţia , Divizia pp - Chirkov S V Probleme de publicare a analelor S Vezi: Priselkov M D Istoria scrierii cronicilor ruse în secolele XI-XV L , S (nota); Valk S N arheografia sovietică M ; L , S - ; Lihaciov D S Textologie S ; Lurie Ya S Studiul cronicilor ruse / / Discipline istorice auxiliare L , Numărul pp - Culegere completă de cronici rusești M , T : Cronica Laurentiană p Principii de publicare a cronicilor rusești antice În total, în seria PSRL încă din momentul înființării și până la sfârșitul

anilor al secolului nostru, au fost publicate de volume, iar dintre ele au fost publicate pentru prima dată sau republicate cu participarea activă a lui A A Shakhmatov (vezi Tabelul) În acest sens, remarca lui Ya S Lurie că "principiile lui A A Șahmatov erau în general foarte străine de Comisia de arheografie, care a publicat PSRL" este nedumerită Opinia lui Ya S Lurie că A A Șahmatov a participat doar la publicarea cronicilor Simeonovskaya și Yermolinsky și, în general, Comisia arheografică "nu s-a angajat într-un studiu preliminar al monumentelor publicate", ar trebui recunoscută ca nefondată Publicarea cronicilor în a doua jumătate a secolului XX În anii al secolului nostru, publicarea cronicilor a încetat aproape complet Reluarea publicațiilor monumentelor de cronică este asociată în primul rând cu numele lui A N Nasonov În , a publicat ediția I a Cronicilor din Pskov (a -a a fost publicată abia în) În loc de două Cronici de Pskov, prezentate în ediția PSRL (-), cercetătorul a evidențiat trei și a atras un număr semnificativ mai mare de liste De asemenea, s-a dovedit că la pregătirea publicării Cronicii I Pskov, PSRL a folosit liste cu două cronici diferite În , A N Nasonov a publicat Prima cronică din Novgorod a edițiilor senior și juniori Această ediție a Primei Cronici de la Novgorod, (în continuare - H), al cărei text, după cum au arătat studiile lui A A Shakhmatov și alți oameni de știință, este de mare importanță pentru clarificarea istoriei celei mai vechi cronici rusești care a precedat Povestea lui Anii trecuti, a fost pregătit ținând cont de concluziile lui A A Shakhmatova și M D Priselkov cu privire la existența a două versiuni de H În edițiile anterioare (în în seria Lurie Ya S Studiul cronicilor ruse S Mai multe detalii despre publicarea cronicilor la începutul secolului al XX-lea vezi: Brachev V S Petersburg Arheographic Commission S - Apropo, V S Brachev, care este un susținător al edițiilor lingvistice ale cronicilor, crede, la fel ca Ya S Lurie, că A A Shakhmatov nu a putut realiza conștiința opiniilor sale cu privire la publicarea analelor, însă, în opinia sa, nu și cronica Ermolinskaya, dar dimpotrivă "publicată de Comisia Arheografică în - Cronicile Ipatiev și rusești occidentale sunt singurele texte de cronică în pregătirea cărora a fost direct implicat A A Șahmatov și care au reflectat părerile sale asupra publicării lor" (Ibid , p) Cronici Pskov / Pregătit la presa A N Nasonov M ; L , - Emisiune - Novgorod prima cronică a edițiilor de seniori și juniori M ; L , - p , fila Partea a doua A G Bobrov PSRL și într-o ediție separată din) acest monument a fost publicat fără împărțire în ediții Textul celei mai vechi liste sinodale, care reflectă versiunea senior a Primei Cronici din Novgorod, a fost continuat în prima dintre aceste ediții conform listelor versiunii pentru juniori - conform Academic și Tolstovsky; ambele liste sunt, de asemenea, folosite pentru a rezuma discrepanțele din lista sinodală În ediția din , începutul care lipsea din lista sinodală a fost tipărit după două liste ale ediției pentru juniori - Tolstoi și Comisia cu variante din Academic; mai mult, textul listei sinodale principale a fost completat cu inserții din cele trei liste indicate ale ediției minore Acestea sunt greșelile editorilor din secolul al XIX-lea au fost corectate în publicația lui A N Nasonov, în care textele celor două ediții au fost publicate separat În plus, a fost oferită o descriere detaliată și o descriere a tuturor listelor utilizate în publicația din În același an, Cronica Ustyug și Povestea anilor trecuti au fost publicate și în afara seriei PSRL Publicarea seriei Colecția completă de cronici rusești a fost reluată la inițiativa lui M N Tikhomirov în , când a fost publicat volumul al -lea (Cronica Moscovei de la sfârșitul secolului al XV-lea) * Abia ani mai

târziu (în) a fost continuată publicarea - a apărut al -lea volum al seriei (Cronica Vologda-Perm) În anii următori au fost publicate alte volume de PSRL (- ,) (vezi tabelul)) Rezumând rezultatele unei scurte treceri în revistă a istoriei publicării cronicilor antice rusești, este de remarcat faptul că perioadele de activare și de creștere a activității editoriale au fost înlocuite cu perioade de atenuare și criză După primul val de publicații din epoca Ecaterinei (- , peste de ediții), a avut loc o pauză de aproape jumătate de secol (se deosebesc doar edițiile lui Stroev din și Obolensky din) Apoi, peste puțin peste de ani (din până în), în seria PSRL au apărut volume, iar din nou timp de de ani, activitatea publicistică aproape că îngheață Din până în , în PSRL au fost publicate ediții, după care vedem din nou o pauză de de ani O nouă ascensiune în publicarea cronicilor continuă de la mijlocul secolului al XX-lea până în zilele noastre În această perioadă au fost publicate volume numai în seria PSRL Prezența unor astfel de perioade de suișuri și coborâșuri în domeniul publicării cronicilor rusești vechi ar trebui asociată cu doi factori: în primul rând, cu influența asupra procesului de publicare a cărții a politicii de stat de finanțare și susținere a publicațiilor și, în al doilea rând, cu dezvoltarea şi succesul studiilor de cronică în epocile corespunzătoare Ultima înflorire în domeniul publicării monumentelor analistice, care durează de o jumătate de secol, se bazează în mare parte pe Culegere completă de cronici rusești T : Cronica de la Moscova a sfârșitului secolului al XV-lea / Ed M N Tikhomirova M ; L , - p Culegere completă de cronici rusești T : Cronica Vologda-Perm / Ed ed M N Tihomirov M ; "L , p Principii de publicare a cronicilor rusești antice despre realizările medievaliștilor moderni - specialiști în domeniul istoriei scriiturii de cronici rusești antice L Cu toate acestea, în , Ya S Lurie nota: "Noi volume [din Colecția completă de cronici rusești - A B) a subliniat în continuare inconsecvența și inconvenientul planului general al publicației Acest lucru este dovedit de cel puțin retipărirea Cronicii Novgorod II, care a fost deja publicată o dată în vol III PSRL, iar acum retipărită în vol XXX În esență, PSRL a încetat de mult să mai fie o colecție construită după orice plan, dar a devenit un fel de publicație periodică (fără îndoială extrem de valoroasă), publicând anale " Se poate spune că studiul analelor, într-o un anumit sens, a avansat mai departe decât publicarea cronicilor rusești Proiecte de editare a monumentelor de anale Necesitatea unui plan general de publicare a analelor este recunoscută de mult timp Această problemă, legată de definirea principiilor de alegere a textelor pentru publicare, a căpătat recent o relevanță deosebită Mai recent, la editura "Limbile culturii ruse" au apărut reprintări ale unui număr de cronici din seria PSRL, precum și în noua serie "Cronicile ruse" în curs de pregătire la Ryazan (A I Tsepkov) După ce au republicat volumele și din PSRL, editorii de la Moscova s-au aflat, totuși, într-o situație dificilă - a reproduce, de exemplu, al -lea volum al PSRL, publicat în , este complet inutil - nu îndeplinește în niciun caz cerințele științifice moderne Ca urmare, a fost retipărită ediția H de A N Nasonov ( ), ceea ce este adevărat din punct de vedere științific, dar, strict vorbind, nu corespunde principiului reproducerii retipărite a seriei În ceea ce privește seria Ryazan (sub conducerea lui A I Tsepkov), are mai degrabă un caracter educațional decât pur științific, reproducând publicații care au devenit de multă vreme o raritate bibliografică Astfel, abordarea în general nesistematică a alegerii monumentelor analistice publicate nu a fost încă înlocuită cu un nou

plan de publicații Vezi: Lihachev D S Cronicile rusești și semnificația lor culturală și istorică M ; L , ; Nasonov A N Istoria scrierii cronicilor ruse în secolele XI - începutul secolelor XVIII M , ; Lurie Ya S) Cronici all-rusilor din secolele XIV-XV L , ;) Două istorii ale Rus'ului din secolul al XV-lea: Cronici timpurii şi târzii, independente şi oficiale despre formarea statului moscovit SPb , ; Tikhomirov M N Cronica rusă M , etc Lurie Ya S Studiul cronicilor ruse / / VID L , Emisiunea S PSRL M , - T - , - , - , , cronici rusești Ryazan, - T - , PSRL M , T : Prima cronică din Novgorod a edițiilor Senior și Junior , p Partea a doua A G Bobrov Cu toate acestea, încă din , un astfel de plan a fost formulat de M D Priselkov (publicat de S N Valk în) J În același , M N Tikhomirov (vezi Tabelul) După cum se știe, niciun plan nu a fost implementat și a fost practic uitat, însă, atunci când discutăm despre principiile publicării cronicilor antice rusești și despre problemele asociate cu alegerea textului, trebuie să revenim la luarea în considerare a propunerilor acestor cercetători Principala diferență vizibilă între planul lui M D Priselkov și M N Tikhomirova constă în faptul că primul oferă o revizuire completă a principiilor tradiționale de publicare a analelor, inclusiv redenumirea totală a acestora Într-adevăr, așa cum s-a remarcat de mai multe ori, multe nume de monumente analistice au apărut sub influența unor circumstanțe întâmplătoare și uneori nu pot decât să încurce cercetătorii În acele cazuri în care cronica este numită, după ultimele date găsite în ea, "codul cutare și cutare an", există posibilitatea de a trimite același nume la diferite monumente După cum a notat D S Likhachev, "sfârșitul secolului al XV-lea și începutul secolului al XVI-lea "Înfundat" în istoria scrierii cronicilor cu un număr mare de coduri cu date, iar aceste date încep deja să se repete, creând confuzie (de exemplu, două coduri diferite au fost introduse recent în uz științific - ambele numite codul de și două coduri diferite din)" Astfel, problema sistematizării și punerii în ordine a denumirilor monumentelor de cronică în sine este pe ordinea de zi, însă o analiză a proiectului propus de M D Priselkov ne permite să-i vedem punctele slabe Este evident că, deși acest proiect se bazează într-adevăr pe realizările în studiul istoriei scrisului de cronici de către A A Shahmatov și adepții săi, totuși, natura ipotetică a unui număr de etape reconstruite ale scrierii cronicilor nu permite stabilirea rigidă a concluziilor preliminare prin redenumirea tuturor monumentelor Desigur, "o astfel de redenumire ar putea fi considerată relativ oportună numai dacă studiul istoriei scrierii cronicilor ar putea fi considerat complet încheiat și descoperirea de noi cronici exclusă" Obiecții teoretice M N Tikhomirova împotriva planului lui M D Priselkov, potrivit acestuia, "redus la recunoașterea imposibilității clasificării cronicilor pe o bază regională, întrucât cele mai importante texte de cronică nu aparțin monumentelor regionale, ci întregului rus" Alte obiecții M N Tikhomirov sunt că M D Valk S N Arheografia sovietică S - Vezi: Tihomirov M N cronică rusă M , S - Lihaciov D S Textologie S Lihaciov D S Textologie S Tihomirov M N cronică rusă S Principii de publicare a cronicilor rusești antice Selkov pune la egalitate cu cele mai vechi și importante cronici și cronicari din secolele XVII-XVII, care au o importanță secundară, precum și faptul că, conform acestui plan, ar trebui să fie un număr imens de cronici deja publicate republicat "Ce scop, de exemplu, va fi urmărit prin retipărirea Rusiei Vremennik, publicată deja în și de importanță secundară pentru istorici? La urma urmei, publicarea cronicilor urmărește în primul rând scopuri istorice, și nu studiul

istoriei scrierii cronicilor ", notează M N Tikhomirov Aceste obiecții nu par pe deplin convingătoare În primul rând, însăși sarcina unei ediții complete de cronici presupune publicarea atât a celor mai vechi și mai importante monumente, cât și a celor mai ulterioare și secundare, uneori nu atât de semnificative pentru știința istorică În al doilea rând, planul propus de M N Tikhomirov nu permite, de asemenea, să se îndepărteze complet de schema "regională" condamnată de el, dar în acele cazuri în care se abate de la aceasta, apar contradicții în ea De exemplu, M N Tikhomirov clasifică Prima Cronica Novgorod a ediției juniori drept una dintre cele mai vechi cronici rusești din epoca statului Kiev, în timp ce deja în lucrările lui A A Șahmatov s-a dovedit că această cronică a fost formată în prima jumătate a anului al secolului al XV-lea În diferite secțiuni ale planului lui M N Tikhomirov au fost cele mai apropiate "rude textologice" - Cronica a -a Novgorod și Cronica lui Avraam Se pare că prezența "componentei întregi rusești" în Cronicile a IV-a și a V-a din Novgorod nu le împiedică să fie incluse în secțiunea "Cronicile lui Veliky Novgorod", ci doar mărturisește diversitatea și bogăția cronicilor din Novgorod Este destul de clar de ce s-a întâmplat acest lucru - a fost necesar să se despartă o singură secțiune în planul lui M D Priselkov "Cronicile lui Veliky Novgorod" (unde au fost evidențiate anale din Novgorod) Deci, putem fi de acord cu opinia lui S N Valk că o discuție ulterioară a planului lui Priselkov "ar duce la cea mai mare lucrare pozitivă în domeniul creării unei ediții sistematice și complet la nivelul științei moderne a celei mai bogate moșteniri analistice a literaturii ruse " ' Desigur, în ultima jumătate de secol, studiul cronicilor a avansat, iar multe prevederi specifice ale planurilor lui M D Priselkov și M N Tikhomirov pot și ar trebui revizuite, dar problema "creării unei "sistematice" a textelor cronicilor" și dezvoltarea unui singur proiect de publicare a întregului corpus de texte de cronică rămâne încă unul dintre cele mai importante Valk, S N Arheografia sovietică S Lihaciov D S Textologie S Partea a doua A G Bobrov Cronici nepublicate și care necesită retipărire O altă problemă semnificativă legată de publicarea cronicilor este ce monumente ale scrierii cronicilor rămân încă nepublicate sau au fost publicate nesatisfăcător și necesită retipărire În primul rând, edițiile neterminate de la începutul secolului al XX-lea pot fi finalizate în seria PSRL Novgorod și Sofia Cronici cu retipărirea simultană a numerelor deja publicate Niciodată până acum nu au fost publicate astfel de monumente de scriere a cronicilor precum colecția de la Moscova din (conform listei Bibliotecii Naționale a Rusiei, Colecția Ermitaj, nr b) și Cronica Arkhivskaia (așa-numita Rostovskaya) strâns legate la ea (RGADA, f , No) , Cronica din Novgorod din secolul al XV-lea "Cronicul episcopului Paul" (BAN, cules de Dobrohotov, nr) Complet pregătită pentru publicare, dar Cronica din Novgorod Karamzin nu a văzut încă lumina zilei, constând din două colecții de știri cronice, care, după toate probabilitățile, au prins contur în prima jumătate a secolului al XV-lea Așa-numita cronică Novgorod a lui Dubrovsky (sau cronica a IV-a Novgorod conform listei lui Dubrovsky), care conține colecția Novgorod din (Codul Macarius), în partea de dinainte de , a fost publicată numai în versiuni ale listei Stroevsky H ; în plus, se cunoaște acum al doilea exemplar al acestei cronici (Muzeul de Istorie de Stat, Colecția Muzeală) Cea mai nefavorabilă situație este cu publicarea monumentelor de cronică din secolul al XVII-lea Până acum, așa-numitul "Cronicer la alegere" (se cunosc peste de liste), scurtul cronicar Kostroma din anii - rămân inedite secolul al -lea (RNB,

colecția lui Pogodin, nr), cronicar Morozovsky (RNB, F IV), Cronicar Moscova Cherkassky, Cronicarii din și , Codurile cronicilor patriarhale din (se cunosc liste ale ediției complete), -x și s secolul al XVII-lea; Sinopsis atribuit lui Inocent Gisel În ceea ce privește cronicile din Novgorod din secolul al XVII-lea, cronica Novgorod Zabelinskaya a fost publicată de M N Tikhomirov numai în partea sa finală, iar cronica Novgorod Pogodinskaya nu a fost publicată deloc Cronicile Novgorod Uvarovskaya și Novgorod III au fost publicate cu mult timp în urmă și departe de a fi cele mai bune Spre deosebire de așa-numitul cronicar Solovetsky de la sfârșitul secolului al XVI-lea numeroși Culegere completă de cronici rusești T : Vara Novgorod Karamzin scrisoare / Ed volume de Ya S Lurie; Text pregătit A G Bobrov și Z V Dmitrieva - s (în presă) Principii de publicare a cronicilor rusești antice liste ale regretatului cronicar Solovetsky, a căror parte inițială se bazează pe textul Vieților lui Zosima și Savvaty I Cronica Învierii necesită și o nouă ediție - cel mai mare monument al cronicii de la Moscova din secolul al XVI-lea după Cronica Nikon: studiul său a avansat semnificativ de la publicarea în PSRL în - ; numărul listelor ei cunoscute a crescut de la la Mai departe, Cronica de la Tver, publicată mai devreme după o singură listă a secolului al XVII-lea RNB, col Pogodin, No (PSRL St Petersburg, Vol), poate fi publicat acum după o listă mai bună și mai timpurie a secolului al XVI-lea (Muzeul de Istorie de Stat, Colecția Muzeală, Nr b), în plus, se cunoaște acum o altă listă a secolului al XVII-lea (RNB, F IV) Nu există o ediție satisfăcătoare a Cronicii a II-a Sofia, publicată ultima dată de Ya I Berednikov în volumul al VI-lea al PSRL în Cu mult timp în urmă, Cronica facială a secolului al XVI-lea își așteaptă ediția în facsimil cu cele peste de miniaturi ale sale Astfel, editorii cronicilor antice rusești se confruntă încă cu sarcini extinse, iar întrebarea ce principii și plan vor fi folosite pentru a publica și republica monumentele cronice este departe de a fi inactivă, necesitând discuții și analize atentă Problematica publicării reconstituirilor de texte de cronică Pe lângă edițiile textelor propriu-zise ale cronicilor, care au supraviețuit până astăzi în listele supraviețuitoare, există un alt tip de publicație - reconstrucția textelor D S Likhachev a remarcat: "Unul dintre cele mai importante mijloace de a reînvia fapte și ipoteze din istoria unui text este reconstrucția textului unei opere într-una dintre etapele vieții sale Cu ajutorul reconstrucției, un critic textual poate, într-o anumită măsură, să-și testeze presupunerile, să le facă vizuale și ușor de perceput Diferența dintre o reconstrucție și o ediție științifică a unui text care a ajuns efectiv la noi (cu corectarea lecturilor eronate) este evidentă: în reconstrucții, "textul este restaurat în părți separate, cu diferite grade de probabilitate", așadar, reconstrucția textului trebuie precedată de Vezi: Dmitrieva R P Despre perioada timpurie a istoriei Mănăstirii Solovetsky în Viețile lui Zosima și Savvaty și în listele cronicarului Solovetsky / / TODRL SPb , T S - Vezi: Levina S A La studiul Cronicii Învierii / / TODRL M ; L , T S - Lihaciov D S Textologie S Partea a doua A G Bobrov un studiu special, în care trebuie justificate toate modificările textelor existente, care au stat la baza reconstrucției În istoria studiului scrierii cronicilor ruse, un loc special îl ocupă reconstrucțiile celui mai vechi Cod Kiev din , astfel cum a fost modificat în , Codul Novgorod din cu prelungiri până la , și Povestea trecutului Anii de A A Shakhmatov Avantajele și dezavantajele reconstrucțiilor de șah au fost analizate în detaliu de D S Likhachev Remarcăm aici doar diferența fundamentală dintre reconstituirile propuse de A A Șahmatov și textele

"rezumate" publicate încă din secolele XVIII-XIX : cercetătorul a căutat, în primul rând, să stabilească istoria textului din Povestea anilor trecuti și etapele anterioare ale scrierii cronicilor pe baza stabilirii legăturilor genealogice ale tuturor listelor cunoscute de anale; el nu a încercat doar să identifice unele "autori", textul original (cum a făcut A -L Schlozer), ci a stabilit etapele dezvoltării și schimbării textelor cronicilor: bolțile premergătoare "Povestea anilor trecuti" și apoi - editiile acestui monument cel mai important Chiar și în reconstrucții, A A Șahmatov a căutat să împiedice înlocuirea arbitrară a lecturilor "cele mai proaste" cu "cel mai bun", ceea ce era tipic pentru multe ediții de cronici făcute după principii vechi În general, reconstrucțiile lui A A Șahmatov sunt o ilustrare clară a concluziilor cercetătorului despre istoria scriiturii timpurii a cronicilor rusești Un tip oarecum diferit de reconstituire a textului din Povestea anilor trecuti este prezentat în ediția din (pregătirea textului de D S Lihaciov) Având la bază publicarea pe textul listei laurentine din , editorul a făcut un număr semnificativ de corecții și completări la acesta pe alte liste (ținând cont de datele din istoria scrierii cronicilor), evidențiind astfel de lecturi cu caractere cursive și precizând fiecare caz în note Textul publicat din Povestea anilor trecuti nu pretinde să reprezinte vreo etapă anume din istoria literară a monumentului: se folosesc variante de interes istoric, istorico-cultural sau literar și astfel se oferă o imagine de ansamblu mai mult sau mai puțin completă Lihaciov D S Textologie S Shakhmatov A A Cercetări asupra celor mai vechi anale rusești SPb , S - Ibid p - Shakhmatov A A Povestea anilor trecuti T : Introducere Text Note Pg , , p Lihaciov D S Textologie S - Vezi, de exemplu, textul "consolidat" din Povestea anilor trecuti care nu a existat niciodată cu adevărat pentru toate listele publicate: Leibovich L I Cronica sumară Numărul : "Povestea anilor trecuti" SPb , Povestea anilor trecuti / Ed V P Adrianov-Peretz M ; L , Ch - (Lit monumente); Ed a -a, revizuită și completată: Sankt Petersburg, Principii de publicare a cronicilor rusești antice conținutul tuturor listelor din Povestea anilor trecuti * Această abordare a alegerii principiilor pentru publicarea unui text a fost determinată în primul rând de faptul că această publicație din seria "Monumente literare" nu a fost atât de pur științifică, cât de natură educativă ("ediție pentru lectură") Există și o reconstituire a textului Cronicii Trinității, care a ars în , creată de M D Priselkov Pe baza reconstrucției sale nu numai pe datele din textele cronice conexe, ci și pe discrepanțe păstrate fericit în ediția Laurentianului Cronica lui Cebotarev și Cherepanov, precum și pe extrase din H M Karamzin (în "Istoria statului rus"), a remarcat însă cu prudență cercetătorul; "Reconstrucția nu este restaurare În prezența datelor noastre, nu există nicio modalitate de a stabili acum sarcina de a restaura un monument de la începutul secolului al XV-lea în toate detaliile compoziției, prezentării și lecturilor sale Desigur, reconstrucția textului unui manuscris care a existat efectiv și a fost folosit de cercetători diferă semnificativ de reconstrucția textului unui cod analistic ipotetic; gradul de fiabilitate al acestuia din urmă se dovedește inevitabil a fi mai mic În niciun caz, o reconstrucție de acest fel nu ar trebui să fie considerată un text din viața reală - aceasta este doar o ilustrare clară a unei ipoteze științifice Reconstrucțiile textului presupusei etape din istoria scriiturii de cronică sunt create nu pentru a se referi la acesta ca sursă, ci pentru a verifica și a ilustra conceptul textologic propus de autor Relativitatea fiabilității textelor de acest fel ar trebui întotdeauna

luată în considerare pe deplin "Nu subminează timpul nici măcar reconstrucții atât de magnifice precum reconstrucțiile lui A A Șahmatov, în timp ce adevăratele texte de cronică publicate de el sunt de nezdruncinat și vor servi încă multe decenii" Povestea anilor trecuti Partea S Priselkov M D Cronica Trinității: Reconstituirea textului M ; *^ " p Ibid S Likhachev D S Textologie S Rețineți că Ya S Lurie a prezentat ideea controversată "despre necesitatea unei reconstrucții preliminare (cursivele mele - A B) a conținutului protografelor care nu au ajuns până la noi și ne sunt la dispoziție analele - pentru definirea și caracterizarea lor" (Lurie Ya S Problema reconstituirii bolților dispărute în studiul analelor / / Textology of Slavic Literature L , P) Dacă reconstituirile textelor analistice nu sunt suficient de sigure nici măcar în acele cazuri în care reprezintă etapa finală a cercetării, atunci instabilitatea rezultatelor crește de multe ori în cazul unei reconstrucții "prelucrare" Partea a doua A G Bobrov Reguli de transmitere a textului la publicarea analelor În cele din urmă, ar trebui să ne oprim cel puțin pe scurt asupra problemei principiilor transmiterii textului în publicarea cronicilor antice rusești Problema alegerii între principiul transmiterii celei mai exacte a textului atât a listei principale, cât și a listelor utilizate pentru a rezuma discrepanțe, pe de o parte, și necesitatea de a prezenta textul monumentului în forma cea mai convenabilă pentru cititorul, pe de altă parte, a fost discutat în știința domestică de mai bine de două secole Abandonând pe bună dreptate principiul "ortografiei uniforme", editorii monumentelor analistice nu au ajuns însă la un consens asupra dacă și în ce cazuri este cu adevărat necesară utilizarea tipului lingvistic de publicație În domeniul publicării analelor, principiile de bază au fost formulate și implementate de academicianul A A Shahmatov la începutul acestui secol Fiind un lingvist remarcabil, A A Șahmatov a considerat necesar la transmiterea textelor manuscriselor ulterioare (începând cu mijlocul sau sfârșitul secolului al XV-lea) înlocuirea literelor învechite, abrevierile deschise fără paranteze cu respectarea regulilor ortografiei moderne, corectarea erorilor și omisiuni în manuscris în note, și nu în textul principal În , A A Șahmatov a pregătit "Regulile pentru publicarea cronicilor ruse" pentru a fi discutate de Comisia de arheografie Trei puncte au fost incluse în secțiunea "Ortografie": " Textul listelor de cronici până în secolul al XV-lea inclusiv se transmite cu respectarea trăsăturilor paleografice ale scrisului, adică litere care nu sunt disponibile în alfabetul civil, ortografii prescurtate sub titluri și sub camere Cu toate acestea, punctele și psila de deasupra vocalelor sunt omise Erorile evidente sunt notate în note Textul listelor ulterioare nu este reprodus cu acuratețe paleografică: literele bisericești sunt înlocuite cu cele civile, ortografii prescurtate sunt transmise integral, iar la deschiderea titlurilor și a altor abrevieri, editorul se ghidează după regulile ortografiei moderne (abaterile recunoscute de acesta ca fiind necesare sunt precizate in prefata) Paerki sunt omise, iar la sfârșitul cuvintelor sunt transmise prin ъ Alte abateri de la transmiterea exactă a originalului nu sunt permise Greșelile și erorile din text sunt corectate în note Ortografiile de cinabru ale originalului sunt marcate fie cu caractere aldine, fie în detente" Chirkov S V Probleme de publicare a analelor S Proiecte arheografice ale lui A A Shakhmatov / Pregătit S V Chirkov / / Anuarul arheografic pentru M , S - Ibid S Principii de publicare a cronicilor rusești antice După cum a observat V S Brachev, acest proiect a întâmpinat obiecții și nu a fost adoptat;

După ce am discutat cu A A Șahmatov a fost forțat să facă compromisuri: s-a decis să renunțe la dezvoltarea regulilor pentru publicarea textelor cronice din secolul XIV și prima jumătate a secolului XV ', care trebuiau dezvoltate pentru fiecare ediție separat În general, editorii moderni de monumente de cronică - istorici și critici literari - urmează principiile tradiționale care s-au dezvoltat în timpul publicării seriei Complete Collection of Russian Chronicles, deși chiar și acum mulți lingviști se așteaptă ca acestea să fie mai "literale" atunci când transmit textul D S Lihaciov nota pe bună dreptate: "Nu se poate crede că însăși lectura manuscrisului, realizată de un istoric și critic literar, va putea satisface un lingvist" Desigur, cei mai satisfăcători lingviști sunt publicațiile de alt tip - facsimil În , sub supravegherea lui M N Tikhomirov, a fost realizată o reproducere foto a textului Listei sinodale H Recent a fost publicată o ediție fototip a Cronicii Radzivilov Dorința de literalitate și acuratețe excesivă în publicațiile destinate istoricilor și criticilor literari poate complica adesea semnificativ utilizarea textului publicat Voi da un exemplu În general, o ediție destul de bună și fundamentată textual a Primei Cronici Novgorod a ediției pentru juniori, editată de A N Nasonov ( ), folosește lista Comisiei ca principală și dă discrepanțe după Academic și Tolstovsky Discrepanțele au fost trase cu exhaustivitate, inclusiv cum ar fi "elimină" - "elimină", "sfânt" - "sfânt", "creat" - "creat", etc Ca urmare, identificarea discrepanțelor semantice între listele de Prima cronică din Novgorod a ediției mai tinere conform acestei ediții, care este foarte esențială pentru stabilirea istoriei textului cronicii, se dovedește a fi practic imposibilă - pur și simplu se îneacă într-o mare de variante ortografice D S Likhachev a mai scris despre acest pericol: "Dacă toate diferențele de ortografie și grafice sunt incluse în discrepanțe, acest lucru va aglomera incredibil publicația și va face discrepanțele practic inaccesibile pentru utilizare" Brachev V S Petersburg Arheographic Commission S Reguli pentru publicarea Comisiei arheografice imperiale: Proiect SPb , S Lihaciov D S Textologie S Cronica charate din Novgorod / Ed sub supravegherea lui M N Tikhomirov M , p Cronica Radzivilov / Rev ed M V Kukushkina St Petersburg; M , ; Cronica Radzivilov: Text Studiu Descrierea miniaturii St Petersburg; M , Despre diverse tipuri de publicații, vezi: Lihaciov D S Textologie S - Lihaciov D S Textologie S Partea a doua A G Bobrov Concluzii Deci, de-a lungul a mai mult de două secole, de pe vremea lui A -L Schletser până în zilele noastre, principiile științifice de bază pentru publicarea cronicilor rusești antice au fost dezvoltate treptat Vorbind despre ele în termeni cei mai generali, ele pot fi formulate după cum urmează Un studiu textual al cronicii și stabilirea locului ei în istoria generală a scrierii cronicilor trebuie neapărat să preceadă publicarea ei Publicarea textelor analistice trebuie realizată sistematic, după un plan bine gândit, și nu după principiul "publicării periodice" Dacă un monument analistic a fost păstrat într-un număr de liste, atunci acestea ar trebui să fie implicate în cercetare și publicare cât mai complet posibil, dar discrepanțele nu ar trebui să fie complet complete pentru a nu aglomera aparatul și a complica utilizarea publicare La publicarea textelor de cronică este inacceptabilă corectarea textului unei cronici după alta, precum și rezumarea opțiunilor din textul altui monument de cronică Alegerea tipului de publicare și a metodelor de transmitere a textului ar trebui să depindă de scopul publicării, precum și de datarea listei principale publicate a analelor Publicarea reconstituirii textului analistic este

posibilă numai ca urmare a unui studiu complet finalizat, în scopul consolidării și ilustrării concluziilor textuale obținute, sau poate fi întreprinsă într-o publicație de lectură populară care nu este de o pură natura stiintifica Publicarea textului cronicii să fie însoțită de cea mai detaliată descriere paleografică a manuscriselor folosite și de indicii necesari (nominal și geografic) Principii de publicare a cronicilor rusești antice Aplicare tabelul Principalele ediții ale cronicilor din secolul al XVIII-lea - prima jumătate a secolului al XIX-lea Denumirea publicației Editura Ani Denumirea modernă a cronicii Nr ediție: Bibliografia Cronicii Ruse / Comp R P Dmitrieva M ; L , Biblioteca istorică rusă care conține cronici antice Partea : Cronica lui Nesterov cu succesori conform listei Koenigsberg până în UN I S Barkov Cronica rusă conform listei Nikon, Partea Sankt Petersburg, AN A -L Shletser, S S Bashilov - Nikon ChronicleDmitrieva, nr Partea Sankt Petersburg, " - " Partea Sankt Petersburg, " - " "" SPb , " - "" Ch Sankt Petersburg, " - " "" Partea Sankt Petersburg, " - " Partea a -a Sankt Petersburg, " - " Ch Sankt Petersburg, " - " Cartea regală, adică Cronicarul domniei țarului Ioan Vasilevici Sankt Petersburg, AN MM Shcherbatov - Volumul Cronicii lui Dmitriev din secolul al XVI-lea, nr Partea a doua A G Bobrov Tabelul a continuat O cronică a multor revolte și a ruinei statului moscovit Adunat din descrieri antice ale acelor vremuri SPb , (ed a II-a: M ,) Până în Culegere de Dmitriev, nr a Cronicar regal Sankt Petersburg, AN M M Șcerbatov Cronicar antic partea întâi St Petersburg, AN I E Glebovsky Cronicar antic partea a doua St Petersburg, AN G V Kozitsky Cartea puterii a genealogiei regale M , Cartea diplomei G F Miller a lui Dmitriev, nr Partea M , G F Miller "" Cronicar din Novgorod M , (ed a II-a: M) Mitropolitul Platon - Un cronicar care cuprinde istoria Rusiei de la / la / M , (ed a II-a: M ,) Cronicar cuprinzând istoria Rusiei de la / ani la / ani M , (ed a II-a: M ,) - Cronica tipografică a lui Dmitriev, Ns Cronicar din Novgorod, începând din și continuând până în (Continuarea Betliofilor Rusi Antici Partea) SPb , - Copie academică a cronicii I din Novgorod a versiunii mai tinere a lui Dmitriev, Ns Principii de publicare a cronicilor rusești antice Tabelul a continuat Cartea de timp rusească, cu alte cuvinte Cronicar, cuprinzând istoria Rusiei de la / ani până la / ani M , (reeditat: M ,) - Dmitrieva, Nr Partea M , (retipărit: M ,) - Cronicar rus de la apariția lui Rurik până la moartea țarului Ioan Vasilievici Partea Sankt Petersburg, N A Lvov Cronica Lvov Dmitrieva, Ns Partea Sankt Petersburg, " "" Partea Sankt Petersburg, " " Ch Sankt Petersburg, " " Ch Sankt Petersburg, " " Cronica rusă din lista Voskresensky, donată acestei Mănăstiri de Înviere de Patriarhul Nikon în SPb , AN Cronica Învierii (lista BAN,) Dmitrieva, nr Partea Sankt Petersburg, " " Cronica rusă conform listei Sofeisky a lui Veliky Novagrad Partea Sankt Petersburg, AN - Cronica Novgorod Uvarov, lista BAN ( ) Dmitrieva, nr O cronică detaliată de la începutul Rusiei până la bătălia de la Poltava Cap - SPb , - N A Lvov Dmitrieva, Nr Cronica lui Nestorov, după lista călugărului Lavrenti M , - X Cebotarev, N Cherepanov Cronica LaurentianaDmitrieva, Nr Sophia Timepiece, sau Cronica Rusă din până în Ch M , P Stroev - Sofia Cronica I a lui Dmitriev, Nr Partea a doua A G Bobrov Sfârșitul tabelului Partea M , " - Sofia Letopisețul II" Cronica lui Nesterov după cea mai veche copie a mnikh-ului lui Lavrentiy M , R F Timkovsky - Cronica Lavrentiev, cu discrepanțe conform Treimii, Nikon, Învierea Radzivilov și cronicile Novgorodului lui Dmitriev, nr Manuscris Suprasl care conține cronici prescurtate din Novgorod și Kiev M , M A Obolensky - Cronicar scurt din Novgorod (înainte de); Scurtă cronică de la Kiev (-) Dmitrieva, nr

Letopisețul Pskov M , OIDR M P Pogodin Dmitrieva, nr masa Ediții din seria "Colecția completă de cronici rusești" T : Laurentian and Trinity Chronicles ( ) Ed : - [Cronica laurentiană și cronica Suzdal conform listei academice] Vol : Cronica Hypatiană ( ) Ed : Ed : Numărul [înainte de] T : Cronici din Novgorod [Cronicile Novgorod , și] ( ) T : Cronici din Novgorod și Pskov [Cronica a IV-a din Novgorod, Cronică din Pskov) ( ) Principii de publicare a cronicilor rusești antice Ed : - Partea Problemă ~ Cronica din Novgorod , Partea Numărul Cronica a -a Novgorod [înainte de] T : Pskov and Sophia Chronicles [Pskov nd Chronicle, Sofia st Chronicle până la] ( ) Ed : Emisiune Sofia Cronica I [înainte de] T : Cronicile Sofia [Continuarea Cronicii I Sofia, Cronicii II Sofia] ( ) T : Cronica după Lista Învierii ( ) T : Continuarea cronicii după Lista Învierii ( ) T : Colecția de cronici, numită Cronica Patriarhului sau a lui Nikon (până în) ( ) T : Colecția de cronici, numită Cronica Patriarhului sau Nikon (-) ( ) T P: Culegere de cronici numită cronica patriarhală sau Nikon (-) ( ) T : Colecția de cronici numită Cronica Patriarhului sau Nikon (-) ( ) T / : Colecția de cronici numită Letopisețul patriarhal sau Nikon (-) ( ) T / : Adăugări la Cronica Nikon Așa-numita carte a regelui ( ) T / : Povestea vieții cinstite a țarului și marelui duce Feodor Ivanovici al întregii Rusii Noul cronicar ( ) T / : Index la Cronica Nikon (vol IX-XIV) ( ) T : Culegere de cronici, numită cronica Tver ( ) Ed : Emisiune eu cronicar Rogozhsky T : Culegere de cronici, numită Cronica lui Avraam ( ) T : Cronicile rusești occidentale ( ) T : Cronica lui Simeon ( ) T : Istoria regatului Kazan (cronicar Kazan) ( ) T : Cronica din Lviv (cap) (,) T : Cartea puterii a genealogiei regale (cap) (,) T : Cronograf rusesc Ediția cu cronograf din (Partea) Cronograful ediției din Rusia de Vest (cap) (,) T : Cronica Ermolinskaya ( ) T : Cronica tipografică ( ) T : Cronica de la Moscova a sfârșitului secolului al XV-lea ( ) T : Cronica Vologda-Perm ( ) T : Cronica Nikanor Cronici prescurtate din secolul XV ( ) T : Cronica din Cronica din (Cronica Uvarov) ( ) T : Cronicar al începutului regatului Țarului și Marelui Duce Ivan Vasilievici Cronica lui Alexandru Nevski Cronica Lebedev ( ) Partea a doua A G Bobrov T : Cronicarul lui Vladimir Cronica a doua (arhivă) din Novgorod ( ) T : Cronicarii ultimului sfert al secolului al XVII-lea ( ) T : Cronici: lituaniană și Zhmoitskaya și Bykhovets Anale: Barkula-bovskaya, Averka și Pantsyrny ( ) T : Cronica Kholmogory Dvina cronicar ( ) T : Cronicarii Postnikovsky, Piskarevsky, Moscova și Belsky ( ) T : Cronici belaruso-lituaniene ( ) T : Cronici siberiene Partea : Grupul Cronicilor Esipov ( ) T : Ustyug și Vologda cronici din secolele XVI-XVIII ( ) T : Cronica Radzivilov ( ) T : Cronica Sofia după lista lui I N Tsarsky ( ) [T : Cronica Novgorod Karamzin, în presă ( )] T : Cronicarul lui Pereyaslavl din Suzdal ( ) Proiecte pentru publicarea cronicilor rusești de M D Priselkov ( ) și M N Tikhomirov ( ) Tabelul M D Priselkov M N Tihomirov Letopisețul lui Vladimir-Suzdal I Letopisețul I Vladimir-Suzdal, -I Letopisețul Vladimir-Suzdal, II Letopisețul Rusiei Kievene Letopisețul sfârșitului Kiev-Galician-Volyn secolul al XIII-lea III Cronica lui Veliky Novgorod Cronica Novgorod, Cronica Novgorod, Cronica Novgorod, Cronica Novgorod, anii secolul Cronica a -a Novgorod, anii secolul Cronica din Novgorod, sfârșitul secolului al XV-lea Cronica din Novgorod, secolul al XVI-lea Cronica a -a Novgorod, con al -lea secol Cronica a -a Novgorod, secolul XVII IV Cronica din Pskov Cronica Pskovului, ser secolul a II-a Cronica Pskov, con secolul Cronica Pskov, secolul XVII Cele mai vechi cronici rusești (statul Kiev) Cronica sinodale din Novgorod Cronica Novgorod a ediției mai tinere Cronica Laurențiană Cronica Ipatiev Cronicarul lui

Pereyaslavl din Suzdal Edițiile fototip ale Sinodalului din Novgorod, Laurențian și Ipatiev II Cronici rusești ale timpurilor fragmentării feudale din secolele XIII-XV Cronicile lui Novgorod (cronicarul lui Pavel, cronicarul lui Avraam) Cronicile lui Tver (cronicarul Rogozhsky și cronica lui Tver) Cronicile lui Pskov Cronica lui Yermolinskaya (codul Rostov) Înregistrările cronicilor și cronicarii scurti Principii de publicare a cronicilor rusești antice Sfârșitul tabelului V Cronica din Tver -a Cronica Tver, secolul XV Letopisețul a II-a Tver, secolul al XVI-lea VI Cronica de la Rostov-Suzdal Cronica de la Rostov, începutul secolul Cronica Rostov, con secolul Cronica Rostov, con secolul VII Cronicile Moscovei Cronica Moscovei, Cronica Moscova, Cronica Moscova, Cronica Moscova, Cronica Moscova, , Cronica Moscova , începutul al -lea secol -a Cronica de la Moscova, -a Cronica de la Moscova, -a Cronica de la Moscova, anii al -lea secol - Cronica de la Moscova, anii al -lea secol decembrie Cronica de la Moscova, anii al -lea secol Cronica de la Moscova, anii al -lea secol Cronica de la Moscova, anii al -lea secol VIII Cronografe Cronograf din secolul al XVI-lea O selecție de articole rusești din Cronograful secolului al XVII-lea IX Cartea puterilor, ser al -lea secol X Scurte cronici Diverse, de identificat XI Înregistrări de cronică Diverse, de identificat XII Cronici de la Moscova din secolul al XVII-lea XIII Anale locale III Analele întregi rusești ale secolului XV Sofia cronică Novgorod cronică Novgorod cronică Colecția Moscovei de la sfârșitul secolului XV Simeonovskaya Cronica IV Coduri de cronică din secolul al XVI-lea Cronica Sofia Cronica Învierii Cronica Lvov Cronica Vologda-Perm Cronica Simeonov Cartea puterilor Cronografiile Cronica Kazanului Cronica Novgorod Cronicile locale (Arkhangels și altele) Cronicile secolului al XVII-lea Noul cronicar și cronica multor răzvrătiri Cartea de grade Latukhinskaya Cronici siberiene Cronicar al bisericilor din Novgorod Cronicar Moroev Cartea timpului Țării Ruse Cartea timpului rusesc prescurtat Cronici locale (Dvina , Vyatka etc)) Scurte cronici VI Cronici ucrainene din secolele XVI-XVII VII Cronicile belaruse din secolele XVI-XVII CONŢINUT Prefață la cea de-a treia ediție Prefață la cea de-a doua ediție Prefață la prima ediție Lista abrevierilor PARTEA ÎNTÂI Introducere Criza textologiei mecaniciste literare Sarcini de critică textuală CAPITOLUL I OPERA UNUI SCENITOR VECHI RUS Observaţii generale asupra lucrării vechiului scrib rus Procesul de scriere Caracteristicile generale ale modificărilor de text Erori de citire Erori de memorie Erori interne de dictare Erori de scriere Regândire Modificări stilistice Schimbări ideologice Glosuri și interpolări "Autocenzură" și cenzură Lucrarea scribului pe mai multe originale Funcţionarea liantului Cuprins CAPITOLUL II GĂSIRE LISTE CU O LUCRARE Necesitatea implicării exhaustive a listelor supraviețuitoare ale lucrării Compoziția scrisului vechi rusesc în colecțiile de manuscrise Găsirea descrierilor științifice ale manuscriselor Compilarea descrierilor științifice ale manuscriselor Literatură de referință și bibliografică CAPITOLUL III CONCEPTE DE BAZĂ ALE ISTORIA TEXTULUI Text Opera de artă Manuscris, listă, autograf Ciornă, ciornă Copie Ediții Extras Arhetipul Protograf Textul autorului Intenția și voința autorului CAPITOLUL IV STUDIU DE TEXT ÎNTR-O LISTĂ Definiția unui monument Citirea și stabilirea textului Conjecturi Observații asupra manuscrisului Iθθ Textologie CAPITOLUL V STUDIUL TEXTULUI ÎN MAI MULTE SAU ÎN MULTE LISTE Pregătirea textelor pentru comparare Analiza discrepanțelor individuale Definirea inserțiilor și a golurilor Stabilirea unei copii Definirea formatului protografului Semne textuale Clasificarea textelor Definirea relaţiilor de listă CAPITOLUL VI UN

 Director editura: O L Abyshko Editor sef: I A Savkin Editor artistic: B S Kuchukbaev Editor: N P Dralova Corector: S E Parfenova Aspect original: V S Kuchukbaev ID Nr din martie Editura "Aletheia": , Sankt Petersburg, Obukhovskoy oborony pr Predată în platou Semnat spre publicare la

Format x / p l Tiraj de exemplare Ordinul nr Tipărit din folii transparente gata făcute la Imprimeria Academică "Nauka" RAS , Sankt Petersburg, linia , Tipărit în Rusia (ALETHEIA) EDITURA "ALETEYA": CĂRȚI NOI DESPRE PRINCIPALA Editura din Sankt Petersburg "Aleteyya" există din (inițial ca grup editorial și editorial, din martie ca întreprindere independentă) Creatorii săi sunt tineri filozofi, doi absolvenți ai facultății de filosofie a Universității din Sankt Petersburg Această împrejurare a predeterminat alegerea unui nume pentru editură (tradus din limba gânditorilor greci antici în rusă modernă, "aletheia" înseamnă "adevăr", "adevăr", "deschidere") și alegerea direcției principale în activitatea noii edituri: publicarea și diseminarea moștenirii clasice, adică sursele primare supraviețuitoare de istorie mondială și națională, literatură clasică, religie, filozofie, precum și publicarea cercetărilor moderne asupra principalelor ramuri ale umaniste Cartea de vizită a editurii este seria de cărți care a devenit rapid celebră: "Biblioteca Antică" (publicată din), "Biblioteca bizantină" (publicată din); "Monumente ale gândirii religioase și filosofice" (publicat din); "Studii de istoria gândirii ruse" (publicat din), "Sociologi ruși" (publicat din), seria franceză "Gallicinium" (publicată din); "Creștinismul antic" (publicat din), "Psihologii ruși Petersburg Scientific School" (publicat din), "Classics of Russian Philosophy of Law" (publicat din), memoriul "Petersburg Series" (publicat din) și altele În total, inclusiv numeroase publicații non-seriale, Aletheya a publicat deja peste de titluri de cărți EDITURA "ALETEYA" AZI ESTE: - traduceri de înaltă calitate a textelor filozofice, științifice etc clasice și moderne în rusă din principalele limbi antice și din orice limbă modernă; - pregătirea academică a textelor publicate (comentarii științifice, articole însoțitoare, aparate de referință), realizată de cei mai buni specialiști în domeniul lor; - calitate înaltă a tipăririi și design artistic al publicațiilor (cele mai bune materiale și cele mai bune tipografii ale orașului) cu termene scurte de finalizare a comenzii; - posibilitatea plasării și însoțirii comenzilor de tipărire cu tiraj mic (cărți cartonate, ștanțare cu folie) în condițiile cele mai favorabile; - tehnologie eficientă a comerțului cu ridicata în literatura științifică de specialitate, experiență de succes în prezentarea celor mai bune mostre de editare de carte științifică autohtonă la cele mai mari târguri de carte din Rusia și Europa (la Frankfurt, Londra, Paris, Leipzig, Barcelona, Varșovia etc) Printre noutățile de carte ale editurii, aș dori mai ales să remarc noile noastre traduceri, primele ediții în limba rusă: - "Elegie greacă antică"; - Gigin "Mituri", "Despre astronomie"; - Nonn Panopolitansky "Feats (Acts) of Dionysus"; - M Nilsson "Religia populară greacă"; - Evagrie Scolastic "Istoria Bisericii"; - A Matsein "Marele Inchizitor", "Secretul fărădelegii"; - J de Maistre "Serile Sankt Petersburg"; - Dareth Phrygian "Povestea distrugerii Troiei"; - N Abbagnano "Înțelepciunea vieții", "Înțelepciunea filozofiei", "Introducere în existențialism"; - J Berkeley "Alkifron, sau Filosoful mărunt"; - Dietrich von Hildebrand "Ce este filosofia?", "Noul Turn al Babel", "Esența creștinismului", "Esența iubirii", "Etica"; - K Barth "Eseu despre dogmatică"; - J -P Sartre "Idiotul din familie"; - Simone de Beauvoir "Second Sex" și mulți alții Succesele incontestabile ale editurii includ * Istoria Bizanțului "de remarcabilul istoric bizantin rus Julian Kulakovsky, Alexiada de Anna Komnina, noua ediție rusă a lui Pausanias "Descrierea Hellas" (în volume), publicarea cărții finale de reflecții despre originile și soarta literaturii ruse de Dmitri

Lihaciov "Poetica istorică a literaturii ruse", precum și revenirea din uitare a cărții celebrului gânditor rus Alexei Losev "Nume", culese pe baza de materiale transferate familiei sale din arhivele FSB, versiunea autorului a "Fundamentele religiozității medievale" de L P Karsavin, o colecție de dovezi istorice "Procesul lui Socrate", lucrări în două volume ale fondatorului limbii ruse sociologie M M Kovalevsky ("Sociologie", "Sociologi moderni"), cărți din seria "Creștinismul antic" cu texte paralele și multe alte publicații Editura "Aleteyya" (Sankt Petersburg) în seria "BIBLIOTECĂ ANTICĂ" publicată În secțiunea "Literatura": - Mark Valery Martial "Epigrame" ( ); - Juvenal "Satire" ( ); - "Poeți antici despre artă" ( ); - Gigin "Astronomie poetică" ( ); - Catullus "Versuri alese" (în traduceri noi cu texte paralele) (; ediția a II-a, revizuită -); - "Elegia greacă antică" ( ); - F F Zelinsky "Poveștile mansardei"; - Lucian "Opere" în volume ( ); - Arat "Fenomene" ( ) În secțiunea "Istoric": - Xenofon "Istoria Greciei" ( ) (au fost publicate trei ediții); - Arrian Flavius \u b\u b"Campania lui Alexandru" ( ); - Herodian "Istoria puterii imperiale" ( ); - Ammianus Marcellinus "Istoria romană" ( ) (au fost publicate trei ediţii); - Appian "Războaiele romane" ( ); - Sextus Julius Frontin "Smecherii militare" ( ); - "Poliorketica greacă Vegetius: Scurt rezumat al afacerilor militare "( ); - Pausanias "Descrierea Hellasului" în volume ( ); - Gigin "Mituri" ( ); - "Procesul lui Socrate" (colecție de dovezi istorice) ( ); - Nonn Panopolitansky "Actele lui Dionysos" ( ); - Dareth Phrygian "Povestea distrugerii Troiei" (cu texte paralele) ( ); - Gaius Suetonius Tranquill "Despre viața Cezarilor Despre bărbați geniali" ( ); - "Primul mitograf Vatican" ( ); - Eutropius "Breviar de la întemeierea Orașului" ( ) În secțiunea "Filosofie": - Xenofon "Scrieri socratice" ( ); - Plotin "Opere" ( ) - A F Losev "Filosofia antică a istoriei" ( ); - Seneca "Tratate de filosofie" ( ); - Iamblichus din Chalcis "Comentarii la dialogurile lui Platon" ( ) În secțiunea "Cercetare": - Vyach Ivanov "Dionisos și pradonism" ( ); - V S Durov "Nero sau actorul de pe tron" ( ); - E V Gertsman "Muzica Greciei Antice și Romei" ( ); - P Giro "Viața privată și publică a grecilor" ( ); - P Giro "Viața privată și publică a romanilor" ( ); - A S Stepanova "Filosofia opririi antice" ( ); - F F Zelinsky "Din viața ideilor" ( ); - F F Zelinsky "Rivalele creștinismului" ( ); - F F Zelinsky "Revivalists" (, ediția a II-a -); - Ф Ф Zelinsky "Lumea antică și noi" ( ); - V V Latyshev "Antichitățile grecești" Partea - "Antichități de stat și militare", partea - "Antichități liturgice și de scenă" ( ); - M Nilsson "Religia populară greacă" ( ); - M V Skrzhinskaya "Scythia prin ochii elenilor" ( ); - M V Skrzhinskaya "Viața de zi cu zi și sărbătorile din Olbia" ( ); - T Gomperz "Gânditorii greci" (în volume) ( ); - R Pelman "Eseu de istorie şi istoriografie grecească" ( ); - A A Takho-Godi, A F Losev "Cultura greacă în mituri, simboluri și termeni" ( ); - "Versuri grecești timpurii" ( ); - Ф F Zelinsky "Imperiul Roman" (traducere din poloneză) ( ); - D O Torshilov "Mitografia antică: miturile și unitatea acțiunii" ( ); - E R Dodds, Grecii și iraționalul ( ); - A -J Festugière, Religia privată a grecilor ( ); - Yu V Shanin "Olympia Istoria atletismului antic" ( ) - V N Parfenov "Împăratul Cezar Augustus Armată Război Politică" ( ); - H S Grinbaum "Studii micologice" ( ); - A V Sitnikov "Filosofia lui Plotin și tradiția patristicii creștine" ( ) În seria BIBLIOTECĂ BIZANTINE a publicat următoarele cărți: În secțiunea "Surse": - Anna Komnina "Alexiad" ( ); - Jordan "Despre originea și faptele geților (Getica)" ( ); - "Tratat de medicină bizantin din secolele XI-XIV" ( ); - Procopius din Cezareea "Războiul cu vandalii

Război cu perșii Istoria secretă" (tradusă din greaca veche, ediția a II-a, corectată și mărită); - Evagrie Scolastic "Istoria Bisericii"; - "Istoria" lui Olympiodor teban (cu un text grecesc paralel) - Venerabilul Simeon Noul Teolog "Vino, adevărată lumină Imnuri alese" ( ); - Pavel Orosius "Istoria împotriva păgânilor Cărți I-PI" ( ); - Dionisie Areopagitul "Despre Ierarhia Bisericii Mesaje (cu text paralel grecesc) ( ) - "Viața lui Andrei Sfântul Nebun" (cu text grecesc) ( ) În secțiunea "Cercetare": - Yu A Kulakovsky "Istoria Bizanțului" în volume (, se pregătește o nouă ediție); - E V Gertsman "În căutarea imnurilor Bisericii grecești Excelența Sa Porfiry Uspensky și colecția sa de manuscrise muzicale grecești"; - A P Rudakov "Eseuri despre cultura bizantină după hagiografia greacă"; - I P Medvedev "Umanismul bizantin"; - G G Litavrin "Cum trăiau bizantinii"; - G G Litavrin "Cartea de medicină bizantină a secolului XIV "; - A A Chekalova "Constantinopol în secolul VI Ascensiunea lui Nick"; - A P Kazhdan "Cultura bizantină"; - M V Bibikov "Proză istorică bizantină"; - I V Krivushin "Istoriografia bisericii bizantine timpurii"; - A P Lebedev "Clerul vechii Biserici Ecumenice de pe vremea apostolilor până în secolul al X-lea"; - A P Lebedev "Eseuri despre istoria internă a Bisericii Bizantino-Răsăritene în secolele al IX-lea, al X-lea și al XI-lea"; - A P Lebedev "Eseuri istorice despre starea Bisericii Bizantino-Răsăritene de la sfârșitul secolului al XI-lea până la mijlocul secolului al XV-lea (De la începutul cruciadelor până la căderea Constantinopolului în)"; - A P Lebedev "Istoria împărțirii Bisericilor"; - A P Lebedev "Istoriografia bisericii "; - A P Lebedev "Istoria Sinodelor de la Constantinopol din secolul IX"; - O R Borodin, S N Gukova "Istoria gândirii geografice în Bizanț"; - A P Fiecare, G G Litavrin "Bizanţul şi slavii de sud"; - A A Vasiliev "Istoria Imperiului Bizantin" în volume; - Ya N Lyubarsky "Istorici și scriitori bizantini"; - G G Litavrin "Bizanţul şi slavii"; - S P Karpov "România Latină"; - "Bizanţul între Est şi Vest"; - V P Budanov "Goții în epoca Marii Migrații a Națiunilor"; - E Ch Skrzhinskaya "Bizanțul, Italia, Rusia"; - O R Taft "Ritul Bisericii Bizantin"; - sfânt O Klimkov "Experiența tăcerii Omul în viziunea asupra lumii a isihaștilor bizantini" ( ); - Starețul Ilarion (Alfeev) "Viața și învățăturile Sf Grigore Teologul" ( ); - Starețul Ilarion (Alfeev) "Monahul Simeon Noul Teolog și Tradiția Ortodoxă" ( ); - Abatele Hilarion (Alfeev) "Hristos este Cuceritorul iadului Tema coborârii în iad în tradiția creștină răsăriteană" ( ); - L A Belyaev "Antichități creștine O introducere în studiile comparate ( ) - V V Kuchma "Organizația militară a Imperiului Bizantin" ( ); - Ya N Lyubarsky, P V Bezobrazov "Două cărți despre Mihail Psel-le" ( ); - "Eseuri bizantine" (Proceedings of the Russian delegation the XX International Congress of Byzantineists) ( ); - I P Medvedev "Cultura juridică a Imperiului Bizantin" ( ) Publicarea "Bibliotecii Bizantine" de astăzi este o sarcină prioritară a editurii, prin urmare, planurile pentru lansarea de noi cărți aici sunt cele mai ample Planurile noastre imediate includ publicarea următoarelor cărți deja pregătite pentru publicare: - Mihail Psell "Cronografie Mici lucrări istorice"; - "Sfaturi și povești ale lui Kekavmen"; - Konstantin Porphyrogenitus "Despre conducerea imperiului"; - M V Bibikov "Surse bizantine despre istoria Rusiei Antice"; - Procopius din Cezareea "Războiul cu goții" (traducere din greaca veche, ediția a -a, corectată și completată) si multe alte carti Dintre publicațiile non-seriale, cele mai remarcabile sunt: prima ediție în limba rusă a lucrărilor marelui gânditor francez Joseph de Maistre în volume ("Reflecții asupra Franței", "Despre Papă", "Serile Sankt

Petersburg"); lucrări complete ale lui G Adamovich; "Cursul istoriei Rusiei" în cărți ale remarcabilului istoric rus E F Shmurlo; prima publicație în limba rusă a cărții finale a lui J -P "Idiotul din familie" de Sartre și multe, multe alte cărți Cărțile noastre online: http://www petropol com http://www biblio-globus ru Pentru a primi cărți prin poștă, trimiteți comenzi la: : St Petersburg, Universitetskaya emb , / Editura Universității din Sankt Petersburg, departamentul "Carte prin poștă" fax ( ) - , tel ( ) - , precum și comandarea acestora prin departamentul "Carte - prin poștă" Petersburg House of Books prin trimiterea comenzilor la adresa: , St Petersburg, Nevsky pr , EDITURA INVITĂ LA COOPERARE AUTORI, TRADUCĂTORI, REDACTORI Noi AAETEYA -ïκκτσ- Telefon editorial: ( ) - , fax: ( ) - E-mail: aletheia@spb cityline ru Scrieți-ne la: St Petersburg, Obukhovskoy Oborony Ave , Editura Aleteyya